CSIKAI Imre kőműves, a tiszatardosi rk. templom átalakitási tervét őrzi az egri érseki gazdasági levéltár /Tervjegyzék 211./ 1935-ből.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Csikai Imre, kőműves

Tiszatardosi r.k. templom átalakítási tervét őrzi az egri érseki gyűjtemény levéltára, 1935-ből.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 319. old.

Csikász István

A balassagyarmati Mikszáth Kálmán Művelődési központban részt vett a megyei képzőművészeti studio ottani tagjainak kiállításán

Népművelés 1969/8 45 old.

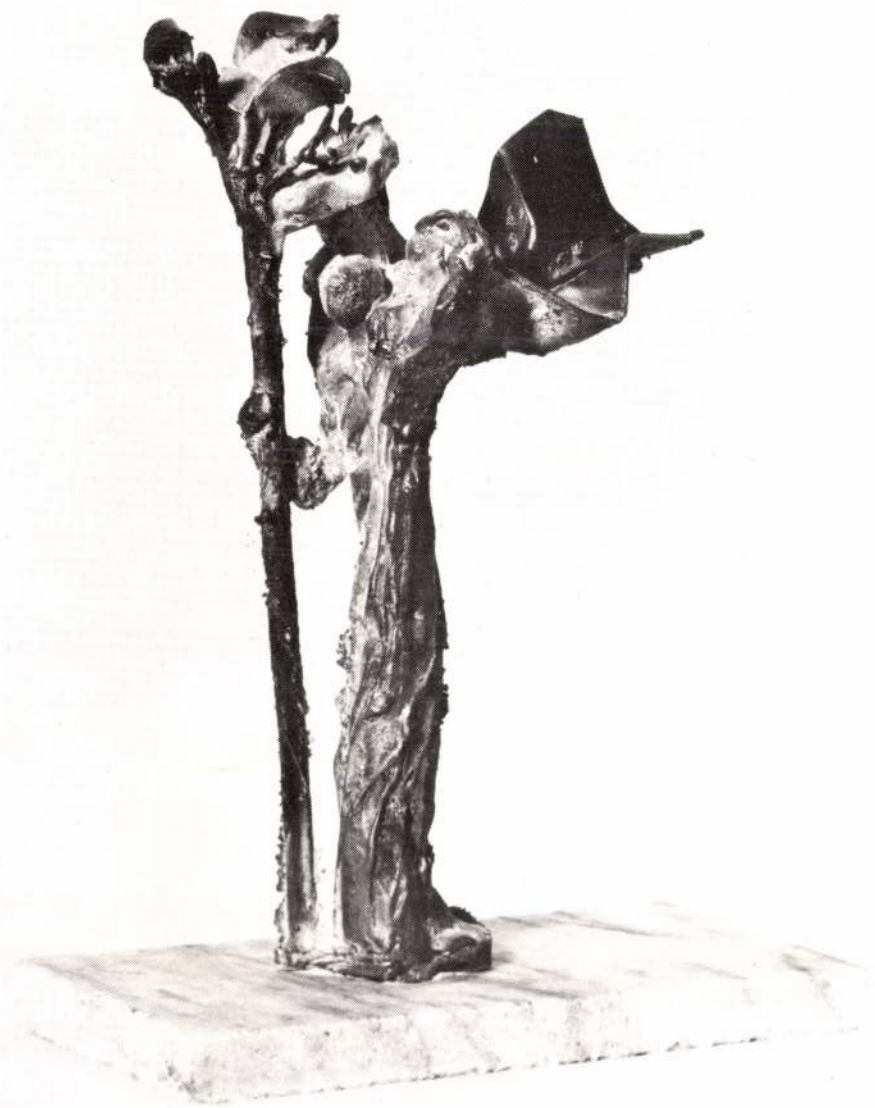

Kristóf bàcsi

Kraszna, Szamos, Tisza

MŰTÁRGYJEGYZÉK

1. Nagy fűzfa
2. Philemon és Baucis
3. Ártér
4. Ártéri fa
5. Almafa
6. Nagy táncosnő
7. Kis táncosnő
8. Táncvirág
9. Hírnök
10. Kraszna, Szamos, Tisza
11. Sóstói Szent Ferenc
12. Kristóf bácsi
13. Angyali üdvözlet
14. Görög fa
15. Daphne
16. Kánikula
17. Holtág (Nyár)
18. Holtág (Tél)
19. Ikarusz
20. Álom
21. Ikarusz (dombormű)
22. Dante (dombormű)
23. Anya
24. Profán Madonna
25. Kuporgó
26. Születés

Grafik

CSIKAI MÁRTA

szobrászművész kiállítása

NYÍREGYHÁZA – VÁROSI GALÉRIA

1989. május 5.–június 6.

CSIKAI MÁRTA

Nagykőrösön született 1939-ben.

Tanulmányait 1963-ban fejezte be a Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Főiskolán.

Tanárai voltak: Somogyi József, Pátzai Pál és Mikus Sándor.

Számos külföldi és hazai kiállításon vett részt.

Köztéri szobrai megtalálhatók Budapesten, Debrecenben, Egerben, Karcagon, Sárospatakon és Vásárosnaményban.

1984-ben és 1986-ban a Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep résztvevője volt.

Angyali üdvözlet

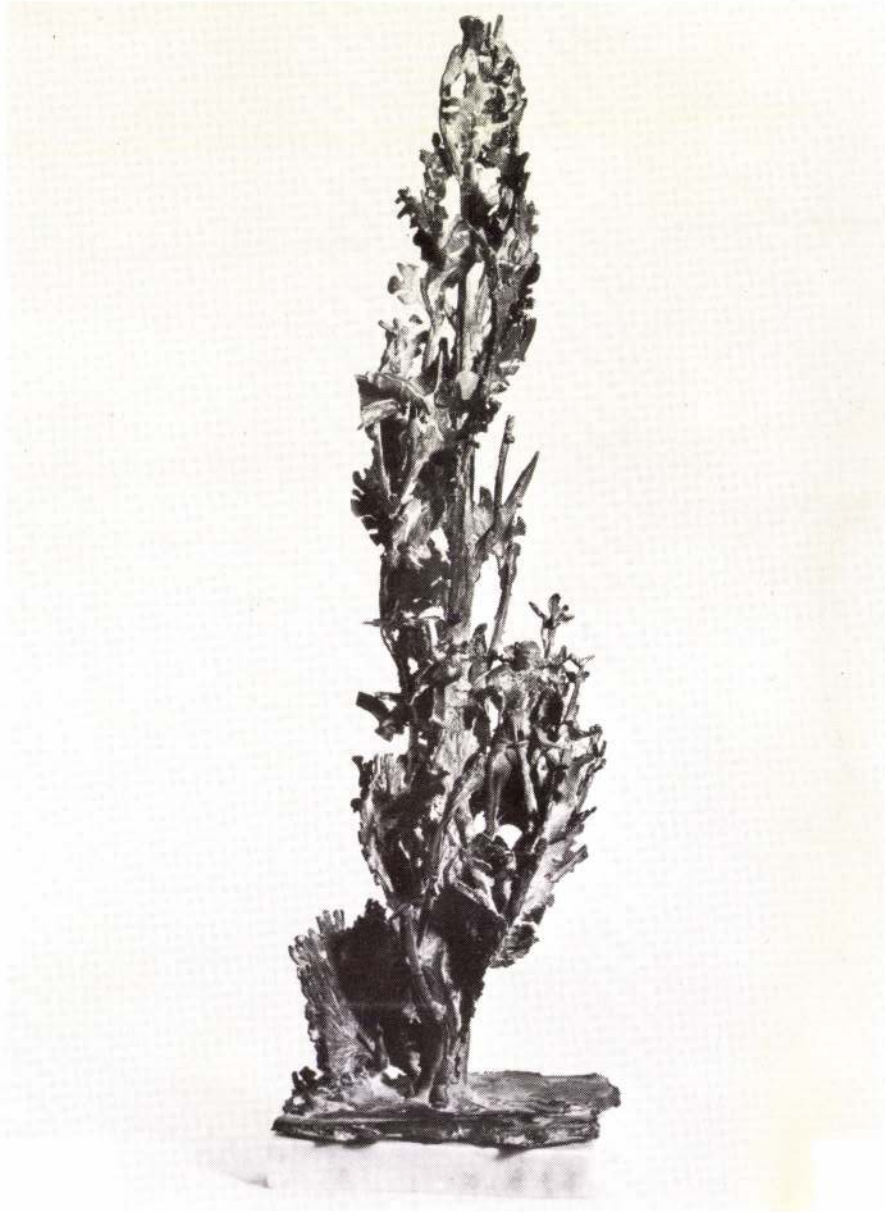

Sóstói Szent Ferenc

VÁROSI GALÉRIA

Nyíregyháza, Selyem u. 12.

MEGHÍVÓ

A Városi Galéria
tisztelettel meghívja Önt
és családját
1989. május 5-én 15,00 órára

CSIKAI MÁRTA

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:

dr. Sz. Kürthi Katalin
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:

június 6-ig
– hétfő kivételével –
naponta 10,00–18,00 óráig

Grafik

CSIKAI MÁRTA

40. Vásárhelyi Ö. T.

Batthyány ezüstbe öntve

CSIKAI MÁRTA

Batthyány Lajos születésének 200. évfordulójára ötezer forintos címletértékű emlékpénzt bocsátott ki a Magyar Nemzeti Bank. Az ezüst emlékpénz az Europa nemzetközi emlékérmeprogram részeként jelenik meg. A program 2004-ben indult az eurózóna tagországainak részvételével. Magyarország az eurót még be nem vezető uniós tagállamok között elsőként csatlakozott a kezdeményezéshez, a Bartók Bélának emléket állító ezüstpénzzel. A program jellegzetessége, hogy a keretében megjelenő érmék évente közös témában és azonos Euro-Star logóval jelennek meg (eurójel és az uniós zászló csillaga). Az idei téma az Európai vívmányok, amelyben a Magyar Nemzeti Bank gróf Batthyány Lajosnak, az első felelős magyar kormány miniszterelnökének állít emléket.

A jogi végzettségű Batthyány Lajos már 1830-tól a felsőtábla tagjaként politizált, a főúri ellenzék vezéralakjaként a polgári átalakulásért, a közteherviselésért, az úrbériség eltörléséért küzdött. 1848. március 17-én a király az első független magyar kormány miniszterelnökévé

nevezte ki, kormánya 1848. április 7-én lépett hivatalba. Batthyány később lemondott, majd nemzetőrként harcolt. 1849. október 6-án végezték ki felségárulásért.

A reformkori államférfinak emléket állító ezüstérme Csikai Márta szobrászművész tervei alapján készült. Előlapján a miniszterelnöki pecsét lenyomata látható Batthyány aláírásával, a hátlapon pedig a gróf félalakos portréja.

A 31,46 gramm súlyú, 38,61 milliméter átmérőjű emlékérme 925-ös finomságú ezüstből készül 20 000 példányban, tükörfényes (proof) kivitelben. ZB

M. Hírlap 2007. május 14. 9. old

EGY MONDATBAN

A kisközösségi rádiók ötszáz és tízezer közötti hallgatóságot képesek elérni, ám a legnagyobb problémájuk mégis a pénzhiány – derült ki az Országos Rádió- és Televíziótestület felméréséből. *(mti)*

Nem szedi be a vizitdíjat egy Nógrád megyei háziorvos, így tiltakozik az olyan egészségügyi átalakítások ellen, amelyekben a betegek kiszorulnak az ellátásból. *(mti)*

Éghajlat-változási mintaprogram indul Tatabányán, ennek keretében a szakemberek az üvegházhatású gázok kibocsátását és a megújuló energiaforrások felhasználási lehetőségeit vizsgálják, és a projekt keretében mérik fel a lakosság téma iránti érdeklődését is. *(mti)*

Három rendőr ellen lopás miatt indított eljárást az ügyészség: a gyanú szerint a rendőrök egy a Józsefvárosi piac melletti bűnjelraktárból több zsák ruhát tulajdonítottak el még szeptemberben. *(mti)*

Vita a cigány ön

Jogi lépéseket tesz Farkas Flórián, a Lungo Drom elnöke amiatt, mert tegnap botrányba fulladt az Országos Cigány Önkormányzat alakuló ülése. A verekedéssel záruló tanácskozásról Farkasék kivonultak. A riválisnak tekintett Magyar Cigányszervezetek Fórumának ülésteremben maradó képviselői Kozák Jánost választották meg az önkormányzat elnökének.

Akárcsak négy évvel ezelőtt, most sem tudott békés körülmények között elnököt választani az Országos Cigány Önkormányzat (OCÖ). A budapesti Duna Palotában Szigeti Péter, az Országos Választási Bizottság elnöke átadta a megbízóleveleket az ötvenhárom tagú országos önkormányzat új képviselőinek. A vihar akkor tört ki, amikor nem a Lungo Drom elnökét választották meg az OCÖ vezetőjének. A Magyar Cigányszervezetek Fóruma (MCF) huszonöt tagú frakciója a Lungo Drom egy másik képviselőjét, Kozák Jánost jelölte elnöknek Farkassal szemben. A két frakció közé MCF-szimpatizánsok álltak, és segítségükkel Kozákot erőszakkal átültették a saját képviselőik közé.

Drágos József korelnök ekkor be-

CSIKAI Márta és

Rékassy Eszetr kiállitása, T.Art Galéria, Bp.,1993

ism. KÓTAI József: A T-Art meg a Józsefvárosi. =
Magyar Nemzet, 1993. junius 11. 11.

Az Evangélikusok temploma

Die Evangelische Kirche.

Csikai Márta M.D.K.

Akt, tus xx
műve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitáan,
vásárlás a MNG részére.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. MNG anyagának vásárlásai 2.1.

M.D.K.

Csikai Márta

Akt, tus
müve az Áll. Képzőmüévszeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva,
vásárlás a MNG részére.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. MNG anyagának vásárlásai 2.1.

MDK

Csikai Márta

szobor:

Leányfej, terr.

Ülő lány, ólom

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Muz. 1968.

MDK

Csikai Márta

ólom:

Anya

Puli és pásztor

Teenager

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Muz.

1968. aug.

MDK

Csikai Márta

repr.:

Puli és pásztor

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Muz.

1968. aug.

Csikai Márta

Szobrászmüvész a nagykőrösi Cifrakertben dolgozott.

Pest Megyei Hírlap, 1966. IV. 3. 3. o.

MIK

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 aug.6.

Csikai kárta

Szerepel a IX szegedi Nyári Táslatban

Szelesi Zoltán: A IX szegedi Nyári Táslat

Tiszatáj 1968 IX n. 824 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1967 NOV 6

1021

Szeretni a szépet és művelni

Látogatás a svájci házban

A festészet, szobrászat, kerámia otthona

SZÉP CIFRAKERTÜNKBEN most már nem sétálnak párok, csak a hideg szél kavarja a hulló faleveleket. De minden hétfőn és csütörtökön este ott vannak a művelődési ház *képzőművészeti körének* fáradhatatlan vezetői és lelkes tagjai.

Amint belépek az egykor *„svájci háznak"* nevezett épületbe, *Rácz József* művész rajztanár éppen az egyik kislány gipszmintáról készülő szabadkézi rajzát igazgatja. Közben kérdéseimre válaszol.

— TIZENNYOLC ESZTENDEJE él ez a kör. Részben azért, hogy *magasabb képzőművészeti iskolákra* készítsük elő a körösi fiatalokat, részben, hogy tanítsuk őket *a szépet szeretni és művelni.*

— Megalakítása óta hány tagja volt a körnek?

— A mostaniakkal együtt több mint háromszázötven. Közülük számosan végezték el a képzőművészeti főiskolát. Jelenleg többen rajztanárok. *Csikay Márta* például, akiről a *Híradó* a múltkor írt, ma már *jó nevű szobrászművész.*

— *Állítanak-e ki tárlatokon?*

A SZEGEDI ORSZÁGOS képzőművészeti kiállításon a nyáron is részt vettünk. Oda a *huszonnégy Pest megyei képzőművészeti kör közül csak négy, kiemelkedő művészeti eredményeket felmutató kört hívtak meg.* Ott egyik tagunk: *Papp József rajzai nagy feltűnést keltettek.* Bőven foglalkozott vele a *szegedi* sajtó is...

A másik terem *a szobrászművészet és a kerámia otthona,* melyet *Molnár Elek* keramikusművész dirigál. Ő is nyilatkozik:

— Egyik, már országos kiállításon is komoly sikert aratott egykori és még ma is szorgalmas tagunk *Balanyi Béla* múzeumigazgató. Modell után ő most is több művészi értékű fejet készít. De komoly igéretet jelentenek *Mészáros Ferenc* iparművészeti átképzős tanulmányfejei is.

A LEGFIATALABB tagok egyikét, *Nagy Enikő* diáklányt most vezeti be Molnár mester a szobrászművészet titkaiba.

— Néhány hónapja dolgozom itt — mondja. — Először *ornamentális épületdíszeket* formáltam agyagból. Azután rátértem *az emberi fej kialakításának tanulására.* Az orrok, szájak után, *most szemeket formálok.* A szemek után pedig a fülek és a teljes fej megmintázására kerül a sor — magyarázza lelkesen.

Molnár Elek szívesen foglalkozik minden tehetséges fiatallal. Most is segít egy gimnazista fiúnak, *Kiss Istvánnak* formát készíteni, divatos díszgyertyák öntéséhez.

(kopa)

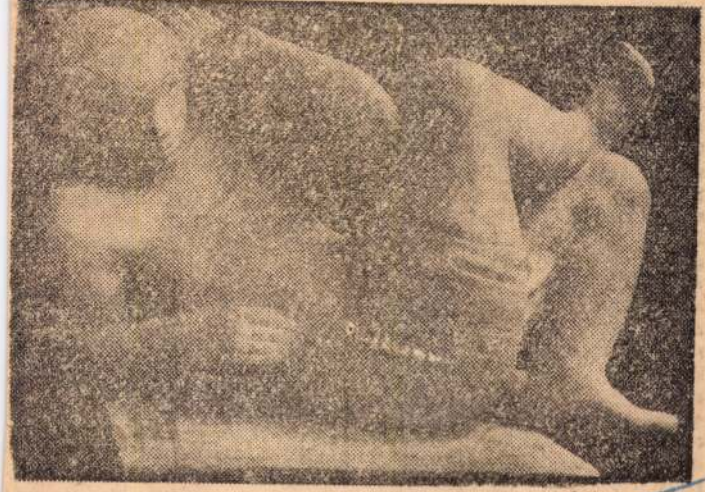

Csikay Márta: Kútfigura

ARNOLD ZWEIG:

GONOSZ A

Kezdetben, amikor először látta, az első órákban, nem is tetszett neki Anna. Nyakához mérten túlságosan kereknek találta arcát, szemét pedig fölöttébb kiabálónak; előkelő dámára emlékeztető modora kezdetben feszélyezte a férfit, azután meg mulattatta; közönséges görlöcskének tartotta az ifjú teremtést. Anna később meghívta teára — mint a férfi megtudta, annak idején ő is alig ébresztette fel a lány érdeklődését, mert inkább tudósnak látta, pedig arra számított, hogy a művésszel és tevékeny emberrel ismerkedik meg, de azért meghívta. Pont rózsákat hozott neki, s az elragadtatástól szinte ittasan távozott. A lány csevegett, nevetett, fényképeit mutatta, régi pajtásként és jó barátjaként kezelte. De az volt a legfőbb, hogy egyedül az ő számára ült ott, csak rá pazarolta minden varázsát, amely megmámorította a tömeget.

A megtestesült géniusz, a legmagasabb rendű vonzerő, a föld ékszere, az élet áldása volt ez a lány. S a férfi is tetszett neki, mert érezte, hogy tetszik a férfinak. Felismerte derűs bölcsességét — először ez tárult fel belőle a lánynak. Mert kecses vállán ülő, világos francia fejében meglehetős belátás és kételkedés uralkodott, igaz, a férfi gyakran úgy találta, hogy helytelenül él vele, és túlzásokra csábítja. Ismét találkoztak, s amikor a lány is meglátogathatta őt otthonában, bizalmasabbá és meghittebbé vált kapcsolatuk. Karját a férfi válla köré fűzte, ajkát kínálta neki, összetegeződtek. De mindezt kötelezettség nélkül, jó barátnőként tette, legkevésbé szerető módján. Anna tudta, hogy magával ragadja az embereket. — Milyen szép vagy — mondta neki Pont, amikor egy délután kibontott hajjal játszott a szőnyegen macskójával —, milyen szép is vagy te, Anna! — Nem igaz — válaszolt a lány — mássá edzett testéhez. Szíve és pulzusa a lány mozdulatainak ütemére vert. Ilyenkor maradéktalan boldogságban lebegett. Nem gondolkozott, nem töprengett úgy fogadta el, ahogy volt akár egy őselemet, és vadul szerette.

Szenvedett, ha távol volt tőle. Mihelyt idegenek, másféle emberek társaságában tudta a lányt, már úgy érezte, hogy nem is létezik számára ...

Pont tudta, milyen keményen dolgozott. Az esti fellépések előtt reszketve nyúlt el székén vagy ágyában. Leküzdhetetlen félelem béklyózta le tagjait: most, ezen az estén bizonyosan elhagyja az ihlet. Ma mértéktelen esetlenség teríti földre, épületes butaság vet véget a Maréchal-nővérek dicsőségének! Édes arca elsápadt a festék alatt, vigasztalan kétségbeesés ült szeme mélyén és ráncolódott összeszorított száján. Amikor Pont ilyennek látta, egészen csendben ült mellette, megfogta kezét, mély, csillapító hangján halk, megnyugtató mondatokat búgott, noha legszívesebben mackótestének egész súlyával vetette volna fölé magát, hogy elrejtse a tömegek Molochja elől, amely úgy ijesztette, és oly mágikusan vonzotta ...

Laurenz Pont lebéklyózva, de éber szemmel figyelte a lányt, felismerte, hogy művészetének alapvető ereje a legfinomabb kifejezésmód és a legtartózkodóbb mozdulat, ám ugyanakkor fenntartás nélkül, maradéktalanul felolvad abban, amit csinál.

Lényének egyértelműsége, amit a férfi oly fájdalmasan hiányolt az életben, most, az alkotás közepette, végérvényes, pusztulásig győzedelmes törvényként uralkodott rajta. A próbákba ölt rengeteg munka, a meggondoltan kialakított taglejtések, nem az embertömeg, a siker, a dicsőség vagy a pénz kedvéért tárultak a...

A

Vigadó Galéria

tisztelettel meghívja Önt

Csikai Márta

szobrász

kiállításának megnyitójára

1994. december 21-én 17 órára

(Budapest V. Vigadó tér 2.)

A tárlatot rendezte:

Ratkai Ida

művészettörténész

Megnyitja:

Tenk László

festőművész

A kiállítás megtekinthető:

1994. december 21-től 1995 január 8-ig

hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

MT REKLÁMIRODA

Csikai Márta

Kisleány 1965. A szobor elhelyezése rossz, jelenleg talpuzata nem segíti a mű érvényesülését; kamaraszobornak mondható, csak bizonyos közelségből élvezhető

Reprodukálva.

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 12. 4. o. Stefaits: Váci szobrok

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Csikai hásta

Napbanéző i. szobra (eml.)

a szentendrei szoboskertben van

P.A.: A szentendrei szoboskert
tegnap, ma, holnap

Pestmegyei Hirlap 1969 VI.1

Csikay Márta

A Nagykörösön született szobrász felajánlotta Nagykörösnek főiskolai diplomamunkaként készített Vetkőző nő című alkotását. A szobrot a strand előtti parkban állítják fel.

Pestmegyei Hírlap 1969. jan. 25. 4.o. „Két új szobor"

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Ujikai hárta

Kövön fekvő c. műve (eml.)
szerepel a XVI. vásárhelyi
őszi táslaton

Horváth György: Három táslat
Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1969 X. 29

CSIKAI Maita

Bosnyák tér dombormine
1956

Kritika 1994/10. 35.

Boros Géza cikke

592.o.

ád-Csongrád és Homt vármegyék

7.

MA/: 285-73.

tesítő II.évf. 19oo. 4-5.füz. 117.o.

CSIKAI Márta szobrász

nyilatkozata a szekszárdi szobrász-művésztelepről

Tolnai Népújság 1994. szept. 3. 11.

XX. századig végigkisért

jünk vissza az édesapa, I.

zsébet negyedik fiához,

(1832-1895).

Miklós Edelspacher Mátyás

nyát, Máriát vette nőül. A

tal 1829 óta birt Nógrád

laktak. 1891-ben a 2445

központjában új úri lakot

vich ágat két fiuk, III.

Elemér vitte tovább.

I. Bertalan népes c

Blaskovich Ernő (1833-1

tenyésztőjeként vált híres

(1836-1858) a családi szok

kelően ment férjhez: barát

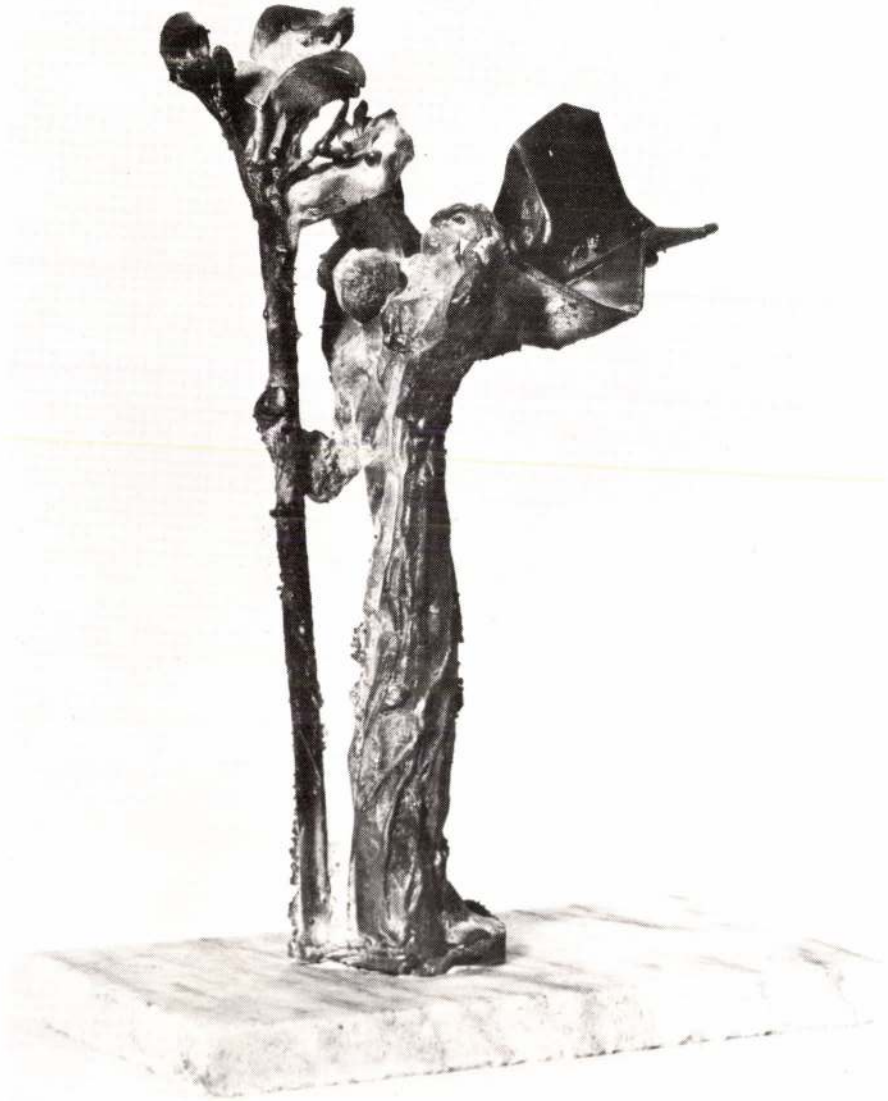

Kristóf bàcsi

Kraszna, Szamos, Tisza

MŰTÁRGYJEGYZÉK

1. Nagy fűzfa
2. Philemon és Baucis
3. Ártér
4. Ártéri fa
5. Almafa
6. Nagy táncosnő
7. Kis táncosnő
8. Táncvirág
9. Hírnök
10. Kraszna, Szamos, Tisza
11. Sóstói Szent Ferenc
12. Kristóf bácsi
13. Angyali üdvözlet
14. Görög fa
15. Daphne
16. Kánikula
17. Holtág (Nyár)
18. Holtág (Tél)
19. Ikarusz
20. Álom
21. Ikarusz (dombormű)
22. Dante (dombormű)
23. Anya
24. Profán Madonna
25. Kuporgó
26. Születés

Grafik

CSIKAI MÁRTA

szobrászművész kiállítása

NYÍREGYHÁZA – VÁROSI GALÉRIA

1989. május 5.–június 6.

CSIKAI MÁRTA

Nagykőrösön született 1939-ben.

Tanulmányait 1963-ban fejezte be a Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Főiskolán.

Tanárai voltak: Somogyi József, Pátzai Pál és Mikus Sándor.

Számos külföldi és hazai kiállításon vett részt.

Köztéri szobrai megtalálhatók Budapesten, Debrecenben, Egerben, Karcagon, Sárospatakon és Vásárosnaményban.

1984-ben és 1986-ban a Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep résztvevője volt.

Angyali üdvözlet

Sóstói Szent Ferenc

A Városi Galéria
tisztelettel meghívja Önt
és családját
1989. május 5-én 15,00 órára

CSIKAI MÁRTA

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:

dr. Sz. Kürthi Katalin
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:

június 6-ig
– hétfő kivételével –
naponta 10,00–18,00 óráig

Grafik

VÁROSI GALÉRIA

Nyíregyháza, Selyem u. 12.

MEGHÍVÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV 11

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

Szeged szobrai

Juhászbojtár

1021

(95.) Csikai Márta eredeti nagyságú mészkőszobra a Tömörkény István Gimnázium és Szakközépiskola előtt áll. A realista jellegű alkotás 1968-ban került jelenlegi helyére.

Csikai Márta

Köszönetet mondunk mindazon
konoknak, ismerősöknek, a II.
. óvodák dolgozóinak, akik
retett halottunk, PAPDI IST-
NNÉ temetésén megjelentek,
zvétükkel és virágaikkal mély
dalmunkat enyhíteni igyekez-
. Köszönetet mondunk to-
bá a körzeti orvosnőnek, a
Kórház orvosainak és ápolói-
áldozatos munkájukért. A
szoló család. T. 4394.
Köszönetet mondunk mindazon
onoknak, ismerősöknek, jó
átoknak, akik szeretett ha-
unk, BRUNNER JÁNOS te-

gyászoló csa

Köszönetet
rokonoknak,
Szegedi Ken
Vállalat veze
zóinak, akik
VISNYEI JÓ
megjelentek,
rágaikkal m
enyhíteni igy
mondunk a
nak és ápolói
kájukért. A

T. 4402.

DELTA
KERESKEDELMI
VÁLLALAT

NOVEMBER 12-ÉN, SZERDÁN 10 órakor nyíli
a DELTA Kereskedelmi Vállalat korszerűen át

Lakberendezési Ár

Szeged, Bajcsy-Zsilinszky E. u. 25. sz. alatt.

Modern bútorok és lakberendezési cikkek bemutató

Csikász István

A balassagyarmati Mikszáth Kálmán Művelődési központban részt vett a megyei képzőművészeti studio ottani tagjainak kiállításán

Népművelés 1969/8 45 old.

Csikai Imre, kőműves

Tiszatardosi r. k. templom átalakítási tervei őrzi az egri érseki gazdasági levéltár, 1935-ből.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 319. old.

CSIKAI Imre kőműves, a tiszatardosi rk. templom átalakitási tervét őrzi az egri érseki gazdasági levéltár /Tervjegyzék 211./ 1935-ből.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Csikai Márta, szobrászművész
Rideg Gábor: Gondolatok a 35. Vázsárhelyi Őszi Tárlatról.

Csikai Márta: Szent Ferenc, bronz, 52 cm, 1986

Művészet, 1989., 2., 44-old.

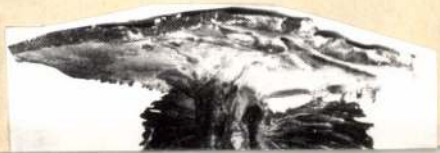

Csikai Márta: Almafa, bronz, 27 cm, 1987

dobozobjekt is. Első pillantásra tehát csak technikai jellegűnek látszik a váltás, holott lényeges hangsúlyeltolódásokról van szó. Az új objekt elődje frontalitásával, „linearitásával" szemben már valódi építmény, több, egyaránt érvényes nézettel, változatosan megtörő körvonalakkal – nem véletlen, hogy a katalógus előszavát író *Néray Katalin* a trecento képek meredek tornyait és tetőit említi vele kapcsolatban. Nem vagy jóval kevésbé fűzhetők hozzá személyes vagy irodalmi asszociációk, rokonai inkább a kortárs monstre installációk között keresendők. Elfogadtatja önnön autonómiáját, ez a mű erénye is egyben; a csúcstechnológia minden fortélyát felhasználó nyugati rokon nélkülözi mindazt az összetettséget, mellyel a feslés, porosodás, netán a széthullás előérzetét magában hordó honi munka eleve rendelkezik.

A hatások és ellenhatások, kihívások és válaszok keveréke, ha lehet, a festmények esetében még bonyolultabb. E dobozképek nyilvánvalóan nem függetlenek az új szenzibilitás színre lépésétől, bizonyos felületi formajegyek (például a bőséges festékfelhordás, „maszatolás") az új expresszív törekvésekhez közelítik őket. Szikora festményei

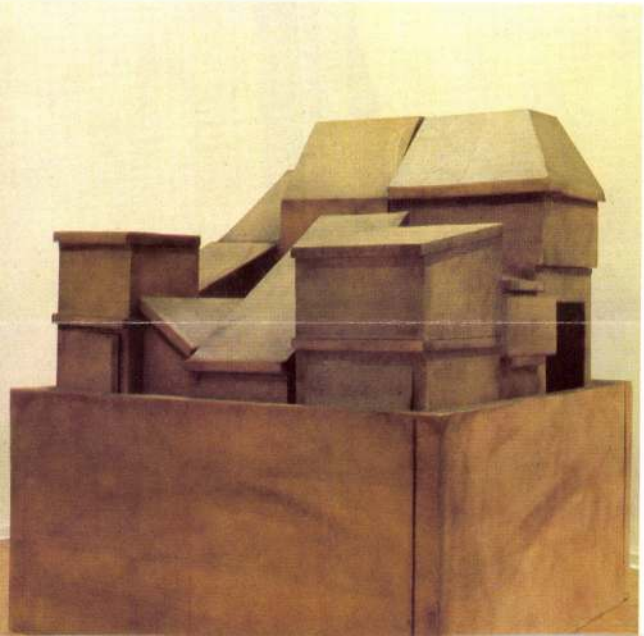

Csikai Márta

FORMÁT ÖLT A NYERS ANYAG... (CSIKAI MÁRTA VI. ÉVES)

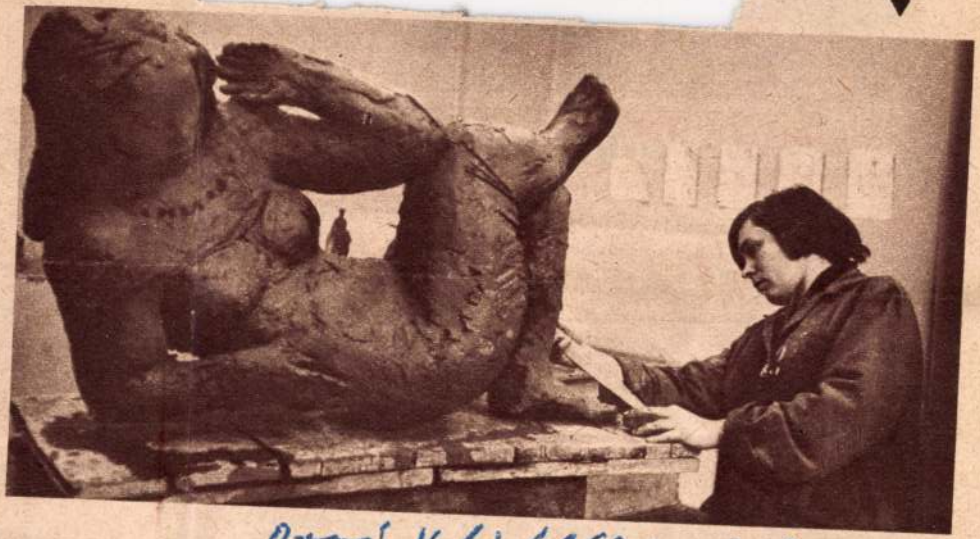

Ország Világ 1963 jul 17

ZEK

SZÖVEG: SZEKERES ILONA

AZ „OROSZ CSODA" ALKOTÓI

A két mosolygó sétáló: a világhírű német filmrendező házaspár, Annelie és Andrew Thorndike, az NDK nemzeti díjasai. A fényképfelvétel ez év májusában készült egy moszkvai parkban. Akkoriban vették át a Lenin-díjat, amelyet, az Orosz csoda című dokumentum filmjükért kaptak. Emlegették őket az elmúlt napokban, az SZKP Központi Bizottságának plénumán is. Leonyid Iljicsov, a Központi Bizottság titkára mondotta beszámolójában: »Korunkat dokumentáló filmekre van szükségünk, olyanokra, mint a Thorndike német filmrendező házaspár Orosz csoda című film-eposza.«

A filmről már a múlt évben, november 7-iki számunkban beszámoltunk, most még csak annyit róla, hogy a filmrendező házaspárnak négy és fél évi megfeszített munkája fekszik ebben az alkotásban.

-BO

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pest m. Hírlap
1972 MAJ 28

Csikai Márta szobrászművész

1972. MÁJUS 28., VASÁRNAP
PEST MEGYEI

PEST MEGYEI ALKOTÁSOK

Nagykőrösi szobrok

1021

Vetkőző nő

Virágárus lány

Nagykőrös 1969-ben ünnepelte fennállásának 600. évfordulóját. Méltó figyelmesség, hogy ezen alkalomra a város szülötte, *Csikai Márta* szobrászművész kőplasztikával ajándékozta meg a lassan ipari központtá fejlődő hajdani mezővárost. A *Vetkőző nő* a strandfürdő előtt áll.

Lassú nyújtózással értelmezi Csikai Márta a szépségének delelőjére ért asszonytestet olyan méltóságteljes nyugalommal, ahogy a tavasz előhívja a növényeket. Izgalmas szertartást jelöl e tömbös karcsúság, az ideális arányrendszer, e nagy nekivetkőzés; nyárnak, egészségnek, vágynak tiszta előzetese. A formai tökély találkozik az áhítattal, a vállizmok pontos szobrászi felépítése azonos intenzitású a szolgálattevő kar bensőségével, a hosszúkás arc visszafogott derűjével.

Kucs Béla Virágárus lányát 1968-ban avatták. Ez a mű is kőszobor. A női hivatás belső motozásait mintázza a művész e szépen meghajló lányalakban, akinek lelki arányai is nemesek. A formák csöndje békét sugároz, ideális létezést. Telítődik a tér, szíve e szobor. Virágot tart kezében, de nemcsak a növény, ő is tavasz, ő is virágnyílás: rendezett kontya, rebbent arcának szemérme üzenet roppant készülődéséből, hiszen olyan gonddal fogja a virágot, mint holnap gyermekét.

A kőrösi színház kertjében csönd van, csak madárszó hallatszik, szorgalmas éneklők lármáznak a lombok között. Mindez a lábadozók hatékony gyógyszere, és a parkban elhelyezett *Női figura* is, *Dabóczi Mihály* alkotása, aki nagy gonddal munkálta szobrának minden részletét, hogy a sétálóknak öröme, távlata lehessen a művészetté föltámadt kő szépsége.

A városkép hagyományait nem sértik, hanem gazdagítják e szobrok. Gyerekek ugrálnak *Józsa Bálint Játszóplasztikáján*, galambok szállnak a talapzatra, gesztenyefák, bukszusok társulnak a kőben, betonban, bronzban testesülő emberi gondolathoz; ők együtt visszhangozzák Nagykőrös tiszta eszményeket vállaló történelmének még tartalmasabb jövőbe lendülő folyamatát.

Losonci Miklós

ől lépésre

get fejlődése

átítási eljárásra készült, ezért nem lehet telekátírásra felhasználni. Az emiatt

fennálló építési és telekvásárlási tilalom gátolja a további fejlődést.

Most a DIB segítségét kérik, hogy Horányliget megközelítése kulturáltabb legyen, szervezzék meg a hulladék- és szemétgyűjtést. Szorgalmazzák, hogy az átmenetileg félbeszakított védőgát építését folytassák, a félig elkészített útburkalatot fejezzék be, mert amíg a vízművek ezzel nem készül el, szinte lehetetlen Horányliget teljes rendezése, az utcák végleges kiépítése.

k. m.

Óvónők akadémiája

Az óvónők első nyári akadémiáját *július 10—15* között *Kecskeméten* rendezik meg. A hatnapos akadémia részvevői *az ország minden részéből* érkező óvónők, megvitatják az óvodai oktatás-nevelés új módszereit.

KERESZTREJTVÉNY

KÉT SOR A HORTOBÁGYRÓL

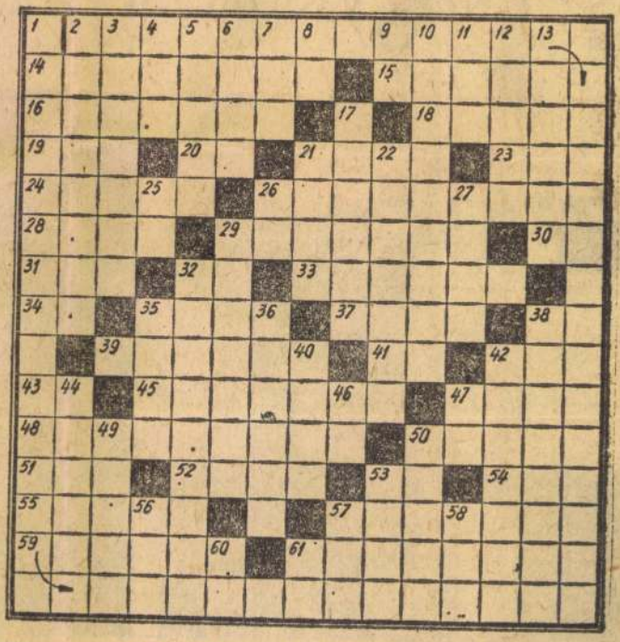

VÍZSZINTES: 2. Tóth Árpád „A Hortobágy" című költeményének első sora. 14. Nyelvtani kifejezés: ilyen ige is van (az első négyzet: GY). 15. A „Háború és béke" egyik nőalakja. 16. Az „Elfújta a szél" amerikai regény írónője (Margaret). 18. Bírósági ügyek. 19. Óda — németül. 20. Nem valódi. 21. Becézett Anna. 23. Oberon fele! 24. Darabos égési termék. 26. Nem tud kijönni valami miatt. 28. Orosz férfinév. 29. Teljesen kinyílik, kivirágzik. 30. K. V. 31. Selyemgyártásáról ismert francia város (az első négyzet LY). 32. Kicsinyítő. 33. Festmények (névelővel). 34. O. S. 35. Becézett női név. 37. Egyik oldalunk (névelővel). 38. A régi „CS" betű. 39. Atlanti-óceáni szigetcsoport. 41. Kiejtett betű. 42. ...e moi (Géraldy). 43. Széna egynemű betűi (az első négyzet SZ). 45. A csőfurat belső átmérője. 47. Község Vas megyében. 48. Az intarzia magyar neve. 50. Görög mondai királylány. 51. A máj váladéka. 52. Kisebb értéket eltulajdonít. 53. Európium vegyjele. 54. C. K. Á. 55. Olasz zenei jelzés: szélesen. 57. Halk hangon énekel. 59. Vicceket mondott. 61. Az olyan hangulat, érzés, amely határt nem ismer.

FÜGGŐLEGES: 1. A költemény

MÁJUS 14-I KERESZTREJTVÉNYÜNK HELYES MEGFEJTÉSE: (Vízszintes 1.): És rád gondolva, napvilágom! (Függőleges 12.): Egyszerre szép minden dolog.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Tóth József (Bp. XVIII., Tass u. 41.), Csáder Károly (Bp. XIX., Attila u. 8.), Kardos Éva (Bp. I., Derék u. 18.), Szabó Mária Magdolna (Bp. IX., Tűzoltó u. 66.), Németh Istvánné (Tápiószecső, Liszt F. u. 8.), özv. Jánossy Ferencné (Vác, Kép u. 7.), Benkő Ernő (Diósd, Ady E. u. 4/a.), Mádai Zoltán (Monor, Mátyás király u. 13.), Erdős Eszter (Ráckeve, Selyem u. 9.), Molnár Valéria (Abony, Tompa M. u. 12.).

GYERMEKREJTVÉNY

Pajtások! A nemzetközi gyermeknapon egy szép költeményből idézünk: „Álmodj szelíden, csendesen. — Meg nem zavarhat semmisem. — Veled vagyunk mindannyian, — Eljött a te időd, fiam!" Fejtsük meg a költő nevét (utóneve kezdőbetűjével) vízsz. 23. sorban és a vers címét, a függ. 4. sorban.

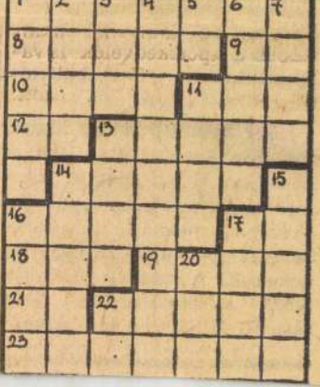

1970 APR 19

1014

Százarcú harmónia

Derkovits-ösztöndíjasok tárlata Szombathelyen

Hagyomány születik. A szombathelyi Derkovits iskola, mely önként vállalt, nemes feladatának tekinti, hogy ápolja, ébrentartsa nagy névadójának kultuszát, az idén elsőízben rendezte meg kiállítótermében a Derkovits-ösztöndíjas fiatal művészek tárlatát. A tervek szerint a jövőben évenként újra meg újra megismétlik a kiállítást, természetesen a fiatal alkotók mindenkori legfrissebb, legjobb munkáiból.

Csikai Márta: Fiú portré (terrakotta)

Ez a kezdeményezés mindenképpen több egyszerű gesztusnál, és kockázatot is hord magában. A kiállító művészeket ugyanis mindössze az fűzi egymáshoz, hogy mindnyájan a Derkovits-ösztöndíjat élvezik. A színvonal tekintetében ez kétségtelenül előlegez bizonyos garanciát, az élményvilág, a művészi látásmód, a kifejezési formakincs egységét azonban nem biztosíthatja. Ahány kiállító, annyi önálló mikrokozmosz, a személyiség el nem idegeníthető vonásaival.

Az anyagot szemlélve örömmel állapíthatjuk meg, hogy aggályaink feleslegesek voltak. Ez a kiállítás, úgy ahogy van, telitalálat! A tárlat rendezői kitünően megtalálták a módját annak, hogy egységet teremtsenek a sokféleségben, és olyan jó gyűjteménnyel örvendeztessék meg a művészet szombathelyi barátait, amilyent csak ritkán láthatunk.

Lehetséges hogy a kiállított anyag nem arat osztatlan sikert a nagyközönség körében, éppen legfőbb erénye, elbeszélő vagy éppen oktató célzatú képzőművészeti alkotások illeszkednek bele jobban; nem tudtunk még véglegesen leszokni arról, hogy a piktúrát az irodalom eszközeivel közelítsük meg. Ez természetesen nem a képzőművészet hibája, és ennek a kiállításnak az értékéből sem vonhat le semmit. Erre az érzelmekre ható, bár minden érzelgősségtől mentes anyagra érdemes nagyon odafigyelnünk.

Nehéz feladatra vállalkoznék az, aki rangsorolással kísérletezne. Ennek igénye nélkül mondjuk el, hogy maradandó élményt nyújt Bojtor Károly nagyméretű olajképe, a „Vöröskatona halála", megragad belső tragikumával Brokés Ágnes „Halak vízparton" című fekete-szürke tónusú viziója. Érdekesek, ha nem is túlságosan újszerűek Szabados János formai kísérletei, elsősorban a derűs hangulatot árasztó, meleg-sárga színekben fürdő „Tihany". Szépek Hajdú László olajpasztelljei („Fatörzs", „Pásztorének"), rutinos jó munka Kocsis Imre „Újságkivágások" című festett reliefje.

Bálványos Huba: Munkások (litográfia)

A grafikai anyagból kiemelkednek Pető János litográfiái, elsősorban a „Zsuzsánna" és a „Műhelyben". A lényegesen gyengébb „Kánaán felé" azonban nem hiányoznék ha kimaradt volna. Bálványos Huba grafikái közül a „Munkások" tetszett legjobban. Ebben a formájában is érdekes, látványos Bráda Tibor színes tussal rajzolt „Beton üvegterv"-e. Kocsis Imre rézkarcai közül meg kell említenünk a „Csodálatos halászat" címűt. Lenin-tanulmányai, sajnos, kevéssé eredetiek.

A kiállítás leggyengébb része a szobrászati anyag. Becsületesen megmunkált, kisméretű fa- és kőszobrok ezek, de túlzottan érezni rajtuk a nagy mesterek, elsősorban Amerigo Tott és Borsos Miklós kezenvomát. Kivételt talán csak Csikai Márta igénytelen, de nagyon kedves „Fiú portré" című terrakottája képez.

A tapasztalatokat összegezve, ismét csak azt mondhatjuk, amit a bevezetőben már említettünk: jó tárlat ez, néhány lényeges fogyatékossága mellett is! A jövőre nézve csak egy a fontos: az, hogy az idei kiállítás színvonalát a következő években is tartani, vagy ha lehetséges, még emelni lehessen!

(kulcsár)

tele van veszedelemmel. Az asztalnál állt, markában összelapult a meleg krumpli.

— Akkor hát...

— Sehova nem mész — mondta Erzsi nővére.

— Mennem kell — felelte a muszos. — Én nem vagyok szökevény.

— Ne bolondozz, az első sarkon rád bizonyítják, hogy az vagy.

— Nekem akkor is el kell mennem, még ma ki kell érnem a majorba.

Asszonyok fogták a karját. Biztatták, marasztalták. ágyat vetnek neki a padláson, elrejtik a pincében, de minden hiába volt. Erzsi nővére húszpengőst gyömöszölt a zsebébe:

— Legalább ezt vidd magaddal, még hasznát veheted.

Mikor az utcájukból kifordult, a másik utca végén meglátta a nyilasokat. Visszafordult, s ellenkező irányban futni kezdett. Átlopakodott az egyik udvaren, s egérutat nyert. A Főtér bejáratánál katonák igazoltattak. Nagy volt a tömeg, szerencsésen átsodródott, nem kérték tőle a papírt. A templom mellett futásnak eredt, s egyfolytában szaladt majdnem a vasútig. Ott megint meglátta a karszalagos útonállókat. Vissza nem akart futni, tudta, hogy újabb veszedelembe kerül. Hirtelen átlendült a temető téglafalán. A sírkövek közt úttalan utakon bukdácsolt át a temetőn, egészen a vasútig.

A műúttól messze, szántásokon, zsenge vetéseken szaladt tovább. A fűzfák bögyösen álltak a tájban, jószagú földek maradtak el mögötte, s az úton végtelen karaván vonult, szemben a nappal. A muszos semmit sem látott, az ágyúzást sem hallotta, mely átgurult a Herpenyő fölött, csak futott, abba az irányba, amerre egyetlen oltalmát sejtette a messzeségben.

Kápolnai és alakulata ekkor már rég vonult, szembe a nyugvó nappal...

De ő csak futott, futott. Nem tudta, hogy már szökevény...

VAS NÉPE
Szombathely

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÉRŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 41
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

Michelangelo azt mondta, a szobor benne van a kőben, csak a felesleget kell eltávolítani róla. A Képzőművészeti Kivitelező és Iparvállalat kőszobrász-üzemében pontosan ezt teszik. A művész gipszbe alkotott szobrát „teszik át" kőbe, márványba. Az itt dolgozók amolyan interpretálók, akik a szobrász utasítása, korrekciója szerint megvalósítják a művészi elképzelést. Képünk Marton László jászberényi felszabadulási emlékműve fő alakjának faragásáról készült.

GERGELY ÁGNES:

A feltaláló éjszakája

Mert az arénából kimaradt,
a kamraajtót magára zárva
egy sűrűsödő éjszaka alatt
— mert az arénából kimaradt —
rájött az elektromosságra,

mert el akarta mondani,
kiült a tölgyfa-könyöklőre,
majdcsak erre jön valaki
— mert el akarta mondani —
reggelre tölgyfa lett belőle.

RÍTÉK

yőnk sem számított, hogy ez
ember nem a rosszra készül.
voltunk a bortól meg az ál-

Vártunk még valameddig, s amikor már egymást sem láttuk a sötétben, leballagtunk a vadászházhoz. Lejtős tisztáson állt, közel a felső erdőszélhez, alul vékonyka patak, a tisztáson meg néhány vadkörtefa és sombokor. Kivülről nem mutatott sokat, de belülről annál többet. Jobbra, balra hálófülkék, hátul a konyha. Amint nézem, mennyi finom ízlés szolgálta ezeket a főurakat, mert még a mennyezetet is fényezett vörösfenyő burkolta, látom ám, Wéber sugdos valamit Kovácsnak, mire az nemtetsző módon rázogatja a fejét. De Wéber nem engedi, mutogat az ablak felé, ahol Öcsi meg
nert ahogy kelt a Hold, olyan
este. Végighallgattam az öreg
mutogatva magyarázta, hogy
y báró, azt meg éppen József
konyhába, hogy elkészítsem

zzám, töltött a poharamba, és
. Hogy Wéber — aki ugyan
k, belészáll az ördög — addig
nagy kan, amit elugrasztott,
lehet, mire a vacsora elkészül,
n, nem lenne nehéz meglőni
. Persze vele ment a lány is,
hogy amikor vad nélkül visz-
következik.

, az, hogy a lány velünk jött,
köszönhető. Ha vadászni
an mértéket veszít. Talán a
kotyogó demizson teszi, hogy
éber előbb Kovácsot ugratta,
nit. Még szerencsénk lesz, ha
em látunk. Kovács majd meg-
hoppon, mert fordult a szél,
ket, vagy a telihold, szóval a
ker okát.
a. Példázgatott, hogy ő bizony
korán a fiatal feleségét. Az
éményteleneket szeretik. Ahogy
érj, máris úgy érzik, mellőzték
vesség a mérce. Pedig jól tud-

Osikai hárta szobrász

Kiáhitása nyílt a hódmező-
vásárhelyi Mégyessy tekemben

Ennl.: Profán madonna; Kövön fekvő;
Hasaló; Vetkőző

Horvátli György: Vásárhelyi Tárlatok

Magyar Nemzet 1970 X. 25 12 old.

Csikai hásta szobrász

Kiállítása nyílt a kódmerő-
vásáshely Medgyesi terembe

Magyar Nemzet 1970 X. 10 hold.

CSIKAI MÁRTA

SZOBRÁSZ. ALKOTÁSAIBÓL KIÁLLITÁS NYÍLIK A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI MEDGYESSY-TEREMBEN.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP. 1970. OKT. 10.

CSIKAI MÁRTA

SZOBRÁSZ MŰVÉSZ. 1964 ÓTA ÁLLÍT KI.
SZÁMOS KÖZTÉRI SZOBROT IS KÉSZÍTETT. JELENLEG ÖT ÉV TERMÉSE VAN KIÁLLÍTVA A MŰCSARNOK VÁSÁRHELYI MEDGYESSY-TERMÉBEN.

EML.: „PROFÁN MADONNA"
„KUPORGÓ II"
„MEGSZÜLETETT"

BOJÁR IVÁN: ALFÖLDI ELÉGIÁK
MAGYAR HÍRLAP, 1970. OKT. 18.

CSIKAI MÁRTA

SZOBRAI SZEREPELNEK AZ ALÁBBI TÁRLATON. EML: „JÁTÉK"
„PROFÁN MADONNA"
„TERRAKOTTA FIGURTRÉ"

MIHÁLY MÁRIA, DERKOVITS-ÖSZTÖNDÍJASOK KIÁLLÍTÁSA A DERKOVITS GYULA ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN, SZOMBATHELYEN.

MŰVÉSZET, 1990. SZEPT. 47. LAP.

Csikay Márta

Kovács Gyula: A fa gyökere is lombja
Csikay Márta rézkarcai

Művészet, 1982. július

Csikai Márta

Kuporgó	Zs	38 cm
Anya	"	18 × 50 "

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

Csikai Mónika

Tehetséges fiatal szobrász, művével szerepelt a kiállításon.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr. 2. p.

471.

Csikai Márta

Résztvett a Stúdió 58-68 kiállítá-
son a Műcsarnokban

M. Kiss Pál: Haza kiállítások
Látóhatár, 1969. V-VI. 554.

Csikai Mária

Szerepel a „Studió 58-68" c. tárlaton a Műcsarnokban

M. Kiss Pál: Harai kiállítások

Látóhatár 1969 VI. s. 553 old.

Csikai Márta

1. Ülő nő bronz 20cm

2. Kövön fehvő ólom 15

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat

Tornyai János Múzeum

Csikai Márta

1. Könyökére támaszkodó 1969 bronz 24 cm
2. Mosdótál 1969 bronz 17 cm

II. Országos Képlastikai Biennálé
Pécs, 1969

Csikay házta szobrász

Két figurával

szerepel az alábbi tárlatan

Ambrus Tibor: A vásárhelyi őszi tárlat

Petőfi Rádió 1969 X 26

Csikai hásta

szerepel az alábbi

fáslaton

Szabó Endre: A XVI. Vásárhelyi Őri Tárlatról.

Csomorád megyei Hírlap 1969 X. 19

MDK

Csikai Márta

neve az előszóban említve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Muz.
1967. okt.

Csikos Mária

Szerepel a XII. Vásárhelyi őszi tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A XII. Vásárhelyi őszi tárlat.

Tiszatáj, 1965. 11. 8. 861. old.

Csikai hárta szobrász

Szerepel a VII. hegedi Nyári Tárlaton

Popp Lajos: Az ember valósága

Tiszatáj 1966 IX. n. 747 old.

Csikai Márta

Szerepel a Szeged: Nyár. Tárcatos

Pogány Ö. Gábor: Nyár. Tárcat Szeged

Tiszatáj 1965 XI. 858 old.

MDK

Csikai Márta

Zoli, terr.

Ülő nő, terr.

Alvó nő, br.plak.

Vizitáció, " "

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.

1967. okt.

Csikai Márta M.D.K.

Müve a kiállitáson

Ritly Valéria: A XI. vásrhelyi őszi tárlat

Magyar Nemzet 1964. október 27. 4.l.

Csikai Márta MK K

szerepelt a tárlaton.

"Kutfigura"

K Dömötör János: A X; Vásárhelyi Őszi Tárlat..
Tiszatáj. 1963. 10.

Csikai Márta MDK

szerepelt atárlaton.

-s -n: Gondolatok a X. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.
Csongrádmegyei Hirlap. 1963. okt. 27.

Csikai Márta

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Kutfigura"

Dér István: A. X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Dél-Magyarország. 1963 okt. 15 /az utolsó szám
olvashatatlan. , lehet 3,8.9. ?

m.dk

Csikai Márta szobrász

Kútfigura c. munkája

Dömötör János. A X. Vasarélyi Őszi Tárlat
Tiszatáj 1963. 11. sz

5. l

M.D.Y.

Csikai Márta

szobrán

Kút figuráját állította ki
a Vásárhelyi tárlaton.

Kocsogh Ákos: A Tiredik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Művészet, 1964. január – 36 lap

Csiki Mária

szerepelt a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlaton.

Tinatáj 1964. dec.

Csikai Márta MDK

Támaszkodó, repr.

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

Csikai Márta MDK

Támaszkodó, gipsz

Vetköző, gipsz

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi őszi tárlat

Csikai Márta MDK

Kövön ülő, gipsz

Támaszkodó, gipsz

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

MDK.

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1967 máj.23.

Csikai Márta MDK

Vetkőző, bronz

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Csikai Márta

Fekvő nő, terr.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Muz. Hmvhely.

M.D.K.

Csikai Márta
szobrász

Várlatait mutatta be a
tárlaton.

Ritly Valéria: A XIII. vásárhelyi őszi tárlat.
Művészet, 1967. január - 37 lap.

MDK

Csikai Márta

Vetkőző, gp.

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Muz. Hmvhely.

Csikai Márta szobrász M.D.X.

Klasszikus szoborkonpozicuót készit a szegedi uj lakótelepre

Napló

Magyar Nemzet 1965. xxxxx március 19. 4.1.

MDK.

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.42.

Csíkai Márta szobrász

Kövön fekvő c. szobra
emlétve a XVI. vásárhelyi őszi tárlaton

Mappan Nemzet 1969 október 29
4 cold

Csikai Márta

Szobrai szerepelnek a

IX. Miskolci Országos Képzőművészeti

Kiállításon

Napjaink 1967 február 1

5. old

Csikai Márta szobrász

Rácz József pedagógus-képzőművész volt tanítványa. Nemrég lezajlott fővárosi kiállításon szerepelt munkája.

P. J.: Húsz éve a szakkör élén.

Népművelés, 1941. máj. (?)

Csikai Márta MDK

Szerepelt a tárlaton.

"Támaszkodó"

"Vetkőző"

Dömötör János: A XI. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP 1964 okt. 29.

MDK

Csikai Márta

Szerepelt a tárlaton

Ritly Valéria: A XI. vásárhelyi őszi tárlat.
Magyar Nemzet 1964 okt. 27.

MDK

Csikay Márta

Fekvő nőt ábrázoló kutfigurája a bajai Felsőfoku Vizgazdasági Technikum épületébe készül.

G.J.: Milyen megbizásokon dolgoznak képzőművészeink?

Magyar Nemzet 1964. jul. 5.

Csikai Márta
szobrász

„Játék", „Profán Madonna" fehér
„mészkő" szobrai, terrakotta fiú-
portréja szerepel a tárlaton.

Mihály Mária Derkovits ösztöndíjasok . . .
Művészet, 1970. szeptember – 46 lap.

Csikari Márta

Kiállít Hódmezővásárhelyen

Kiállítási Palota
Szocialista művészetért 1970. nov.

Csikai Márta

Hobra a Szentendrei

Hoborkertben – emlékre

Pestmegyei Hírlap 1969 június 1
9. old.

Csikai Márta
nobrán

M.D.Y

Kútfigurájat állitottak.

Horváth Terér: Hódmezővásárhelyi ősi tárlat
Művészet, 1964. január - 37 lap.

Orbán Mária
szobrai

„Kuporgó"-ja és „Anyá"-ja
témát.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

Csikai hásta

Vedrőző i bronzplasztikája (eml.)

szerepel az alábbi tárlatok

N.N: Fiatal művészek Studiója
III. nagykanizsai kiállításáról

Zalai Hiklap 1971 II. 7

Csikai Márta

szobrász, Rácz József tanítványa volt.

P.J. Ilüsz éve a Szakkör élén

Népművelés 1971/5 42 old.

Csikai Márta

1939 fabruár 20. Nagykőrös. Képzőművészeti Főiskolát végzett, /1963 /. Résztvevője az országos-, a vásárhelyi és a studió kiállitásoknak. A Nemzeti Galéria egy müvét őrzi. Tanulmányuton járt a Szovjetunióban, Csehszlovákiában, Lengyel-és Olaszországban. Derkovits ösztöndijat kapott.

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs, 1969.

Csikai Márta

Bemutatott müvei:

Könyökére támaszkodó 1969 bronz h. : 24 cm

Mosdótál 1969 bronz 17 cm

Bonváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs , 1969.

Pénteken nyílik

a fiatalok tárlata

FESTŐK, GRAFIKUSOK, SZOBRÁSZOK

Körben a fal mellett, a földön festmények, grafikák; a termek közepén oldalra döntött szobrok. Nem hiába a tábla az *Ernst Múzeum* kapuján: *„Rendezés miatt zárva"*. Most rendezik a *Fiatal Képzőművészek Stúdiójának pénteken nyíló V. kiállítását*. A mellékbejáraton érkező első látogatók: izgatott festők, szobrászok, grafikusok; azt jöttek „ellenőrizni": megfelelő helyet, előnyös falat kapott-e művük a tárlaton?

A kiállítók izgatott várakozása nem véletlen: a fiatal képzőművészek új műveinek idei seregszemléje minden eddiginél *gazdagabbnak, színvonalasabbnak ígérkezik*. Hatvanhárom ifjú festő 106 képe — a többi között *Csik István, Balogh László, Berényi Ferenc, Deim Pál, Szurcsik János, Vecsési Sándor* alkotásai —; harmincnyolc fiatal grafikus — köztük *Gacs Gábor, Gross Arnold, Gyulai Líviusz, Kondor Béla* — összesen 83 lapja; huszonnégy szobrász 67 kisplasztikája és szobra — köztük négy nagyobb méretű alkotás: *Bencsik István* két figyelemre méltó műve, s *Vörös Ilona, Csikay Márta* egy-egy szobra — alkotja az idei kiállítást.

Nádasdi József, a KISZ Központi Bizottságának titkára nyitja meg a tárlatot, amely *december 4—18-ig tart nyitva*. A KISZ négy díjat oszt ki, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója pedig hat külföldi ösztöndíjat ítél oda a legjobb kiállítóknak.

(zs.)

Zrínyi f4, h6, 8

f6, 8
N FOGSÁGÁBAN
j.)
6 n6, h8, ünnepnap

ACSKA (román)
9 f4, h6, 8
II. 7—9 f4, h6, 8
f6, 8, ünnepnap n4-

ÁT SZÁNT AZ EKE
ovj.)
Mátra 7—9 f4

AZ ÉNEKESNŐ HAZATÉR (DARCLÉE) (szín. mb. román)
Kárpát 7—8 n6, h8

FEKETE SZÁRNYAK (lengy.)
Csokonai h9, 11, n2

FÉLELEM (mb. csehszl.)
Diadal 7—9 n4, f6, 8
Szabadság 3—6 f6, 8, ünnepnap 3-kor is
Lenáru 6-án n6, f8

FEKETE GYÖNGYÖK (jugoszl.)
Mátra 7—9 9, 11, n2

FELMEGYEK A MINISZTERHEZ
Ipoly 7—9 f4, h6, 8

A GENERÁLIS (am—nyn.)
Tinódi n4, f6, 8
Tisza h9, 11, n2
Árpád XX. n6, h8, ünnepnap 3-kor is

GÓL BÜNTETÉSBŐL (szín. mb.
Liget 3—6 n6, h8, ünnepnap 3-kor is
Kultúra 7—9 n6, h8

HOMÉROSZ FÖLDJÉN (szín. mb.
József Attila VIII. 3—6 f4, h6, 8
Maros 7—9 f6, 8

ÚJ BARÁZDÁT SZÁNT AZ EKE II. (szín. szovj.)
Mátra 7—9 h6

ÚJ BARÁZDÁT SZÁNT AZ EKE III. (szín. szovj.)
Mátra 7—9 8

VASSZŰZ (ang.)
Rátkai f6, 8, ünnepnap n4-kor is, csüt. szünnap

VÍZKERESZT, VAGY AMIT AKARTOK (szín. szovj.)
Tündér 3—6 n6, h8, ünnepnap 3-kor is

VADÁLLATOK A FEDÉLZETEN (szín. szovj.)
Újlaki 3—6 f4, h6, 8

FILMMÚZEUM (VII., Tanács krt. 3.)
SZÜRKE FÉNY (dán)
3—4-én: 10, 12, 2, 4.
5-én: 10, 12, 2, 4, 6, 8.
6-án: 12, 2, 4, 6, 8.
7-én: 10, 12, 2.
8—9-én: 10, 12, 2, 4.

Sikray Klára

1972. augusztus 9. Televizió 17,55 /11/ KGyné

Kompozició '72

- Ugy tünik, hogy a szegedi Szabadtéri Játékokkal párhuzamosan a képzőművészeti élet is pezsdülőben van Szegeden. Ellátogattunk Szegedre és beszámolunk Önöknek az ott látható képzőművészeti kiállitásokról, eseményekről.

Amikor évről-évre ellátogatunk Szegedre mindig örömmel tapasztaljuk, hogy változik, bővül a város, szépülnek az épületek, új terek

alakulnak ki, találkozik a modern, az új épitészet a régi Szegeddel. Hogy, hogyan zajlódik le ez a folyamat, arról Morvandi Béla épitészt a szegedi Tervező Vállalat főmérnökét szeretném megkérdezni, aki vezetője tulajdonképpen ennek a folyamathak és ő maga is résztvesz az épitkezések tervezésénél.

- Az ujjáépités , most a nagy árviz utáni ujjáépitést értem - ma már azt mondhatjuk, hogy kétütemben valósult, illetve valósul meg Szegeden, az első lényegében az I. világháboruig tartott, a két világháború között stagnálás volt és aztán az 50-es évek második felében kezdődött meg egy ujabb nagyszabású épitkezés Szegeden , ami ma is tart. Ennek kapcsán került sor a város központjának a rekonstrukciójára is, különösen annak a területnek a rekonstrukciójára gondolok, amely éppen azért, mert a nagy árviztől megmenekült viszonylag a legelavultabb állatpotban volt, az úgynevezett Dóm-környék, illetve Palánk környéke , ahol most is vagyunk.

Az átépités egy sor egészen különös problémát vetett föl, mert egyrészt döntenünk kellett arról, hogy melyek azok az épületek, amelyek megtartandók, mik az együttesnek azok a karrakteres vonásai, amelyek megtartandók, amelyek talán önmagukban nem igényelnék a müemlék védelmet, azonban úgy éreztük, hogy a városnak a karrakterét meghatározó jellegüek és végül, hogy milyen legyen az a kiegészités, illetve átépités, amelyet már mindenképpen a mai kor, mai eszközeivel kellett megoldani.

Azt hiszem, hogy a városias környezetnek a lényege egyfajta információs sürüség. Itt a Dóm-tér és a mögötte lévő terület között ez az átjáró kapcsolatot biztosit, de ennek a futónövénynek, amelyik véletlenül ennek a megmaradt épületnek a tüzfalra

futott, mégisi ilyen szempontból meg van a maga sajátos jelentősége. Sőt, mi több, hogyha ez a környezet eléggé információgazdag önmaga is inspiráló lehet, amire azt hiszem, hogy élénk bizonyiték az, hogy az épületek körül a növényzetnek egy részét nem maga a város ültette, hanem maga a lakók társadalmi munkával saját kezdeményezésből.

Az átépitésnél, amilyen ennek a környéknek az átépitése is volt, itt különös gondot kell forditani arra, hogy mi az , amit érdemes megtartani. Ennek nem kell feltétlenül műemléknek lenni, az épületnek nincsen műemléki értéke, mégis az a térbeli szerepe, amivel ezt a háromszögletü teret, amit a feljegyzések szerint már a középkorban is itt találtak, definiálja és azért sokkal helyesebb lenne talán, valami más funkcióba átmenteni, nem a jelenlegi formájában természetszerüleg.

A térnek persze meg kell keresni az új jelentőségét és igy született az a gondolat, hogy Csikay Mártának ezt a nagyon kedves és Tömörkényt idéző Kőfigurájét elhelyezzük és ezekkel a meglévő növénysettel is egy szoros kapcsolatot alakitsunk ki.

A Dóm-téri együttes a maga korában egy kicsikét idegenül metsződött bele a meglévő városszerkezetbe. Mikor azután a rekonstrukciós terveket készitettük akkor szempontként merült föl, egy olyan tér szervezéstegy olyan térszerkezetet kiséreljünk meg kialakitani, amely ezt a kicsikét lehatárolt teret, mintegy nyulványokkal beleereszti a meglévő városszerkezetbe. S igy alakitottuk ki azután a szerb templom mögött azt a kis új teret, most már a korszerü architektúra eszközeivel, tulajdonképpen ami sohasem létezett, de mai formájában azt hiszem, hogy teljesen magától értetődőnek hat.

Az épület és a képzőművészeti alkotás között sokszor nehéz a

megfelelő összhangot biztositani. Itte ebben az esetben Matis Agamemnonnak ez a kiváló plasztikája azt hiszem, hogy tényleg tökéletesen illeszkedik architektúrába, amelynek a legfőbb bizonyitéka az, hogy ma maár a szegediek magát a házat is sellőháznak nevezik. A városközpontok rekonstrukciójánál sokszor előfordul az, hogy régen kialakult formáknak új tartalmat kell adni. A Tisza-parton valamikor létezett egy meglehetősen elhanyagolt állapotban lévő út, amiről a tervezés során kiderült, hogy forgalmi szerepe nincsen A burkolatot megszüntettük és egy parksávot alakitottunk ki belőle, ami azóta egy kedvelt sétahely lett és ilyenmódon a körútnak a két végpontja közötti járműforgalomtól egyáltalán nem zavart, kellemes tartózkodó terület alakult ki. Az igazán városias környezetnek a jellemzője mindig egyfajta sürüség. Itt a Tisza-parti sétányon szinte egy pillantással fogjuk fel ezt a kis foghijat amelyik a Tömörkény-i szakiskolának bővitménye és a Szőke Tisza üdülőhajó, amelynek a szine, a mozgása, látványnak is kellemes a tikkasztó nyári melegben.

Arégi várossal szemben a 60-as években kezdődött meg egy új város rész épitése, amelyet Szeged testvérvárosáról Odesszáról neveztek el. Abban az időben kb.1000 lakás valósult meg itt, az épitkezés, most a IV. és az V. ötéves-tervben folytatódik.

A tragikus körülmények között elhunyt Tar István szobrászművésznek Tisza c. kompoziciója azonban már a végleges helyére került, természetszerüleg a háttér, a környezetnek a kialakitása most soronkövetkező feladat lesz.

Az Oskola utcában terveztem négy vagy öt kisebb épületet és most legutóbb a Rosewelt tér sarkán egy korábban ott állott egyemeletes épület lebontása után Szabó Ferenc kollegával terveztük az olajipar számára azt a lakóházat, amely lehetséges, hogy"égő arany" házneveli fog majd kapni", mert a földszinten egy eszpresszó is.

létesült és az ezt a nevet kapta, gondolom talán a Mocsár Gábornak a hasonló cimü könyve után.

- Mit lehet előre tervezni ? úgyhogy milyen tervük van, folytatódik-e ez az épitkezés, rekonstrukció vagy más jellegü folyamat ?

- Természetileg folytatódik, persze tekintettel arra, hogy viszonylag sürün lakott területről van szó, amelyeknél a lakás ugyan meglehetősen avult, de mégis az átépités csak apródonként, épületi részletben történhet, hiszen a kiköltöztetett lakóknak természetszerüleg új lakást kell biztositani, az igazság az, hogy meglehetősen költséges, munka ez, amit hát ilyen okokból is, hát hosszabb időre elnyujtva kell végezni. De talán ez nem is baj, mert én úgy érzem, hogy ennek a részne k is jó atmoszférájába, együttesébe belejeátszik az, hogy még azok az épületek is, amelyek énmagam terveztem, mondjuk 10 évvel ezelőtt természetszerüleg különböznek már attól, amit most a legutóbbi időben csinálunk. És ez úgy egy kicsit talán szinesebbé, gazdagabbá , többsikúvá teszi az egész együttest.

- Örömmel tapasztaljuk, hogy a Szeged-i Szabadtéri Játékokkal párhuzamosan egyre szaporodnak az egyéb kultúrális rendezvények és ezekben is főszerepet kapnak a képzőművészeti kiállitások. Papp Gyula elvtársat , a Szeged Város Tanácsának elnökhelyettesét, az Ünnepi Hetek intézőbizottságának elnökét arról kérdezném meg, hogy ebben az évben milyen kiállitások lesznek ?

- A szegedi fesztivál - és ezt még nem mindenki tudja, tulajdonképpen nemcsak a szabadtéri játékokból áll - hanem egy kultúrális rendezvényről van szó itt, amely főképpen olyan művészeti ágakat foglal magába, ami különösen nyáron az idegenforgalomban, külföldiek számára is hozzáférhető, nyelvezete is leginkább internacionalista, ezért van az, hogy a Szabadtéri Játékok mellett

főképpen olyan rendezvényekre gondoltunk, mint a zenei rendezvények, a táncrendezvények és természetesen a képzőművészeti rendezvények. Így került bele ebbe a nyári Ünnepi Hetek koncepciójába a képzőművészeti rendezvény sorozat is, amelynek természetesen a leginkább reprezentáns a szegedi nyári tárlat, amit az idén már 13-szor rendezünk meg. Ismeretes, hogy Szeged így az Ünnepi hetek időtartama alatt igen nagy idegenforgalomnak örvend. No, már most, hogy a Szabadtéri Játékok az este veszi igénybe az ideérkező vendégek idejét, este nyújtja a művészi élményt, viszont a néhány napra, vagy akár néhány hétre ideérkező vendég napközben is szeretné kellemesen eltölteni az idejét és ezt szolgálják ezek a kultúrális kiállitások, a képzőművészeti kiállitások.

- A szegedi nyári tárlat képzőművészetünk országos műhelyébe ad betekintést, de a fiatal művészek első jelentkezésének a főváros és vidék közötti versenynek is színhelye a Horváth Mihály utcai képtár. Iparművészek és képzőművészek együtt testvéri szövetségben állitják itt ki munkájukat és egyenlő eséllyel indultak a pályázatban is.

- Bálványos Huba: Családfa. Csikós András: Üres tenya. Dezső József: Csendélet lámpással. Koszta Rozália: Ház Ajtósfalván. Tőzső Ferenc: Udvarrészlet tyúkokkal. Incze Judit: Házaspár. Séner Mihály: Pusztai múlt. Orosz János: Elvarázsolt hely. Stefániai Edit: Hármasban. Káltai Mihály: Eredetmonda. Szabó Iván: Szinház. Fekete János: Előljáró. T.Nagy Irén: Szék. Gömbös László : Gyermek bemutatása. Tóth Sándor: Kalapos fej. Mészáros Dezső: Figurák. Kő Pál : Gyürüfü. Fontos Sándor: Lakodalom. Pintér József: Napraforgó. Pataki Ferenc: Hazatérő. Végh András: Elmúlt időkből. Somogyi Soma László: Tón élők.

R.Kiss Lenke: Balaton. Sziráki Endre: Kegyetlen győzelem.
- Vecsési Sándor munkája Ketten a szegedi Városi Tanács díját kapta. A Szakszervezetek Csongrádmegyei Tanácsának díját Zoltánfi István nyerte el a Beszélgetők és a Nemzedékek c. festményével.
Végvári Gyula Nyár c. monumentális kerámiáját a fesztivál intéző bizottságának díjával jutalmazták.
A másik bemutató az Ötvös-művészeti kiállitás volt, amelyet Szelesy Zoltán nyitott meg.
- Iparművészeti tanácskozáson joggal hangsúlyozta ki Koczog Ákos művészeti iró, hogy az iparművészet szerte a világon,de különösen a szocialista országokban az érdeklődés központjában áll. Nincs napilap, vagy folyóirat, mely valamilyen formában utat ne nyitna a művészetnek, legyen az egyedi alkotás , vagy akár sorozatgyártással előállitott iparművészeti tárgy,melynek teljes értékét a használhatóság, gazdaságosság mellett a szépség és a művészi értéke határozza meg. Az iparművészet a művészetek között a valóság kifejezésének az az eszköze, mely emberi konzekvenciáját a legközvetlenebbül fogalmazza meg, a megismert anyagi valóság és elképzelés a társadalmi szükség és igény az emberi relációs egységét, tehát a humánumot.
- Majoros Árpád, Móga Sándor, Bartha Ágnes, Dobos Gyöngyvér, Kodolányi László, Koleszár Arany,Nagy József, Jajesznyicza Róbert, Vándor Éva, Nagy József,

Csikai Mártha szobrára

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁR 19

Magyar Nemzet

Csikai Márta szobrászművész klasszikus szoborkompozíciót készít a szegedi új lakótelepre az Oskola utcai iskola kertjébe. A szobor talapzatára Tömörkény István idézetet vésnek.

∞

Csikai Mária szobrász M.D.K.

Klasszikus szoborkompoziciót készit a szegedi uj lakótelepre

Na ló

Magyar Nemzet 1966 március 19. 4.l.

Csikai Márta Szobrán

Szöveg műret nem említ.

Kórsa Gyula:
Fiatal képzőművészek
az Ernst múzeumban.

Néptrabadság 1964. dec. 24.

MTA .

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.748.

MK .

Daikai Márta

Kiállítási kritika

-Izvatel 1966 szept. p.743.

MDK.

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 juli.22.

Csikai Márta

Kísérleti kritika

Debrecen, 1966 jún. 22.

M.D.K

Csikai Mórta
szobrász

Vetkőzője szerepel a tár-
laton.

Tibély Gábor: A X. kiállítás szobrai
Művészet, 1966. február — 18 kap

Csikay

mozgalmas temetési jelenete a jó dolgok köré tartozik.

(gy. t.): Független művészek kiállítása
8. ó. n. 931. VI. 6

Csikai Marta nobrász

Szöveghen említett mű: Vetkőző

1966 feb. Művészet

Tibéry Gábor: A X. Kiállítás nobrai

M.D.K.

Csikai Mártha
szobrász

Postréja szerepel a Tarlatan

Banányi Judit: A IX. Miskolci Országos...
Művészet, 1967. április – 38 kap

MDK.

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Napjaink 1967 febr.1.

M.D.K

Csikai Mária
szobrász

Szobor aktjai szerepelnek a
tárlaton.

Szelesi Zoltán: A VII. Szegedi Tárlat.
Művészet, 1967. március - 41 lap

MDK

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Napjainknk 1967 febrl.

MDK

Csikai Márta

Kutfigura, gipsz

10. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

Csikai Márta, szobrász

Kiállít az Ernst ben.

Rózsa Gyula: Stúdió 67 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967 máj. 16.

MDK

Csikai Márta szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Oelmacher Anna: Studio 64.

Fitala müvészek kiállitása

Magyar Nemzet 1964. december

A „gyermekkor" végén

Ahogy szalad az Epreskert kanyargós útjain, ahogy beletúr fiúsra vágott hajába, ahogy megtörli szobrászköténye sarkában agyagos ujjait — olyan, mint egy kamaszlány. Aztán lefejti a készülő szoborról a vizes rongyokat... Nagy köre támaszkodva nőalak pihen ott. Kényelmesen kinyújtja lábait, egyik kezével támogatja a másikat... Csikai Márta, a szobrász is elhelyezkedik. Az állvány szélére telepszik, s mintha maga volna a szobor modellje... De nem sokáig marad ott. Felugrik. Széket töröl a vendég alá. Járkál. Percnyi nyugta sincs.

A főiskola hetedik, jutalomévét végezte most el. Ez már nem kötelező, ez a legjobbak jutalma. Maradhat, dolgozhat. De most már végleg át kell adnia helyét az utána következőknek.

— Pedig semmi kedvem sincs felnőttesdit játszani! — mondja, s elfintorítja az orrát. — Szerintem most ért véget a gyermekkorom... Most, amikor elmúlt az az idő, hogy tanácsot kérhessek valakitől.

— Hogyan lett szobrász?

— Virtusból! Elvégeztem Nagykőrösön az általános iskolát, s hírét vettem a képzőművészeti gimnáziumnak. Ez kell nekem! Ez valami más, valami izgalmas. Akkor ijedtem csak meg, amikor felvettek. Most mi lesz?... Körülbelül ez a tanácstalan szorongás van most is bennem. Hová menjek? Hol találok magamnak helyet? Maradjak Budapesten, ahol félállásban a képzőművészeti gimnázium diákotthonában nevelősködöm? Menjek haza, Nagykőrösre? Vagy válasszam álmaim helyét, a hódmezővásárhelyi művésztelepet, amelybe még főiskolás koromban beleszerettem?... Ez az ajándékba kapott hetedik főiskolai év több szempontból hasznos volt nekem. Kicsit megnyugodtam, talán biztosabban is állok a lábamon, mint tavaly. Nyugodtan dolgozhattam első, nagy lélegzetű munkámon, egy fekvő női alakot ábrázoló kútfigurán, amelyet összel helyeznek el a bajai Felsőfokú Vízgazdálkodási Technikum belső udvarán. A szobor már készen állt, hiszen ezzel diplomáztam. Csak meg kellett találni a helyét az épület harmonikus egészében. Mennyit töprengtem, milyen formájú talapzatra helyezzem? Mennyit vitatkoztam az építésszel... De ezekből a vitákból nagyon sokat tanultam.

Már komoly a szava. Már érződik, hogy féllábbal mégis kilépett a „gyermekkort" jelentő főiskolai műterem kapuján.

— Még nem tudom, mit csinálok, hol telepszem meg... De a célom mindenütt csak egy lehet. Szeretnék bizonyítani! S ez már nem virtus! Szeretnék jó, fiatal építészekkel együtt dolgozni, hogy a magam erejével is széppé tegyem az ember legközvetlenebb környezetét.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
SOMOS ÁGNES

FOTO:
CSUZI ZSUZSA

A PROFESSZOR JOBBKEZE

Kisfiú áll a pódiumon, a Fővárosi Zeneiskolai Szervezet évi növendékhangversenyén. Szinte nagyobb a cselló, mint ő maga. A zsüriben Dénes Vera gordonkaművésznő elnököl, s elégedetten bólint. A kisfiú két egymást követő évben első díjat visz haza a mamának a versenyről...

— Ezek a versenyek adtak kedvet és bátorságot a csellóhoz — mondja most, annyi év után Csurgay István. A napokban végezte el gordonkaszakon a Zeneművészeti Főiskolát.

Kevés művésszé érlelődő fiatalnak adatott meg, hogy egyszemélyben legyen főiskolájának hallgatója és tanára is. Csurgay István ilyen kivétel. „Tanárkodásáról", legnagyobb főiskolai élményéről így beszél:

— Friss Antal professzor tanítványa voltam. Ő vezetett a cselló megismerésének, a művészet megértésének, az emberré növekedésnek útjain. Tavaly novemberben, az utolsó év elején, a professzor súlyosan megbetegedett, kórházba szállították. A főiskolán azzal fogadtak: Csurgay, maga fogja helyettesíteni a professzort. A professzor kifejezett kívánságára... Azt sem tudtam, holt vagyok-e vagy eleven. Mekkora felelősség és mekkora bizalom! Négy növendéket kaptam, elsősöket, másodikosokat. Előttük, kollégák előtt, csak a tudás ad tekintélyt. Be kell bizonyítanom igazamat, ha valamire azt mondom: nem jó! Tegeződő viszonyban nagyon nehéz tanárkodni. Tudtam mindezt... Az első órától nagyon féltem. Négy hónapig helyettesítettem Friss professzort, s hogy erőfeszítésem nem volt teljesen hiábavaló, azt a vizsga bizonyította, amelyen minden „diákom" jól szerepelt.

Csurgay István tavaly Budapesten vett részt élete első, nagy erőpróbáján, a Casals-versenyen, s oklevelet szerzett. Legközelebbi terve az őszi genfi verseny, s nagy álma az 1966-ban megrendezésre kerülő moszkvai Csajkovszkij-verseny.

— Addig még nagyon sok szép feladat vár rám és nagyon sok gyakorlás. Nyáron valószínűleg Belgiumba utazom. A főiskola küld oda, nemzetközi kamarazenei kurzusra. A diplomakoncertem ősszel lesz... Ez tesz majd pontot az öt évi tanulásra. Tudom, nagyon rossz lesz először a főiskola nélkül... Eddig még minden évben egyfolytában diák voltam, nem is tudom, milyen a főiskolán kívüli élet, mit tartogat a holnap? S az ismeretlen mindig kicsit félelmetes, szorongató... Nem művésszé lenni nehéz. Emberré kell érlelődni, hogy az ember művész lehessen.

▼ az emlékezet. Ők nem a párt egyik vezetőjét, önfeláldozó mártírját ismerték, nem azt a férfit, aki a legnehezebb időben szerkesztette a párt lapját, nem azt, akinek reszelt tormával teli zacskót húztak a fejére, hogy vallomást csikarjanak ki társairól, s aki inkább a halált választotta, mint hogy áruló legyen. *Ők a csendes, feltűnni soha nem akaró fiatalemberre emlékeznek.*

— Három évig ültünk egy padban, egymás után következtünk a névsorban. Feri matematikában volt a legjobb...

wald rábízott engem. Egy esztendőn át hetenként kétszer náluk voltam. Jól emlékszem az édesapjára is, soha sem felejtem el a házat, a Sziget utca 25-öt.

— Akkor emlékszel a zöld papagájra is a rézkalickában. Egyszer megcsípte az ujjam...

Különös az emlékezet — kihalássza éppen azt a zöld papagájt.

Azt mondják az osztálytársak, Rózsa Ferencet lehetetlen elfelejteni, de nehéz szavakba formálni az emlékezetet. Csendes, a társainál sokkal csendesebb fiú volt, talán kicsit szomorú is.

Több mint száz érettségizett fiatal vizsgázik az idén a gyöngyösi kétéves mezőgazdasági technikum szőlőtermelési tagozatán. Képünkön: a hallgatók borászati gyakorlaton

...ért a városi, később a járási, végül pedig a megyei döntőben kellett helyt állnia ahhoz, hogy az országos döntő „küzdelmeiben" a kamerák elé állhasson. De még ez is csak lehetőség volt, mert a megyei győztesek közül is csak a legjobbak kerültek adásba. Vajon elképzelhető-e, hogy akiknek ennyi akadályt sikerült átugraniuk, akik végül is (több, mint tizennégy ezer jelentkező közül!) képernyőre kerültek, „teljesen felkészületlenül" álltak oda, „csupán a jószerencsére bízva a sikert"? Vajon a tények ismeretében — mely tényekhez az is hozzá tartozik, hogy a népművelés illetékesei szerint is a Ki mit tud új formát adott az önművelés, a műkedvelés terén, fellendítette azt, és országos mozgalommá vált a fiatalok körében — vajon e tények ismeretében is kijelentette volna G. I. A. a fentieket?

Merjük remélni, hogy nem.

És ha már a „Ki mit mer"-nél tartunk — azt is merjük remélni, hogy egyszer csak eljön annak az ideje is, amikor a G. I. A.-k nem teljesen felkészületlenül, csak jószerencsére bízva állításaik hitelét, tesznek kijelentéseket sok ezer fiatalt érintő kérdésekben.

B. L.

A mi gyermekünk

KÉNSZAG ül a városon és forróság, mintha föld és ég egyszerre pattant volna meg: kitölteni az utcákat, a vedlő füvű játszóteret. Az ember úgy érzi, izzadságcseppekben folyik el az idő, s míg az utolsó is lepereg, elmúlik a szombat.

Gyerekek mennek az úton, mind ölnyi csokrokkal. A gyerekek ünneplőben vannak, a virágok cseppet sem hervadtak. Az ünnep végigvonul az utcán.

Ma berekedtek az iskolacsengők.

★

zott az ellen, hogy a szerződésbe kilencedik pontként bekerüljön ez a néhány sor: „Vállaljuk, hogy olyan árva gyermekeket patronálunk, akik állami gondozásban vannak". Az újságok annyit írtak már arról, hogy milyen sok az árva gyerek. Itt igazán lenne segítenivaló. Levelet írtunk Fótra és feltártuk, mit akarunk. Válasz azonban nem jött. Kedvünket szegte a dolog, hogy mindjárt az elején így elbotlottunk. Mi lesz később?!

Na, hatvannégy januárjában újból tanácskoztunk és

hogy a brigád akaratát tartsuk be. Négy-hatéves kislányt szerettünk volna, de Dégen lányok nem voltak.

Bevezettek hát három fiút az irodába.

Az elsőnek él az apja. A másodiknak apja, anyja él, de nem törődik vele.

Aztán bejött a harmadik. Soha sem felejtem el azt a beszélgetést. Ahogy ott feleltetett szegényke a kérdésekre. Az apját nem ismeri, anyját egyszer látta, nagyon régen, még akkor, amikor Kecskemét mellett volt, két öregasszonynál. Ők voltak eddigi

„Szervusz, Imikém, most már a testvérem vagy ám" — mondta a kislány és én akkor elfordultam.

Tíz napig volt itt a gyerek. Végigjárta a brigádtagokat, mindenki meg akart vele ismerkedni. Még a kórházba is bevittük, ahol egyik munkatársunk feküdt. Kérte, hogy vigyük el hozzá a kicsit.

Amikor lejárt a szünidő, visszautazott Dégre. Egy ideig nem jött levél tőle, nyugtalankodni kezdtünk. Írtam is neki emiatt. S most itt az első levele.

ért kapunk, csillénként tíz forintot — s azt a gyerekre költjük. Aztán sokszor szó esett arról is, hogy meg kellene már látogatni. De ki menjen el?

Két hete, vasárnap, az egész brigád elindult. Két Trabanttal, meg egy Pannóniával mentünk.

Éppen játszottak, s a felügyelő tanár nem tudta mire vélni ezt a sokadalmat, hiszen nem is volt látogatási idő. Azután csak szólt a gyereknek, hogy vendégei vannak. Ő csak nézett, távolról, azután megismerte a feleségemet, a nyakába ugrott és sorra megölelt valamennyiünket. Örült, játszott egész nap, amíg csak vele voltunk, délelőtt tíztől délután kettőig.

Mi is csak mosolyogtunk és leginkább akkor néztünk ösz-sze csillogó szemmel, amikor a Pannónia láttán felkiáltott:

„Laci bácsi, ez a mi motorunk?!"

Néhány nap múlva levelet

dikán, vagy utána bármikor elmehetek. Nagyon várom, hogy haza mehessek. Ezze. zarom soraimat.

Mindenkit csókol: Imre".

Elolvastuk a levelet és mindjárt el is döntöttük, hogy az olyan vasárnap, amely utan csak héttőn este kell majd munkába állnunk, az egész brigád elmegy Dégre játszoteret építeni. Feltűnt, hogy az egyik öreg nem szólt senkihez. Reggel odajön hozzám és azt mondja:

„Ne haragudj, én is elmegyek. Mégis csak elmegyek veletek".

Kérdezem, mi történt? Azt mondják, méltatlankodott, hogy mi nem erre szerződtünk, nem iskolát patronálunk, hanem csupán egy gyereket. Mondták neki, akkor hát húzza át az aláírását a szerződésen, mert ezt a játszóteret a gyerek kéri, a mi gyerekünk. De ezt majd úgyis megbeszéljük még, mert most itt a vakáció, kedden már me-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI
HÍRLAP
1971 MÁR 15.

A Vetkőző nő, a Virágárus lány és a Honvédelem

1071

Három művész ajándéka a 600 éves város jubileumára

Mindenki készül a 600 éves város jubileumára. Ki azzal segíti a várost, hogy tavasszal háza elé szalagparkot telepít, ki új köntösbe öltözteti házát. *Csikai Márta Munkácsy-díjas szobrász* — a város szülötte — erre a nagy ünnepre ajándékkal lepi meg a várost. *Vetkőző nő* című szobrát felajánlotta a városnak. Az eredeti munka *gipszből* készült, de mivel a gipsz nem időtálló, ezért a Képzőművészeti Vállalat most *kőből* elkészíti a szobrot, amelyet a strand előtti téren állítanak fel.

A *Virágárus lányt* egy szentendrei művész, *Kucs Béla ajándékozta a jubileumra.* A sarkán ülő virágárus lány ölében virággal rakott tálat tart. A kész szobrot *a nagyáruház előtti kis parkba* tervezik felállítani.

A harmadik ajándékszobor *Buza Barna* művész jóvoltából kerül városunkba. A *Honvédelem* című szoborkompozíció *a DÁV* mögötti parkba kerül, arccal a Ceglédi útra.

A jövő héten érkezik városunkba a Képző és Iparművészeti Alap küldöttsége, amely a város szakembereivel együtt kijelöli a szobrok pontos helyét.

(fehér)

Valósan április 1-jén kezdődik, azonban az előbb jelentkezők megrendeléseit korábban is elfogadják.

Az idén 850 millió forint értékben, mintegy 240 000 vagon tüzelőanyagnak megfelelő, 1,4 millió utalványt bocsátanak ki. *Az ez évi mennyiség lehetővé teszi, hogy egy dolgozó több utalványt kaphasson. Az* egyenlő részletekben le.

A kedvezményes tü zavartalan lebonyolít kében az utalványok ütemezéssel látják el *tüntetett határidőkh lami és a földműves zeti tüzelőtelepek r nak.* A SZOT tüzelőakciója a tavalyihoz hasonlóan szeptember 30-án zárul.

mennyit ér. Bármennyire megnövekedett fontossága van ma

Tanuljunk meg vásárolni!

Érdeklődéssel olvastam a Pest megyei Hírlap szerdai számának kitűnő cikkét, szidalmaim özönét konkrét irányba kell terelnem. Tehát, hogy a gyerekcipő

a jövőber bizalmam mi dolgoz tapasztalt omlott a megjegyez rok, de h

MDK.

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap 863

Csikai Márta

Műveiből kiállítva a XI. Vásárhelyi Őszi Tárlaton.

emlékre.

Tiszatáj, 1964 12. sz. 4. l.

Csikai Márta szobrász M.D.K.

a váci technikum parkjába " Kisleán" figurát mintázott, melyet maga farag kőbe

Magyar Nemzet 1965. julius 18. 9.1 xxxxxxx 21. 4.1.

MDK

Csikai Márta

Erzsike, terr.

Fekvő nő, terr.

9. miskolci e. képzőm. kiáll. 1966.

Csikai Márta

MDK

Fekvő nő I., ólom

Vizparton, br.érem

Fekvő nő II., ólom

Ketten, br.érem

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Mus. 1967.

MDK

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1967 okt.29.

MDK

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.47.

Csik ai Márta, hobvász

MDK

Művei figyelmet keltenek.
(Ernst Múzeum.)

Rózsa Gyula: Stúdió 64.

9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. dec. 24.

Csikai Márta

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 21

MAGYAR NEMZET

Csikai Márta szobrászművész a váci technikum parkjába „Ktsleány" figurát mintázott, melyet maga farag kőbe.

MDK.

Csikai Márta

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap ~~380~~ 860

MDK

Csikai Márta

Tanulmányok, ~~xxxmç~~ cer, kr.

Tanulmány kr.

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965. okt.

MDK

Csikai Márta

Zsike, terr.

Kuporgó, "

12. Vásárhelyi Őszi tárlat, Ternyai J.Mus.

1965. okt.

Csikai hárta

Kisplasztikával

szerepel a X. magy. Kép.

mův. kiállításon

Kortárs 1965 XII. n. 2004 old.

1965 MÁR 18.

Folyóiratokban olvastuk

ÚJ ÍRÁS

Négyéves születésnapját ünnepli az Új Írás. Erről az évfordulóról emlékezik meg a folyóirat márciusi számában Baranyi Gyula. Feleleveníti az induló lap célkitűzéseit, kiegészítve a szerkesztőség új elképzeléseivel. Eszerint: „Az eddiginél erőteljesebben fiatal folyóiratot akarunk, fiatal írók, költők rendszeres találkozását, párbeszédét a fiatal olvasókkal". — írja a folyóirat szerkesztője.

Honfoglalás címen Illyés Gyula a dunántúli földosztásról szóló riportsorozatával és Donáth Ferenc: Agrárreform vagy agrárforradalom című tanulmányrészletével a felszabadulást követő időket állítja a lap a figyelem középpontjába. A versek közül kiemelkedik Váci Mihály: „Szerelmem forradalmam", Simon István: „Éjjel hóban" és Ladányi Mihály: „Viharkabátban" című költeménye. A szépprózát Galambos Lajos Zsilipek című erősen vitatott regényének második része képviseli. Illés Lajos az arcképcsarnokban Váci Mihályt mutatja be. Váci a tőle megszokott szenvedélyességgel vall írói célkitűzéseiről. A szerkesztőség köszönti Illés Bélát 70. születésnapja alkalmából. Szalontai Mihály elemzi ezt a történelmi változásokat dokumentáló izgalmas írói pályát. Érdekes tanulmányokat olvashatunk Maróti Lajos tollából „Versírás és pszichológia", valamint Benedek István tollából „Kalandozás Freud körül" címen.

F. J.

KORTÁRS

A Simon István szerkesztette folyóirat márciusi számát a felszabadulás és az országépítés első napjaira ért egyet a festett fafaragások készítésével, mondván, hogy a forma úgyis többet mond a színnél. A fiatal képzőművészek tavalyi, az Ernst Múzeumban megrendezett Stúdió 64 kiállításáról szóló bírálat Németh Józsefről közöl elismerő sorokat: „Kapu előtt című kompozíciója nagyvonalú fogalmazásával már-már átlépi a kisebb emberi világ

sa a parasztok önkényes földfoglalásával foglalkozik, tudományos, történelmi elemzését adva e jogtalanul is jogos tettnek. Karsai Elek Két Magyarország című írásában az azonos című, a rádió számára készített négyezer perces dokumentumsorozatból ad részleteket. A folyóirat közli Bernáth Aurél, a neves festőművész emlékirat-tainak újabb részletét. Ebben az írásban az idős mester művészi előderől vall. A kiközösítő címmel Déry Tibor új regényének közlését kezdte meg a Kortárs. A regény az i. u. IV. században játszódik és milánói Szt. Ambrusról szól. Megírási módja a korhoz illően archaikus. A különös alkotás, többi részletének megjelenése után, minden bizonnyal újabb vitát vált ki. A folyóirat Műhely rovata ugyancsak érdekes írást közöl: Garai Gábor Balassi Bálintról írott filmnovelláját. A Szemle rovat ezúttal is nagyon kevés könyvvel foglalkozik. Mindössze öt közelmúltban megjelent műről közöl bírálatot.

MŰVÉSZET

Képzőművészeti folyóiratunk márciusi számáról elsősorban Csongrád megyei, pontosabban hódmezővásárhelyi vonatkozású írásai miatt emlékezünk meg. A folyóirat bírálatot közöl a Vásárhelyi Őszi Tárlatról. Koczogh Ákos, a cikk szerzője őszinte, lényegmondó művészetnek nevezi a vásárhelyi festők, szobrászok tevékenységét. Különös elismeréssel szól Csikai Mártáról, akinek szobrai önálló művészi látásmódról vallanak. Vitatja viszont a kiállított rézlemezek — szerinte festői jellegű — felhasználását. Ugyancsak nem ért egyet a festett fafaragások készítésével, mondván, hogy a forma úgyis többet mond a színnél. A fiatal képzőművészek tavalyi, az Ernst Múzeumban megrendezett Stúdió 64 kiállításáról szóló bírálat Németh Józsefről közöl elismerő sorokat: „Kapu előtt című kompozíciója nagyvonalú fogalmazásával már-már átlépi a kisebb emberi világ

NAGYVILÁG

Világirodalmi folyóiratunk márciusi száma ismét gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Különös érdeklődésre tarthat számot Max Frisch svájci író a regény keletkezéséről, esztétikai kérdéseiről írott, közzelt kérdéseire adott válaszokból álló vallomása. Folytatódik a vita Sartre Az ördög és a Jóisten című darabjáról és a darab budapesti, Thália Színházi előadásáról is.

A. L.

A szerző Elkobzás című írá- körét és közelít egy közéleti

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SZONGRÁDMEGYEI HIRLAP

lenti, hogy a mezőgazdasági exportra kerülő termékek közül a libánál jelentkezik leggazdaságosabban a „forintkihozatal". Az eddigi tapasztalataink szerint megteremtődtek hazánkban a nagyüzemi libatenyésztés fel-

A libatömés

...plója

vettünk a brigádba egy segédmunkást."

★

„1964. júl. 11. Az elmúlt időben kevés megbeszélést tartottunk, mert ahányan vagyunk, annyifelé dolgozunk. Polgár elvtárs, hegesztőnk elvégezte a közgazdasági technikumot. Horváth elvtárs kijelentette, hogy kb. karácsonyig nem iszik. Fazekas és Polgár elvtársak újítását kísérletre elfogadták..."

„1964. dec. 29. Nagy az év végi hajrá... Horváth megtartotta kijelentését, nem ivott szeszes italt... Kövecs Jóska bevonult katonának..."

„1965. febr. 22 A brigádvacsora jól sikerült... Horváth és Erdei elvtársak az értekezleten kijelentették, hogy március 1-től nem dohányoznak egyelőre..."

★

1965 jan 4 „A rend-

emeljük a termelékenységet. Mindezeket jobb munkaszervezéssel, a munkaidő tervszerűbb kihasználásával, s ha lesz rá mód, gépesítéssel akarjuk elérni. A legmesszebbmenő takarékosságot vezetjük be minden területen. Fontosnak tartjuk a munkafegyelem megszilárdítását, s ezen a területen a személyes példamutatást, mert a mi szétszórt területünkön nagy szükség van a szocialistabrigád-tagok példamutatására..."

★

Nem formaság

és emlékkönyvféle. Így mondta a brigádvezető. A napló munkájuk, életük dokumentuma és egyben programjuk is. Bádogosoké, lakatosoké, hegesztőké, festőké, kőműveseké, segédmunkásoké. Munkásoké. Cselekedeteik emlékét elsősorban a jól működő sorompók, a földbe-falba helyezett vízvezetékcsövek, bádogos remekek, egymáshoz faragott kövek és a hegesztés varratainak kilométerei őrzik. De a saját kezükkel írt napló is, amelynek egyik lapján éppen egy makói munkáskollektíva akaratából fényképen és szolidaritási bélyegen „találkozik" József Attila és Julian Grimau.

ORAVEC JÁNOS

(Bálint Gy. felv.)

— A gépi töméssel a hizlalási idő megrövidül. Azelőtt 150—180 napos korban fogták tömésre a libát. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy 80 napos korban már tömésre fogható a liba, amint a 4,5 kilós átlagsúlyt eléri. Ebben a korban egy kiló hús előállítására sokkal kevesebb takarmány kell. Amint eléri a libaállomány a 80 napos kort, a gondozók egy féltépés után fogják be tömésre. Kísérletünk szerint egy 140-es állománynál igen szép eredményt értünk el gépi töméssel. Párolt kukoricával tömtük a 4,5 kiló alatti libákat és sikerült 70—80 szazalékát a saját súlyának ráhízallni. Átlagban 51,8 dekás májat hizlaltunk, de a rekord egy 1,30 kilós libamáj volt. Tapasztalatok mutatják azt is, hogy 80—90 napos korig egy kiló súly elérésére 3 és fél kiló takarmányt használnak fel a libák. Ezentúl korántsem ilyen gazdaságos a takarmányértékesítés és a takarmányfelhasználás, mert egy kiló hús előállításához 5—6 kiló takarmány szükséges. Lényeges előnye még a gépi hizlalásnak az is, hogy ezzel a módszerrel nemcsak ősszel, de csaknem egész évben tudunk májat termelni, exportálni. Májusban megkezdődhet a libahizlalás és ez folyamatosan tarthat egész évben.

— Az elmúlt hetekben itt az egyetemen tapasztalatcserére, a gépi tömés elsajátítására hívtunk be az ország megyéiből több turnusban baromfitenyésztőket. A legtöbben Csongrád megyéből vettek részt ezen a tanfolyamon: Szentesről, Csongrádról, Vásárhelyről, Felgyőről és a szegedi járásból, összesen húszan.

— Az elmondottak szerint tehát új alapokon, új módszerekkel kezdődött meg hazánkban a nagyüzemi libatenyésztés, aminek csak jó eredménye lehet — fejezte be tájékoztatóját Héjja Sándor egyetemi adjunktus.

BERNULA MIHÁLY
LUKÁCS IMRE

M.D.K

Csikai Márta
nobrász

A „Tarmaszkodó" és a „Vetkőző" c. nobrait áltetotta ki a tárlaton. A X-ik tárlaton a kiefigurájával szerepett. — „Tarmaszkodó" (repro)

Koczogh Ákos: A XI. Vásárhelyi Tárlat

Művészet, 1965. március - 36 kep

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 APR 20

PESTMEGYEI HÍRLAP

Csikány Márta

— **Május elsején** Vácott két szobrot lepleznek le. Ohman Béla Ülő nőjét a DCM lakótelepén, Csikány Márta Fekvő nőjét pedig a Kossuth téren állítják fel.

1021

Csikay Márta, szobrász MDK

Kiállít a dec. 4-én, az Ernst Múzeumban megnyíló tárlaton.

(zs): ... a fiatalok tárlata ...

1.

ESTI HIRLAP

Bu. 1964. dec. 2

Csikay Márta szobrász M.D.K.

A bajai Felsőfoku Vizgazdasági Technikum épületéhez készitett fekvő nőt ábrázoló kutfigurát

xxxxó G.J.: Milyen megbizásokon dolgoznak képzőművészeink
Magyar Nemzet 1964. julius 5. 13.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI
HÍRLAP
1967 DEC 3

1021

Csikay Márta: Vetkőző lány

ezer ember, a lakosság 1—
százaléka sorolható ebbe a cso
portba, vidéki városokban en
nél valamivel kevesebb, a fal
vakban csekély. Ha ehhez hoz
závesszük az operát is, akko
az arány országosan 2—3 szá
zalék. *Körülbelül ugyanakko
ra tehát, mint az aktív zené
lőké, de nem pontosan ugyan
azokat jelenti.* Vannak ugyani
lelkes amatőr muzsikusok, aki
a könnyű műfajt kedvelik, é
vannak a komoly zene rajon
gói, akik semmilyen aktív ze
nei tevékenységet nem folytat
nak.

5. *A komoly zene tágabb ér
telemben vett közönségéne
arányára* (akik tehát a komol
zene egyes műfajait is szíve

szennyes még csak szaporo
dik.

A kora reggel tömör, szürk
színe lassan megfakult, egy
re világosabb lett. A há
még csendes volt. Az órájár
nézett. Hat óra. Valahol a
hátsó lakásban, Kedrovékná

Csikay Cháta

Kútfigura (nobo)

Fotó

Szobrászművén a a nagykőrösi cifrakerti svájci házban

(kopa): Látogatás a svájci házban

Pest megyei Hírlap, 1967. nov. 26 (Nagykőrös)

Csikay hárta szobrák.

Nagykőrösön mileteb.
Vetkőző nő i. diploma mukáját
szülővárosának ajándékozta.
A strand előtt áhítjük fel (emb.)

N.N.: Két új szobor

Pestmegyei Hirlap 1969 I. 25

Csikay Márta

Vetkőző lány
szoba
fotó

Pest megyei Hírlap, 1967. dec. 3. (Nagykőrös)

Csikai Márta

Megbízást kapott Csikai Márta a celldömölki, Művelődési Ház előtt nieszkő „Szerelmespár" kompozíció elkészítésére.

------:Köztéri munkák:

Művészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Csikai Márta

A győri Textilipari Vállalat udvarában felállítandó figurális plasztika tervezésére kiírt „Képzőművészeti pályázaton" részt vett a művész.

— Képzőművészeti pályázatok
Művészet, 1976. december – 48. oldal.

Csikai Márta szobrász

Nagykőrösön a képzőművészek 25. éves fennállásának rendezett kiállításon szerepel a művésznő munkája.

Lasonci Miklós: Kiállítóteremben.
Pestmegyei Hírlap, 1971. júl. 4.

Csikai Márta szobrász

A felszabadulás 30. évfordulója alkalmából Bratislavában megnyílt a magyar szobrászok kisplasztikai kiállítása, melyen szerepelnek a művész művei: természetes, megdolgozatlan kődarabokra fektetett érzékletes bronzfigurái ötletes megoldásúak. (anlítve)

Bárkány Jenőné: Magyar szobrászok tárlata.
Uj Szó, 1975. júl. 10.

Csikai Márta
szobrászmüvész

"Pihenők" c.müvét
Celldömölk központjában
állitották fel.

Népszava, 1976.junius 2.
5.oldal.

— Új köztéri szobor. Celldömölk központjában új szobrot állítottak fel. Csikai Márta szobrászművész „Pihenők" című kétalakos kompozíciója a Tanácsköztársaság téren, a kemenesaljai művelődési központ előtt kapott helyet.

CSIKAI MÁRTA szobrász
Nagykőrös, 1939

1963-ban szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán Pátzay Pál és Mikus Sándor növendékeként. Tanulmányuton Olaszországban járt. 1964-től kiállító művész; egyéni tárlata 1970-ben Hódmezővásárhelyt, 1974-ben a Műcsarnok kamaratermében volt. 1967-70-ben Derkovits-ösztöndijban részesült. - Az alföldi művészet realista hagyományaihoz kötődő szobrászata az ember lényegéhez tartozó örök érvényű motivumokból meriti témáit. Bronzszobrai a tömeg és a sulypont ellentétes elhelyezése, kőszobrai a tömbszerű formaadás révén tolmácsolnak esztétikai értékeket. 7 alkotása került köztéri felállitásra.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1980 MÁR 23
NÉPÚJSÁG (HEVES)

Csikai Márta, szobrász

Új szobor Egerben

1021

Hétfőn délután új szobrot állítottak fel Egerben, a Felszabadulás téren, a 2 számú általános iskola pa[illegible]an. A Termékenység című szobor Csikai Mária alkotása.
(Fotó: Perl Márton)

Tarna

Tarnam
II.
Tarnam
talan F.,
Várkonyi
modi. Na
kas (Ver
MÁV E
B., Sike.

Úszás

Mint arról már beszámoltunk, Kecskeméten rendezték meg az országos úszóversenyt, amelyen az Egri Dózsa legjobbjai is rajthoz álltak. Közülük a legjobb eredményt Vermes érte el 200 m mellen, bajnoki csúccsal lett első, maga mögé utasítva Hargitayt. Az egriek további eredményei. *Férfiak.* 100 m mell: 1. Vermes (Edző: Utassyné Gyergyák Magda és Visontai József) 1:08,46. 4x100 m vegyesváltó: 3. Egri Dózsa (Lőrincz, Vermes, Holló, Simkó) 4:13,66. 200 m mell: 1. Vermes 2:25,86 országos felnőtt és bajnoki csúcs (régi 2:26,60, Vermes, 1975). 4x100 m gyorsváltó: 4. Eger 3:53,74. 4x100 m gyorsváltó: 3. Eger (Holló, Lőrincz, Vermes, Simkó) 8:2[illegible]. *Nők.* 200 m mell: 3. B[illegible] 2:56.65, 6. Koncz 3:00,17. 4x100 vegyesváltó: 3. Eger (Fodor, [illegible]de. Nagy, Lázár) 4:46,96. 800 gyors: 2. Lázár E. 9:25,94, 3. Lázár R. 9:48.08. 200 m hát: 5. Fodor 2:29.82. 4x100 m gyorsváltó 3. Eger (Nagy, Bede, Fodor, Lázár) 4:20,15.

[illegible]esítjük barátainkat, ismerőseinket és azokat, akik merték és szerették édesapánkat:

[illegible]OLNÁR FLÓRIÁNT,

[illegible] egri MESE egykori labrúgóját, hogy hosszú betegség és szenvedés után. [illegible] éves korában elhunyt. [illegible]metése 24-én, szerdán du. órakor lesz a Hatvani-temetőben.

[illegible]vászoló család

[illegible]zúton mondok köszönetet [illegible]indazoknak, akik férjemet az egri temetőben. utolsó

SZOLGÁLTATÓ VÁLLALAT

gyöngyösi telephellyel

pályázatot hirdet

üzemvezető-helyettesi

munkakör betöltésére.

Gyakorlattal rendelkező okl. gépészmérnök

jelentkezését

1977.III.26.Kossuth 7.oo Gné

Reggeli krónika III

1021

Tudósitásaink sorát Szatmári Ilona nyitja meg.

- Az esztétikus városkép a kulturált lakókörnyezet igényli a képzőművészeti alkotásokat. De vajon ki, vagy kik döntik el, hogy a közterületekre, a parkokba milyen szobrok, emlékművek, térplasztikák, vagy éppen díszkutak kerüljenek. Ezzel a kérdéssel keresik fel a Képző és Iparművészeti Lektorátus főosztályvezetőjét Kiszeli Jolánt és Hollós Istvánné osztályvezetőt.

- A Képző és Iparművészeti Lektorátus ebben az ötéves terben évente 27 millió forint állami támogatást nyujt uj képzőművészeti alkotásokra.

- Közösen a megyei tanácsokkal, szakbizottságokkal kerül elbirálásra, hogy az adott tér esztétikailag megfelelő-e arra,

1037

hogy oda képzőművészeti alkotás kerüljön,

- Évente, mintegy 300 uj képzőművészeti alkotás kerül elhelyezésre.

- Hollósi Istvánné a Képző és Iparművészeti Lektorátus osztályvezetője a közeli napok, hetek uj alkotásairól ad rövid áttekintést.

- Április 4-e alkalmából avatják fel Karcagon Csikai Márta szobrászművész Felszabadulási emlékművét, ez évben kerül elhelyezésre Marcsa István Bottyán János lovasszobra, Esztergomban, Kiss Kovács Gyula Dózsa szobra Dunaujvárosban. Ebben az évben tervezik Kölcsey Ferenc egész alakos bronz szobrának avatását Debrecenben, Miskolc közterein pedig 5 Gádor István kerámia plasztikát helyeznek el.

Csikai Márta

Az Arany János Múzeum időszaki kiállítóterében vasárnap nyílik meg a cifrakerti képzőművészeti kör tárlata, melyet 25 éves fennállására rendezett. Kiállít Csikai Márta is, ő is a képzőművész kör egykori tagja volt.

Pestmegyei Hírlap, 1995. jún. 20.

Csikai Márta, szobrász.

a Magyar Nemzeti Galéria megnyílt kiállításon első ízben történt a grafika és kisplasztika társítása. — Szerepelnek a művész alkotása.

a művész Nagykőrösön született

Sasonci Miklós: Mai magyar grafika és kisplasztika.

Pest Megyei Hírlap, 1976. okt. 9.

MDK

Csikai Márta

Rózsa Gy.:
Studió 64. Fiatal képzőművészek az Ernst Múzeumban. Népszabadság 1964. dec. 25. 9.l.

MDK

Csikai Márta

Kövön ülő, gipsz

Támaszkodó, gipsz

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5. kiáll. Ernst Múz.

1964. dec. 14. o.

Csikai Márta, [ ]

L: Mátis K.

Goór J: Művéntelep ... 75-89

Forrás, Kecskemét, 1980. márc. XII/3

Sikai Márta szobrászművész

Debrecen köztési szobrainak száma gyarapodott az utóbbi időben. – A művész „Anyaság" c. szobra a megyei kórház szülészeti osztálya előtt kapott helyet. (említve)

Hajdú-Bihari Napló, 1976. jan. 23.

Csikai Mária

Karcagon a „Felszabadulási emlékmű" tervezésére Csikai Mária szobrászművész lett meghívva.

------:Köztéri munkák.
Művészet, 1976. augusztus - 48. oldal.

Csikai Márta

"Forrás" című 3 figurás kompozíciója Egerben a Jubileumi parkban van elhelyezve.

—: Kortárs művészek

Művészet, 1976. július – 45. oldal.

Gikai Márta szobrász

A szegedi iskola előtti terecskén áll „Kis pásztor" c. műve. (emlétve)

Felszabadult művészet

1975. X. 25. 18.05 TV. – Kné.

Csikai Márta

ÚJ SZOBROT állítottak fel Egerben a Felszabadulás téri emlékparkban. A Termékenység című, háromfigurás, kőszobor Csikai Márta alkotása.

Magyar Hirlap 1976/73/6

Csikai Márta

Ülő nő bronz 20 cm

Körön fekvő ólom 15 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul.-Szept.

Csikai Márta

Csikai Márta szobrászművész: Forrás kompozíciója, mint az 1976-os év egyik legjobb köztéri alkotása, jutalomba részesült.

–: Hírek.
Művészet, 1977 december – 48. lap.

Csikai Márta szobrászművész

Prágában az Óvárosi Tanácsházában megnyílt a magyar kisplasztikai és éremkiállítás, melyen szerepel a művész alkotása.

(sm): Magyar kisplasztikai és éremkiállítás.

Új Szó, 1945. ápr. 11.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁJ 24
Pestmegyei Hirlap
Csikai Márta szobrászművésze

Csikai Márta tárlata

1021

Május 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg az Arany János Művelődési Központ kiállítótermében *Csikai Márta* szobrászművész kiállítása, melyet *Novák László*, az Arany János Múzeum igazgatója nyit meg. A tárlaton a művész huszonkét alkotása látható, melyek június 15-ig tekinthetők meg. Képünkön Csikai Márta *Könyökére támaszkodó* című szobra látható.

Sportünnepé

A turai általá
holnap a hely
14.30 órakor
sportünnepélyt
Labdajátékok,
gúlagyakorlatok
nek a műsoron.
tén az ünnepél
én kerül sor.

Vereség az Üllői úton

Kézilabda NB I. Férfi

FTC—Csömör 27:21 (11:10)

Üllői út. 500 néző. V: Ambrus, Ruszinka.

Durvaságokkal tarkított mérkőzésen a 40. percben 14:12-es vezetésnél Bátovszkit kiállították, részben ez is hozzájárult a Pest megyeiek vereségéhez. G: Fabók (9), Tóth-Fekete (3), Bagyánszki (4), Mihályi (3), Bátovszki (2).

gó

V. 1
s él
k a
sák
t és
t." A
Járá
i cs
lőcs
tban
vett
ra, B
jár
Tsz

zó községek vezetői. Az írá
sportfelügyelő szóbeli besz

— Az állami irányítás bevezetése óta a sport egyre jobban beleilleszkedett a tanácsi szervezetbe — mondotta bevezetőben. — Tavaly kilenc tanács végrehajtó bizottsága foglalkozott a helyi sportélettel, idén eddig már öt helyen tűzték napirendre ezt a kérdést. A sportfelügyelőség valamennyi vb-ülésen képviseltette magát. Eredményesen dolgoznak a tanácsok sport albizottságai. Érd, Üröm, Piliscsaba és Budakeszi tartozik a legjobbak közé. Feladatuk a helyi üzemek, vállalatok, iskolák sport-

Csikai Márta 1.

szobrászmüvész alkotásai a Mücsarnok kamaratermében láthatók. A főiskolát 1963-ban végzett, majd 1967-től három évenát Derkovits ösztöndijas müvész tárlata inkább a mühelymunka problémáiról ad számot. Éretebb alkotásai többnyire köztéri szobrokCezek közül hármat mutat be. A kezdő terakotta alaktanulmányok után/Kuporgó, Tükör I-II., Ülő nő/ a tömeg ésa sulypont különböző elhelyezésének kérdései foglalkoztatják/Kövön hasaló, Támaszkodó/.

Magyar Hirlap 1974 285/8

Lánc: kiálliásról kiállitásra

Csikai Márta, szalvétaművész

Végvári Gyula 9 évig dolgozott tervezőként a Majolikagyárban, ahol akkor kiváló alkotói légkör uralkodott. Bejártak a gyárba orosz a képzőművészek, akik kerámiával is akartak foglalkozni. Együtt dolgozkodott R pld. Gacs Gábor, Rékassy Csaba, - Csikai Mártával.

Tandi Lajos: Műtermi látogatás Végvári Gyulánál.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 11. 13. old.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csikai Márta.

KÉPES ÚJSÁG (Szobrászművész)

1980 FEB 16

1021

CSIKAI MÁRTA:
Mártélyi nimfa. Terrakotta

Negyest,
olog, az
a... ta-
a diák-
aki jobb

hogy jobb
erni a ta-

áknak a tanárokkal ott kezdődik, hogy akkor sincsenek ellenérzései, ha rosszabb osztályzatot kap.

— Elsőéves tanár, osztályfőnök... nem volt könnyű kezdés.

— Nem, és mégsem mondhatom, hogy nagyobb nehézségeim

ZEN"

életműve azonban az emberiség legjobbjai közé emelték.

Fűtőként és technikusként dolgozott a 30-as években, majd 1940-ben pártfeladatot teljesített a Pirin-hegységben. Segítette a német fasiszták elleni szabotázsakciók résztvevőit, ezért több hónapos kínzások után a kivégző osztag elé állították.

Versei híven tükrözik jellemének tisztaságát, meg nem alkuvó természetét. Logikusan építkező gondolatvilágában és világos képeiben elénk tárulnak a bolgár nép szenvedései és örömei, azé a népé, amelynek sorsa sokban megegyezik a mienkével, hiszen az oszmán megszállók, feudális urak és a fasizmus őrjöngőinek kegyetlensége egyformán sújtotta mindkét népet.

Vapcarov lírája különösen minket, magyarokat, József Attilára és Radnóti Miklósra emlékeztet.

Költészetéből jövőbe látóan sugárzik korunk ipari arculata és a technika fejlődésének lendülete is.

Most lenne hetven éves. Erről emlékeztek meg, ezekben a hetekben-hónapokban, világszerte. E. P

Csikai Márta 2.

A tárlaton szerepelt a Fiu pulival és a Mosdótál, a Profán Madonna c. kisméretü kőszöbra.197o körül váltott anyagot, a bronzról áttért a köre.Ebből szerkezetesen bontja ki szobrait/Kuporgó/.A kiállitások bemutatott köztéri szobrai:a Celldömölkre készülő alakos Pihenők, a háromfigurás Forrás és az Anya.

Magyar Hirlap 1974 285/8
Láncz:Kiállitásról kiállitásra

Csikai Márta, nobrán

A Műcsarnokban ugyanis meg tárlata okt. 5-én.

— :□ Csikai Márta

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. szept. 28.

Csikay Mária
festőn

Csikay Mária festőművésznő
kiállítása október 5-én a Mű-
csarnokban nyílt meg.

-----:Kiállitási naptár.
Művészet, 1974.október - 49.oldal.

Csikai Márta szobrászművész

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

CSIKAI MÁRTA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1974. OKTÓBER 5-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

PETÉNYI KATALIN

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN

BUDAPEST – HŐSÖK TERE

~~Szabadka~~

~~Bernhausen Raichle J.~~

~~Ferenc~~

~~1900-os Ga~~

~~1912 – ben Peste~~

1860 FNYV I.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Csikai Márta szobra

1974 OKT 31
Hajdúbihari Napló

művész

1021

Csikai Márta szobrászművész kiállítása a Műcsarnok kamaraterében

t u. 22.

engyel gyer-
db világos-
eladó. Dóczi
4.

korica részibe
dűlőben. Ér-
pú sor 28.

ői bunda el-
1. jobb lép-
. Kovács.

városi bun-
netre igényes-
Tanácsköztár-
54/B. III. 5.
70.

nak

vgyár felvé-
l rendelkező
közgazdasági
női munka-
et, lakatoso-
okat, női és
. Jelentkezés
tályán.

lai végzett-
beszedőt és

hel.

Tmk-gyakorlattal ren
katost felvesz az Üdí
Vállalat. Debrecen, Hám
17.

A Közmű- és Mélyépí
azonnali belépéssel felvé
éjjeliőröket balmazújvár
helyre. Jelentkezés: Debr
góhíd u. 12/C. sz. alatt.

A Debreceni Kertészet
belépéssel felvesz gyakor
delkező gyors- és gépír
kezés: Vértesi út 1. szám,
tési osztály vezetőjénél.

A TIGÁZ debreceni üzemegysége felvételre keres részmunkaidős takarítót, pénzbeszedőt és építési üzemünkbe segítőt. Jelentkezés: Mikepércsi út 2.

A Kossuth Tsz mezőgazdasági gépszerelőt és autószerelőt alkalmaz. Jelentkezni: Apafa 30., gépcsoportvezetőnél.

A Tanítóképző Intézet szakképzett szakácsnőt állandóra és konyhalányt szerződéssel felvesz. Jelentkezés: Blaháné u. 13.

A Derecske és vidéke AFÉSZ pályázatot hirdet Derecske községben üzemelő 6. sz. egyszemélyes, szabad kasszás vegyesbolt vezetői munkakörének betöltésére. Részletes felvilágosítást az áruforgalmi
(Telefon: Derecske 3.)

u. 3., munkaügy. Hősök temetője mögött.

A Debreceni ÁFÉSZ áruforgalmi főosztálya önkiszolgáló bolti pénztárosokat, szakképzett segédeket és nyolc általános osztályt végzetteket kereskedelmi gyakornoknak alkalmaz. Jelentkezés: Szepességi út 1. szám.

Faipari (ládaüzem) anyagmozgatáshoz és ládaszegezéshez férfi, női munkaerőt vesz fel. Jelentkezés: Debrecen, Leiningen u. 2.

Utókalkulációban jártas technikumot végzett munkavállalót felvesz a Hajdú-Bihar megyei Vegyesipari Vállalat. Debrecen, Erzsébet u. 27. Jelentkezés az üzemgazdasági osztályvezetőnél.

Gépkocsivezetőt és gépírót felvesz
m hadkieg. és tv-i pság.,

Csikai Márta szobrászmüvész

A Mücsarnokban rendezett kiállitását október 5.-én nyitják meg,-mint a kulturális események rovatában közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 5.
XVIII. évf. 4o. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1974 NOV 16
Kisalföld

Csikai Márta
szobrászművész

1974. NOVEMBER 16., SZOMBAT

1021

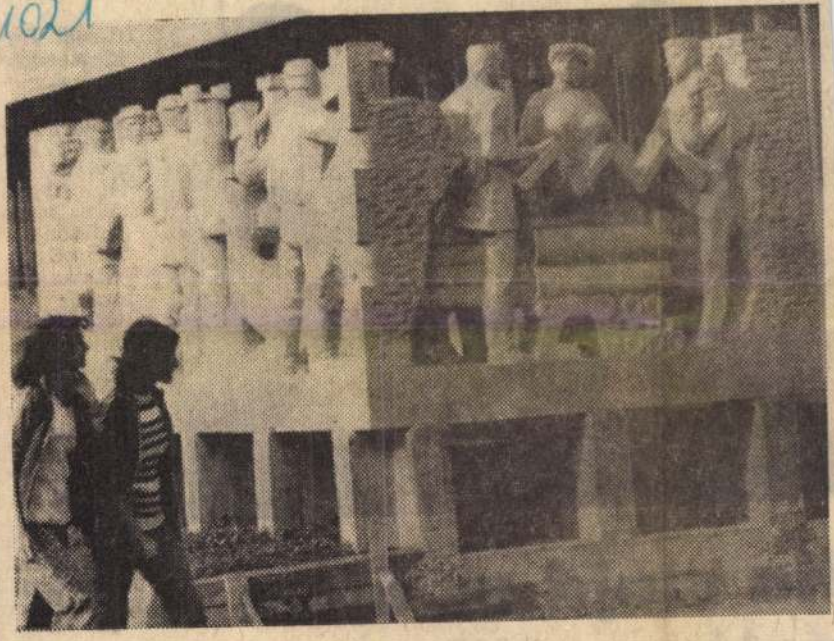

● **MEGNYÍLT Csikai Márta szobrászművész kiállítása a budapesti Művcsarnok kamaratermében.** (MTI-fotó: Tóth István felvétele — KS)

Ha majd az álom valóra válik...

int erősen alkonyodik, bent lakásban csak az alakok

segélyt, el sem fogadnám, mindketten életerősek, va-

Az a mina dásod, Józsik idegenedésről, itt zakatol a s hiába igyek tudok szaba Látom kemér arcodat, hallo tól átforrósu dat: „Minden rülöttünk, s valamikor e tunk szándékb mástól."

Nem akartar boljuk le előtt led, Barátom.

Nem tudom, koztak körülöt többször tűnöd vagy sem, sajn meg, s állj oda válkozni akarsz cig.

Bizony, Barát csoda félszázad jon megérjük-e így volt, emléke

És mégis me meggörbülve, ki geink, de élünk hozzá, nem is r

De hagyjuk a Nem mintha ez

4860 FNYV I.

Gilbert Márta
szobrászművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

CSIKAI MÁRTA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1974. OKTÓBER 5-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

PETÉNYI KATALIN

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN

BUDAPEST – HŐSÖK TERE

Csikai Mátha
szobrász

Akarcagon felállítandó fel-
szabadulási emlékmű tervé-
zése pályázatán vett részt.

— : Képzőművészeti pályázatok és megbízások
Művészet, 1975. május - 49 oldal.

Csikay Márta

Vácott, 1966-ban készült alkatását „Fekvő nő" c. helyezték el köz-területen. (emlétre)

(p.): egy szép szabor dicsérete.

Pest m. Hírlap, 1972. szept. 30

Csikai Márta, szobrok

Kétalakos bronzszobrát Celldömölkön állítják fel.

— : Szobrot állítanak 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 4.

Csikai Mátta

szobrász

Kaposvár, Marxtéri lakóblep,
180 cm. figuraméretű hőszo-
bor (repro)

-.-: Nivódijas művek.

Művészet, 1973. április - 35.oldal

Csikai Márta

A Harcagon felállítandó fel-
szabadulási emlékmű tervezésére
kiírt pályázaton vett részt.

-------:Képzőművészeti pályázatok és megbizások.
Művészet,1975.október - 44.oldal

Csikai Márta, szobrász

A Szeged-Tarján – szobor pályázat egyik
jödíját kapta. (Szobra: három tagú
család.)

Tandi Lajos: Lakótelepi esztétika

90-93.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. március

XXVIII
3.

Aikai Márta (Nagykőrös)

A Nemzeti Galériában rendezték meg a Vásárhelyi Tárlatot, – az elmúlt tíz év anyagából, – melyen szerepeltek művei

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 24.

Csikai Márta

Ülő nő — XVI. br. 20 cm

Kövön fekvő — XVI. ólom, 15 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Csikai Márta szobrai

1974. X. 20. 12.00. /11/V. Petőfi

Láttuk, hallottuk - a kiállitótermekben

- Két fiatal művész, Csikai Márta Mücsarnok-beli kiállitásáról és Káry Ádám, a Stúdió Galériában rendezett tárlatáról Bán András irását olvassuk fel.

- Csikai Márta müveiben megvan az a tulajdonsát, amit Herbert Ried a szobrászatra vonatkoztatott vitalitásnak nevez. Azaz egyké alkotása rendelkezik olyan energiákkal, amely az ábrázolt tárgytól független életet biztosit számukra. A vitalitás által teremtett szépség, a kifejezés által formál. Mindez persze hosszú folyamat eredménye. Eddigi munkásságának vázlatát adó kiállitása bizonyitja, hogy Csikai Márta jó tanitvány. Főiskola utáni szobrain Medgyesi, és Vigh Tamás mellett mesterei Pálcai Mikus illetvel legtovább Somogyi József intenziv nyoma érzékelhető. Első tisztán megütött hangja, az 1966-ban készült FIu pulival. Klasszikus anyagokkal jól bánó, jól formált térkulturával rendelkező művésszé vált. Önálló hangját két köztéri mü, illetve ezek vázlata mutatja be most. Mindkettő az utóbbi évek termése, és kisplasztikai veriánsaik tömörebbek, kifejezőbbek mint maguk a monumentális müvek. Kút szobra jól intonálja a viz, é s a kemény anyag egymásra hatását. Anya cimü alkotása, egy kimerithetetlen téma, mélységesen őszinte hangu, korábbi festőies felületkezdését jellemző, robusztus nézetgazdag megoldása. E gondos mives munkák mellett azonban előfordulnak kisiklások is. 1974-es Táncolója, például egy figurálisra átformált peszmel. A kiállitás értékét rontja, hogy szegényszavura sikerült a rendezés. A falak mellé sorakoztatott kisplasztikák, és a nagyobb, földre helyzett fehér szobrok körül bántóan kietlen a Mücsarnok kamara terme, A müvek méltóbb installációt érdemeltek volna.

Csikai Márta

Pikenők kő 155

~~Torzó~~ gipsz 125 x 60

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Miskolcon, 1974.

Csikai Márta

Gondolkodó ólom 27x11x12
Akró I bronz 5x18

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Miskarnó, 1874.

Csikai Márta

Hasáb ólom 11 x 13 x 5

Térdeplő — " — 20 x 7 x 10

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Mücsarnok, 1974.

Csikai Márta

Merengő terr. 32×10×11
Anyag I. kő 120 cm

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Miskolcon, 1974.

Csikai Márta

Alvó II. Kő 13 x 30 x 19

Csikai Márta szobászművész kiállítása
Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Profán madonna kő 38x30

Anya I. kő 45 x 18

Csikai Márta szobrászművész kiállítása

Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Teenager álom 27×18

Ruporgó II. kő 40×18×38

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Pécsarnok, 1974.

Csikai Márta

Lepergő II. repr.

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Miskolc, 1974.

Csikai Márta

Vizitáció repr.

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Miskolc, 1974.

Csikai Márta

Körön hasaló repr.

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta, Kolván

L. Pais Lánló

– Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1980 jan 24.

csikai Márta grafikus művész

Kiállít a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

Emlitve:
"Kendy" grafikája

(cikk: „Vecsési Sandor festőművész" cimszó alatt)

Szabó Endre cikke: „A XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlat" cimmel
Csongrád Megyei Hirlap 1978. X. 15.

Csikai Márta, [ ]

L: Végvári Gyula

Tondi L: Végvári Gyulánál

92-96

XXXIII/11

Tiszatáj, Szeged, 1979. nov.

Csikrai Márta, szobrászművész

Részt vett művével a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

cikkei: „Gotha Margit grafikus művész" címszó alatt

Losonci Miklós cikke: „Megnyílt az Őszi Tárlat" címmel

Pest Megyei Hírlap, 1978. X. 10

Csikai Márta, szobrász

L: Farr Miklós

– : Újabb képzőművészeti alkotásokat... 7.

Népszabadság, Bp. 1980. jan. 10.

Csikai Márta

Új alkotáso

Zala megyei tudósítónktól.

Az új évtized küszöbén 1980-ban és 1981-ben a régi adósságok is megtérülnek talán; úgy látszik, jóval több szoboravatás lesz Zalában, mint a megelőző években. A megyeszékhely egyik szép iskolája, a Kilián Általános Iskola elé kerül hamarosan *Csikai Márta* táncoló lányt ábrázoló, két méternél magasabb bronzszobra, az intézmény belső terében pedig *Schrammel Imre* nagy beton faliképét helyezik el.

Magyar Hirlap 19

Csikai Márta

s ugyancsak bronzba öntik a közeli hetekben *Csikai Márta* Táncoló című alkotását, amely Zalaegerszeg egyik terére kerül.

Magyar Hirlap 1980/1/11/9

Angyali üdvözlet

A címlapon: Táncvirág
A hátsó lapon: Folyó

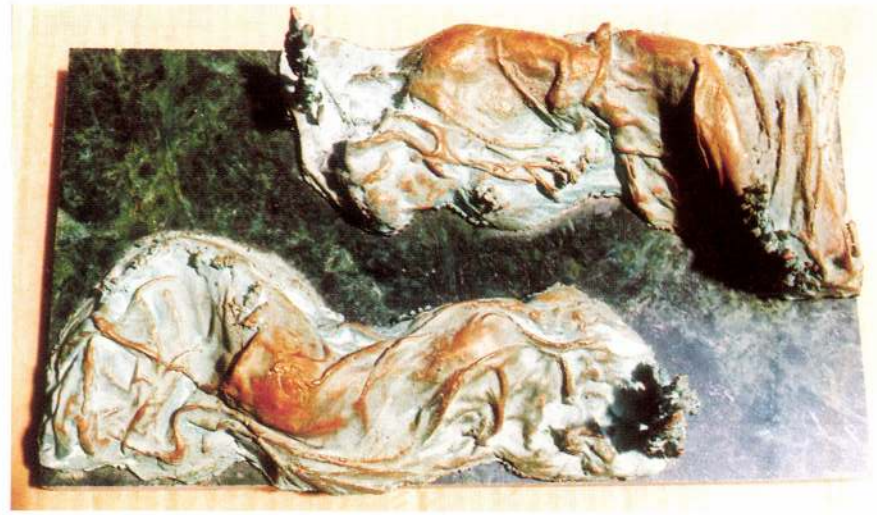

VIGADÓ GALÉRIA, BUDAPEST, VIGADÓ TÉR 2

1994 december 21 - 1995 január 7

A kiállításon szereplő szobrok a nyíregyházi, a mezőtúri és a szekszárdi bronzöntő alkotótelepeken valósultak meg.

A kiállítást rendezte: Ratkai Ida

Fotók: Sulyok Gabriella, Szelényi László

A katalógus a **T- ART Galéria** és a **Nyíregyházi Városi Galéria** támogatásával készült az MTV nyomdájában , 500 példányban. 1994

VÁROSI GALÉRIA

CSIKAI MÁRTA

Jó itt Csikai Márta kis szobrai között létezni, mangunkbafogadni a belőlük sugárzó derűt. Jó itt, távol az akaratművészet csinált gesztusaitól megkímélt csendben, ez a társas magány. Jó itt, mostmár elvehetetlen jogunkként gyakorolnunk fokozódó szelektív látásunkat: szemünkkel nézni s a szívünkkel látni a mai képzőművészeti produktumokat. Érték akkor támad, ha szívenüt látásunk. Úgy, ahogyan a fotoszintézis történik, amikor a nap fénye és a növényi levél élére érkezett földi nedv hasonlót látnak, s egymásra ütve életté válnak. Ez a fotoszintézises látás, amikor két valóból egy valóbb születik. Az a képzőművészeti sziporka, amelyet csak a szemünk néz, de szívünk nem látja, mint a nedvére nem talált fény, levegőt melegít csupán. A művészetnek sok évezreden át nyomonkövethetően tárgya a fény, mint élet-adó, mint a sötétség és világosság harcának részese. Csikai Mártát is megérintette az élet csodája, a teremtő fény ereje. Érintettségét adja tovább munkáiban. Nem az emberi akarat rendje, hanem összefüggéseivel is mindig az életegészre mutató megértett rend segíti az egyensúly megmaradását földünkön. Táncvirág című kis szobrának leányalakjai kitárulkozó levelek, mint életzászlók lobognak a fényben. Angyali üdvözlet című műve is ugyanarról az élet-hírről szól, amit a nap sugara közöl koratavaszkor a kopasz fák sóvárgó ágaival. A művészet minden korban a legfőbb emberi érdek: az életbenmaradás kifejezője. Igaz utat mutató fény, a lent és a fent között. Nem cifraság, hanem kegyeletteljes szolgálat.

Kovács Gyula
művészettörténész

Tanulmány

Született 1939-ben Nagykőrösön. 1957-ben érettségizett a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban. 1963-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát.

Válogatás az egyéni kiállításokból:

1970	Hódmezővásárhely
1974	Budapest, Műcsarnok
1975,1984,1991	Nagykörös
1989	Nyíregyháza
1993	Csillaghegy T-ART Galéria
	Budapest, ERLIN Galéria
1994	Eger, Ifjúsági Ház
	Budapest, Vigadó Galéria

Munkái közgyűjteményekben:
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely; Városi Galéria, Nyíregyháza; Éremmúzeum, Wroclav; Dante Központ, Ravenna; Városi Galéria, Iserlohn; T-ART Galéria, Budapest Csillaghegy

Köztéri szobrai állanak a következő városokban: Baja, Vác, Szeged, Kaposvár, Nagykőrös, Mohács, Debrecen, Celldömölk, Eger, Karcag, Esztergom, Zalaegerszeg, Szarvas, Csepel, Vásárosnamény, Sárospatak, Szentendre, Halásztelek, Budapest

Díjak: 1967 Derkovits-ösztöndíj ;1992 Munkácsy-díj

*

Sculptor, born in Nagykőrös 1939, passed school leaving exam at the Secondary School of Arts in 1957, graduated from Hungarian Academy of Fine Arts in 1963
Selection from her solo exhibitions:

1970	Hódmezővásárhely
1974	Budapest, Műcsarnok
1975,1984,1991	Nagykőrös
1989	Nyíregyháza
1993	Csillaghegy T-ART Gallery
	Budapest, ERLIN Gallery
1994	Eger, Ifjúsági Ház
	Budapest, Vigadó Gallery

Her **works in public collections** are in Hungarian National Gallery, Budapest; Tornyai János Museum, Hódmezővásárhely; City Gallery, Nyíregyháza; Medalmuseum, Wroclav; Dante Centre, Ravenna; City Gallery, Iserlohn; T-ART Gallery, Budapest, Csillaghegy
Her **sculptures in public places** are displayed in Baja, Vác, Szeged, Kaposvár, Nagykőrös, Mohács, Debrecen, Celldömölk, Eger, Karcag, Esztergom, Zalaegerszeg, Szarvas, Csepel, Vásárosnamény, Sárospatak, Szentendre, Halásztelek, Budapest
Prizes: 1967 Derkovits award; 1992 Munkácsy prize

Címe (adress) H-1012 Budapest. Lovas út 31/a tel: (36-1) 175-2498

CSIKAI MÁRTA szobrászművész

'96 jún. 5.

MEGYEI KÖRKÉP

Néplap

Csikai Márta Munkácsy-díjas szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap délután a szolnoki Mol Galériában. Györfi Sándor, karcagi szobrászművész nyitotta meg a június 18-ig nyitva tartó tárlatot. FOTÓ: MÉSZÁROS

berek nagy tragédiái

ntézetben, vagy közismert nevén a y kiskorú népesíti be a helyiségeket, tizenéves élete egy-egy emberi ául három és fél múlt, és nem előnár voltak itt, majd hazakerültek, , ezért vissza kellett hozni őket.

Hogy miképpen jutnak ide ezek a fiatalok? Vagy a gyámügyes révén, aki jelez, majd segít elintézni a formaságokat. Esetleg a gyerek maga jön be, tűrhetetlen otthoni helyzete miatt kéri a felvételt. Döbbenetes, hogy egyre több szülő hozza be a szeme fényét; mondván, csináljanak valamit, mert ő nem bír vele. Pedig nem egy olyan kiskorú akad, akit hét végén kocsival visznek haza, majd hoznak vissza. Tévedések elkerülése végett nem Trabanttal, Wartburggal, hanem menő nyugati márkákkal. Sok gyerek azért jut ide, mert otthon senkinek nem fontos. Útban van, felesleges – és végül itt köt ki.

A legfiatalabb otthonlakó szonötből öt eltávozhat. Vagy haza, esetleg a nevelőszülőkhöz. A többi marad, és kimehet a városba. Havi ötszáz–ezer a zsebpénz, ezt kell beosztani.

Végül azt sem hallgathatjuk el, hogy él egy kis csoport: őket a rendőrök hozzák, mivel vaj van a fülük mögött, magyarul bajt csináltak. Rájuk szigorú rendszabályok vonatkoznak, legalábbis a jogerős bírósági ítéletig. Hiszen régi igazság: a gyiviből nem csak kifelé a nagyvilágba, az iskolákba, a munkahelyekre, a szülőkhöz vagy nevelőszülőkhöz lehet menni, de befelé is. A rácsok mögé, a fiatalkorúak börtönébe. Mert valamilyen balhéba keveredtek. Pedig úgy istenigazából áldozatok ők: a felbomlott, alkoholista, verekedő, egymást szavakkal és tettekkel gyilkoló családok következményei. A balhét ők viszik el, a büntetést ők töltik le, a tapasztalatok leszűrése pedig ránk marad. Elvégre a tizenéves kor-

A Jász-Nagykun

5000 Szolnok, Kossuth
Telefon: 56/423-2

		Lét
lakatos	Kecskemét	25
forgácsoló	Kecskemét	15
kőműves	Budapest	15
kőműves	Szolnok m.	18
ács- állványozó	Budapest	15
villanyszerelő	Kecskemét	10
asztalos	Szolnok	7
gépi varró	Szolnok	70
ápolónő	Szolnok	20
szülésznő	Szolnok	10
szakács	Szolnok	3
gyógytornász	Szolnok	1
üzletkötő	Szolnok	80
középisk. tanár	Szolnok m.	4
ált. isk. tanár	Szolnok m.	11

5100 Jászberény, Jászte
Tel.: 57/412-025; 412-225;

		Lét
villanyszerelő	Jászberény	1
konyhalány	Jászberény	1
pultos	Jászberény	5
növényvédő techn.	Jászberény	1
argonhegesztő	Jászberény	1
élelmiszer-eladó	Jászberény	1
baromfigondozó	Jászberény	4
targoncavezető	Jászberény	1
tehergépkocsi-vezető	Jászberény	1
bet. munkás	Jászberény	30
üzletkötő	Jászság ter.	5

CSIKAI Mária

KOVALOVSZKY Márta: Halál és megdicsőülés : Az 1956-os emléknüpályázatról. = Vigilia, 1990. 10.sz.

77b

Csikai Márta

Új térplasztikák

Zalaegerszeg közterei, középületei újabb képzőművészeti alkotásokkal gazdagodnak 1980-ban. A Kilián általános iskola udvarán állítják fel *Csikai Márta* táncoló nő figuráját, az épülő új városközpontban pedig *Péterfy László* 3 méter magas kőszobrát

Magyar Hirlap 1980/1/24/9

Csikai Márta

Támaszkodó kronz 18x25
Körön fekvő -"- 7x20

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Mosdótál bronz 18 x 14

Könyökére támaszkodó — " — 25 x 8

Csikai Márta szobrászművész kiállítása

Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Fiú pulival bronz 17 cm
Vizitáció -"- 25 x 13

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Műcsarnok, 1974.

(Mr. Hunter presiding) Bill No. 537.

Csikai Márta

Vethőző bronz 32x6x5

Kuporgó terr. 15x11x9

Csikai Márta szobrászművész. Kiállítása

Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Fekvő I. terv. 7 x 20

— " — II. — " — 7 x 22

Csikai Márta szobrászművész kiállítása

Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Ülő nő terr. 28x10
Körön hasaló ólom 6x12

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Kút tero teor. 15 x 32
Sétányon -"- 32 x 19

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Műcsarnok, 1974.

Csikai Márta

Táncoló gipsz 47×36
Család fest. 22×20

Csikai Márta szobrászművész kiállítása
Miskarcon, 1974.

Csikai Márta szobrász

Rácz József tanitványa volt Nagykőrösön.
Nagykőrösön szobra van.

Kortárs, 1968/8 1295. old.

Csikai Márta szobrász
1968 DEC 17
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI
HÍRLAP

VÁCI SZOBROK

Kisleány – a Kossuth téren

1021

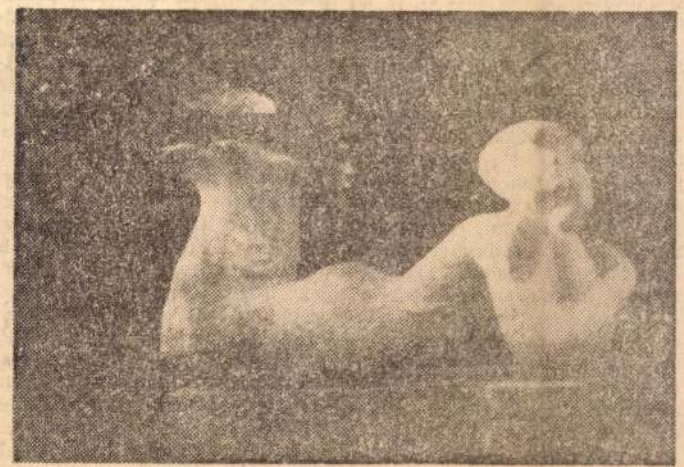

A művészeti bírálóbizottság 1965-ben fogadta el Csikai Márta *Kisleány* című szobormüvét, mely utóbb a váci Kossuth térre került.

A szobor hason fekvő gyermekleányt ábrázol, amint elgondolkozva felfelé néz. A ruha csak éppen „jelezve van" rajta és az egész szobor csak a test formáit mutatja, a részletek nincsenek kifaragva. A szobor jó, mert *kifejező*, és különösen, mikor a környező bokrok fehér bogyóterméseivirulnak, a kettő együtt igen szép látvány, nem véletlen, hogy a szakbizottság elfogadta.

De nem véletlen az sem, hogy a szobor *a közönségnek általában nem tetszik. A szobor elhelyezése rossz.* A művész nyilvánvalóan földönfekvő és az égre mélázó leányt akart ábrázolni. Szerencsésebb művészettörténeti múlttal rendelkező országokban az ilyen szobrot már régen *a földre* helyezik, *talapzat nélkül.* Persze, ez *nem kötelező, de a szobor jelenlegi talapzata semmiképpen sem segíti a mű érvényesülését.*

Van azonban egy ennél fontosabb oka is annak, hogy a szobrot *„nem értik"*. Mérete és stílusa miatt is igazán csak bizonyos *közelségből* élvezhető, a szobor — más művészetekből kölcsönvett kifejezéssel élve — *„kamaraszobor"-nak* mondható. Márpedig a szobor nem közelíthető meg a bokrok és a pázsit miatt, csak egy oldalról, egy alig használt kavicsos útról. Ezek után művészettörténész legyen a talpán, aki megmondja, hogy hol a szobor főnézete, pedig van neki, és onnan igazán szép.

Szöveg: Stefaits
Kép: Tomek

többségük becsülettel küzd azért, hogy a föld többet teremjen, eredményesebben működjön a kertészeti és az állattenyésztő ágazat.

A mezőgazdaság fejlesztése ma már elképzelhetetlen a tudomány eredményeinek ismerete, gyakorlati alkalmazása nélkül. Ezek az általános fejlődési tendenciák a mezőgazdaságra is jellemzőek. Csak úgy tudunk lépést tartani a haladással, ha ismereteinket a tudomány és a legjobb gyakorlat eredményeivel állandóan felfrissítjük. A szocialista mezőgazdaságban rejlő lehetőségeket is csak akkor használhatjuk ki maradéktalanul, ha a termelőerők gazdaságos működéséhez szükséges szaktudást is biztosítjuk. Agrárszakembereink — s ezt joggal megállapíthatjuk — az elmúlt években sokat tettek az új technológiai eljárások szélesebb körű bevezetéséért, alkalmazásáért. Ennek köszönhető, hogy legfőbb célkitűzéseink megvalósításában jelentős eredmények születtek. Többek között növekedett a kenyérgabona-termelés, javult a nagyüzemi szarvasmarhatenyésztés és tejtermelés.

Gyors ütemben fejlődött a nagyüzemi zöldségtermelés is, közel 30 ezer holdon telepítettek nagyüzemi szőlő-, gyümölcsültetvényt, kiemelkedő eredményeket értek el a bogyós gyümölcsűek termesztésében.

AZ ÚJ GAZDASÁGI MECHANIZMUS nagyobb önállóságot adott a mezőgazdasági

hez alkalmazkodni, a váltakozó feltételek mellett helyesen dönteni csak alapos ismeret és tájékozódás alapján lehet.

A Magyar Agrártudományi Egyesület Pest megyei szervezete a különböző szakosztályokon keresztül eddig is nagy figyelmet fordított arra, hogy elősegítse az ismeretek bővítését, az új termelési eljárások és módszerek bevezetését. Az egyesület fontosnak tartja, hogy a reform követelményeinek megfelelően tovább fejlessze tevékenységének módszereit, s az elmúlt időszakhoz mérten még eredményesebben segítse elő a megye szakembereinek munkáját, a mezőgazdasági termelés nagyobb ütemű fejlesztését.

Az agrárszakemberek eddigi tevékenységét a párt- és állami vezetés, de a közvélemény is nagyra értékeli. Munkájukat, eredményeiket a jövőben is figyelemmel kíséri, és messzemenően támogatja.

MEGGYŐZŐDÉSEM, hogy a megye szakemberei az elkövetkezendő időszakban is eredményesen fogják elősegíteni mezőgazdaságunk további fejlődését.

Kusza Béla,
a Pest megyei Tanács mezőgazdasági és élelmezésügyi osztályvezetője

---

kell az iskola

Csikai Márta

Délmagyarország, Szeged, 1943. Dec. 16.

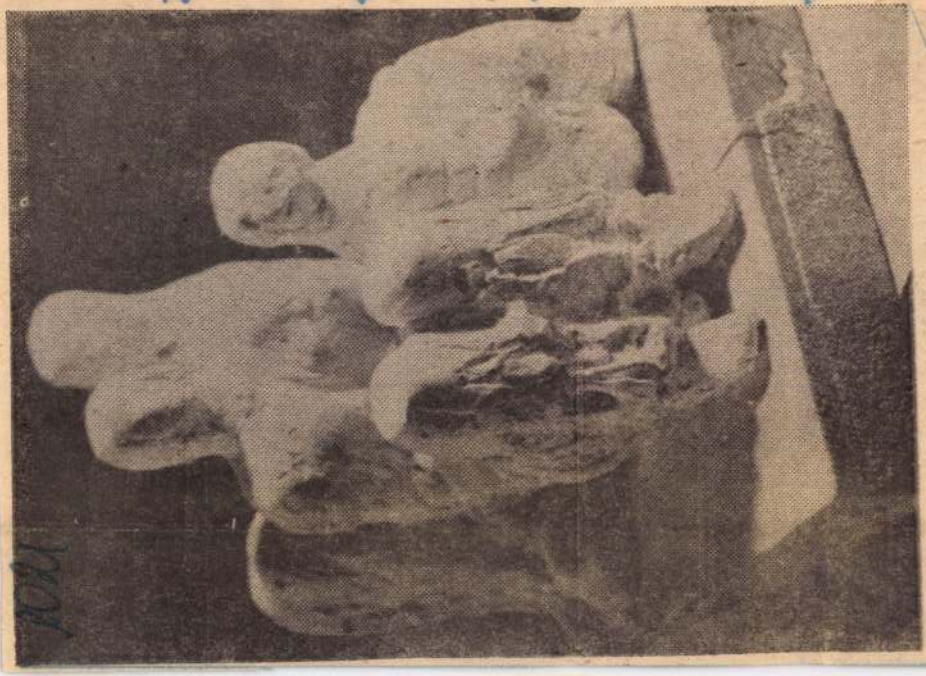

Csikai Márta

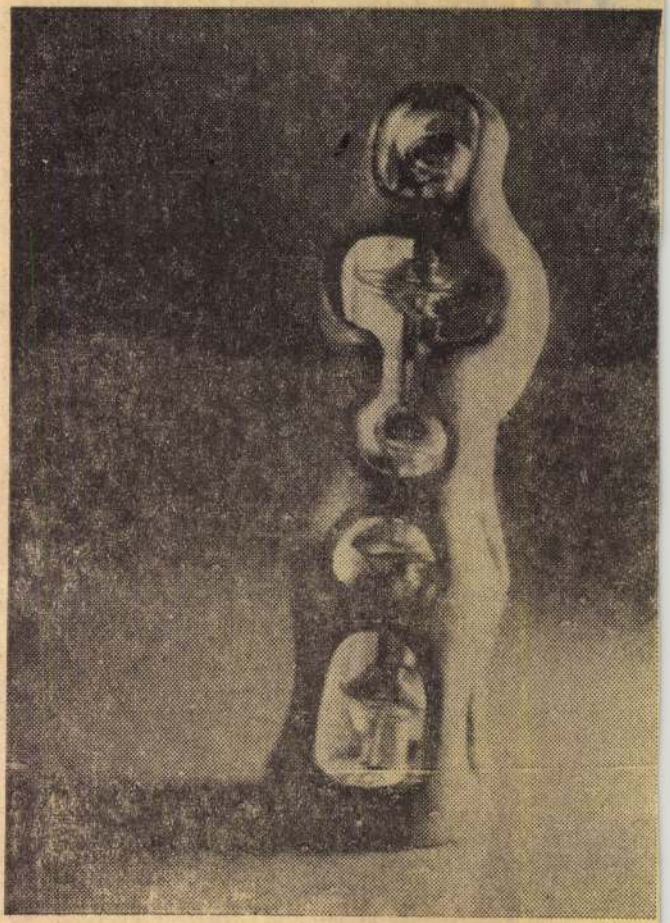

Meszes Tóth Gyula

Csikai Márta, szobrászművész

Vác a szép szobrok városa. – Csikai Márta, mészkőből faragott aktszobra kisebb teret díszít. (emlitve)

Lovonci Miklós a Vácott áthaladó út szoborstafétája.

Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Csikai Mária

Megbízták Csikai Máriát, hogy készítse el „Felszabadulási emlék" művét a karcagi városi Tanács parkja részére.

-----Köztéri munkák.

Művészet, 1977. július - 48.oldal.

4 Csikay Márta: Forrás, mészkő, 180 cm, 1975, Eger (fotó Csikay)

Csikay Márta, szobrászművész
5) Folytatás

Művészet, 1982. júl. 25. old.

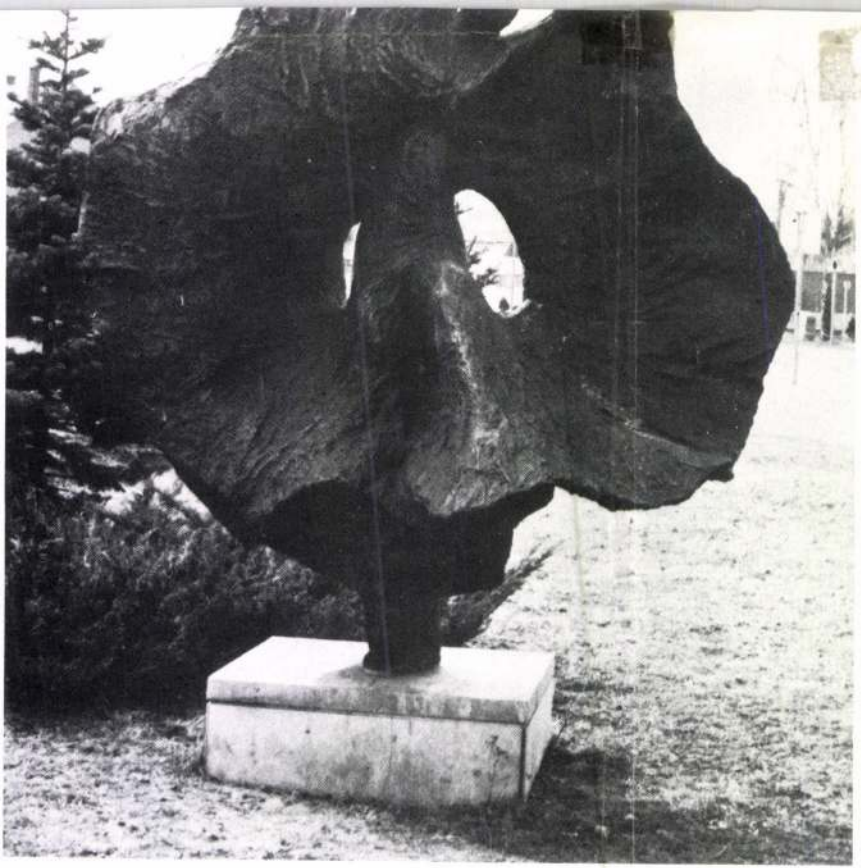

elismerés az ő mostani szobrainak is.

A természet iránt, amelynek nyugalmát és épségét óvnunk kell, a környezetvédő társadalmi mozgalmak keletkezésével Európa-szerte, szinte egyidőben támadt érdeklődés a képzőművészek körében is, főként az alkalmazott grafika, a plakát területén. Bio-artok is születtek, amik a bio-mozgások naturális ábrázolásával kollázsokon szerepeltetett falevelek és más növényi részletek bemutatásával a megtámadott természet érdekében véltek cselekedni és ezzel meggondolásra késztetni a társadalmak gátlástalan erőit. Csikay Márta bio-érzésével tehát nem társtalan korunk képzőművészetében. Az ő reagálása azonban nem direkt reflexió. Nem a megalázott, hanem a magasztos természettel lehetséges emberi kapcsolatok foglalkoztatják. Azért támadt zavar mai világunkban az ember és természet között, mert a természet magasztosságának tudása megszürkült, elhomályosodott a technika mindenhatóságát szenvedő társadalmakban: ezt hirdetik a földi érzések ünnepélyességével szobrai.

Kovács Gyula

5 Csikay Márta: Táncoló, bronz, 230 cm, 1980, Zalaegerszeg (fotó Zóka)
6 Csikay Márta: Születés, terrakotta, 46 cm, 1980 (fotó Somfai)

Csikai Márta

Nagy Zoltán: Nemzeti tárlatok - a kezdetben és ma

Művészet, 1982. augusztus

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-742, 340-726

KISALFÖLD

1982. JUN 12

Csikai Márton
szobrászművész

1021

Csikai Márton: *Táncoló*

KRÓNIKA ESE

Kínai újságíró látogatása

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége vendégeként hazánkban tartózkodik *Si Pin*, a Pekingben 1 millió 870 ezer példányban megjelenő *Kong Zsen Zsipao* főszerkesztő-helyettese. A kínai szakszervezetek központi lapjának vezető beosztású munkatársa tegnap megérkezett hazánkba látogatott.

Délelőtt felkereste a Magyar Vagon- és Gépgyárat, ahol gazdasági és szakszervezeti kérdésekről kapott tájékoztatót. Vendéglátói kíséretében délután a Kisalföld Szerkesztőségében a lap vezető munkatársaival találkozott. A kölcsönös érdeklődés egyéb témái között véleményt cseréltek az időszerű sajtó- és tájékoztatáspolitikai kérdésekről.

A kínai újságíró a délutáni és esti órákban Sop-

Közlekedéstudomá

A Veszprémi Akadémiai Bizottság s tartotta ülését a közlekedéstudományi r ülés témája a közlekedés és a hírközlé lesztésének fő irányai, valamint az Észa ben előirányzott fontosabb fejlesztési e zése volt. A vitaindító előadást *dr. Tó* tus, a Közlekedés- és Postaügyi Miniszté osztályának vezetője tartotta. A vitában lalkoztak a közlekedéssel és hírközlésse igények alakulásával, a közlekedés és sének stratégiájával.

Egyperces interjú

Lesz-e szúnyog

A hosszú ideje tartó szárazság ellenére is egyre nagyobb számban jelennek meg a megyeszékhelyen a szúnyogok. Gyakoriak szerkesztőségünkben azok a telefonhívások is, amelyek a szúnyogokkal kapcsolatosak. Olvasóink mindenekelőtt arra kértek választ, mikor lesz szúnyogirtás? A kérdést *Tóth Józsefnek*, a győri *Városgazdálkodási Vállalat* részlegvezetőjének továbbítottuk.

gokkal s
tük ugya
szereket.
Szigetköz
sülettel
szúnyogir
munkát
dig elkez
a vegys
szükséges
ném meg
ket; a s
várhatóa
azonmód

Szobrászművész

1024

ÉREMMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

Június 11-től július 20-ig tekinthetik meg az érdeklődők Nyíregyházán a Megyei és Városi Művelődési Központ Lenin téri kiállítótermében a VIII. sóstói nemzetközi művésztelep zárótárlatát. A művésztelep az idén töltötte be 15. évét, de amíg korábban festők vettek részt a telep munkájában, nyolc éve az éremművészeket fogadja a Sóstó. Ez idő alatt 87-en alkottak itt, köztük 43 külföldi művész: szovjet, lengyel, csehszlovák, román, bolgár, vietnami, finn, angol.

Csikai Márta: Körtánc

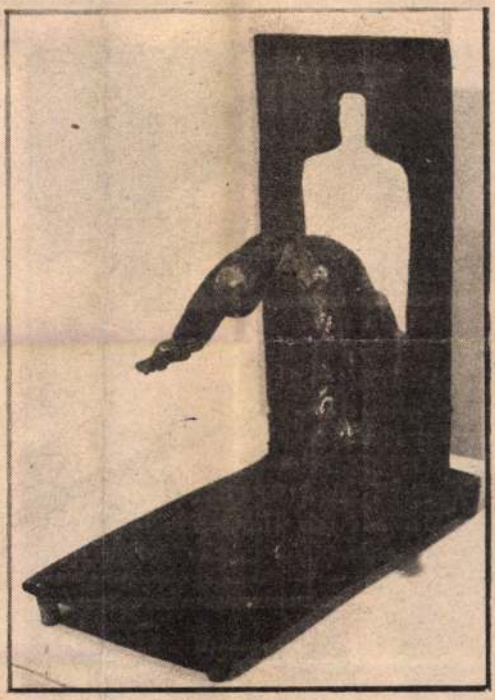

Bosas Alpirdas (Szovjetunió): Az árnyékot elkapni

Bosas Alpirdas: Madarak (Gaál Béla felvételei)

Magyénkb

MTI SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
KELET-MAGYARORSZÁG
JÚN 13

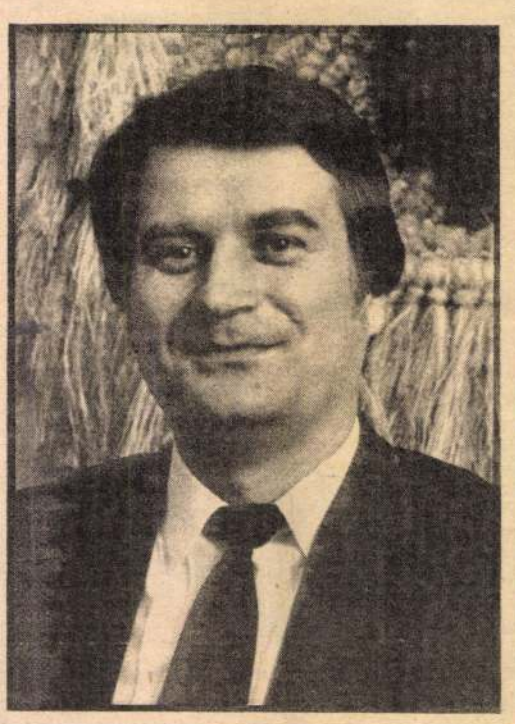

A KISZ KB titkára

VASÁRNAP DÉLELŐTT BESZÉLGETÜNK — az időpontot *Szórádi Sándor* ajánlotta, mint legcélszerűbbet. Szombaton felszólalt a KISZ megyei küldöttgyűlésén, Nyíregyházán, vasárnap meglátogatta gyógyuló édesanyját Debrecenben, hétfőn a KB-nél egyeztette a hozzátartozó területek munkáját, kedden az NSZK-ba utazott, hogy küldöttséggel részt vegyen egy kelet—nyugati ifjúsági párbeszéden; és ez — mint mondja — még nem is zsúfolt program. Különben is, *az ifjúsági mozgalmat nem lehet irodából szervezni*, ott kell lenni a fiatalok között.

Határozott karakterű, vitára, érvelésre mindig kész, mégis közvetlen, barátságos fiatalember dr. Szórádi Sándor, a KISZ KB-titkára. Gyakorlott közszereplő, akiről a találkozás első perceiben kiderül: nem szereti a sablonokat, mondván, a ma fiataljaira nem hatnak, *azokkal inkább hitelünket veszthetjük, mint mozgósításunk* . . .

De előbb beszéljünk a szülőföldről, az indulásról.

— Nem hiszek a jóslásokban, mert egy kicsit mindig bizsergető, jó érzés kimondani: születtem 1951. március 15-én. A forradalom, a márciusi ifjak ünnepén . . .

PÉLDAKÉPEK, SORSFORDULÓK. — Szamossályiban nagy família a miénk. Édesapám *tizenötödik* volt a családjában; sok kenyeret kellett szelni, hogy mindenkinek jusson. Így lett közösségi ember, és én azt is természetesnek tartom, hogy egyetlen értékrendje alakult ki: *a keményen elvégzett* mem. És a kapcsolat az ifjúsági mozgalommal egyre szorosabbra fűződött. A KISZ megyei bizottsági tagságot Hajdú-Biharban az mb-titkári, majd első titkári tisztség követte, most pedig felelős poszt — a KISZ KB-ben . . .

EREDETI FOGLALKOZÁSA: AUTÓ-MOTORSZERELŐ —. ezt írja a hivatalos papírokra Szórádi Sándor, s a gépeket ma sem tagadja meg. A *majdnem lakatosból* úgy lett szerelő, hogy a Fazekas Gimnázium egyben szakközépiskola is, nemcsak érettségit, hanem szakmát is adott. S vele annak olyan szeretetét is, hogy mezőgazdasági gépészmérnöknek jelentkezett Gödöllőre. A szakmát politikusként sem dobta sutba, másoddiplomát szerzett, mint kutató- és műszaki fejlesztési szakmérnök, majd *doktori disszertációt írt* a mezőgazdasági technológiák műszaki fejlesztéséről.

— Amikor — 1975-ben — szóba került az első munkahelyválasztás, három kikötésem volt. Oda megyek, ahol igazi nagyüzemet és nagy gépeket találok: olyan gazdaságba, amelynek nemzetközi kapcsolatai is vannak; végül ahol hagyják az embert önállóan dolgozni. *Dr. Kiss Imre*, a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság igazgatója azt mondta: ők éppen ezeket ajánlják. Ám neki is volt két kikötése: nem elég a szakmai, politikai munkát is végezni kell, és megkövetelik a tudományos tevékenységet is. Amikor munkára jelentkeztem, először láttam Hajdúszoboszlót közelről. Akkor tudtam meg, hogy kapok egy szolgálati szobát, s 2300 forint lesz a fizetésem — s önálló munkát annyit, amennyit bírok. Úgy látszik, a teherbírással nem volt baj, léptem a ranglétrán" is:

Csikay Márta, szobrászművész 3.) Folytatás.

2 Csikay Márta: Kútterv, patinázott gipsz, 60 cm, 1981 (fotó Somfai)

Művészet, 1982. júl. 24. old.

Csikay Márta, szobrászművész 4.) Folytatás

5 „Táncoló", bronz, 230 cm, 1980. Zalaegerszeg. /repr./

6 „Születés", terrakotta, 46 cm, 1980. /repr./

Művészet, 1982. júl. 26. old.

Csiko Márta

Szobor Vásárosnaményban

Magyar Nemzet 1986. VII. 15.

Csikai Mária rovása

W. T.: Képzőművészeti krónika
Komárom megye, 1985. jan., febr.

Új forrás, 1985. 3. szám

CSIKAI Márta szobrász

"Emlékezzünk csak az ötvenes évek végének fiataljaira, azokra, akik az első biennálénak lettek hangadói, Vigh Tamásra, Csikai Mártára, Kiss Nagy Andrásra, Lesenyei Mártára. Akkori munkáikban a kritikai is éppen a folytonosságot ünnepelte elsősorban, a hagyományok továbbélését."

KOVÁCS Péter: A IX. Országos Kisplasztikai Biennálé. (megnyitó) Jelenkor, 28.évf. 9.sz. 1985. 793.p.

Orbán Márta Szm

Szm

"Kis táncosnő"

→ Benedek György

MŰVÉSZET 1985/7/7

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1982 MÁJ 31

1021

CSIKAI MÁRTA

Márta Csikai: Tanzende (Bronze)
Landesausstellung Bildender Kunst

XVI. Jahrgang, Nr. 22

31. Mai 1982

KULTUR

László Németh: Epilo

Seite 12

UNGARISCHE WO

1021

Csikai Márta: Táncoló. (Az országos képzőművészeti kiállítás anyagából)

CSIKAI MÁRTA

VAS NÉPE
1982 MÁJ 1 3
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-126

Csak a v
ett szeb

Április 10-
ra tájban
emmel a T
dag rántott
ünk a tanuló

Negyven per
tán, egy másik
ál érdeklődtün
uk meg a vacs
udtuk meg, a
et felvevő tan
s nem adta át

Újabb várakozás után, végre megkaptuk a velőt: hideren, rajta a véres hártyával. Éhesek voltunk, velőt kívánunk, hát lehámoztuk a fölös hártyát és megettük. Veszünkre, mert húsvét két ünnepén még az étel látványa is irritálta a gyomrunkat.

Az elegáns, felújított vendéglő vezetőjétől, illetve dolgozóitól figyelmesebb kiszolgálást reméltünk.

H. I-né
Szombathely

Nincs jelen

Egyrészt tanácstalansága, másrészt figyelemfelkeltés miatt hozott néhány csomag vetőmagot S. Károlyné, szombathelyi olvasónk. A Gazda áruházban vásárolta, a Vetőmagtermeltető és Értékesítő Vállalat (Budapest, VII., Rottenbiller u. 33.) hozza forgalomba.

A tasakon a következő feliratok szerepelnek: vöröshagyma, párizsi ezüstfehér;

CSIKAI Mária

XII. Országós Kisplasztikai Biennálé, Pécs, Pécsi Galéria, 1991. A kiállitást rend. és a kat. szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

CSIKAI Márta szobrász

MUNKÁCSY MIHÁLY-DÍJAT KAPOTT:

ÁRENDÁS JÓZSEF grafikai tervező művész; **CSIKAI MÁRTA** szobrászművész, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola tanára; **KATONA ZSUZSA** szobrászművész; **KICSINY BALÁZS** festőművész; **KONKOLY GYULA** festőművész; **KOVÁCS LÁSZLÓ** festőművész; **MATA ATTILA** szobrászművész; **MENRÁTH PÉTER** restaurátor, a Magyar Képzőművészeti Főiskola Restaurátori Intézete igazgatója; **MOLNÁR SÁNDOR** festőművész, a Magyar Képzőművészeti Főiskola, címzetes egyetemi tanára; **SWIERKIEWICZ RÓBERT** grafikusművész.

1992. május 1. csü

CSIKI MÁRTA

emlitve ld.Borsos Miklós

Losonci Miklós:Arany János - relikviák.Nagykőrös,Arany János Muzeum

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.47.sz.3-4.o.

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozzájár. kerül levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbizó

Csikai Márta, szobrászművész

Köztérületi alkotások. Összeállította: Hollósi Éva

1988. augusztus.

Budapest, XVII. Széchenyi u. Pástafogy. Szakközépiskola:

„Hermes," relief, bronz, 160 x 200 cm, /említve/.

Művészet, 1989., január, 64-old.

CSIKAY MÁRTA /

szobrászművésznő, a Rácz József és Molnár Elek verette nagykőrösi képző-művészkörből indult el.

Pest Megyei Hírlap (Nagykőrösi Kiadó)
1968. júli 20.

/4

Csikay Márta, szobrászművész

Rácz József festő-grafikusművész tanárként öt évtized alatt generációkat tanított. Tanítványai közül Csikay Márta szobrai, Fajka János tüzzománcai széles körben ismertek.

B.O.: Rácz József képei.
Petőfi Népe, 1984. szept. 26. 5-old.

CSIKAI Márta szobrász

Értékes képzőművészeti alkotásokkal gazdagodnak a közterületek.

Népszabadság 1983. I. 16.

Csikány Mária

Fekvő nő" c. szobrát Vácott a
Kossuth téren helyezik el.

Pest Megyei Hírlap, 1966. IV. 19.4.0.
(Váci Napló)

Csikány Márta

„Fekvő nő" jét V. 1-én avatják fel Vácott.

Pest Megyei Hírlap, 1966 IV. 20. 5. 0.
Hírek

M.D.K.

Csikász Gábor, asztalos m.

Veszprémi mester. 1832-ből remekrajz, szószék, irószekrény, tusrajz. Bakonyi Múz-ban Veszprém. 266. kép. 250. o.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok, 249. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém, 1963

M.D.K.

Csikász Gábor, asztalos m.

Veszprémi mester. Remekrajz: szószék és irószekrény. 18
1832. 266.kép. 250.o. Fekete repr.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.
250.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém.
1963

CSIKAI Márta

MN 1994. márc. 12.

CSIKAI MÁRTA szobraiból és Tenk László képeiből nyílik meg kiállítás ma este hat órakor Budapesten a MÁV-telepi református templom Nyitott Kör Galériájában (XV., Széchenyi út 16.).

)gunk együtt kirándulni, táborozni
tábor). A nyitótalálkozónk ezen a

ıs 5-7.
ölgy Spartacus turistaház

Nyugatiból (Vácról különbusszal

ink a suliba (tanszereket hétvégére
kolában. Nagy könnyebbség, hogy
papírt én biztosítom…)

Nagyanyó már várni fog minket a
kkal, de utána aztán mindenről

CSIKAI Márta, nohász

kiállítás

kiáll. Nyíregyháza, Városi Galéria 1989. május 5.

cw. = Szabolcs-Szatmári Szemle 24. 1989., 3., 360.

kerezik, az általa teremtet
is ez a struktura fogja meg
leme az exakt kritikai gond
kai problémák iránt közömbö
tehát csak földi boldogulás
előtt a fizikai egészség sz
akarhatja. Ám a technikai c
zikai létnek nemhogy legmag
mumát is csak a gazdasági r
keretekben való, egyre egys
hatja. A termelésnek és ért
ganizált, technikai üzemü r

A kommunizmus a techni

Csikai Pál [ ]

L.: Zalka Károly

—: Alkotó fiatalok ---- 12.

EST] HIRLAP, Bp. 1975. aug. 26.

Csikai Pál, építész

L. Forkasdy Z.

- követségi hírek

Magyar

Építőművészet Bn. 1983

6.

83/3

Csikai Pál

az alábbi tervpályázaton kiemelt megvételt nyert egyik terv egyik szerzője.

dr. Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata, 1970. - Magyar Ép.műv. 1971.4.sz.2-4.l.

Csikai Pál, [építész?]

A simontornyai vár rendezésére
kiírt pályázat egyik
nyertese.

— : Pályanyertesek 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 27.

Csikós Géza.

Részt vett az Ady Endre-
emlékpályázaton.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 9.

Csikár Géza.

Az Ady Endre-szeremlék elké-
szítésének pályázatán részt
vesz.

Magyarság, 1928. febr. 9.

MDK

Csikár Géza

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-siremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

Csikai Márta Kult-Magyarország 1998. VII. 1.

Bronzba öntött erények

A 22. Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelepről

Papp D. Tibor

Nyíregyháza — Bezárta kapuit a 22. Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep.

Az utolsó napok hajrás munkái, a sistergően sürgős öntések, a hajnalba nyúló cizellálások jelezték, hogy az alkotói kedv mindvégig megmaradt.

Mindamellett felmerül a kérdés, hogy előre elgondoltan, feszesebb tájékoztatással nem lehetne-e megelőzni a véghajrá ilyen, sok esetlegességet rejtő voltát. Mind a művészek, mind a szervezők, s mind pedig a fő mecénás város számára produktívabb lenne, hogy ha a műalkotások nem az idő kényszerétől serkentve kapnák meg végső formájukat — mint sok esetben jelen kiállításon is látható —, hanem terv szerint — látnák meg a napvilágot.

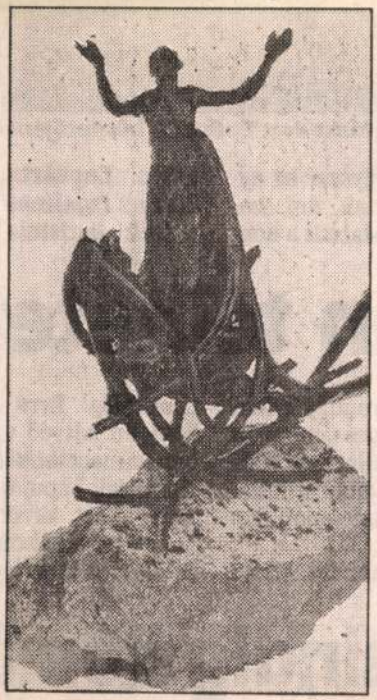

Csikai Márta munkája

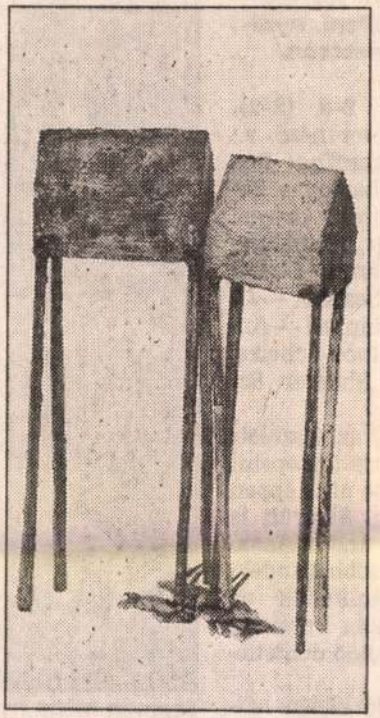

Bakos Ildikó munkája

A 22. Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep záró kiállítása azonban bizonyítja a jó út követendő múlt erényeit. A fölsorakozó művek a maguk természetes sokféleségében azt bizonyítják, hogy az értékek csak nehéz próbálkozások során születnek. Az elkövetkező leltárszerű felsorolás afféle tiszteletkör, amely inkább a megértést és a befogadást szeretné szolgálni, mintsem a kritikát.

Bakos Ildikó az ismétlés erejére apellál, rénszarvasai inkább bronzgrafikák mint plasztikai jelek. Kiszáradt vízmű c. bronz homok együttese „geg". *Csikai Márta* munkái közül a figurális kompozíciók azok, amelyek különösen megragadóak. Sarlós Boldogasszony c. munkája amelyik finom patinájával, kissé groteszk formájával talán az egyik legérettebb mű a kiállításon. Az eredetileg kerámikus *Fodor Ilda* kedvenc témáját a tenger növényeit öntötte bronzba. A szép felületek, a jól elhelyezett zöldek, a tenger lányának itt is megnyilvánuló otthonosságát dicséri. *Gáti Gábor* a technika ördöge. Bronzjátékai Neptunus, Hommáge a Snejana; Szél, Hommáge a Snejana, Víz azt mutatják, meg tudja osztani művészete erejével érzelmeit a nézővel. Jószai Zsolt sokat dolgozott. Érmei és kisplasztikái közül a kiállítás legszebb darabjai közé kívánkozik, két szobor a Vándor és a Barát. *Leposova Milosevié–Sibinovic* mennyiségét tekintve a legtermékenyebb alkotó. Munkái vizuálisan közvetített, a végsőkig absztrahált emberi helyzetelemzések. A Nagymama, vagy az Otthon oltalmazója a kimondhatatlanul kimondott vélemény. Antanas Olbutas rejtély. Formai lendületeire, görbületeinek irányaira a fantázia reagál. Archaikus emlékképei, Angyal, amelyek a szamothrakéi Nikére utalnak, vagy az erotikus Vetkőző, amelyik a világ és a női öl is lehet, azt mutatják, hogy alkotójuk a legkisebb gátlás nélkül merít a természetből. *Somorjai László* érmei olyanok, mint a lencse fókuszpontja. Hiszen a kis terjedelem sűrítést igényel, s ezt látjuk Somorjai kollekcióján is. Érdekes körüljárása egy motívumnak A nagymama ablaka c. Az akasztott ember háza c. és a Szomorú szék című érem. Szilva Ilona bronzképeket csinált, amelyek festőiséget sugallnak és roncs plasztikákat: Légihajó I–IV, a kitörni vágyás az elemelkedés hiábavalóságának érzetével. Györfi Sándor, a telep lelke. Lófej töredéke, így „átírtan" is elgondolkoztató. Az egész fej ott látható a Nyírvíz Palota előtt. Így és itt a részben jelenik meg az egész.

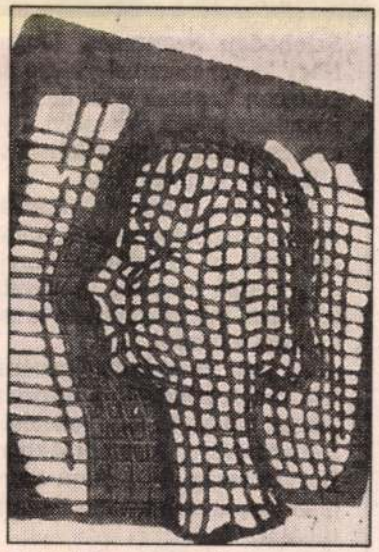

Gáti Gábor munkája

KM-reprodukció

A záró kiállításon a város aranyérmét (Pro Arte) *Bakos Ildikó* kapta, a Megyei Önkormányzat díját *Csikai Márta*, a Nyidofer vezérigazgatójának *G. Finch* úrnak elismerését a szlovákiai *Szilva Ilona* vihette haza.

ÍME A FOLYTATÁS

Ma és holnap szünnap lesz a világbajnokságon. Pénteken viszont elkezdődnek a negyeddöntők.

A: Brazília–Dánia, péntek, 21.

B: Hollandia–Argentína/Anglia, szombat, 16.30.

C: Olaszország–Franciaország, péntek, 16.30.

D: Németország–Horvátország, szombat, 21.

Azt követően, a jövő héten jönnek az elődöntők.

I.: A győztese–B győztese, kedd, 21

II.: C győztese–D győztese, szerda, 21.

Bronzmeccs: I. vesztese–II. vesztese, jövő szombat, 21.

Döntő: I. győztese–II. győztese, jövő vasárnap, 21.

KAPITÁNYI SZEMMEL

Szlobodan Szantracs, (Jugoszlávia): — Nagy szerencsétlenségünkre az utolsó pillanatban kaptunk gólt, de ilyen a futball. Elszalasztottunk egy esélyt. Ilyen gólt csak az a csapat kap, amelyik nem tud az utolsó pillanatig koncentrálni.

Miroslav Blazevic (Horvátország): — Rendkívül boldog vagyok, hogy sikerült kiejtenünk a világfutball egyik elismert, nagytudású csapatát. A következő, németek elleni mérkőzésünkön is szeretnénk sikeresen folytatni.

Anghel Iordanecu (Románia): A horvátok megérdemelték a győzelmet, sokkal jobbak voltak és több lehetőségük adódott a gólszerzésre. A továbbiakban mi leszünk Horvátország első számú szurkolói. A román csapat sajnos nem mutatta meg igazi tudását.

FRANCIA SALÁTA

❑ **Elégedett az aranygól** bevezetésével a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség. A labdarúgó-világbajnokságok történetében először a Franciaország–Paraguay nyolcaddöntő mérkőzést döntötte el a hosszabbításban esett gól.

Büntetőpárbaj után h

Batistuta góllal köszöntötte gyermekét ● Szünet után m

Saint-Etienne (MTI) — **Az argentin Batistuta boldog apaként lépett pályára tegnap este az angolok elleni, nyolcaddöntők záró meccsén.**

Argentína–Anglia 2–2 (2–2). Saint-Etienne, 36 ezer néző, v.: Nielsen (dán). **Argentína:** Roa — Ayala, Vivas, Chamot — Zanetti, Simeone, Verón, Ortega, Almeyda — López, Batistuta. **Szövetségi kapitány:** Daniel Pasarella. **Anglia:** Seaman — G. Neville, Adams, Campbell — Anderton, Beckham, Ince Scholes, Le Saux — Owen, Shearer. **Sz. k.:** Glenn Hoddle.

Harmadik kisfia, az újszülött *Joaquint* góllal akarta ünnepelni Batistuta, aki a vébé után éppen Angliában folytatja. Sikerült is teljesítenie ezt az argentinnak, igaz nem sokkal később ajándéktizenegyessel egyenlítettek az angolok. Akik ezután vezettek, ám a kitűnő első félidő döntetlenül zárult.

A második félidő elején hátrányba kerültek az angolok. Az ötlettelenül játszó dél-amerikaiak nem tudtak élni a lehetőséggel az oroszlánként küzdő európaiak ellen. Akik egyszer az argentin hálóba találtak, ám szabálytalanság után. Maradt a döntetlen. **Lapzárta u**
dött az izgalmas ho
Gól: Batistuta (6

Seaman hiába nyújtózkodott Batistuta büntetőjénél, a

Blanc kisfia igen telhetet

Cairfontaine (MTI) — *Laurent Blanc,* a francia válogatott hátvédje a labdarúgó-világbajnokság előtt hároméves kisfiának megígérte, hogy a franciaországi vb-n szerez egy gólt, de a kis Clément-nak ennyi már nem elég.

Blanc, aki a Paraguay elleni nyolcaddöntő-mérkőzésén a vébék első aranygólját érte el és ezzel a csapatát tovább juttatta, a találkozó után telefonon beszélt a kisfiával.

— Clément azt mondta, ennyi nem elég. Erre az hogy én hátvéd vag ban öt meccsenként ellenfelek kapujába, sem akart erről. hogy szerezzek még pedig meg fogom pr

Még mindig kóm

Valamelyest javult a leütött rendőr álla

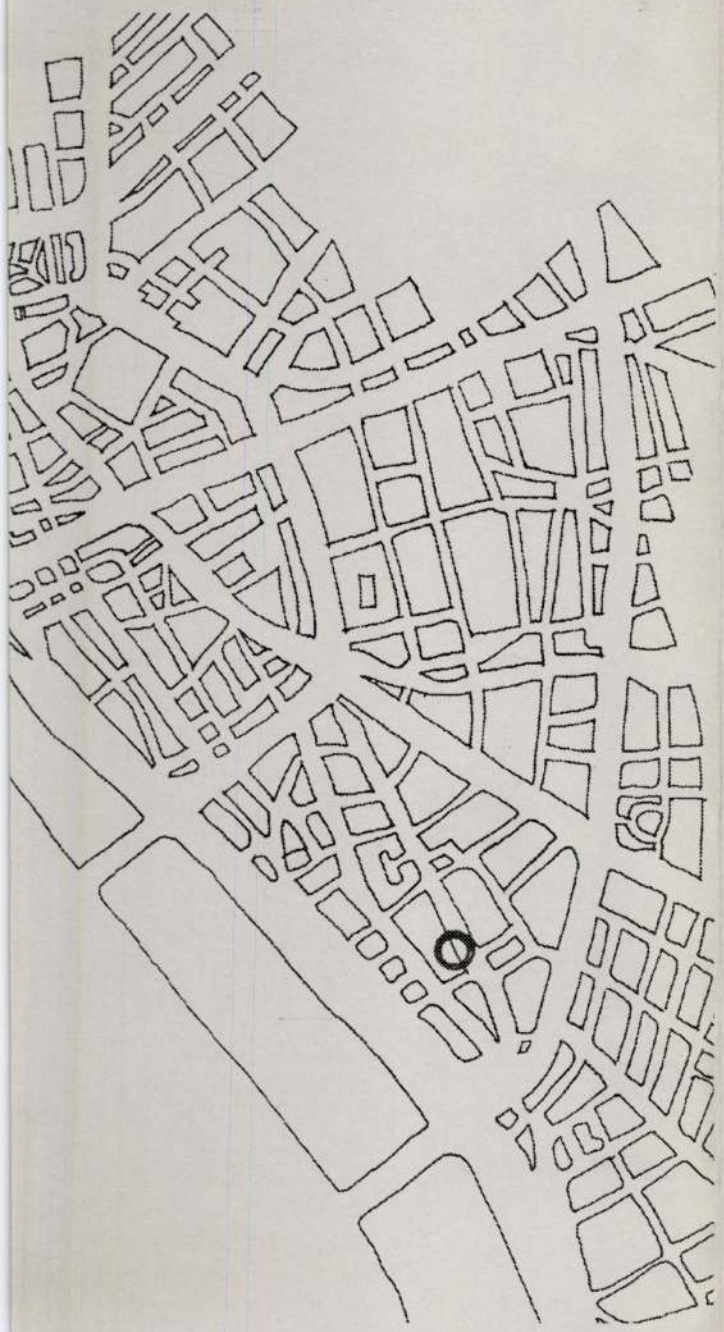

ERLIN GALÉRIA

1092 Budapest, Ráday u. 49.
Telefon/fax: 266-5280

Meghívó

CSIKAI MÁRTA
szobrászművész
és
SULYOK GABRIELLA
grafikusművész
kamarakiállítására

Megnyitó:
1993.október 5-én
19 órakor

A kiállítás nyitva:
1993. október 5-től 24-ig

ERLIN GALÉRIA

1092 Budapest, Ráday u. 49.
Telefon/fax: 266-5280

ERLIN GALÉRIA

Tervez és kivitelez építészeti és belsőépítészeti megbízások alapján iroda- és banképületeket, kulturális és kereskedelmi létesítményeket.

Vállalja a kapcsolódó képző- és iparművészeti munkák tervezését és kivitelezését: táblaképek, fa-, kő- és bronzplasztikák, murális munkák (freskó, szekkó, szgraffitó, gobelin, üvegablak), művészi grafika, textil, ötvösmű, egyedi üveg és kerámia műfajokban.

Vállal arculattervezést, reklámgrafikai munkákat nyomdai előkészítéssel, valamint kerttervezést, közterek tervezését, utcabútorok, köztéri szobrok és műtárgyak tervezését és kivitelezését.

Rendszeresen bemutat kvalitásos kortárs képző- és iparművészeti alkotásokat a Ráday utcai galériában kamarakiállítások formájában.

Csikai Anikó

A Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság Laczkó Dezső Múzeuma
és a Csikász Alapítvány
tisztelettel meghívja Önt a

CSIKÁSZ ÉS KORA

című kiállításának megnyitójára
2000. június 16-án 14 órára a Laczkó Dezső Múzeumba
(Veszprém, Erzsébet sétány 1.)

A kiállítást megnyitja:

NAGY ILDIKÓ — művészettörténész
és
GÉCZI JÁNOS — író

A kiállítás 2000. december 22-ig látogatható.

A kiállítást
VESZPRÉM MEGYE ÖNKORMÁNYZATA
VESZPRÉM MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
és a MAGYAR KÜLKERESKEDELMI BANK RT.
támogatta.

Felelős kiadó: V. dr. Fodor Zsuzsa megyei múzeumigazgató. Készült: Viza Kft., 8200 Veszprém, Hajlat u. 31., tel./fax: (88)429-936.

M E G H Í V Ó

AZ ÉRTÉKTŐZSDE TERME.

AZ ÁRÚTŐZSDE DÉLBEN.

A BUDAPESTI TŐZSDE JUBILEUMA. — Balogh Rudolf fölvételei.

EGY FIATAL SZOBRÁSZ HALÁLA.

Egy hosszú fekete koporsót láttam vasárnap délben a Kerepesi-temető halottasházában. Óriás-gyertyák égtek a koporsó körül, a milyeneket élő ember kedvéért meg nem gyújtanak. A koporsón meg a koporsó körül koszorúk ölelkeztek, szallagjaik lefolytak a földig, arany irás ragyogott a szallagokon az óriás-gyertyák merengő lángjai alatt, a szallagok összebújkáltak s nem látszott az egész irás egyiken se, csak egy-egy szó, mintha sirásba fúlt volna a többi: . . . Felejthetetlen barát . . . Imrének vigasztalha . . . Forrón szeretett testvé . . . gyreményű művésznek . . .

Egy magas, közömbös arczú katholikus pap állott a koporsó lábánál s könyvébe hajtott fővel latin imádságot mormolt, szenteltvizet hintett háromszor a koporsóra, mellette egy alacsony czivilember állott, a télikabátja gallérja fel volt gyűrve, egyszer-másszor együtt mondta a pappal a latin imádságot s a füstölőt lóbálta a jobbkezében. Kétoldalt és hátul egy nagy csapat szobrász meg festő meg néhány polgári foglalkozású úr állott csendesen, a kik délutánonkint a Japán-kávéházban szoktak ülni a nagy művészasztalnál és vitatkoznak, nevetgélnek, rajzolgatnak az asztal márványára. Most csöndben állottak együtt, levett kalappal, soknak ki volt sirva a szeme, egypáran még sirtak, némelyeknek a szemében nyoma se volt a sirásnak, csak nagyon mereven nézték a koporsót. A sarokban a koporsó fejénél egy vidéki familia húzódott össze, a familia tagjai mind gyászban voltak és alig hallhatóan sirdogáltak, csak egy idősebb nő mert egypárszor hangosan felzokogni. A hosszú fekete koporsóban Csikász Imre huszonkilencz éves szobrász feküdt, mert meghalt mellhártyagyulladásban egy szanatóriumban, a hová egy héttel a halála előtt vitték be a műteréből. Két héttel ezelőtt találkoztam vele a Japán-kávéházban, kezet fogtunk, szokása szerint úgy megszorította a kezemet, hogy egy perczig nem tudtam széjjelvenni az öt újjamat. Tiszta kék szemével rám mosolygott, szép szája kinyilt s azt mondta: Fáj? Gyönyörű magyar fiú volt, boldogan csengő hangja volt, dunántúli tájszólással beszélt, magas volt, karcsú, szőke, sűrű haja és finom kis bajusza volt. Nagyon erős volt és mindig birkózni szeretett volna. Ezek a közönséges dolgok csak azért jutnak most eszembe Csikászról, mert meghalt. Hallottál róla valamit életében, kedves olvasó? Kiváló művész volt és ifjuságának tanuló esztendői alatt Brüsszelben, Rómában, Münchenben s itthon Budapesten is arany érmeket adtak neki. Ifjúság: ez volt a neve egyik szobrának, egy meztelen bronzleánynak. Vers les étoiles . . . ezt irta egy másik szobra sarkába. Egy meztelen bronzifjú ez, sugár, könnyű test, lábujjhegyen lép, szinte emelkedik fel a földről, két karját fölfelé emeli, fejét hátraejti és a szeme be van húnyva . . . Azután egy kis bronzcsirkét láttam a műterme egyik polczán, a csirke begye félre van nyomódva. Azt mondta Csikász, hogy így áll ki a begye a csirkének, mikor jóllakott. Azután egy öregedő asszony fejét láttam a polczon, ezt az édesanyjáról mintázta. Azután kezek, lábak, orrok s mindenféle tréfás holmi volt a polczokon, meg felakasztva a műterem falán, a melyeket azért csinált, hogy tanuljon, meg hogy szórakozzon. A műterem közepén Kinizsi Pál agyagszobrát láttam nemrégen. Még nem volt készen és nem is lesz készen, mert a szobrász meghalt. Mihelyt Kinizsivel elkészül, — azt mondta — hozzáfog rég álmodott nagy munkájához: Lóth feleségéhez. Azt mondta, hogy az élő test megmerevedésének borzasztó pillanatát akarja megcsinálni. Milyen lesz majd ez a szobor vajjon? De hiszen nem látom meg soha, mert Csikász mellhártyagyuladást kapott és meghalt. Vajjon milyenek azok a szoborművek, a melyeket ez a gyönyörű fiatal ember csinált volna öt esztendő múlva, meg tiz esztendő múlva, meg húsz esztendő múlva? A mellhártyagyulladás széjjelrombolta ezeket a szobrokat, a melyek készen állottak sorban a művész lelkében, mint egy múzeumban és eszembe jut, hogy talán nem is jár ilyen hosszú czikk Csikász Imrének, mert csak huszonkilencz esztendős volt, nem élte végig egy nagy művész pályafutását, nem mintázhatta meg alkotásait, a király nem szólította meg a tárlaton, nem hítták meg előkelő társaságokba, nem jubilált és nem őszült meg művészetében. Nem is tudnám igazolni magamat, miért fűzöm e tétova sorokat a nyilvánosság előtt a jóformán ismeretlen művész haláláról. Éreztem a kezе szorítását a kezemen, hallottam daloló hangját, gyönyörködtem nagy talentumában s koporsója előtt embertelenül fájt a szivem s farkasszemet néztem sokáig egy gyertya mozdulatlan sárga lángjával.

Szép Ernő.

POE EDGAR HÁZA.

Pásztor Árpád munkatársunk Amerikában járva, meglátogatta azt a házat, a hol *A holló* és sok más szép költemény világhirű szerzője egykor lakott. Erről a látogatásáról a mellékelt képeket küldte lapunknak s a képekhez a következő érdekes adatokat:

I.

A haz nincs többé a helyén. Csak a kép mutatja, hol volt. A kép, melyet még novemberben vettek fel, a mikor a régi telken, a régi földön állott Edgar A. Poe háza. A kerítés

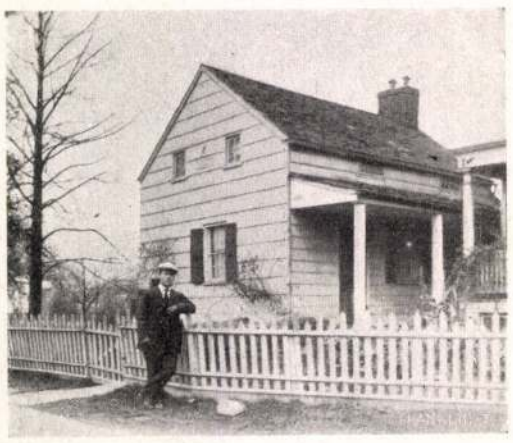

Poe lakóháza New-Yorkban, a hol az Ulalume, Annabel Lee stb. verseit irta.

mellé egy amerikai fiú támaszkodik, fönt a két kis ablak között alig észrevehetően látható egy faágon ülő holló, alatta kis tábla, azon felirás:

THE COTTAGE OF EDGAR ALLAN POE
1844—49.

A hollót pedig nem ebben a házban irta Poe. Készen hozta a költeményt Philadelphiából. Ide hirért, dicsőségért jött, a nagy New-Yorkba, öt dollárral a zsebében. Ebből a házacskából indult el minden reggel s jött vissza este Virginiájához. Munkában volt, ment ujságot irni. Igy jött haza 1845 január 29-én is, mikor az «Evening Mirrorban» egy költemény jelent meg. The Raven . . . Szerzőjét nem ismerték . . . Quarles volt a költemény alá jegyezve.

— Van pénz . . . Tiz dollár! — büszkélkedett, ujjongott, nevetett a nagy gyerek — Eddie . . .

Ő volt Quarles, s ő irta A hollót . . .

Bent a parterban elégedetten várta Virginia és édes anyja, Mrs. Clemm. Van pénz . . . Tiz dollár . . . Egy-két hétig nyugalom, boldogság lehet a fordhami házban. Majd a kis, törékeny termetű, kék szemű, fekete hajú Virginia eléje futott, a nyakába csimpaszkodott.

Kint kemény tél volt, a ház mögött az erdőt belepte a zuzmara, a kis kert virágágyai fölött sima, egyenletes, mindent ellepő hó.

Leültek a nagy asztalhoz, s valahol egy sarokban odadobva hevert az Evening Mirror . . .

— Tudod, Sissym, — mondta Poe feleségének, — azért a versért kaptam, a mit Philadelphiában, a kis kertben irtam a fa alatt . . .

És Sissy pajkosan kiabálta:

— Nevermore . . . Nevermore . . .

Mrs. Clemm pedig csendesen megjegyezte:

— Eddie, talán ez a legszebb versed . . .

II.

A ház többé nincs a helyén a Kingsbridge Road 259. szám alatt. Jött a kegyelet és elvitte a szemközt levő sétatérre. Kitatarozták, kicsinosították, hadd legyen szép a halott költő háza. Ha az utókor bekopog, találjon mindent rendben; ha kis amerikai leánykák jönnek, hadd lássák, hogy milyen takaros a költők háza . . .

Oh, pedig a régi helyen, a régi házban . . . Kint hideg tél volt, keserves és dermesztő. Bent a fütetlen szobában szalmazsák, rajta egy haldokló, gyönyörű teremtés. Az arcza lázas, lehellete gőzpárát von csillogó szeme fölé. Férje hajdani, westpointi katonaköpenyével van letakarva, a sápadt, hangtalan Eddie kezét melengette, Mrs. Clemm pedig a lábát dörzsölgette, hogy melegséget varázsoljon a hülő tagokba. S egy nagy sárgás czicza pedig odabújt a haldokló melléhez. Talán, hogy ő is melegítsen.

Poe lakóháza mai helyén, a hova néhány hét előtt helyezték át.

Mennyi nyomor, mennyi fájdalom . . . Igen, így, ebben a házban halt meg Virginia, a kis Annabel Lee . . .

És ebben a házban irta Poe:

Nem tűrhették az angyalok,
Hogy boldog ő, meg én,
Ez volt oka, — hisz ösmerik
A tengerpart ölén,
Hogy szél támadt s Lee Aniko
Meghűlt, meghalt szegény . . .

Szél támadt . . . Késő éjféli órán Poe ebből a házból rohant el a temetőbe, s rogyott zokogva az új sírra . . . Ott találta a reggel . . . S lázasan, betegen, vörös, égő szemmel jött hajnalban haza . . . Hordozta, nevelte magában Ulalume gyászát . . . Szél támadt . . . Zúgó, októberi szél s újra a temetőbe ment . . . Ebből a házból . . .

Poe new-yorki szobrának talapzata.

ÜLŐ LEÁNY
CSIKÁSZ IMRE SZOBORMŰVE
A RÁTH GYÖRGY-DÍJ NYERTESE

szokás miatt szólalok fel, hanem kegyeletből, amelyet minden magyar embernek éreznie kell és szeretetből, amit én — ha szabad úgy kimondanom — személyesen iránta mindig éreztem és mindig érezni fogok. Különben itten a teremben a mai ünnepi lakoma alkalmából nem is kell indokolnom, hogy miért iszom a király egészségére. Hiszen a magyar művészetnek, a Képzőművészeti Társulatnak ő volt mindig a legjobbat akaró pártfogója. Magam is emlékezem arra, hogy ő valahányszor csak tehetett, mindig megjelent a kiállításokon, személyesen érdeklődött az egyes művészek és az egyes műtárgyak iránt. Bőkezűen támogatta anyagilag is mindig a magyar művészetet. Mondhatnám megszégyenítette a magyar vagyonos osztályt, a magyar intelligenciát, mert ha azok természetesen vagyonosságuk és állásuk arányában annyit költöttek volna a művészetre, mint a mennyit ő, akkor ma már messzebb állanánk, jobban állanánk, mint ahogy állunk.

De még sokkal nagyobb mértékben lekötelezettje a magyar művészet Ő Felségének, a királynak. Hogyha fejlődött az utóbbi ötven évben a magyar művészet, az annak a következménye, hogy Magyarország maga fejlődött, hogy Magyarország emelkedett, gazdagodhatott. Ennek első sorban az oka Ő Felsége, a király. (Lelkes éljenzés.) Ő mindig kifelé a békének volt híve. Politikája kezdettől végig, amióta megkoronáztatott, mindig a béke helyes ideálja által vezettetett. Ő maga elismerten egész Európában a béke egyik biztosítéka. Amíg ő vezeti a mi ügyeinket, meg lehetünk győződve,

Művészet 1912. 28. p. lép

amellyel a hatalmas kiállítást létrehozták. A vezető férfiak sorában a király képviselője azonban sajnálatára hiába kereste Benkő Kálmánt, a Társulat érdemes igazgatóját és még jobban sajnálkozott, amikor hallotta, hogy azt a férfiút, akinek a magyar képzőművészetek naggyáfejlesztése terén annyi elévülhetlen érdeme van, betegsége miatt éppen akkor kell nélkülözni, amikor az elismerésnek és hálának adóját vele szemben leróni lehetne. A fenséges pár szemléje több mint két óra hosszat tartott, s amerre a király képviselője nejével és kíséretével, a fővárosi csatlósok kordonja között megjelent és elvonult, mindenfelé mély meghajlással és éljenzéssel köszöntötték, üdvözölték őket. Szemléjük közben a Fenségek nyomban több alkotást jelöltek ki megvételre, s a főudvarmesteri hivatal néhány nap múlva értesítette a műtárosi hivatalt, hogy József főherceg megvásárolja a következő művészektől a következő műveket: Baransky E. Lászlótól: Februári délután; Bosznay Istvántól: Kiszuca völgye; Kuszka Jenőtől: Tavasz; Madarász Viktortól: A koldus sírja; Mendlik Oszkártól: Oceánhullám; Poll Hugótól: Berri tó.

A király képviselője és neje távozásukkor ismételten elismerésüket és köszönetüket fejezvén ki a kiállításért, szivélyes kézszorítással búcsúztak el a vezetőség tagjaitól, s a kiállítás rendezőitől, kíséretükkel visszahajtattak budai palotájukba. A Fenség eltávozása után lassan-lassan oszladozni kezdett az óriási ünneplő közönség is, amelynek egyrésze a kiállítási palotából egyenesen a Lloyd-Társaság palotájába hajtatott az ünnepi lakomára, a többiek pedig hazatávoztak. Kilenc órára járt már az idő, amire a díszes magánfogatok, az automobilok és a bérkocsik nagy tábora eltünt a palota elől és annak környékéről, s hogy a műcsarnok homlokzatán tündöklő villamos ívlámpákat kioltották. A palotának kapuit becsukták, amelyben kevéssel ezelőtt a legszebb ünnepét ülte a magyar képzőművészet, amelynek emléket, akik résztvettek azon, soká nem fogják felejthetni.

AZ ÜNNEPI LAKOMA.

A jubiláris kiállítás megnyitását este kilenc órakor a Pesti Lloyd Társulat dunaparti palotájában ünnepi lakoma követte, amelyet Kohner Adolf dr. udvari tanácsos, a társulat elnöke bocsátott készséggel rendelkezésre.

A lakomán elsőknek jöttek meg az ünneplő Országos Magyar Képzőművészeti Társulat vezetőférfiai s Andrássy Gyula gróf elnökkel az élükön lekötelező szeretreméltósággal fogadták az érkező vendégeket, akik a főváros csatlósainak a sorfalai között vonultak fel a szalonokba. Félórán belül együtt volt az egész ünneplő sokaság s a díszteremben ekkor Bachó István karmester vezényletével a honvédzenekar rázendített a Tannhäuser-indulóra és ennek a hangjai mellett, Andrássy Gyula és Zichy János grófok vezetésével bevonult a lakoma színhelyére.

Andrássy gróf elnök és Zichy gróf miniszter az asztalfőn foglaltak helyet s tőlük jobbra és balra ültek a notabilitások és a hivatalos személyiségek, akik között ott voltak: Forster Gyula báró titkos tanácsos és Hauszmann Alajos, a Képzőművészeti Társulat alelnökei, Wernhardt Pál báró titkos tanácsos, altábornagy, Budapest katonai parancsnoka, Bolgár Ferenc titkos tanácsos, volt honvédelmi államtitkár, Jankovich Béla dr., a képviselőház alelnöke, Molnár Viktor államtitkár, Szmrecsányi Miklós dr. ny. miniszteri tanácsos, a Képzőművészeti Társulat tiszteleti tagja, Kammerer Ernő miniszteri tanácsos, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, Térey Gábor dr. udvari tanácsos, a Szépművészeti Múzeum régi képtárának igazgatója, Alpár Ignác, az Iparművészeti Társulat alelnöke, Györgyi Kálmán, az Iparművészeti Társulat igazgatója, Szinyei Merse Pál és Várdai Szilárd, a Képzőművészeti Főiskola igazgatói, Dessewffy Arisztid, a képviselőház elnöki tanácsosa, Róna József, a Képzőművészek Egyesületének elnöke, Stróbl Alajos, a szobrászati mester-iskola igazgatója, Végh Gyula kúriai biró, Majovszky Pál dr. miniszteri osztálytanácsos, a művészeti ügyosztály helyettes-főnöke, Drasche Lázár Alfréd dr., a miniszterelnökség elnöki osztályának vezetője, a műpártolók közül Saxlehner Ödön, Kohner Adolf dr. udvari tanácsos, Rudnyánszky Béla dr., Jánossy Béla dr., Moskovitz Géza stb. stb. A művészek csaknem kivétel nélkül, teljes számban vettek részt a lakomán és közülük igen sokan magukkal hozták arra a feleségüket is, akik mindannyian szebbnél szebb estélyruhában jelentek meg és gyönyörű színessé tették a fekete frakkos urak tömegét a friss virágokkal díszített hosszú fehér asztalok körül.

A lakoma étrendje a következő volt:

Bouillon en tasse
Fogas du Balaton aux champignons
Chaud froid de chevreuil sce Cumberland
Poulard de Styrie en cocotte
Salade belle Alliance
Parfait
Fruits
Fromage
Biere de Kőbánya
Diószegi blanc
Törley Réservé

Pezsgőbontáskor Andrássy Gyula gróf elnök állott fel szólásra és a következő beszédet mondotta:

ANDRÁSSY GYULA GRÓF ELNÖK POHÁRKÖSZÖNTŐJE A KIRÁLYRA.

T. Uraim! Régi monarchikus szokás alapján Ő Felségére, a királyra kívánom poharamat emelni. (A jelenlevők mindannyian felállanak.) Nem azon

CSIKÁSZ IMRE

A százados-utcai művésztelep nagy tervekre készülő lakója volt Csikász Imre. Másfél éve dolgozott itt s akik látták egy-egy szobrát, amely műterméből kikerült, a legszebb reményekkel néztek jövője elé. Alattomos kór azonban hirtelen áthúzott minden várakozást, felborította azt a perspektivát, amelynek mélyét a művész bizonyára hatalmas erejű bronzalakokkal népesítette be. Január 3-án halt meg a fiatal művész, Csikász Imre, akinek művészi múltja éppen csak annyi, hogy feltünt. Többre az élet, mely az ő esetében valóban könyörtelennek nevezhető, nem adott lehetőséget. Huszonkilenc éves volt.

Csikász Imre Veszprémben, 1884-ben született. Első tanítója a szobrászatban Mátrai Lajos volt, akihez mint az iparművészeti iskola növendéke járt. Képességei magára vonták Hornig Károly püspök figyelmét, akinek támogatásával aztán Münchenbe ment ki. Itt az akadémián Schmidt volt a professzora. Münchenből Brüsszelbe került s ez a három év, amit a belga fővárosban

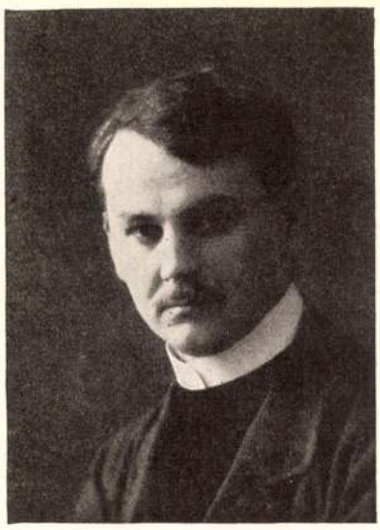

CSIKÁSZ IMRE
FÉNYKÉP

töltött, erős haladást jelentett számára. Alakrajzot itt Delville mellett tanult, plasztikai studiumokat, mintázást pedig Van der Stappen közelében, akinek kedvelt tanítványa volt. E brüsszeli időzés alatt háromszor nyert első díjat

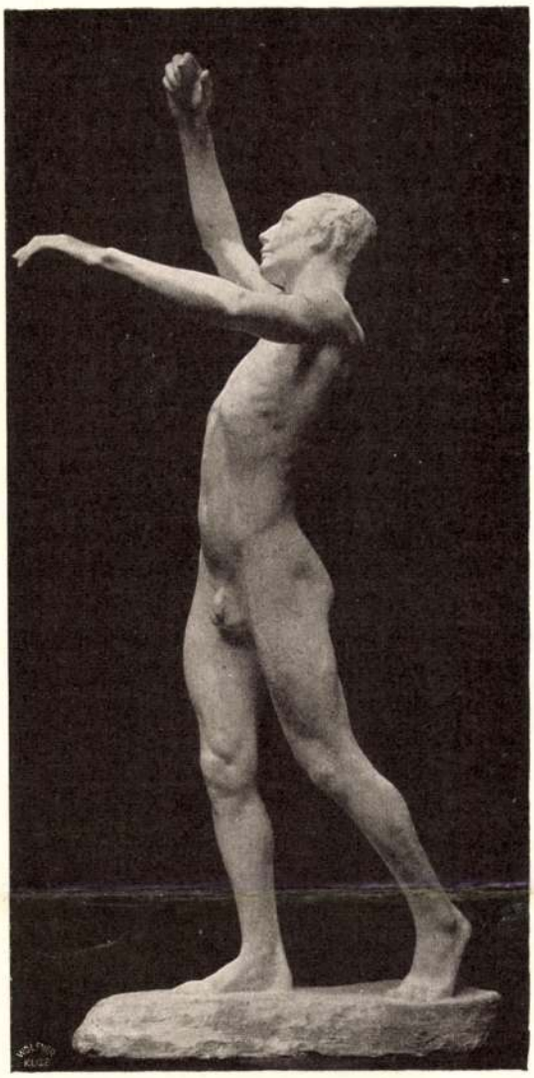

A MŰCSARNOK
TÉLI
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

IFJUSÁG
CSIKÁSZ IMRE
SZOBORMŰVE

az akadémián. Még mindig várt azonban a nyilvános szerepléssel. Rómába költözött egy esztendőre, ahol tudása és izlése még jobban finomodott. A Via Margutta egy művészkaszárnyájában volt a műterme. Itt, e kővel padozott szerény helyiségben mintázta azt a két szobrát, amelyet a Képzőművészeti Társulat jubiláns tárlatára küldött. Ez volt első debut-je, amit mindjárt komoly érdeklődés honorált. A jubiláns tárlat nagy szoboranyaga közül egyik szobrát, amely álló női alakot mutatott, az állam vásárolta meg, s ugyanez a munkája a mult év tavaszán Münkhenben bajor állami aranyérmet nyert. Másik műve, guggolva ülő leányalakja, a Ráth-

zés erejében páratlanok a barátokról festett kis művei. Itt szó sincs édeskés klastrom-jelenetekről, bortkóstolgató, almátkinálgató papokról: ezek megfeszített izmokkal vezeklő, extátikus imában vonagló, kemény kárhoztató beszédek súlya alatt görnyedő barátok, — s a festő maga érzi ezt és kínlódva, velük görnyedve dolgozik.

Magnasco, az új régi ismeretségén kívül egy még újabb, még régebbi művész bemutatkozásának lehettünk tanúi: Thutmes egyiptomi szobrász műtermét (Krisztus előtt 1350 tájban élt) hozták felszínre a Tell-el-Amarna-beli ásatások. IV. Amenophis királyt, feleségét és leányait ábrázolják félig kész és befejezett művek, amelyek elképesztő tökéletességgel a stilizálásnak oly tapintatos és fölényesen átgondolt művészetét mutatják, amelyet mind mai napig sem múlhatott felül művész. Annál becsesebb ennek a stilizálásnak föltétlenül tudatos volta, mivel a leletek között van egész sor élő ember fejéről felvett gipszöntvény, amelyek a maguk természetes realizmusával nem zavarták meg és nem terelték a valóság szolgai utánzásának útjára ezt a halhatatlan művészt. Tudatosan összefoglalva, egyszerűvé, de mindent sejtetővé faragta fejeit; egy-egy husos száj kemény sarkai, meleg, puha közepe, egy-egy csipő husos hajlása, egy-egy élettől szinte reszkető mell tanuságtételei Thutmes csodálatos, évezredeken túl is hódító örök művészetének.

A múzeumi képtár egy új Van der Goes-képpel gyarapodott, melyet egy spanyol kolostortól vásárolt az állam. «A három királyok imádása» erőszakosabb színezésü, mint a mester többi ismert képei a flórenci triptichon finom szürkéi helyett itt a megszokottabb barna az összefoglaló tónus, a rajz keményebb s a drapériák a Van der Goes jellegzetes élesrajzú redőzetei. Az elgondolás minden szépsége mellett is a kép nem oly egyéni s főleg nem oly poétikus, mint a mester egyéb művei.

VÉSZI MARGIT

HATVANY-KIÁLLÍTÁS AZ ERNST-MÚZEUMBAN

ÜLŐ AKT HATVANY FERENC BR. FESTMÉNYE

Muz. és Kvt. Ért.

Csikász Imre, zabrák VII. 16.

Csikász Imréné özv. (IX. 129. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő

Csikász Imre, nobrász IX. 128. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő

M.D.K.

Csikász Imre
szobrász

Női akt figuráját alkotta.

Pozgány Ö. Gábor: Mikus Sándor pályáherdése
Művészet, 1963. augusztus – 11 lap

MDK

Csikász Imre

Iván Ede: A Müvészház uj palotája. Szabad Müvészet 1912. nov. I. évf. 1. sz. 4.l.

MDK

Csikász Imre

Művészet 1914, 231-232 l. Kép.

Csikász Imre nobrász

50 éve halt meg - emlékkiállítása nyílik a Veszprém. Bakony Múzeumban -

Népszava, 1964, maj. 6, 5 oldal

Csikász Imre, szobrász

MDK

Emlékkiállítása máj. 9-én nyílik meg a veszprémi Bakony Múzeumban.

— : Hír

10.

NÉPSZABADSÁG 1964. máj. 7.

MDK.

Csikász Imre

Emlékkiállitásáról

Müvészet 1964 szept p.4o.

.

Csikász Imre

Szerepelt a háradosuti
művéntelep kiállításán o
Nemzeti galériában

Vigilia, 1965, 4 n., 244 old.

Csikász Nyre MDK

Szobrány művész

Találnak 50. ev fordulojan.

kiállítása nyílik a Bakonyi

Múzeum ban

—: A „kiállítást napja" Veszprém

Napló (Veszprém) 1964. máj. 10

Csikán Imre
nobrán

M.D.K

Méltatás.

Telepy Katalin: Az 50 éves Szarados úti művésztelep kiállítása
Művészet, 1965. febr. — 12 lap

Csikász Imre

Korán elhúnyt szobrász. Néhány évig a Százados úti művésztelepen dolgozott.

említve.

Népszava, 1965 jan. 31. 7. l.

Csikász Imre, grafikus M.D.K.

az 1911. novemberében megnyílt Szárazdos-úti művésztelep egyik legkorábbi lakója; az első világháború első napjaiban elesett.

BUDAPEST, Bp. 1967. V. évf. 1. sz. 8. old.

M.D.K.

Csikász Imre, szobrászmüvész

1910 körül egy alkalommal közölt a Modern Dunántúl méltatást és reprodukciót. 155.o.

Éri István: Modern Dunántúl, egy elfeledett folyóirat 155.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

Csikász Imre M.D.K.

Terv szerint a Nemzeti Galéria épületére kerü szobra

Gárdonyi Jenő: 45 millió a budavári palota képző művészeti alkotásaira
magyar Nemzet 1964. május 10. 13.1.

MDK

Csikász Imre

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

Csikász Imre M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Murányi~ Kovács Endre: A Százados uti müvésztel kiállitása a Nemzeti Galériában

Népszabadság 1965. január 24. 9.1.

Csikász Imre MDK

szobrász

Magyar szobrászat a XIX. és XX. században
Kiállitás a Magyar Nemzeti Galériában.
Népszava 1958. jun. 8.

Csikász Imre, szobrász

Művei mutatják, hogy méltány talanul felejtették el.

Murányi-Kovács Endre: A Szárados úti művéntelep kiállítása a Nemzeti Galériában 9.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jan. 24.

Csikász Imre

— **Születésének századik évfordulója** alkalmából Csikász Imre-emlékkiállítás nyílt csütörtökön a veszprémi várban. A tárlat csaknem teljes áttekintést ad a század eleji magyar szobrászat legtöbbet ígérő, fiatalon elhunyt mesterének életművéről.

Magyar Nemzet 1984. V. 11.

Csikász Imre

Részletvesz az Ernst Múzeum Miállításán

Oelmacher Anna: Magyar Művészet 1896-1945

Magyar Nemzet, Bp. 1969. sep. 26.

MDK

Csikász Imre

Kopalotafela 18-2o 1.

Csikász Imre, szobrászművész (1884–1914).

Gábor Móricz festőművész – aki most 94 éves – elmondja, hogy 1913 óta el a művésztelepen. Véletlenül üresedés volt, meghalt Csikász Imre, a kiváló szobrászművész és ő megkapta a műtermét.

Hollós László: 70 éves a Szőnyi úti művésztelep.
Budapest, 1983. júl. 10–11-old.

(Czikáz Imre)

Nagy Sándor: Bevezető (...) szobrászművész emléktábláinak leleplezésekor. Kny. Veszprémi Hírlap. 16-r 7 l. Veszprém, 1932

Gent (1639)

Budapesten.

Országos Bizottsága" nagyér-
Méltóságodhoz, azzal a kérés-
gyesület birtokában levő, a tö-
feloett temezeket az „Uránia"

Dear Sir!

For your sending I send the same value. Expecting your next sending.

Yours truly:

J. Tutsek
Budapest (Hungary)
VI., Nagymező-u. 52, II. 17.

Csikász Imre

László

Alexmagyszobr910-5

187 - 190 l.

V

Csikász Imre

Az „ülő lány" c. szobor a Fővárosi Tanács 1954-ben a nagyközönség számára hozzáférhetőbb helyen, a Margitszigeten helyezte el.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 25 l.

M.D.K.

Csikász Imre, szobrász

alkotása a sokat fényképezett és megcsodált „Ülő nő" c. szobra, melynek finom formái derűsen tükröződnek vissza a mezőtszigeti japánkert tavacskájának vizében.

Róna Tibor: Budapesti kirándulóhelyek

Bp. /1960/. Panoráma, /Magyarország irásban és képben 1.köt./

220. old.

+ 1 kép 219. "

Csikósz Imre

Illő lóny, 1911, bronz, 110 cm. magas, Margitsziget, Nyp. fekete-fehér tábla reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 61 l.

Csikász Imre MDK
/1884Veszprém - 1914 Bp./

szobrász

Bpi. Iparm. Főisk, müncheni Képzőm. Főisk. 1907-1910 Brüsszelben Charles van der Stappen tanitványa. Roma , majd1912-től-a kecskeméti művésztelep tagja.

"Ülő leány" 1932 ben fe állitás, 1954 óta Margitszigeten.

25.0

Gádor Endre: udapest szobrai. Bp-1955.

Csikász Imre

szobrász

"ülő leány"

14.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Csikán Imre

Reprod: ülő lány: 1913.
(egén oldalas)

Szárdos uti művéntelepkiállítása. A Zat. összeáll. Csap Erzsébet, Elischer Brigitta.
Bp. 1965.

Csikász Imre

Ülő lány, 1913. Grosz, 90 cm.
J.: Csikász Imre.
M. N. G. Ltr.: 58.20-N.

Szárados úti művésztelep kiállítása.
Kat. összeáll. Csap Erzsébet, Elischer
Brigitte. Bp. 1965.

46.

MDK

Csikász Imre, szobrász

Ülő nő c. szobra a

Szigeten : Repr

Szíj Rezső: Margitsziget 615-618.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1965. október XV/10

Csikász Imre

MDK

szobrász

Repr.3/ a mű végén lap- és sorszám nélkül/

"Ülő lány"

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1956.

Csikász Imre

1911-ben készíti az Ülő lány c. szobrát.

Wentzel László: Modern magyar művészet
Corvina 1969

168.l.

MDK

Csikász Imre

"Ülő leány" c. szobormüve kapta a Ráth György-dijat, az 1911/12.téli kiall.-on.

Cikk: A Képzőm.Tars.téli műtarlatanak kitüntetései.

Művészet, 1912. 67.l.

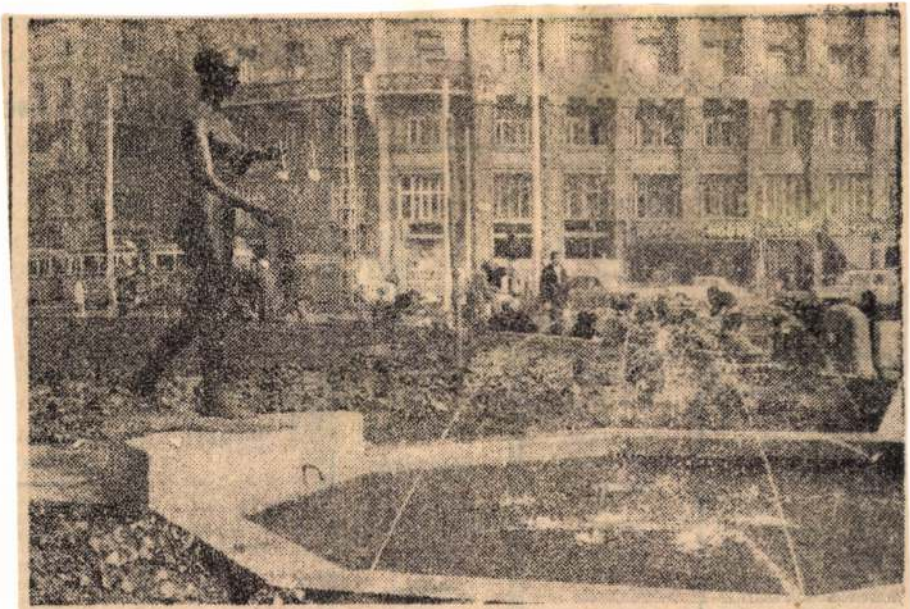

Új szobor és szökőkút díszíti a Deák teret. A fiatal lányt ábrázoló szobor Csikász Imre szobrászművész alkotása *(Gonda György felvétele)*

Csikász Imre
szobrászmüvész

A müvész alkotásaát - szobor és szökőkut -
Budapesten a Deák téren állitották fel.

Népszava, 1977. október 30. 16. oldal.

Csikász Imre, szobrászművész

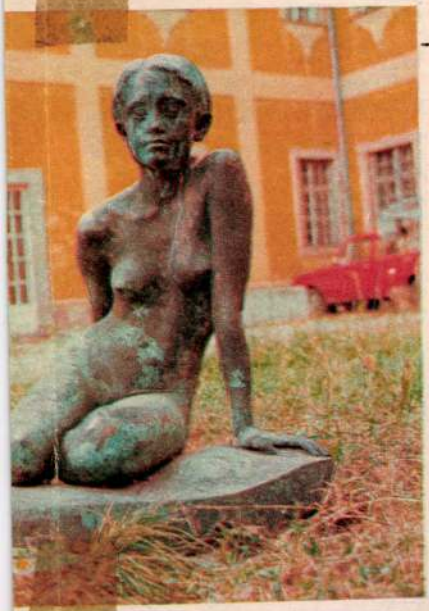

Ülő leány akt

Több megőrzött emlékünk (pl. díszkútjaink egy része a restaurálás után) újra helyet kap a főváros legszebb pontjain. Az Ülő leány akt (1932.) valaha a Gellérthegy oldalán díszelgett egy csobogó forrás mellett. Csikász Imre kecses alkotása jelenleg a kiscelli múzeum udvarának száraz medencéje közepén vár sorsára. Milyen jó helye lenne tavasszal a Gárdos Mariska utcai lakótelep most elkészült dísztavának közepén...

Szöveg:
Benkő Károly

Fotó:
Dolezsál László

Benkő Károly:
Pest-budai szobrok II.

Képes Újság,
1979. jan. 20.

Csikász Imre

Csikász Imre kisleányszobra
szép klasszicista környezetben
lett elhelyezve.

Sz. A.: A látványsílága.
Új Tükör, 1978 február 5 - 27 lap.

Csikász Imre MDK

Ülő leány, szobormű

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Csikász Imre MDK

Ülő leány, szobormű

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Csikász Imre

Bpest ülő leány,
Vízművek kertjébl.
(Gellért-hegy)

Liber Bpest szobrai

425

Liber-Csorbalmi-Pacher

1932. [illegible]
el [illegible]

A főtéros ~~1913~~ 1934
1913. vásárolta meg a
~~[illegible]~~ gipszmintáját
~~[illegible]~~ s meg az ér-
ben bronzba ön[illegible]

BUDAPEST
9.35. JAN 24-8
Sa 62 Sa

Csikász Imre

„Ilo" lóny „egész tábla, fekete fehér, fényképreprodukció.

Gádor E.: Budapest rabrai, Budapest, 1955.

Csikász Imre

Ülő lány, XIII. ker Margitsziget, 1932-ben állitották fel, jelenlegi helyén 1954-ben. Anyaga bronz, magassága 1,10 m., a mépkő talapzat magssága 0.35 m.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 25 l.

Csikász Imre

A fölön ülő" ruhátlan fiatal lányt ábrázoló szobrot 1911-ben mintázta Rómában. 1912-ben márványba faragta meg a Fővárosi és 1932-ben állíttatta fel a Vízművek Gellérthegyi telepén..

Gádor E.: Budapest szobrai. Budapest, 1955. 25 l.

1021

1977.VIII.6.Kossuth, 12.oo/KJné/
Déli krónika

- Meleg van kedves hallgatóim, lassan kiürül a város.
A Budapest-i Deák téren azonban Szatmári Ilona még pancsoló kislányt is talált. Menjünk el most két percre a Deák térre.

- Pancsoló kislány vizsugarakkal boldogan játszadozó, kezüket fordető hüsitő kamaszok, felnőttek a Deák téren.
Mert a legujabb pesti szökőkutat nem lehet nem észrevenni és a nagy nyilvánosság előtt nyomban kipróbálni.
A Deák téri metró állomás előtt és körül a régóta tartó felfordulás végetért, az utolsó simitásokkal napokon belül végeznek. A szabálytalan alaku öreg tér a BUVÁTI kertészmérnökének Smiszler Erikának fantáziával megkomponált tervei nyomán egy ujabb érdekes, eredeti szinfoltja lett Budapest bélvárosának.

A tér op-artos hatásu diszburkolata, a monotonságot szürkeséget oldó képcsők, a pihenő padok, a kiültetett örökzöld növények, a zöld pázsit felületek üdítően hatnak mindenkire akinek erre visz az utja.
A nagy szám persze a sokszögletü szökőkutacska.
Vizsugarai egy harmónikusan szép testü fiatal lányt, de mondják ugy is, hogy a tavaszt ábrázoló egész alakos szobor előtt szivárványoznak a napfényben.

Kinek az alkotása ez a szobor ? Mert Budapest közterein anonimusz marad a szobrászmüvész, ha maga feltünő helyen nem vési be nevét alkotásába.
Ez a fiatal lány alak ugyancsak hires szobor. Hatvanöt éve Rómában mintázta meg mestere Csikász Imre szobrászmüvész. 1913-ban a müncheni nemzetközi tárlat zsürije ezt a fiatal lányt ábrázoló szobrot tartotta a legjobb munkának.
Diszhelyre állitották és Csikász Imre ezzel az alkotásával elnyerte a bajor állami aranyérmet.
Igen, az uj arculatu budapesti Deák teret aranyérmes bronz szobor disziti.

Mi ennek utánanéztünk, ám a szó elröppen, a szökőkut fölött vagy a lányalak mellett a közmüvelődés jegyében mindezt egy feliratos méltó kis tábla is elmondhatná.

- És természetesen az elmondottak vonatkoznak szinte valamennyi budapesti és vidéki köztéri Anonymus szoborra. Mert mostanában valamiért sehol sem divat kiirni az alkotó nevét.

Csikász Imre, szobrászművész |1884-1914|.

Az Uri u.-i lakás a Várban, ma is őrzi Kisfaludi Stróbl Zsigmond emlékét... De őrzi a szoba az egyik falon látható Kisfaludi pályakezdő éveinek egyik jóbarátjának, a fiatalon elhúnyt Csikász Imrének kis szobrát, melynek alkotója Kisfaludi Stróbl Zsigmond. |említve|.

Studió '84.

1984. VI. 26. TV 1-műsor. 21.35 |E.|

Csikász

Egy fiatal szobrász halála. (Csikász). Irta Szép Ernő.
Vasárnapi Ujság, február 1.

1914.

(Művészet 1914. 28 l.)

Osváth Zoltán, ref. lelkész

IX. 93.

Csikász Imre

lásd okv

ander B:A

árat

Alexmagyszobr 91015-ig

Tanulmányok. 177, 178-l.

Művészet.

Bp. 1924. 187-190

Alkotmány. 1914 jan. 24

2. A kolozsvári Szent Mihál
zult szentélyfalai állékonyságának

3. A kolozsvári Mátyás-ház
redeti állapotba való visszaállítá
cseréppel fedésének régi, jó cseréppel
sére .....

4. A zabolai földrengéssujt
lom helyreállitására .....

5. A csiksomlyói földrengés
rendi zárda helyreállitására .....

6. A misztótfalusi ref. tem
tási költségeihez való hozzájárulá

7. A szöllősgyulai ref. tem
si költségeihez való hozzájárulás

8. A szentdemeteri r.k. tem
tásához való hozzájárulás .....

9. A széki ref. templom hel
ló hozzájárulás .....

Budapest, 1941. január hó 2

A Nagyméltóságu Vallás- és Közokta

Csikász Imre

Wobrász

l. B.

Dornyay Veszprém

és környéke régi. kalauza.

10, 12, 21, 23, 25. l.

Bp.

1927.

Csikász Imre

Müvészet 1914. ~~70, 71~~. ~~268~~

~~Magyar Müvészet~~
~~1925 II. 54~~
~~– 1926. 258, 263~~
~~– 1927. 459~~

Dupl.

Bálint L.:

Lux Elek.

MM. 1927
459. l.

BH. 1914. jan. 24

Kótaji. lelet IX. 80.

A Gy. 1912. 3-4: Sz.
167. l. –

~~Ab~~

Csikász Imre

nobrász

vód

a

Elek Artur:

A Műcsarnok jubileumi kiállítása. III. A nobrászok.

Az Ujság. 1912.

Jan. 25.

1894: XII. 18 án Kolay 9,
Lőrz K. a vétetlen hiszi
Megvétetett 1895: VII. 4-
rán (1359 fr.). – Elszám
A elszámolása nézve

nenben 1460-ban, meghalt ugyanott 1530-ben)

nez ábrázolt Megváltó, jobb kezét áldásra
l kirakott és szentek vállain nyugvó arany-
tatja. Fejét diszfény veszi körül; középütt el-
; szemöldöke, szeme, bajusza és elválaszott he-
uros palástjának aranyhimzésű, szegélye
ján pedig (Mózes ülő alakja látható kezében (a tíz paran-
t háttér aranyozott

ei 71 : 54 c/m
ra 1359 frt.

20.

Csikász Imre

Gentmüeml

503

Gentron J: Mostrég
műemlékei
II p. 1951

I Vizletterv

...i „Kossuth Lajos“ Felsőkereskedelmi Iskola

	Ár	P	f

Csikász Imre
nyomdai
1901–3

Gimnik 1930.82.1.

1.

Kelet			Mértékegység			
év	hó	nap				
1928.	szept.	1.	2.200			Gk
-"-	-"-	4.	900g			Gáb
						havi
						Glás
						G
"	"	24	1.000			Bir
						mun
						Gkö

Osikász Imre

szobrász

wód

z

A. Az

Kampis Jakabbm szobrá-

tał.

578. l.

1940

(kny.)

& Szépmi kozve

Iván E: Dolgozó

kolóniák PN 1912

Ikl. 7

~~Csikász Imre~~

— **Folyóiratok szemléje.** A *Magyar Élet* most megjelent második számában *Rhé* Gyula irt érdekes visszaemlékezést az 1711-iki évről. *Pákozdy* R. Jenő, *Széll* Lajos Miklós novellát, *Mécs* László, *Németh* Böske, *Lakner* Zoltán és *Széll* Lajos Miklós verseket irtak e számban. *Rimpek* Jenő a Felkelő Nap országáról, *Lakner* Zoltán *Csikász* Imréről, a mult század hires szobrászáról irt érdekes művészeti tanulmányt. Ezenkivül több aktuális társadalmi hir, könyvismertetés és sportrovat teszik gazdaggá a nemrég megindult veszprémi hetilap legujabb számát.

1926 évi

~~Lechner Ödön~~ ?

Lakner Z.

Cs. I. M. Élet. 1926.

2. Sz.

Sümegi Múzeum fejlődése

1909-ben TV. 132, 133

Csikász Imre

1.od
2

A/1008.il

Michel

Keppel

Histoire de l'art.

VIII/3. (Paris 1929

Shakspeare-Gallery, Boydell-folio

V. 42, 43.

Csikász Imre

MAGYAR MŰVÉSZET

(1) 1925. II. 54 Vidéki mazemmok

(2) 1926. 258 (kép), ~~263 a Petri E~~

~~1927. 454~~ Bálint L: kesztelek

~~1931. 308 0~~

MN: 1913 jún. 10. (a m. műv. Sikere Münchenben.)

3329.

Ismeretlen mester.
A római korból.

~~38.~~ *Mercur.*

Egész alak, állás balra néz. Jobb kezét kissé előre tartja, a csipőjére tett baljával a jobb vállára vetett köpeny alja lóg. Testével bal lábára nehezedik s jobb lábát épen emeli. Fején és lábain szárnyak láthatók, haja göndör, bajusza és szakálla nincs, szeméremrészét szőlőlevél fedi s mellette jobbról fatörzs köti le figyelmünket.

Lpdj

Fehér márvány, magassága 56 cm. — Ltsza régi 28. és új 29. — A bejárati folyósón.

Mův. 1. 1909. 398. l.
(kitüntetések)

Marx ás Kat. Ert

1912. 186. l. - 1913. 165. l. - 1914. 197, 198. l. - 1915. 128-129. l. —

Csikász Imre

Perállag III/3.

182. l.

Per SzM

Csikász Jenne

wód

Petrovics Elek: A Szépművészeti Múzeum modern magyar szobrai. Magyar Művészet, 1926. 258. l. Keppel.

MATIKAI
LÖNY.

TÁRSULAT MEGBIZÁSÁBÓL

ESZTI

ÖDÖN.

Csikász Imre

szobrász

vród

Petr Samtida

40 l.

151. l. Neppel

Samtida
Konst i Ungern
Malmö 1934

Csikász Imre

l

Petrélet és ainvoltat

98. l.

1937

BUDAPEST
OKT. 26 15
LKd
4
LKd

Csikász Imre

Révai XX 113. l.

Csikász Imre

szobrász

Ribó Zoltán: Cs. I.
veszprémi szobrász-
művész életrajza.
8-r., 5 kép., 48 l.
Veszprém, 1930.

Gent (1899)

54004 szám.

/.

A Műemlékek Orsz.
Bizottságának folyó évi
junius hó 18-án 343-szám
alatt kelt felterjesztésére
megküldöm.

Budapest 1904. július 8

Száradok legendái

1913. okt (arch-el)

Csikász Imre

l.

Liber Bpszobrai

425. l.

dupl

Csikász Imre

Szabad Művészet

1957.443.l.

Szegi P

A M. katona a Szabadságról

koronáért került eladásra; köztük egyért, a kiállításunkon is szereplőért (66. sz.), csaknem ezer font sterlinget, egy másikért szintén több mint 900 fontot fizettek. Árukat a műpiaczon természetesen különböző faktorok befolyásolják. Különösen keresettek az írás előtti levonatok, minőket mi is (pl. a 16—16a. szám alatt) állítottunk ki s melyeknek az írásosakkal szemben való finomsága első pillanatra szembeötlő.

Rövidítéseink: 1. *Smith* = John Chalomer Smith, British Mezzotinto-portraits, London, Henry Sotteran & Co.; 2. *Nagler K. L.* = Dr. G. K. Nagler, Neues allgemeines Künstler-Lexikon.

A katalogus borítékán reprodukált mű Doughty Williamnak Reynolds után készült Ariadne-ja (l. a 29. kiáll. számnál), a 12. és 13. lap között levő melléklet pedig Green Valentine-nak Reynolds után készült mezzotintoja: Manners Lujza arczképe (l. a 72. kiáll. számnál).

Budapest, 1901. április 10-én.

Dr. Térey Gábor.

Kőszeghy József fonérnök

IX. 13.

SI - SI

325. l

Csik Jolán

festő

Kaposvár

Magyarok

1915. Tav.

V

851 – 1907.

Csikász Imre

nobrász

élotrajza

lásd

az 7)

Szikl Veszprém várost

az vrod-ban és mův-ben. Lelldönök 1931

319, 324, 325. l.

MOB. kat. 3035. sz

3153

3153. ~~27.~~ **J. H. Ramberg.**

(Sz. Hannoverben 1763-ban. † ugyanott 1840-ben.)

Borbély-műhely.

A jobbról álló asztalnál ül a piroskabátos ~~és~~ meg szürke sapkát viselő borbély és a tapaszt veszi le az előtte lévő fiatal ember~~[illegible]~~ bal karjáról, ki ~~az okozott~~ fájdalmában ~~tól~~ keserves képet vág, ~~A háttérben a segéd [illegible] tünik fel fején prém-kucsmával. A beteg jobb~~ kezével kabátjának ujját tartja, botját térdéhez támasztotta és sapkáját a szék karfájára akasztotta. Az asztalon ~~egy~~ füles tál van különféle szerekkel. Mellette üveg~~[illegible]~~, szerszám~~[illegible]~~ és fehér kendő ~~kötik le figyelmünket. A kendő~~ lelógó sarkán ~~a jelzés~~ »*H. R.*« A háttérben a polczra edényeket tettek. Az egyes alakok térden alól ábrázolvák.

Réz, méretei 28 : 24 cm. ~~— 1868: II. 18. — A kamaraelnöki lakásból.~~ — Át. Képt. 232. — Dep. régi 71. és új 26. — ~~Ltsza. 571.~~ Ny lett. sz. 571

547

I hol a segéd tünik fel fején prémkucsmával, L jelzéssel, köti le figyelmünket.

Kötvegyszére vonatkozó adatok a Nem...

Csikász Imre

Művészet

1917 40

dupl

Schneider Rudolf U. 206.

Csikász Imre

1884–1914

Művészeti Lexikon 162 l.

Kard bronzból V. 194.

Csikász Imre

volvász

Gentmüend

503. l.

Dupl

IR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

T E R G Y U L A Urnak,
Bizottság E l n ö k é n e k ,

B U D A P E S T .

hó 9-én 119 sz.a. kelt becses át-
nd Mihály munkavezető szombathelyi
K.12 fillérre érvényesitve tiszte-

Csikász Imre

1884 - 1914

vod

Dor Bakony

45. l.

Dornyay B.

Ø

tikai tanulmányát is. Néhánynapos newyorki tartózkodás után, amely alatt az Industrial Conference Board statisztikai munkamódszerét tanulmányozta, Washingtonba utazott, ahol ismét hosszabb időt töltött (márc. 7-től jún. 4-ig). Különösen a Bureau of Labour Statistic és a Brookings Institution munkakörébe igyekezett belekapcsolódni, ahol különösen Isador Lubin és David Saposs, illetőleg Lewis Lorwin, Arthur Wubnig és Joseph Pribram professzor urak voltak segítségére. Nagy mértékben támogatta munkásságát az a körülmény, hogy éppen ottlétének ideje alatt folyt le az Egyesült Államok törvényhozásának szociálpolitikai vonatkozásokban gazdag ülésszaka, amit közelről figyelhetett meg, miután Meredith Givens, a Research and Planning Division of the N. R. A. főnökének ajánlása alapján összeköttetést tudott szerezni a kormányzat egyes szakemberei és intézményei felé. Nagyban előmozdították tapasztalatszerzési lehetőségeit Francis Biddle és a nagytekintélyű chicagói egyetemi professzor H. A. Millis, a National Labor Relations Board elnökei is. Utóbbi révén a tanulmányi szempontjaiból érdekes vállalatokkal, ipari érdekeltségekkel és a munkásság hivatott képviselőivel is érintkezésbe tudott lépni. Washingtonból elindulva különösen a kollektív munkaszerződések,

Csikász Imre: Olaszfiú crimu

nobra VIII. 198.

Muz s Kvt. Ert.

Veszprém muzeum ban

~~pelent~~

Csikász Imre szobrász. Ülő leány
cz. szobrának másodlata

VI. 186.

Csikász Imre: Álló leányka cz.
szobrának gipszmásolata

Muz. és Kvt. Ert. VIII. 197

Vekprém Múzeum
ban

4341

Bruckner Kristóf, é. 1527-30.
Brückner Gergely, l. Bruckner.
Brudermann F. f. XIX.
Brukóczi Gábor, ö. 1669 - 1700.
Bruner Ignácz, f. XIX.
Brunn Tzsák rm. 1590 - 1669.
Brunner Antal, hö. 1787.
Brunner János, é. 1580
Brunner János I. hö. 1752 - 79.
Brunner János II. hö. 1774 - 85.
Brunner József, hö. 1763 - 1796.
Brunner József, f. 1826 - 1855.
Brunningeni Flesch Ludmilla, f. 1856.
Brunswick Henriette grófnö, f. 1789.
Brunswick Julia grófnö, f. 1787.
Brunswick Mária T. grófnö. f. 1775 - 1861.
Brückner l. Bruckner.

Csikász Imre: Pillitz Benő dr. bronz-
reliefje VI. 186.

Csikász Imre futó férfit ábrázoló gipszrelietje (IX. 129. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő

Csikász Imre

Pillitz Benő dr. bronzreliefje Csikász
Imretől VI. 186.

Muz. és Kot. Ért

Csikász Imre siremlékmintái

(IX. 129. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő)

Csikász Imre:
Akt (az előcsarnokban)

Ropalotafele 32. l.

Kés brouzból VII. 244

Csikesz Imre, szobrász

A Főv. Emlékmű Felügyelőség szoborraktárában, a III. kor. Kiscelli úton őriz szobrokat. Ott van a művész két szobra, a „Tavasz" és az „Ülő lány" (említve). Másolatuk a Margit-szigeten és XI. kor.-ban köztéren áll. (említve)

Régi és új szobrok tereken és raktárakban.

Fővárosi Emlékmű Felügyelőség.
Magyar Nemzet, 1976. nov. 12.

M.D.K.

Csikász Imre, szobrász

Alkotás utcánál felállítok „Tavasz" c. szobrát az elmúlt évben ledöntökér.

Polgár Károly: Szoborrongálások

BUDAPEST, 1968. VI.évf. 7. sz. 31. old.

Csikász Jaue
szobrász

1884-1914 „Állá Fiatal lány" - álló akt

Kinizsi Pál - figurája.

A magyarországi műv. tört. I. 472.
Corvina 1971.

M. D. K.

CSIKÁSZ Imre szobrász
(1884 – 1914)

„Fiatal láng" c. álló akt.

Kinizsi Pál befejezetlen figurája

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1958. 340. l.

M.D.K.

Csikász Imre szobrász

Müve a Szépmüvészeti Muzeum szoborgyüjteményében

Ifjuság,

Leányakt.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 206.1.

Csikász Imre, szobrászművész

Most állították fel a Deák-téren a művész szobrát.

Kulturális Magazin

1977. VIII. 7. Kossuth, 8.55 | 7.

MDK

Csikász Imre

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

M. D. K.

CSIKÁSZ Imre szobrász
(1884 – 1914)

„Fiatal lány" c. álló akt.

Kinizsi Pál monumentális befejezet.

Cen figurája

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 338,

Csikász Imre, szobrász

M.D.K.

„Ifjú nő" című szobra nyerte el a Kisfaludy-társaság Greguss-díját (Szamolovszky Ödönnel megosztva.)

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1917. évf. 1. sz. 4. old.

MDK

Csikász Imre /1884-1914/

A Galériában "Fiatal Lanya" int arra, hogy végre kellőképpen foglalkozzunk kiemelkedő művészetével./ a Galéria új rendezése./

Magyar Hirdető Sajtófigyelő
Műterem 1958. -10.

M.D.K.

Csikász Imre.

Szobrászmüvész

Magyar szobrászat a XIX és XX.században.

Népszava 1958. juni.8. 4.old. 134.szám.

Csikász Imre szobrász M.D.K.

/ 1884-1914/

Fiatal lány. /álló akt/

Kinizs Pál / befejezetlen.

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idején Bp. 1962. 35.l.

Csikász Imre

MEK

szobrának felállitását a palotaxmell erkélyeinek mellvédjére javasolja Pogány Ö. Gábor.

Gárdonyi Jenő: 45 millió a budavári palota képzőművészeti alkotásaira.

MAGYAR NEMZET 1964 máj. 10.

M.D.K.:

CSIKÁSZ JMRE /1884-1914/

Néhány aktja a Szépművészeti Múzeumban.

GÁDOR E. – POGÁNY Ö. G.: hogy szobrászat

Budapest, 1953, 14.o.

M. D. K.

CSIKÁSZ Imre szobrász

1884 – 1914.

~~Cs.~~ Csibe

Ifjúság

Fiatal leány (1912.)

ülő leány

A M. N. Galéria ánagjegyzete I/a r.

Bk. 1959. 53. l.

4. Csikász Imre, szobrász

Novák Sándor festővel közösen tervezett.

A Rákóczi emlékmü tervpályázat.
Vállalkozók Közlönye. Bp. 1909. pkt. 6. 6.1.

Csikász Imre nobrán M.O.K.

Sok sobra a veszprémi Bakonyi Museumban.

Ögenth. Müeml. 1959 I. 416.

Csikán Imre
probán.

M.D.K.

Rákóczi si remléket készítette valamint a Bacsányi emléktáblát. Az „Ifjuság", „Ülő leány", „Fiatal leány", c. szobrai.

Kampis Antal: Csikán Imréről.

Művészet, 1962. április — 21l.

M.D.K.

Csikász Imre
szobrán

Fiatal leány
Ifjúság
Fiatal leány
Ülő leány
Fiatal leány

} repro

Kampis Antal: Csikász Imréről

Művészet, 1962 április — 21 l.

Csikász Imre, szobrán

L: Réti István

Vadas J: Terenczyből kondorig

13.

Élet is Irodalom Bp. 1983. nov. 11. XXVII/45

Csikász Imre

J.P. emlékezik a fiatalon elhunyt művészre, akinek igéretes, ragyogó tehetsége szinte "fenyegette az emberi pálya szük kereteit.. " azt hitték róla, hogy "szabadon, erősen és különös magasságokban fogja végig járni az élet utjait. A magyar szobrászat legfrissebb és legreményteljesebb talentuma volt". Igen nagy fájdalommal ir arról, hogy a legfényesebb kezdet ilyen tragikus hirtelenséggel félbeszakadt, s a magyar művészet történetében csak egy ragyogó és tökéletes kezdő betüt irhatott le, egy egész fejezet helyett.

A HÉT, Bp. 1914. febr. 1. XXV. évf.5. sz. 80.lap.

Csikász Imre

A szobrászok közül kiemeli a müvész egy plakettjét Jean Preux: "Tavaszi kiállitás" c. beszámolójában, mely a Mücsarnokban rendezett tárlatról szól.

A HÉT, Bp. 1912. ápr. 28. XXIII. évf. 17. sz. 278-279. lap.

Csikász Imre

Neve a hildebrandi elveket követő magyar szobrászok közt említve.

Heitler László: Vedres Márk 23 p.

Csikász Imre

Körmendi Frim Jenő és Szentgyörgyi István azok a müvészek, akiket a szobrászok között elsőként emlit meg Jean Preux: "A jubiláris tárlat" c. kritikájában, mely szerint igen nagy meglepetést jelent a téli kiállitáson a szobrászok szereplése nagy értékü alkotásaikkal, annál is inkább meglepő hatást keltett, mert ezidáig mostoha gyermeke volt a Mücsarnok kiállitásainak.

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf.
52. sz. 851-852. lap.

Csikász Imre

"Fiatalok" cimmel Jean Preux ismerteti az ifju müvészgeneráció néhány alkotását a Mücsarnok kiállitásáról. Körmendi Frim Jenő nevét együtt emliti a müvészével: a két szobrászról igazán a csak a legnagyobb lelkesedéssel lehet beszélni, -mondja, s külön kiemeli Csikász Imrének már első fellépésénél tapasztalt érdemeit. E szerint a müvész a modellirozás mestere.

A HÉT, Bp. 1912. január 7. XXIII. évf. 1. sz. 15. lap.

Csikász Imre

"Fiatal leány" c. szobormüvét bemutatja a lap. A müvészen kivül szerepel még Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Hüvös László és Körmendi Frim Jenő szobra, melyeket "Fiatalok szkulpturái" cimmel hoz a lap.

Repr.

A HÉT, Bp. 1912. jan. 14. XXIII. évf. 2. sz. 24-25. lap.

Kiállitások

Téli tárlat,1914.

Csikász Imre:Ifjuság

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

München

Csikász Imre tanulmányai
/1900-as évek/

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

R Ó M A

Csikász Imre tanulmányai
/1900-as évek/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre."

N a g y v á z s o n y .

Kinizsi Pál szobra / vázlat/
Csikász Imre / 1914.körül/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

V e s z p r é m

Gimnázium
Bacsányi János emléktáblája
/Csikász Imre/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Helységnevek

Veszprém /Csikász Imre-emléktábla/

Pesti Hirlap 1932 LIV okt
okt. 7. 7 o.
Emléktábla leleplezés

V e s z p r é m .

Csikász Imre szobrász
szülőhelye/1884/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

B r ü sszel

Csikász Imre tanulmányai
/1900-as évek/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

K e c s k e m é t .

Csikász Imre a müvésztelep
tagja/1911-12.körül/

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

München

Bajor állami aranyérem, 1913.
Csikász Imre: Álló női alak.

MŰVÉSZET
XIII. évf. 1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Csikász Imre szobrász

Magyar Művészet 1925. 2. sz. 53-54. o.
Vidéki Muzeumok.

Preisich Gábor: A CIRPAC. Magyar-
rekció legujabb munkái.

Tér és Forma: VI. é. 6. 1932. 382-411 l. Képek.

C s i k á s z Imre szobrász

1884 - 1914.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.

Müvészek XX /XX sz. 4/

Csikász Imre szobrász

Pesti Hirlap 1932 LIV okt

11.8 o.

Emléktáblaleleplezések

Müvészek /XIX sz.?/

Csikász Imre szobrász

Pesti Hirlap 1932 LIV okt
okt. 7. 7 o.
Emléktábla leleplezés

C s i k á s z Imre szobrász
1884 - 1914

Ifjuság
/Az állam vásárlása a téli kiallitáson, 1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Müvészek, XX.sz.

C s i k á s z Imre szobrász-
művész
1884-1914.

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
231.
"A Társulat mult esztendeje"

1964 JAN 24
1021

Lehetett volna a magyar Rodin?

50 éve halt meg Csikász Imre

Flamand halász. (Veszprém, Bakonyi Múzeum)

Egyre kevesebben vannak, akik ismerik nevét: csak a nagyon öregek, s esetleg még ezeknek az öregeknek a gyerekei, ha a szülők beszéltek róla. A magyar művészettörténet úgy tartja számon, mint egy derékbatört pályát, amelynél nagyon nehéz az értékelés. Lehetett volna a magyar Rodin, vagy belecsúszott volna a művészpályáknál oly gyakori középszerűségbe?? Eldönteni ezt már soha nem fogjuk. Veszprémi volt, innen indult el, ide tért vissza rövidebb-hosszabb útjai után, s végül örökre is ide költözött, a felsővárosi temetőbe.

1884 május 9-én született Csikász Imre veszprémi kékfestőmester és felesége, Veledics Mária fia, az akkori Hosszú utca 984. számú házban. Szülei jobb sorsot szántak neki a magukénál, tanult embert szerettek volna faragni belőle. A piarista gimnázium igazgatója, Laczkó Dezső hamar észrevette, hogy a fiú nem szorosra zárt számok és betűk világába való, hajlamainak és tehetségének valami más kell.

Úgy került tizenhároméves korában Fehér Sándor veszprémi faszobrász mellé inasnak. Söpörte a műhelyt, végezte a mechanikus inasmunkát, de kevés kis szabad idejében saját örömére faragott. Mestere Pestre költözött, a kisinast is vitte magával. 17 éves korában, 1901-ben szabadult fel, mint szobrászsegéd. Hová, merre tovább? Természetesen az Iparművészeti Iskolába.

Először nem akarták felvenni, mivel nem volt meg a négy gimnáziuma, de mikor bemutatta rajzait és mintázásait, azonnal a második osztályba vették fel. Pályázatok elismerő oklevelei, díjak és egyre karakteresebb munkák jellemzik az ott töltött három évet. 1904-ben végleg hazajön, mint mondja: mindent megtanult az iskolán, amit tanulhatott, nincs szüksége az ötödik évre. Édesanyja ekkor már özvegy, nehezen él a sok gyerekkel, Imre továbbtanulásához kevés a remény. Megoldás nem lévén, egy kaposvári szobrászüzembe szegődik segédnek. Édesanyja ezidőtájt írja egyik legkeserűbb levelében: „...ha nem szültem volna meg, sem őneki, sem magamnak nem fájna, hogy tudomány van, pénz meg nincs..."

Közben veszprémi barátai és jóakarói közbenjárására a báró püspök, Hornig Károly művészetpártoló szeszélye 300 koronával ajándékozza meg Csikász Imrét. Igaz, hogy sokat köszönhetett mecénásának, Münchent és Brüsszelt, de ettől az időtől kezdve sajnos a pártfogótól való függés alakította sorsát, ugyanúgy, mint ahogyan az számtalan szegény tehetség esetében történt.

1906 őszén felvették a Major Képzőművészeti Akadémiára. Egy évet töltött itt.

Emlékkiállítására készülőben felhívást tettünk közzé a lapokban, hogy lappangó műveiről, rövid életének dokumentumairól tudomást szerezhessünk. Erre válaszolt Bors Károly keszthelyi festőművész, aki müncheni társa volt. Leírja, hogy Csikász egy konyhában lakott igen mostoha körülmények között, ez volt lakása és műterme, táplálóka pedig heteken, hónapokon át babfőzelék, amit maga készített magának.

1907—10 között a brüsszeli Academie Royal des Beaux Arts hallgatója.

A nyári vakációkat mindig Veszprémben tölti. A régi városháza udvarán, majd a „Plosszer-sétány" korcsolyapályájának melegedőjében rendez be ideiglenes műtermet. Majd ismét Brüsszel, sőt, az Akadémia aranyérme! — Elsőnek a veszprémi „családdal", a múzeummal, Laczkóval közli az örömhírt. 1909-ben már-már veszélyben a továbbtanulás, a püspök elfelejtette folyósítani az ösztöndíjat. Ekkor Csikászt a Rákóczi-síremlék terve foglalkoztatja, leveleinek sora csak erről szól: „...úgy gondolom, az ő neve a szabadság fogalmával egybeforrt, egyet jelent s az ő hazahozatala eszméink föltámadása is..." Mintázza a „Vers des etoiles"-t, melyet mi már „Ifjúság" címmel ismerünk és láthatunk a Nemzeti Galériában. (Bronzöntvényének másolatát a veszprémi Városi Tanács magángyűjtőtől vásárolta meg az emlékkiállítás számára.) Később megrendelést kap a Batsányi-emléktáblára. Örömmel lát munkához, érdekli a feladat, s az érte kapott 1000 korona az életet jelenti! A jórészt Brüsszelben készült relief a legnehezebb műfajban: háromnegyed profilban készült, szobrászati tökéletességgel. Ma is eredeti helyén, a Lovassy Gimnázium falán látható.

A Batsányi-dombormű ezer forintjából elindulhatott hát minden művész álmainak földjére, Itáliába.

A szakirodalom által legjelentősebbnek tartott két műve, az „Ülő lány" és a „Fiatal lány" itáliai alkotások. Különösen az utóbbi: kicsit félve lépő, az élettel még nem ismerős fiatal nő sugárzóan tiszta alakja. Hibánk, hogy mindent hasonlítunk mindig valamihez, — ezt a szobrot csak donatelloi finomságokhoz lehet hasonlítani. Az „Ülő lány" Ráth-díjat kapott, ma a Margitsziget aranyhalas tavának közepén nézi a vizet. Kissé naturalista megoldású feje és bizonyos anatómiai tévedések ellenére is igen szép szobor. A „Fiatal lány" viszont Csikász rövid életpályájának csúcsát jelenti. (Ezt a szobrot a közelmúltban a budai Hegyalja-úton állították fel, tehát ez is köztérre került.)

Sikerei nem szédítették el. Magyarországra visszatérve Kecskeméten rendez be műtermet, itt készül a Bakony Szálló falán ma is látható, kissé jellegtelen Petőfi-emléktábla, s a legnagyobb vállalkozás: Kinizsi Pál négyméteres szobra talpig páncélban, amely Nagyvázsonyban került volna felállításra 1914 szeptemberében... A szobor agyagban elkészült, de közbeszólt a háború s a művész halála. 1913 karácsonyát Veszprémben töltötte barátainál, már lázas-betegen. Laczkó Dezső ágyba parancsolta, de Pestre szökött, ahol fűtetlen műteremben várta a munka. Szilveszter éjjel esett összse, a Park-szanatóriumba vitték. Tüdő- és mellhártyagyulladás végzett vele 1914 januárjában, alig harmincéves korában.

A Kerepesi temetőben Munkácsy-lepellel takarták le koporsóját, de csak búcsúztak tőle, mert végső útja Veszprémbe vezetett.

A múzeum, mely hagyatékát őrizte, Csikász-szobát rendezett be emlékére. 1917-ben a Kisfaludy Társaság a Greguss-díj 2000 koronás nagydíját megosztva, egyik részben Csikász Imre munkásságának ítélte oda. Önkéntelen a gondolat: ha életében kapja meg, másként történt volna? Ki válaszol erre?

Halálának ötvenedik évfordulóját emlékkiállítással, életrajzának és oeuvrekatalógusának kiadásával ünnepli a veszprémi Bakonyi Múzeum, mert mindig és elsősorban veszprémi volt.

É. Takács Margit

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ (VESZPRÉM)

Vezetők fóruma IV.

A termelés közvetlen parancsnokai

Egyesek azt mondják, az üzemben a legnépszerűtlenebb foglalkozás a művezetőé. Ha valakinek nem megy a munka, keveset keres — őt okolja. Ugyancsak ő a bűnbak, ha nem teljesíti tervét a műhely. Mások viszont állítják, izgalmas, szép feladat a művezetőé: hisz ez a vállalati irányítás egyik legfontosabb láncszeme, ők a termelés közvetlen parancsnokai. Mi hát az igazság?

A veszprémi Fémfeldolgozó egyik gyáregységében a minap fenéklemezekre lett volna szükség a további munkák kiadásához. A kooperáló üzemben azonban még nem készítették el ezeket. Az ő terveikben nem szerepelt a forint értéke, csupán a késztermé-ket szerelő gyáregységnél. tek vele. A munka azonban nem állhatott meg. A művezető nem tehetett mást, „cselhez" folyamodott. A műhelyben meglevő szegecseket csak akkor „készítik" el — jelentette ki —, ha megkapják a fenéklemezeket. Csodálatosképpen két nap múlva már a műhelyben voltak a szükséges alkatrészek.

A folyamatos anyagellátás biztosítása a művezető dolga. A termelés közvetlen parancsnoké. Ő adja ki a munkát, ő biztosítja teljesítésének feltételeit. Az elméletben zökkenőmentes gyártás rendszerint nála veszi első bukfencét. Hol nincsen elegendő anyag, vagy szerszám, hol pedig magával a gyártási technológiával van a baj. Ilyenkor a művezetőnek kell cselekednie. Öntevékenyen, ötletesen. Persze nem állítjuk, hogy az említett „csel" helyes módszer lenne, de egy biztos, a műhelyeknek, az üzemeknek jobban kell segíteniük egymást, s így a művezetőknek is. Természetesen a legjobb módszer, mint ahogy az néhány nagyobb, jól szervezett vállalatnál már bevált, központi forgácsoló, félkész áruraktár és sajtoló üzemek felállítása. Így kiküszöbölhető a várakozás a másik gyáregységben gyártott alkatrészekre.

Az öntevékenység egyik legjellemzőbb vonása a művezetőknek. A termelési osztályvezetőkhöz, mérnökökhöz, vagy igazgatókhoz való folytonos szaladgálás a rossz üzemvezetőt jellemzi. Az Elekthermax II-es telepén a múlt héten kifogyott a szén. A művezető azonban nem esett kétségbe, ő maga intézkedett. S mindaddig, amíg meg nem érkezett a tatabányai trösztől, a húsipari vállalattól kért kölcsön.

A legfontosabb utasításokat írásban kapják meg a művezetők feletteseiktől. Így tehát ahol öntevékenyen intézkedni lehet, szükségtelen vezetőik személyes segítsége. A műszaki utasítások a gyártás törvényei, amelyektől a műszak csak a műszaki előkészítő szervek előzetes hozzájárulásával térhet el. Ez az elv a technológiai fegyelem alapja. Betartásához tehát alaposan ismerni kell a művezetőknek a technológiai előírásokat. Persze könnyű azt mondani. A munkák, tervek ismerete a Fémfeldolgozó II-es gyáregységénél például két-háromszáz termék gyártási technológiájának ismeretét jelenti. Mégis, mindegyikkel tisztában kell lenni, máskülönben nem ellenőrizheti beosztottjait a művezető. Ha csak több éves tapasztalatára támaszkodik, vaskos tévedések adódhatnak, hisz a technológia napról napra fejlődik. Éppen ezért a művezetőknek szigorúan meg kell követelniük a technológiai fegyelmet. S ha ezt elmulasztják, határozottan fel kell lépni ellenük, mint azt a Pápai Textilgyárban tették. Itt két irező művezetőt, a hulladéknorma be nem tartásáért 480 forint prémiummegvonással büntették.

Sokan mondják, hogy a művezetőknek valóságos diplomatáknak kell lenniük. Sok tapintatra és nagy emberismeretre van szükségük, hiszen közvetlen ők adják ki az utasításokat az embereknek, ők ellenőrzik teljesítményüket. A fegyelem, a rend megtartása és a kellemes, üzemi légkör kialakítása bizony sokszor okoz gondot. Néhányan azt tartják: „Te se bánts engem, én sem bántalak téged." De hát milyen bántás az, hogy megkövetelik valakitől a fegyelmet, a pontos munkára akarják szorítani, ami a feladatok megoldásának egyetlen járható útja?

Sok mindent lehetne elmondani a művezetők szerteágazó munkájáról. Van azonban egy árnyoldala ennek a beosztásnak, s ezért kissé népszerűtlen is a kiváló szakmunkások körében. A művezetők fizetése sok helyütt kevesebb egy jó szakmunkásénál is, ugyanakkor anyagi ösztönzésük is jóformán minimális. A Fémfeldolgozóban évente maximum két-három ezer forint jut prémiumra. Ezért aztán a kiváló szakmunkások közül sokan visszautasítják a művezetői előléptetést.

Pedig ebben a munkakörben a legfontosabb, hogy a beosztottaknál magasabb szakmai tudással rendelkezzenek. Természetesen ennek egyik eszköze a megfelelő iskolázottság. Művezetőink közül mind több azoknak a száma, akik technikumot végeztek. Különböző szakmai tanfolyamokkal is növelik tudásukat, ami annál is fontosabb, mert a műhelyben elsősorban tőlük követelik meg azt a szakmai tudást, amellyel közvetlenül irányíthatnak. A szakmai tanfolyamok még azért is jók, mert „iskolatáskájukba" belekerül az a plusz is, amelyet ipari termelésünk jelenlegi színvonala feltétlem megkövetel tőlük.

Andrássy Antal

„További előrehaladásunk feltétele a gazdasági vezetés megjavítása... A gazdasági vezetés legyen tudományosan megalapozott, előrelátó, döntései vegyék figyelembe a technika és a tudomány állandóan sokasodó vívmányát, és épüljenek gondos számvetésre..."

(Az MSZMP kongresszusi határozatából)

Magyar erőmű Jasiban

A Román Népköztársaságot egyre fejlődő gazdasági kapcsolatok fűzik össze Magyarországgal. Magyarországon készült erőművi berendezések felhasználásával még az idén megkezdik a jasi és a nagyváradi erőművek szerelését. Szállítunk úszó- és portáldarukat, műszereket, telefonközpontokat, röntgenkészülékeket, gyógyszereket és gyógyszer alapanyagokat.

Mi sok fontos ipari nyersanyagot és különféle gépeket szerzünk be Romániától. A többi között piritet, fűrészárut, sőt, kőolajipari berendezéseket, olajbányászatunk fejlesztésére mélyfúró berendezéseket. A korábbi megállapodásnak megfelelően évente 200 millió köbméter földgáz érkezik a Román Népköztársaságból.

Egyre gyümölcsözőbb az együttműködés másik módja, a műszaki tudományos tapasztalatcsere is. Évente majdnem 100 műszaki tema kölcsönös tanulmányozására kerül sor. A magyar szakemberek a többi között az olajbányászat és az olajfeldolgozás módszereit, az olajtüzelésű erőművek és a földgáztüzelésű ipari kemencék működését tanulmányozzák Romániában.

Rendszeres etetéssel mentsük a telelő hasznos vadállományt

A december eleji nagy havazással beköszöntött és azóta szinte enyhülés nélkül tartó hideg tél észrevehetően megviselte hazánk értékes vadállományát.

Az erdők-mezők természetes táplálékot már alig nyújtanak, a hosszas koplalás és a hideg miatt lefogytak és elgyengültek a szarvasok, őzek, muflonok. Különösen az apróvadállományra veszélyes a hosszú hideg tél, mivel a vastag jégkéreggel borított hó alól nem tudják előkaparni az életfenntartó eleséget sem.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vadászati osztálya ezért felhívja a vadgazdaságok, a vadásztársaságok és az állami gazdaságok vezetőit, illetve vadászait: a tél hátralevő, nehéz szakaszában fordítsanak még több gondot a vadállomány átteleltetésére. Gondoskodjanak megfelelő számú etetőről, az etetőket rendszeresen töltsék fel szálas, gyökgumós, illetve szemestakarmányokkal, s ügyeljenek arra, hogy a legyöngült és ilyenkor kevésbé óvatos vadban kárt ne tegyenek a vadorzók, illetve a kóborkutyák. Folyamatos — lehetőleg naponkénti — területellenőrzéssel, a ragadozók rendszeres irtásával védjék a továbbfejlődés alapjául szolgáló törzsállományt. Külön gondoskodásra érdemes a fogoly és a fácán: ez a két vadmadár-faj ugyanis a mezőgazdasági növényvédelem leghasznosabb „munkása".

A 90 éves Somerset Maugham a halált várja

Szombaton tölti be 90. életévét Somerset Maugham, akinek művei milliós példányszámban jelentek meg világszerte. Az élő angol irodalom nagy öregje, a színpompás és misztikus távol-keleti környezetben játszódó remek novellák, az „Akkor és most", a „Sör és perec" és sok más. Magyarországon is népszerű mű világhírű szerzője már hosszú évek óta nem dolgozik. Visszavonultan él a francia Riviérán lévő kis kastélyában.

Maugham az utóbbi években pereskedett leányával, akinek örökség-hajhász magatartása miatt az író titkárának örökbefogadását tervezte. Kilencvenedik születésnapja alkalmából Maugham most kiegyezett leányával, Lady John Hope-pal, a volt konzervatív miniszter feleségével. (MTI)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csikász Imre

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1964 MÁJ 22

4

1021

„Az én síremlékem az örömöt, a feltámadást jelzi..."

Csikász Imre emlékkiállítása a Bakonyi Múzeumban

A veszprémi kékfestőmester fia ötven éve halott. Igaz-e, hogy munkássága „torzó" maradt, vagy pedig a halhatatlanok sorában tovább él? Igaz-e, hogy az 1914 januárjában a Munkácsy lepellel letakart koporsóval együtt a fiatal szobrászművész arca és életműve is feledésbe merült?

Amikor a Bakonyi Múzeum Csikász-gyűjteményét látjuk, a mostani emlékkiállítás anyagát, az enyészet szót el kell utasítanunk. Jó kalauzunk a városi tanács és a múzeumi igazgatóság kiadásában megjelent életrajz. Az elmúlás igazodásban kezünket fogó É. *Takács Margit* írása, a műtárjegyzéket összeállító *Péter Márta* és a szobor-restaurátor *László Péterrel* együtt *Karáth József, Magyar Béláné, Vassányi Béla* fotói, *Katona László* címlapja — mind-mind a kötelességvállalást igazolják: a Bakonyi Múzeum jól pótolja az eddig is hiányzó monográfiát, a helyettesítés teljes igénye nélkül méltó kísérője az emlékkiállításnak.

Kezünkben — de már szívünkben is — a kinyomtatott kalauzzal kísérjük művészi útján a piarista gimnázium tanulójának, a kétszer is megbukó, gyereknek az útját. Az út a veszprémi Hosszú utcától — Budapesten, Münchenen és Brüsszelen át — segélyekből és a Batsányi portréért kapott összegből tovább is folytatódik: a művész barátainak, pártfogóinak, családjának Sorrentóból, Svájcból, Milánóból és Velencéből képeslapokat írhat. Eljuthatott hát — mint É. Takács Margit írja — *„álmainak földjére, Itáliába."* Mindenütt tanult, s megtanult mindent. Az egykori farigcsáló faszobrászinasból, a „tanulatlan" tehetségből az Iparművészeti Iskola negyedik évfolyamának elvégzése után egy másféle segédlevélre áhitozó művész lett.

Előmenetele: mindenütt jeles. Hazatér, hogy 1908 tavaszán az Akadémia pályázatán már aranyérmet nyerjen. Azután 4000 koronás ösztöndíjat kapjon. A pénz mindig kevés. Kevés a püspök támogatása, a brüsszeli pályadíj, nem sokat segít a Szépművészeti Múzeum számára megvásárolt „Ifjúság" című szoborért kapott összeg sem. Azután a „jury" is visszavissza utasítgatja. Rómából ír: oda várna támogatást. *Vívja az élet-halál harcot.* Mintázza az „Ülő lány"-t és a másik reménységét: a „Fiatal lány"-t is, aki mosollyal az ajkán „az első lépést teszi az élet felé..."

Itt láthatók most ezek a művek a Bakonyi Múzeumban. Velük a „Csibe" is. Értük kapta az 1911/12-es jubiláris tárlaton a Ráth György féle 1200 koronás pályadíjat. Elkelt 5500 koronáért a később bronzba öntött „Fiatal lány", előbb 5500 koronáért a Szépművészeti Múzeum, majd 4000 koronával a Társulati Díj odaítélői jutalmazták.

Csikász Imre neve *Pásztor János, Horvay János, Vedres Márk, Kisfaludy-Stróbl, Sámuel Kornél, Medgyessy Ferenc* nevével egyidőben élre került. *A bajor állami aranyérem után a Greguss-díjat* már csak *„mint utolsó üdvözletét az élőknek"* ítélhették oda a két éve halott művésznek.

Az út véget ért. A művész, aki Budapesten, a Japán Kávéházban esett össze, akit mellhártyagyulladás vitt a halálba, alkotóerejének legszebb virágzásában tért vissza a veszprémi földbe. Mi mindent adott és adhatott volna még szülőföldjének, szűkebb hazájának, arról is beszél az említett kalauz. Kinizsijét is felállíthattuk volna Nagyvázsonyban. Igy meg kell elégednünk azzal, ami megmaradt, aminek mint felbecsülhetetlen kincsnek őrzője és ápolója városunk múzeuma. De nemcsak a szülőváros, a főváros is őrzi a legértékesebbet a hagyatékból.

Halálának ötvenedik évfordulóján arra a kis naposcsibére gondolunk, amelyet *„napokig hordott magával, főleg a zsebében."* A búzával etetgetett és becézett „Csibe" tele beggyel, jóllakottan és sok példányban „pörgött ki a napvilágra." A kiállításon a síremléktervek alatt látjuk. Életigenlő főtartása *ellentmond az elmúlás hangulatának.* Igazolja az életmű megújulását. A csipegető kis csőr a nagy művész szavait: *„az én síremlékem az örömöt, a feltámadást jelzi.*

Cserhát József

A kezdeményezés a fiataloké

Ezekben a napokban a pártalapszervezetek munkájának egyik igen fontos része a KISZ II. kongresszusának előkészítésével kapcsolatos feladatok kidolgozása, majd a munka megkezdése. A veszthelyi járásban például már ezen a héten a községek többségében megtartották az összevont párt- és KISZ-vezetőségi üléseket. A legtöbb helyen igen érdekes és színvonalas programot dolgoztak ki. Ebből a szempontból érdemes megemlíteni a hévízi kommunisták és kiszesek együttműködését. A pártalapszervezet különös figyelmet fordított arra, hogy a tennivalók meghatározásában *a kezdeményező szerep állandóan a fiatalok kezében legyen*, konkrét javaslatot csak akkor tettek, ha a kiszesek valamely kérdésben határozatlanok voltak.

A községi pártszervezet titkára *Mészáros József*-elvtárs elmondotta, hogy a kommunisták egyik legfontosabb kérdésnek az ifjúsági káderek kiválasztását tekintették. Jogosan, hiszen az elkövetkezendő négy esztendő jó és eredményes munkájának egyik alapköve a kellő felkészültséggel rendelkező káderek biztosítása. Nem kis munka ez, hiszen négy KISZ alapszervezetről és egy csúcsbizottságról van szó, és ezek együttesen mintegy 80 aktívan dolgozó ifjúkommunistát igényelnek. A pártvezetőség már tanulmányozta az ezzel kapcsolatos lehetőségeket, meghallgatják a KISZ véleményét és így biztosnak látszik a jelentős feladat sikeres végrehajtása.

A pártvezetőség úgy látja, hogy a KISZ korábbi káderképzése — annak ellenére, hogy jelentősebb hibákról nem lehet beszélni — nem használta ki kellően a helyi lehetőségeket. Hévízen mintegy *140 ifjúkommunista van* és ezeknek körülbelül fele érettségivel rendelkezik. Kétségtelen, hogy ebből az erőből a káderképzést igen szilárd alapokra lehet helyezni. Ezért javasolja a pártvezetőség a fiataloknak, hogy több figyelmet és energiát fordítsanak erre az igen fontos kérdésre.

A másik jelentős feladat a pártvezetőség véleménye szerint a KISZ-oktatás helyzetének vizsgálata és a szükséges feladatok kidolgozása. A kommunisták úgy vélik, hogy a marxista középiskolákhoz hasonlóan *célszerű lenne politikai középiskolát létesíteni a KISZ keretében.* A kezdeményezés megvalósításának előkészületeit már megkezdték. Az iskola vezetését maga a pártszervezet titkára vállalta, a tanulásban valamennyi vezetőségi tag résztvenne. Kétségtelen, hogy a politikai középiskola nemcsak a KISZ mindennapos politikai nevelő munkájában éreztetné kedvező hatását, hanem a résztvevők számára megfelelő alapot biztosítana a marxista középiskola, majd pedig az esti egyetem elvégzéséhez is.

A KISZ fiatalok marxista-leninista képzésének ez a formája közvetve *a pártépítés szempontjából is jelentős.* Tavaly a KISZ egyetlen tagját sem ajánlotta Hévízen a párt tagjai sorába, mert a fiatalok nem voltak még abban a korban, hogy erre sor kerülhetett volna. Ez az esztendő már nemcsak korban, az életben és a munkában tanusított példamutatásban hanem elvi felkészültségben is alkalmassá teszi a legjobb kiszistákat a pártttagjelöltségre.

Az itt elmondottak csak vázlatosan tartalmazzák azt a sokoldalú munkát, amellyel a hévízi kommunisták segítik a kiszeseket II. kongresszusuk előkészítésében, a legfontosabb elméleti és gyakorlati feladatok végrehajtásában. De ennyi is elég annak bizonyítására, hogy hol a kommunisták szívügyüknek tekintik a KISZ munkáját, ott a helyi igényeknek megfelelő, konstruktív segítséget is tudnak adni a fiataloknak.

(rácz)

Öt év alatt ött a termelőszövetkezetekben szakemberek száma

endelkező szakemberek ánt: jelenleg mintegy **3000 mezőgazdasági mérnökre, 500—500 mezőgazdasági gépész- és kertészmérnökre, valamint 800 építészre, jogászra, közgazdászra és más szakemberre volna szükség.**

A termelőszövetkezetekben több mint 2800 felsőfokú képesítésű szakember olgozik, csaknem tízszer nyi, mint öt évvel ezelőtt. gyetemi főiskolai végzettségű mezőgazdasági szakmber azonban még így is **a mérnöki képesítést igénylő munkakörök 30—35 százalékában alacsonyabb végzettségűek dolgoznak.**

Egyes gazdaságok azonban már technikusi munkakörben is mérnököket foglalkoztatnak: a brigádvezetők közül például 120-nak van egyetemi végzettsége.

A termelőszövetkezetek szakmai vezetésének megerősítését eddig elsősorban úgy oldották meg hogy a mezőgazdaság, illetve a népgazdaság más területeiről csoportosítottak át szakembereket. A Földmővelésügyi Minisztérium **évente mintegy 2000 egyetemet, főiskolát és felsőfokú technikumot végzett fiatal szakember elhelyezéséről gondoskodik.**

A szakember-utánpótlás egyik igen nagy tartaléka: a képesítéssel nem rendelkező vezetők továbbképzése.

Csikász Imre, Róbert

Emlékét utca őrzi

Csikász Imre a XX. század elejének egyik tehetséges, fiatal szobrászművésze volt. Szegény kékfestőcsaládban született Veszprémben 1884-ben, a mai Jókai Mór utcában (akkor Hosszú utcának nevezték). Sokan voltak testvérek. Apja úgy gondolta, gyermekei közül Imrét taníttatja. Imre azonban kétszer is megbukott a gimnáziumban, s egy faszobrászhoz adták inasnak, aki 1897-ben Budapestre költözött, s Imrét is magával vitte.

A fiú nagy kedvvel tanult, és a műhelyben végzett munka mellett az iparművészeti iskolát is elvégezte. A IV. évfolyam után szeretett volna kijutni Olaszországba, és ott folytatni tanulmányokat. Ez nem sikerült neki. Kaposvárott helyezkedett el, gyűjtötte össze pénzét.

Egy veszprémi műpártoló 300 koronával ajándékozza meg. Münchenbe utazik, az ottani akadémián is elvégez egy évet, majd a brüsszeli akadémia hallgatója lett. Brüsszelben 1908 tavaszán, az akadémia pályázatán aranyérmet nyert. Ennek ellenére koldusszegényen folytatja tanulmányait.

1910-ben a veszprémi gimnazisták Ányos önképzőkörének felkérésére elkészíti Batsányi János emléktábláját. (Batsányi is tanulója volt a veszprémi gimnáziumnak.) A tábla ma is eredeti helyén van. Ezért a munkájáért Csikász Imre ezer koronát kapott. Végre teljesülhetett a kívánsága: utazhatott Olaszországba. Bejárta a műemlékekben gazdag városokat. Olasz mesterének véleménye nagyon elismerő róla. Leveleket írt Magyarországra, amelyekben Csikász Imre pártfogását kérte a magyar emberektől.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1911—1912-es tárlatán Ülő lány című szobráért 1200 koronás díjat kapott. Fiatal lány című szobrát 5500 koronáért vásárolta meg az állam. Ugyanezt a szobrot a téli tárlaton 4000 koronával jutalmazták. Megvásárolták Ifjúság című szobrát is.

Csikász végre anyagilag független lett. Nyugodtan dolgozott először Veszprémben, majd Kecskeméten, 1912 végétől pedig a budapesti Százados úti művésztelepen.

A korábbi sok nélkülözés tönkretette egészségét. Mellhártyagyulladást kapott, és 1914. január 22-én meghalt. Veszprémben temették el.

Szülővárosát annyira szerette, hogy csaknem minden szobrának gipszmásolatát elküldte az ittenti múzeum számára. A város sem feledkezett meg róla. Szülőházát márványtáblával jelölték meg. A város egyik legszebb részén, a Veszprémi Vegyipari Egyetem közelében utca őrzi emlékét.

Fekete Attila
VI. osztályos tanuló, Veszprém

Fekete A

20.

29.

Nép

ízük nem egyformák, a magházától nincsenek jól megtisztítva. A kecskeméti gyár nyomásfoltos almát is felhasznált, befőttje túlfőtt darabokkal kevert. Ízük jellegzetes, de különösen a kecskeméti almabefőtté nem eléggé intenzív. A lé mind a kettőnél kissé fátyolos.

ANANÁSZ. Minőségük között jelentős különbség van. A mexikói ananász csaknem minden jellemzőjére kiváló minősítést kapott. Kifogástalan a színe, illata, a gyümölcs szeletelése, mérete, állománya. Íze jellegzetes, jó. Kifogásra csak enyhén opálos leve adott okot. Az indiai befőtt minősége viszont ép

felhasználását írja elő. A tesztelt befőttek hámozott őszibarackból, körtéből, almából és egész szilvából készültek. Mind a két terméknél kifogásoltuk a tisztítást, az előkészítést: a gyümölcs egy részét kocsánnyal, magházmarad

Csikász Imre

1914. január 23-án halt meg.

Népnava, 1974. január 23. 102éf. 18sz. 4p.

Gikádsz Imre, szobrászművész

1912-ben felépültek a kecskeméti művésztelepi épületek és ebben az évben a művészek beköltöztek a művésztelepre, Gikádsz Imre is.

Sümegi György: Az 1910-es Kecskeméti Művésztelep ellentmondásai.
Forrás, 1980. febr. 69. old.

Csikász Imre szobrászatáról

Az Új Magyar Képtárnak a Várban lesz az otthona. A tervek szerint a művész alkotásai is a Csontváry-teremben kerülnek bemutatásra.

Hlubay Miklós: Nemzeti Képtárunk tervei.

Kritika, Budapest, 1973. 10. 10. old.

Csikász Imre, szobrászművész

A Kecskeméti művésztelep 1912-ben nyílt meg. Az alapítótagok között volt Csikász Imre, a jeles és korán elhúnyt szobrász.

Losonci Miklós: A kecskeméti művésztelep múltja és jelene.
Nógrád, 1980. ápr. 24.

Csikász Imre, szobrán

L. Réti J.

Sümegi Gy: Az 1910-es kecskeméti, . . 67-72.

Forrás, Kecskemét, 1980. febr. . XII. 2. .

Csikász-Imre, szobrán.

L. Iványi-Grünwald B.

66

Forrás, Kecskemét, 1980. febr.

XII/2.

Csikász Imre

4

„Ad astra"
„Ifju leány" (MNG) c. vetrai
emlitve

Népszava 1972 augusztus 5 8.old.

Csikász Imre

3

Brüsszelben, van der Stappenmel végre jó, szabadszellemű tanításra talált.

Népszava 1972 augusztus 5
8. old

2

Csikász Imre

Egy ideig mint építészhallgató dolgozott. Münchenben próbált tovább tanulni, de az Akadémia képzése elriasztotta.

Népszava 1972 augusztus 5 8.old.

Csikász Imre

/1884-1914/

Volt faferagó ínas, segéd, majd tanult az Iparmúvészeti Iskolában

Népszava 1972 augusztus 5 8.old.

1

Csikász Imre nobván (1884-1914)

Kisiparos ogja kerán meghalt.
Egyházi mecenások segítették
(pl. Hornig kardinális, ~~egyházi~~
~~pl~~ vesszpremi püspök 600
koronát adott neki)
A Batthányi emlék táblára i
egyházi megbízást kapott

Vigilia, 1962, 6 n., 376 old.

Csikász Imre szobrász M.D.K.

/ 1884- 1914/

Volt faragóinas és segéd.

Tanult az Ipa művészeti Iskolában.

Dolgozott, mint épületszobrász.

B rüsszelben van der Stappennél is tanult.

Ad Astra.

Ülő leány / Bp. Margitsziget/

Ifju leány.

Szapis Antal: A képzőművészetek története 762.1

A Kultura Világa Bp. 1963.

Csikász Imre
szobrász

A fiatal művész Kecskeméten lele-
pedett le, ahol egy akkor épülő bér-
ház oszlopzatára ős magyar szent
alakját mintárta meg.

Telepy Katalin: Kecskemét multja a képzőmüvészetben.
Müvészet, 1971.augusztus - 30.oldal

Csikász Imre szobrász M.D.K.

1884 – 1914

Münchenben, Brüsszelben tanult.

Ad astra. Járt Rómában. Ülő lány, – hargitsziget

Ifjú leány – Venus. Gal.

Kampis, hegy. műv. – Bp. 1960 544

Csikász Imre

nevét a brüsszeli Akadémia magyar hallgatói között említi

Sprenger Mária: A Bruxelles-i Academia magyar kapcsolatai. - Művtört.Ért. 1970. 4.sz. 291-295. l.

M.D.K.

Csikász Imre, szobrász. 1884-1914

Tanúlt az iparmüvészeti iskolában. Brüsszelben tanúlt /Ad astra/. Rómában ment. Itt lett egyéni/ülő leány. /Bp. Margitsziget/. Ifjú leány szobra összefogott egyszerüségü. 544.o.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek

A Kultúra Világa, III. köt. A képzőmüvészetek, azene, a szinház és a film. Bpest. Minerva, 1960

M.D.K.

Csikász Imre, szobrász (1884-1914)

mint kőfaragó inas - majd Lechner az iparművészeti iskolában tanult, majd Brüsszelben van der Stappen iskolájában fölfedezte korán fellobbanó tehetségét és tudását. Rómában a klasszikus mintaképeken tovább tökélte stílusát. Korai halála egy reménykeltő művészpályának vetett véget.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina,

"Ülő leány" c. bronzszobra (1912) 348. old.
"Álló leány" c. " " (1912) 347. "

MDK

Csikász Imre
II.o. nagy aranyérmet kapott

M.művészek sikere ym Münchenben. Pesti Napló
1913. aug. 6.

F.I.

Csikász Imre (Veszprém, 1884. máj. 9. -- Bp., 1914. jan. 22.): szobrász. 1901-ben szabadult mint szobrászsegéd. Utána tanulmányait az Iparmüvészeti Iskolában, majd Münchenben és 1907--10 között a brüsszeli akadémián, Van der Stappennél végezte. Megkapta az akadémiai aranyérmet. Egy évet Rómában is töltött. Tervezte és kivitelezte a veszprémi Károly-templom portáléját. Több plakettet, emléktáblát mintázott (Petőfi S., Batsányi J., veszprémi szinház). Tüdőbajban halt meg. Első jelentős müve, az Ülő lány (1911) a Margitszigeten látható. Fiatal lány (1912) és Ifjuság (1913) c. szobra az MNG-ben van. Számos vázlata, rajza és szobrainak gipszpéldánya a veszprémi muz. tulajdona. Emlékére a muz. Csikász-szobát rendezett be, 1964-ben emlékkiállitást rendezett.*-- Irod. Kampis A.: Cs. I.-ről (Müvészet, 1962. 21--23. l.)

K.J.

* A századvégi magyar müvészet egyik legnagyobb igérete volt.

KSné

Csikász Imre szobrász

Magyar Életrajzi Lexikon

M.D.K.

Csikász Imre, szobrász (1884-1914)

fiatalon elhunyt művész, nagy rajongással tanulmányozta Rodin elvei iránt.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,
Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 932. old.
+ „Lépő leány" lásd „ „

Csikász Imre

az 1911-ben épült Százados úti
művéptelepen dolgozott.

Tóth Endréné: Budapest Encikloperdia, Budapest, 1970.

2861

Csikász Imre szobrász-művész (1874-1914).

1984. VI. 26. TV 1. 21,35 E.

Studió 84

- Csikász Imrének a fiatalon elhunyt szobrásznak még harminc év sem adatott. 1914-ben, a világháború kitörésének évében napok alatt végzett vele a mellhártyagyulladás. Veszprémben született, az apja kékfestő mester volt. Csikász Imre abbahagyta a gimnáziumot, faszobrász-inas lett, majd Pesten az Iparművészetiben folytatta tanulmányait...De azt az iskolát is abbahagyta, pontosabban három év alatt végezte el a négy évfolyamot... A kor gyakorlatának megfelelően ő is elindult körülnézni a nagyvilágban. Majd München, Párizs és Róma után hazatért Budapestre. Ahol mütermet kapott a Suázados uti művésztelepen, amelyet többek közt éppen Kisfaludy Stróbl Zsigmond alapitott. Kiállitások, dijak, jutalmak... Erkölcsi és anyagi elismerés, -az indulás tehát épp olyan, mint Kisfaludy Stróbl Zsigmondé... Csak a folytatás hiányzik, 1914 január 13-án megszakadt a pálya...

/zene/

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csikász Imre szobrász-művész (1884–1914).

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1984 MÁJ 13.

1021

Emlékkiállítás a várban

E hét közepén, május 9-én ünnepelte Veszprém *Csikász Imre* szobrászművész születésének 100. évfordulóját. Az ünnepségsorozatról lapunk hasábjain már tájékoztattuk olvasóinkat.

Nevezetes esemény volt ezen a napon a Csikász-emlékkiállítás megnyitása. A századelő művészeti irányzatait felidéző szobrászati anyagnak a veszprémi várban lévő ifjúsági park földszinti kiállítóterme ad otthont.

Csikász Imre Veszprémben született, művészi pályája olyan egyéniségekkel indult, mint *Kisfaludy Stróbl Zsigmond*, vagy *Pásztor János*. Mesterségbeli tudásra Budapesten, Brüsszelben, majd Münchenben tett szert, ahol a hildebrandi iskola hatása alatt dolgozott.

A veszprémi tárlaton a rövid életű szobrász majd minden korszakából kapunk ízelítőt. Szobrai azt bizonyítják, hogy elsősorban az emberi test érdekelte. Kitűnő érzékkel megformált klasszikus figurái, karakteres, gondolatokat hordozó portréi egy teljesen érett művészetet tükröznek. A klaszszikus művészetbe vetett hit szerint élt és dolgozott. Nélkülözött, küzdött művészete igazáért, de rövid életében a siker is mellészegődött, az Ülő lány című – a kiállításon is látható – szobrát az akkori krónika úgy tartja számon, hogy az 1910–15. közötti szobrászati alkotások között Magyarországon a legjobb.

Most Veszprém tiszteleg e kiállítással is Csikász Imre emlékének.

Fotóriporterünk a diszkréten és elegánsan rendezett kiállítás egy-egy részletét örökítette meg.

Ifjúság

Előtérben az Ülő lány című szobor.

Krisztus-fej, háttérben a szobrász portréja.

Vezetői munkakör
vagy középfokú
végzettségű, gyo
jó szervezőkészség
delkező munkaválla
res veszprémi szá
A jelentkezéseket
kérjük „SZOLGÁ
jeligére, május
Magyar Hirdetőbe
rém, Kossuth u. 8. címre
leadni.

Értesítjük Veszprém lakosságát, hogy

1984. május 15-én

a Béke tér, Festő út, Bem J. u., Szarvas út, Szabó G. út és Hámán K. utcákban

áramszünet lesz,

8 órától 15 óráig.

Észak-dunántúli Áramszolgáltató V. veszprémi kirendeltsége

Somlóhegyen, a borozónál, eladó 350 n.-öl fiatal szőlő, felerész kordonos, pincével. Érdeklődni: Devecser, Lenin u. 2.

Mezőlakon kétszobás családi ház, melléképületekkel eladó. Mezőlak, Kossuth u. 7.

Kétszobás ház 840 n.-öl területen sürgősen eladó. Cím: Bakonyság, Kossuth u. 16. Zsömle József.

LAKÁS

Szoba kiadó és ugyanitt régi zongora eladó. Halász Imréné Ajka, Schönherz Z. u. 28.

Másfélszobás OTK-öröklakás kp. + OTP-átvállalással eladó. Balatonfüred, Népköztársaság u. 13. D/14.

AUTÓ-MOTOR

Skoda 120 L, 3 éves, újszerű állapotban eladó. Érdeklődni hétköznapokon, Várpalota, Körmöcbánya u.. 13. II. em. 9. Telefonszám 50-408.

TL-es 3 éves Wartburg Limousine jó állapotban eladó. Dr. Szalai, Alsóörs, Népköztársaság u. 18. Telefon: 47-024.

Wartburg Tourist eladó, megtekinthető mindennap du. 5-től szombat, vasárnap egész nap. Ugod, Dózsa u. 48. Vörös.

Nyolcéves Trabant Combi, friss műszakival eladó. Gál József, Mindszentkálla, Tanácsköz.

UE 28-as traktor felújított állapotban eladó. Tétszentkút, Tulner.

Eladó, ETZ 250 motorkerékpár garanciával, 2000 km-rel. Cím: Horváth Sándor Küngös, Bakonymajor.

SÁGKÖZVETÍTŐ. Kérje ingyenes tájékoztatónkat! 8201 Veszprém, Pf. 92.

Vaskapu készítését vállalom. Hárommétereş kapuk oszloppal eladók. Veszprém, Vörösoktóber u. 33. Tóth.

IP-s 1200-as garázsban tartott Zsiguli eladó. Sümegcsehi Táncsics u. 46. Érdeklődni: mindennap.

TIP-TOP CIPŐBOLT, Veszprém, Cholnoky J. u. 8. nyári cipőajánlatai: színes olasz női szandálok, alkalmi cipők és szandálok, vászon horgolt lapos nyári cipők és szandálok, valamint márkás száras és fél sportcipők és férfi vászoncipők nagy választékával várjuk kedves vevőinket!

ELŐNEVELT csirke Veszprémben. Kapható fehér, vörös, valamint Tetra SL jérce. **ÖRÖKZÖLD** bambusznádtő májusig. Veszprém, Kiskőrösi u. 20.

Vermona ÉT–3-as orgona újszerű állapotban eladó. Balatonalmádi, Móra u. 9. alatt Buzáséknál, 17 óra után, valamint hétvégén.

Tyúkok vágásra vagy továbbtartásra eladók. 60 Ft/db. Herend, Kossuth u. 71.

Eladó 2 db tehén 5 és 6 éves, nagytejelők, vemhesek. Nagytárkány, 59. sz.

Nád eladó, helyszűke miatt olcsón, sürgősen. Geipl Gyula, Balatonfüred, Anna sétány 5.

Eladó kétszemélyes gumicsónak. Pápa, Erkel F. út 2.

Kávéfőző asztal és padok eladó. Tihany, Visszhang u. 19. Telefon: 44-230.

Piros, panorámás babakocsi és mózeskosár eladó. Zánka, Kossuth u. 6/B.

Oltott mész kapható. Berhida, Kiskovácsi u. 44. házhoz szállítva is. Ára a telephelyen 160 Ft/mázsa.

Tíz család méh NB-kaptárokban eladó. Balatonudvari, Petőfi u. 24.

Szakdolgozat gépelést vállalok, oldalanként 10 Ft. Szabóné, Tapolca, Juhász Gy. u. 41.

Üvegtartós erkélykerítés zártszelvényből olcsón eladó. Révfülöp, Petőfi u. 34.

Betegségem miatt 3 db vemhes üsző eladó. Berhida, Vasút u. 10.

Eladó 50-es MTZ pótkocsi, eke, fűkasza, tárcsa, kettes szárzúzó, orkán, ezres Dutra traktor. Simontornya, Kórház u. 7. Kovács.

2 db szekrénysor és 2 db gyermekheverő eladó. Pápa, Killián ltp. 63. ép. I. 4.

Könnyű Spediter-kocsi eladó. Homokbödöge, Kossuth u. 80.

Regina ülőgarnitúra újszerű állapotban eladó. Érdeklődni este 18 óra után. Németh Jenő Ajka, Futó u. 4.

Antik ebédlő és hálószoba bútor eladó. Ajka, telefon: 12-476.

Víz-, központifűtés szerelőt felveszek. „Megbízható" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Veszprém, Kossuth u. 6.

Építkezők figyelem! 500 kg-os 380 Volttal működő felvonó eladó. Cím: Sulyok, Sümeg, Simon I. u. 41.

2 köbméter nyárfarönk eladó. Gógánfa, Vasút u. 65.

KÖZLEMÉNY! A MÁV értesíti a közúti járművezetőket és a lakosságot, hogy Balatonfüred belterületén az Ady Endre út

Csikász Imre, szobrász

Művészek, trevezők, akik az Orsz. M.Kir.Iparművészeti-Iskola beiratkozott növendékei voltak 1893 és 1919 közt
Csikász Imre, szobrászat, díszítőszobrászat szakon
54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

CSIKÁSZ IMRE, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm.plakettben.-A gyűjt.a MNM-ban van. 116.drb.
A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
CSIKÁSZ IMRE.Felirat:CSIKÁSZ IMRE.-MNM.-96+96 mm.Ltsz. 41.963/29.- 30.old

GÖRÖGTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

Az ÉRME, XXXII.évf. 1976-1. sz. 1975

Csikász Imre szobrászművész

1884-ben Veszprémben szül. és 1914-ben halt meg. Az Szamos. és R. id. Málnay lajos növendére, Münchenben, majd 1907–1910 között Brüsszelben van der Stappen tanítványaként fejezte be tanulmányait. Fiatal lány, ifjuság szobrainak több ritüntetést szerzett. A Sz. utó műv. telepalapító lagja volt. Tehetségének gazdag kibontakozását rozai halála szakította félbe.

Szárados utó műveinkelepkiállítása. Kat. összeáll. Gap Erzsébet, Elischer Brigitta. Bp. 1965.

12.

Csikán Imre

A kecskeméti művésztelep
törzstagja volt.

Magyarország 1966. jún. 26.

MÜVTÖRT DOK.

CSIKÁSZ IMRE

szobrászm.

Népszava 1958.
jun.8.4.old.

Csikász Imre szobrász M.D.K.

A művésztelepen dolgozott

/havas/ A Százados uti művésztelep 50 éve

Népszava, 1965. jan. 31.

Ceibdes Imre escbxdes

Csikász S.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1905.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 . 10 1 149 1

Csikász Imre

Veszprémben született, 1884-ben, Budapesten halt meg, 1914-ben. A budapesti Iparművészeti Iskolát látogatta, majd a müncheni Lejzőművészeti Főiskolán tanult.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955 25 l.

Csikász Imre

1907-10 Brüsszelben Charles van der Stappen tanítványa volt. Innen Rómába ment, ahonnan hazatérve (1912-ben) a kecskeméti művésztelep tagja lett.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 25 l.

Csikász Imre

1913-tól kezdve néhány hónapot élt és dolgozott Budapesten. Kínjai Pál emlékművét korai halála miatt nem fejezhette be.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 25 l.

Csikász Imre

Ülő lány c. sobra 1945 után
uj helyet kapott.

Gádor E.: Budapest sobrai, Budapest, 1955. 20 l.

Csikász Imre

1932-ben kiállított „Ülő lány" bronzszobrának típusa életkép jellegű; meggazdagította a szépség művészi erejével a főváros nyilvános kertjét.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 141

VU . 1912 . 706 . f .
(arch-el)

Csikász Imre

vód
E:a
Jb Képrőmek

Mors-on. - 326 l.

Lukács Ke.

Magyarok a kult-ért

1929

Csikász Imre, vibrány

szül. 1884. V. 9. Veszprémben,
meghi. 1914 I. 22. Budapes-
ten. IA, Münchenben, ~~és~~
Brüsszelben és Romában ~~tanult~~, azután
Budapesten telepedett le. Leány
aktját † 1913. a bajor állami
arányérennel tüntettek ki.

† (Szép unor Mur).

10

183. Magyarországi festő a x

Oltárszárny

A kép ~~m~~
szent Miklós é
látjuk, midőn
~~nak erényeit~~
ülve alvó nem
más mellett f
hozományuk l
kelő ~~két~~ férfi
állók tanni, ~~n~~
város ~~[illegible]~~ foglal el
figyelmünket.
~~vetkező zivata~~
zi díszben infu
Fa, mé
A Nem

478

Toursi szt Márton

a Ketten

Csikász Imre +

szobrász
1884-1914
lásd okvetlenül
teljes bő életrajz

Ribó Zoltán dr

Csikász Imre + veszprémi szobrászművész
életrajza 1884-1914.
A Veszprém megyei
Múzeum Évi Jelentésének Irodalmi Mellékletei 1929.-30.

MOB kat. 4047. sz.

Diós-Győr.

A középtérbeli hegyen l
község házai kötik le figyelm
dalán két tehén legel, az elő
gyerek van, kiknek szülei jobl

Aquarell, mér

Csikász Imre

Keresk. min. tól 1400 K
külföldi ösztöndíj
Értimisk 1908/9. 14. l.

Sparm. Isk. Ért.

Vecse.

L Balsa

Az előtérben az áthidalt Du
épületei közül a kőfallal körül
térben pedig a csapataik szerin
litott csapatokon innen Il quar
S:A: di Lorena köti le figyelmü

L´ACCAM-
PAMENTO DE-
GLI ESERCITI
PIANTATO A DI
9, e leuato a di
di Settembre del
a: 1686.

a felső jobb sarokban: 17.

Rm., mér. a rl. 28
198-91-241

Csikász *Imre*, szobrász, szül. 1884-ben Veszprémben, megh. 1914 jan. 22-én Budapesten. A budapesti iparműv. iskolában, majd Brüsszelben tanult. 1911-ben állította ki Ülő leány és Fiatal leány c. műveit, amelyek közül az utóbbi, valamint később Ifjúság című szobra a Szépművészeti Múzeumba került. Korai halála miatt nem fejezhette be a nagyvázsonyi Kinizsy-szobrot. Hátrahagyott műveinek egy csoportját a veszprémi múzeum őrzi. ÉBER L.

Csikasza (angol *chickasaw)*, vagy *csikeszao*, az északamerikai indiánok maszkoki csoportjához tartozó indián törzs. Alig 5000 főt kitevő maradványuk ma Oklahomában az indián rezervációkon él. BARTUCZ L.

Csíkbánkfalva, most *Bancu* néven Romániához tartozó község a régi Csík vm.-ben

Csíkbánkfalvi bronzlelet, egy öntőműhely maradványait szolgáltatta, melyből a Székely N. Múzeumba 15 tokos füles balta, 5 karperec, 10 sarló és töredékeik, köztük 8 erdélyi típusú, 2 lándzsacsúcs, a csíkszeredai róm. kat. gimnázium gyüjteményébe 2 tokos füles balta jutott. A lelőhelyen köralakú tűzhely is volt. ROSKA M.

Csíkbogár-félék *(Dytiscidae)*, a *ragadozó bogarak* (Adephaga) egyik vízben élő családja. A csíkbogarak teste a vízben való életnek megfelelően alakult, alul-felül lapított és hátulsó lábuk szára és lábfeje oldalt hosszú és merev szőrökkel fedett úszólábbá alakult. Színük a vízben való életnek megfelelően feketés, barnás vagy olajzöld, gyakran sárga vagy fehéres rajzolattal. Legismertebb alakjuk a *szegélyes csíkbogár* (Dytiscus marginalis L.), vizeink gyakori lakója, színe olajzöld, oldalt sárgán szegélyezett. Falánk ragadozó bogár, nem csak mindenféle vízirovart, hanem békalárvát, gőtét, békát, sőt kis és nagy halat is egyaránt megtámad. A csíkbogárfélék az egész földön elterjedtek; eddig mintegy 2000 fajtájukat ismerjük. CSIKI E.

Csíkcsicsó, most *Ciceu* néven Romániához tartozó község a régi Csík vm.-ben, a Hargita aljában. A hegy oldalán kiáramló kénes gőzök gyógyító hatásúak. Mellettük a «száraz fürdőzés» céljára gödröket ástak. P. ORMÓS J.

Csikéria, azelőtt *Felsőcsikéria*, nagyközség Bács-Bodrog vm. bácsalmási j.-ában, (1920) 1805 lak. Vasútállomása, postája, távirója van.

Csíkfélék *(Cobitidinae)*, a pontyfélék egyik alcsaládját alkotják, de Heckel önálló családnak tekinti őket. Megnyult testű, kis fejű halak szűk kopoltyúréssel. Szájukat szívóajak és bajuszszálak körítik. Pikkelyeik igen aprók. Úszóhólyagjuk, ha megvan, két félre tagolódik. 80 fajukból vizeinkben 3 él. A fenéken elrejtőzve élnek, csak alkonyatkor és borult időben bújnak elő vadászni. A *réti csík* (Misgurnus fossilis L.) testén 5 sárgásbarna harántsáv vonul végig. Nálunk 30 cm-nyire nő meg.

Kövicsík (Nemachilus barbatulus)

Télen v. ha a víz elpárolog, az iszapba rejtőzik s hónapokig elél így. A belén keresztül levegőt bocsát s így lélegzik. A béllélegzést oxigénben gazdag vízben is megtartja. A vihart 24 órával előbb megérzi. Rokona a *kövi csík* (Nemachilus barbatulus L.) és a *vágócsík* (Cobitis taenia L.), amelyek kevésbé szívósak. A csíkok húsát eszik. LEIDENFROST GY.

Csiki *Ernő*, zoológus és entomológus, szül. 1875 okt. 22-én Zsily-Vajdej-Vulkánon. Középiskolai tanulmányait Nagyszebenben, főiskolai tanulmányait Budapesten végezte. 1897-ben a M. N. Múzeum állattári osztályához került s ennek ajándékozta 15.000 darabból álló rovargyüjteményét. Azóta főleg a bogarak tanulmányozásával foglalkozik és e téren elsőrendű szaktekintély. 1908-ban részt vett gr. Zichy Jenő harmadik ázsiai expedíciójában, ahonnan gazdag gyüjteménnyel tért haza. 1898 óta szerkeszti és 1908 óta kiadja a *Rovartani Lapokat*. Főleg bogártani tanulmányai, melyeknek száma megközelíti a 400-at, hazai és külföldi szakfolyóiratokban jelentek meg és nevéről mintegy 80 állatfajt neveztek el. Önálló műve: *Magyarország bogárfaunája* (I. 1905—1908., II. 1. füzet 1909), mely nem nyert befejezést. 1916—1918-ban a M. T. Akadémia Keleti bizottságának megbízásából Albánia megszállott területein végzett zoológiai kutatásokat, 1923 óta a M. N. Múzeum Állattárának igazgatója, 1925-ben a M. T. Akadémia levelező tagjává választotta. Nagy része van a Biológiai állomás megszervezésében, amely 1925-ben Révfülöpön kezdte meg működését.

Csiki Ernő barlang, másnéven *Szamosponori* barlang, Kolozsmegyében, a Melegszamos völgyében fekszik s arról nevezetes, hogy benne Bokor Elemér 1912-ben két olyan bogárfajt (Anophthalmus Csikii, Pholeuon Csikii) fedezett fel, amelyek másutt sehol sem fordulnak elő. KORMOS T.

Csiki *Gábor*, unitárius lelkész, szül. 1891 nov. 19-én, Székelykeresztúron (Udvarhely vm.). Unitárius teológiai akadémiát végzett s 1916-ban a kolozsvári unitárius egyház lelkésze lett. 1920-ban hosszabb előadó körúton volt Angliában és az Északamerikai Egyesült Államokban. 1921-ben a chicagói egyetem és a meadvillei

Gutenberg Lex. VIII.K.

don, hogy a csavarkereket hajtó csavar tengelyére ékelt láncoskerék a kerületén átvetett kézilánc útján forgatható. A terhet kilincses nyomófék rögzíti, A *fogaskerekes csigasornál* a módosítást adó fogaskerékpár ferde fogazásából származik át a hajtótengely végén felszerelt tárcsás fék lemezeire akkora nyomás, amely a teher rögzítéséhez szükséges zárást biztosítja. PATTANTYÚSÁ. G.

Csigavonal *(spirális)*, síkbeli görbe, melyet az OX sugár bizonyos P pontja ír le azalatt, míg a sugár az O körül forog és a P pont a sugáron bizonyos szabályszerűség szerint elmozdul. Ha ϑ az OX elfordulásának szöge bizonyos kezdőhelyzettől ívmértékben és $r = OP$ távolság, akkor a csigavonal minőségét meghatározza az ezek között fennálló $r = f(\vartheta)$ összefüggés, mely a csigavonal egyenlete poláris koordinátákban. Fontosabb csigavonalak: 1. Az *Archimedes-féle* $r = a$ egyenlettel, hol ϑ a állandó. Ennél a szög és a távolság változása arányos.

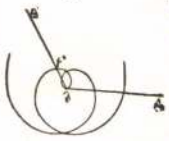

Csigavonal

2. A *hiperbolikus* csigavonal $r = \frac{a}{\vartheta}$ egyenlettel. A ϑ növekedésével az r mindig kisebb. 3. A *logaritmikus* csigavonal egyenlete $r = ae^{m\vartheta}$, a és m állandók. Ha a ϑ számtani haladványban nő, az r mértaniban növekszik. 4. A *Poinsot-féle* csigavonal $r = \frac{a}{\cos h\, m\vartheta}$ egyenlettel. 5. A Fermat-féle csigavonal $r^2 = a^2\vartheta$ egyenlettel.

SÁRKÖZY E.

Csigolya (lat. *vertebra)*, sorozatuk a gerincoszlopot (columna vertebralis) alkotja 7 *nyaki* (vertebrae cervicales), 12 *mell* (v. thoracales), 5 *ágyék* (v. lumbales), 5 *kereszt-* (v. sacrales) 4—6 *farkcsigolyát* (v. coccygeae) különböztetünk meg. A csigolyán *testet* (corpus), *ívet* (arcus), *harántnyulványt* (processus transvertus) *tövisnyulványt* (pr. spinosus) és két-két *ízületi nyulványt* (pr. articularis) látunk. Az első két csigolya az atlas és epistropheus a fej mozgásaiban szerepelnek, alakjuk feltűnően eltér a többi csigolyáétól. A nyakcsigolyák felismerhetők a harántnyulványokon folytatólagosan keresztülhúzódó kerek nyilásokról, amelyeken keresztül az agy egyik verőere az arteria vertebralis halad keresztül. A mellcsigolyák a bordákkal ízesülnek és megfelelő gödröcskékkel bírnak. Az ágyékcsigolyákon a bordacsökevényeknek megfelelő nyulványokat látunk. A keresztcsigolyák az egységes keresztcsonttá forrtak össze (os sacrum), a farkcsigolyák ugyancsak az egységes, elkorcsosodott farkcsonttá. A csigolyákat a csigolyatestek közötti porckorongok (fibrocartilago intervertebrales) és különböző szalagok kötik össze. A csigolyaívek sorozata a gerincvelőt veszi körül a canalis vertebralist alkotva. HUZELLA T.

Csigolyaszú, így mondják népiesen a gerincoszlop egyes alkotóelemeinek, a csigolyáknak gyulladásos megbetegedését. Az eseteket túlnyomó többségében tuberkulózis okozza. De lehet fertőzéses, heveny gyulladás (osteomyelitis) következménye, ilyenkor valamely apró sérüléshez, furunculushoz, tályoghoz (főleg fiatalkorúaknál) társul, vagy valamely fertőző betegség kapcsán áttétel útján keletkezik A gümős megbetedés idült lefolyású. *Pott*-féle betegségnek (1779), görögül *spondylitis*nek vagy spondylarthrocacae-nak nevezik. Leggyakrabban fiatal egyéneket támad meg, az esetek kétharmadában gyermekeket a 2—3. év között. Kis hőemelkedéssel, étvágytalansággal, fáradékonysággal, járási, állási és játszási kedvetlenséggel kezdődik. Később a mozgásnál (hajlás, felülés, fordulás, lépcsőjárás, kocsirázás stb.) a megbetegedés helyén jelentkezik a fájdalom. A beteg gerincoszlopát mereven tartja. Igen jellegzetes tárgyaknak a földről való fölemelése, mely a gerincoszlop lehető legkisebb megmozdításával történik. Magára hagyatva ritkán gyógyul és akkor is mindig púpképződéssel. Gyógykezelése: általános és helyi. Az általános: napfürdő, levegő, jó táplálkozás, szappanbedörzsölő kúra, gyógyszerek. A helyi: rögzítés és tehermentesítés, fektetéssel, különböző fűzőszerű kötésekkel, ferdesíkra való felfüggesztéssel, párnákkal *(Maass)*, hevederekkel *(Rauchfuss)*, vagy gipszággyal *(Lorenz)*. Újabban csontátültetéssel műtéti úton is gyógyítható *(Albee-Henle)*. LOBMAYER G.

Csigorin *Michail Ivanovics*, zseniális orosz sakkmester, államhivatalnok, szül. 1851 okt. 31-én Szentpétervárott, megh. 1908 jan. 25-én Lublinban. Első díjakat nyert a newyorki (1889), a budapesti (1896) és a bécsi (1903) nemzetközi versenyeken. MARÓCZY G.

Csihacsev *Péter Alexandrovics*, orosz utazó és természetkutató, szül. 1808-ban, megh. 1890 okt. 13-án. Különösen kisázsiai, altáji és északafrikai kutatásai nevezetesek. Munkái: *Voyages scientifiques dans l'Altai oriental* (1844—45), *Asie Mineure* (1852—69), *Le Bosphore et Constantinople* (1864), *Espagne, Algérie et Tunésie* (1880). KÉZ A.

Csikamatsu *Monzaemon*, japán író, szül. 1653-ban, megh. 1724-ben. Ő volt Japán legkiválóbb drámaírója, drámái mai napig is igen népszerűek. WATANABE METZGER N.

Cikász Imre +

Geboren am 9. Mai 1884 zu Veszprém gestorben am 22. Januar 1914 in Budapest. Absolvierte die Kunstgewerbeschule in Budapest unter Leitung Lajos Mátray sen. und setzte seine Studien in München und Brüssel bei Van der Stappen fort. Nach einjährigem Aufenthalte in Rom zurückgekehrt, blieb Cs. ausgenommen einen Aufenthalt an der Künstlerkolonie in Kecskemét bis zu seinem Tode in Budapest.

Hu Prmagyérem 192. l.

Egy nüve lenvi:
Dr Pillitz Benö
Malettje 1910

Varasd.

A Varasd környékebeli he
látszik, balra folyó tör
beli sziklán pedig vár köti

Prospect, und schneller
Warasdin.

legalól középütt: 36.

Rm., mér. a rl.

126-94-

CSIKÁSZ *Imre*, szobrász, * Veszprém 1884, † Budapest 1914 jan. 22. Münchenben, főkép azonban Brüsszelben szerezte meg mintázási készségét, amellyel nagy feltűnést keltett 1911. a Műcsarnokban. Élő leány, Fiatal leány, Ifjúság c., csak a nagy formákat hangsúlyozó szoborművei a legnagyobb reményeket keltették. Kinizsi Pál monumentális alakját már nem fejezhette be.

E. gy. I. 218 l.

ban van ábrázolva. Dicsfénytől
totta és lefelé néz. Keblén nyı
tart és baljával olyan mozdulat
Haja ősz, szemöldöke és szeme
Öltözete: casula bő ujjakkal.
izzanak. A háttér hegyes vidék

Gouache, fekete keretben, m
a törzsleltárban D : 96–1357. és a r
— Jelzése 2. — Becsértéke 35 k

2. Ismeretle

A XVII. száz

Gróf Pálffy Tamás arcz

Mellig, kissé jobbrafordult
medaillonban, melyet különféle vi
rakott gyümölcsök vesznek körül
és rövid szakálla szőke, szeme
collare széles ligulával, reverend

Miniature, selyemre, fekete ke
— Száma a törzsleltárban D : 96–13
Nº 9. — Jelzése 3. — Becsértéke

IV. GRAFIKAI

D) *A gróf lako*

3. Ismeretlen

5) A Veszprémi Muzeum már 1912. megszerezte a díjnyertes Ülő leány gipszpéldányát és Pillitz Benő bronzreliefjét. A következő években került a muzeumba az Ifjuság. Álló leányka, Olasz fiú gipszmásolatai, Futó férfit ábrázoló gipszreliefje, két tiremlékmintája és számos rajza. A főváros még 1913 megvásárolta az Ülő leánynak a Műcsarnokban kiállított gipszpéldányát, s azt még ugyanakkor bronzba öntette. Ezt az F szobrot talapzat nélkül 1932. a vizmüvek Gellért-hegyi parkjában helyezték el.

F életnagyságnál kisebb

4) 1913 őszen fogott hozzá a Magyvázsony Körsegtól megrendelt Kinizsi Pál-szobor ~~meg~~ munkálásához, de heves tüdőbaj támadta meg, s e művét befejezni már nem tudta. A Bjesti Park szanatóriumban halt meg, holttestét Verspreimbe szállítottak s ott temettek el. A Kisfaludy Társaság 1916. évi Greguss jutalmának felét Alexander Bernát javaslata alapján Cs. Ifjú nő (Fiatal leány) c. szobrának, másik felét a szintén (1914. elhunyt szobor) Szamovolszky Ödön (mű-vének díjazására fordította.

Önéletr. adatok.

A Verzprein Muzeum szerezte meg a dijnyertes Ülö leany-nak egy gipsz példányát, Pillitz Benö bronzeliefjét.

3 a Csibe c. kis bronzat Kohner Adolf szerezte meg.
1912. a kecskeméti művésztelepen dolgozott, majd Bpesten a Szárados-uti művésztelepen bérelt műtermet. 1913 terverte és kivitelezte a veszprémi Károly-templom vörösmárvány portáléját és készítette Petőfi Sándor emlektábláját, melyet a veszprémi szinház falán helyeztek el. 1913 tavaszán a müncheni utk. kiállításon a Szépművészeti Muzeum tulajdonában levő Fiatal leányát a II. osztl. bajor állami aranyéremmel tüntették ki. A Műcsarnok 1913-14. évi téli kiállításán Ifjuság c. szobrát fogadta nagy elismeréssel a kritika s ez a műve is a Szépművészeti Muzeum-ba került-

Csikász Imre

Szépm. bmz.

Fiatal lány, br

Ifjúság, br. (1

Csikász Imre, szobrász; sz. 1884. máj. 9. mh. 1914 jan. 22. Bpesten. 1901–3. a bpesti iparmüvészeti iskolában Mátrai Lajosnál, azután Hornig Károly pécsi püspök tám ogatásával a müncheni akadémián Schmidt professzornál, s három évig a brüsszeli akadémián Delvillenél az alakrajz és Van der Stappennél a mintázás professzoránál tanult. Az utóbbi akadémia háziversenyein három alkalommal a vyerfe el első díjat. ~~nyert~~. Ezután állami ösztöndíjjal egy évig Rómában dolgozott. A Rákóczi-sírcsinlék tervpályázatán 1909 Novák Sándor festővel közösen készített vályaművét

uár hó 21-én.

2

az igazgató helyett

Dr. Vali Kálló

a Zsúri megnézésre ajánlotta.
Ugyanezzében készítette I. Ferenc
József (bronz) ezüstéplakettjét, melyet a
veszprémi püspöki palota előcsar-
nokában, és 1910. Bacsányi Já-
nos bronzrelietjét, melyet a
veszprémi v. kegyesrendi reál-
gimnázium épületén helyez-
tek el. A Képzőművészeti
Társulat 1911-12. évi fub.
téli kiállításán három mű-
vével szerepelt először. Ülő
leány c. szobormüvére a Ráth-
György díjat kapta, Fiatal leá-
nyát az állam vette meg a
Képzőművészeti Muzeum részére

máj. 9.

Csikász Imre, szobrász; szül. 1884-ben Veszprémben, megh. 1914 jan. 22-én Budapesten. A szobrászatot a budapesti iparművészeti iskolában Mátrai Lajostól kezdte tanulni. Tehetségét ekkor ismerte fel Hornig Károly báró pécsi püspök, s ő küldte ki Münchenbe, majd Brüsszelbe, ahol három évig Van der Stappen tanítványa volt. A brüsszeli akadémián egyébként három első díjat nyert. Ezután Rómába ment, honnan egy év mulva hazatérve a Képzőművészeti Társulat 1911. évi jubiláris téli kiállításán lépett először a nyilvánosság elé. E tárlaton Ülő leány és Fiatal leány cz. szoborműveit, továbbá Csibe cz. kis bronzát állította ki s a jury Ülő leányának ítélte oda a Ráth György-féle 1200 koronás díjat, Fiatal leány-át pedig az állam vette meg a Szépművészeti Múzeum számára. Díjnyertes szobrának egy másolatát a Veszprémmegyei Múzeum Egylet is megszerezte a Veszprémi Múzeum részére. Ugyancsak ez évben került szülővárosának múzeumába Pillitz Benő dr.-nak általa készített bronzreliefje. 1912-ben a kecskeméti művésztelepen dolgozott, 1913-ban azonban Budapestre jött s a kőbányai művésztelepen bérelt műtermet. 1913 tavaszán a müncheni nemzetközi kiállításon aratta legnagyobb sikerét, amikor is a Szépművészeti Múzeum tulajdonában lévő leány-aktját a második osztályú bajor állami aranyéremmel tüntették ki. A Műcsarnok 1913—14. évi téli kiállításán Ifjúság cz. szoborművével aratott ismét nagy elismerést, az állam pedig a fiatal szobrásznak ezt a művét is megvette. Halála előtt kevéssel fogott hozzá a nagyvázsonyi Kinizsi Pál-szobor megmintázásához, de heves tüdőbaj támadta meg, melynek sokat küzdött szervezete már nem bírt ellenállni. A budapesti Park-szanatóriumban halt meg; holttestét Veszprémbe szállították és ott temették el.

A Gyűjtő. 1912. 3—4 sz. 167. l. — *Alkotmány.* 1914 jan. 24. — *Budapesti Hírlap.* 1914 jan. 24. — *Iván Ede:* Dolgozó kolóniák. *Pesti Napló.* 1912 júl. 7. — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Magyar Nemzet.* 1913 jún. 10. (A magyar művészet sikere Münchenben.) — *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1912. 186. l. — *Művészet.* 1909. 398. l. — 1912. 28 (képpel), 385 (képekkel), 394 (képpel), 399. l. — 1914. 76. l. (arczképpel és képekkel). — *Pesti Hírlap.* 1914 jan. 24. — *Pesti Napló.* 1914 jan. 24. — *Századok Legendái.* 1913. okt. (arczképpel). — *Vas. Ujs.* 1912. 706. l. (arczképpel).

T 1901-3.

Kőrados-uti művésztelep

Fiatal leányát

Ifjú nő (~~Fiatal leány~~?) nobra az 1916. évi Greguss-jutalom (felét nyerte.

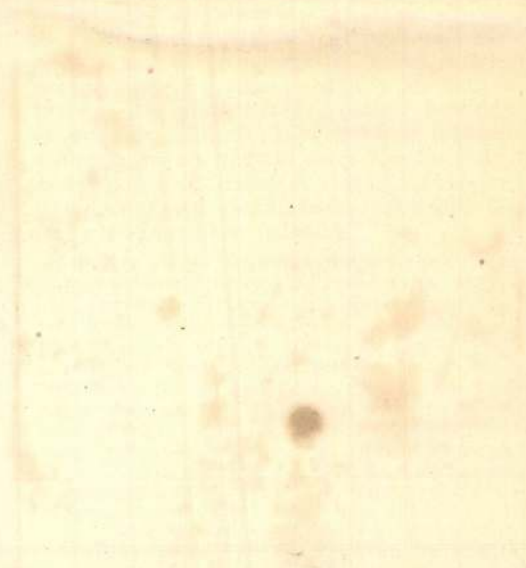

E. 1984. VI. 26. TV 1. 21,35

Studió 84.

- Csikász Imrét a Varárnapi Ujsábna kortársa, a nála mindössze egy hónappal fiatalabb Szép Ernő bucsuztatta. Az a Szép Ernő, akit Csikász Imréhez hasonlóan mostanában fedezünk fel ujra magunknak. Drámáival, egyfelvonásosaival ebben az évben három szinházunkban is találkozhattunk. Az utolsó Szép Ernő-bemutatóra két héttel ezelőtt került sor a Játékszinben. Bernyi Gábor rendezésében az egyik ritkán játszott dráma, az Aranyóra kapott szinpadot. Az Aranyóra mindeddig egyetlen filmváltozatát a felszabadulás évében kezdték forgatni, bemutatásának dátuma is 1945. S a főszerepben Gózon Gyula,..

/-Idézet a filmből./

387. NAGY FÖDELES EDÉNY, fehér fajáns
XVIII. sz. m. f.

388. DISZTÁNYÉR, fajánsz, három vörös rák

389. SÓTARTÓ, fajánsz, heverő alakkal. Holi

390. FÖDELES DOBOZ, fajánsz, spárgaköte

391. NAGY OVÁLIS TÁL, fajánsz, szines vir

392. NAGY HABÁN KORSÓ, fajánsz, tojásd

393. KÉT BOROS KORSÓ, habán fajánsz. M

394. KORSÓ ónfedővel, fajánsz, testén elől S

395. TALPAS KANNA, kemény cserép, schw

396. KÉT KÁVÉSKANNA, fajánsz, szines v

397. FÖDELES EDÉNY, fajánsz, barnás szir

398. PALACKALAKU VÁZA, fajánsz, kék d

399. PALACKALAKU VÁZA, fajánsz, kék d

400. POTPOURRI, fajánsz, gömbös alak, do
XVIII. sz. k.

ágokkal. Cseh, 1840 k. 50.—

g, közben arany frizalaku vadászjelenet. Cseh. 80.—

köszörült fénytelen üveg, festett diszitéssel. 40.—

PAS CUKORTARTÓ FEDŐVEL, ezüst, empire két másik tárgy későbbi. 2400 gramm. 480.—

vária jelenetével. Német. 100.—

ttel. XVIII. sz. 120.—

I. diszitéssel. Osztrák, XVIII. sz. v. 120.—

zva. Kis, állatalaku lábakon áll, testén liliom- 1000.—

áncdisszel és drágakövekkel. Magyar, XVIII. 450.—

t ezüst trébelt gyümölcsdisszel. Augsburg, 200.—

nyolckarélyos, alján trébelt virág. Nagyszeben, 100.—

Csikász Imre

zobrazia

MUZEUM · BUDAPEST · ULASZLÓ · ÚT 41.

~~Harslin h. n. I. 20~~

Érkezett 1905 szept. 16.

831/1905 sz. (Temesvár, 1905 szept. 10. 53 sz. a.)

A délmagy. tőst. és rég. mücz. társ. elnöksége kéri a Pongrácz féle gyűjt. vételára 1905 évi 1000 K részletének folyósítását.

(válasz. 1000 K elküldetett. IX. 19. e. i. 507/904.)

CSIKÁSZ IMRE, grafikus

A Bakonyi Muzeum képzőművészeti gyüjteményébe 1969-ben 27 mü került, ezekből 9 darab korai Csikász Imre grafika, melyekre Mészáros Gyula szekszárdi muzeumigazgató hivta fel a figyelmet. 12.old.

ÉRI ISTVÁN: Beszámoló a Veszprém Megyei Muzeumi Igazgatóság 1969.évi munkajáról 7.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 9.
Veszprém, 1970

Csikász Imre

Veszprém bunkesége

Szij Rezső: Képzőmův. Veszprémben

Jelentés 965 7. n.

639. l.

Ké

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Csikász Imre

nobrán

irod

Laczkó Dezső: Évi jelentés a Veszprémvármegyei Múzeum és múzeumi könyvtár 1926/27. évi fejlődéséről és évvégi állapotáról. Veszprém 1927. 5. l. — U. az az 1929/30. évről. Veszprém 1930. 13. l.

Sorszám	állása, fizetési osztálya és fokozata	fizetés	pótlék	
1.	Dr. Szukováthy Imre IV. f. o.	180.–	4.50	18
2.	Dr. Szentiványi Gyula VI. f. o. 1. fok	217.50 108.75	9.– 4.50	22 11
3.	Dr. Lux Kálmán VI. f. o. 3. fok	108.75	4.50	11
4.	Dr. Dercsényi Dezső VII. f. o 3. fok	180 90.–	18 9.– 13.50	19 9 10
		180		18

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csikász Imre

NÉPSZAVA

1964 MÁJ — 6.

— **Új állandó régészeti és néprajzi kiállítást** nyit május 9-én a veszprémi Bakonyi Múzeum. Ugyancsak ekkor tárják a nagyközönség elé a Forma 64 című iparművészeti, valamint a Csikász Imre-emlékkiállítást, amellyel az 50 éve elhunyt szobrászművész emlékének adóznak.

koló helyiségeket, a
masszírozó kamrákat.

Üdülőszobák ö

Csikász Imre

nagy reményekre jogosító műcész pályája korán tört meg

Die Kunst der Jahrhundertwende, Ausstellung: István király muzeum közleményei, Serie D. Nr. 41. Székesfehérvár, 1965. 11 l.

Csikász Imre

A századvégi szobrászatnak kiválóan tehetsége volt.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 42. l.

Csikász Imre

A XX. század első felében Beck Ö. Fülöp, Fémes Beck Vilmos, Vedres Márk, Csikász Imre, Medgyessy Ferenc... újította meg plasztikai művészetünket.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 26. l.
Budapest 1965

10. Spulni
(Egy-egy szó jelentésének helyes meghatározása egy-egy pontot ér.)
VII. *Jády Józsefné vegyeskereskedésében olyan márkaneveket olvashatsz, amelyekkel ma már nem találkozol az üzletekben. Sorold fel ezeket!*
Egy-egy márkanév egy-egy pontot ér.
(Vigyázat! Ezek a termékek ma is megtalálhatók az üzletekben, csak nem ilyen márkanévvel!)
VIII. *Sorolj fel olyan árukat, amelyeket ma már nem árusítanak a vegyeskereskedésben!*
(Egy-egy áru megnevezése egy-egy pontot ér.)

MÁTYÁS MINDENES

MÁTYÁS KIRÁLY PESTEN ÉS BUDÁN

Emlékverseny

Még az 1848-as évfordulóra rendezett játék népszerűségét is messze túlszárnyalta az a lelkesedés, amellyel fővárosi középiskolás diákok a Mátyás-évforduló megünneplésére készültek e tanév során. A *„Mátyás király Pesten és Budán"* című emlékverseny az eredeti kiírástól eltérően azért vált több fordulóssá, mert a jelentkezők nagy száma minden várakozást felülmúlt.
A játék védnökei és technikai lebonyolítói a Fővárosi Pedagógiai Intézet és a HNF Budapesti Bizottsága mellett, a gyerekeknek szánt feladatok összeállításában igen jelentős szerepet vállaló, Budapesti Történeti Múzeum, a Hadtörténeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum közművelődési munkatársai voltak.
Az első forduló helytörténeti sétára buzdította a diákokat, akik bejárhatták a fenti múzeumok kiállításait, hogy a Hunyadi-kor, a magyarországi reneszánsz fennmaradt tárgyi emlékeivel megismerkedjenek. – A 843 jelentkező csapatból több mint 700 teljesítette az első forduló feladatait, és számukat igen szigorúan – ragaszkodva a 90%-ot meghaladó eredményekhez – tudtuk csak 100 alá szorítani. A második forduló során a diákok 13 témából (öltözködés, hangszerek, katonák, könyvművészet stb.) választhatták ki a szívükhöz legközelebb állót. 10–15 gépelt oldalnyi terjedelemben való kidolgozásra. Feltétel volt, hogy a *„pályamű"* első oldala olyan legyen, mintha valamelyik corvina egy lapja lenne. A március 2-ig beérkezett *„corvinák"* többsége arról árulkodik, hogy a versengő csapatok fantáziáját alaposan megmozgatta a corvina-készítési lehetőség. A számítógéppel elkészültből a humanista szóhasználathoz hasonlítani igyekvőig mindenféle-fajta munka készült. E mai corvinákat április közepétől a Hadtörténeti Múzeum Mátyás-kiállításán tekinthetik meg az érdeklődők.
A Mátyás-emlékverseny döntőjére 1990. március 30-án került sor a Budapesti Történeti Múzeum Királypincéjében, ahol a legjobb budapestiek – bécsi diákvendégeket is meginvitálva – mérhetik össze tudásukat. Tudomásunk van róla, hogy a Mátyás-évforduló megünneplését számos általános iskolai tantestület saját erőből, mellőzve a központi rendezvényeket, szeretné megvalósítani. Vetélkedőik, játékaik szellemi és manuális részeinek módszertani megkomponálásához a Budapesti Történeti Múzeum, a Hadtörténeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum közművelődési osztályai szívesen nyújtanak segítséget.

Megjelent a **HUNYADI MÁTYÁS** *Emlékkönyv Mátyás király halálának 500. évfordulójára*

Kötve: 150 Ft
Szerkesztette: *Rázsó Gyula és V. Molnár László*
Lektorálta: *Kosáry Domokos*
A kötetet tervezte: *Szántó Tibor*
Kiadta: *Zrínyi Kiadó*

A több mint 400 oldalas, 47 képet és 8 térképváltozatot tartalmazó könyv tisztelgés a középkori magyar állam egyik legjelentősebb személyisége előtt. A kötet bevezető írásában *Pach Zsigmond Pál* akadémikus a Corvin-kép évszázados változásairól ír. A további tanulmányok: *E. Kovács Péter, Kubinyi András, Rázsó Gyula, Josef Macek, Teke Zsuzsa, Szakály Ferenc, Pajorin Klára és Kriza Ildikó* írásai Mátyás hihetetlenül gazdag életművének egy-egy vonatkozását mutatják be a legújabb történeti kutatások alapján. A tanulmányok mindazokhoz szólnak, akik egy rendkívüli ember, rendkívüli életművére kíváncsiak, s akiket érdekel az a kor, amikor a magyar állam nemcsak részese, hanem alakítója is volt Európa történetének.

*

A debreceni Déri Múzeum tudományos emlékülést tart április 26-án MÁTYÁS KIRÁLY halálának 500. évfordulója alkalmából.

GYŰJTEMÉNYGYARAPODÁS

Ásatások, leletmentések

Közműfelújítás során *középkori soros temetőre* bukkantak Pécsett a Felsőbalokány utcában. A leletmentő feltárásokat Kárpáti Gábor régész, a pécsi JANUS PANNONIUS MÚZEUM munkatársa vezeti. Ugyancsak ő vezeti a Rákóczi út 50. szám és a Bajcsy-Zsilinszky út 4-6. szám által határolt építési területen előkerült *római kori palota* leletmentési munkáit.

Új szerzemények

Csikász Imre szobrászművész életével kapcsolatos dokumentumok, fotók kerültek a veszprémi BAKONYI MÚZEUM adattárába hagyaték útján.

Madas József pécsi helytörténet kutató teljes *hagyatékát* átvette a helyi JANUS PANNONIUS MÚZEUM új- és legújabbkori történeti osztálya.

Muzeumi Hilevél, 1990.4.sz
CSIKÁSZ IMRE szobrász

A nyíregyházi JÓSA ANDRÁS MÚZEUM textilgyűjteménye hagyaték útján *80 db, az 1880-as években készült középnemesi kelengyedarabbal* gyarapodott.

A budapesti KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM gyűjteménye megvásárolta Kiss Gyula *Lovaskocsi fából című faszobrát.*
A vasúti gyűjtemény az 1975 óta közlekedő V63 sorozatú, 3600 kW – a MÁV eddigi legnagyobb – teljesítményű, tirisztoros vezérlésű *villamos mozdony 1:10 léptékű modelljével* gyarapodott.

A Művelődési Minisztérium *Bíró Attila (ATILA) négy akvarelljét* ajándékozta a szombathelyi SAVARIA MÚZEUMnak.

FELHÍVÁS

A zánkai GYERMEKSZERVEZET TÖRTÉNETI MÚZEUM *várja mindazok jelentkezését, akik bármilyen gyermek és ifjúsági szervezettel, mozgalommal (cserkészet, gyermekbarát, ifjúsági vöröskereszt, diákkaptár, eucharisztikus gyermekszövetség, szívgárda, mária kongregáció, SDG, levente. . . stb.) kapcsolatos anyagokkal rendelkeznek, és azt hajlandóak eredeti vagy másolati példányban új állandó kiállításán történő elhelyezésre kölcsönadni.*
Kérik, hogy anyagaik (könyvek, újságok, nyomtatványok, fotók, jelvények, textilek, iratok. . . stb.) kölcsönadásával legyenek segítségünkre múltunk ma már szinte rekonstruálhatatlan szeletének objektív bemutatásában.

Cím: Gyermekszervezet Történeti Múzeum, Balatoni Gyermekközpont, Zánka 8250 (tel.: 87/48-440/213, 214 mellék).

*

Tartós letétbe adná – ha szükséges, installációval együtt – fegyvergyűjteménye egy részét, illetve tematikus összállításokat kölcsönözve dr. Gulyás István állatorvos (Erk, Fő tér 2. 3295).
Bővebb felvilágosítást Ésik Nóra, a budapesti Hadtörténeti Múzeum munkatársa ad a 156-9586-os telefonszámon.

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

Kutatás, feldolgozás

Dr. Györgyi Erzsébet, a budapesti NÉPRAJZI MÚZEUM főmuzeológusa jelentős terepmunkát végzett a Sárközben. Kutatásának fő témája *a régi paraszti kultúra tárgyainak fennmaradása és a helyi lakosság ezekhez való viszonyának vizsgálata* volt, melynek eredményeképp 71 db tárgy, 150 lapnyi adat és 820 db diapozitív készült.

Múzeumi kiadványok

Dobozi tanulmányok. A Békés megyei múzeumok közleménye 14. Szerk. Réthy Zsigmond.
Békéscsaba, 1989.
A csaknem 500 oldalas kötetben az Árpád-kori eredetű Doboz község természetrajzáról, régészeti emlékeiről, történetéről és néprajzáról szóló tanulmányok olvashatók.

A Palócok I–II. Szerk. Bakó Ferenc. Kiad. a Dobó István Vármúzeum.
Eger, 1990.
I. kötet 443 p. ill.
II. kötet 503 p. ill.

Kivégzés, tortúra, megszégyenítés a régi Magyarországon. Katalógus. Kiad. a Dobó István Vármúzeum.
Eger, 1990.

Dunai Régészeti Közlemények

Szerk. Lovag Zsuzsa, Biczó Piroska, Ritoók Ágnes.
Kiad. a Magyar Nemzeti Múzeum.
Budapest, 1989.

Tízéves szünet után jelent meg a *Dunai Régészeti Közlemények* újabb kötete, amit az OVIBER által a 80-as évek közepétől leletmentésekre és ezek feldolgozására biztosított pénzügyi keret tett lehetővé. A korábbi kötettel szemben, amely beszámoló jellegű dolgozatokat tartalmaz az 1978–79-ben folytatott ásatásokról, a most megjelent kötetben gyakran több éves, már befejezett kutatások összefoglaló értékelését, vagy egy-egy jelentősebb lelet- vagy objektumcsoport feldolgozását olvashatjuk gazdag illusztrációs anyag kíséretében.
Vörös István a lelet megtartásánál és lelőhelyénél fogva unikumnak számító felső-pleisztocén korú *Equus achenheimensis Nobis* 1971 koponyát ismertet a pilismaróti löszrétegből. Gróh Dániel a Visegrád-Lepencén feltárt Hallstatt A–AB korú településrészlet értékelő feldolgozását adja. Gróf Péter az ugyanitt előkerült Árpád-kori, szabadban levő kemencéket ismerteti. Cikkéhez kapcsolódóan rövid beszámolót olvashatunk a lelőhelyen végzett geofizikai kutatásokról. Az Esztergom-Szentgyörgymezőn Lázár Sarolta által vezetett ásatás rövid ismertetését Vörös Istvánnak a lelőhely állatcsontleleteiről készített feldolgozása egészíti ki. Lovag Zsuzsa egy, az Esztergom-szigeti Apácakolostor melletti templom körüli temetőben talált, XII. századi, mellkeresztet ismertet. A kötet záró tanulmányában Kovalovszki Julianna Méri Istvánnak 1959-ben, a Helemba-szigeten az esztergomi érsek Árpád-kori nyaralója és a mellette álló templom és templom körüli temető területén végzett ásatását dolgozza fel, a függelékben az ásatási napló szakmai szempontból fontos adataival (sír- és gödörleírások). Az ásatásnak az érseki ház alapjainak megtalálásán túl a középkori gyümölcsös fagödreinek felfedezése ad különleges jelentőséget.

CSIKÁSZ Imre

Csikász Imre (1884-1914) / [a kiáll.rend. a kat.szerk. a bev irta László Péter] Veszprém : Veszprém m. Muz.Ig, 1984 [28] p. ill.

Hírességi Park Kiállítóterem

Csikász Imre

Egyházművészeti kiállítások Veszprémben

A város nyári idegenforgalmának egyik központja a folyamatosan újjászülető vár. A rekonstrukciós munkák mellett régészek ásója kutatja a régmúlt emlékeit, és sorra tárják fel az egykori erődítmény maradványait. A patinás épületek közül egyre több kapja vissza régi architektúráját, s új funkciók kerülnek előtérbe.

Alig egy esztendeje nyílott meg a város neves szobrászáról, Csikász Imréről elnevezett galéria, amely ma már rendszeres bemutatóhelye a festőknek, szobrászoknak, iparművészeknek. Szomszédságában a város Fiatal Művészek Stúdiójának kiállításai ígérnek látnivalókat, s egy újabb (még névtelen) bemutatóteremmel is bővült a sor, ahol jelenleg Ék Sándor művei kaptak helyet.

Magyar Nem

A kiállítások között ez évben ott található a Veszprémi Egyházmegyei Gyűjtemény anyaga. A szakrális emlékek bemutatása művészeti, néprajzi, etnográfiai szempontból egyaránt felkeltette az érdeklődők kíváncsiságát. Az Ars Sacra bizottság rendezésében a leggazdagabb tárlatot a volt ferences rendház földszintjén kialakított termekben mutatják be *Gyűjteményünk kincsei* címmel. A bemutató bizonyítéka annak, hogy a nép vallásosságának emlékei fontos dokumentumai a művészettörténetnek, a néprajznak, s általában a történettudománynak. A kultikus tárgyak megőrizték egy-egy kor szellemi és anyagi kultúráját, s általuk felidézhető a népélet számos mozzanata, azok a szokások, életmódbeli hagyományok, amelyek tovatűntek az idők során.

A kiállítás anyagai közel kilenc évszázadot ölelnek át. A legkorábbi emlék egy XI—XII. századi áldáskereszt, valamint egy XIII. századi vörös homokkőből készült keresztkút, a legkésőbbiek századunk harmincas éveiben készültek. Különös figyelemre méltóak a középkori fafaragványok (pl. 1474-ből a Madonna gyermekével), valamint a XV. és a XIX. század között készült kehely-szentségtartók számos darabja. Kiállításra került Mátyás király püspök kancellárja, Vetési Albert címerrel díszített, 1472-ből származó miseruhája. (A vár egyik szögletében a püspök oltárkövének egy szép darabja látható.)

Néhány ritka különlegességgel is találkozhatunk: a XVIII. századból származik a város egyik leghíresebb püspökének, Bíró Mártonnak a kelyhe (Niegl József győri ötvös alkotása), az ugyancsak az ő számára Mária Terézia által 1752-ben adományozott miseruha és ugyanebből az időszakból a veszprémi Schmidt-faragóműhely két remekműve: a Jó pásztor és a Feltámadt Krisztus.

A kiállítás míves műtárgyai közül említést érdemelnek a XV—XVIII. századból származó ostyasütők, az áldoztató- és emlékkelyhek, a különböző célú keresztek és gyertyatartók. A védőszentek mindig fontos szerepet töltöttek be a népi vallásosságban, hitvilágban. Közülük bemutatásra került XVIII. századi faragásból Szt. Flórián, Nepomuki Szt. János és Szt. Antal. A festmények közül említést érdemel Bucher Xavér Ferenc több képe, köztük az 1811-ben a város védőszentjéről, Szt. Imréről készült alkotás. (A kiállítást Márton Antal, Hárskút község plébánosa rendezte.)

A vár másik egyházművészeti kiállítása (a megyei múzeumi igazgatósággal közös rendezésben) a bazilika altemplomában a népi szakrális emlékeket mutatja be.

Olyan alkotások, kegytárgyak, hitemlékek kerültek bemutatásra, amelyek a parasztság egyéni és közösségi vallásos áhítatát fejezték ki az elmúlt korokban. A kiállított tárgyak főképpen XVIII—XIX. századiak, s alkotóik többnyire ismeretlenek, vagyis olyan alkotások, amelyek kegyhelyek, búcsújáróhelyek árusai, vándorkereskedői révén kerültek forgalomba. Így kerültek e tájra máriazelli és cseh-morva Svata-Hora környéki fa, üveg, porcelán, kerámia és fém kegytárgyak. Az ún. védőszentek e bemutatón is szerepelnek, mint a népi vallásosság megnyilvánulásának legjellemzőbbjei. Az ábrázolások változatossága és előfordulásuk helyszínei jelzik egykori népszerűségüket.

Az egyházmegyei Ars Sacra rendezésében a volt piarista templomban nyílott meg a legújabb bemutató, amelyen Olasz Ferenc fotóművész képei láthatók. A hazai és a magyarlakta külföldi területek emlék- és hálakeresztjeiről, templomairól készült színes és fekete-fehér alkotások a régmúlt és a közelmúlt népi vallásosság emlékeit idézik meg. (Mindhárom kiállítás október végéig látható a várban.)

T. J.

jobbhátvédjei a közlekedésieket vezetik — s mögöttük még ott „söpröget" *Bálint* is —, a balhátvédek pedig a mai Fradi élén állnak. *Novák* Dezső, a Volán edzője. *Martos* Győző, a klub első embere. *Dalnoki* Jenő ül az FTC kispadján, segítője pedig *Vépi* Péter. Tehát jobbhátvédek a balhátvédek ellen. (S hogy teljes legyen a kör, Dalnoki éppen egy balbekktől, *Sárositól* vette át az FTC-t a nyáron.)

A játékosok között most a Fradi újonca, *Hámori* az összekötő kapocs. A jobbhátvéd az Üllői úton nevelkedett, ott ismerhette meg Dalnoki, aztán elkerült a Volánhoz, onnan a közlekedési fiókcsapathoz, a most megszűnt 22-eshez, s végül vissza az FTC-be. De *Zsinka* János is a Czabán Samu térről érkezett az Üllői útra, s ugyanezt az útvonalat *Forintos* is megtette korábban, csak épen ellenkező irányban haladva.

Ennyit tehát az előzményekről, s annak indoklásául, hogy születtek itt majd gól. Hát az első negyvenöt percben sehogyan sem.

A szünet után már egy átgondolt csapat harcolt a Volán ellen az egyenlítésért. A beívelések rendszeresen megtalálták *Fischer* fejét, a második hullámban *Bánki* sora jól érkezett, veszélyessé vált. *Varga* egy ideig parádézott a Volán kapujában, de az 54. percben Bánki lövésénél már nem volt mit tennie. S aztán ismét a középpályás; cselsorozat, fekvő védők, szép gól. Aztán *Strausz*, ahogy a Vácban egykor megszokták tőle, most az Üllői úton: 25 méterről lő nagy gólt, s beállítja a végeredményt: 3—1.

Íme tehát az előzmények s a történések. S a zárszó: ezúttal is volt zamatja, egyedi aromája a mérkőzésnek, de most tiszta és zavartalan: két különlegesen szép gól döntött, s igazán emelkedett hangulatba hozta a nagyszámú hazai közönséget.

MTK-VM—Rába ETO 2—2 (1—1)

Hungária krt., 5000 néző, vezette: Szabó B.
MTK-VM: Gáspár — Turner,

olyan jó futball, amilyet remélni lehetett ettől a mérkőzéstől. *Az MTK-VM mindvégig aktívabban, mezőnyfölényben játszva bizonyította, nem véletlenül került a tabella élére.* Kétszer is megszerezte a veszélyes csatárát, *Fodort* nélkülöző csapat a vezetést. A Rába egyenlítő góljait némiképp a szerencsének is köszönheti, ám az már nem volt véletlen, hogy ledolgozta a hátrányát. Amikor szükség volt rá, mindig tudott újítani a győri csapat.

eoton 3—2 (2—0)

Gólszerző: Marton (14. és 3[illegible] p.), Kerekes 56. p.), Görög (70. p.) Szabó (82. p. 11-esből).

Váratlanul magabiztosa[illegible] győzte le a Haladás a szé[illegible] kesfehérváriakat. Marto[illegible] csúcsformában játszott, két gó[illegible] s egy gólpassz bizonyítja ez[illegible] Az eredményben jelzettnél na[illegible] gyobb volt a hazaiak fölé[illegible] nye[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csikász Imre

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1964 APR 23.

1021 Balatoni játékok

Gazdag nyári programra számíthatunk

A Balaton-part nyári programjának minden évben nagy — és évről évre nagyobb! — jelentősége van kulturális életünk egészében. Nyaranta — talán nem nagyképűség és lokálpatriotizmus ezt gondolni — egy kissé itt dobog az ország szíve, ide áramlik bővebb csatornákon szellemi életünk vérkeringése. Színházakat, művészegyütteseket vonz, tudományos konferenciáknak és kulturális eseményeknek ad helyet ilyenkor a magyar tenger vidéke.

Az idén, a jelek szerint az eddigieknél gazdagabb, összehangoltabb és minden bizonnyal színvonalasabb, jelentőségteljesebb is lesz ez a program. A főbb pontokban a napokban már megegyeztek, néhány kérdésben a közeljövőben egyeznek meg a Balaton-parti nyári kulturális életének helyi felelősei a műsorokat szolgáltató intézményekkel.

1. Füredi színházi napok: új magyar drámák

A füredi színházi napok gondolata már tavaly (vagy talán már tavalyelőtt) megszületett; figyelemre méltó, országos seregszemlévé azonban valószínűleg csak az idén fejlődik. A Budapesti Nemzeti Színház Szakonyi Károly: Életem Zsóka, a Veszprémi Petőfi Színház Németh László: Nagy család, a József Attila Színház Berkesi András: Villa Bécs mellett, a miskolci színház Szabó György pályadíj-nyertes Játék és igazság, a Vígszínház Dunai Ferenc: Az asszony és pártfogói című darabjával, a Budapesti Irodalmi Színpad pedig egy balatoni verses, zenés összeállítással jön el júniusban a színházi napokra Füredre. (Sajnos, amire pedig számítottunk, a Thália Színház nem tudja biztosítani a Rozsdatemető remélt előadását.) A korábbi években rendezett, de mindig óhatatlanul, meglehetősen provinciális jellegű füredi irodalmi tanácskozás helyett most a fenti színházi előadások után, vagy közben rendez a megyei tanács művelődésügyi osztálya, a Magyar Írók Szövetsége és a Színházművészeti Szövetség háromnapos országos jelentőségű vitát a mai magyar drámairodalom problémáiról.

A füredi színházi napok otthonának, a SZOT szanatórium színháztermének és főleg színpadának szűk és korszerűtlen volta miatt a felsorolt bemutatók közül egyet vagy kettőt a rendező szervek kénytelenek lesznek Veszprémben, a színház épületében lebonyolítani.

2. Keszthely, Hévíz, Füred vendégei: a veszprémi, kaposvári, és győri színházak

Nem szabad azt gondolnunk, hogy a színházi napokon kívül Balatonfüred egyéb kulturális eseménynek nem lesz színhelye, s azt sem, hogy Füreden kívül másutt nem élvezhet a közönség színházi előadásokat. A Győri Kisfaludy Színház három, a Kaposvári Csiki Gergely Színház négy operettel — s mindegyikkel természetesen több előadásban — kapcsolódik bele a Balatonpart nyári programjába. Ehhez jönnek még a veszprémi színház nyári előadásai: valószínűleg a Lángeszű szerelmesek, az Osztrigás Mici, a Nem élhetek muzsikaszó nélkül, a Szent Johanna és a kecskekörmök népmondáját feldolgozó Babits mű eredeti produkcióként, csak a nyári idényre szánva. E színházak a veszprémi parton, a hévízi, a keszthelyi és a — sajnos, meglehetősen korszerűtlen, elhanyagolt — balatonfüredi szabadtéri színpadon mutatják be előadásaikat, illetve talán még a víziszínpadon, de ez egyenlőre bizonytalan.

3. „Nevető" vendégszolgálat, táncbajnokság, badacsonyi szüret

De vajon mit kapnak e három nagy gócon kívül a kisebb helyek, a kisközségek, Kenesétől Vonyarcvashegyig? Ezek sem lesznek mostoha-gyermekek az idén, róluk a Budapesti Egyetemi Színpad és a TIT Veszprém megyei Irodalmi Színpada gondoskodik.

Az Országos Rendezőiroda zenés kabaréműsorokat biztosít ugyancsak Füredre, Keszthelyre és Hévízre, így a „Nevető vendégszolgálat, 1964" címűt tíz előadásban. A híres Bihari Táncegyüttes Hévízen és Füreden kívül a külföldi campingekben mutatja be műsorát, hogy ízelítőt adjon az idegen turistáknak a magyar folklorból. Augusztus 19-én Keszthelyen rendezik meg a II. Országos Nemzetiségi Fesztivált, másnap az Alkotmány ünnepén pedig a résztvevő együttesek a nagyobb, környékbeli falvakba látogatnak el. Harminchárom dunántúli és budapesti egyetem és főiskola ezer hallgatója szerepel májusban Keszthelyen, a Főiskolai Helikon Ünnepségeken. Ugyanitt jelent majd remélhetőleg érdekes élményt a modern táncok kedvelőinek a dunántúli társastánc bajnokság. Országos — meghívásos — dalostalálkozón versenyeznek egymással június 6-án és 7-én Balatonfüreden a legjobb amatőr kórusok. A szezon az idén is a badacsonyi szüreti játékokkal fejeződik be szeptember közepén, de most ez is nagyobb szabású lesz, mint eddig, két napra tervezik a rendezők.

4. Hangversenyek, orgonamuzsika, térzene

Keszthely újra a zenekultúra centruma lesz a Balaton-parton, méltóan hagyományaihoz, Goldmark Károly emlékéhez. A Festetich kastély parkjában két nagy hangversenyt ad az Állami Hangversenyzenekar külföldi vendégművészekkel, benn a kastélyban pedig öt kisebb koncertet énekes és hangszeres szólistáink, illetve kamaraegyütteseink. Ez utóbbi típusú rendezvényekből jut Balatonfüredre is. S íme, egy újdonság: a tihanyi nagytemplomban öt orgonaversenyt szervez a Filharmónia. (Az orgonát mintegy 50 ezer forint ráfordítással újítják fel, illetve hozzák rendbe.) A koncertek pontos műsorát még nem állapították meg.

E nagyszabású zenei rendezvények mellett a nyári program gazdagságát bizonyítja a minden napi térzene Füreden, Badacsonyban, Keszthelyen és Hévízen; a veszprémi és pápai zeneiskolák tanárainak együttesei, a Budapesti Bartók Béla, valamint a győri zenei szakiskolák zenekarai szolgáltatják.

5. Kiállítások

S hogy végül a szemnek szóló művészetről se feledkezzünk meg: a kiállítások terve is méltó a program egészéhez. Mindenekelőtt a Balatoni Nyári Tárlatról kell szólnunk, melyet a keszthelyi, a tihanyi, majd ősszel a veszprémi múzeumban mutatnak be. Országos kiállítás ez, hazánk legjobb festőművészei, grafikusai, szobrászai vesznek benne részt alkotásaikkal. Hivatása, hogy — a jövőben kétévente — itt, a Balaton partján, a nyaranta idesereglő külföldiek előtt is reprezentálja az élő magyar képzőművészet egy-egy időszakban felmutatható java termését. A zsűrizés a napokban történt meg. Sajnos megyénk festőművészei meglehetősen szegényesen szerepelnek: Bartha László, Udvardi Erzsébet, Vágfalvi Ottó és Nagy Gyula egy vagy két képe került be, mindössze a háromnégyszáz beküldött műből összeválogatott mintegy 100 bemutatandó alkotás közé. Mint már hírt adtunk róla: a Balatoni Nyári Tárlat megnyitóján adják át (tehát nem november 7-én, mint eddig) a tárlat nagydíjaként az idei Egri József díjat (megyei tanácsunk és az SZMT alapítványát), illetve néhány további kisebb díjat. Így természetesen az idén nemcsak a megyénkben élő művészek, hanem a tárlat összes kiállítói aspirálhatnak rá.

E nagyszabású tárlaton kívül több kisebb — állandó vagy időszaki — kiállítást is láthatunk. Keszthelyen a balatoni hajózás története, Tihanyban egy kisebb képzőművészeti (A Balaton fényei és virágai című) és egy, megyénk népművészetét bemutató kiállítás Ábrahámhegyen, Csörgey Titusz emlékkiállítás a Balaton madárvilágával, Badacsonyban a Szegedi Róza házban Kisfaludy Sándor és felesége életét bemutató kiállítás, Veszprémben az új régészeti kiállításon kívül Csikász Imre szobrászművész emlékkiállítása, tizenkét iparművész műveinek bemutatása, valamint néprajzi anyagával a Bakonyi ház, Füreden a Jókai villa várja a látogatókat. Ugyanitt — az idén először — kizárólag Jókai műveit tartalmazó olvasókönyvtár is nyílik.

A lehetőségekhez képest színes és gazdag a Balaton-part nyári programja, ha tervszerűen, pontosan és színvonalasan meg is valósul, akkor nem fognak unatkozni az itt nyaraló és üdülő tízezrek, szinte minden műfaj tábora megtalálja benne a maga igényeinek megfelelőt, s méltóképpen reprezentálhatja kulturális életünk egészét is. Mindez persze a műsorokat adó intézmények és együttesek felelősségtudatán, s nem utolsó sorban a jó együttműködésen múlik.

Koncz István

ső

s a világmindenség

k járása szemmel

ávcsövekhez képest sok
őnyös tulajdonsága van,
e ezek felsorolásától most
ltekintünk.

Legalább annyira figye-
emre méltó, mint a táv-
ső méretei, adatai az,
ogy miképpen alkották
eg, kik vettek részt az el-
észítésében. Mert ez arról
vall, hogy társadalmi
sszefogással nagyszerű
olgok készíthetők. Az op-
kai elemek, a műszer
émből készült részeit há-
lag tervezték, s üzemi
rigádok készítették. Most
észítenek egy folyamatos
rónikát a távcsőről, eb-
en megörökítik mindenki-
ek a nevét, aki hozzásegí-
ette a szakkört ehhez a
ávcsőhöz. A szükséges
yers üvegpogácsákat az
jkai Üveggyár KISZ-bri-
ádja készítette, nagy kö-
ültekintéssel. A nyers-
nyag kicsiszolását az Urá-
ia szakkör tagjai.

Belépett a munkába a
itrokémia Color üzeme is.
z készítette a tükörtartó
glalatot, munkaidő után;
y készült a többi alkat-
ész is! A távcső mechani-
áját a November 7 Erő-
ű széntéri szocialista bri-
ádja ajánlotta és végezte
társadalmi munkával; a
ikör alumíniumfoncsoro-
ását önköltségi áron vé-
eztethették a Műszaki
vegipari KTSZ-szel, az
ptikai ellenőrző bemérés
Budapesti Uránia Csillag-
zsámolyában történt meg. A
vcső építéséhez nélkülöz-
etetlen anyagi eszközöket
Jószerencsét Művelődési
áz biztosította. De más
zervek, intézmények is
agy támogatást nyújtottak.
Itt mostmár nem csak
rról győződhettünk meg,
ogy ma már „a vidék" is
nállóan, akár rendszere-
en betekinthet a csillagok
ilágába, hanem arról is,
ogy megvan benne az a
agy tehetség, hogy egy
eglehetősen nagy techni-
ai tudást igénylő munká-
thoz összeadja a tudást,
z akarást, s mindazt, ami
megvalósítás feltétele. Az
féle társadalmi együttmű-
ödést igen nagyra kell be-
sülnünk. Mert ahol a lel-
esedésből és tudásból
yen távcsőre is futja, ott
agyon komoly fejlődési
ehetőségek vannak, s nagy
rekvések a tehetségek
ümölcsöztetésére.

Nem kevésbé jelentős
Uránia szakkör azon el-
atározása sem, hogy tan-
lyamot indít, amelyen a
szevők elsajátíthatják a
vcső-készítés és kezelés
ódjait és a csillagászat
apismereteit. Ezen a tan-
lyamon mindenki részt
ehet, aki kedvet érez az
natőr csillagászathoz. És
ik sikerrel végzik el a
nfolyamot, azok részt ve-
etnek rendszeresen az
ránia szakkör csillagásza-
megfigyelő munkálatai-
an. És van még egy mon-
at a szakkör programjá-
an, amely rövid, de leglé-
egesebb törekvéseinek
vid összegezése: „Mun-
ánkkal részt vállalunk a
elyes, tudományos alapo-
on nyugvó világszemléleti
evelésben, nemcsak váro-
nkban, hanem a környe-
falvakban is". Vagyis:
„égi tüneményeket" jól
megnézik idelentről, s csodálatos eszközük, a távcső segítségével megállapítják, mikor, hogyan „viselkednek" ezek a csillagvilágba tartozó napok, holdak, jelek, tünemények, lassanként ők is szedegetik róluk azt a fátylat, amelyet évezredeken át a tudománytalan, vallási és más magyarázatok vontak körénk.

A Magyar Közgazdasági Társaság

Veszprém megyei Csoportja a megyei pártbizottság exportbizottságával karöltve ülést tart április 24-én délelőtt 10 órakor a Pápai Textilgyár kultúrtermében. Az előadást „Külkereskedelmi számítások a könnyűiparban" címmel *Rajnik József*, a Könnyűipari Minisztérium Iparfejlesztési Főosztályának munkatársa tartja. Az előadás után a három pápai vállalat képviselője tart korreferátumot, majd vita következik.

Új mezőgazdasági gépek

Több hús, több gyümölcs, több gabona — mindez elképzelhetetlen a mezőgazdasági munka egyre tökéletesebb gépesítése nélkül. Nem csoda hát, ha a falvakban mindenütt érdeklődéssel várják: milyen újfajta mezőgazdasági gépek gyártását kezdi meg az ipar, milyen újfajta segítőtársakra lehet számítani a munkában. Erre a kérdésre igyekszünk az alábbiakban rövid választ adni:

A Budapesti Mezőgazdasági Gépgyár (BMG) a többi között 2 újtípusú kukoricakombájn gyártását kezdi meg az idén. A KGST típusjelű kombájn a csövet letöri, s mindjárt le is fosztja. A szárat nem vágja le. A gép kétsoros; 40—50 lóerős traktor még nehéz terepen is elviszi. A KBF jelű kukoricakombájn a jelenleg sorozatban gyártott KB-2V utóda. Ez a gép levágja a szárat, letöri róla a csövet és — elődjétől eltérően — le is fosztja, majd a szárat felszecskázza. Ebből a típusból jobbára csak külföldi megrendelésre gyárt a BMG, mivel nálunk a jelek szerint a két menetes betakarítás van elterjedőben.

Ugyancsak a BMG újdonsága az RF típusú rendfelrakó gép. Nagy előnye az egyszerűség. A levágott szénát, lucernát kocsira rakja. E célra eddig bonyolultabb (és kb. kétszer ilyen drága) külföldi gépeket használtak. Az új, könnyű rendfelrakóból az idén 300 darabot készítenek el.

A BMG borsóaratógépe is az újdonságok közé tartozik. Ebből tavaly készült el a nullsorozat, ezek a példányok jól vizsgáztak, s az idén már 150 darabot kap a mezőgazdaság, mégpedig a borsóaratás kezdetéig.

A gép aratószélessége 2,6 m. Különleges vágószerkezete egészen alacsonyan vág, s így nem maradnak utána a földön elszórt hüvelyek. Érdekessége, hogy nemcsak borsóaratásra, hanem lucernavágásra is felhasználható lesz ez a gép. E célra egy adaptert készítenek hozzá (a prototípus nemrég készült el), amely vágáskor mindjárt megzúzza a lucerna szárát, hogy a szár a levéllel egyidőben száradhasson meg. A borsóaratógépet RS-09, Zetor, vagy UE-28 típusú traktorokra lehet felszerelni.

Sok újdonság gyártását kezdi meg az idén a Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Gépgyár is. Többféle új munkagépet készítenek a B4K traktorokhoz. Ezek egyike a háromvasú váltvaforgató függesztett eke (típusjele FVE3). Ezt az ekét már nagyon várják a lejtős területeken. A prototípusok tavaly jól beváltak, s így az idén — a harmadik negyedévben — mintegy 200 darabot szállít le a gyár. Az őszi szántásnál már jó szolgálatot fognak tenni.

Ugyancsak a D4K-hoz készítik az FE340 jelű háromvasú ekét (a régi FE4-es helyett, amelyre panaszok voltak). Egy ekefej forgásszélessége 40 cm (összesen tehát 120 cm), a szántásmélység 30—35 cm lehet. (Az FE4 jelű eke hasonló adatai: 30 cm, ill. 20—25 cm.) A régi FE3 jelű eke utódjaként ugyancsak az idén kezdik szériában gyártani — ezres nagyságrendben — az FE240 típusú kétvasú ekét, amelynek műszaki adatai megegyeznek az FE340 adataival, de kisebb teljesítményű traktorokhoz készülnek.

A TR-2 jelű tereprendező is a D4K munkagépe lesz. Teraszok kialakítására, utak javítására és más kisebb tereprendezésre használható. A D4K után kapcsolva, a traktor hidraulikájával működik.

Mintegy 30—35 almamanipuláló gépsor is elkészül az idén. E gépsorok — nagyon változatos összeállításban — általában óránként 50—60 q vegyesen szedett alma selejtezését, tisztítását, méret szerinti osztályozását és csomagolását teszik lehetővé.

A fent említett gépek az 1964-es „új termés"-nek csupán a kisebbik részét teszik ki. Számos új gépről is lehetne beszélni. Nagyon érdekesek például az új szőlőfeldolgozó berendezések, a zöldségmanipuláló gépsorok, a traktorra szerelhető emelővillák, a gyümölcsszállító pótkocsik, a malomipari gépek, stb. is.

De mindez csak az idei év. A mezőgépipar távolabbi tervei szerint még több, jobb új gép kerül majd a földekre. A többi között új növényvédelmi gépek egész sorának (egy teljes gépcsaládnak); a D4K90-es leendő korszerű munkagépeknek; a gyümölcsbetakarítás és feldolgozás, valamint a baromfitenyésztés komplex gépesítéséhez szükséges berendezéseknek a tervein, prototípusain dolgoznak a szakemberek.

Szükség is van minderre, hiszen korszerű technika nélkül a mezőgazdaságban is elképzelhetetlen a korszerű termelés.

Gál Pál

1021

A BAKONYI MÚZEUM CSIKÁSZ IMRE

szobrászművész emlékkiállításának rendezésével kapcsolatban

KÉRÉSSEL FORDUL MINDAZOKHOZ,

akiknek birtokában a művész alkotása, vázlata vagy életére vonatkozó dokumentuma van, számbavétel és esetleges kiállítás céljából közöljék azt a múzeum igazgatóságával (Veszprém. Lenin liget 5.).

MAGYAR NEMZET
1983 DEC 24.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szikszy Imre

délután a szentcsalád helyett? Mondjam meg neki, hogy ez színház és nem betlehem? Úgy se értené.

Hagytam.

Máig se tudom, nem a Janinak volt-e a mi környékünkön abban az évben a legszebb karácsonya.

Mátrai-Betegh Béla

Csikász Imre
szobrász

M.D.K.

A Fiatal lány", a „Karoló lány" a
bronz „Krisztus fej" című szobrai
a tárlaton láthatók.

Szabadi Judit: Csikász Imre szobrászművészete
Művészet, 1964. szeptember – 40 lap

MDK

Csikász Imre

szobrász

Gipsz síremlékeket, portrékat készített. Kossuth mellszobrát mintázta meg, Batsányi János emléktábláját elkészítette. Az „Ifjúság" és a „[illegible] lány" c. szobrai szerepelnek a tárlaton.

Szabadi Judit: Csikász Imre emlékkiállítása Veszprémben
Művészet, 1964. szeptember – 30 lap

M.D.K.

Csikán Imre
festőművész

A veszprémi Bakonyi Múzeumban emlékkiállítást rendeztek Csikász Imrének. — „Fiatal lány feje" (vegyes) A szobor a Nemzeti Galéria tulajdona.

Szabadi Judit: Csikán Imre emlékkiállítása Veszprémben
Művészet, 1964. szeptember — 40 lap

CSIKÁSZ tune zobrán

Latinca u.h. - domborművel, 1912

ld. Szigeházi Gyögy: Kaposvár, műemlékei.
Bp. 1986. 12.

universe continues to cool, the rates of reactions which convert protons to neutrons and vice versa quickly drop to much lower than the expansion rate of the universe. Consequently, the neutron to proton ratio "freezes out" at $\tau \sim 1.5$ seconds at roughly the value $1/6$. (The protons are more abundant than the neutrons because they are over 1 MeV lighter and thus are more prevalent in thermal equilibrium before the "freezeout" occurs.) Of course, the term "freezeout" should not be taken too literally, since the "turnoff" of the interactions does not occur instantaneously and, furthermore, the neutron-proton ratio continues to decrease slowly with time due to the decay of the neutrons.

At $\tau = 4$ seconds, we have $\rho = 3 \times 10^4$ g cm^{-3}, and $T \approx 5 \times 10^9$ K $\approx$ 0.5 MeV, which is approximately the mass of electrons and positrons. At this stage the equilibrium population of electrons and positrons decreases rapidly; the production rate drops below the annihilation rate, and shortly after this time all the positrons will have annihilated, leaving a relatively small population of residual electrons. Essentially all the energy of the electron-positron pairs is transferred to the photons, heating them to a temperature ~ 1.4 times higher than the temperature of the neutrinos.

MDK

Csikász Imre

A Rákóczi siremlék pályázat. Épitő Ipar 1909, okt. 31.
406.l.

MDK

Csikász Imre

A kassai székesegyházba szánt Rákóczi siremlék... Művészet, 1909, 398 l.

MDK

Csikász Imre szobr.

Rákóczi-siremlék tervpályázata. Épitő Ipar, 1909. okt. 3. 362 l.

Csikász Imre

Ifjú nő c. nincsé 1917 ben megkapta a Greguss-jutalmat.

Építő Ipar – Építő Művészet. 1917. jan. 7.

(Szobrászatunk az utolsó hat év alatt.)

Kiskúnfélegyházi múzeum III. 179

Kat. 232

Plast.

1912

4118 Csikász Imre.

Sz. Veszprémben 1884 május 9-én

Fiatal leány.

Vétetett az 1912 február 24-iki 13850 sz. leirat szerint 5500 K-án bronzban (474-912).

Kifizettetett 1912 márczius 18-án.-- Elszámoltatott 1912 április 8-án (840-912).

III 3 – 182

az 1912 január 17-iki 2172 (157-912), illetőleg

Sz.n. 369-912
Át. leit. 7083.
157-912-29

Pl.
Vét. 1912

V.

381 fond

836

Fiatal leány.

Egész alakban, állva és szembenézve van ábrázolva. Jobb kezét kinyujtotta és balját olykép tartja, mintha beszélne. Testével jobb lábára nehezedik, míg bal lábával lépni készül. Haját szalag szoritja. Jelzése alól balra, de hátul: »Csikász Imre 1912« és odább pecsét alakjában: »GALLI ÉS VIGNALI, BUDAPEST.«

Bronzszobor, magassága 165 cm.

Csikász Imre

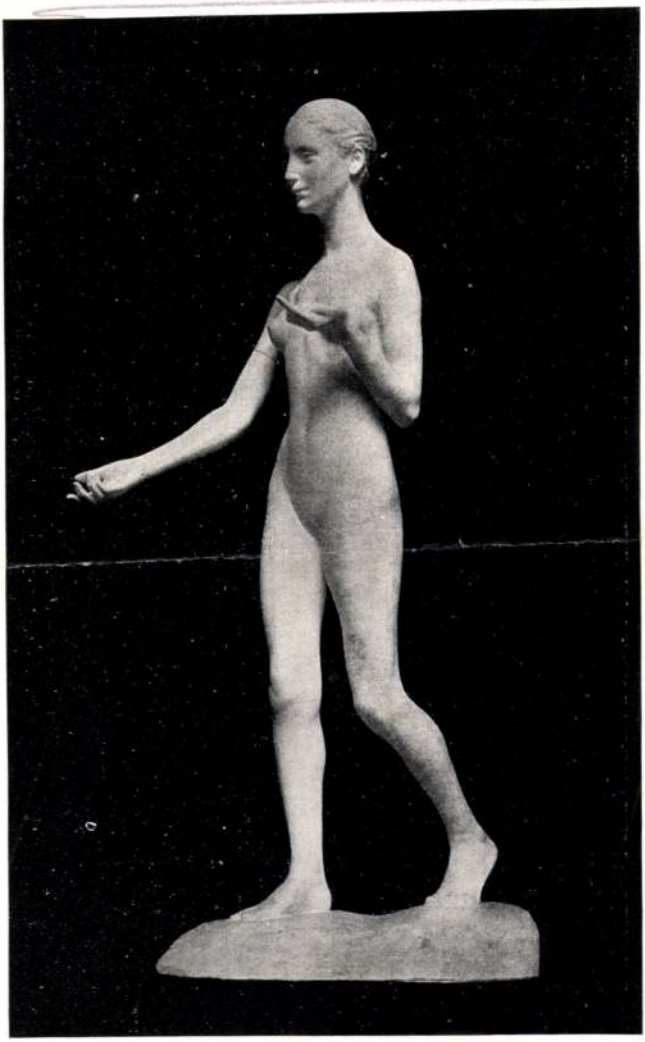

Csikász Imre: Fiatal leány.

Képzőműv. Társ. jub. kiáll.
1911–12.

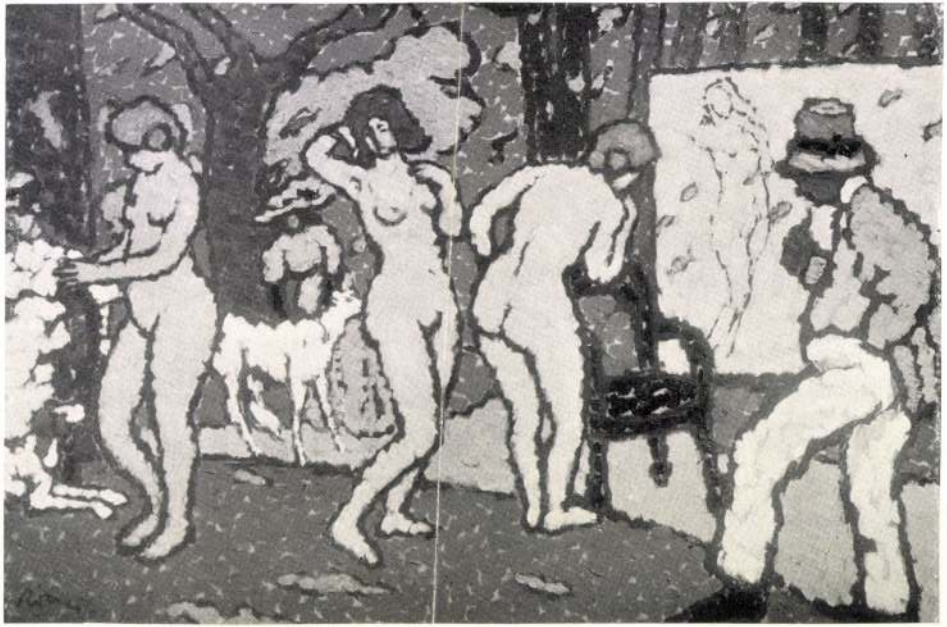

Rippl Rónai József: Festés közben.

Csikász Imre

modern

1400. FIATAL LEÁNY SZOBOR, lépő helyzetben, cinkötvény. Jelezve: Csikász Imre. Magyar, modern.
M. 170 cm.

Ernst Múzeum aukciók

XII

XLVI.

MDK

Csikász Imre

Álló lány, repr.

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

Csikász Ignác

Fiatal lovas, 1912, bronz, 165 cm. magas, Szépművészeti Múzeum, Budapest, feketefehér tábla, reprodukció

E. Gádor - Ö. G. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Budapest, 1955. 63 l.

Csikász Imre

Álló ~~fiatal~~ lány, 1912.
(repr.)

Pogány Ö. Gábor:
A Magyar Nemzeti Galéria 37. l.
Budapest 1966

M.D.K.

Csikász Imre szobrász

meghalt 1914

Müve az 191o-es években került a Szépmüvészeti Muzeum szoborgyüjteményébe.

Fiatal lány, 1912-es vétel

A Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 196.l.

MDK

Csikász Imre

Fiatal leány

Dr.Thirrng G.: Szépmüv. Muzeum. Bpest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bpest. 1926. 91.l.

Caikaes Imre

Vitai Jeno

MDK

Csikász Imre

Fiatal leány

Kampis Antal: Az ujabb magyar szobrászat. A szépmüvészetek könyve. Bp. 1940.

518.1.

M.D.K.

CSIKÁSZ IMRE.

Fiatal lány. Bronz. (Szépmüv. Múzeum)

GÁDOR. E – POGÁNY. Ö.G: Magyar szobrászat.
Budapest. 1953. 19.o. és 29. kép.

MDK

Csikász Imre

Fiatal leány, br.,repr.

Petrovics E.dr.: A Szépmüvészeti Muzeum modern magyar szobrai. Magyar Müvészet 1926. 258.l.

Csikász Imre / 1884-1914/
szobrász

MDK

"Fiatal lány"

a-o

Farkas Zoltán: Ujkori magyar szobrok Galériája.
Müterem 1958 1.évf. 10. sz 4-7.o.

MDK

Csikász Imre

Álló lány, repr.

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Csikász Imre

Fiatal leány, repr.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.

Csikász Imre MDK

Fiatal leány, repr.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

megírva

Csikász Imre

szobrász

Fiatal leány

(Szepmův. Múzeum)

Repr

Ybl ~~utolsó~~ ez félszázad

69. l.

kép

művészete

1926

~~net festő~~.

~~iadból.~~

~~in elégyzése.~~

~~épün~~ kissé balra fordulttan ül a Madonna ~~[illegible]~~ Jézust tartja, ~~[illegible]~~ balról álló ~~[illegible]~~ kis ujjára ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Csikász Imre

1913-ban terverte és kivitelezte az alábbi templom (vörös) márvanyportáléjat.

cród

Dornyay Béla dr.

A veszprémi Károly-templom. Veszprém 1917. 6, 7. l.

Csikász Imre

nobrász

terverte a veszprémi Károly templom kapuzatát

Szikl Veszpr

3/9. P.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

CSIKÁSZ IMRE
szobrászmüvész

PETŐFI SÁNDOR emléktábla Veszprémben

Korompay György: Veszprém, Bpest, 1956 Müszaki kiadó
224. l

Veszprém

1910 a Kegyesrendi reál-
gimnazium épületen
Baesányi János bronz-
veliefje

1909. I Ferenc József
kinál (emlékplakettje a
bronz
veszprém püspöki palota
lépcsőházában

1913. Petőfi Sándor emlék-
táblája a veszprém szin-
ház épületen

rok szobra a veszprém
muzeumban

~~Austria VI.69.~~

Csikász Imre

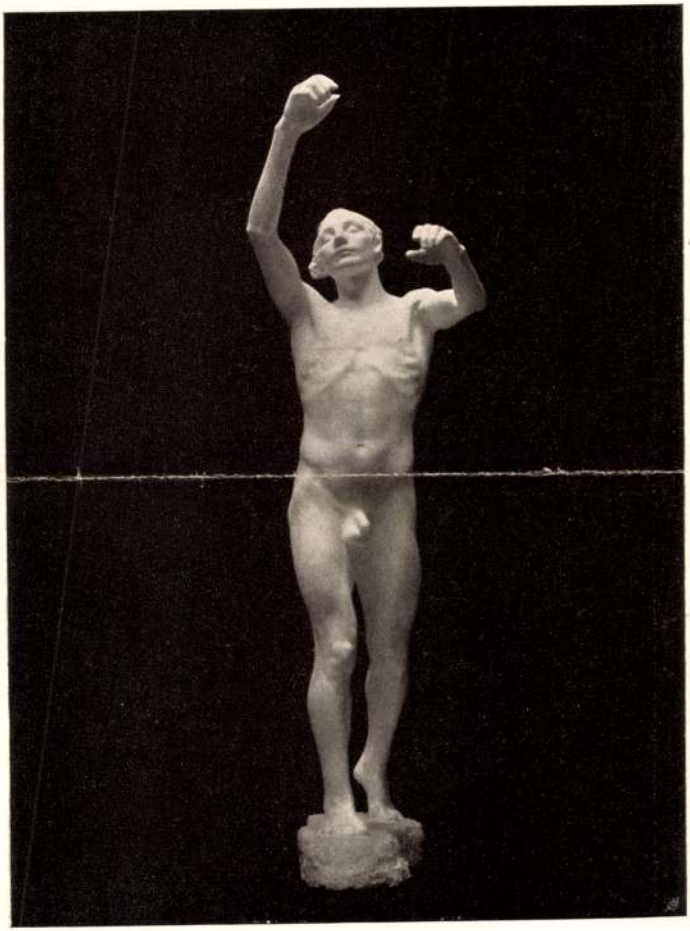

Csikász Imre: Ifjúság.

Műcsarnok 1913/14. téli kiáll.

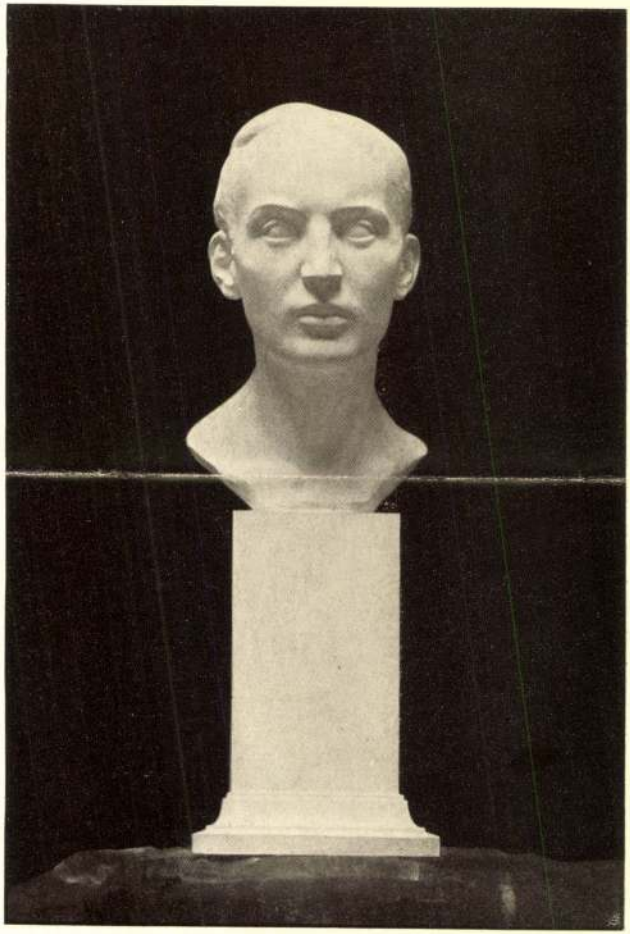

Lux Elek: Bednár János arcképe.

+ CSIKÁSZ IMRE

Ifjuság

A Műcsarnok 1913/14.téli kiáll. történt vásárlások.

Művészet 1914: 85.l.

Csikász Imre MDK

Ifjuság,

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Csikász Imre

MDK

Ifjuság, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Csikász Imre: Ifjuság cz. szobra

Muz. és Kvt. Ert.

VIII. 198.

Veszprém Kunczban

Csikási Imre (1884-1914)

Csibe. 1909. Grons, 10 cm.

MNG. Ltr.: 59.2-N.

Merőjardaság a Képzőművészetben. A Kat. bev. Matolai János. Bp., 1959

31.

Csikász Imre MDK

Csibe, bronz

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Plasztika,1900-1919 - Relief -
Emléktábla

C s i k á s z Imre :
Bacsányi János emléktáblája
/Veszprém,Gimnázium/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Kitüntetések, művészeti díjak.

München, bajor állami arany-
érem, 1913.:
Csikász Imre; Álló női alak.

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Kitüntetések, művészeti dijak

Ráth György dij, 1911.

Csikász Imre: Guggoló leányka.

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Müpártolók, 1850-1900.

H o r n i g K á r o l y
veszprémi püspök
/1840-1917/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Kiállitások

Képzőmüvészeti Társulat
jubiláris kiállitása, 1911.

Csikász Imre szobrai

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70 - 71.
"D.: Csikász Imre"

Plasztika, 1900-1919. - Körplasztika - Akttanulmány

C s i k á s z Imre:
Guggoló leányka.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Szobrászat, 1900-1919 - Körplasztika - Akt-tanulmány

C s i k á s z I m r e :
Ifjúság
/Állami vásárlás a téli kiállitáson, 1913-14./

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Plasztika,1900-1919.- Körplasztika - Akttanulmány

C s i k á s z Imre:
Ifjuság.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"
Illusztrácio : 70.

Plasztika, 1900-1919.-Körplasztika
Akttanulmány.

C s i k á s z Imre:
Ifjuság
- illusztrácio -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Plasztika, 1900-1919- Körplasztika -
Bibliai jelenet

C s i k á s z Imre:
Lot felesége /1914-körül/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Plasztika, 1900-1919. - Körplasztika
- Kut -

Csikász Imre:
Kut-terv/fürdőből kilépő
nő/ - 1914 körül -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Plasztika, 1900-1919 - Körplasztika-Kompozició.

C s i k á s z Imre:
Négyalakos kompozició
1914-körül

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Plasztika, 1900-1919. - Körplasztika - Akttanulmány

C s i k á s z Imre:
Állo női alak.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Grafika, 1900-1919 - Rajz -
Önarckép

C s i k á s z Imre:
Önarckép

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

Plasztika,1900-1919 - Körplasztika-
Emlékszobor

C s i k á s z Imre:
Kinizsi Pál szobra Nagyvá-
zsony főterére/vázlat,
1914-körül/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
70-71.
"D.: Csikász Imre"

művészet
1964. 9. sz.

Csikász Imre

KIÁLLÍTÁSOK

Csikász Imre emlékkiállítása Veszprémben

A veszprémi Bakonyi Múzeum emlékkiállítást rendezett Csikász Imrének. A helyi születésű szobrász műveinek legnagyobb része a megyei múzeum tulajdona — ezt az anyagot tette teljessé a Nemzeti Galériától kölcsönzött Fiatal lány c. bronzszobor. Így vált lehetővé, hogy az igen tehetséges, de fiatalon elhunyt művész egész életműve bemutatásra kerüljön; a gipszterveket, tanulmányokat, egy-két rajzot is beleértve. Az emlékkiállítási jellegnek megfelelően, a szépen rendezett anyagba szervesen illeszkedik bele az a tárló, ahol a szobrász pályáját érintő dokumentumok vannak összegyűjtve.

Csikász Imre 1884—1914-ig élt, rövid alkotói korszakát a felkészülés tanulóévei, (müncheni, brüsszeli, római tanulmányút) és a mecénástól való anyagi függés állandó létbizonytalansága tördelte össze kisebb szakaszokra. A Kossuth-szobor és a Rákóczi-pályázat kudarca, vagy 1910-ben az állami ösztöndíj megvonása, mind egy-egy olyan mozzanat volt, ami visszavetette művészi fejlődésében. Ennek ellenére a veszprémi kiállítás jelentékeny mennyiségű darabjával, és ezek között egy-két kiemelkedő alkotással bizonyítja, hogy a korán derékbatört pálya remekművet is termett.

Gipsz síremlék-tervei még az akadémikus felfogás szellemében születtek: antikos ízű, hideg, kevéssé eredeti alkotások. Ugyancsak útkeresésének tétovasága nyomja rá bélyegét legtöbb portréjára is (Szalay Gyula, Illés Hedda, Mili nővére c. arcképek és Ribó Zoltán egész alakos ülő portréja), amelyeknél csak a modell puszta másolása valósult meg, a jellemzőerő, az elmélyült és szuggesztív karakterizálás legtöbbször hiányzik belőlük. Ezek a gyengeségek különösen kiütköznek, ha közéleti személyiség megmintázásáról vagy hivatalos megrendelésről van szó. Így például Kossuth mellszobra reprezentatív, de személytelen alkotás, Batsányi János emléktáblája pedig — ami a veszprémi piarista iskola falára az Ányos-önképzőkör megbízásából került — még a plasztika törvényeit is áthágja. Igen szerencsétlenül egyesíti itt a művész a körüljárható szobor és a dombormű jellegzetességét; a reliefbe kívánkozó Batsányi fejet olyan erős plaszticitással emeli ki a lemez síkjából, hogy az már szervesen alig tartozik az emléktáblához.

Csikásznak legkiemelkedőbb, és az egész századeleji magyar szobrászatnak egyik legértékesebb műve, a Fiatal lány arról tanúskodik, hogy nem a reprezentatív emlékmű-szobrászat volt a művész igazi területe. Az Ifjúság és az Ülő lány is már kitörést jelentett a kor megmerevedett stíluskötöttségeiből, de az igazi felszabadulást, az egyéni hang megtalálását a Fiatal lány c. akton fedezhetjük fel végérvényesen. Közismert, többször méltatott szobor ez, ami sima felületű megmintázásával, az arc nyugalmas megformálásával, a test és a fej harmonikusan kiegyensúlyozott szépségével beleilleszthető abba a művészi fejlődésbe, amelynek első állomását még a Karoló lány képviselte.

Annál gyökértelenebb, előzmény és folytatás nélküli, a kevésbé ismert — de ezen a tárlaton kiállított — bronz Krisztus-fej. Az érzékletesen mintázott arc mozgalmas és nyugtalan felületével impresszionista látásmódról tanúskodik. A félig lehunyt szem és kissé nyitott száj fokozza a szobor expresszivitását, a szenvedés és kimerültség emberi gyötrelmeit szólaltatja meg, ugyanakkor pedig elhanyagolja az áhítat és földöntúliság kifejezését.

A bemutatott anyagon keresztül tehát megismerhető Csikász rövid és végig nem járt művészi útjának minden mozzanata. Indulásával, ami voltaképpen tanulmányaival és a szakmai tudás elsajátításával esik egybe, még benne rögződik a hivatalos akadémizmus szellemében. Ez azonban legkorábbi, önálló műveiben sem mereviti meg művészetét, később keletkezett Fiatal lány-ával és Krisztus fejé-vel pedig már a kor legmodernebb művészi irányába illeszkedik bele. Művészetének korszerűségét mi sem igazolja jobban, mint hogy két legsikerültebb alkotása szellemében érintkezik a századforduló legnagyobb szobrászának — Rodinnek — törekvéseivel.

Szabadi Judit

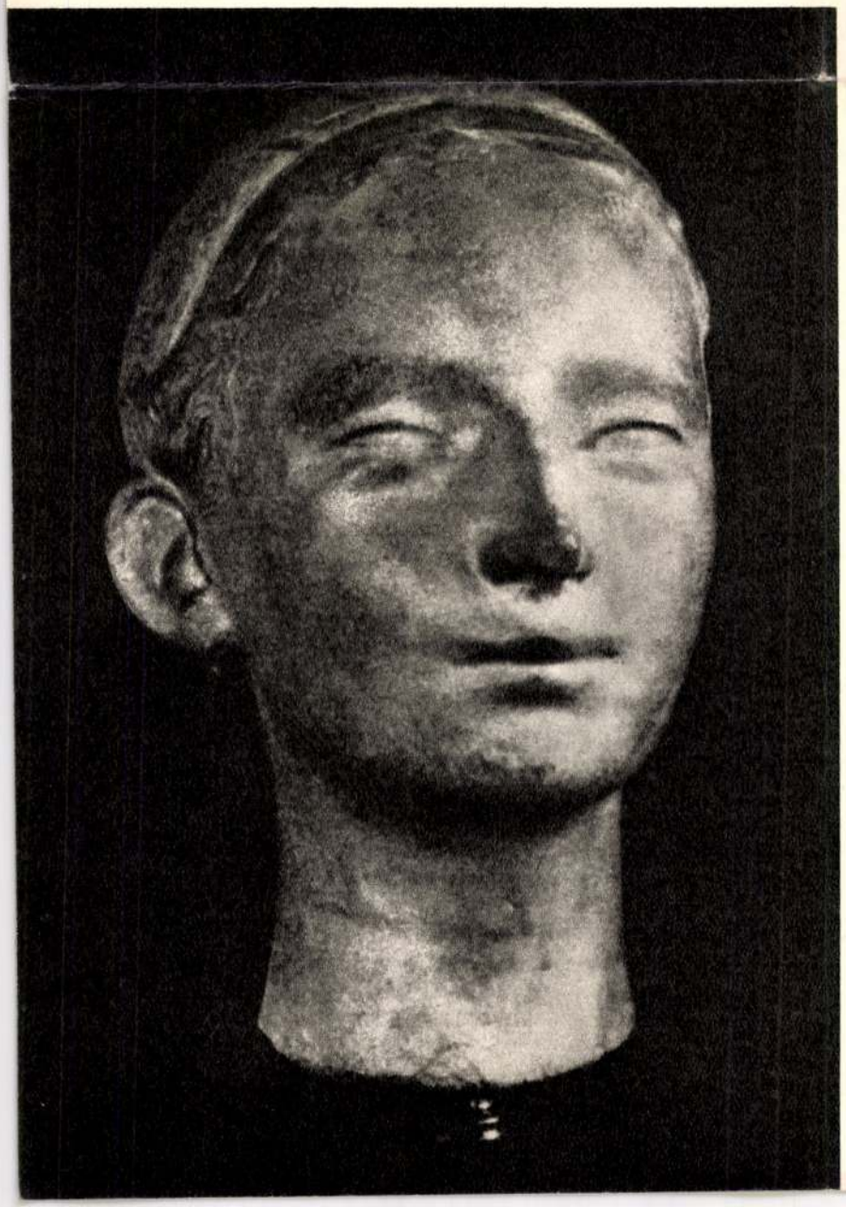

Csikász Imre
Fiatal lány feje
Tête de jeune fille
Голова молодой девушки

Pór Bertalan önarcképei a Dürer-teremben

A Magyar Nemzeti Galéria letéti anyagából mintegy harminc rajzot mutatott be a Dürer-terem, harminc önarcképet, tollal, ecsettel, tussal, ceruzával, krétával megrajzoltat, tekintet nélkül a lapok művészi értékére s híján minden rendezői elgondolásnak, így aztán a kiállítás nem is mehetett igazi művészi esemény-számba, a kiállított anyag nagyobb része egyáltalán nem jellemezte sem a kiváló arcképművészt, sem a kiváló grafikust, kit 1947-es, majd 1957-es grafikai kiállításán megismertünk. Nem szólva arról, hogy az anyagba olyan rajz is belekerült, mely — bár a művészt ábrázolja — nem a művész kezemunkája (egyébként

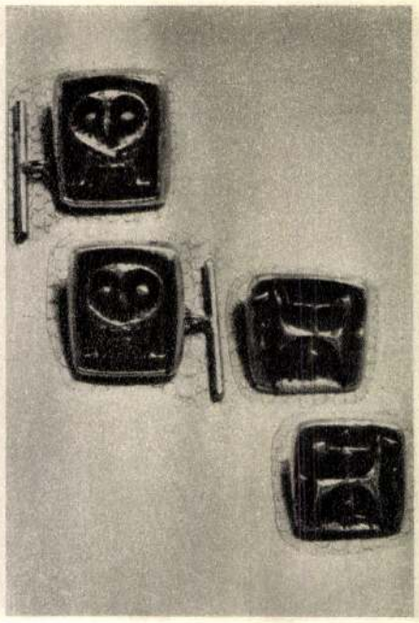

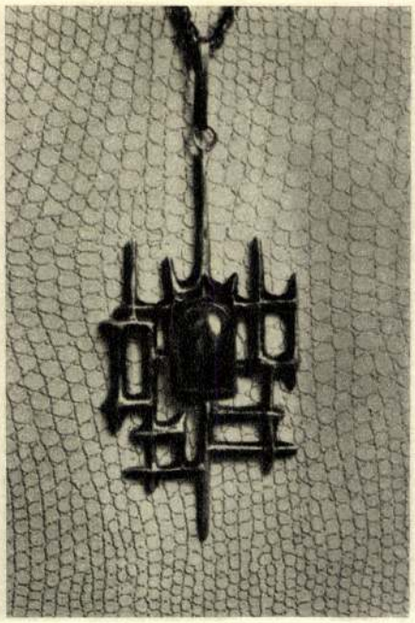

PÉRI JÓZSEF TÁRGYAIRÓL

Olyanok ezek az ötvösmunkák, mintha figyelnék az embereket. Létezésüket szubjektív hatásuk teszi vonzóvá. Talán a kézelőgomb nagyszemű baglya fejezi ki valóban leplezetlenül, hogy szeme gömbjén kitekint a művész és kapcsolatot, érintkezési pontot keres mindenkivel, aki gondolkodva kutatja a tárgyak mondanivalóját és fürkészi az emberkéz alkotta értékben a maradandót.

Ez a forma az igazi, vagy váltsuk a körbe forduló kúpot görbült oldalú háromszögekké, ahol a rendezés lovas alakot varázsolt a díszre? Legyen ez is — az is. Péri József gazdag választékát adja a formának, méretnek és díszítőelemeknek. Doboza fedelén tájképszerűen sorakoznak a fák, de a tájban megjelenik az állatot jelképező motívum, a Nap dőlő sugara elé tartja a nyakát; szinte belekapaszkodik a fénybe. A fedéldíszítő cizellált lemez összhatásában egyúttal a zsúfoltság érzését is kelti. Itt minden pontnyi felületnek megtaláljuk a jelentését mintegy ellenhatásaként a körülölelő részletnélküli síknak, ahol teret talál a visszacsillanó fény. Inkább kérdés mintsem bírálat — ha a néző meghökken az erőteljes kontraszthatástól — szabad-e ennyire „megnehezíteni" a sík közepét? A doboz fémteste elviseli a súlyt, a figyelem azonban „elfáradhat" a sűrített mondanivalótól és az ilyen nagyfokú ellentét alkalmazásától. Kompozíciós elvében szinte ellentéte a doboztető díszített része a kézelőgombon látott összhatásnak, bár a motívumok a teljes térkitöltés igényével jelentkeznek ott is.

A változatosságra való törekvést példázza az applikált díszítésű doboz. A forma itt ellentéte az előző négyszögnek — téglalappá nyúlik, bár a tárgy lehetne elnyújtottabb, karcsúbb is, ha az applikált díszítéshez kívánjuk igazítani. Az oldalak és a fedél simára munkált felülete uralkodik, és ez a jelleg túllépi a forma vagy alap funkcióját; mondanivalót jelent, mintegy közli a legfontosabb gondolatot. A díszítésnek alkalmazott mélyvágású, vésett, applikált motívumokat nem határolja bezárókeret. Szemlélet dolga a határ, mert lehet az a doboz széle, másnak talán a kimetszett dísz határvonala, ha pedig sima és egyszínű a környezet, akár a végtelen. A díszítmény határvonalától jobb eltekintenünk, mert túlságosan tagolt és zegzugos útvesztőbe bonyolódhatunk. Az összhatás e tárgynál sajátos kettősséggel bír. Amikor a testet figyelem a dísz, mint épületen a dombormű, csak a szépítő szolga. A díszítmény csatajelenetén tűnődve a test a cselekmény hordozója lesz. Uralkodó és szolga egy személyben. A tárgy és dísze a figyelem koncentrálódási körétől függő feltétel csupán. Ha e jelenség okát kutatom úgy érzem, hogy formai jellegre vezethető vissza. Az applikált dísz nagy felületet borít. Mozgalmassága túlnő az egyszerű díszítésen, határa lehet véges vagy végtelen, mélysége pedig feltűnően nagy. A doboz alakja, sima egyszerűsége klasszikusan szép, és e két mű együtt meghökkentő. A doboz jó kompozíciós érzékre vall, ahol az ellentétek megjelenítésére való törekvés talán a túlzástól sem riad vissza.

Az egyszerűtől indultunk el és nem árt, ha ennyi eszmefuttatás után visszakanyarodunk a művészet eme örök gyökeréhez. Jó példaként említhetem az asszimmetrikus kivágásokkal díszített köves csüngőt vagy az ugyancsak kövekkel díszített karperecet. Az öntvény formája, belső rajza szinte huzalt utánoz, erőt és súlyt a kő és foglalat ád, a fém itt méltó keretté kapcsolódik játékosan, szerényen és egyszerű formával. Péri József számára a keret itt sem szent és sérthetetlen, mert a következő csüngőnél már változtat a formán. Kitört rácsdarabot vagy homokban szétfuttatott dermedt viaszt utánoz. Az ötlet izgalmas — csak az anyagszerűség nem tükrözi a fémet.

A képeken ismertetett tárgyak nem ölelnek fel több éves korszakot, az alkotói tevékenység elég rövid szakaszát jelenítik meg, és az igazat megvallva válogatásuk részben céltudatos volt. A művek lázas tevékenységről vallanak. Út, téma és formakeresés mellett a kitörni akaró szándék, harc a sablonos ellen, a sokértelmű, de egyjelű mondanivaló megjelenítése, lázadás a megszokottság ellen, az ismert motívumok próbálgatása és az ismeretlen keresése látszik.

Ahogyan a tárgyakat készítő művészben szubjektív szándék szerkeszti a formát, a látottakról szavakkal vallani sem történhet szubjektív élmény nélkül. Ebben az ismertetésben is szükségesnek érzem újból megjegyezni, hogy konkrét tárgyat szavakba önteni épp úgy irreális, mint egyetlen logikai sort pusztán tárgy segítségével kifejezni. Elérhetünk ugyan eredményt, ha szavunkat a tárgyakhoz formáljuk, de a döntő mégis az, amit a tárgy sajátos formanyelvén önmagáról és alkotójáról elmondani képes. A tárgy szavai pedig nézőiben és használóiban csendülnek fel, amihez legfeljebb segítő kezet nyújthat az ismertetés.

Pál Endre

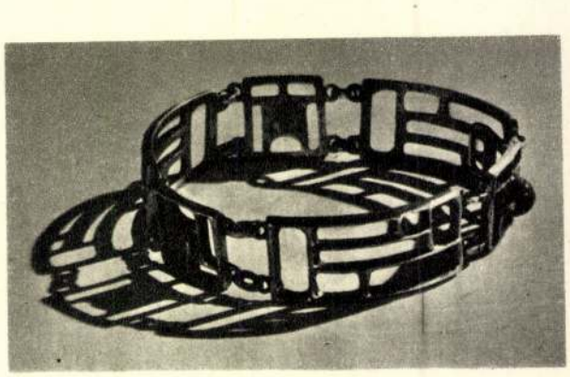

CSIKÁSZ Imre

FEL, FEL A „CSILLAGOK FELÉ"

Csikász Imre emlékkiállításának megnyitása

Minden halálhír váratlan és döbbenetes.

A halál befejez, elrendez és visszavonhatatlan. Bonyolult életsorsokat egyszerűsít le egy pillanattal, a halál pillanatával. Mondhatnám egyszerűen: a halál a megoldás!

Zaklatott életünk, agyonbonyolított napjaink egyenletének egyenlőségjele után a *végeredmény*:

Csakhogy a halált is meg kell szenvedni, ki kell érdemelni.

„Vagy jőni fog, ha jőni kell,/A nagyszerű halál..." — írja Vörösmarty.

A gyermekkirály II. Lajos 20 évet élt!

Petőfi Sándor halhatatlan magyar költő 26-ot

Török Richárd 36-ot

Kondor Béla 42-őt

Samu Géza 43-at

és

CSIKÁSZ IMRE 30-at

Földi életünk(!) tele van viaskodással. Tétlenkedésnek tűnő eszméletlen, szellemi akrobatikával, erős munkálkodással.

A tehetség törékeny!

Csikász Imre példa reá!

Ami lett volna, ha...

... HA Tiziáni kort ér meg kérdése, válasz nélkül marad.

Csikász Imre 30 évet élt és befejezte.

Itt toporgok emléke, szellemi hagyatéka körül. Eszembe jutnak példák a művészettörténelemből. Régi és mai példák. A fiatalon meghaltak fájdalmasan gyönyörű példái.

Halottak, halhatatlanok és szentek.

A felsorolás önkényes, de igaz, írom a megemlékezés sorait és ez jutott eszembe. A halál fekete ténye akkor hat reám, ha igazán megérint a visszavonhatatlan a bekövetkezett döbbenetes TÉNY.

Tizennégy éves voltam, amikor egy vaskos Petőfi-kötetet adott a kezembe Demény Dezső tanár úr. Az évszámokat böngészve vettem észre, hogy Petőfi Sándor csak 26 évet élt. Akkori magamnál 12 évvel volt idősebb és lám, milyen sokat írt és alkotott. Sokat és gyönyörűt.

Szépet és igazat.

Felakasztotta a királyokat...

Kirobbantotta a forradalmat...

Harmincnégy éves koromban faragtam meg II. Lajos magyar király szobrát: MOHÁCSRA.

A fapajzsra ráírtam vésővel: II. Lajos király élt 20 évet, béke poraira.

De galamb itt leszállni
nem mer
Körülöttem minden fecsegve
felnőtt — Komolytalan az
ember

Majd a tél is bohócot
játszik
Konfettit szór a fák hajába
Jégen lámpafény
korcsolyázik

És csömörig megetet
szóval
Míg iszunk a majd eljövőre
Huzat dadog kocsma-
ajtóval

Zabál a tél már kertre
dőlve
Villámló cápafogaival
csattan a megérett
időre

Aranyával az ég
elapadt
Magával sodorta a Napot
délre zuhanó
vadlúdcsapat

Dolgom fagyott levél
mind kacat
Avar recseg rám, ha mozdulok
Hulló kő bennem az
akarat

Ezen teljesen kiborultam.

Ez a gyermekkirály meghalt értünk és meghalt az Országért! Belefulladt a kiáradt Csele-patakba. Ő megtette, amit tudott.

Az oszmán birodalom katonai túlereje szétzúzta a megosztott magyar haderőt.

II. Szulejmán, amikor értesült a király haláláról — egy nagy uralkodóhoz méltón — katonai pompával búcsúztatta ellenfelét.

Így írom én körül és így élem meg Csikász Imre halálhírét, lehajtott fejjel.

Barátom, Török Richárd fiatalon meghalt szobrászkollégám sorstragédiája visz közel a Csikász-drámához.

Csikásznak két remekműve maradt ránk. A *Fiatal leány* és az *Ülő leány*. A születési dátumok: 1911 és 1913.

És itt idézem őt: *„... az életem árán is be akarom bizonyítani, hogy van jogom a művészethez és életképes vagyok."*

Egy erőtől duzzadó, magabiztos ember önvallomása ez. És mégis rá egy évre, 1914. január 25-én Csikász Imre halott. Azt, hogy miért halt meg Csikász Imre, nem tudom. Hogyan és miben halt meg?..., azt sem tudom...

Egy felfelé ívelő, ragyogó karrier szakadt meg a halálával, ezt tudom.

Azon gondolkodtam, hogy torzó-e ez az életmű...

És azt válaszolhatom, hogy nem az. Még a kivételesen nagy zsenik és egyben hosszú életet megélt művészek is 4—5 kiemelkedő művet hagytak maguk után... legjobb esetben. Ő pedig kettőt.

Kortársai, sokat foglalkoztatott művészek tovább éltek, és lám a könyörtelen idő velük sem volt elnézőbb.

Sámuel Kornél, Lux Elek, Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Stróbl Alajos, hogy soroljam őket ... hát ők sem jutottak messzebbre az érték felmutatásában .

Jó, ha egy-egy munkájukat emlékezetünkbe tudjuk idézni manapság.

Nyugtalan, küzdelmes és rövid életében sokat, nagyon sokat dolgozott.

Fényes jövő várt reá. Igazi karriertörténetnek indult az élete és talán(?) ebbe halt bele.

Az iram, amit magának diktált? Az a felfokozott életsebesség. Dacos versenyfutás az idővel az alkotás tökéletességéért! Fel, fel a „Csillagok felé..."

Sarusi Mihály

CSANÁDI KÁLVÁRIA

Hodács Ágostonnal először apám történeteiben találkoztam: ő keresztelte (1919-ben), ő tanította hittanra, s 1940-ig Kisiratoson élve róla leginkább az maradt meg benne: nagy magyar volt! És író.

A dolog innentől egyre érdekesebb lett.

Ráadásul apám és a többi iratosi öreg meséiben rendre föltűnt Hodács plébános, öspörös és főöspörös házvezetőnője, akitől leánygyermeke született (igen, a papnak), s a Papkisasszony csúfnevű leány.

Kisiratos múltját, népéletét, nyelvét, társadalmát mind nagyobb nekiszánással kutatva a temetőben hamar rátaláltam a falu nevezetes papjának a sírkövére, amelyen ez áll:

ITT NYUGSZIK
HODÁCS ÁGOSTON
FŐESPERES
ÉLT 72 ÉVET
KISIRATOSI PLÉBÁNOS
1912—1951
ADJ URAM
ÖRÖK NYUGODALMAT NEKI

Így jutottam el a Magyar Irodalmi Lexikonhoz (Akad. Bp., 1963. I. kötet), amelyben ez áll: „Hodács Ágoston (Szeged, 1879—): író, műfordító. Versek, elbeszélések írásán kívül jelentős egyházirodalmi munkásságot fejtett ki (egyházjogi műszótár stb.). Ezenkívül nagyszámú verset, elbeszélést, regényt fordított görögből, németből, franciából. Művei: *Idegen tájakról* (Szeged, 1912), *Nyugat felől* (Szeged, 1912)."

„Falukutatóként" így jutottam egy hiányzó lexikonadat nyomára, s évtizedes adatgyűjtés után lassan összeáll — a sok-sok törmelékből — a kép egy zalkatott életű, hányatott sorsú alföldi római katolikus papról, aki mérnök akart lenni, papnak készülve íróvá s műfordítóvá vált, hogy a kelet-csanádi sárba beleragadva is megpróbálja végül mégiscsak vállalt hivatását teljesíteni.

Inkább szomorú, mint nagyszerű történet az övé.

Hodács Ágoston 1879. augusztus 5-én született, valószínűleg a Vásárhelyi sugárút 12. sz. házban; egy 1944-es bejegyzés Pfeilschifterre pontosítja édesanyja nevét.

Pap, író, műfordító

Hodács Ágoston a csanádi püspökség székhelyén, Temesvárt végezte el a teológiát, a „Schematizmus... Csanadiensis" kötetei szerint pedig 1902-ben szentelték pappá, majd káplán Stájerlak, Temesvár—Belváros, Nagybecskerek, Kiszombor, Fehértemplom, Szeged—Rókus plébániáján, 1912. ok-

GABRIELY GYÖRGY

Cher Polette!

(„valószínűtlen kaoszban")

Igaza van. Úgy döntöttem, jobb, ha nem firtatom, a csapdácskákat micsoda erő állítgatja nekem oly igen szorgalmasan. Ezért hát azon már meg sem lepődtem, hogy nehezen feledhető éjszakánk reggelén eltűnt a szép kisasszony. No, ne gyanakodj semmi különösre – szabályosan kijelentkezett, fizetetlen számlát, rejtélyes levelet vagy egyéb örökséget nem hagyott, épp csak távozott, úgy, ahogy úrinőhöz illik.

És én mégis gyanúsnak találtam ezt a rendet.

Csak az vidított föl némileg, hogy elfelejtett elköszönni.

Mégis remélhetek tehát, gondoltam akkor.

És tényleg, már délután hívatott az igazgató, majd szobájában, a legteljesebb diszkréció mellett, egyedül hagyott egy feltűnően elhanyagolt külsejű úriemberrel, aki ráadásképp folyton dohányzott, s olcsó szivarjának füstjét az arcomba eregette. Amikor épp nem füstöt lehelt a szája, akkor kérdőmondatok jöttek ki belőle. A kisasszonyról faggatott, akit, már biztos észrevetted, nem óhajtok közelebbről megnevezni.

Természetesen hallgattam mindenről, miről úgy véltem, számára érdekes lehet.

Meglehetős rutinnal ijesztgetett, mondván, ha bármit eltitkolok, később még bajom lehet belőle.

Egyáltalán, miért és milyen jogon faggatózik, kérdeztem ingerülve. Nem mintha nem tudtam volna, hogy mit fog válaszolni.

A rendőrség embere, mondta, s alapos oka van föltételezni, a kisasszony olyasmibe keveredett, amibe a legkevésbé sem kellett volna.

S mi közöm volna nekem ehhez, kérdeztem.

Ön adott néki mindenféle órákat, válaszolta a lehető legpimaszabb hangon.

Édes öregem, igen, eltaláltad, megfeledkeztem akkor magamról.

Vigyorogva tapogatta az arcát, és azt sziszegte, ennek még következményei lesznek, trainer úr. S még hozzátette, nagyon nem szeretjük a hamisan tanúzókat.

Eddig úgy tudtam, nem vagyunk a bíró színe előtt.

Ha csak ez hiányzik, megnyugtathat, gondoskodni fog róla, válaszolta.

Kicsit rávágtam az ajtót. Aztán, ahogy a lépteim szaporáztam a lift felé, úgy éreztem, követ valaki a tekintetével. Ismersz, hogy ennek az érzésnek nem bírok parancsolni. Hátrafordultam, tőlem telhető gyorsasággal.

Nem láttam senkit ott, de mintha résnyire nyitva lett volna a padlásra vezető feljáró ajtaja.

Mire odaértem, behúzta egy láthatatlan kéz.

Vastagon borította a por a feljáró lépcsősorát. Nyomokat hagyott benne két láb. Két nagyon kicsiny láb. Egy kisgyermek mezítelen talpa. Követni kezdtem az útján. A padláson valószínűtlen kaoszban dőltek egymáshoz a kiérdemesült bútorok, az iratokkal megtömött és pókhálóborította fűzfakosarak között azonban meglehetős határozottsággal vezetett a lábnyomocskák tiszta gyöngysora, akárha róka nyoma volna, gondoltam, s erről a hasonlatról azonnal eszembe jutott a kép, melyet egy régi levelemből már ismerhetsz, a hóban hempergő lánykáé, kit akkor, még gyanútlanul, álmos szemekkel kajla kutyakölyöknek néztem. Kutya vagy róka kölyke, egyre megy, csak találjam meg végre, fohászkodtam. Ám hiába, gondolhatod. A nyomok egy kanyar után a saját ormótlan cipőmmel tiprott ösvényhez tértek vissza, ami még az amateurnak is azt jelentette, pár méterrel előttem járt a gyermek, pedig a saját szuszogásomon kívül mást nem hallottam, itt és most megesküszöm Neked. Néztem a cipőmet, amivel, balgán, magam semmisítettem meg minden bizonyítékot, s néhány pillanat múlva kételkedni kezdtem, vajon megtörtént-e mindaz, miről ily kitartóan vagyok beszámolandó.

Így semmíti meg célját útjával a kereső.

Szép gondolat, nemdebár, illő volna neki valami ráérősebb formát adni. Hát, adjon neki a faggyas medve, hogy ismét Sárbogárdy barátunkat idézzem, Én inkább a fürdőbe tértem, kicsit felejtkezni, a rettenetes masseur kezei alá.

A sors megsegített – a török ezúttal a szokásosnál is kíméletlenebb volt, így, ha akartam, sem értem volna rá mással törődni, mint a csigolyák közt alattomosan gyűlő mész iszonytató ropogásával – szinte megváltás volt az a máskor nem kevésbé utált hang, ahogy a pékek lapátjára joggal emlékeztető tenyere lapockámon csattant. Szavak híján ily kedvesen jelzi ugyanis a megpróbáltatások végét.

Egy hűvöske Porterrel vigasztalódtam, a kávéházban.

Letottyant akkor mellém valami gyűrött trenchcoat, s abból, hogy lakója elfelejtett köszönni, sejtettem mindjárt, ki lehet.

Hogy volt-e lőfegyvere a kisasszonynak.

Én nem vettem neki.

Hogy hátrébb az agarakkal.

S vele egyéb kopókkal.

Hogy fogok én még másképp is beszélni.

Biztosan, ha másképp kérdeznek.

Hát hogyan szokás a bűnöst kérdezgetni?

Ezúttal elvetette a sulykot.

Miért, hát nem vagyunk bűnösök mindannyian?

Előhúzta zsebéből kesztyűbe bújtatott kezét. Fehér kendő volt benne, lassan bontogatta, de ahhoz nem elég lassan, hogy ne ismerjek rá azonnal a gyöngyházfényű markolatra.

A padláson találtam, mondta. Mostanában hagyhatta el valaki. Érdekes, tette hozzá még, kicsit szórakozottan.

Micsoda, kérdeztem.

Hogy milyen poros a cipője.

Szavak nélkül állt föl, üres poharamat egy másik kendőbe csavarva zsebébe süllyesztette, aztán sarkon fordult, és vissza se nézve elballagott.

Remélve, hogy életed csak a kívántad „picivel" mozgalmasabb, ölel:

Gabriely

CSIKÁSZ hmm

LÁBASS ENDRE

Szárnyasajtó

Római lány

Nem szerettem a piszokban várni. A levegőben olaj lehet, lecsapódik, mint a pára, s beleragad a por göndör, szürke gyapja. A kocsmák ventillátorai előtt van egy rozsdás dróthálón, töredezett kép, lelátni a pincébe, alakok, lomha nagy foltok, döngésük, duruzsolásuk még felszivárog, templommélyi áhitat, a dróthálón zsírba, olajba ragadt por lengedez, innen gondolom, hogy zsíros lehet a szél. Megfigyeltem, metrókijáratnál várnak a lányok, mandulaszeműek, a forró, büdös, föld alatti szélben karcsúk, dölyfösek, elfordítják fejüket, némelyik elmosolyodik, de csak ha már bezáródott köztünk az ajtó, és elindult a kék, városi busz, Pest, már Pesten vagyunk megint, feltűnnek a kék buszok, megérkezéseimkor, ha a vonatablakok barna üvegei közé szórt kristályok közül ismerős utcákra láttam, a kék buszok kicsik voltak, távoliak, mindig esett az eső, városszéli ketrecekben sorakoztak a nedves, fekete aszfalton, véget ért a balatoni nyaralás.

Én szép helyeken szerettem várni, szükőkutaknál, templomlépcsőn, folyóparton, szobrok lábainál, kihalt skanzenek nátriumgőzlámpás, hazug díszletei között, a várban, de legjobban a kislánynál, aki vacak kis medence hátuljában álldogál, sokszor banánt raknak a kezébe, kutyaszart, egyszer lakkfilccel szívet rajzoltak a meztelen hasára, évekig nem mossa le a savas eső, kis mellei vannak, ha letérdeltem a hideg kőre könyökölve, a kislány tenyerében hordozta a rendőrség vörös neoncsillagát, mellette vártam évekig valakire – mindenkire, aki körül tavasszal virágba borulnak a bokrok, mint most is, tavasz van, április, Bolond április, képeslap a sárban, az ifjú Mensáros csókolja Krencsey Mariannt, április, ez a florales ludi, a florália, az aedilisek hüvelyes növényeket dobálnak az emeletről a meztelenül rohangáló nép közé.

Tanultam egy játékot a gyerekektől, három ember kell hozzá, a medence pisisugárban spriccelő csöveit be kell fogni, mindkét kezünket kitárva elérjük a csövek száját, és ha minden cső száját befogtuk, a kis ívólyukakon a vízsugarak sokkal magasabbra spriccelnek, odafönt meg egy pontban találkoznak, vízsugárkupola gótikus ívei, ha nem egyszerre csinálja mindenki, valaki csuromvizes lesz.

Nem rossz, van majdnem olyan jó, mint az angyallábnyom; amit a téli

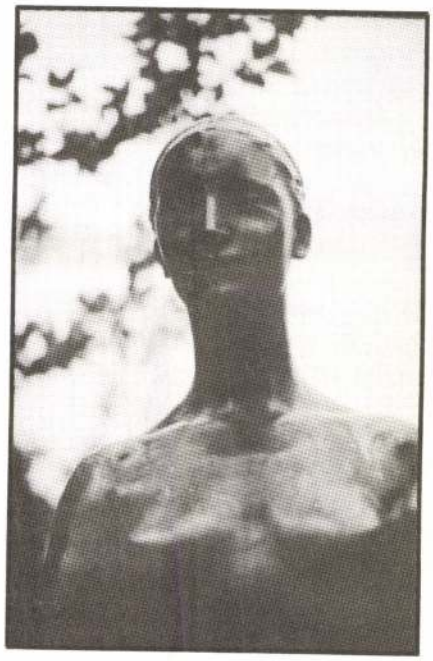

busz párás Ichor üvegére nyomunk öklünk oldalával és ujjaink hegyével, az Ichor az istenek vére, a Jövő században abból csinálják az üveg puskagolyókat. Szelíden kérem a bérleteket.

Én szép helyeken várok, a rendőrfőkapitánytól is kértem engedélyt, filmforgatás ürügyén kiköltözni a térre, a kislánnyal szembe, kora reggel, de a kapitánynak jó orra volt, átlátott a szitán.

Hajnalban egyszerre csak ott teremtem volna a téren mindenestől. Hátam mögött a csorba üvegű, furnéros vitrinben a fejetlen, kerámia Astarte, aki ötvenhatban leégett Rihmer kerámikus pinceműhelyében, mellette Hennel Gyula táblabíró kerek, vas faliórája, a hat órán álló vasmutatókkal, az a krisztuskás ruhafogas, kitártkarú vasemberkék, kalapakasztók, a kilenc égtáj felé emelik gombócba szorított vasöklüket, mint az Idegen, aki mindig széttárja fekete karjait a fehér alapon, Idegeneknek belépni tilos, az egyik kis vasemberre felakasztva a lomtalanított bőrkabátok, másikra színjátszós ballonok bőr focigombokkal, harmadikra a tükörbársony kalapok, negyedik elment vadászni. Földigült, homokszínű klubfotelben fekszem, jobbra lingelpolc, balra redőnyös, amerikai irodabútor, benne a szamárfüles kéziratok, molylárvák, üveggolyók, dugipia.

Ez egy randevú, szokás szerint sokkal korábban a helyszínen vagyok, ez az igazi tettes, nemhogy visszatér, az semmi, ott szobrozok a kislány tövében, az ember mindig akar valami apróságot vinni magával, mintegy megerősítésként, egy üveggolyót, egy tollat, amit előhúz egy óvatlan pillanatban, és ez majd eldönti a dolgokat, lebillenti a mérleget, csak ahogy otthon álltam, az első reggeli fényben, nem tudtam dönteni, mit vigyek, meg dagadt volt az arcom az álmoktól, kettőt, hármat láttam magamból, az összes zakóban, kabátban, az összes golyómmal, vackommal, pokollépcsőjén alvó embercsont netsuke, sajátcsont okimonó, elvittem az egészet a térre, körberaktam, vártam, egy-két pillanat kiesett, mire kinyitottam a szemem, többen jártak, csíkokat húztak a címerpajzs téren, megálltak, röpke csodálkozás, ez biztos forgatás, le-lemaradoztak, felgyülemlettek, torlódtak, körülfolytak – mindig te akartál lenni a középpont, az anyaföldhöz verted magad üvöltve.

Egyre többen lettek volna, már ki sem látszom, akkor jössz meg késve, mi ez a szar tömeg, filmforgatást bámulnak, divatbemutató van, vagy elhull valaki, szívét masszírozzák elektromos gumipumpákkal, életbentartógépek, akkor sem illik zavarni, megvetően biggyeszted szádat, nagy ívben elkerülöd a középpontot, elmész Csikász Imre Római lánya előtt, a medence fohíjas, kék aprómozaikja mohos, ugrálok, kiabálok némán, mert megláttalak.

Tiszteletkörök egy Csikász-szobor körül

Nincs egymáshoz közünk. (Minek van köze mihez?) Mit kezdhetnék én veled? Most te vagy a nagy halott. Egy a sok közül. Ügyeletes. Én mindörökre iskolás. Nehézfejű, tunya, megbújva hátak mögött. Éljen a haza! – dördül. Megyünk haza? Neved se tudnám, ha nem kerülünk ide, a városba – kínos, kedvetlen, kusza –, véletlen helyünkre, vétlenek, vétkesek. Nincs is itt helyed. Halott vagy. Itt is, másutt is. Harmincéves. Szobor.

De futnak már a kiscsibék, / sárgás aranygolyók. Március. Futnak a zöldbe. Szárnyukkal csapkodnak, előredőlnek. Lassúak. Hiába futnak. Alig haladnak. Elbuknak. Csőrük a földben. Esetlenek. Helyük: meleg, puha fészek. Napsütés. Napfényes zöld mezőn puha fészek: húsvéti képeslapon. Fénylik csöpp szeme. Oktalan. Ártatlan. Nem szobor.

Még semmi csak. Sok csibe. Tömeg. Nincs egy csibe, csak sok van. Fészekalja, amivel a kotlós előjön, vagy kerek szám, ami a gépben kikelt. 50 db. Száz. Rendelésre. A sokból egy: esély. Hangja lesz. Ébreszti majd a Napot. Őrködik idő és tér határain.

Csikász Imre: Csibe

Jelez: váratlan vendéget, érkező időt. De most még semmi. Lehet, ha lehet.

Csibéd gondterhelt. Szép feje meghajol, már-már előrebillen. Mégis, pálcácska lábain biztosan áll nehéz-nagy teste. A könnyű-kis test. Csibe bronzból. Bronzpihe.

Szinte semmi. Szomorúság. Fázósan, félve húzza össze magát. Zárt. Formája tökéletes. Mint a tojás? Annál élőbb. A láb az egyetlen lehetséges szögben támaszkodik a talajon, tartja a testet. Feje behúzva. A begy tele. Pihekönnyű élet. Fémnehéz halál. Ami van: szinte semmi.

Reménytelen. Nincs élete. *Ah, semmi, semmi.* Ismét s újra meg újra. Fűszál, fiatalka, csibe. Felkapja szél, madár, mely röpülni tud, elejti, alábukik, elkapja, alászáll vele. Élete félelem. Vaksi szeme az eget kémeli. Az ég veszély. A földön futni, az a miénk. Lábai keresztút. Merre menjek? *Menni? Maradni? Mit jelentenek ezek a szavak? Nem jutunk semmire, ha itt maradunk.* Nem jutunk messzire, ha elmegyünk.

Előttem a szobor. Csibe? Egyetlenegy. Kézbe való. Simul. Hűvös. Tömör. Fényes, nehéz golyó. Domborzata van, árkok, dombok, hajlatok, dudorok, ívek. Formájában szeretet, simogató kezek. Feje kedves, komoly, csőre kemény, célratörő. És nincsen szaga. Méltóságeljes, gondolkodó, fegyelmezett. Körüljárható. Lába nyitott szobortest. Nem puha csontocska. Megállt. Szilárdan. A lábszárak íve bezárul. Talapzata van.

Ladányi István

KALAPÁTI FERENC

mellkasi gyűrődés a háton

kiszolgált ruháim után ha nyúlsz
futtasd ujjbegyed végig a hányaveti ráncon
melyet trehányul vetett hátra a parttalan idő sodra
megkopott ingeim redőin
érezheted újra hogy hol
eladdig szálkás szív lakott
most konok üresség tátong

egy reggeli kései mérlege

egyszer majd mindent elrakok
a tegnapot és a holnapot kartotékba rejtve
hogy megtudjam sima vagy lejt-e az életem
s hogy merre kóválygog bennem estelente
a tőrbecsalt reggeli é(r)telem

POLGÁRI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
KOCSIS L. MIHÁLY

Lapigazgató:
DR. VARHELYI ANDRÁS

Szerkesztőség: 1085 Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199
Telefonok: 138-2399, 138-4871, 138-4262, 138-2696, 118-5009
Telefax: 138-3313
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, postai hírlapüzletekben, valamint a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636-021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj az 1991. évre egy hónapra 240 Ft, negyedévre 720 Ft, fél évre 1440 Ft. (Az év hátralevő időszakára 1920 Ft.)
Kedvezmény az előfizetőknek példányonként 3 Ft.
Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat
H-1389 Budapest, Postafiók 149.
Kiadja a PUBLICA RT. a Hírlapkiadó Vállalat közreműködésével
Felelős kiadó:
CZAKÓ GÁBOR elnök

Athenaeum Nyomda. Felelős vezető: LOSONCZY GYÖRGY vezérigazgató
ISSN 1215-0185

MEGAY LÁSZLÓ

Lyukas lepelben kísért

Ne bántódjon meg senki, aki nem az — de az igazi művész mégis az építész. Szó szerint vagy jelképesen ő emel házat valamennyi múzsának — ezért aztán, közvetve őt szolgálja mindegyik. Ebből következik, hogy az építészek az én szememben a legokosabb emberek. Szakmájukban csaknem mindenhatók — ők tervezik a rossz épületeket is.

Ezt maguk tudják a legjobban. E furcsa ténnyel kapcsolatban — némileg mentegetőzve — kitűnő aforizmákat gyártanak. Kesernyéseket, szellemeseket. Ilyet például: „az orvos elhantolja tévedéseit, az építész befuttatja repkénnyel". Ez rendjén való volna, ám anynyi repkény és borostyán ezen a tájon nem terem, hogy minden rossz ház homlokát az koszorúzza mifelénk.

Bár nagyon keveset tudott, ezt viszont sejtette hajdani miniszterünk, aki a dunaújvárosi házak rútsága miatt háborgó mérnököket azzal fizette ki, hogy a fák majd eltakarják a sivár homlokzatokat. Ha jól emlékszem: erre válaszolt egy folyóiratban Preisich Gábor annak idején egyszerűen marhaságnak minősítve a kijelentést.

Az eset egyszerre több mindent bizonyít. Először azt, hogy a szervilizmus jó tíz éve sem volt kötelező, másodszor pedig, hogy az időnként való közbeszólások nem nagyon zavarták a szocialista építés ügymenetét.

Számomra a harmadik tanulság a legfontosabb. Eszerint az önkényuralom nem csupán kormányzási módszer, hanem építészeti stílus is.

A hanyatló birodalmak és a diktatúrák csaknem mindig gigantikus építkezésekkel szórakoztatták magukat, amiből talán az is következik, hogy a totalitárius rendszerek már születésük pillanatában a pusztulás jegyeivel bélyegzettek.

A fasizmus és a kommunizmus építészete — és a társművészetek alkotásai — döbbenetesen fedik egymást, és ennek a hasonlóságnak elegendőnek kellett volna lennie, hogy megfossza azokat a gondolkodó embereket minden illúziótól — akikben élt ilyen a tegnapi rendszerrel kapcsolatban.

Mindez azonban puszta okoskodás. Tény viszont, hogy az ország rég elfelejti az elmúlt évtizedek megpróbáltatásait — jönnek közben másfélék is, hogy könnyebb legyen a feledés —, mikor még mindig kénytelen lesz együttélni azzal az építészeti örökséggel, amelyet a szocializmus ránk hagyott.

Ezt a baljós hagyatékot még leltározni is nehéz. Egyfelől itt vannak a beton falanszterek — amelyeket közönségesen lakótelepeknek mondanak —, a végletesen leromlott régi városnegyedek, a megcsúfolt természeti környezet, és mennyi minden még . . .!

A „mennyi mindenbe" értékes, de diszfunkcionális középületek is tartoznak éppúgy, mint a tönkretett régiek.

És, hogy a baj még nagyobb legyen, változatlanul igaz: az építészetben egy gazdaság és társadalom minden rendellenessége, működési zavara megmutatkozik. A hibák és tévedések pedig kővé válva évtizedekig, századokig kísértenek.

Így fog kísérteni bennünket Budapesten a Budai-hegyvidék kiárusítása, a Duna-parti szállodasor rossz léptéke és a környezettől idegen volta, a főváros légutainak elfalazása, a várlejtő — most kezdődött tönkretétele — és a többi.

Mondhatjuk úgy is: ezek voltak a kommunizmus kísértetének — lyukas lepelben járó — unokái. Nagy kérdés: a világkiállítás — ha lesz —, milyen építészeti köntösbe öltözik majd.

KONTHA SÁNDOR

Egy szál cirok

Harminchárom esztendővel ezelőtt azt a rágalmat terjesztette rólam az igazgatóm, hogy nem tud olyan munkát rám bízni, amit el ne végeznék. Ennek eredményeként a mintegy 1050 (ezerötven) forintos fizetésem változatlanul hagyásával, kölcsönkért és -kapott a Művelődésügyi Minisztérium Képzőművészeti Osztálya.

Egyebek között ekkor, a betegsége miatt helyettesített kolléganő íróasztalának rendezése közben alkottam némi fogalmat arról, milyen lehetett Augiász istállója, ezen kívül pedig módomban volt fölleltározni az épület teljes műtárgyállományát, a pincétől a padlásig.

A pincét szó szerint kell érteni; ott volt a tekepálya, amelynek ablakait az előző éra szocreál jellegű festményeivel sötétítették, avagy pótolták, az egyik sarokban pedig bronz és márvány szoborportrék hevertek, mintha kugligolyók lettek volna.

A fölsőbb szinteken kedvezőbb körülmények között, de az ismeretlenség homályába burkolódzva jobb sorsra érdemes műtárgyak *lappangtak:* tizenhetedik, tizennyolcadik századi külföldi festmények, valamint neves magyar festők, szobrászok e századi, a felszabadulás előttről és utánról származó alkotásainak sokasága.

A külföldi festményekről kiderült, hogy a Szépművészeti Múzeumban háborús veszteségekként voltak elkönyvelve. Nagy felfedezésnek számított Dési Huber István egyik főműve, a Viharmadarak előkerülése, valamint az egyik íróasztalt díszítő bronz férfiakt, amelyben — bár azelőtt még fényképen sem láttam — Mészáros László művét véltem fölismerni. (A szobrot akkor, mivel éppen a művész monográfiáján dolgoztam, átvételi elismervény ellenében kölcsönvettem, s ez a mű ma, bűnömet töredelmesen bevallom, „maradványként", Atléta címen a Nemzeti Galéria Mészáros-kollekcióját gazdagítja.) Csernus Tibor nevezetes Három lektora, erősen megviselt állapotban, ugyancsak ekkor került elő.

A fentiekhez hasonló élményben és tapasztalatban azóta igazában nem volt részem. Ha ettől a régvolt esettől eltekintek, meg attól is, hogy a veszprémi múzeum padlásán (megint csak szó szerint) kolléganőmmel együtt leltároztuk Csikász Imre hagyatékát (ez egyébként némileg más jellegű ügy), továbbá, hogy egy, a gicscsek kiselejtezését célzó kampány keretében az alsó és magasabb osztályú egykori pártüdülők képzőművészeti alkotásaira is pillantást vethettem, bátran kijelenthetem, nincs konkrét ismeretem arról, milyen értékek rejtőznek hazai és külhoni közintézményeinkben. (Parlament, minisztériumok, követségek, különféle intézezetek, tanácsok, önkormányzatok, állami bankok stb. stb.) Aminthogy átfogóan senkinek sincs.

Közintézményeink műkincsállománya, több rendszerváltást is átvészelő gyakorlatnak köszönhetően, részben a különböző múzeumoktól letétként átvett (s esetleg vissza nem adott), részben az állami vásárlások anyagából könyvjóváírással, azaz ingyen kapott művekből tevődött össze. (Nem kizárva természetesen más eredet lehetőségét sem.)

A műtárgy — ez a múzeumban lévőkre éppúgy érvényes, mint a másutt találhatókra —, ha nincs pontosan nyilvántartva, szakszerűen meghatározva, ha hollétét nem ismerjük, gyakorlatilag elveszett mind a kutatás, mind pedig a köz számára. Az ilyen műtárggyal minden megeshet: ki van téve az ízlés- és rendszerváltozások, a gyakori fejcserék viharainak, hányódhat, kallódhat, tönkremehet; szőrén-szálán privatizálódhat is.

Valahol valakinek végig kellene ezt végre gondolnia, intézkednie a műtárgyak intézményenkénti számbavételéről, s valamiféle központi, a gyarapodásokat és egyéb változásokat is regisztráló nyilvántartásáról.

Megoldható-e ez a technika és gondolkodás mai szintjén? Talán igen. Abban biztos vagyok, hogy megérné a fáradságot; a meg felbecsületlen anyag minden kétséget kizáróan felbecsülhetetlen nemzeti értéket képvisel.

Az új idők új seprűiben bízva nyújtom át a címben jelzett cirokszálat.

CSIKÁSZ Imre

továbbá a régi gyüjtésekből egyes romlásnak indult tárgyak helyreállítása stb.) a lehetőség szerint elvégezték.

A gyüjtemények állaga. *Könyvtár:* 9149 könyv, 742 hirlap, 361 apró-nyomtatvány, 210 térkép, 136 kézirat, 2334 oklevél és egyéb irat, 961 egyéb anyag. Összesen 13.893 db. — *Régiségtár:* 3218 őskori, 2263 római-kori, 4911 közép- és ujkori, 118 kegyeleti tárgy, 41.778 érem. Összesen 52,288 db. — *Néprajzi tár:* 1416 magyar, 14 hazai nemzetiségi, 18 rokonnépi, 144 külföldi tárgy. Összesen 1592 db. — *Képzőművészeti gyüjt.:* 22 szobor, 103 festmény, 126 rajz és metszet, 45 fénykép, 1790 modern iparművész. tárgy. Összesen 2086 db. — *Természetrajzi gyüjt.:* 105 állat, 1354 növény, 156 ásvány, 9488 kövület. Összesen 11.103 db.

A múzeumépületre engedélyezett 120.000 K 7-ik részlete fejében 1914-ben 5000 K rendkivüli segélyt nyert a múzeum.

A múzeum személyzete. Igazgató: *Laczkó Dezső,* kegyesr. főgimn. igazgató. — Őrök: *Rhé Gyula,* máv. állomásfőnök Jutason. (Tiszteletdíja 600 K, felében az államsegélyből, felében a vármegyétől.) *Dr. Dornyay Béla,* kegyesr. főgimn. tanár. — Szolga: *Lennert Ferencz,* megyekatona.

87. ZOMBOR. I. A hivatalos jelentés szerint a *városi könyvtár* jövedelme 1914-ben 3358·76 K volt. Nevezetesen befolyt: az 1913. évi pénztári maradvány czímén 602·39 K; katalógusokból 42 K; városi segély czímén 1600 K; tagsági díjakból (látogatási díjak) 1009·60 K; kérőlapokból 33·60 K; kamatok fejében 31·17 K; óvadékokból 40 K. Ebből az összegből a könyvtáregyesület fordított: kötésre 336 K-t; személyi kiadásokra 1879.98 K-t; tagsági díjakra különböző társulatoknál és egyesületeknél 246·49 K-t; póstaköltségekre 35·84 K-t; nyomtatványokra 119 K-t; irodai szükségletekre 114·02 K-t; helyiség fenntartására 78·39 K-t; óvadék visszafizetésére 10 K-t, vagyis összesen 2819·63 K-t. A pénztári maradvány az 1914. év végén 539·13 K volt, mely az Egyesület tiszta vagyonát képezi.

E pénztári készlet daczára, mivel a könyvtár 1914-ben államsegélyt nem kapott, a könyvtár anyagát vétel utján egyetlenegy kötettel sem gyarapították, mert a könyvek bekötését és a tudományos társulati tagdíjakat, miket más években az államsegélyből szoktak fedezni, most egyleti jövedelemből voltak kénytelenek fizetni s ez felemésztette 582·49 koronájukat, amiből pedig könyveket vehettek volna.

Az Egyesület 1914-ben egy választmányi és egy közgyülést tartott. A város meghallgatta a könyvtári személyzet kérését s kifejezetten az alkalmazottak fizetésének felemelésére 600 koronával javitotta az évi segélyt. Ezenkívül a város, látva, hogy a szük helyiségében immár alig mozoghatnak, egy új szobát engedett át a könyvtárnak.

A könyvtár olvasóközönségének száma egyébként az 1914. év folyamán egynéhánynyal szaporodott s alkalmat adtak arra is, hogy a könyvtárt sebesült katonák is használhassák.

A könyvtárt 255 nyitási napon 177 egyén látogatta meg s használt 16.915 kötet könyvet. A használati díj személyenként 6 K volt. A könyvtáros és könyvtárkezelő 700—700 K tiszteletdíjat, a szolga pedig 480 K díjazást élvezett az Egyesülettől. Egy olvasó ellátása e szerint átlag 10.62 koronájába, egy könyvnek a kezelése pedig átlag 11 fillérjébe került az Egyesületnek.

A könyvtár törzsállománya az 1914. év végén 33.989 kötet volt. Ebben a gyarapodás: állami letét 4 db; ajándék, hagyomány 15 db. Hogy a 246·49 K «tagsági díj» ellenében hány kötet jutott a könyvtárba, annak kimutatásával adós maradt a jelentés.

A könyvtár személyzete. Igazgató: *dr. Falcione Nándor,* ügyvéd, takarékpénztári igazgató. — Könyvtáros: *Csetri Mihály,* főgimn. tanár. — Könyvkiadó: *Hanke Ágostonné.* — Szolga: *Gajdos Mihály.*

88. ZOMBOR. II. A *Bácsbodrogvármegyei Történelmi Társulat múzeuma* anyagiakban csupán az előző évekről áthozott államsegélymaradványra támaszkodhatott, mert az 1914. évi államsegély elmaradt. De e rendkívüli viszonyok között sem hagyhatta érintetlenül azt a munkateret, amely évről-évre pótlásokra szorul.

A titkár és a múzeumőr huzamosabb idő óta tartó összefogó munkájának az eredménye, hogy ma már a *könyvtár* szakleltára is készen áll. A katalógust a Társulat évkönyvében teszik közzé. A számbavett könyvek, hirlapok és apró-nyomtatványok száma: 2033, értéke: 9097 K 63 fill.

A *régiségtár* 15.564 dbból álló gyüjteménye az újverbászi czukorgyártelepen talált régiségekkel gyarapodott. Sajnos, a leletnek csak egyik része jutott a múzeumba, a többi a műkedvelő-régiséggyüjtők kezén kallódott el.

hanem az épülőfélben levő új múzeum minden ügye.

A múzeum létesítése s fenntartása körül hervadatlan érdemeket szerzett Veszprémmegyei Múzeumegylet sem maradt tétlen az elmult év folyamán. Az 1914. év január 21-én tartott rendkívüli közgyűlésében egyrészt mély sajnálattal kényszerült tudomásul venni Ádám Iván volt érdemes elnökének s a múzeum egyik legnemesebb szívü támogatójának az elnöki székről való távozását, másrészt igaz örömmel s meleg lelkesedéssel emelte e díszes polczra nemzeti közművelődésünk és a hazai tanügy egyik legkiválóbb bajnokát: dr. Békefi Remig zirczi apátot. Ugyanekkor dr. Szabó Mihály helyébe dr. Dornyay Béla múz. őrt választotta meg egyesületi titkárnak. Az 1914. ápr. 2-án tartott választmányi gyülés foglalkozott az elmult évről készült számadásokkal, elrendelte a múz. igazgató által bemutatott évi jelentés kinyomatását, az 1914. évre költségelőirányzatot készített s lépéseket tett a Csikász-féle Kinizsi-szobor gipszmásának, egy Gerstner-féle Tizián-másolatnak, valamint a Balatoni Szövetség háziipari vásárain el nem kelt néprajzi anyagnak megszerzése érdekében. A választmány határozatait a június 9-én tartott évi rendes közgyűlés elfogadta.

A múzeum fenntartására és fejlesztésére 1914-ben az Egyesület 1526 K 19 f-t fordított, mely összegből a fenntartási, felszerelési és kezelési költségek fedezése 483 K 90 f-t vett igénybe. Anyaggyarapításra 1042 K 20 f. fordíttatott. A gyarapodás mikéntjére a következő adatok szolgálnak:

Állami letét gyanánt átvettek 12 szakmunkát 33 kötetben, 9 nyomatot, 1 bronzplakettet és 1 veszprémmegyei czifraszűrt.

A vétel útján beszerzett anyag zöme a könyvtár és a régiségtár javára esik. Könyvet vettek 21 kötetet, amelyből 16 köt. szakfolyóirat és 5 köt. önálló szakmunka. A 21 kötet közül 5 köt. a történet-régiségtani, 2 köt. a néprajzi, 3 köt. a művészeti, 8 köt. a természettudományi és 3 köt. egyéb szakra esik.

A régiséggyüjtemény gyarapítása czéljából többfelé ásatást terveztek, de csak a kora tavaszszal megkezdett ösküi ásatást sikerült lefolytatniok, mert a mezei munkák elvégzése után következő időszakot munkáshiány miatt már fel nem használhatták.

Az ösküi avar sírmezőn, melynek feltárásához elsőizben 1909-ben láttak hozzá, ez alkalommal 28 sírt ástak föl, mely számmal az eddig kiemelt sírok száma 44-re emelkedett. A sírmezőnek jellege azonos az 1913-ban feltárt jutasi sírmező jellegével.

Az ásatás az avar-korra vonatkozó tanulságokon kívül számos bronz, vas és ezüst sírmellékletet, továbbá több ember-, ló- és más állatváz-részt juttatott a múzeumnak.

Kisebb kutató-munkát végeztek még a veszprémvárosi beltelkeken terjeszkedő bronzkori urnamezőn is. A leletek közül a Kossuth Lajos-utczában talált urna-sírok érdemelnek külön megemlékezést, amennyiben innen ötvennél több, többé-kevésbbé ép urna került a múzeumba.

Tereptanulmányozás és gyüjtés czéljából Laczkó Dezső múz. igazgató megfordult még Zirczen, Magyarszombathelyen és Bakonybélben, Rhé Gyula múz. őr pedig Kádárfán, Rátóton és Hárságyon. Ez utakat, valamint az ösküi ásatásokat részletesebben a nyomtatásban közrebocsátandó évi jelentésben fogják ismertetni.

Ujszászy Imre 24 db avar sírmellékletet, Csősz Gyula kitünő, jó karban maradt keltakoru vaskardot, lánczot és dárdát (akai sírmelléklet), Ludwig Jenő 65 db hindu néprajzi tárgyat, 75 különböző koru hindu ezüst- és bronzpénzt és 6 db előindiai ásványt, dr. Finály Gábor «Magyarország a rómaiak alatt» cz. falitérképet, özv. Csikász Imréné Csikász Imre futó férfit ábrázoló gipszreliefjét, mint a művész első munkáját, dr. Cseresnyés József Csikász Imre egy gipszreliefjét, Bibó Károly Csikász Imre 2 síremlékmintáját (gipsz) és özv. Vasztl Károlyné 1 db értékes régi pápai majolikaedényt adott a múzeumnak ajándékul.

Az év első felében elég sürün fordult meg a közönség a múzeumban, sőt májustól júniusig az ottani tanintézeteken kívül 2 fő-, 6 középiskola növendékei, 2 szaktestület és 3 csoportos kirándulás részesei keresték fel az intézetet, de már a más években legforgalmasabbnak bizonyuló nyári és őszi hónapok a régi «inter arma silent Musae» közmondás jegyében multak el.

A könyvtári anyag, amely megközelítőleg 14000 darabot számlál, megfelelő helyiségek hiányában a közhasználatból ki van vonva.

A belső múzeumi munkákat (a beérkezett anyag elnaplózása, preparálása és elraktározása, vagy egyes jelentős darabok kiállítása,

Múz. és Kt. Ert.
1915. IX. cz. 1–2. 27

KINIZSI
CSIKÁSZ IMRE SZOBORMŰVE

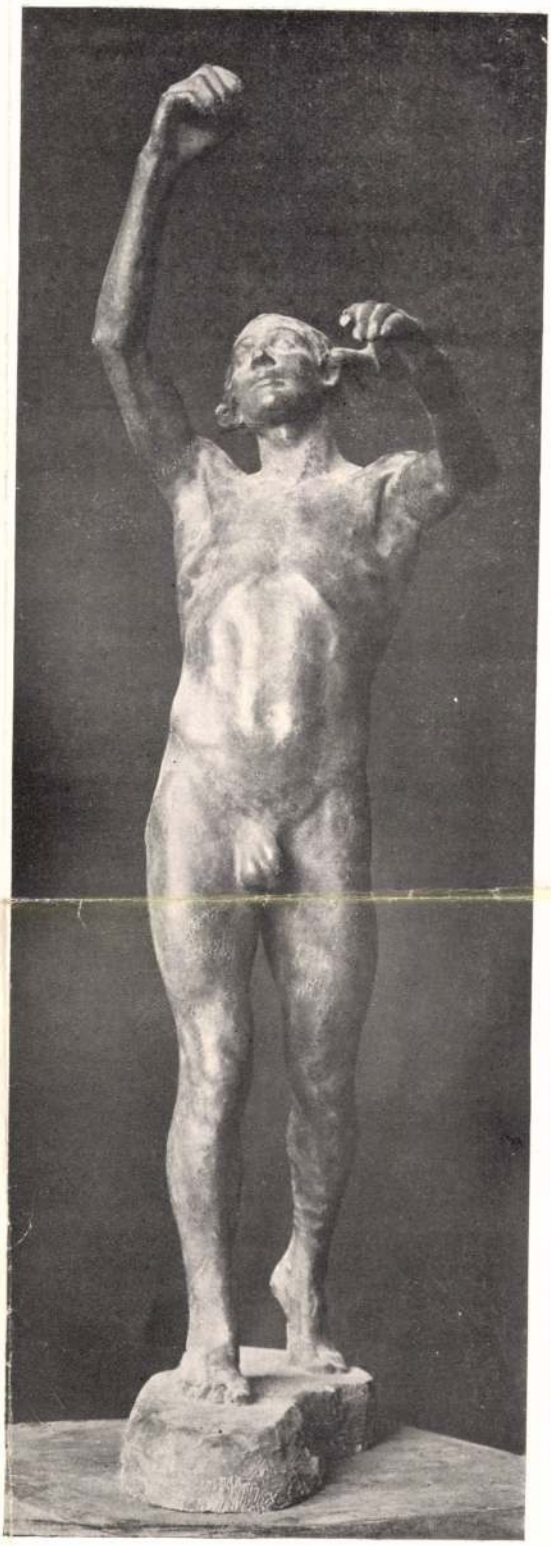

IFJÚSÁG
CSIKÁSZ IMRE SZOBORMŰVE

Művészet 1912
385, 387 l. képek
394

ha vannak is ilyenek benne, nem az álom igazi értelméhez, hanem az ábrázoló materiához és nem az ábrázolt vágyhoz tartoznak. Egy ilyen álom közlése igen hosszadalmas, mert némely álom egész anyagának kifejtése íveket tölt meg. Freud álommintának használja műve elején egyik álmát. A címe: Irma injekciója. Tartalma az, hogy egy nagy souper-n vannak együtt, ott van páciense, Irma is, akit nem tudott teljesen kigyógyitani hisztériájából. Most látja, mily rosszul néz ki a volt páciense. Megijed. Tán mégis elnézett valamit. Oda jön dr. O. barátja is, megnézik a torkát. Difteritiszt konstatálnak. Kiderül, hogy dr. O. adott be neki injekciót, ettől van, mert rossz diagnózist csinált. A fecskendő is piszkos volt. A valóságban a dolog úgy állott, hogy Irma nem gyógyult meg teljesen és Freud szemrehányásokat tett magának, hogy tán mégis elnézett valami bajt nála. Az álomban azután rákeni az egészet dr. O.-ra, akivel helytelen injekciót adat és a fecskendő sem tiszta. Aki csak az álmot ismeri és a megfejtését nem, az nem is sejtheti, hogy itt két értelem húzódott meg egymás mögött. Az egyik az álom, a másik az az egoista óhaj, hogy más legyen a betegség oka, nem ő. Az álom a titkos vágyat elferditve adja vissza. Úgy tünteti fel a dolgot, mintha tényleg az Irma betegségét az injekció okozta volna és nem a pszichoanalitikus kúra. Ami a valóságban csak titkolt egoista vágy, az az álomban mint valóság lép fel. Ferdít abban is az álom, hogy a fontos részleteket jelentéktelennek, a jelentéktelen dolgokat fontosnak veszi. Mellékes körülményeket nagy részletességgel ad elő, a fontosakat igen röviden és gyakran homályosan.

A nappali álmodozások ugyanezen pszichikai képződést mutatják. Freud megelemezett egy kis regényt: W. Jensen Gradiváját, tanulmányt irt róla: Der Wahn und die Träume in W. Jensens Gradiva. E kis műben Norbert Hanold, fiatal archeologus álmodozásai vannak elmondva. Hanoldnak van egy reliefje, amely egy gyönyörű járású nőt ábrázol. Hanold gondolkodik, mi lehet a relief eredete. Azt hiszi, hogy élet után van alkotva és úgy képzeli, hogy valamely előkelő patricius leányát ábrázolja a relief, aki valamely csendes városka utcáján áthalad az egyik oldalról a másikra. Végül azt álmodja, hogy e város Pompeji. Fantáziája oly hallucinative működik, hogy öntudatlanul is hisz a maga költötte mesének és — leutazik Pompejibe keresni a szép leány lábainak nyomait. Íme egy nappali álom. Itt is a vágy a fantáziában megvalósulva lép fel. Itt is vannak eltolások, ferditések; azonban részletesen nem térhetünk ki rájuk.[1] Sajátságos, de valóság, hogy az álmodozás még abban is hasonlit az igazi álomhoz, hogy legtöbbször épp úgy elfutó, visszaidézhetetlen, látszólag legalább nyom nélkül eltünő valami, mint az álom. Továbbá, épp úgy, mint az álmok, úgy az álmodozások is, folytatják egymást. Egy és ugyanazon vágy gyakran egész sereg álomra szolgáltat alkalmat. Ezek mintegy folytatják és szinte novellisztikusan kiegészitik egymást. Az álmodozások is sorozatosak. Egy központi mag körül helyezkednek el és mindegyik rész valamit kidolgoz a vágyanyagból, kidolgoz, azaz megvalósit. Még egy hetedik közös tulajdonságuk is van: az ú. n. szekundär átdolgozás. Az álom, valamint az álmodozás is látásképzetekkel szeretnek dolgozni. Elvontságok csak közvetett módon ábrázolhatók. A tulajdonképi álomgondolatok inkompatibilis jellege okozza, hogy a vágyképzetek a maguk leplezetlen mivoltukban nem jelennek meg a tudat színterén. A cenzura ezt nem engedi. Hanold például érthetetlen módon érdeklődik a szép relief modellje iránt. Ez a tudatos élménye; hogy e mögött mi rejlik a tudattalan mélységeiben, ő maga sem tudja: u. i. tudattalan. Utólag derül ki, az egész mániának az az oka, hogy a relief nagyon hasonlított az ő ifjúkori szerelmeséhez, akit azonban ő „teljesen" t. i. tudatosan elfelejtett. A relief iránti lelkesedés tehát csak takaró volt, amely mögött a kiszorított, de azért nem kevésbbé hatékony ifjúkori szerelem húzódott meg. Ez tehát a tudatcenzura munkája volt. A cenzura kényszeritette a pszichét arra, hogy egyenes út helyett szim-

[1] Mult év novemberben jelent meg a Művészetben részletesebben ismertetve: Freud elmélete az esztézis keletkezéséről.

M.D.K.

Csikász Imre.

Szobrászmüvész Kinizsi emlékmüvön dolgozik.

ujjáéled Kinizsi Pál sasfészke.

Népszava 1960. márc.6. 1.old. 56.szám.

M. D.K.

CSIKÁSZ Imre szobrász

Kinizsi Pál nobra

A nobor az első világháború idején darabokra tört – az a terv hogy restaurálják vagy újrásnktik

Magyar Nemzet 1960./XVI.) 231. sz. 4. l.
Felállítják Nagybárszonyban Kinizsi Pál nobrát

A kettétört pálya ellenére

Lenyűgöző életmű

Csikász Imre halálának 80. évfordulójára

Veszprém városa nem adott még egy olyan tehetséges embert a képzőművészetnek, mint Csikász Imrét. Az ígéretes szobrászművész alig 30 évesen tért meg szeretett szülővárosa földjébe. 1914. január 25-én temették el a két nappal előbb Budapesten elhunyt Csikász Imrét a felsővárosi (ma dózsavárosi) temetőbe, a családi sírboltba. Ezért nem fogadta el a család a város által felajánlott díszsírhelyet. A városházára kitűzött gyászlobogó jelezte a város mélységes gyászát. A legközelebbi városi közgyűlésen dr. Komjáthy László polgármester „kegyeletes szavakkal parentálta el" a város nagy hírű fiát.

✺

Csikász Imre művészi pályája a vár aljai kékfestőmester házából indult el 1884. május 9-én. A sokgyermekes család az elemi iskolát elvégző fiút a piarista gimnáziumba küldte. Bár a tanulás terén kudarcot vallott, viszont itt történt „felfedeztetése", s itt lelt igaz barátra. Laczkó Dezső, földrajz- és természetrajztanára javaslatára kezdte el Csikász Imre a faszobrászmesterséget tanulni, s ezzel megtette az első lépést a művészet felé. Az igaz barát Ribó Zoltán lett, akivel bebarangolta Veszprém vadregényes környékét, vele álmodozott a jövőről, aki felnőttként is mindig hű, segítőkész társként állt mellette. Ribó Zoltánnak köszönhetjük, hogy a művész alkotásait lefényképeztette, de neki köszönhetjük az első Csikász-életrajzot is (1930).

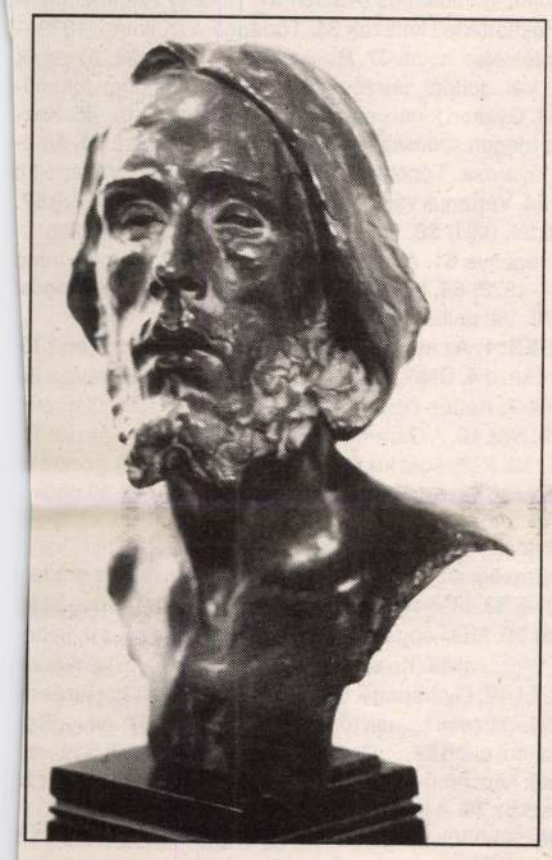

Krisztus-fej, 1908

A 14 éves faszobrászinast mestere, Fehér Sándor magával vitte Budapestre. Ezzel lehetősége nyílt Csikásznak, hogy az Iparművészeti Iskolába járjon. A felvételi vizsga oly jól sikerült, hogy mindjárt a második osztályba került. Három évig volt az intézetben Mátrai Lajos tanár elismert növendéke. A nyarakat szülővárosában töltötte, szorgalmasan dolgozott: fafaragványokat, gipszreliefet, gipszszobrot készített nővéreiről, ismerőseiről.

Csikász Imre külföldi akadémiákon szerette volna tehetségét csiszolni. Özvegy édesanyja ennek anyagi terhét már nem tudta elviselni. Ezért Csikász 1904–1906 között Kaposvárott Borovicz Imre szobrász üzemében dolgozott. Közben szülővárosából – ahol már kezd ismertté lenni munkái révén – segítő kezek nyúltak feléje. Így tudta megvalósítani tervét: külföldi akadémiákon hírneves mesterektől tanulni. Münchenben egy évet, a brüsszeli akadémián három évet töltött. Mindenütt elismerést szerzett szorgalmával, tehetségével, munkáival. Megszállottként dolgozott. Keze közül „varázslatos mintázófája nyomán" remekebbnél remekebb alkotások születtek. A művészet „hazájába", Olaszországba is eljutott. 1910 őszétől Rómában dolgozott egy évet. Az itt formált két szobrával óriási feltűnést keltett az 1911–12. évi Országos Magyar Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállításán. Az Ülő leány szobráért a Ráth-díjat ítélte oda neki a pályabíróság, a Fiatal leány című alkotásáért pedig a társulat díját érdemelte ki. A siker értékét növeli az a tény, hogy a kiállítók között a későbbi években nagy szobrászművészekké nőtt kortársak is szerepeltek, például Kisfaludi Strobl Zsigmond, Istók János, Pásztor János. A korabeli újságok műkritikusai egyöntetűen Csikászt emelték ki: „kész mesterként állt ki a publikum elé", „imponáló készültsége", „megérlelt szobor" – hangzottak a dicséretek. Szinyei Merse Pál is elismerően szólt Csikász Imréről: „Ez a fiú a magyar szobrászművészet jövőjének legszebb reménye! Vigyázzanak rá!" A hazai díjakon kívül a Fiatal lánnyal Münchenben a nemzetközi tárlaton 1913-ban megnyerte a bajor állami aranyérmet is.

A külföldi tanulóévek után 1912-ben megállapodott itthon. Veszprémben, Kecskeméten és a budapesti műtermében dolgozott. Utolsó nagy munkája a Kinizsi-szobor, melyet nem tudott befejezni. De korai halála befejezetlenné tette egész életművét...

✺

Legnagyobb mecénása a művészetpártoló báró Hornig Károly megyés püspök volt, akinek figyelmét Csikászra dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő hívta fel. A főpap nemcsak alkalmankénti segélyt, illetve ösztöndíjat juttatott Csikásznak a külföldi tanulmányok elvégzéséhez, hanem művészi feladatokkal is megbízta, melyek elvégzése anyagi vonzattal járt. Így készíthette el az 1908. évi veszprémi hadgyakorlat emlékére *Ferenc József császár mellrelief*jét. Ma is látható a püspöki palota lépcsőházában. Szarkofágot is rendelt nála a bíbornok-püspök, de felállításától később elállt, s ezért Csikász megsemmisítette. 1913-ban tervezte és faragta ki tatai vörösmárványból a *Károly-templom portáléját*. A művész hálája jeléül megajándékozta pártfogóját a Brüsszelben készített, bronzba öntetett csodálatos *Krisztus-fej*jel.

1910-ben volt iskolájából, a piarista gimnáziumból az Ányos önképzőkör vezető tanára, dr. Perényi József kérte fel a *Batsányi-emléktábla* kivitelezésére. Az érte kapott tiszteletdíj egy része a római utat biztosította. A Vár utca 10. alatt látható emléktábla az alkotó művész ízlését, tehetségét is hirdeti. Dr. Óvári Ferenc megrendelésekkel juttatta pénzhez a fiatal művészt. Mint a Veszprémi Színpártoló Egyesület elnöke, Csikászt kérte fel a *Petőfi-emléktábla* elkészítésére. A szobrász saját kezűleg helyezte el a plakettszerű reliefet a Korona (ismertebben Bakony) Szálló homlokzati falára 1913. március 5-én. Ugyancsak Óvári, a nagyvázsonyi Kinizsi-szoborbizottság díszelnöke adta az utolsó nagy megrendelést Csikásznak: Mátyás király hadvezérének monumentális megformálását.

Laczkó Dezső múzeumigazgató jóvoltából vétel, csere, ajándék útján gyűltek a Csikász-relikviák. Az 1924-ben meghalt édesanya után nagyban bővült a gyűjtemény. S ezután készülhetett el a múzeumban a Csikász-emlékszoba. A nagyközönség 1945-ig látogathatta. Laczkó Dezsőnek köszönhetjük, hogy a szobrászművész szülőháza emléktáblával van megjelölve (1932).

✺

A Laczkó Dezső Múzeum lépcsőházában gyönyörködhetünk a kiállított két Csikász-szoborban, a *Krisztus-fej*ben és az *Ifjúság*ban. A többi munkája viszont gipszben, elzárva van a múzeumban. Állapotuk romlik. *Utolsó pillanatban vagyunk, hogy ezeket bronzba öntsék!* A Csikász család önzetlenül a múzeumra hagyta a művésztől származó rajzokat, szobrokat, fényképeket, leveleket, melyeket ereklyeként őriztek. A város megtisztelő kötelessége, hogy ezeket a relikviákat egy állandó kiállításon bemutassa. Nemes kötelessége, hogy mozgósítsa az itt élő embereket, vállalatokat, vállalkozókat, művészetpártoló szponzorokat keressen, hogy bronzba öntve láthassuk Csikász Imre szobrait, reliefjeit. Kapjon minél előbb nagy nyilvánosságot századunk nagy tehetségű művészének torzóban is lenyűgöző életműve! Fájdalmas valóság, hogy éppen szülővárosában nem áll egyetlen köztéri Csikász-szobor sem.

Alexander Bernát 1917-ben írt tanulmányában a magyar szobrászatnak azt a hat évét elemezte, melyben ő is alkotott. Két korán elhunyt művészre – Szamovolszkyra és Csikászra – emlékezve írta a következőket: „Fáj nekünk, hogy elveszítettük őket, de örülünk, hogy a mieink voltak." Hát fejezzük is ki ezt az örömet: tettekben!

Molnár Jánosné

Csikász-szobrot Veszprémnek!

Veszprém városa nem büszkélkedhet tehetséges szülöttének egyetlen felállított köztéri alkotásával sem. A most felállítandó Kossuth-szobor – ha elkészül – elsősorban Kossuthnak, és nem az alkotónak kíván emléket állítani.

Csikász Imre rövid életének minden jelentős eseményénél mindig Veszprémbe tért vissza, mindig megmaradt veszprémi-nek.

A magyar művészeti életben a fiatal, korábban ismeretlen szobrász a Képzőművészeti Társulat 1911/12. évi műcsarnokbeli kiállításán keltett óriási feltűnést. A korabeli kritika a kész szobrászt köszöntötte. Kapott díjakat, megvásárolták munkáit, azokat állami pénzen kiöntötték. Akkor még nem sejtette senki, hogy ennek a kirobbanó erejű tehetségnek életműve torzó marad.

Budapesten, a Deák téren áll Csikász Fiatal lány című bronzszobra, az Ülő leány pedig a Margitszigeten és a Kiscelli Múzeum udvarán.

A veszprémi Laczkó Dezső Múzeum minden jelentősebb évfordulón (1964, 1984, 1994) gondos munkával előkészített kiállítással emlékezik meg a város szülöttéről. Az igazán méltó, nemcsak évfordulóhoz kötött megemlékezés az lenne, ha mielőbb a belváros valamelyik intim terét Csikász-szobor díszítené. A múzeum szívest-örömest kölcsönadná a tulajdonában lévő Ülő leány gipszszobrot a kiöntéshez. A város pedig polgárai és intézményei közadakozásából (mint hajdan a múzeumalapító, Csikászt segítő tanárnak, Laczkó Dezsőnek) elkészíttethetné a szobrot. Annak idején a veszprémi napilap rendszeresen hírül adta, hogy ki mennyivel (lehetőségéhez képest kisebb-nagyobb összeggel) járul hozzá a nemes cél megvalósításához, milyen adományokkal gyarapodott a szoborállítási alap.

Biztos vagyok benne, hogy ha létrejön a szoborbizottság, a helyi lapok vállalják a híradást a gyűjtésről.

Egy köztéri Csikász-szoborral a város lenne gazdagabb.

Gopcsa Katalin

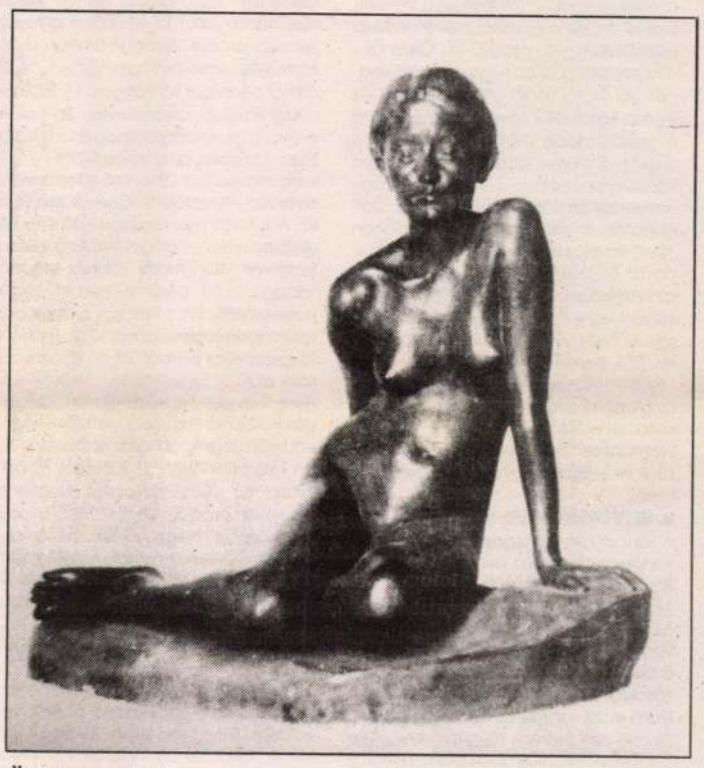

Ülő leány, 1911

– Csikász Imrét 80 évvel ezelőtt helyezték örök nyugalomra a veszprémi felsővárosi (Dózsaváros) temetőben. Az évforduló alkalmából január 23-án fél 12 órakor a dózsavárosi baráti kör, a dózsavárosi polgárőrség és a Magyar Építőipari Múzeum rövid megemlékezést tart a sírnál, amelyre várják a nagy művész tisztelőit.

Szép Ernő

Egy szobrász halála

Fénykép Csikász Imréről

Egy hosszú, fekete koporsót láttam vasárnap délben a Kerepesi temető halottasházában. Óriásgyertyák égtek a koporsó körül, amilyeneket élő ember kedvéért meg nem gyújtanak. A koporsón meg a koporsó körül koszorúk ölelkeztek, szalagjaik lefolytak a földig, arany írás ragyogott a szalagokon az óriásgyertyák merengő lángjai alatt, a szalagok összebujkáltak, s nem látszott az egész írás egyiken se, csak egy-egy szó, mintha sírásba fúlt volna a többi: ... Felejthetetlen bará... Imrének vigasztalha...

A hosszú, fekete koporsóban Csikász Imre huszonkilenc éves szobrász feküdt, mert meghalt mellhártyagyulladásban egy szanatóriumban, ahová egy héttel a halála előtt vitték be a műterméből. Két héttel ezelőtt találkoztam vele a Japán kávéházban, kezet fogtunk, szokása szerint úgy megszorította a kezemet, hogy egy percig nem tudtam széjjelvenni az öt ujjamat. Tiszta kék szemével rám mosolygott, szép szája kinyílt, s azt mondta: Fáj? Gyönyörű magyar fiú volt, boldogan csengő hangja volt, dunántúli tájszólással beszélt, magas volt, karcsú, szőke, sűrű haja és finom kis bajusza volt. Nagyon erős volt és mindig birkózni szeretett volna. Ezek a közönséges dolgok csak azért jutnak most eszembe Csikászról, mert meghalt. Hallottál róla valamit életében, kedves olvasó? Kiváló művész volt és ifjúságának tanuló esztendői alatt Brüsszelben, Rómában, Münchenben s itthon Budapesten is aranyérmeket adtak neki. Ifjúság: ez volt a neve egyik szobrának, egy meztelen bronzleánynak. Vers les étoiles... ezt írta egy másik szobra sarkába. Egy meztelen bronzifjú ez, sugár, könnyű test, lábujjhegyen lép, szinte emelkedik fel a földről, két karját fölfelé emeli, fejét hátraejti és a szeme be van hunyva... Azután egy kis bronzcsirkét láttam a műterme egyik polcán, a csirke begye félre van nyomódva. Azt mondta Csikász, hogy így áll ki a begye a csirkének, mikor jóllakott. Azután egy öregedő asszony fejét láttam a polcon, ezt az édesanyjáról mintázta. Azután kezek, lábak, orrok s mindenféle tréfás holmi volt a polcokon meg felakasztva a műterem falán, amelyeket azért csinált, hogy tanuljon, meg hogy szórakozzon. A műterem közepén Kinizsi Pál agyagszobrát láttam nemrégen. Még nem volt készen, és nem is lesz készen, mert a szobrász meghalt. Mihelyt Kinizsivel elkészül – azt mondta – hozzáfog rég álmodott nagy munkájához: Lóth feleségéhez. Azt mondta, hogy az élő test megmerevedésének borzasztó pillanatát akarja megcsinálni. Milyen lesz majd ez a szobor vajon? De hiszen nem látom meg soha, mert Csikász mellhártyagyulladást kapott és meghalt. Vajon milyenek azok a szoborművek, amelyeket ez a gyönyörű fiatalember csinált volna öt esztendő múlva, meg tíz esztendő múlva, meg húsz esztendő múlva? A mellhártyagyulladás széjjelrombolta ezeket a szobrokat, amelyek készen állottak sorban a művész lelkében, mint egy múzeumban, és eszembe jut, hogy talán nem is jár ilyen hosszú cikk Csikász Imrének, mert csak huszonkilenc esztendős volt, nem élte végig egy nagy művész pályafutását, nem mintázhatta meg alkotásait, a király nem szólította meg a tárlaton, nem hívták meg előkelő társaságokba, nem jubilált és nem őszült meg művészetében. Éreztem a keze szorítását a kezemen, hallottam daloló hangját, gyönyörködtem nagy talentumában, s koporsója előtt embertelenül fájt a szívem, s farkasszemet néztem sokáig egy gyertya mozdulatlan, sárga lángjával.

Rendezvények

■ **VÁROSI PROGRAMOK, VESZPRÉM**
Január 25-én délután 4 órakor a Laczkó Dezső nyugdíjasklubban dr. László Péter Egyiptomról tart előadást. A diabéteszklub 27-én 15.30 órától, a természetes életmód kör 26-án 16.30 órától tartja összejövetelét. A Gizella nyugdíjasklub szerdán 15.30 órától, a Gondűző nyugdíjasklub (Malomkő u. 3.) hétfőn 15 órától, a Cserhát nyugdíjasklub csütörtökön 16 órától, a Cholnoky nyugdíjasklub (Cholnoky u. 11/B) kedden 15 órától tartja összejövetelét. Az egészségnevelő torna hétfőn 16.30 órakor kezdődik a VMK-ban. 28-án 18 órakor a Városi Művelődési Központ kamaratermében a Veszprémi Pódium vendége Kányádi Sándor lesz. Szolgáltatás: a VMK minden csütörtökön 10—16 óráig szabás-varrás szaktanácsadást és szabásminta-szolgálatot tart az érdeklődő, varrni szerető lányoknak, asszonyoknak (Dózsa Gy. út 2.). Kiállítások: a Mestermű Galériában (Kossuth u. 17.) Karácsonyi Irén festőművész (1908—1992) emlékkiállítása, valamint az alapító kortárs magyar művészek alkotásai hétfőtől péntekig 10—18 óráig, szombaton 10—13 óráig megtekinthető. A művek a galériában megvásárolhatók.

■ **HELYÖRSÉGI KLUB, VESZPRÉM**
A Táncstúdió (klasszikus és modern társastáncok iskolája) évnyitójára január 23-án kerül sor, 10 órakor gyerekeknek, 17 órakor fiataloknak és felnőtteknek. Az októberben elmaradt A gyilkos én vagyok című bűnügyi vígjáték 24-én 19 órakor kerül bemutatásra. A nyári utazásokra felkészítő 50 órás nyelvtanfolyam indul angol és német nyelvből. Jelentkezni február 15-ig lehet munkanapokon az információban, Lakatos Károlynénál. Kiállítás: Váradi Péter Pál Tél a havason című fotókiállítása a folyosón látható.

■ **GYERMEKEK HÁZA, VESZPRÉM**
Január 24-én 17 órától ismerkedési játék 13—18 éves fiataloknak Zalavári András vezetésével. 26-án 9 órától Észtekergető címmel helyesírási vetélkedőre kerül sor 3. osztályosoknak a könyvtárban. 26-án 10 órától ovisjátszó nagycsoportos óvodásoknak, előzetes jelentkezés alapján. 28-án 15 órától nyílt számítógépes foglalkozás (programozás, játék, másolás). 28-án 13.30 és 14.30 órától farsangoló — könyvtári foglalkozás. 29-én 9 órától a kézműves-iskola gyakorlati foglalkozása. 29-én 16 órától táncház 6—18 éves korosztály részére, moldvai és gyimesi táncház. Játszik a Tatros zenekar. 30-án 13.30 órakor amatőr pop-rock pódium a Veszprém megyei amatőr pop-rock zenekarok részvételével a Városi Művelődési Központban. A gyermekkönyvtár nyitva tartása: hétfőtől péntekig 9—17 óráig, kölcsönzési idő 13—17 óráig.

■ **LACZKÓ DEZSŐ MÚZEUM**
Bárány László fotóriporter Erec israel — izraeli tájakon című fotókiállítása február 20-ig megtekinthető.

■ **EÖTVÖS KÁROLY MEGYEI KÖNYVTÁR, VESZPRÉM**
Nyitva tartás: felnőttrészlegében hétfőtől péntekig 10—19 óráig. A gyermekkönyvtári szolgálat ideje: hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken 13—18-ig, szerdán 10—12 és 13—18-ig, szombaton 8—12 óráig. A zenei részleg hétfőtől péntekig 11—19-ig, szombaton 8.30—13 óráig tart nyitva. Az információs iroda hétfőtől péntekig 8—19 óráig, szombaton 9—13 óráig van nyitva. Telefon: 24-011, 24-259.

■ **SZAKSZERVEZETEK MEGYEI KÖNYVTÁRA, MŰVELŐDÉSI HÁZA, VESZPRÉM**
A könyvtár nyitva: hétfőn 13.00—15.30 óráig, keddtől péntekig 8.00—11.30 és 13.00—15.30 óráig. A gazdag könyvállományon kívül a hírlapolvasóban 52 különféle hazai újság és folyóirat várja az érdeklődőket. A folyóiratok térítés ellenében kölcsönözhetők is.

■ **VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT, BALATONFÜRED**
Január 23-án 17 órakor Hegedűs D. Géza érdemes művész ünnepi műsora a magyar kultúra napján a művelődési központban. 26-án 18 órakor Mit tanít a Biblia életünk céljáról? címmel előadás a művelődési központban. 26-án Kávéházi esték programjára várják az érdeklődőket a Vasutasok Üdülőjébe (Erkel F. u. 1.). Balatonalmádi művészeinek bemutatkozására 26-án kerül sor. 30-án 15 órakor a Füredi Művészeti Iskola bemutatójára a művelődési központban kerül sor. 30-án Kölyökidő címmel szórakoztató programok várják a gyermekeket. 16 órakor Testi és lelki egészség címmel előadás hallható a természetes életmódról. Kiállítás: a Bakony Fotóklub kiállítása a művelődési központ folyosógalériájában látható. Bányai Erzsébet festőművész lakástárlata a Vasút u. 1. I. em. 2. sz. alatt tekinthető meg hétvégeken! Tel.: 342-563. Nemes Attila szobrászművész szobrai az Annabella Szálloda parkjában láthatók.

■ **VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT, ZIRC**
A városi kórus kedden és pénteken 18 órától tartja próbáját. A gyermeknéptánc-csoport szerdánként 17 órakor próbál. A nyugdíjasklub szerdánként 18 órától tartja klubestjeit. A haladó német nyelvtanfolyam hétfőn 18 órakor, az angol nyelvtanfolyam kedden 17 órakor, a kezdő német nyelvtanfolyam csütörtökön 18 órakor kezdődik. A szabás-varrás tanfolyam, a csillagász szakkör csütörtökön 17 órakor, a szövő szakkör 16 órakor kezdődik. A cukorbetegklub 25-én 17 órakor tartja foglalkozását. Kiállítás: a Zirci alkotók képző- és iparművészeti kiállítása január 28-ig megtekinthető a művelődési központban.

■ **NAGY LÁSZLÓ MŰVELŐDÉSI KÖZPONT, AJKA**
Január 24-én és 31-én 10 órakor a díszítőművész szakkör tartja foglalkozását. 16 órakor a Pedagógus Nőikar próbál, 16 órakor a Rock and roll csoport foglalkozása, 16.30 órakor a sakk szakkör foglalkozása, 16.30 órakor német kezdő nyelvtanfolyam, 17.30 órakor a fúvószenekar próbál. 25-én 16 órakor a képzőművész szakkör foglalkozása, 16.30 órától pénzügyi tanfolyam, 17 órától a nyugdíjasklub összejövete. 26-án 16 órakor a dzsesszbalettcsoport foglalkozása, 18 órakor a mozgássérültek énekkari pórbája lesz. 27-én 14.30 órakor Bella István—Mészöly Gábor—Rossa László: Áni Máni mesemusical látható két részben a Honvéd Együttes és a székesfehérvári Vörösmarty Színház előadásában. 16.30 órkor a német kezdő nyelvtanfolyam, 17 órakor a Rock and roll csoport foglalkozása, 17.30 órakor a fúvószenekar próbál. 28-án 15 órakor a sakk szakkör foglalkozása, 16 órakor az Ajka Városért Működő Baráti Társaságok Klubja tartja összejövetelét, meghívott vendégek: a Fidesz képviselői. 28-án 16 órától, 29-én 10.30 órától, 30-án 9 órától az Ajka-Padragkút Néptáncegyüttes próbál. 28-án 17 órakor a Munkáspárt nagygyűlése a táncteremben. 29-én 8 órától a Vörösmarty Mihály Általános Iskola karneválja. 20 órakor Blues kocsma a Harley Davidson együttes fellépésével.

■ **JÓKAI MÓR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT, PÁPA**
Január 24-én 18 órakor a természetgyógyászklub foglalkozása a JMK várkastély 18. sz. termében. 25-én 19 órakor a Jókai, 29-én 19 órakor a Vajda bérletben kerül bemutatásra a Hyppolit, a lakáj című zenés bohózat a veszprémi Petőfi Színház előadásában a JMK színháztermében. A Kertbarát Népfőiskola tanfolyam 27-i foglalkozásán a Zöldex Kereskedelmi Vállalat képviselője Felvásárlási lehetőségek a kistermelőktől, fogalmazás stb. címmel tart előadást. Kiállítás: a Karácsony, karácsony címmel meghirdetett gyermekrajzpályázat legeredetibb, legsikeresebb munkáiból válogatott kiállítás még január 30-ig naponta 9—18 óráig megtekinthető a JMK színházépületének emeleti előterében és folyosóján.

■ **PEDAGÓGUS MŰVELŐDÉSI HÁZ, PÁPA**
A nők klubja 23-án 17 órától pótszilvesztert tart. 28-én 18—22 óráig diákdiszkó. Műsorvezető: Farkas Győző. A nyugdíjas pedagógusok klubjában 27-én 17 órakor a Bartók Béla Zeneiskola tanárai adnak hangversenyt. A Pápai Nyugdíjasok Egyesülete fogadónapja minden szerdán délelőtt 10—12 óráig tart. Helye: a művelődési ház társalgója. Az Erkel Ferenc Pedagógus Kórus kedden 16.30-kor, csütörtökön 13.45-kor tartja próbáját. A Kaszinó büfé hétfő—csütörtök 9—21 óráig, pénteken 9—17 óráig várja vendégeit. Vásárok: 24—25-én 9—17 óráig svájcikilósruha-vásár

■ **JÓ SZERENCSÉT MŰVELŐDÉSI KÖZPONT, VÁRPALOTA**
Január 24-én 16 órakor a 12-es teremben dr. Bodrosi Erik főmérnök tart előadást Környezetkímélő növényvédelem a zöldségtermesztésben címmel a Kertbarátkör Népfőiskolán. Az '56-os klub 24-én 16 órakor tartja összejövetelét a földszinti 4. sz. teremben. Az utazók klubja 27-én 16.30 órakor tartja diafilmvetítéssel egybekötött műsoros összejövetelét. 26-án 17 órakor a Bányász nyugdíjasklub a 15-ös teremben tartja pótszilveszterét. 28-án a Régi nyár című előadás megtekintése a székesfehérvári Vörösmarty Színházban. Indulás: 18 órakor a Palota Szálló parkolójából. 29-én 18 órától a közművelődésért munkálkodók báljat az intézmény emeleti helyiségeiben tartják. Könyvtári szolgáltatás: kölcsönzés kedden és csütörtökön 10—12-ig, III. 13—17 óráig. A gazdag könyvállomány mellett 130 féle folyóirat várja az olvasókat.

PETŐFI SZÍNHÁZ

Január **24-én** délután 3 órakor DANDIN GYÖRGY, Veszprém, bérletszünet. Este 7 órakor SALOME — JÓZSEF ÉS TESTVÉREI, Veszprém, bérletszünet. Este 7 órakor HYPPOLIT, A LAKÁJ, Nagykanizsa, Hevesi Sándor Művelődési Ház. **25-én** este 7 órakor DANDIN GYÖRGY, Veszprém, Játékszín, 6. bérlet. Este 7 órakor A FILHARMÓNIA HANGVERSENYE, Veszprém. Este 7 órakor HYPPOLIT, A LAKÁJ, Nagykanizsa, Hevesi Sándor Művelődési Ház. **26-án** délután 5 órakor LEAR KIRÁLY, Veszprém, Ányos bérlet. **27-én** délután 5 órakor LEAR KIRÁLY, Veszprém, Illyés bérlet. Délelőtt 10 órakor és délután 2 órakor CSIPKERÓZSIKÁLAND, Körmend, művelődési ház. **28-án** este 7 órakor LEAR KIRÁLY, Veszprém, Latinovits bérlet. Este 7 órakor HYPPOLIT, A LAKÁJ, Pápa, Jókai bérlet. **29-én** este 7 órakor DANDIN GYÖRGY, Veszprém, Játékszín, 3. bérlet. Este 7 órakor HYPPOLIT, A LAKÁJ, Pápa, Vajda bérlet. **30-án** este 7 órakor LEAR KIRÁLY, Veszprém, Blaha bérlet. 31-én délután fél 2-kor és 4 órakor CSIPKERÓZSIKALAND, Szombathely, művelődési ház.

Vásárok

Autóvásárt január 22—23-án, 30—31-én Debrecenben, Pécsett, 23-án és 31-én Celldömölkön, Miskolcon, Nyíregyházán, Szegeden, Szolnokon, Téten, Veszprémben a lengyelpiacon és a Shell-kútnál tartanak.

Gyógyszertári ügyelet

Szombati ügyeleti nyitva tartás 8 és 14 óra között.
AJKA, Aesculap Gyógyszertár, Szabadság tér.
BALATONALMÁDI, György Gyógyszertár, Baross G. u.
BALATONFÜRED, 7/6. Sz. Gyógyszertár, Csárda u.
TAPOLCA, Centrum Patika, Deák F. u. 8. Telefon: 89/313-194.
PÁPA, Fő út 24—26. sz. alatti gyógyszertár
VÁRPALOTA, Kabay János Gyógyszertár, Táncsics u.
VESZPRÉM, Fekete Sas Gyógyszertár, Rákóczi u.
ZIRC, Szent Bernát Gyógyszertár, József A. u. 8.
A fenti gyógyszertárak szombat—vasárnap az ügyeleti nyitva tartás után zárt ajtók mögött tartanak ügyeletet. Ezenkívül minden szombaton nyitva van a VESZPRÉM, Madách u. 4. sz. alatti ARANY HOLLÓ privát gyógyszertár 8—13 óráig, a Kabai János u. 1. sz. alatti GYÓGYÍR Gyógyszertár 8—12 óráig, az Iskola u. 3. sz. alatti FEHÉR ÜRÖM Gyógyszertár (telefon: 321-170) 8—13 óráig, a PÁPA, Jókai u. 7. sz. alatti GRÁNÁTALMA Gyógyszertár (tel.: 324-444) 8—12 óráig és Balatonfüreden a Szent Erzsébet Gyógyszertár, Vasút. u. 3.

Tüdőszűrés

Veszprém, Tüdőbeteggondozó Intézet (Óvoda u. 2.).
Tüdőszűrés hétfőtől péntekig: 8—12 óráig, héttfőn és csütörtökön: 14—17 óráig.
Orvosi rendelés: hétfőtől péntekig: 8—11 óráig, héttfőn és csütörtökön: 14—16 óráig.

Lelkisegély-szolgálat

VESZPRÉM, a Kapcsolat lelkisegély-telefonszolgálat hívható mindennap 18—24 óráig a 06/88/422-205-ös telefonszámon. Az ifjúsági lelkisegély-szolgálat minden páros napon 17—21 óráig várja a fiatalok hívását a 329-470-es telefonon.
PÁPA, az S. O. S. lelkisegély-telefonszolgálat hívható pénteken, szombaton és vasárnap és héttfőn 18—24 óráig a 06/89/324-713-on.
AJKÁN, a lelkisegély-telefonszolgálat pénteken, szombaton és vasárnap este 8 órától reggel 6 óráig hívható a 06/88/312-817-es telefonszámon. A szolgálatok hívása díjtalan!

Állatorvosi ügyelet

Január 22-én reggel 6 órától 24-én reggel 6 óráig.
AJKA körzetében a központi ügyelet címe: Hotel Ajka, Csingeri u. 4—8. Telefon: 88/311-393.
PÁPA körzetében az ügyelet címe: Pápai Állami Gazdaság irodaháza, Pápa, Jókai u. 46. Telefon: 06/89/324-955.
TAPOLCA körzetében: DR. SZABÓ BÉLA, Kővágóörs, Jókai u. 37. Telefon: 344—109.
SÜMEG körzetében: DR. BARANYI GYÖRGY, Csabrendek; Zrínyi u. 4. Telefon: 353-373.
VESZPRÉM körzetében: DR. HÜLBER JÓZSEF, Veszprém, Sarok u. 1/B. Telefon: 329—286
VÁRPALOTA körzetében: DR. BOGÁRDI LÁSZLÓ, Ősi, Kossuth u. 80. Telefon: 355—017.
ZIRC körzetében: DR. DÖMÖTÖR SÁNDOR, Zirc, Fáy A. u. 4/A. Telefon: 314-594.

Orvosi ügyelet

VESZPRÉM városban (Gyulafirátót) hétköznap, hétvégén és munkaszüneti napokon orvosi ügyelet működik. A központi ügyelet hétvégén és ünnepnapokon kiterjed Herend, Márkó, Bánd, Hárskút, Nagyvázsony, Mencshely, Pula, Papkeszi, Vilonya, Hajmáskér, Sóly, Kolorkémia, Szentgál, Nemesvámos, Hidegkút, Barnag, Vöröstó térségére. Helye: Veszprém, Cserhát 1. épület. Az ügyelet a 322-650-es telefonon hívható. Hétköznapokon a sürgősségi ellátást a helyi körzeti orvos végzi. A központi körzeti GYERMEKORVOSI ÜGYELET szintén Veszprémben, a Cserhát 1-es épületben szombaton reggel fél 8-tól héttfő reggel fél 8-ig hívható a 325-685-ös telefonon. A központi FOGORVOSI ÜGYELETI szolgálat címe: Veszprém, Halle u. 5/E, ahol éjszakai ügyelet nincs. Munkaszüneti és ünnepnap, valamint hétvégén, szombat—vasárnap az ügyelet reggel 8-tól 14 óráig tart. Telefon: 325-228.
A BALATON-PARTI lakosság sürgősségi betegellátását Alsóörs, Lovas, Felsőörs, Balatonvilágos, Füzfőgyártelep, Balatonfüzfő, Litér, Királyszentistván, Balatonkenese, Balatonakarattya, Balatonalmádi, Vörösberény, Szentkirályszabadja, Balatonfőkajár, Balatonalliga, Csaják, Küngös területén balatonalmádi központtal hétvégi központi orvosi ügyelet látja el. Az ügyelet szombat reggel 7-től héttfő reggel 7 óráig tart. Cím: Balatonalmádi, Baross G. u. 32., telefonszám: 06(88)338-334. Hétköznapokon este 18 órától reggel 7 óráig Balatonalmádi (Vörösberény) és Szentkirályszabadja területére terjed ki az ügyelet és a fent megjelölt helyen és telefonszámon vehető igénybe sürgősségi ellátásra.
BALATONFÜRED — központi orvosi ügyelet helye: Csárda u. 1., rendelőintézet. Szombat reggel 7 órától héttfő reggel 7 óráig a (86) 342-468-as telefonszámon hívható. A FOGÁSZATI ügyelet szombaton 8—14 óráig, vasárnap 8—11 óráig tart. Éjszaka fogászati ügyelet nincs.
AJKA — (város és környéke, Halimba ellátására) központi orvosi ügyelet helye: Frankel Leó u. 22., a nagy gyógyszertár melleti körzeti orvosi rendelő. Ideje: szombaton reggel 7 órától héttfő reggel 7 óráig, hétköznapokon: este 19 órától reggel 7 óráig. Telefon: 312-012. Fogorvosi ügyelet: szombat—vasárnap 8—14 óráig. Helye: fogászati rendelőintézet.
DEVECSER — (járás ellátására) hétvégi körzeti orvosi ügyelet helye: Pápai mártírok útja 1. Szombat reggel 9 órától héttfő reggel 8 óráig a 129-es telefonszámon hívható.
PÁPA városban hétköznapokon, munkaszüneti napokon és hétvégén orvosi ügyeleti szolgálat működik. Hétköznapokon 18 órától másnap reggel 6 óráig, munkaszüneti napokon a munkaszüneti napot megelőző napon este 18 órától a munkaszüneti napot követő nap reggel 6 óráig, hétvégén szombaton reggel 6 órától héttfő reggel 6 óráig a Séllyei utcai rendelőben, telefon: 324-614. PÁPA — város vonzáskörzetében munkaszüneti napokon és hétvégén orvosi ügyeleti szolgálat működik. Munkaszüneti napokon a munkaszüneti napot megelőző napon 18 órától a munkaszüneti napot követő nap reggel 6 óráig, hétvégén pénteken este 18 órától héttfő reggel 6 óráig a Séllyei utcai rendelőben, telefon: 324-614. Pápa város és vonzáskörzete gyermek betegei részére a hétvégén GYERMEKORVOSI ÜGYELETI szolgálat működik. Ennek rendje: szombaton 9—12 óráig és 16—18 óráig, vasárnap 9—12 óráig a Séllyei utcai gyermekrendelőben, telefon: 324-444. FOGÁSZATI ÜGYELET szombat—vasárnap 8—11 óráig a Séllyei utcai rendelőben, telefon: 24-444.
SÜMEG város és vonzáskörzete betegei részére a hétvégi központi orvosi ügyelet a sümegi rendelőintézetben működik. Bejárat a Deák Ferenc utcai oldalról. Ügyelet időpontja: szombat reggel 8-tól héttfő reggel 8 óráig. Telefon: 06/87/352-131.
TAPOLCA térség hétvégi orvosi ügyeleti szolgálat helye: a városi kórház telephelyén. Tapolca, Ady Endre u. 1—3. Telefon: 311-655.
VÁRPALOTA város és körzetében — Ősi, Öskü, Berhida, Peremarton és Tés — a központi orvosi ügyelet helye: Vörös október u. 6., rendelőintézet. Ideje: hétköznap 17 órától reggel 7 óráig. Hétvégén pénteken 17 órától héttfő reggel 7 óráig. Telefon: 372-887, 372-144.
ZIRC — körzeti orvosi ügyelet hétköznapokon 18 órától másnap reggel 8 óráig Zirc központi városrész és a városrészi települések, valamint Porva, Borzavár lakosságát látja el. Szombat—vasárnap, valamint munkaszüneti napokon a fentieken kívül Bakonybél, Bakonyszentkirály, Bakonyszentlászló, Dudar, Csetény, Románd, Veszprémvarsány területén élő lakosságot is ellátja. Az ügyelet a járóbetegeket a zirci rendelőintézetben (József A. u. 19.) fogadja. A 10, 33 telefonszámon, valamint a segélykérő telefonokon a helyszínre is hívható.

Látnivaló a múzeumokban

AJKA — Városi Múzeum (Szabadság tér 4.) — Helytörténeti gyűjtemény. Borsos Miklós-emlékkiállítás, Fekete István-emlékszoba, Molnár Gábor-emlékszoba. Nyitva: kedden, szerdán, pénteken, szombaton 10—17 óráig, csütörtökön 13—17 óráig. — Bányászati Múzeum — Kőzet- és őslénytár (Parkerdő). Nyitva: keddtől péntekig 11—16, szombat—vasárnap 10—16 óráig.
BALATONKENESE — Falumúzeum (Kossuth u. 6.). Nyitva: 9—14 óráig, szünnap: vasárnap.
BAZSI — Simon István-emlékház.
CSESZNEK — Helytörténeti kiállítás (Vár út 35.) nyitva mindennap, 9—17 óráig.
EGERALJA — Helytörténeti gyűjtemény.
HEREND — Porcelánmúzeum — A herendi porcelán. Nyitva: szombat—vasárnap és ünnepnap kivételével, 8—16 óráig.
MAGYARPOLÁNY — Tájház (Petőfi u. 4.). Nyitva: hétköznap 13—17 óráig, hétvégén 10—12 és 14—16 óráig.
MALOMSOK — Helytörténeti gyűjtemény. Anyaga kérésre bármikor megtekinthető.
PÁPA — Gróf Esterházy Károly Kastély- és Tájmúzeum — Pápa régészeti és történeti emlékei — Főúri enteriőrök — A pápai keménycserép története. Kékfestő Múzeum. Nyitva: 9—17 óráig. Szünnap: héttfő. Gránátalma Patikamúzeum, nyitva: munkanapokon, 8—16 óráig. Egyháztörténeti és Művészeti Múzeum. Nyitva: naponta, 9—12.30 és 14—17.30 óráig. Szünnap: héttfő. Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteménye, nyitva: héttfőtől péntekig, 10—12.30 és 14—17.30 óráig.
TAPOLCA — Városi Múzeum — Romkert — Séta egy régi iskolában — Adalékok Tapolca történetéhez az 1984/85-ös templom-dombi ásatások alapján — Marton László gipsztervei. Nyitva: 10—16 óráig.
VANYOLA — Vajda Péter-emlékház.
VÁRPALOTA — Helytörténeti gyűjtemény (Tájház). Nyitva: héttfő kivételével 11—18 óráig. Nagy Gyula Galéria — Képzőművészeti gyűjtemény — Matzon-gyűjtemény.
VESZPRÉM — Laczkó Dezső Múzeum, Erzsébet sétány 1. — A Bakony és a Balaton-felvidék évezredei. Nyitva héttfő kivételével 10—14-ig. Bakonyi ház (Erzsébet sétány 3.) — A paraszti életmód használati tárgyai és felszerelései. Csutorásműhely (kulcs a múzeum portáján). Téglaműzeum (Szabadság tér 1.). Bélyeges téglák gyűjteménye. Előzetes bejelentkezés szükséges. Magyar Építőipari Múzeum (Szent I. u. 7.) héttfő—péntek 7—15-ig. Gizella Királyné Múzeum (Vár u. 35.). Piarista templom, Gizella-kápolna, Szent György-kápolna Szent Mihály-székesegyház, Vármúzeum (Vár u. 2.) nyitva: 9—17 óráig. Mestermű Galéria, (Kossuth u. 17.) — Az alapító művészek alkotásai hétfőtől péntekig 10—18, szombaton 10—13 óráig megtekinthetők.
ZIRC — Bakonyi Természettudományi Múzeum — A Bakony természeti képe. A természet ékszerei. A Kárpát-medence ásványai és kristályai. Nyitva: héttfő kivételével naponta, 9—17 óráig.
ZÁNKA — Néprajzi Múzeum — a Magyar cserkészek története kiadványok tükrében (1910—1990) egész évben látható. Nyitva: 10—18 óráig.
A múzeumok, ha más nyitva tartás nincs feltüntetve, héttfő kivételével 9—18 óráig tartanak nyitva.

Közérdekű telefonszámok

VESZPRÉM — mentők: 04, rendőrség: 07, tűzoltóság: 05, gázszolgáltatási hiba: 423-078 (földgáz), 428-518 (PB-gáz), áramszolgáltatási hiba: 428-288, vízszolgáltatási zavar: 425-498, autómentő szolgálat: 427-289, MÁV-tudakozó: 324-583, taxi: 321-113, Volán-tájékoztató: 321-512, közlekedési információ: 421-220, Molnár temetkezési vállalkozás 0—24 óráig: 323-697, 320-751, a Veszprém Megyei Kegyeleti Szolgáltató Vállalat halottszállítási ügyeletet tart 0—24 óráig: 328-838.
AJKA — mentők: 04, rendőrség: 07, tűzoltóság: 05, áramszolgáltatási hiba: 311-933, gázszolgáltatási hiba: 311-780, vízszolgáltatási zavar: 312-166, MÁV-felvilágosítás: 312-745, Volán: 312-222, közlekedési információ 312-381.
BALATONFÜRED — mentők: 343-800, rendőrség: 342-288, tűzoltóság: 342-684, áramszolgáltatási hiba: 343-211, vízszolgáltatási hiba: 342-611, Balaton taxi: 343-071, 343-073, MÁV: 343-652, Volán: 342-255, információ: 342-905, autómentő-szolgálat: 342-992, hajóállomás: 342-230.
PÁPA — mentők: 04, rendőrség: 07, tűzoltóság: 05, áramszolgáltatási hiba: 324-844, gázszolgáltatási hiba: 324-483, vízszolgáltatási zavar: 313-455, taxi: 313-095, közlekedési információ: 324-811, Volán-tájékoztató 313-855
VÁRPALOTA — mentők: 371-780, rendőrség: 371-511, tűzoltóság: 372-455, taxi: 372-018, Volán: 372-388, vízszolgáltatási hiba: 371-089.
TAPOLCA — mentők: 04, rendőrség: 07, tűzoltóság: 05, áramszolgáltatási hiba: 311-611, vízszolgáltatási hiba: 311-22 MÁV-felvilágosítás: 312-046, taxi: 31 724, közlekedési információ: 31 253, személyszállító (taxi) kisiparosc 312-742.

Idő kérdése

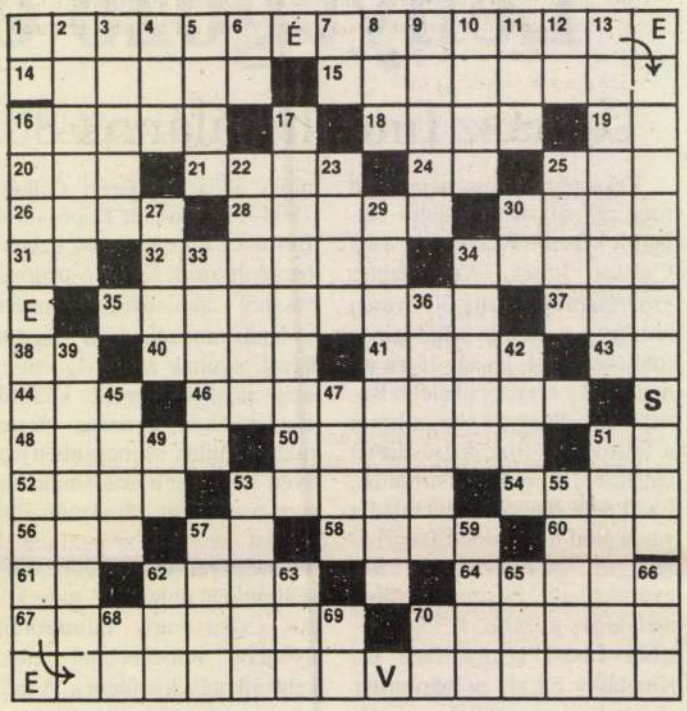

VÍZSZINTES: 1. Fridtjof Nansen (1861—1930) norvég sarkkutató, békepolitikus gondolatának első része 14. Iskolába jár **15.** Repül a madár **16.** ... Stil; neves francia író **18.** A nitrogén régies enve **19.** Azonos mássalhangzók **20.** Szoprán szerep Puccini Turandot c. operájában **21.** Nemzetség az ókori Rómában **24.** Repülőgéptípus **25.** Északi férfinév **26.** Francia női magazin **28.** Gyommal benőtt **30.** Örmény népi költő, vándordalos (ASUG) **31.** Lindsay Anderson rendezte film **32.** Földtörténeti korszak **34.** Történetíró (Kálmán, 1839—1909) **35.** Jelentéktelen holmi **37.** Rossz hírű a virágja **38.** Az egyik morzehang **40.** Vél, gondol, tájszóval **41.** Balázs Béla-díjas fotóművész (Károly) **43.** Gyakori kínai családnév **44.** Et cetera, röv. **46.** Kezdeményező **48.** Idegen szóösszetételekben túli a jelentése **50.** Amerikai tagállam, fővárosa: Topeka **51.** Mely személy? **52.** Vadat elejt **53.** Nem tegez **54.** Vértanúk városa **56.** Olasz állami olajcég (ENI) **57.** Kínai területmérték (MU) **58.** Heltai Jenő írói álneve 60. Részeg ... Darvas József regénye **61.** A neodímium vegyjele **62.** Francia íróné (George, 1804—1876) **64.** Költő (József, 1804—1858) **67.** Köhögős népies szóval **70.** Valamiben gyakorlott

FÜGGŐLEGES: 1. Az asztácium vegyjele **2.** A Fülöp-szigetek fő városa **3.** Menni kezd **4.** Csak, németül **5.** A lángok martalékává vál **6.** Téli csapadék **7.** Kettős betű **8.** ... hatalmas harmadik; Gárdony Géza regénye **9.** Nős **10.** A Garam szlovák neve **11.** Bőven áraszt **12.** Zimány határai! **13.** Költséget kiszámítva megtervez **16. A gondola második, befejező része 17.** Az elemzés tana **22.** Az alkáli piroxnek csoportjába tartozó, zöld ásvány **23.** Szóösszetételek előtagjaként alsó a jelentése **25.** Bajor művészcsalád volt **27.** Amerikai időjárás-kutató, mesterségeshold-típus (ESSA) **29.** Valaminek az eredeje **30.** Költői sóhaj **33.** Mályvaféle dísznövény **34.** Írásra használt fólyadék **36.** Ijeszt **39.** Másképp csoportosít **42.** ...fa — egyes v. kettő fogat hámfája, tájszóval **45.** Kolumbiai város **47.** John ... amerikai zeneszerző (CAGE) **49.** Gyarapodik **51.** Mészáros, elavult kifejezésse **53.** Tennivaló **55.** Olimpiai bajnok tőrvívó, edző (Ildikó) **57.** Air ...; légposta **59.** Szalonnát puhít **62.** ... Croce; firenzei templom **63.** Szarvasféle **65.** ... visuel; képzőművészeti irányzat **66.** ASB **68.** Kilovolt, röv **69.** Téli sporteszköz **70.** A japán és a spanyol gépkocsik betűjele

Beküldendő csütörtök délig a **vízszintes 1.** és a **függőleges 16** számú sorok megfejtése szerkesztőségünk címére, Veszprém, Szabadság tér 15.

Múlt heti keresztrejtvényünk helyes megfejtése: — Az ostobaság csökkenését nevezzük haladásnak.

Könyvjutalmat nyertek: *Lennert Ferenc*, Veszprém; *Marosi Károlyné*, Berhida; *Söjtöri Tivadar*, Sümeg; *Tatai Mónika*, Ajka; *Tenczné Lakos Erzsébet*, Balatonfőkajár.

CSIKÁSZ IMRE

(1884—1914)

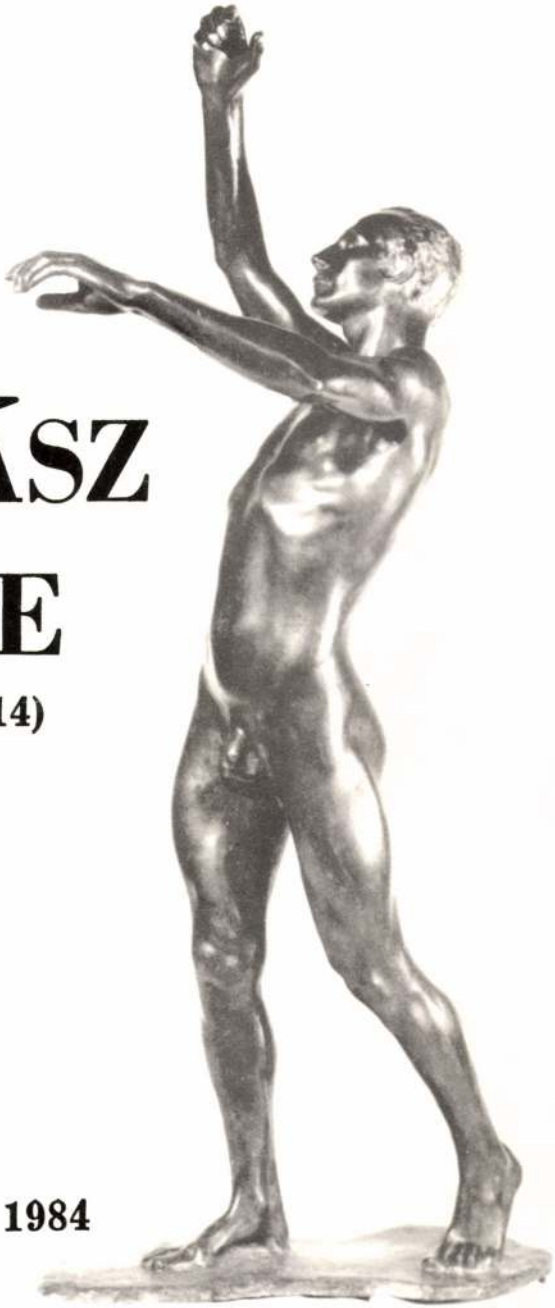

VESZPRÉM — 1984

CSIKÁSZ IMRE

(1884—1914)

VESZPRÉM — 1984

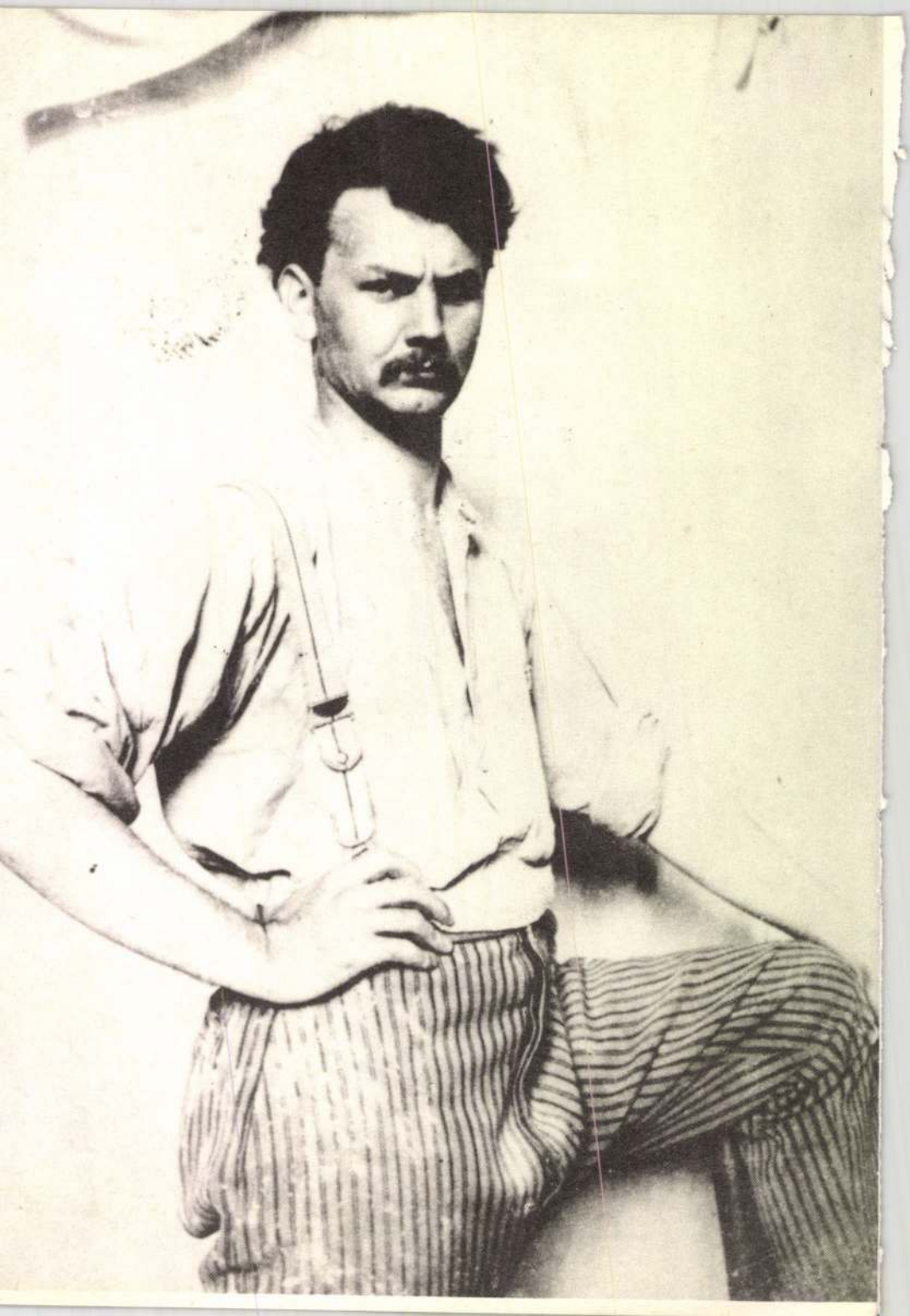

Csikász Imre a század elején frissen jelentkező fiatal szobrásznemzedékhez tartozott. Most száz éve, 1884. május 9-én született, s fiatalon, huszonkilenc éves korában halt meg az első világháború kitörésének évében. Élete rövid volt, s még rövidebb az az időszak, néhány év mindössze, amikor szobrászatában a mesterségbeli szaktudás elsajátítása után jelentőset alkotott. Inkább ígéret maradt, mint életművében kiteljesedő szobrász. „Vajon milyenek azok a szoborművek, amelyeket ez a gyönyörű fiatalember csinált volna öt esztendő múlva, meg tíz esztendő, meg húsz esztendő múlva?" — tette fel a kérdést Szép Ernő a Vasárnapi Újságban megjelent nekrológjában. Olyan művészekkel indult, mint Kisfaludy Strobl Zsigmond, Pásztor János, Sámuel Kornél, Szentgyörgyi István. S a korabeli kritikák tehetségben valahol itt közöttük helyezték el őt. Tanulóéveiben megpróbálkozott a szobrászat szinte minden, a korban divatos ágával: épületdíszítéssel, történelmi emlékművel, síremlékkel, portréval, domborművel, míg végül valódi hangját az aktszobrászatban találta meg. Korai alkotásai inkább csak a tanulóévek kísérletezéseinek tekinthetők, keresésnek, hogy megtalálja stílusát, s kifejező készségét. Sok közülük be sem fejezett terv maradt csupán, néhányat közülük maga semmisített meg. A Rákóczi-síremlék pályázaton kudarc érte, s talán nem is jogtalanul.

Csikász Imre az Iparművészeti Főiskolán Mátrai Lajostól megtanulta a mesterség fogásait, az agyagban való mintázás készségét, a formák halmozását, a részletek gondos kidolgozásának a kultuszát. Münchenben megtanulta az anyagszerűség tiszteletben tartását, az anyagban való gondolkodást. A brüsszeli akadámián Charles van der Stappen vezetése alatt a ronde-bosse szobrászat módszereit, a profilok változatos alkalmazását, s egy szemléletében új realizmust. Róma és Itália reneszánsz szobrászatával tovább alakította, megérlelte művészetét.

Az elsősorban Bécsben uralkodó, de Magyarországon is divatos neobarokk után a szobrászat új utakat keresett, s Rodin impresszionosta művészete és Hildebrand emlékére alapozott akadémikus klasszicizmusa szokatlan szemléletet hozott, szokatlan megoldásokra épített. Csikász Imre Münchenben először a Hildebrand-i iskola hatása alatt dolgo-

zott és tanult. Itt készítette el 1907-ben azt a két szobrát, a „Karoló leányt" és az „Övedző fiút", melyeknek mindegyike az ott tanult elveknek megfelelően szinte kizárólag egyetlen nézetre épült. Mindkét műnél az alapformát a kontúr határozza meg. A zárt kontúrba szorított forma biztosítja a mű egységét, kiküszöbölve a véletlenszerű hatások esetlegességét. Hildebrand elmélete szerint a szobor csupán egyetlen fő nézetből nyújthat teljes értékű élményt. A művésznek ebbe az egy nézetbe kell sűrítenie mondanivalójának teljes erejét. Szemben a természet esetlegességeivel, a szervezett rendet kell megvalósítania, zárt egységet kell teremtenie, mert ez hat a szemlélőre kiegyensúlyozott esztétikumával. E leány és fiú aktnak szinte semmi mélysége nincs, reliefszerű hatásra törekszik, a térbe kiterítve a fő nézetből kívánja biztosítani a teljes értékű látványt. De mindkét szobor mutatja már a felületeknek azt a széles és lágy kezelését, mely a rideg klasszicizmust feloldani kívánja. Jól érezhető rajtuk az az anyagszerű szemlélet is, melynek elsajátítására a müncheni akadémián olyan nagy súlyt fektettek. A „Karoló leány" egyértelműen kőben elképzelt szobor, míg az „Övedző fiú" oldottabb mozdulataival bronzba szánt alkotás.

Csikász számos portrét készített. Ezek közül messze kiemelkedik az 1908-ban készült „Krisztusfej" című szobra.

Csikász Imre szülőháza (Szabadnép u. 5. sz.)

A szülőház udvarán

melyet egy flamand halászról mintázott Brüsszelben. A tengeri levegő cserzette arc, a szél tépázta haj és szakáll, az egész alkotás nyugtalan mozgalmassága, erőteljes realizmusa gyökeres változást mutat müncheni alkotásaihoz képest. Mintha nem is ugyanaz a kéz alkotta volna, mint az előző két szobrot. Magának a modellnek a kiválasztása, a felületek erősen plasztikus, kissé darabosabb kezelése, mindez Meunier vagy Jules Lagae naturalisztikus, erőt sugárzó munkáit juttatják eszünkbe. Ez a portré már abban a felfogásban készült, melyet Rodin forradalmasító hatású művészete képviselt. A mű nyugtalanságot kelt, a nézőt új és új nézetek keresésére sarkallja, hogy így váratlan és újszerű hatásokat találjon. Szemben az egynézetű szobrok kontúrba fogott statikusságával, mozgalmas, nyugtalanító feszültségeket teremt.

Münchenben (balról a második Csikász I.)

A szobor a térben él, s drámaisága megragadó. Rodin azt vallotta, hogy „a szobrot minden oldalról egyszerre kell formálni, mint ahogy a természet a fát vagy a hegyet csinálja." Tudatosan keresni kell a mélységhatást, a profilok minél nagyobb gazdagságát kell létrehozni, hogy a váratlan hatások utáni vágy a szobor körbejárására késztesse a szemlélőt. A felületek játéka, a mélységek és domborulatok hullámzása elmossa a kontúrok határait, s a hildebrandi akadémizmus szervezett hideg egységét mozgalmasság váltsa fel. A flamand halász portréján érződik az a természetközelség, mely szinte bűvszava volt a belga szobrászati törekvéseknek abban az időben. Bár ez a portré kvalitásaiban elmarad a nagy mesterek mintaképnek tekintett alkotásaitól, de jelzi már a fiatal, ekkor mindössze 24 éves művész átütő tehetségét. Hogy a

profilokkal menyire tudatosan dolgozott, hogy kereste a különböző nézetek létrehozta hatásokat ,erre érdekes bizonyíték többek között az akkoriban egyre jobban elterjedő fényképezés lehetőségeinek kihasználása. Készülő szobrait, még munka közben több oldalról, több nézetből lefényképeztette.

Ugyancsak brüsszeli fogantatású az a férfi aktja, melynek először a „Csillagok felé..." (Vers les étoiles...), s később az „Ifjúság" címet adta. Majd Rómában született meg az a két leányakt, amelyekkel 1911-ben a budapesti Műcsarnok kiállításán meglepetésszerűen, szinte kész szobrászként betört a művészeti életbe. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1911—12. évi jubiláris kiállításán szereplő mindkét szobrát az állam megvásárolta a Szépművészeti Múzeum számára. Az „Ifjúság" című munkájának sikerét és elismerését ugyancsak állami vásárlás jelezte az 1913—14. évi Téli Tárlat alkalmával. Csikász Imrét az „Ülő lány" című szobráért az 1200 koronás Ráth-díjjal tüntették ki. A „Fiatal leány" pedig a sikerek egész sorozatát hozta a fiatal művész számára. Megkapta a 4000 koronás társulati díjat, majd Münchenben a nemzetközi tárlaton a bajor állami nagy aranyérmet. A Kisfaludy Társaság 1917-ben, már Csikász Imre halála után, ezt a művét az 1910—15. évek legjobb magyar szobrászati alkotásának nyilvánította.

Ezek a szobrok valóban korán lezárult pályájának legkiforrottabb alkotásai. Az új szobrászati irányzatok eredményeit felhasználva, s rátalálva az antik görög—római és a reneszánsz művészet ősforrásaira mintha rátalált volna saját hangjára. A „Fiatal leány" alakján Elek Artur a Donatello-i hatást érezte — s e rokonítást találónak érezzük. Formái letisztultak, megszabadultak az akademizmustól, szobrai belső gondolati tartalmat hordoznak. Alkotásain a festői hatást — mely Rodin és a belga szobrászat jellemzője volt — megtaláljuk továbbra is. Ezt a szemléletet fel is rótták neki. Egy kiállításra beküldött reliefjét a zsüri azzal utasította vissza, hogy az túl képzőművészeti. A fények és árnyak játéka a formák segítségére siet, s a véletlenszerűnek mondott, meglepetésszerű hatásokat fokozza, a profilok változatosságát gazdagítja. Az alakok beállítása újszerű és megragadó. A test végtagjainak szabad beállítása a térbe terjeszti ki tovább a szobrot és a Rodin által annyira követelt mélységeket

fokozza. Mind az „Ifjúság", mind a „Fiatal leány" alakján ugyanaz a kicsit tétova mozdulat, a mozgás két egymást követő pillanata közti állapot érezhető. Ez teszi megkapóvá a szobrot, s ez kelti fel bennünk a mozgás illúzióját. A behunyt szemű fiatal férfi révülten önfeledt, szinte álomszerű tartása, lendülete az egyensúlynak olyan kiélezett végső pontja, amelyen egy hajszálnyit túlhaladva már bizonytalanná tenné az alkotást. Az életben kezdő lépéseit tevő leány, mint Pygmalion életre kelő szobra. A merevségből lassan születő mozgás, a születő élet csírája. Érezzük szinte, ahogy az erekben keringeni kezd a vér, az izmokba élet költözik, a tagok merevsége oldódik, s az életöröm kiül az arcra. Az életöröm ugyanaz a sugázásra, a mozdulatnak ugyanaz a határfázisa ragad meg bennüket mind a két alaknál. A mozgás e pillanatai — abszurdan kilézett pillanatai — mint szobrászatilag is izgalmas feladat foglalkoztatta Csikászt. A szobrászat kifejező erejének varázslata, az élettelen anyagban az élet visszaadásának lehetősége, a művész hatalma az anyagon. Izgalmas kérdések. Ugyanezt a problémát az ellen-

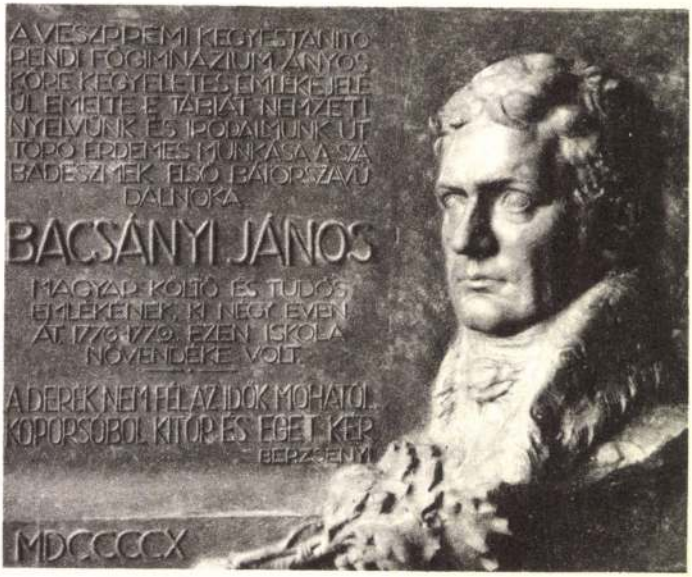

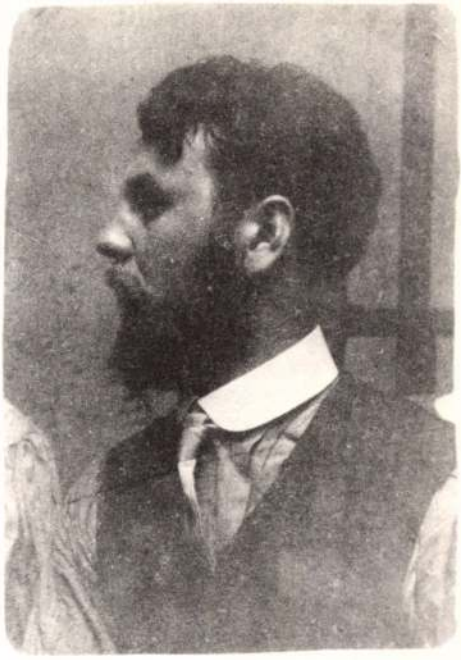

Utolsó fényképe

kező irányból közelítette volna meg Csikász Imrének az a te megmintázni abban a pillanatban, amikor az isteni tilalműve, amely csupán elképzelés maradt. Lót feleségét tervezmat megszegve az égő Sodoma és Gomora felé hátratekint és sóbálvánnyá merevedik. Itt a testből elillanó élet, az élő testnek „szoborrá" merevedése lett volna a megoldondó feladat. A metamorfózisoknak ezek a kiélezett pillanatai a szobrászat alapproblémáit érintik. Az „Ülő leány" nyugalmi helyzetben ábrázolja a modellt — mégsem statikus szobor. A nyugalom, amely a testhelyzetből adódik, érezzük bármely pillanatban mozgássá válhat. A szobor letisztult anatómiája, a bőr alatti apró izmok játéka, szinte lélegző életet kölcsönöz a testnek. Benne ott szunnyad a leány lágy mozgása

Ez a három szobor aktszobrásszá, s mindenekelőtt igazi művésszé avatta Csikász Imrét. „A szobrászat a formák mű-

vészete, a formák együttese adja a szobrot. Nos, a formák legszebb, legszervesebb rendjének hordozója az emberi test" — írja Lyka Károly. Csikász Imrét elsősorban és alapvetően az emberi test érdekelte, a formák ezen legszervesebb rendjében találta meg érzésvilágának, gondolatainak legjobb kifejezését. Ezekkel a műveivel váratlanul jelent meg a nyilvánosság előtt. Öntudatosan, meggyőző erővel lépett fel, jól érezve azt a pillanatot, amikor már a közönség és a szakma nyilvánossága elé állhat. Miközben Brüsszelben a Rákóczi-síremléken dolgozik, a Batsányi emléktábla problémáinak megoldását keresi, síremlékterveket, Rómában további portrékat, tanulmányokat készít — valójában ezek a művek foglalkoztatják. Lázas lendülettel, feszített munkatempóval dolgozik e két leányakton, melyek szinte öntörvényűen, éretten, a formai problémákkal történő viaskodás nélkül egyidőben születnek meg Római műhelyében. Leveleiből érezzük az elszántságot és magabiztosságot. Látjuk, mennyire tisztában volt azzal, hogy művei sikerre számíthatnak. Tudatosan vallott elve volt, hogy csak teljesen érett munkával szabad a nyilvánosság elé állni. Ezt tanácsolja egyik szobrászkollégájának és müncheni tanulótársának, Rajki Istvánnak is. Kerülje a nyilvános szereplést, amíg valóban jó dolgokat nem készít, hogy megjelenése annál számottevőbb feltűnést keltsen.

Csikász Imre életpályája valóban feltűnést keltően, váratlanul nagy ívben indult meg, s váratlanul ért véget korai halálával. Az a néhány munkája azonban, amely szobrászművésszé tette őt, talán nem marad hatástalan, s szobrászatunk legjobb alkotásai közé tartozik.

László Péter

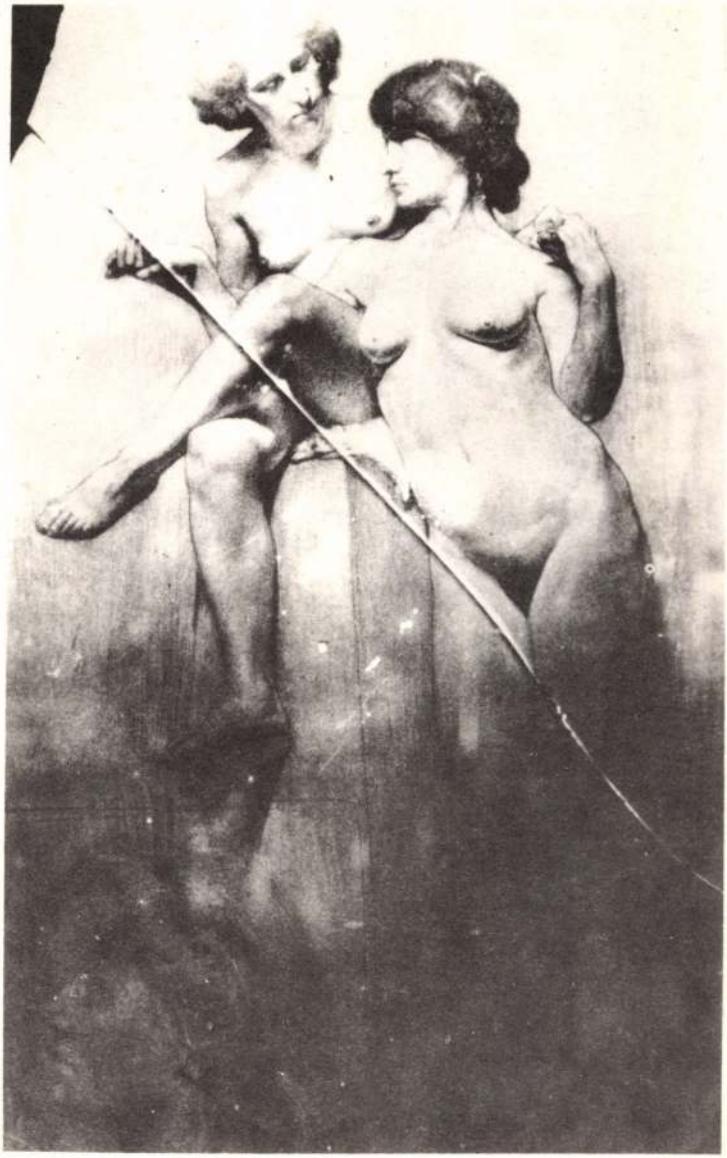

Övedző fiú 1907

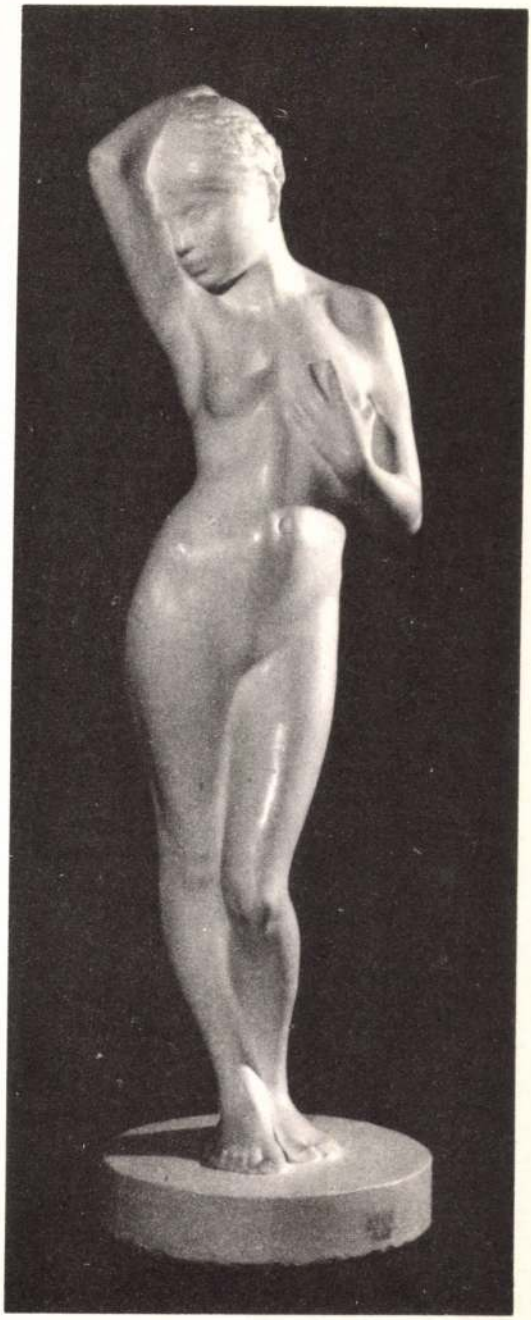

Karoló leány 1907

Krisztusfej 1908

„...azt az ambíciót tudod, amellyel az itteni műtermemben egy figurát kezdtem mintázni, amellyel sikert reménlhettem az egyik pesti kiállításon, hogy tanulmányaimat még folytatni tudjam. Ezen reményeimnek alighanem vége lesz, melyhez nagyban hozzájárul a jelen politikai helyzet is, t.i. az állam mostanában ösztöndíjat nem utal ki, a veszprémi papság pedig már megúnhatta a sok hozzájuk való fordulást. Azt is jól tudom, hogy haza kell mennem, aheyeltt, hogy az itteni műtermemben az időt komoly munkával tölthessem el. Hiába nekünk a legrettenetesebb a helyzetünk, s lásd 1—2 hó múlva nekem mennem kell, itt kell hagynom mindent. A megkezdett figurát képtelen vagyok befejezni, s a dolgokat is már úgy intéztem, hogy a nagy figura kis mintáját fejezzem be, s azon is van vagy két hónapi munka, s akkor haza kell, hogy menjek. S látod milyen iróniája a sorsnak, úgy lehet hogy az itteni világkiállítást sem fogom tudni látni, pedig micsoda képzőművészeti anyag lesz itt."

Csikász Imre levele Ribó Zoltánhoz.
Brüsszel, 1910. február 20.

Ifjúság 1909

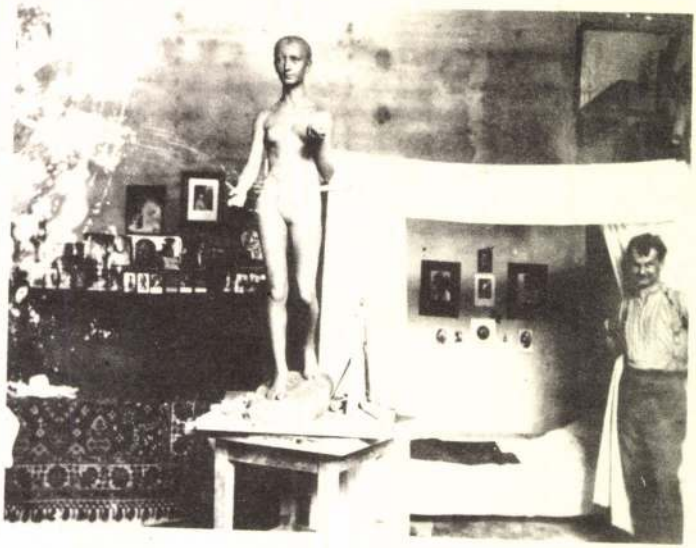

„Egy kis vázlatot is készítettem már, egy fiatal leányt ábárzol, mosollyal az ajkán, amint első lépését teszi az élet felé, azt hiszem ezt meg fogom mintázni természetes nagyságban..."

Csikász Imre levele Ribó Zoltánhoz.
Róma, 1910. december 10.

„A hogy' az a fiatal leány felénk lép, valami olyan öntudatlan báj van e fejletlen testben, mely holnap ki fog virágozni, szinte misztikus egyszerűség és mozgás, egyensúlyoszempontból nézve, rabul ejt bennünket. Mégis csak a szó — hogy első látásra, a helyes és egyedüli alkalmas szempontból nézve, rabul ejt bennünket. Mégis csak a fiatalság tudja a fiatalságot kifejezni. Csikász keveset alkotott, de az a kevés fenn fogja tartani nevét."

Alexander Bernát
Budapesti Szemle, 1917. február,
298. 1.

Fiatal leány 1911—12

„... a figuráról én neked csak azt írhatom, hogy nagyon meg vagyok vele elégedve, mert azzal a szívós akarattal készült, hogy „vagy-vagy". Az utóbbi időben volt nálam Telcs Ede szobrászművész, Erdős Renée, aki is magával hozta a legsötétebb szemeket, Héczeyné Horváth Gizella és még valami műkritikus (Elek Artur) is és mind biztatnak, hogy ha úgy lopom is rá a pénzt, ki kell nemesebb anyagba önteni és magam is reményeket fűzök hozzá, mert nagy szeretettel és még több akarattal csináltam. És majdnem biztosra veszem, hogy el tudom adni az államnak, hisz ez a jövendő kiállítás nagy lesz és sok pénzbeli díjak is lesznek kiadva."

Csikász Imre levele Ribó Zoltánhoz,
Róma, 1911. június 22.

Ülő leány 1911

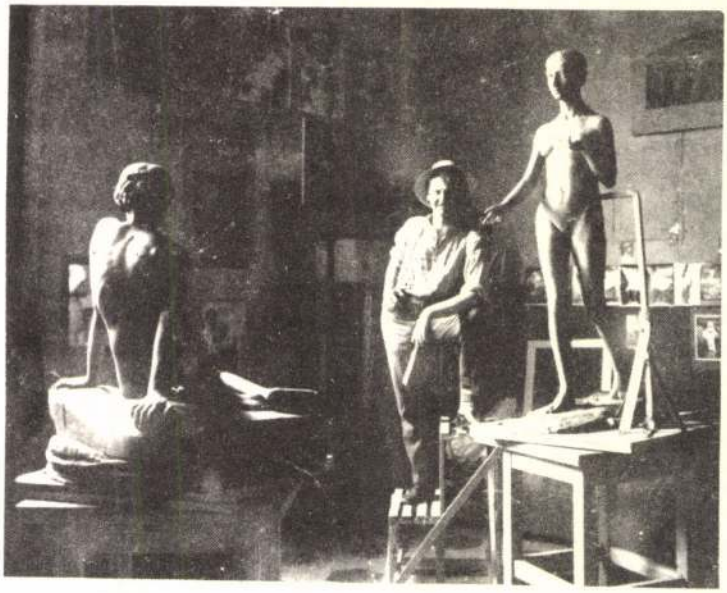

„Tehetségének és szorgalmának zamatos gyümölcse az Ülő lány című akt (1911), amely mintaképe lehetne a kor valóságra törekvő szobrászatának, de egyben annak is, hogy kiváló tehetség kezén milyen nemessé válhatik a mintázásnak ez a módja is."

Lyka Károly:
Szobrászatunk a századfordulón,
Bp. 1983. 72. 1.

CSIKÁSZ IMRE 1884. május 9-én született Veszprémben az akkori Hosszú utca 948. szám alatt. Édesapja, veszprémi kékfestő mester fiát a kegyesrendiek itteni gimnáziumában taníttatja tovább. Miután kimaradt a középiskolából, Fehér Sándor faszobrász mellé kerül inasnak. Amikor Fehér Sándor Budapestre költözik, Csikászt is magával viszi a fővárosba, ahol mindennapi munkája mellett az iparostanonciskolát látogatja.

1901-ben beiratkozik az Iparművészeti Iskolába. Itt Mátrai Lajostól tanulja a szobrászat alapelemeit és három év alatt elvégzi az iskola négy évfolyamát. 1904-ben Kaposváron vállal munkát Borovitz Imre kőfaragó és épületszobrász mellett.

1906. őszén lehetővé válik számára, hogy a képzőművészek vágyott zarándokhelyére, Münchenbe utazzék és tanulmányokat folytasson az ottani művészeti akadémián.

1907-től már a brüsszeli királyi művészeti akadémiát látogatja. Brüsszelben, sokat tanult Charles van der Stappentől és Jean Delvilletől. Egészen 1910-ig tanult Brüsszelben.

1910—12-ben Olaszországban tartózkodik ösztöndíjjal.

1912-től itthon dolgozik a kecskeméti művésztelepen, majd Budapesten, a Százados úton van önálló műterme.

Első jelentős munkáival az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1911—12. évi jubiláris kiállításán mutatkozik be, kirobbanó sikerrel.

Csikász Imre az „Ülő leány" című szobráért megkapja az 1200 koronás Ráth György-díjat. A „Fiatal leány" pedig megszerzi számára a 4000 koronás Társulati díjat, s az állam mindkét szobrát megvásárolja.

1913-ban Münchenben a nemzetközi kiállításon a „Fiatal leány" c. munkájával elnyeri a bajor állami nagy aranyérmet.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1913—14. évi Téli Kiállításán az „Ifjúság" című, még Brüsszelben készített szobrával vesz részt.

A Kisfaludy Társaság 1917-ben a „Fiatal leány" c. művét az 1910—1915 évek legjobb magyar szobrászati alkotásának ismeri el, s a 2000 koronás Greguss-jutalmat neki ítéli oda.

Ezt az elismerést Csikász Imre már nem érhette meg. 1914. január 23-án, 29 éves korában, mellhártyagyulladásban váratlanul meghalt.

A kiállított művek jegyzéke:

MILI NŐVÉRE 1903
gipsz, 53 cm,
j.n.
V.B.M. 59.10.1

ÜLŐ PÁSZTORGYEREK
1904 gipsz, 80 cm,
j.n.
V.B.M 59.18.1

KAROLÓ LEÁNY 1907
gipsz, 77 cm,
j.: Csikász Imre 1907
V.B.M. 59.11.1.

ÖVEDZŐ FIÚ 1907
gipsz, 77 cm,
j.: Csikász Imre, 1907
München
V.B.M. 64.6.1.

DEOGÁRÓ ALADÁR
gipsz, 56 cm,
j.: Csikász, 1907
V.B.M. 64.7.1.

KOSSUTH LAJOS 1907
gipsz, 99 cm,
j.: Csikász, 1907
V.B.M. 59.12.1.

IMÁDKOZÓ BARÁT 1908
gipsz, 45 cm,
j.: Csikász
V.B.M. 59.9.1.

SZALAY GYULA 1908
gipsz, 72 cm,
j.: Csikász, 1908
V.B.M. 64.8.1.

KEMENES FERENC 1908
gipsz, 103,5 cm,
j.n.
V.B.M. 59.29.1.

MAJMOCSKA
agyag, 15,5 cm,
j.: Csikász
V.B.M. 64.1.1.

ÉDESANYJA KEZE 1909
gipszminta, 28 cm,
j.n.
V.B.M. 64.17.1.

BATSÁNYI JÁNOS
EMLÉKTÁBLA 1910
dombormű, gipsz, 75x100
cm,
j.: Csikász
V.B.M. 59.17.1.

TURNER LAURA 1911
dombormű, gipsz,
átm.: 45 cm,
j.n.
V.B.M. 59.26.1.

ÜLŐ LEÁNY 1911
gipsz, 90 cm,
j.: Csikász Imre
V.B.M. 64.18.1.

FIATAL LEÁNY 1911—12
bronz, 165 cm,
j.: Csikász Imre 1912
Magyar Nemzeti Galéria
tul.

FIATAL LEÁNY FEJE
1911—12
gipsz,
V.B.M. 64.19.1.

DR. PILLITZ BENŐ
EMLÉKTÁBLÁJA 1911
gipsz, 66x48 cm,
j.: Csikász
V.B.M. 59.24.1.

RIBÓ ZOLTÁN 1908
gipsz, 50 cm,
(másolat) j.n.
V.B.M. 64.10.1.

KRISZTUS FEJ 1908
bronz, 47 cm,
j.: Csikász 1908
Bruxelles
V.B.M. 64.11.1.

IFJÚSÁG 1909
bronz, 110,5 cm,
j.: Csikász
Veszprémi Városi Tanács
tul.

SZARKOFÁG
(síremlékterv) 1909
gipsz, 24x33,5x20,5 cm,
j.n.
V.B.M. 64.12.1.

SÍREMLÉKTERV 1909
gipsz, 32 cm,
j.n.
V.B.M. 64.13.1.

SÍREMLÉKTERV 1909
gipsz, 31 cm,
j.n.
V.B.M. 64.14.1.

CSIBE 1909
bronz, 10 cm,
j.n.
V.B.M. 64.15.1.

SZEMEREY LULLY 1912
gipsz, 54 cm,
j.: Lullynek Csikász Imre
V.B.M. 59.7.1.

ILLÉS HEDDA 1912
gipsz, 40 cm,
j.: Csikász 1912
V.B.M. 64.20.1.

ILLÉS HEDDA KEZE
1912
gipszminta, 30 cm,
j.n.
V.B.M. 64.21.1.

PETŐFI EMLÉKTÁBLA
1912
gipsz, 112x67 cm,
j.: Csikász I.
V.B.M. 59.14.1.

DR. CSERESNYÉS
JÓZSEFNÉ 1912
dombormű, gipsz,
átm.: 42 cm,
j.n.
V.B.M. 64.2.1.

A kiállítást Csikász Imre születésének 100. évfordulójára
A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG
és
A VESZPRÉM VÁROSI TANÁCS VB.
MŰVELŐDÉSÜGYI OSZTÁLYA
rendezte

A kiállítást rendezte és
a katalógust szerkesztette: Dr. László Péter
Az eredeti fotókat és
a reprodukciókat készítette: Szertel Sándor

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG
KIADVÁNYA
Felelős kiadó: Dr. Törőcsik Zoltán
MOZIROTA VESZPRÉM

Csíkcsicsói kő

Bentségfülke

Kőpeczi Sebestyén József

Régi székely népi eredetű műemlékeink -

Erdélyi Múzeum

1941. 42. l.

Képpel -

A CSIKCSICSÓI RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM

Az értékes oltárképpel rendelkező templomot Szent Antal tiszteletére építették, többször újraépítették: torony alatti része 1450 körüli. A templomhajó 1752-ben, szentélye pedig 1850-ben épült. A templom oldalkápolnájában figyelemre méltó festmény a Könnyező Mária. Csikcsicsó 1783-ban lett különálló egyházközség.

HARGITA NÉPE

92 aug. 28

CSIKCSICSÓ

Az évből eltelt 241 nap, hátra van még 125.

— Ma BEATRIX és ERNA, holnap RÓZSA , míg hétfőn ERIKA és BELLA nevű olvasóinkat köszöntjük. BEATRIX — latin eredetű, jelentése: boldogságot hozó, eredetileg valószínűleg Szűz Mária mellékneve. ERNA — az Erneszta önállósult német becézőjéből. RÓZSA — régi magyar személynév a hasonló közszóból. ERIKA — a germán Erich, Erik férfinév latinos Ericus formájának nőiesítése. A több országban elterjedt hiedelem ezt a nevet a görög eredetű Erika (magyarul csarab) növényfaj nevével azonosítja. BELLA — olasz-spanyol eredetű, jelentése: szép. Emellett több női utónév önállósult becézője is.

MŰSORAJÁNLATUNK

A KÉPERNYŐN

8,40—9,00 Víkend-tv 9,00
Jó reggelt! 9,50 Sakk-abc
10,00 Híradó, időjárás 10,10

az ég küldötte őt le
fénylő csodának földi

Ki nézi őt, nagyobb
édes vágy hull szívére
nem érti ezt ki nen

Szavait úgy lesik fér
mintha maga a Szere
Ajka villon, s ki hang

Csikcsatószegi

vk templom
egén ördelés
szentségfülkéje

Keőpeczi

23. l. képpel
24 l.

Csikcsatószegi rk

templom szárnyas-
oltára

Arch. Ert.

1885. 212. l

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

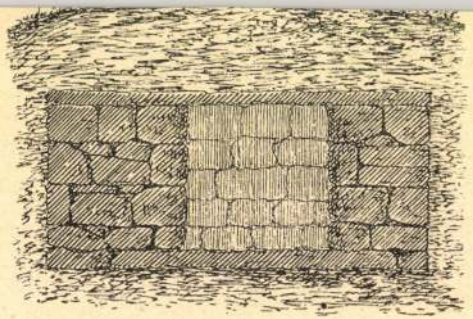

A KESZTHELYI KŐKAMARÁNAK ÁTMETSZETE.

BUDAPEST.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

1885.

Csíkcsatószegi

ciborium

l.

Batthyaneum

I. 51, 52. l.

Hadjárat.

A nerwindeni mező előte
a háttérben a gyalogság küzd

A Romai Tsászár és a Frantz
Coburg Ts. s Királyi; és
di Vezérek alatt, Brabántzi
18-kán 1793. eszt. esett

legalól jobbra: Lásd le irás
Szakasszának 105, l

Szines rm., mér. a

Csikcsatónegi
oltárszárny

Roth Sieb Alt
181. l.

Kc.

Film-, könyv-, lapkiadó és

könyvkiadó Rt.

Budapest

V. Roham-u. 12.

Ctik csatószegi templom

l.

Balogh Erdélyi ren

nevni

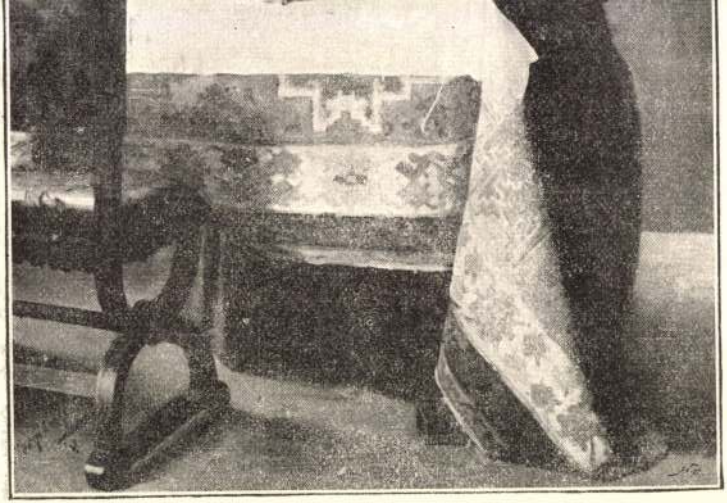

MARGITAY TIHAMÉR. Utolsó szerelem.

Csíkcsatószegi rk.
templom oltára

l.

Arch. Ét. 1917
98. l.

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
I. Ötvösség	
a) Keresztény egyházi ötvösművek	11
b) Zsidó egyházi ötvösművek	16
c) Világi ötvösművek	19
II. Óntárgyak	37
III. Fajánsz- és keményeseréptárgyak	39
IV. Órák	45
V. Bútor	50

Csík csatószegi
kő keresztelőkut

Kaöpeczi Sebestyén József

Régi székely népi
eredetű műemlékeink.
Erdélyi Muzeum
1941. 46. l.

Kippel

L D'HISTOIRE DE L'ART

HARGITA NÉPE 92. IX. 4.

Csíkborzsova

A Felcsíki-medencének a Hargita hármas csúcsa alatt fekvő kis, kör alakú síksága közepén fekszik Csíkborzsova 760 lelket számláló lakossal.

Míg a környező falvak is hegykoszorú lábánál, a dombok és völgyek tövében helyezkednek el, a borzsovaiak a síkság közepén fekvő egyik kis domb hajlását vették birtokukba településhelyül.

Mivel a művelhető föld oly kevés, hogy az évi kenyérszükségletet sem tudják biztosítani, a lakosság jórésze a közeli város üzemeibe jár dolgozni.

A falu keletkezése a székelységnek e vidéken történt letelepedésének idejére tehető. Megnevezése, a Borsova, szláv eredetre utal, jelentése Bors birtoka, Bozse. Legelső okleveles megemlítésekor azonban — 1496-ban — és később sem történik semmi utalás itt élő vegyes szláv vagy szláv eredetű népességre. A legrégebbi névszerinti összeíráskor, az 1602-ben készített hűségeskü-lajstromban magyar neveket találunk: Demeter Pál, Bologh Péter, Abos Pál, Gegő Ferenc, Bene Antal, Bene Balázs, László Lőrinc, Bernárd Ferenc, Bene Imre, Balogh Ferenc, László Pál, Béres Mátyás, Péter István, Bernárd Balázs, Kis Mikola Gergely, Mikola Gergely, Bologh Bálint, Balogh András, Abos István valamint Balogh Tamás.

A későbbiek során Borzsova római katolikus vallású, magyar anyanyelvű székely település marad, az napjainkban is. Így 1900-ban a 600 lélekszámot kitevő falunak minden lakója magyar anyanyelvű és római katolikus vallású volt. Az 1930-as népszámlálás adatai szerint pedig a 723 lakóból 705 magyar volt, 1 román, 3 német, 14 pedig nemzetiségét „nem közlő" volt.

A korabeli oklevelekben a falu megnevezése következetesen (Csík) Borzsova volt Borsova (1496), Borsowa (1567),

Faluról falura

Borssowa (1569), majd Borzsova vagy Csíkborzsova (1913) formában. Román megnevezése Borsova (1854), vagy Birjova volt. Ma Bîrzava.

A XVI—XVII. században Borzsova a népesebb csíki településekhez tartozott. 1567-ben 28 kaput vettek itt nyilvántartásba, 1614-ben pedig 50 család lakta. A későbbiek során a népesség száma visszaesett, 1721-ben csak 20, 1750-ben 26 adóköteles családfőt találtak itt az összeírók. A lakosságcsökkenés okát az ezerhatszázas évek második felében végigpusztító török-tatár, valamint a népességet megtizedelő 1717—19. évi pestisben kell keresnünk. Azóta Borzsova a kisebb csíki falvak sorába tartozik. Lakói azonban szabad székelyek voltak, többen közülük nemességet is szereztek. Így: 1585-ben Balogh Ferenc és Tamás lófőséget kapott, 1591-ben Béres Tamást, a csíkmadarasi vasbányánál kifejtett érdemei elismeréseként ugyancsak lófőségre emeli a fejedelem; 1655-ben Abos Mihály, 1742-ben Abos Ferenc válik nemessé. Az 1848—49. évi szabadságharc során Balogh Ferenc zászlótartót a piski híd körüli harcokban tanúsított vitéz magatartásáért Bem tábornok főhadnaggyá léptette elő. Csíkborzsova az említetteken kívül sok főtisztviselőt és nemes embert adott megyénknek: Kovács Elek prelátus kanonokot, Balogh Ignác esperes plébánost, dr. Kovács Gyárfás, dr. Balogh Lajos, dr. Balogh Vencel ügyvédeket, Erőss Lajos pápai prelátust és másokat.

Habár semmi nyoma nem maradt fenn az 1896-ban épített fürdőnek, az éveken keresztül közkedvelt és látogatott gyógyfürdő volt. Különösen a hűléses betegek járták oda. Nagy kár, hogy két évtized után elhanyagolódott és tönkrement. A jelenlegi borvízkútat érdemes lenne felújítani és a köz érdekében hasznosítani.

Csíkborzsova legrégebbi építménye: kicsi temploma. A Csíkszentmiklós egyházközség leányegyházat alkotó Borzsován az Egri család épített volt egy fakópolnát. Ehelyett a hívek 1794—1821 között mást húztak fel és 1841-ben toronnyal is ellátták. A kápolna körül érdemes volna ásatásokat végezni, mivel ott feltehetően értékes leletek kerülhetnének felszínre.

PÁL-ANTAL SÁNDOR
BALOGH ÁRPÁD

A Bukaresti COCA-COLA Kft. brassói kirendeltsége

az érdekeltek tudomására hozza, hogy a HOLY Kft. kizárólagos jogú forgalmazója termékeinek Hargita megyében.
Megrendelhető :

— 200 ml-es cola 32 lej
— 1,5 literes cola 325 lej

Bővebb felvilágosítás a 921-41843-as telefonon vagy a csíkszeredai Hargita szálló (telefon 16119) 515-ös szobájában.

Szállítás közvetlenül a megrendelőnek ! (3973)

A HARBUL Ltd. CO Kft.

(Csíkszereda Zsögöd u. 60 sz tel. 13317)

eladásra kínál

import háztáji kis fejőgépeket.

SHELL-olajak kaphatók nagy- és kiskereskedelmi áron.

Erdeklődni: a sepsiszentgyörgyi 92/313457-es telefonon. (3941)

APROHIRDETÉSEK

ELADÓ kétszobás második emeleti, azonnal beköltözhető tömbházlakás Csíkszeredában. Telefon : 16403. (3962)

ELADÓ jó állapotban lévő

ELADÓ Csíkszeredában központi fekvésű 2 szobás tömbházlakás. Valuta előnyben. Érdeklődni a 958-22702-es telefonon, 18 óra után. (3956)

ELADÓ Lada 21013-as, 84-es évjárat, extrákkal, kitűnő állapotban és egy MZ 250-es ETZ motorkerékpár. Érdeklődni Lendület sétány 5/b/18. (3961)

ELADÓK : 1 tonnás Volkswagen furgon, mikrobusz és homlokrakodó. Érdeklődni a 958-21063-as telefonon, 7—14 óra között. (3959)

ELADÓ egy 5 tonnás önürítős utánfutó. Irányár 125 000 lej. Érdeklődni a 958-11002-es telefonon, 16—21 óra között. (3960)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, **TRANDAFIR COSTICA** 1992. szeptember 1-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 1992. szeptember 4-én, pénteken du. 16 órakor lesz a Taploca 130 szám alatti családi gyászházától a csíktaplocai temetőbe. Jelen értesítést gyászjelentőnek is szántuk. A gyászoló család. (T)

Szívünk mély fájdalmával tudatjuk, hogy a szeretett drága jó édesanya, nagymama és anyós özv. **SZABÓ JÓZSEFNÉ**, szül. Márton Terézia életének 67., özvegységének

Csikász Sámuel Kornél szobrász M.D.K.

Az 1910-1914 között feltünő uj magyar szobrászgeneráció egyik alakja.

Kopp Jenő: Kisfaludi Strobl Zsigmond, Bp. 1956. 7.l.

Kopp Jenő: Kisfaludi Strobl Zsigmond, Bp. 1956.

Csikay Margit

Említve

(Galus) Alkotókor a svájci házban
Pest megyei Hírlap, Tp. 1970. nov. 18.

A kiállítást
VESZPRÉM MEGYE ÖNKORMÁNYZATA
VESZPRÉM MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
és a MAGYAR KÜLKERESKEDELMI BANK RT.
támogatta.

Felelős kiadó: V. dr. Fodor Zsuzsa megyei múzeumigazgató. Készült: Viza Kft., 8200 Veszprém, Hajlat u. 31., tel./fax: (88)429-936.

Csikász

M E G H Í V Ó

A Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság Laczkó Dezső Múzeuma
és a Csikász Alapítvány
tisztelettel meghívja Önt a

CSIKÁSZ ÉS KORA

című kiállításának megnyitójára
2000. június 16-án 14 órára a Laczkó Dezső Múzeumba
(Veszprém, Erzsébet sétány 1.)

A kiállítást megnyitja:

NAGY ILDIKÓ
művészettörténész

és

GÉCZI JÁNOS
író

A kiállítás 2000. december 22-ig látogatható.

Csikász István, iparművész

– nagyméretű intarziát terveznek ajándékképpen a MSZMP X. kongresszusára. Ábel György készítette el.

—. Ajándék a kongresszusra
Magyar Ifjúság, 1970. XI. 20. 2. l.

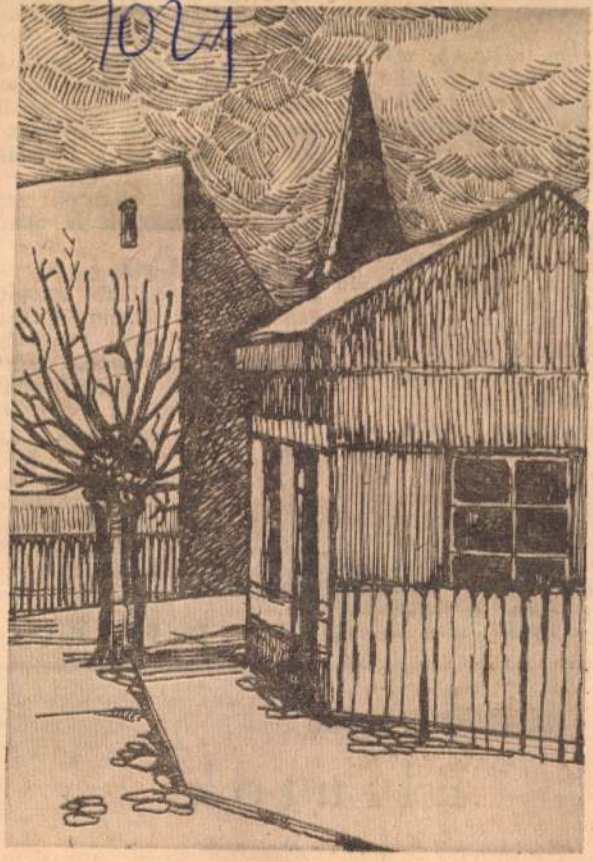

Utca Balassagyarmaton (Csikász István rajza)

kicsik között
ni a nagyok
is: a névut
kényszerű
Az *utánam*
tünk stb.
került mag
a birtokos
ez — úgy
sebb remé

Egy biz
válás évs
nyelvünk
névutó
mellett se
alapszavá
Az *után*
szóból al
számára
szói ered

Napj
egész se
indult e
útján. Ily
ján, folyamán, segítségével, érdekében, következtében, vonatkozásában, kapcsolatban, értelmében, tekintetében, területén stb. Elkülöníthető elemeik alapján még ragos

NÓGRÁD
Salgótarján
1971 AUG 8
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

lag jar torz kifejezés azért is ellenszenves, mert névutó-társaival is szembenáll.

Dr. Szabó Károly

HARKÁNYI JÁNOS:

Elfutok

Rámzuhannak már az éjszakák
kietlen szobámban kapkodok
ördögszemű testvérem messze jár
elhagynak a meghajszolt napok
fogadkozásaim pora rágja a falakat

Csikász István
1021

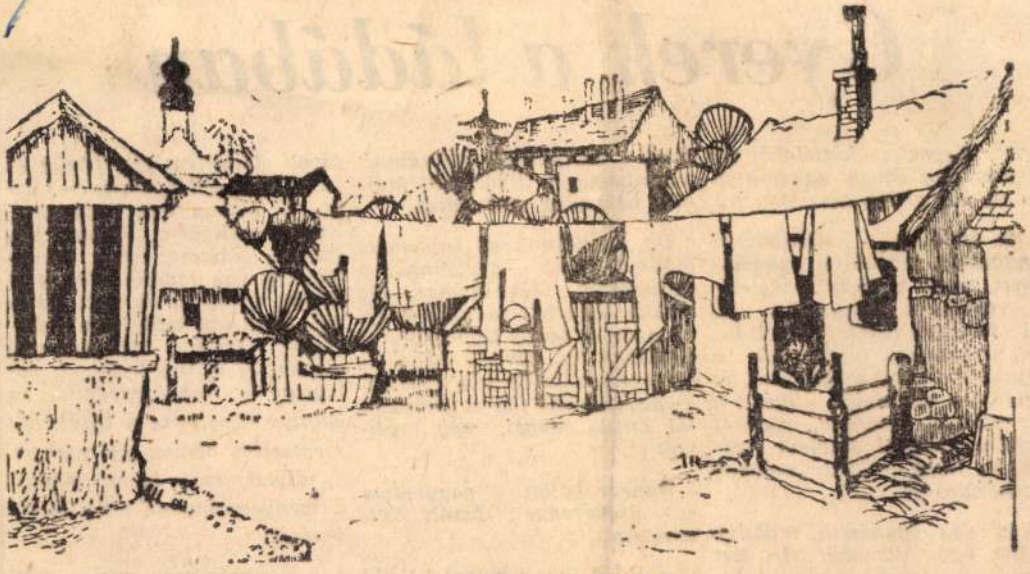

Csikász István: UDVAR

Gyerek a lá[illegible]

A tárgyakat kétféleképpen látjuk: úgy ahogy mindannyian, és úgy ahogy csak magunk.

Az alakjukat kétségtelenül egyformán továbbítja az egészséges szem a tudat megfelelő rekeszébe. Hogy aztán ott mi történik velük, kinek-kinek rekeszétől függ, ahol a képzettársítások tenyésznek, és a tárgyra rakódnak, miképp a víz iszapot, homokot, csigákat hord a mélyére süllyedt gályákra, buja és kusza moszattal körülfonja.

Így egy ágyneműs ládának hiába van tizenkét éle, hat lapja, egy feneke és egy fedele, mégse látjuk egyformán.

Mert a ládának nemcsak radt, szétporlott eszmények maradványait, divatjukat múltan, babonába dermedten.

De maradjunk az ágyneműs ládánál, hová Zsuzsánna, a tizennárom éves pimasz kis fruska mókából berakta a tizennégy hónapos Gáborkát, a paplanok és párnák közé — igaz: mezítláb és nem cipőstül — de Gáborka így is fölöttébb jól érezte magát, még tapsikolt is.

Hanem bejött a nagymama és elfehéredve rászólt Zsuzsannára:

— Vedd ki, ne bomolj! Vedd ki onnan a gyereket!

— De miért, nagymama? —

fogok elfelejteni egy filmet — mondta a ládát nézve —, azóta is hatása alatt vagyok... Esküvő volt és a társaság búvócskát játszott, és a menyasszony egy ládába búvt. Keresték, keresték és nem találták. És aztán már nem is keresték tovább. Már sok idő elmúlt, el is felejtették, a vőlegény is megöregedett, és egyszer kinyitotta a ládát, hát megtalálta benne, gyermekem, a fátylat, csak ennyi maradt a menyasszonyból, a többi elporladt.

A nagymama arcán régi szomorúságok, régi könnyezések tükröztek. Zsuzsánna is

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 22

NÓGRÁD
Salgótarján

Plakett-, plakátpályázat

A Balassagyarmati városi Tanács VB a város felszabadulása 25. évfordulójának tiszteletére plakett-pályázatot hirdetett. Ismeretre tizenhárom pályamunka érkezett. A tíz tagú zsűri értékelése alapján az első díjat Csikász István plakettje nyerte el. A második díjat Sárosdi Rezső budapesti, a harmadik díjat, Korman János balassagyarmati tervező kapta.

A hét közepén hirdetik a városi tanács vb által meghirdetett pályázat eredményét is. A zsűri a napokban bírálja felül azokat a falragaszokat, amelyek december 9-én, a város felszabadulásának tiszteletére kerülnek az utcákra, a házak falára.

Nem me

— Csak
nyakunkra –
zető. — Pedi
torontálinak,
keresik is na
nem megy ez
rontáli szövők
Nógrád megye
csaba környék
békéscsabai a
14 éves korábar
az apától

Csikasz István
festő

A Horváth Endre Galéria megrendezte a vidéki pedagógus művészek kiállítását is azon rezit vett.

Trencsényi László: Képek és szobrok Balassagyarmaton.
Művészet, 1971.november - 31.oldal

Csikász István

Szerepel a balassagyarmati művészek kiállításán a Vasvári Endre galériában

Nógrád /Salgótarján/ 1969 VI. 24

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Csikász István

Szerepel a mexyei studió
Szálhitásán Balassagyarmaton

N.N.: Studiósok a galériában

Nógrád 1969 VI. 15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csősz Ivan

KÖZNEVELÉS

1966 MÁR 1 9

1021

Csikász István (Balassagyarmat) rajza

leggyöngébb is végigjárja a legjobb
programot. Az oktatógép használa
oktatást, és egyes tananyagrészek p
lása nagymértékben fejlesztheti a ta
dolkodását.

AZ EGÉSZ VILÁGON százával l
böző megoldású oktatógépmodellek,
mozott oktatási kísérletek. Egzakt,
értelmű eredményekről úgyszólván
még beszámolni, és korai lenne túlz
ket levonni, indokolatlanul vérmes
lálni az új hazai oktatógépmodell l
tes azonban, hogy ma már hazai kís
bálunk didaktikai, programozási és
akár pozitív, akár negatív irány
el egyes kérdéseket ezek a kísérl
bízik kísérleteinek pozitív eredmény
tatógép modellje mutatja: nem is

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JUL 11
Csikász István
NÓGRÁD

1021

CSIKÁSZ ISTVÁN:
Menyecske.

volt száz éve,
a Természettuc
lat megalapító
badságharcunk
résztvevője,
orvosprofesszor
ja. 13. A tele
betűt kettőzve
hegység. 15. Piros németül. 16. Biztató szócska. 17. Csodabalzsam. 18. Asszonyképző. 19. Furfangos székely (+'). 21. E-vel a végén német női név. 22. AOL. 23. Vissza: elege volt belőle. 25. ÁDV. 27. Ritka női név becézve. 29. Sír. 30. Száz éve, július 1-én halt meg az anyák megmentője. Emlékére tartják meg ezen a napon az orvosok napját. 33. Nem igazi. 34. Bujtogat. 35. Német tej. 37. Nem engedem leesni. 40. Házas. 41. Német hivatal. 43. Vissza: nem ép. 46. Több mint puszi. 48. Észak-afrikai, kisázsiai nép. 50. Lányának férje. 51. Helyette. 53. Ázsiai ország. 55. Szamárhang. 56. A mondat vége. 57. Hirtelen elhúz. 58. Azonos mássalhangzók. 59. Jutnék. 60. Keresztüljuttat. 61. El ne késsen! 63. Vissza: a hét vezér egyike. 64. Angol sör. 65. 80 évvel ezelőtt, július 6-án alkalmazta először a veszettség elleni oltást embereken. Hetven éve halt meg. 66. A narkózis első alkalmazója.

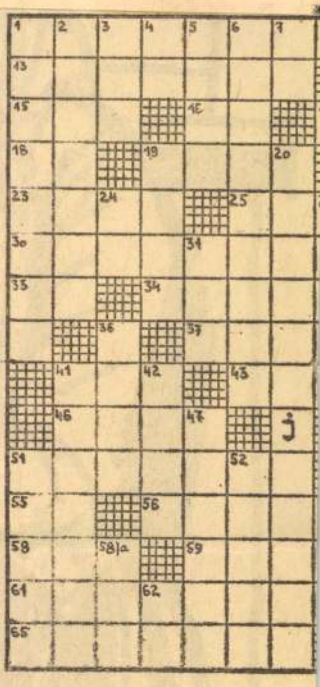

Függőleges. 1. Színezettség. 2. Ebéd utáni csemege. 3. Földtöltés. 4. ÁV. 5. Fiatal igásállat. 6. Kísérletezget. 7. ÁO. 8. Gorkij keresztneve fonetikusan. 9. ELS. 10. Vissza: L-lel halfajta. 11. Latinul tudok. 12. Ötven éve halt meg ven éve fedezte fel a test átvilágító sugarakat. 47. Mi tájára. 49. Zeneszerzőnk. 5 Átmenő. 51. Tücsökszó. 5 Fiatal tehén. 54. Növénny benőtt sekély víz. partrés 56/a. TÉN. 58/a. Luk (+'). 6 ÉT. 63. Orosz igenlés.

Csikász Imre

"A HÉT művészete" cimmel rövis beszámoló a magyar müvészet londoni bemutatásáról, mely "a szenzáció erejével hatott! Ezután felsorolja azokat a müvészeket, akik az Iparcsarnokban mutatták be müveiket. Közülük három müvészt emel ki: Kandó László és Neogrády Antal festőművészeket és Csikász Imre szobrászmüvészt. Mindhárman jeles kollekcióval mutatkoztak be.

A HÉT, Bp. 1933. juni 29. és dec. 2o. közötti példány 7. lapján.

MDK

Csikász János

A szolnoki müvésztelep jubileuma. Uj Idők 1913. I. 592.l.

1969 NOV 27
1021

A nyughatatlan ember

A beszélgetésre, melyet *Csikász Istvánnal*, a balassagyarmati művelődési otthon irodalmi színpadának vezetőjével, a Rákóczi Ferenc Általános Iskola rajz—földrajz szakos tanárával folytattam, a színpad „Kiváló együttes" címmel való kitüntetése adta az alkalmat, illetve az ürügyet. Valójában magára a szerkesztő-rendezőre voltam kíváncsi: megpróbálja-e, s hogyan próbálja meg feloldani azokat az ellentmondásokat, melyeket vele kapcsolatban emlegetnek.

*

Csikász Istvánt Balassagyarmaton szinte mindenki ismeri. Tevékenységével kapcsolatban többnyire csak felsőfokban elmondott véleményeket hallani. Vagy nagyon elmarasztalókat, vagy nagyon feldicsérőket.

— *Tudsz-e ezekről a véleményekről?*

— Úgy hiszem, tudok róluk, Nyughatatlan embernek mondanak, s sokaknak nem tetszik ez a nyughatatlanság.

(Az értelmező szótár szerint a nyughatatlan szó állandó mozgásra, tevékenységre hajlamost jelent, olyan személyt jelölnek vele, aki természeténél fogva nem tud megnyugodni.)

— *Ez így nem jelent rosszat.*

— Igen, csakhogy néhányan rosszul értelmezik. Engem leginkább azért neveznek nyughatatlannak, mert még a megbotránkoztatás árán is szívesen mozdítom ki a betonsúlyúakat — talán ki tudok csiszolni belőlük valami társadalmi aktivitást. Véleményem szerint ehhez a művészet valamennyi ágában izgatni, ingerelni kell az embereket.

— *Valamit magadról.*

— Megyei képzőművészeti stúdiótag vagyok, az alaptagfelvételem folyamatban van. Több lapban jelennek meg rajzaim, verseim, írásaim, huszonhárom éves koromtól kezdve szerepelek kiállításokon, színházat játszom. Arra különösen büszke vagyok, hogy a „Kiáltás" plakátok verseinek megírásához engem is felkértek.

— *És mindehhez, ugye, a színpad. Lehet-e így, ennyi múzsával jó viszonyban élni?*

— Valószínűleg furcsán hat, de én jelentem ki: nem lehet. Az embernek egy bizonyos idő után — harminchat éves vagyok — fel kell mérni képességei határát, s ha akar valamit, meg kell állapítani, melyik területen képes a legtöbbre. Én a színpad, illetve a színpadi irodalom mellett döntöttem.

— *Hogy értetted ezt: „...ho akar valamit az ember". Te például mit akarsz — mi az életcélod?*

— Nemrég írtam egy darabot. Ennek főhősével, akit az ellenfelei imádkozni kényszerítenek, mondatom el: „Miatyánk művészet, ki vagy itt a földön..." Igen — a művészet. A művészetek, velük és bennük élve, elvezethetnek a világ jelenségeinek megértéséhez, az ellentétek feloldásához.

— *Ez lehet az emberiség életcélja, de személy szerint te miben látod saját életed célját?*

— Maradandót hagyni hátra — ennél senki sem kívánhat többet magának. Az előbb említettem a darabot, amelyvel igyekeztem mindazt elmondani, amit tudok — igyekeztem a lehető legtökéletesebben kifejezni magamat. Rajztanár vagyok, a világban a maguk helyét kereső gyermekeimen nap mint nap látom hogy a legtisztább boldogságot az adja nekik, ha tollal, szénnel, ecsettel a kézben felcsillan előttük az önkifejezés lehetősége. De ez nem jelent öncélú boldogságkeresést. Ha most azt mondom, hogy legszívesebben egy évre leállnék mindenfajta, a közönség számára végzett teendőmmel, s egyfolytában csak írnék, akkor — bár őszintén beszélek — ez nem jelentené azt, hogy nem a környezetem, az ismerőseim, barátaim, tanítványaim érdekében tevékenykedem. Különben jelenleg sok olyan dolgot csinálok, amit nálam mások jobban el tudnának végezni ebben a városban — csak sokan egyszerűen nem akarnak megmozdulni.

Csikász István tehát ezért, s ennek ellenére nem „áll le", nem akarja és nem is tudná feladni ezt az életformát.

— Hogy kilyukad a gyomrom még egyszer? Én ezt az élettempót érzem természetesnek...

*

A beszélgetésnek vége. A krónikásnak most az volna a dolga, hogy valamilyen ismert, vagy kevésbé ismert befejező gondolatot fűzzön az interjúhoz, aztán aláírja a nevét. Ez esetben a sorok írója azonban úgy érzi, van még elmondani valója.

Adva van egy ember — és majdnem mindenhol található hozzá hasonló —, aki egyszerre három helyett dolgozik, szervez, alkot, s aki néhány dicséretes kivételtől eltekintve, legjobb esetben is óvatos hümmögéseket kap erre válaszul. Kritizálni könnyű, lényegesen könnyebb mint tenni, alkotni valamit. Jelen esetben a saját tunyaságuk, egyoldalúságuk, tehetetlenségük és tehetségtelenségük tudatától megkeseredett „kritikusok" nemcsak rosszindulatú hanem ráadásul gyáva módon is járnak el, mikor a szakértő pózában tetszelegve, láthatatlan akadályokat állítva az útjába, rontják egy tehetséges ember hitelét. (A segíteni igyekvő kritizálókkal természetesen más a helyzet.) Kevesen veszik észre azt, hogy fölösleges, vagy éppen elhibázott ötleteiből, cselekedeteiből is lehet hasznosat meríteni.

Baranyai László

NÓGRÁD
Salgótarján

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

zda

...adémián

vetlenül az éleim... melésben dolgoznak. ... gazdasági összes ker... százaléka dolgozik ... is az élelmiszergazda... rületén: minden ha... ember itt talál megélhetést.

Eredményes az élelmiszergazdaság

Fehér Lajos ezután az élelmiszergazdaság jelentőségét méltatta. Az élelmiszergazdaság hazánk lakosságát 92—95 százalékban hazai termésű élelmiszerekkel látja el. Hazánkban az élelmiszergazdaság még ma is csaknem 50 százalékát adja a lakosság összes fogyasztásának. Élelmiszergazdaságunk termelése egyes átmeneti csökkentéstől eltekintve általában megfelelt az igényeknek.

Élelmiszergazdaságunk termelésének 10—12 százalékát exportálni tudja. A mezőgazdasági eredetű termékek kivitele az elmúlt években összes népgazdasági exportunknak több mint egyötödét, tőkés kivitelünknek közel 40 százalékát a fejlett tőkésországokba irányuló exportunknak kereken a felét alkotta.

Meg kell azt is említeni, hogy az élelmiszergazdaság külkereskedelmi egyenlege tíz év óta minden évben számottevő aktívummal zárult és ellensúlyozta a többi népgazdasági ág külkereskedelmi egyenlegének passzívumát.

Rátérve szövetkezeteink gazdasági, politikai és társadalmi szerepének megvilágítására, kijelentette: szövetkezeti mozgalmunk egészének számottevő, egyre növekvő súlya, szerepe van népgazdaságunkban, szocializmust építő társadalmunkban!

A szövetkezetek zöme kis- és középméretű üzem. A szövetkezetek túlnyomó többsége nagyfokú alkalmazkodásra képes, mozgékony, gazdálkodásuk rugalmas, gyorsan képesek reagálni a folyton változó piaci hatásokra.

Egységes szövetkezeti törvényt

Az utóbbi három év során végzett elemzések és lefolytott viták eredményeként az egységes álláspont alakult ki: szövetkezeteinkben, ... gazdasági kis-

... tana-... A meghozandó legfelső szintű törvényi és törvényszintű jogszabályok tehát e két nagyfontosságú szövetkezeti ágazatban is betetőzik majd az akkorára befejeződött és — reméljük — megszilárdult demokratizálódási folyamatot!

Előadása további részében ismertette Fehér elvtárs a főbb szövetkezetpolitikai kérdésekben lefolyt viták lényegét és a már megvalósult vagy megvalósuló szövetkezetpolitikai intézkedéseket.

Támogatjuk a szövetkezeteket

Kiemelte, hogy a szövetkezeti gazdálkodás a szocialista tervgazdálkodás elválaszthatatlan szerves része, a szocialista állam éppen ezért ma és a jövőben is hathatósan támogatja a szövetkezeti tevékenységet!

A szövetkezetpolitikai viták során nagy hangsúlyt kapott az a követelmény, hogy a szövetkezeti tulajdon hasznosítása, továbbá a tulajdonosi (vállalkozási) jövedelem realizálása az állami tulajdontól eltérő megítélést és gyakorlati megoldást kíván. Ezért:

1. A gazdaságpolitikai intézkedések, közgazdasági szabályozók továbbfejlesztésénél fontos célnak kell tekinteni, hogy a szövetkezetek a tagok közvetlen érdekeltsége alapján társadalmi és gazdasági szerepüknek megfelelően fejlődjenek, bevételeikből — gazdálkodásuk hatékonyságától függően — fedezni tudják kiadásaikat, bővíthessék termelésüket. A jövedelemszabályozás rendszere ismerje el a szövetkezeti tulajdon sajátosságait. A fejlesztési és részesedési célokra fordítható összegek, valamint a szövetkezetek számára hasznos egyéb célokat szolgáló alapok tekintetében — a tulajdonosok döntése érvényesüljön, azokkal maga a szövetkezet gazdálkodjék.

2. A szövetkezetekben képződő tiszta jövedelemből a szövetkezeti csoporttulajdonosokat tulajdonukkal és személyes közreműködésükkel arányban álló javadalmazásban szükséges részesíteni. Indokolt, hogy az eszközeik befektetéseiből elért jövedelmet, más szavakkal saját befektetéseik tőkekamatját (amit ma a szövetkezeteknél is sematikusan és alaptalanul — eszközlekötési járuléknak neveznek), a csoporttulajdonosok élvezzék.

A szövetkezeti tulajdont nem szabad össznépi tulajdonként kezelni, a demokratikus centralizmus nem fér össze a szövetkezetek vállalatszerű gazdálkodásával. A gazdasági döntéseket ott lehet és kell hozni, ahol azok következményei is jelentkeznek. A gazdasági döntéseket minden szinten az illetékes felelős szerv hozza meg.

Nehogy azt higgye valaki, hogy a szövetkezeteket ezután kivonjuk az állami, össztársadalmi érdek befolyása alól. Erről nincs szó. Sőt: a jövőben tisztázottabban és nagyobb erővel jelentkezik a valóságos állami érdek a szövetkezetek számára mint korábban.

A „központkényszer" elvén a fölé- és alárendeltségen alapuló hierarchikus kapcsolatokhoz képest a minőségi változás jelei tapasztalhatók. Ez teljesen megfelel és csak is ez felel meg a mai viszonyaink között a marxista szövetkezetpolitikai elveknek.

(MTI)

Csikós István

Balassagyarmaton él.

Baranyai László: Művészek a városért

Nógrád 1968 X. 20.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Csikán István

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1966 JAN 7

1021

Csikász István:
Fiatal nő

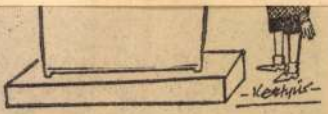

ÚJ TANULÓ ÉRKEZETT...

— Tanító néni, miért nem tetszik megbüntetni Jóskát?
— Előbb meg kell ismernem jellemét és egyéniségét.

Csikász István

— **Történelmi falfestmények egy elemi iskolában.** A pannoniautcai fővárosi elemi iskola folyosóit *Beke Mózes* iskolaigazgató kezdeményezésére a hazafias nevelés célját szolgáló freskószerü képekkel diszitették, hogy a magyar történelmi multat ilyen szemléltető képek utján közvetlenül ismertessék meg a növendékekkel. A galériát *Csikász István*, *Major József*, *Ulrich Zoltán* tanitók és *Kiss Imre* polgáriiskolai tanár festették közel hatéves munkával. A bemutató ünnepélyen *Beke* igazgató ismertette a festmények pedagógiai és hazafias célját, majd *Padányi Andor* kir. tanfelügyelő méltatta a végzett munkát. A képek megtekintése után *Tirpák Sándor* tanfelügyelő beszédével ért véget a bemutató ünnepség.

PH 932 VI/7

PH. 932. VI. 7.

MDK.

Csikász István

Pályamunkáját dijazták

Nógrád 1967 nov.9.

Csikán István

Csoportkiállításon szerepel Balassagyarmaton.

Nógrád 1967. ápr. 22.

MDK.

Csikász István

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 fenr.5.p.7.

MDK.

Csikász István

Kiállitási hiradás

Nógrád 1966 febr.16.

Csikász István

Szerepel Balassagyarmaton a megyei kép. műv. studió tárlatán

Nógrád / Salgótarján / 1969 VI. 21.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

92.
X 30.

HARGITA NÉPE

Csíkcsomortán

Csíkcsomortán Csíkszeredától északkeletre 6—7 km távolságra lévő település. Ahol az Aracs és a Remete völgye egyesül, ott fekszik Csomortán, fenyvesek között, szerény kis havasi falu. (Orbán Balázs). Sok századon át Csobotfalvával, Szereda városával (1751-ig) Taplocával, Várdotfalvával együtt alkotta a csíksomlyói egyházközséget, más néven a szentpéteri egyházmegyét. A XVIII. század második feléig Csobotfalvával egyetlen gazdasági, közigazgatási egységet kellett hogy alkosson, mert addig Csomortán különálló faluként nem szerepel.

A falu első, bizonyos említése 1567-ből maradt fenn. Az itt megadózott kapuk száma, Csobotfalvával együtt, 28.

A nevezetes 1614-es összeírásban ugyancsak Csobotfalvával közösen szerepel. Összesen 80 családfőt írtak fel. Közülük 3 lófő, 8 gyalogrenden lévő, 20 szabad székely (libertinus), 28 ősjobbágy, 10 konfiskált jobbágy, 8 zsellér, 3 külső szolga. Ez a statisztika megadja a társadalmi rétegződés keresztmetszetét. A két falu lélekszámát 400 főre lehet becsülni. Igen magas az ősjobbágyok aránya. Ezt a fogalmat Bethlen Gábor fejedelem (1613—1629) idején így határozták meg: ősjobbágyok azok, akiket Mihály vajda bejövetele (1599) előtt is ősjobbágyoknak tartottak. Olyan emberek tehát, akiknek elődeik már 1562-ben is jobbágyok voltak. A zsellérek pedig azok, akiket a földesúr a saját házába hozott, saját földjére telepített.

Az 1643-as katonai szemlén a két faluból 91 kis- és nagykorú férfit, 37 családfőt írtak össze. Ez 180 szabad renden lévő lakost jelentett. A többi kategóriába tartozók száma ismeretlen.

Az 1721-es adótabellára 50 családot jegyeztek rá. Csíknak, és egész Erdélynek a XVII. század második felétől olyan csapásokat kellett elviselnie mint a török-tatár inváziók (1658—1661), mint az 1677-es és 1719-es pestisjárványok. 1661-ben sokan elvesztek: rabok lettek, vagy megölték őket. Kicsi hányadát ismerjük a tényleges veszteségnek. 12 csomortáni férfi és 1 nő 1669-ben esküt tett, hogy „rabságban lévő feleségének eleven hírét nem hallotta", vagy „előbbi feleségének (vagy urának) eleven hírét nem hallotta."

És az írásokban alig esik szó a sok elrabolt gyermekről.

Csomortán határában ölték meg a tatárok (1661) *Somlyói Miklós* ferences szerzetest, a kolostor érdemes főnökét is.

Az 1700-as évek közepén, második felében vált külön Csobotfalvától. 1750-ben 51 görög katolikust írtak össze. 1792-ben a római katolikus hívők száma 209 volt. Ekkor az összlakosság száma 280—300-ra becsülhető.

Az újabb statisztikák pontosabb képet adnak a népesség számának, összetételének alakulásáról. 1850-ben 442 lélek van Csomortánban. 390 római katolikus, 52 görög katolikus. 1910-ben a népesség elérte eddigi legmagasabb számát: 706-ot. Római katolikus 637, görög katolikus 69. Ezután a falu népessége egyre fogy, 1930-ban 674 ember élt a faluban. Római katolikus 668, görög katolikus 4, református 2. Ma 515 ember lakik a faluban.

Orbán Balázs, majd Ferencz Béla is említi a Pálfalva és Csomortán között lévő Vár-

Faluról falura

dombot. Azóta tudjuk, hogy a kora bronzkorban, mintegy 3600 éve, lakták azt. Az ott talált tárgyak alapján a művelődési kört Csomortán kultúrának nevezték el a szakemberek. 1815—1816-ban a falu határában talált kincsről írt a főkirálybíró, az erdélyi kormányszék, anélkül, hogy mibenlétéről bármit is mondtak volna. Losteiner krónikája megemlékezik Csomortáni Istvánról, aki falustársaival 1694-ben megfutamított egy kisebb fosztogató tatár csapatot, amire azonban nem minden faluban vállalkoztak.

1763—64-ben a madéfalvi vész előtt a férfiak innen is, tiltakozásul az erőszakos katonaállítás ellen, kivonultak Szalonka erdejébe. Később őket is besorozták a határőrezredbe.

A múltban Csomortánnak nagy erdős- és legelős területei voltak. Delnével, Menasággal, Mindszenttel, Pálfalvával, Szentlélekkel, Várdotfalvával közösen bírták a negyedfél megye havasát (Borda, Borjústelke, Hosszúhavas, Kereszteshavas, Nagygozorú, Nyillink, Piricske). A tulajdonos községek a havas használatának rendjét az 1620-as években fogalmazták meg.

A falu neve régi magyar személynévnek, a Csomornak a származéka lehet.

Nincsen tudomásunk róla, hogy 1848 előtt működött volna Csomortánban iskola. A gyermekek Somlyón tanultak.

A csomortániak közül Ferencz Béla nevét írjuk ide, aki 1935-ben Csík megyéről kiadott egy monográfiát, bár az is igaz, hogy igen sok benne a tévedés, hiba.

SZŐCS JÁNOS

EXIM

Társaság

32 sz., telefon 11046

óra között

. kínál :

ett műholdvevő-felszerelést

. színes televíziókészülékeket

t. (4798)

ENITA

COMSER Kft.

CSIKSZEREDA

Petőfi utca 38 szám

Telefon/fax 958—14796

.MAZ :

elzős kasszagépeket (150 000

mérlegeket (188 000 lej)

ni karbantartást biztosítunk

OK készítését

juk.

zött a 958—16490-es vagy 19

4797)

ELADÓ breack-váz (karoszszéria) jó állapotban, kedvezményes áron. Érdeklődni 7—15 óra között a Dacia szervízben, telefon 12808. (4781)

ELVESZETT október 17-én Csíkszereda, Hargita utca 11 szám alól egy japán pincsikutya. Megtalálója jutalom ellenében értesítsen a 11868-as telefonon, 16 óra után. (4811)

TALÁLTAM hamuszínű szürke kancát, csillag a homlokán. Érdeklődni Bükkloka Baliga Károlynál (hivatalos okiratot kérek). (4799)

ELADÓ Csíkszeredában 2 szobás tömbházlakás. Érdeklődni Pacsirta sétány 13/D/8. (4790)

Gépi himzőnőket keresek Csíkszeredából vagy környékéről. Telefon 958—22710. (4803)

Megrendülten tudatjuk, hogy

KULPINSKY JÁNOS

életének 84. évében csendesen elhunyt. Temetése 1992. október 30-án, pénteken délután 4 órakor lesz a csíkszeredai új temető ravatalozójából. Jelen értesítést gyászjelentőnek is szántuk. A gyászoló család. (4823)

Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik drága halottunk

DÉNES ANNAMÁRIA

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, mély fájdalmunkban osztoztak és segítségünkre voltak. A gyászoló család. (4809)

Ma egy éve, hogy megrázó hirtelenséggel eltávozott az élők sorából

LÁSZLÓ PÁL

mérnök

Csíkszereda volt polgármestere.

Hivatását és családja iránti gondoskodását előbbre tartotta, mint önmagát. Úgy égett el, mint egy csillogón fénylő fáklya. Az űrt és a mérhetetlen veszteséget, amit eltávozása okozott, csak az isteni akaratba való belenyugvásunk ellensúlyozhatja. A gyászoló család. (x)

„Holtom után ne keressetek / leszek sehol és mindenütt."

Fájó szívvel búcsúzunk

MIKLÓS KATALIN

volt osztálytársunktól. Őszinte részvéttel osztozunk a család fájdalmában. A csíkszeredai Matematika-Fizika Líceum 1987-ben végzett XII. F. osztálya és osztályfőnöke. (4807)

zető környezeti-emberi sokszínűségben a tolerancia, a másság tisztelete és becsülése, értékként való felfogása kvintesszenciája a világnak követendő modellt felmutató

lényegesen eltértek a lutheranizmustól, egyházszervezete, a Lutherénál sokkal demokratikusabb elveken nyugodott : az irányítást és felügyeletet a hí-

Csikász László

l.

A Pe Madách

WOLAUSCHÉK GYÖRGY

BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 75. SZÁM.

Telefon 43—10. Telefon 43—10.

Budapest, 19 20. Jan. 24

Szállító-levél.

Nagyl. Dr. Szentiványi Gyula urnak

Sziveskedjék az alant felsorolt árúkat átvenni:

Csikász László

nobrait

1922–24.

Éinnisk 1930. 82. l.

Csikász László.

Az Ady Endre-emlékek elké-
szítésének pályázatára várt
vár.

Magyarország, 1928. febr. 9.

Csikász László

Térdepló aktu terve a második Lechner-szobor-pályázaton.

Ujság, 930. IV. 11.

Csikász László kerámiái

Este terr.
Szerzetes, terr.
Néger gyerek, mázas
63-80. Kerámiák

Magy. Képzőművészet. Káldor László galéria. 1935. szept.

Csikász László

Tervével résztvett a Lechner-szoborpályázaton.

P.H.930.IV.11.

Csíkász László

Szobrász

Primitív

Résztvett a bpesti Madách-szobor első pályázatán 1938 febr.

Csikász László

1925/26 - 1926/27

Tankerületi főiskolák

1932-33. 73. l.

Csikász László
karámikus

Kiállít a „Magyar képzőművészek" gyűjteményes csoportkiállításán a Kálolai László galéria Nádor utcai kiállító helyiségében.

Magyarság 1935. IX. 18.

Csikász László, szobrászm. MDK

ezen a kiállitáson kerültek nyilvánosság elé az 1936.évi bethlehemes pályázaton résztvevő szobrászok, igy fent müvész is.

D. Molnár Ernő

Müvészcéh.- Bethlehem kiállitás.
Magyar Iparművészet. 1937. 4.sz. 95.l.

MDK

Csikász-Kandó-Neogrády

Ács L.: Iparművészeti kiáll. a Technológián.
Képzőművészet 1933. 183.l.

Csikász László

Magyar Képzőművészek Káldor László galéria. Katalógus.

Csikász László kerámiái.

60.	Este (terracota)	120.—
61.	Szerzetes („)	100.—
62.	Néger gyerek (mázas)	35.—
63—80.	Kerámiák	3.—tól 12-ig

1935. IX.

Csikász László.

* **Nyolcvanketten pályáztak az Ady-siremlékre.** December 1-én járt le az a tervpályázat, amelyet a főváros tanácsa hirdetett Ady Endre siremlékének elkészítésére. Összesen 82 pályamű érkezett be és azon, ugyszólván, kivétel nélkül képviselve van az egész magyar szobrásztársadalom. A pályázók között vannak többek között *Csikász László*, *Damkó* József, felsőcöri *Fülöp* Elemér, kisfaludi *Stróbl* Zsigmond, *Lux* Elek, *Margó* Ede, *Markup* Béla, *Medgyessy* Ferenc, *Nemes* György, *Orbán* Antal, *Róna* József, *Sidló* Ferenc, *Székely* Károly, *Szentgyörgyi* István, *Sződy* Szilárd, *Vargha* Oszkár, *Vass* Viktor, *Vastagh* Éva, *Vörös* János, *Füredy* Richárd, *Kallós* Ede, *Martinelli* Jenő, *Mátray* Lajos, *Szamosi Soós* Vilmos és mások. A pályamunkákat nyilvánosan kiállítják és december végén dönt az odaítélés felől a bírálóbizottság.

Magyarság, 1927. dec. 8.

24.

Csikász László

zobrász

IV. Nemz. Képzőm. kiáll.
Kis fiu, terrakotta.

Műcs. kiáll, 1937 tól.
Pipics 111. l.

Csikász László, szobrász

Megrendülten tudatjuk, hogy **Csikász László** szobrászművész 1979. május 31-én rövid szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása június 11-én délelőtt 11 órakor lesz a Rákoskeresztúri köztemetőben. A gyászoló család.

: Halálozás

10.

Népszabadság, Bp. 1979 jún. 6.

MDK

Csikász László

Néger gyerek

Kerámiák

Gyüjteményes kiáll. Káldor László Galéria. Bpest. 1935. szept.

Csikász László MDK

Kisfiu, terrakotta

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

Csikász keramikus

Ács LIpót: Iparm.kiáll. a Technológián. Képzőművészet 1933. 63-64.sz. 182-3. l.

MD K

Csikász László, szobrász

Kisfiu. Terrakotta.

OMKT. Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőművész. Kiáll. Bp.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. lo.l.

MDK

Csikász László

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-siremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

Csikász László.

Részt vesz az Ady Endre-
síremlék pályázaton.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 9.

MDK

Csikász László

Este /terrakotta/

Szerzetes /terrakotta/

Gyüjteményes kiáll. Káldor László Galéria.
Bpest. 1935. szept.

Csikász László

szobrász

Részt vett az 1936. évi betlehemespályázaton.

Molnár Ernő dr.

Betlehemes kiállítás - 4 -

MAGYAR IPARMUVESZET

1937. 95. l.

MDK

Csikász Imre szobr.

Homlokzatdisz, stukkó

" "

" "

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Turner Laura, repr.

Illés Hedda, "

Pillitz Benő, "

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Kinizsi Pál, repr.

A Károlyétemplom kapuja, repr.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.
1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Fiatal futó fiu, g.domb.

Feltámadt Krisztus, domb. fa

Szószék

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Mili nővére, g. domb.

Árvayné Csikász Márta, gipsz

Mili nővére, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.

1964.

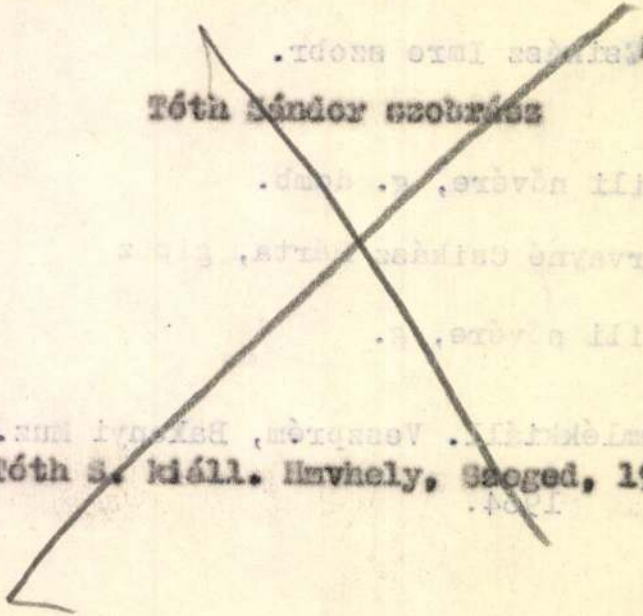

MDK

Tóth Sándor szobrász

Tóth S. kiáll. Művhely, Szeged, 1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Biró Zoltán, g.

Madonna a kisdeddel, g.
Ülő parasztgyerek, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.
1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Imádkozó barát, repr.

Csibe, repr.

Siremlékterv, "

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.
1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Majmocska, repr.

Ifjuság, "

Batsányi János emléktáblája, repr.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.
1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Ülő lány, repr.

Fiatal lány feje, rep.r

Foatal lány, "

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.

1964.

Cahiers Inre asobr.

Іб Іёну, тобг.

Portal Iёну Іёјэ. тобг.

Portal Iёну, "

Се.І. ємјёккёлІ. Vоевргём, Вакопуі Нёна.

1964.

MDK

Csikász Imre szobrász

Ribó Olga

Kinizsi Pál

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Krisztus fej, br.

Ülő férfi aktja, agyag

Álló fiu 2", "

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém. Bakonyi Muz.

1964.

NDK

Csikász Imre szobr.

Álló női akt, agyag

Álló férfi aktja, agyag

Ifjuság, br.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém. Bakonyi Múz. 1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Kutterv, agyag

Rákóczi siremlék, g.

Szarkofág, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém. Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Szarkofág, g.

Siremlékterv, g.

" g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.
1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Siremlékterv, g.

Csibe, br.

Csibecsoport, agyag

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz. 1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Majmocska, agyag

Édesanyja keze, g.

Batsányi János emléktábla, br.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.
1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Turner Laura, g.

Ülő leány, br.

Fiatal lány, br.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Mus.
1964.

MDK

...sikián Imre szobr.

Szemerey Lully, g.

Biró Olga, br.

Illés Hedda, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Mus.
1964.

MDK

Csikász Imre szobrász

Illés Hedda keze

Pillitz Benő, br.

" " Siremléke, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobrász

Illés Hedda kezé

Fillitz Benő, br.

" " ciremléke, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobrász

Szarkofág, g.

Édesanyja, g.

Petőfi emléktábla, br.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobrász

Kinizsi Pál, g.

dr. Cseresnyés Józsefné, br.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz. 1964.

MDK

Csikász Imre szobrász

Szeglethy György, br.

Károly-templom kapúja, márv.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz.
1964.

MDK

Csikász Imre szobrász

Szentháromság, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz.

1964.

MDX

MDK

Csikász Imre szobrász

Álló női akt

Kutterv

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Pista öcsém, agyag

Békázó fiu, g.

Biró Zoltán, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém. Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Vaikász Imre szobr.

Falikut, agyag

Karoló lány, g.

Övedző fiu, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Vaikász Imre szobr.

Deogáro Aladár, g.

Kossuth Lajos, g.

Imádkozó barát, g.

Ca.l. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Múz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Ferenc József, br.

Szalay Gyula, g.

Kemenes Ferenc, g.

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém. Bakonyi Muz. 1964.

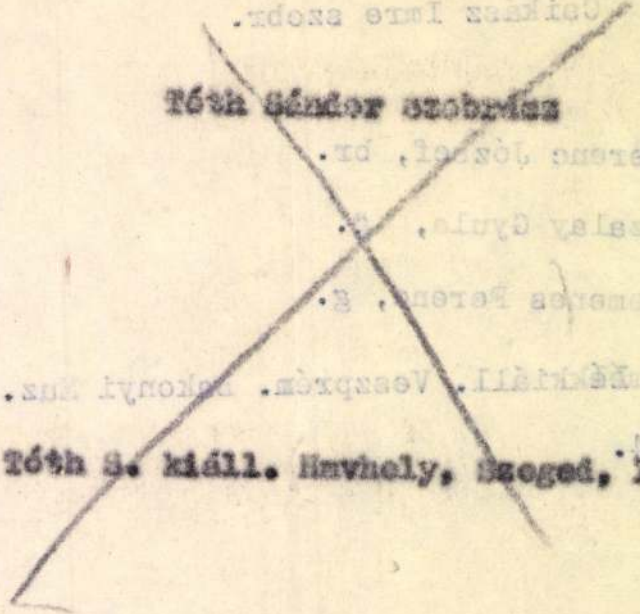

Tóth Sándor szobrász

Tóth S. kiáll. Emvhely, Szeged, 1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Faragott szószék részl., repr.

Karoló lány, repr.

Övedző fiu, "

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.

1964.

MDK

Csikász Imre szobr.

Küzdő férfiak, reprr.

Krisztusfej, "

Kossuth Lajos, "

Cs.I. emlékkiáll. Veszprém, Bakonyi Muz.
1964.

161.

CSIKÁSZ IMRE

Pillitz Benő (repr.)
Idinszki Pál (repr.)
A Károly-templom kapuja (repr.)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kt. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

37-41. l.

CSIKÁSZ IMRE

Ülő lány (repr.)
Fiatal lány feje (repr.)
Fiatal lány (repr.)
Turner Laura (repr.)
Illés Hedda (repr.)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kt. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

26 - 35. l.

160.

CSIKÁSZ IMRE

Siremlékterv (repr.)
Majmocska (repr.)
Ifjúság (repr.)
Batsányi János emléktábla (repr.)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

20- 25. l.

159.

CSIKÁSZ IMRE

Krintusfej (repr.)
Kossuth fejos (repr.)
Ismádhozó barát (repr.)
Gibe (repr.)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

15-19. l.

158.

CSIKÁSZ IMRE

Faragott nőnek sénlete (repr.)
Karoló lány (repr.)
Övedző fiú (repr.)
Küzdő férfiak (repr.)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

7 - 13. l.

CSIKÁSZ IMRE

archépe. (fényhép.) (repr.)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

2. l.

156.

CSIKÁSZ IMRE

kiállitásán bemutatott dokumentumok:

38 A Vasárnapi Újság képes sipoctja e kecskeméti műszentelepről

39. A Veszprémi Hírlap nekrológja.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51. l.

CSIKÁSZ IMRE

kiállitásán bemutatott dokumentumok:

35. A római műterem.

36. A veszprémi múzeum Csikász-emlékszobája.

37. A Veszprémi Hirlap beszámolója Csikász Imre tiszteletéről.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52. l.

CSIKÁSZ IMRE

A kiállításon bemutatott dokumentumok:

32. Csikász Imre fotóportréja.

33. A müncheni Képző művészeti Akadémia oklevele

34. Bizonyítvány a münceli Királyi Képző-művészeti Akadémián végzett tanulmányokról.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52. l.

153.

CSIKÁSZ IMRE

kiállított rajzai:

30. Női arcok

31. Küzdő férfiak

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52 l.

152

CSIKÁSZ IMRE

lappanogó vagy elpuntult szobrainak fényképei a kiállításon.

26. Álló női akt.
27. Kútterv.
28. Ribó Olga
29. Kinizi ~~Pa~~ Pál.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52. l.

151.

CSIKÁSZ IMRE

kiállitott müvei:

21. Fiatal kány
22. Szemerey Lully
23. Illés Hedda
24. Pillitz Benő
25. Dr. Geresnyés Józsefné

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52. l.

150.

CSIKÁSZ IMRE

kiállitott müvei:

16. Csibecsoport
17. Majmocska
18. Batsányi János mulléktábla
19. Turner Laura
20. Ülő leány.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52-l.

CSIKÁSZ IMRE

kiállitott müvei:

11. Krisztus fej.
12. Ofiúság
13. Síremlékterv I.
14. Síremlékterv II.
15. Gibe

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52.1

148.

CSIKÁSZ IMRE

kiállitott müvei:

6. Kossuth Lajos
7. Imádkozó barát
8. Szalay Gyula
9. Kemenes Ferenc
10. Ribó Zoltán ülő nolna.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52. l.

147.

CSIKÁSZ IMRE

kiállitott művei:

1. Mili nővére
2. Ribó Zoltán
3. Karoló lány
4. Övedző fiú.
5. Deogáró Aladár

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

52. l.

146.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

59 Szentháromság. Egészalakos nobor. Gipsz. M.: 55 cm. Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Mús. Szerzeményi napló sz.: ~~65~~ 6954/1930. Velty István ajándéka. Ltsz.: 59.20.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51.1.

145.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

58. Károly templom kapuja. Másvány. Budapest - Vesprém. 1913. Jelzés nélkül.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51. l.

144.

CSIKÁSZ IMRE
szobormüveinek katalógusa:

57. Szeglethy György. Melldombormü. Bronz. Veszprém, 1910 után. Dombormü jelzetlen, a sírkövön: Csikász. Veszprém, akó-városi temető. Csikász hezdte, más fejezte be.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51. l.

CSIKÁSZ IMRE
szobormüveinek katalógusa:

56. Dr. Gerenyéi József (folyt.)
Gipszmodellje: 2. példány: Vétel
Gerenyéi Józseftől. Ltsz.: 64.2.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51.l.

142.

CSIKÁSZ IMRE
szobormüveinek katalógusa:

56 Dr. Geresnyés Józsefné. Fejdombormü. Bronz, átm.: 42 cm. Kecskemét, 1912. Geresnyés József tal. Balatonalmádi. Gipszmodellje: 1. példány: Veszprém, Bakonyi Muz. Szerzeményi napló sz.: 4311/1914. Dr. Geresnyés József ajándéke. Elpusztult.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51. l.

CSIKÁSZ IMRE
szobormüveinek katalógusa:

55. Kiniszi Pál. Egészalakos nobor. Gipsz. M.: 105 cm. Kecskemét, 1912. Jelzése: Csikász Imre 1912 X/25. Veszprém, Bakonyi Mús. szeszeményi napló sz.: 1839/1924. Dr. Óvári Ferenc ajándéka. Ltsz.: 64.24. l. Töredékes.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51. l.

140.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

54. Petőfi emléktábla (folyt.)

Gipszmodellje: Veszprém, Bakonyi Múz. Szerszeményi napló sz.: 4090/1913. Csikász Imre ajándéka.

Ltsz.: 59.14.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal. 51. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

54. Petőfi emléktábla. Dombormű. Bronz, 112 x 67 cm. Kecskemét, 1912. Jelzése: Csikász. Veszprém, Bakony szálló homlokzatán.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal. 54. 1.

138.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

53. Édesanyja. Mellszobor. Gipsz (?).
Kecskemét, 1912. Lappany.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
57. l.

137.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

52. Szarkofág. Gipsz. Kecskemét, 1912.
A müvén által megvemmisítve.
Veszprém, Bakonyi Mús. fotónegatívjának sz.: 7581.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

51. Pillitz Benő síremlékterve. Gipsz. 32 x 31,5 x 21 cm. Veszprém, 1912 (?) Veszprém, Balonyi Mirz. Szeszeményi ~~t~~ megló sz.: 5991/1925. Vétel (?) Barta Fülöptől. Ltsz.: 64.23.1

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

51.1.

135.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

50. Pillitz Benö (folyt.

Nagy gipszöntvénye: Veszprém, Bakonyi Múz. Szeszeményi napló sz.: 7006/1930. Pillitz Pál ajándéka. Ltsz.: 59.24.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

134.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

50. Pillitz Benő. Dombormű. Bronz. 66x48 cm. Veszprém, 1911. Jelzés: Csikász. Veszprém, Isz. temető. Kis bronza: Veszprém, Bakonyi Múz. Szerzeményi napló sz.: 3340/1911. Pillitz Pál ajándéka. Ltsz. 64.27.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

133.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

49. Illés Hedda bere. Élő hér után hárnult

H.: kb. 30 cm. Veszprém, 1912 (?). Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Mis. Ösv. Mayer Alfréd ajándéka, Budapest. Ltsz.: 64.21.1

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

132.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüvcinek katalógusa:

48. Illés Hedda. Mellnobor. Gipsz. M.: kb. 50 cm. Veszprém, 1912. Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Mús. Özv. Mayer Alfrédné Illés Klementin ajándéka, Budapest. Ktsz.: 64.20.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

131.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

47. Biró Olga. Egészalakos szobor. Bronz. M.: 80 cm. Veszprém, 1912. Barthe Balázs tul. Lappang. Veszprém, Bakonyi Mús. - fotónegatívjának száma: 7570

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

130.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

46. Szemerey Lully Mellnaber. Gipsz. M.: 54 cm. Veszprém, 1912. Jelzése: Lullynak Csikász Imre. Özv. Ribó Zoltánné tul. Pécs. Gipszmásolata: Veszprém, Bakonyi Múz. Szerzeményi napló sz.: 7211/1931. Ltsz.: 59. 7. 1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

CSIKÁSZ Imre

HOLLÓS László: Művészkert : 70 éves a Százados uti művésztelep. Budapest, 1983/7.

HOLLÓS László: Művészkert : 70 éves a Százados uti művésztelep. = Budapest, 1983/7.

1[0].p.

1913-ban Csikász Imre halála évében Gábor Móricz kapja meg megüresedett mütermét a Száados uton.

129.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

45. Fiatal lány (folyt.)
Gipszmodell: Veszprém, Bakonyi Muz.
Szeszemény napló sz.: 3612/1911. Vétel
Ktsz.: 64.19. 1. Teste töredékes, feje
ép.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

128.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

45. Fiatal lány. Egészalakos szobor. Bronz.
M.: 165 cm. Róma, 1911-12. Jelzése: Csikász Imre, 1912
1. példány: MNG. Ltr.: 4118.
2. — " —: Budapest, Bőrösményi út és Hegyaljai út Lerenteződésénél parkban kút szobor.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

44. Ülő leány. (folyt.)

Gipszmodell:

1. példány: MNG Ltsz.: 58.20-N

2. — " - Veszprém, Bakonyi Múz. Irodalmi napló sz.: 3955/1912. Csikán Imre ajándéka. Ltsz.: 64.18.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

126.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

44. Ülő lány. Egészalakos szobor. Bronz.
M.: 90 cm. Talpátm.: 100 cm. Róma, 1911.
Jelzése: Csikász Imre. Budapest
Margitsziget

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

125.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

43. Turner Laura. Fejdoszobormü. Gipsz. Átm.: 45 cm. Róma, 1911 (?). Jelzés nélkül. Veszprém, Balonyi Mus. Szerzeményi napló sz.: 5851/1924. Csikász utód örök letétje. Ltsz.: 59.26.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

42. Balsányi emléktábla (folyt.)

Gipszmodellje: Veszprém, Bakonyi Muz. Szerzeményi napló sz.: 3082/1910. Csikász Imre ajándéka. Ltsz.: 59.17.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

42. Batsányi János emléktába. Domborm. Bronz. H.: 100 cm, M.: 75 cm, Brüssel, 1910. Jelsére: Csikász. Veszprém, Lovassy László Gimn.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

50. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

41. Édesanyja beze. Élő bézről bézítve. Gipsz. H.: 28 cm. Veszprém, 1909 nyarán. Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Mús. szerzeményi napló sz.: 5876/1924. Lihán család ajándéka. Ltsz.: 64.17.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

121.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

40. Majmocska. Szobor. Agyag M.: 15,5 cm.
Jelzése: Csikász. Veszprém, Bakonyi
Múz. Vétel Stein Páltól (Gödöllő)
Ktsz.: 64.1.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

39. Csibecsoport szobor. Agyag (bizághatt).
16 x 18 x 12,5 cm. Veszprém, 1909 nyarán.
Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Mús.
Szeszeményi napló sz.: 5684/1912
Ltsz.: 64.16.1. Vétel.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

38. Liba (folyt.)

3. példány: Özv. Ribó Zoltánné, Pécs

4. -"- : Özv. Mayer Alfrédné, Budapest.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

38. Gibe. Szobor. Bronz. M.: 10 cm.
Veszprém, 1909. Jelzése: Csikász Imre,
1909.
1. példány: MNG. Ltsz.: 59. 2-N.
2. —"— Veszprém, Bakonyi Mús.
szerzeményi napló n.: 6252/1927. Özv.
Stermeczkyné ajándéka. Ltsz.: 64.15.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49.l

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

37. Siremlékterv. Gipsz, m.: 31 cm Brünnel, 1909. Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Mús. Szerzeményi napló sz.: 4387/1914. Ribó Károly ajándéka. Ltsz.: 64.14.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

36. Síremlékterv. Gipsz. M.: 132 cm. Brüssel, 1909. Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Múz. Szerzeményi napló sz.: 4387/1914. Ribó Károly ajándéka. Ltsz.: 64.13.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter M. rta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

115-

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

35. Síremlék terv. Gipsz. Jelzése: Csikász. Lappang. Veszprém, Bakonyi Múz. fotónegatívjának sz.: 7585.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

114.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

34. szarkofag. Gipsz. Jelzése: Csikász Lappany. Veszprém, Bakonyi Mus. fotónegatívjának sz.: 7559.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

33. Szarkofág. Gipsz. M.: 24 cm, H.: 33,5 cm, Sz.: 20,5 cm. Brüssel, 1909. Jobbés vélhül. Veszprém, Bakonyi Mus. szerzeményi napló sz.: 5876/1924. Csikán család ajándéka. Ltsz.: 64.12.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

CSIKÁSZ IMRE

SZOBORMÜVEINEK KATALÓGUSA:

32. Rákóczi síremlék. Építészeti, volránati és festészeti együttes terve. Gipsz. M.: 350 cm, Sz.: 144 cm. Brüssel, 1909. Lappang.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

CSIKÁSZ IMRE

SZOBORMÜVEINEK KATALÓGUSA:

31. Kutterv. Agyag. Brüssel, 1909. Lapplany. Veszprém, Bakonyi Mus. fotónegatívjának sz.: 7591.

Csikász Imre 1884-1914. Eml'kkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

110.

CSIKÁSZ IMRE

SZOBORMÜVEINEK KATALÓGUSA:

36. (folyt.) Ifiúság. Gipszmodellje: Veszprém, Bakonyi Múz. Szerzeményi napló sz. 4157/1913. Vétel. Ltsz.: 59.13.1. Töredékes.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

CSIKÁSZ IMRE

SZOBORMÜVEINEK KATALÓGUSA:

30. Sfinxág. Egészalakos nobor. Bronz. M.: 110,5 cm.
Brüssel, 1909. Jelzése, Csikász.
1. példány: MNG Ltsz.: 4702.
2. —"— : Veszprém Városi Tanács tul.
Vétel Krenkó János vétől, 1963.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

49. l.

108.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

29 Álló férfi aktjv. Egészalakos szobor. Agyag. Brüssel, 1909 Jelzés: Csikász. 1909 Lappang Veszprém, Bakonyi Múzeumban lévő fotó negatívjának száma: 7561, 7562.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kató bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

28. Álló női akt. Egészalakos nobor. Aljang. Brüssel 1908-9. Lapjang. Veszprém, Bakonyi Múzeum (fotó) negatívjának száma: 7566, 7567.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kató bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

27. Álló fiú arcja. Egészalakos szobor. Agyag. Brüssel, 1908-9. Koppány. Veszprém, Bakonyi Múzeumban lévő fotó negatív száma: 7551, 7560, 7565.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kató bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48. l.

105.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

26. Ülő férfi aktja. Egészalakos nobor. Agyag. Brüssel, 1908. Jelzés: Csikász. Lappang. Veszprém, Bakonyi Múzeumban lévő fotó negatív száma: 7590.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kató bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48. l.

104.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

25. Krisztusfej. Mellrobor. Bronz. M.: 47 cm.
Brüssel, 1908. Jelzése: Csikász, 1908.
Bruxelles. Veszprém, Bakonyi Múz.
Szerzeményi napló sz.: 2037/1908.
Hornig Károly ajándéka. Ltsz.:
64.11.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

24. Ribó Zoltán. Egészalakos nőben. Gipsz. M.: 50 cm. Veszprém, 1908 nyarán, jelzés nélkül. Özv. Ribó Zoltánné tul. Gipszmásolata: Veszprém, Bakonyi Múz.. Szerzeményi napló sz.: 7211/1931. Ktsz.: 64.10.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48.l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

23. Béháró fiú. Egészalakos szobor. Gipsz. M.: 32 cm. Veszprém, 1908 nyarán, ~~Z~~ jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Mús. Szerzeményi napló sz.: 5851/1924. Csikász család örök letétje. Ltsz.: 64.9.1. Töredékes.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzák: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48 l.

101.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

22. Pista öcsém. Egészalakos szobor. Agyag.
M.: 43 cm. Veszprém, 1908 nyarán
Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Múz.
Szerzeményi napló sz.: 5684/1922.
Ltsz.: 59.3.1. Töredékes.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48. l.

100.

CSIKÁSZ IMRE

Szobormüveinek katalógusa:

21. Kemenes Ferenc. Mellnoher Gipsz. M.: 103,5 cm. Veszprém, 1908 nyarán, jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Múz. Szerzeményi napló sz.: 5192/1919 Veszprémi háptalan ajándéka. Lt sz.: 59.29.1

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48. l.

99.

CSIKÁSZ IMRE

Szobormüveinek katalógusa:

20. Kálay Gyula. Mellszobor. Gipsz, M.: 72cm. Veszprém, 1908 nyarán. Jelzése: Csikász, 1908. Veszprém, Bakonyi Múz. Szerzeményi napló 12.: 4847/1917. Szalay Margit ajándéka. Ltsz.: 64.8.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48. l

CSIKÁSZ IMRE

Szobormüveinek katalógusa:

19 Ferenczy József. Mellszobormü. Bronz, 110 x 75 cm. Veszprém, 1908 nyarán. Jelzése: Csikász. Veszprém, Püspöki palota képcsarnoka. Gipszmodellje: Veszprém, Baranyai Múz. Szerzeményi napló 12.: 3181/1910. Csikász Imre ajándéka. Kat.12.: 59 16.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

48 l.

97.

CSIKÁSZ IMRE

Szobormüveinek katalógusa:

18. Imádkozó bazát. Egészalakos szobor. Gipsz.
M.: 45 cm. H.: 33 cm. Sz.: 23 cm.
München, 1908. Jelzése: Csikász. Felirata:
Emlékül. Veszprém, Bakonyi Múz. Szeszeményi napló sz.: 6218/1926. Gerettágy
dr Zágor Pál monostorapáti plébánossal.
Lt sz.: 59.9.1

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

17. Kossuth Lajos. hellszobor. Gipsz. M.: 99 cm. Veszprém, 1907. Jelzése: Csikász, 1907. Veszprém, Bakonyi Múzeum. Szerzeményi napló sz.: 5851/1924. Csikász unokád örök letétje. Ltsz.: 59.12.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

16. Deogáro Aladár. Mellnobor. Gipsz. M.: 56 cm. Veszprém, 1907 nyarán. Jelzése: Gihain, 1907. Veszprém, Bakonyi Múz. Szemelvényi napló 12.: 6162/1926. Deogáro Flóra ajándéka. Kt 12.: 64.7.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47.l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

15. Övedző fiú. Egészalakos nobor. Gipsz. M.: 77 cm. München, 1907. Jelzése: Csikász Imre, 1907, München. Veszprém. Bakonyi Múzeum. Szerszéményi napló sz.: 4157/1913. Ltsz: 64.6.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

14. Karoló lány. Egészalakos szobor. Gipsz. M.: 77 cm. München, 1907. Jelzése: Csikász Imre, 1907, München. Veszprém, Bakonyi Mús. Szerzeményi napló sz.: 5405/1921. Vétel. Ktsz.: 59. 11. 1

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47. l

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

12. Homlokrotdíz. Dombormü. Stakkó. Kapovvár, 1904-5. Segélyvö vetheret épülete.

13. Felibrit. Terv. Agrag München, 1906. Jelzése: Csikász, 1906. Lappang. A Bakonyi Múzeum fotónegatívjának sz.: 7575. (Veszprém)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47.1.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

10. Homlokzatdisz. Domberemű. Stukkó. Kaporvár, 1904-5. Bednár ház, Kontrássy u. 4. Nőt és férfit ábrázoló csoportból a nőt bizonítette.

11. Homlokzatdisz. Domberemű, Stukkó. Kaporvár, 1904-5. Martou-féle ház. Fő utca

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47 l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

9. Ülő pántosgyerek. Egészalakos szobor. Gipsz.
80 x 52 x 73,5 cm. Veszprém, 1904 nyarán.
Jelzés nélkül. Veszprém. Bakonyi Múz.
Szeszeményi napló 12.: 5851/1924.
Gihász Galád Örök letétye Ltsz.: 59.18.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
47. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

7. Ribó Zoltán. Mellnobor. Gipsz. Veszprém, 1904 nyarán. Ribó Zoltánné tul. Pécs.

8. Madonna a kisdeddel. Domborm. Gipsz. 217 x 112 cm. Veszprém, 1904 nyarán. Veszprém Bakonyi Múzeum, tezszemény napló száma: 5851/1924. Gihán valód örök lektje.

Ltsz.: 59.27.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

47 l

88

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

6. Mili nővére. Mellszobor. Gipsz. M.: 53 cm. Veszprém, 1903. Jelzés nélkül. Felirat: Milike. Veszprém, Bakonyi Múzeum. Szerzeményi napló száma: 5851/1924. Sikán család örök letétje. Ltsz.: 59.10.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

46. l.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

5. Árvayne Csikász Márta Fejdombormü.
Gipsz-Átm.: 30 cm. Veszprém, 1902.
Jelzés nélkül. Veszprém, Bakonyi Múzeum
Szeszeményi napló száma: 5851/1924
Csikász család örök letétje. Ltsz.:
64.4 l. Töredékes.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

46. l.

86.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

4. Mili nővére. Dombormű. Gipsz, 35 x 52 cm. Veuprém, 1900. Jelzése: 1900 XII. 29. Imre. Veuprém, Bakonyi Múzeum. Szerzeményi napló száma 5851/1924. Gihász halód örök letétje. Ltsz.: 59.2.1. Töredékes

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

46. l.

85.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

3. Szónék. Ábrázolások: Jó pásztor, evangélista szimbólumok. Fa. M.: 132 cm. Sz.: 100 cm. H.: 138 cm. Veszprém, 1900. Jelzése: Készítette Polanyi Viktor Veszprém, 1900. Faragta: Gihán Imre." Házszkút, r.k. templom (a veszprémi szemináriumi hápolnából került át).

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

46. l

84.

CSIKÁSZ IMRE

szobormüveinek katalógusa:

2. Feltámadott Krisztus. Dombormű. Fa. M.: kb. 60 cm. Budapest, 1898. Veszprém, Bakonyi Múzeum. Szerzeményi napló száma 5851/1924. Csikász család örök letétje. Elpusztult.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

46. l.

CSIKÁSZ IMRE

nobozmüvesnek katalógusa:

1. Fiatal futó fiú. Domboromü. Gipsz, 30x15 cm. Veszprém, 1897. Jelzése: Cs. I. Veszprém, Bakonyi Muzeum. Szerzeményi napló száma 4327/1914. Özv. Csikász Imréné ajándéka. Ltsz.: 64.3.1.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

46 l.

CSIKÁSZ IMRE

múzeumba került rokonai megrongálták a háborús eseményeket. Restaurálásukat Kántó Péter rokonai végezte az elmúlt évben.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

46. l.

CSIKÁSZ IMRE

1932-ben emlektáblával jelölte meg a Csikász Emlékbizottság Homú utcai szülőházát. (A bizottságot Laczkó alapította).

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

40. l.

80.

CSIKÁSZ IMRE

1924-ben, özvegyének halála után került hagyatéka a múzeumba, mint a Csikán-család örök letétje. 1945-ig Csikán emlékszobában volt elhelyezve.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

40. l.

CSIKÁSZ IMRE

Kocsis Dezső, Csikós egykori tanára, mint a veszprémi múzeum igazgatója, vásárlásokkal bővítette a Csikós-gyűjteményt, mely eredetileg Csikós által hátrahagyott gipszmásolatokból, fényképfelvételekből állt.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

38-40. l.

CSIKÁSZ IMRE

Krisztus-fejé a veszprémi Bakonyi Múzeumban van.
Fanolcsánnak indult, éveken át hőnob-ván segéd volt.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

38.

CSIKÁSZ IMRE

A Fiatal lány egyik bronzpéldánya a budai Hegyalji úton áll, mint kút-figura, az Ülő lány a Margitsziget aranyhalas tavának közepén van elhelyezve, az Ifjúság a Nemzeti Galériában.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

38. l.

76.

CSIKÁSZ IMRE

A Gregus-alapítvány 1917. évi díját (amit 6 évenként osztottak ki) két elhunyt nohánművésznek, Csikásznak és Szamolovszky Ödönnek adta. (Csikásznak Fiatal lány c. nohánért)

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

36-38. l.

75.

CSIKÁSZ IMRE

pályatánsai rajzaiból, nobozváskatáiból rögtönzött kiállítást rendezték műtermében özvegy édesennyja megszegítésére.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

36. l.

CSIKÁSZ IMRE

A Kerepesi temetőben koporsóját kunrádasy-lepellel borították. Egy nappal később holttestét Veszprémbe vitték és a Csikász-család sírboltjában helyezték el.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev. É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
36. l.

CSIKÁSZ IMRE

1913 karácsonyán lázas betegen utazott Veszprémbe. December 26-án, mivel barátai nem akartók elmegedni fűtetlen műtermébe, visszavitt Pestre. Szilvester estéjen a Szerpán kávéházban ömeesett. A Park nanatóriumban rállitották, ott halt meg 1914 január 23-án, áttételes mellhártyagyulladásban

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev. É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
36. l.

CSIKÁSZ IMRE

Öccse, Csikász István a vizsaemlékezése szerint utolsó munkája két feleségének mintázása lett volna, (a hövé-merevedés pillanatában). Kezdeti terveknél nem jutkotott tovább.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev. É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
36 l.

71.

CSIKÁSZ IMRE

1913. június 7-én Rajkitól Münchenből
táviratot kapott, melyben értesíti, hogy
a Fiatal lányra „a römisch 2. Medalient"
függesztették ki. A ~~t~~ münchenei bunzet-
kösi tárlatra küldte be, ahol az előnaz-
nok dinhelyére állitottér, s a bajor állami
aranyéremmel tüntették ki, mint legjobb-
munkát

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev. É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

36. l

CSIKÁSZ IMRE

A két román oszlopból induló kapu
tetei vörösmásványból készült. Felette
a másványal fedett oromzati falon
H. K. monogram a bibarosi halap.
Ribó szerint a kaput 1913 nyarán
Csikász faragta, Dornay-Dornay és
mások szerint csak terverte. Név vagy
betűjelzés a szines.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

34. l.

CSIKÁSZ IMRE

1912 végén Budapestre költözött. Két átmeneti műterem után (Andrássy út, Arady utca) a Százados úti művéntelep lakója lett. Itt folytatta a Kiniszi rokrot s a püspök megbízásából másvány kapuzatot tervezett a veszprémi Károly-templomhoz.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

34-l.

CSIKÁSZ IMRE

Sámuel Kornél 1914 szeptemberében elesett, s a kiviszit ő sem fejezte be. Rajki István nohánművén 1915 februárjában felajánlotta, hogy hettőjük munkáját befejezi (Laczkó Dezsőhöz írt levelében), de a bákoni miatt erre nem került sor.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

34. l.

CSIKÁSZ IMRE

Óvári Ferenc 1914 februárjában írta öv. Csikászcsinak, hogy megtekintette elhunyt fia Kinizsi-rohát (a nagy figurát) a herdetleges állapotban felálta ~~Jel~~ Jelzi, hogy Csikász barátja és munkainak ismerője, Sámuel Kornél fogja befejezni.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

34. l.

CSIKÁSZ IMRE

Kiniszi-nohának gipszmintáját a veszprémi múzeum őrizte. A II. világháborúban tönkrement, csak fénykép maradt róla.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: Ż. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

34. l.

65.

CSIKÁSZ IMRE

1912 decemberében írja Laczkónak, hogy a „Kiniszi már félig-meddig kén ..."

4000 korona előleget vett fel erre, amikor a 105 cm. magas gipszmintát meghúldbe óvási Ferenc képviselőnek, a szobrbizottság elnökének.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

32-34. l.

64.

CSIKÁSZ IMRE

1912. november 28-án szerződést írt alá, mely szerint 4 m. magas, Kiszi Pál ábrázoló bronzszobrot készít, melyet 1914 szeptemberére kell bronzba öntve felállítania Nagyvázsonyban. Ezért 15.000 aranykoronát kap.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

32. l.

63.

CSIKÁSZ IMRE

Kecskeméten készült Mütemi felvételeken látható egy idős nénisről készült fejszobor. Feltételezhető, hogy ez a hortánsak által emlegetett, anyjáról készült portré, mely elpusztult.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

32. l.

CSIKÁSZ IMRE

A síremléket Horvig, egy. félreértés miatt megsértve, nem vette át. Csikász elbeszeredésében ornatöste a bécs agyagmintát – így csak fényképről ismerjük. Ribó nevint az elbérült munkáért járó 1200 forintot a püspök utóbag kifizette neki.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

32.1.

CSIKÁSZ IMRE

Hornig-síremlike 2 m. magas, 3 m. hosszú. Teteje mellt sarkaival római nagyfalra emlékeztet. Vágy oldalon angyalok tartottan medaillonokban püspöki és bibozosi jelvények, valamint a Hornig által restauráltatott veszprémi székesegyház hepe. Alsó peremén növényegyikland.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

32. l.

CSIKÁSZ IMRE

A Petőfi táblával egyidőben hérítette Gerezmyésné Véghelyi Sarolta dombormű arcmását.
Ezután a Hornig püspök által megrendelt nagyfeighos kerd (melyet a Hornig által építtetett templomba nán).

30 l

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

32. l.

CSIKÁSZ IMRE

Kecskeméten hézítette a veszprémi Barony szálló falán ma is látható Petőfi emléktáblát (Petőfi 2 éjjel itt szállt meg). A dombormű jellegtelenségének oka a költőről fennmaradt daguerrotypher való sugarhodás.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

30-32. l.

58.

CSIKÁSZ IMRE

Csikászsal egyidőben a kecskeméti műszéntelepen dolgozott Olgyai Ferenc, Hermann Lipót, Ulitz Béla

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

30. l.

57.

CSIKÁSZ IMRE

Pillitz Benő botanikus, veszprémi orvos sírkövére bronz domborművet vérített ez orvos képmásával.

1912 ~~-t~~ szeptemberében a hecskeméti műventelepre költözött. A műventelep 1911-ben létesült, kezdetben Iványi Grünwald Béla irányításával.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: Á. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

30. l.

56.

CSIKÁSZ IMRE

Ezt a hosszú fátyles, kezében csokrot tartva egy sírnál álló alakot Brüsselben bronzba öntette és feketére patináztatta.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

30. l.

55.

CSIKÁSZ IMRE

Az 1912-es veszprémi ugaron kérvitette Ribóne Szemerey Lully mellszobát, majd a lappunyó, ~~[illegible]~~ általunk csak fény-képről ismert Barthává Ribó Olyát ábrázoló egészalakos figurát.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill.x Német kivonattal.

30. l.

CSIKÁSZ IMRE

A Fiatal lányt a magyar állam vette meg a Szépművészeti Múzeum részére 5500 koronáért. Később bronzban öntötték. Ugyanez a szobor a Téli Tárlatón 4000 koronás ~~[illegible]~~ Társulati Díjat kapott. Itt vásárolták meg a Csibét is.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

30. l.

53.

CSIKÁSZ IMRE

Az Újság 1912. január 25-i számában a következő adatokat közli: ~~A képszörnüvészeti~~ ~~Tárulat~~ a Réth György felé 1200 koronás díjat a pályabiróság titkos szavazás utján Csikász Imre Ülő lány c. szobrászt ítélte meg (A katalógusban 234. sz. alatt.) A művész először állított ki a Műcsarnokban.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

28. l.

CSIKÁSZ IMRE

Az 1911/12. évi jubileumi tárlaton, melyet az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat rendezett, három Csikász mű szerepelt: Ülő lány, Fiatal lány, Csibe.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

28. l.

51.

CSIKÁSZ IMRE

A kiállításra hezülőben még megmintázta belga menyasszonyának, Laura Turnernek gipszreliefjét is.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

28. l.

CSIKÁSZ IMRE

Laczkó Dezső közbenjárására a püspöki segélyt kap a bronzbaöntéshez.
(2000 koronát, – ebből az öntés 1700 koronába került)
Az Ülő lány egyik gipszpéldányát a veszprémi múzeumnak küldte el.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

28. l.

CSIKÁSZ IMRE

Az Ülő lányt és a Fiatal lányt mintásza ezzel. A két nőkor majdnem egyidőben lesznül. A Téli Tárlatra nánja, de nincs pénze bronzba öntettni. Az elkénült Ülő lány láttán Tekes Ede, Körösfői Kriesch és Elek Artur is biztatják a bronzbaöntésre.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

26-28 l.

48.

CSIKÁSZ IMRE

Itáliai útját képeslapok jelzik. Október-
novemberben: Sorrento, Trájc, Milánó,
Velence.
Ebből levele Rómából: 1910. nov. 21. Ebben
panaszolja, hogy a Műcsarnokba beküldött
reliefjét a zsűri nem fogadta el.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
24-25.1.

CSIKÁSZ IMRE

Batsányi domberműve (100 x 70 cm) ma is eredeti helyén, a Lovassy Gimnázium falán látható.
A Batsányiért kapott ö meg második felével és egy kisebb püspöki segellyel ment Itáliába.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
24. l.

CSIKÁSZ IMRE

1910 márciusában ismét anyagi gondokkal küzd. Ekkor fogadja el a veszprémi piaristák Ányos-önképzőkörének felkérését Batsányi János emléktáblájára. Szerződésben kötelezte magát, hogy 1000 koronáért a reliefet elhéníti, bronzba önteti és falba elhelyezve a helyszínen átadja.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

24. l.

45.

CSIKÁSZ IMRE

Ebből az időből fennmaradtak szemlélvázlatai, valamint egy négyalakos kúttezv (nőalakjai háttal egymásnak állnak a kútépítményen). Kivitelre nem kerültek.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

24. l.

CSIKÁSZ IMRE

A szobrot maga is bronzba öntötte, pénze azonban nem volt hozzá. Csak 1913 végén, a Műcsarnokban állított ki Ifjúság címmel. Állami vásárló-bizottság vette meg és öntette bronzba a képzőművészeti Múzeum számára.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
24. l.

CSIKÁSZ IMRE

Ebben az évben kérvitette „Vers les étoiles" c. művét. Első munkája e külön műteremben. Tanárai, Dubois és Victor Russeau elfogadták és kivitelre ajánlották az agyagmintát.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

24. l.

42.

CSIKÁSZ IMRE

Október végéig hétségbeesett leveleket út Ribóhoz. Kéri, ~~te~~ keresse fel Simon György kanonokot, az talán tehet valamit.
Okt. 31-i levelében jelzi, hogy a püspök ez évre megújította támogatásat.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
22-24. l.

Csikász Imre

Hogy milyen műveiért kapta a bizonyítványaiban és ajánló leveleiben szereplő pályadíjakat, brüsszeli évei során, sehol nem említik. Valóminüleg. Jenn nem maradt, de brüsszeli műtermében lefényképezett ülő, álló, férfi, női és gyermekaktok lehettek ezek.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

22-l-

Csikász Imre

Az 1909/10-és brüsseli évben újabb anyagi gondokkal küzdött. Állami öntöndíjat megvonták azzal, hogy művei nagyon „képrőművészetiek", s a püspöktől sem kapott semmit. Valószínűleg e miatt út van der Stappen 1909. szept. 16-án Hornigvár.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

22 l.

Csikász Imre

Csak feltételezés, hogy ugyanekkor készült 25 cm-es majomfigurája is, mely a múzeum Csikász-gyűjteményének legújabb darabja. A magángyűjtő, akitől nesztek, már másodkézből jutott hozzá, nem ismeri keletkezési körülményeit. Szignált, évszám nélkül.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

22-l.

Csikász Imre

A Csikán-család ~~[illegible]~~ ajándékaként
került a múzeumba egy agyag
csibecsoport várlat, feltehető leg tanul-
mányok a robotbor.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

21. l.

CSIKÁSZ IMRE

1909 nyári szünetében a Rákóczi pályamű miatt sövidebb időt tölt Veszprémben. Ekkor készítette a Liebét, mely legtöbb példányban fennmaradt alkotása. (a 10 cm-es figurát nyilván okcsósága miatt tudta többszörösen kiöntetni).

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Tajács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kkvonattal.

21. l.

CSIKÁSZ IMRE

pályamunkájának sorsa nem követhető pontosan. 1910 felmásjában említi utoljára, amyjákor ist leveliben: feltehetőleg kap érte 1000-1500 koronát, de nem tudni, mikor.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Tajács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kkvonattal.

21. l.

CSIKÁSZ IMRE

Anyagi gondokkal küzdött továbbra is.
A Augusztus 27-én írja Ribónak, hogy
Rákóczija a. hőrethető héten átlépi a
magyar határt. Okt. 9-én édesanyjának
pályázatát már felállitották.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém,
1964. Kat. bev.: É. Tajács Margit. Mütárgyjegyzék:
Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német
kkvonattal.
19-21. l.

CSIKÁSZ IMRE

Brüsszelből anonnal környeket kért Rákóczihoz s az 1908/1909-es évet majdnem teljesen ennek szentelte. A hossai dóm sírboltjába oltárszerű sír-emléket tervezett, rajta egy sárulót tartó férfi akttal, mely a feltámadást jelképezi.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Tajács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kkvonattal.

16. l.

CSIKÁSZ IMRE

E levél hatására 4000 koronás állami öntöndíjat kapott, azzal a kikötéssel, hogy köteles elsajátítani a bronzöntés technikáját. Az öntöndíjat meghagyva előnös kassára megy, nagy tervéhez, a Rákóczi sír-emlékhez mérőtet venni.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal .

16. 1.

CSIKÁSZ IMRE.

Happen levele túloldalán az Akadémia aranyérmi kivonata: első díj, két második díj, első díj a nagy kitüntetéssel, első és két második díjban részesedett.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

16. l.

CSIKÁSZ IMRE

1908. július 16-i keltezésű francianyelvű levelet írt Kossuth Ferenc akkori kereskedelemügyi miniszternek: „ezt a fametszőmat legmelegebben ajánlom Miniszter Úr Ő excellenciája figyelmébe. Le Directeur Ch. von der Steppen."

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal .

16. l.

CSIKÁSZ IMRE

A „Béházó fiú" gipszét a veszprémi múzeumban a II. világháború pusztította el.
Bonátjáról, Ribó Zoltánról fél méter magas, ülő nőhöt mintázott.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal .

16. l.

CSIKÁSZ IMRE

1908 nyarán hénitette öccsének, Istvánnak egészalakos, álló, könyvet olvasó kis szánerfiguráját, melynek csak aggag-példánya maradt meg.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

16. l.

CSIKÁSZ IMRE

Kossuth nallnoha münchenbe nállitás közben elkallódott, aktualitását ventette, évek múlva került elő a nállitócsy raktárából.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

14. l.

CSIKÁSZ IMRE

Itt hérítette a veszprémi nagy hadgyakorlat emlékére a püspök által megrendelt Ferenc József domborművet, majd Kemenes Ferenc hanonok mellszobrát, Kossuth mellszobrát a münchenni magyar Egylet pályázatára.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

14. l.

CSIKÁSZ IMRE

1908 nyarát ismét ~~[illegible]~~ Veszprémben tölti. A régi városháza udvarán lévő volt vendéglőben, majd a „Plosszer-sétány" hozcsolyapályájának melegedőjében rendez be ideiglenes műtermet.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

14. l.

CSIKÁSZ IMRE

1908 tavaszán a brüsseli Akadémia pályázatán aranyérmet nyert, – nem ismerjük, melyik művével.
Ennek az érnek és pályájának legjelentősebb műve a flamand bolásról hérült pontré, melyet Krisztus-fejként küldött bronzba öntve az őt támogató Hornig püspöknek.

Csikász Imre 1884-1944. Emlékkillitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

14. l.

CSIKÁSZ IMRE

az Academie Royal oder Arts növendéke lett, mesterei: Delville és van der Stappen. Utóbbiról vallja: „rokonszenvben legtöbbet tőle tanultam".

Brüsszelben anyagi gondokkal küzdött.

Csikász Imre 1884-1964. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

12-14. l.

CSIKÁSZ IMRE

1907 nyarán ismét Veszprémben van, ebből a korszakból datálódik Deogáró Aladárról készült, életnagyságú portréja. Ősszel Salzburgon át Brüsszelbe megy, ahonnan okt. 20-án keltezett kopjáin tudósít a felvételi vizsga jó eredményéről.

Csikász Imre 1884-1964. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. * 57 l., ill. Német kivonattal.

12 l.

CSIKÁSZ IMRE

a müncheni tanulmányi év után négy hónapot a bajor akadémiáról két rokon gipszöntvényét hozta magával: Karoló lány, Ödrő fiú.

Csikász Imre 1884-1964. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. ✱ 57 l., ill. Német kivonattal.

12.l.

21.

CSIKÁSZ IMRE

Tanára, Balthasar Schmidt az első félév bizonyítványában elismerte jeles előmenetelét. Hagyatékában szerepel egy fényképe, mely barokkos falihutat ábrázol 3 puttóval. Hátán Ribó Zoltán írásával: „münchenis fenyfeladat".

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

12. l.

CSIKÁSZ IMRE

Sámuel Kornéllal együtt bérelt Schwabing-ban egy nagy honyhát, - ott éltek, dolgoztak. Otthonról egy szák babot hoztak, ezt ettek hónapokon keresztül.

Csikász Imre 1884-1944. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

12. l.

CSIKÁSZ IMRE

é Ráth Károly 1906 őszén együtt jelentkeztek a münchenni Akadémia nolvánati osztályára s együtt végezték el az előírt felvételi vizsgát.

Míg a legtöbb úntvevő 60-80 cm-es alakot kérvitett, Csikán életnagyságú férfiaktot mintázott. „A fél Akadémia őrnenaladt a vodát vézni" Ráth nevint.

Csikász Imre 1884-1964. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

12-l.

18

CSIKÁSZ IMRE

Müncheni felvételi vizsgamunkája Ribó nevint a „Dal" megszemélyesítése volt. Ráth Károly festőművén nevint, aki nincsen nolvánnak indult s a müncheni évben tanulótársa volt, a vizsgafeladat egy terméret utáni tej és egy festi akt magasdombormüben való mintázása volt, amit kiválóan megoldott.

Csikász Imre 1884-1964. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

12. l.

CSIKÁSZ IMRE

1906 októberében érkezett München-be. Itt töltött egy évről keveset tudunk, szabádjának, barátainak csak lapokat írt.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

10. l.

CSIKÁSZ IMRE

Két évig dolgozott Kaposvárott, pénzt akart gyűjteni. Közben veszprémi barátai bilinnelteket számára támogatásait: a báró püspöktől, Horvig Károlytól 300 koronát kapott. Ez elég volt ahhoz, hogy bijutharon Münchenbe, az Akadémiára.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

10. l.

15.

CSIKÁSZ IMRE

Legjelentősebb kaposvári alkotása a Kontrássy u. 4. sz. alatti ú.n. Bednár-féle ~~ház~~ szecessiós ház stukkója. Az ablakokat hőrülőlelő férfi és női akt hőrül a női alakot állítólag Csikász, a férfit Borovicz bérítette. A stukkó jelenleg puntulóban, eredeti állapota fényképről ismert.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

10. l.

14.

CSIKÁSZ IMRE

Koposvárra utazott kisztelen, ahol Borovicz Imre kőfaragó és épületszobrász alkalmazta. Több koposvári épületen dolgozott; a volt Segélyzővetkezet épületén és a Marton-féle házon.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

10. l.

CSIKÁSZ IMRE

1904 nyarán egy ismeretlen rézmetszet alapján gipsz-domborművet. Társa: Madonna a gyermekkel. A múzeumban kiállították, de nem akadt rá vevő. A pénztelenség idején mintázott egy fuzu-byázó pásztorgyereket. Barátai szerint ha-bálásig ez volt leghedvesebb műve.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

8-10. l.

CSIKÁSZ IMRE

Az Iparművészeti Iskola negyedik évét elvégezve, 1904 nyarán visszatért Veszprémbe, az 5. évre már nem ment vissza Pestre, mert: ott már mindent megtanult – mondotta.

Csikász Imre 1884–1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
8. l.

CSIKÁSZ IMRE

Az antalos 1929-es sírmaemlékerése nevint a kápolna-bátorzat mindenn faragása tőle való, bár csak a nőnék jelzett. „Kénitette Polonyi Viktor Veszprém, 1900. Faragta Csikász Imre." (Az utolsó faragott mező balnélén).

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

8. l.

CSIKÁSZ IMRE

Ehő munkái: fafaragások, futó fiút ábrázoló gipsz relief. Ehő maradandó alkotása: a veszprémi szemináziumi nápolna installációjának fafaragása. Ezen még inasánci alatt, Polonyi Viktor antalosmesterrel együtt dolgozott.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

8-l.

CSIKÁSZ IMRE

1904. februárjában, a harmadik évben Csikász Imre „vendéglátogatói díszítő nokáneti szövendik" III. díjat kapott az ismeretlen alakrajz pályázatán s ugyanez évben oklevelet kapott teljes akt bidolgozásáért.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

8. l.

CSIKÁSZ IMRE

1901. decemberében írt leveléből növérekre, megtudjuk: egy osztályt átugrott, hogy a lemonadiást pótolja, reggel nyolctól este 9-ig az iskolában van.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács M rgit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.
7.l.

CSIKÁSZ IMRE

A segédlevél megszerzése után az Iparművészeti Iskolába szeretne bejutni. Apja ekkor már nem él, anyja, aki megszerezhedésből tartja el a családot, hölcsönt vett fel fia tanittatására. A felvételi vizsga eredményeit Csikácsné lányának ist leveléből is mesjük (1901 szeptember). Jól sikerült.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács M rgit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

6. l.

CSIKÁSZ IMRE

a fővárosban a műhely mellett
ipariosfaunaciskolában járt. 17 éves
korában kapta meg a segédlevelet.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

6.i.

CSIKÁSZ IMRE

első műve, az inas évek alatt, 1897-ben egy faragott képkeret. Mestere ugyanez évben Budapestre költözött és inasát is magával vitte.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill., Német kivonattal.

6. P.

4.

CSIKÁSZ IMRE

A gimnázium első vulányát ismételnie kell. A második érben es ismétlődött, meg rajzból is megbukott. Igazgatója, Lackkó Dezső tanánárne ekkor Fehér Sándor fanobrázhoz adják inasnak

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill., Német kivonattal.

6. l.

CSIKÁSZ IMRE

1884. május 9-én született Veszprémben, az akkori Horszár (ma Jóhai) u. 948. sz. alatt. Apja Csikász Imre kékfestőmester, anyja Veledics Mária. A sokgyermekes apa munkáját a gyáripar akkor feleslegessé tevi – csak egy gyermekét akarja és tudja tanittatni: Imrét 1894-ben a piarista gimnázi-

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill., Német kivonattal.

6. l.

CSIKÁSZ IMRE

külföldi utazásai között (München, Brussel, Róma) veszprémi műtermében dolgozott. Munkácsy-leples hagyorsóját csak bánúztatni sitték a fővárosba, Veszprémben temették el.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill., Német kivonattal.

5. l.

Csikász Imre (1884-1914)

Laczkó Dezső piarista, a veszprémi múzeum első igazgatója segítette. Gerevich barátja, Ribó Zoltán írta első életrajzát.

A bibliotéka 50. évfordulójára rendezték.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállítás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

5. l.

CSIKÁSZ Imre

Lesti medence nőalakja a Grünwald-villában

Egri Nyári Egyetem 1994

Bp. [1995] 70.

Földrajzi Múzeumi Tanulmányok (Erd) 2 1986
Földtani Kutatás (Budapest) 29 1986
Geodézia és Kartográfia (Budapest) 38 1986
Gesta (New York) 25 1986
Gutenberg Jahrbuch (Mainz) 61 1986
Hadtörténeti Közlemények (Budapest) 33 1986
A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve (Debrec
Helikon (Budapest) 32 1986
A Herman Ottó Múzeum Évkönyve (Miskolc) 24
A hét (Bukarest) 17 1986
Hét Nap (Újvidék) 1986
Hevesi Szemle (Eger) 14 1986
Híd (Újvidék) 50 1986
História (Budapest) 8 1986
Historica Carpatica (Košice) 17 1986
Historický Časopís (Bratislava) 34 1986
Honsimeret (Budapest) 14 1986
Hungarian Book Review (Budapest) 28 1986
Hungarian Studies (Budapest) 2 1986
Hungarian Studies Rewiew 13 1986
Hungarológiai Értesítő (Budapest) 8 1986
IBI Bulletin (München) 44 (1986)
Igaz Szó (Marosvásárhely) 34 1986
Informatica muzeologica (Zagreb) 1986
Interpress (Budapest) 12 1986
Interpressgarphic (Budapest) 1986
Ipari Forma (Budapest) 10 1986
Irodalmi Szemle (Pozsony) 29 1986
Irodalmi Újság (Párizs) 37 1986
Irodalomtörténet (Budapest) 68 1986

CSIKÁSZ tune

Tölgyesi József: Csikász tune emlékezete és kiállítása. = MN XLVII. 132. 1984. június 7. 9.

kus művészet egy részével foglalkozik. Feladata
és emlékanyagának áttekintése. Korszakunk
tok mellett azokat a mélyreható politikai és
ni, amelyek az Anjou-dinasztia magyarországi
Iagyarországán végbementek. Ezért kötetünk
an sem valamely biztos határdátum, hanem
pán a köztörténeti dátumok közül melyiket
ntjából: Károly Róbertnek Magyarországra
gy Károly királynak a szent koronával való
kkalta jelentősebbek azok, amelyek a királyi
elmére vonatkoznak a 14. század második
njou-uralom magyarországi megszilárdulásáról

megállapítható, hogy a 14. század elején nem
kal, amelyek indokolnák, hogy esetleg az 1300.

CSIKÁSZ Imre

Salamon Nándor

Csikász Imre emlékezete

Veszprém, Ifjúsági Park galériája

Új Tükör 1984 szept. 16. XXI. évf. 38. sz. 4.

használára. Ha ő itthon marad, talán nem vesznek el a magyar múzeumügy számára a két világháború közti hatalmas magyar műgyűjtemények.

Trianon, azon túl, hogy az országot lehetetlen gazdasági helyzetbe hozta, Majovszkyt is tönkretette, mivel csaknem egész vagyona olyan értékpapírokban feküdt, amelyek az összeomlás következtében teljesen elértéktelenedtek. E vagyoni szorongatottság sem indította arra, hogy szándékát megváltoztatva, pénzzé tegye gyűjteményét, pedig az 1920-as évek elején ezek ára jelentősen megnövekedett. Mindössze néhány darabot adott el Petrovics Eleknek, aki azokat később múzeumának ajándékozta. Így, szerencsénkre, a páratlan anyag együtt maradhatott, és tulajdonosa azt, néhány hónappal halála előtt a Szépművészeti Múzeumnak ajándékozta és átadta, az intézmény pedig példás gyorsasággal be is mutatta a nagyközönségnek. Az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Tanácsa – tudva, hogy Majovszky beteg és szegény – tisztes havi járadékot biztosított számára, ezt azonban már nem élvezhette, néhány hónap múlva meghalt.

A Majovszky-gyűjtemény helyét nem nehéz kijelölni a magyar művelődés történetében. Az övé volt a legna-

CSIKÁSZ Imre

Ádám András: Figyelmébe ajánlom.
= ÉT XXXIX. 28. VII. 13. 889. p.

Veszprém, Ifjúsági Ház, Csikász Imre Kiáll

zásban pedig a mind fontosab-
érdések köre.
i jegyzékkel kívántunk beszá-
szaktudományunk iránt érdek-
nyos Akadémia Művészettörténe-
lső tizenöt évéről.

Aradi Nóra

CSIKÁSZ Imre

GÉGER Melinda: Galimberti Sándor indulása. =
Somogyi Muzeumok Közleményei 9. 1992

133.p.

Kontrássy u.4.sz. egykori Bednár-ház
stukkói

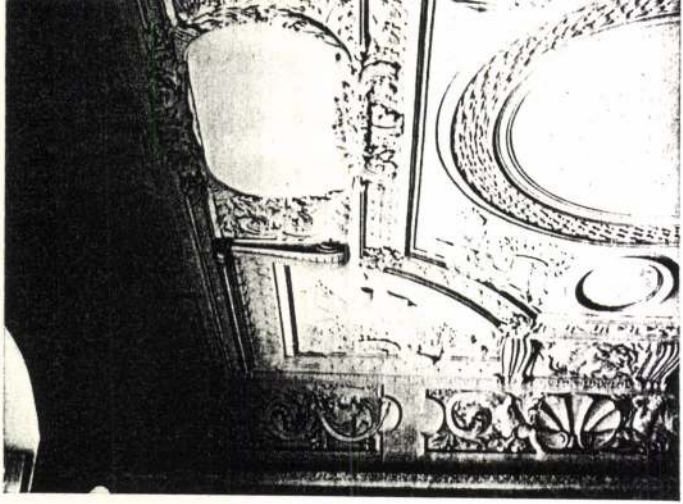

5. Gebsattelbau, 2. Obergeschoß. Retirade, 1696, Raum 5

Csikász Imre
szobrász

Irod

Dr Ribó Zoltán:

Csikász Imre +
veszprémi szobrászművész
életrajza. 1884–1914.
(Főként a művésznek a
szerzőhöz ist leveleiből
rekonstruálva.) 5 képpel.
A Veszprémvármegyei Mú-
zeum Évi Jelentésének
Irodalmi Melléklete
1929–30. 3. szám –

si plébánia-templomban levő pas-

HARGITA NEPE
92.X.30.

Csíkcsomortán

Csíkcsomortán Csíkszeredától északkeletre 6—7 km távolságra lévő település. Ahol az Aracs és a Remete völgye egyesül, ott fekszik Csomortán, fenyvesek között, szerény kis havasi falu. (Orbán Balázs). Sok századon át Csobotfalvával, Szereda városával (1751-ig) Taplocával, Várdotfalvával együtt alkotta a csíksomlyói egyházközséget, más néven a szentpéteri egyházmegyét. A XVIII. század második feléig Csobotfalvával egyetlen gazdasági, közigazgatási egységet kellett hogy alkosson, mert addig Csomortán különálló faluként nem szerepel.

A falu első, bizonyos említése 1567-ből maradt fenn. Az itt megadózott kapuk száma, Csobotfalvával együtt, 28.

A nevezetes 1614-es összeírásban ugyancsak Csobotfalvával közösen szerepel. Összesen 80 családfőt írtak fel. Közülük 3 lófő, 8 gyalogrenden lévő, 20 szabad székely (libertinus), 28 ősjobbágy, 10 konfiskált jobbágy, 8 zsellér, 3 külső szolga. Ez a statisztika megadja a társadalmi rétegződés keresztmetszetét. A két falu lélekszámát 400 főre lehet becsülni. Igen magas az ősjobbágyok aránya. Ezt a fogalmat Bethlen Gábor fejedelem (1613—1629) idején így határozták meg: ősjobbágyok azok, akiket Mihály vajda bejövetele (1599) előtt is ősjobbágyoknak tartottak. Olyan emberek tehát, akiknek elődeik már 1562-ben is jobbágyok voltak. A zsellérek pedig azok, akiket a földesúr a saját házába hozott, saját földjére telepített.

Az 1643-as katonai szemlén a két faluból 91 kis- és nagykorú férfit, 37 családfőt írtak össze. Ez 180 szabad rendén lévő lakost jelentett. A többi kategóriába tartozók száma ismeretlen.

Az 1721-es adótabellára 50 családot jegyeztek rá. Csíknak, és egész Erdélynek a XVII. század második felétől olyan csapásokat kellett elviselnie mint a török-tatár inváziók (1658—1661), mint az 1677-es és 1719-es pestisjárványok. 1661-ben sokan elvesztek: rabok lettek, vagy megölték őket. Kicsi hányadát ismerjük a tényleges veszteségnek. 12 csomortáni férfi és 1 nő 1669-ben esküt tett, hogy „rabságban lévő feleségének eleven hírét nem hallotta", vagy „előbbi feleségének (vagy urának) eleven hírét nem hallotta."

És az írásokban alig esik szó a sok elrabolt gyermekről.

Csomortán határában ölték meg a tatárok (1661) *Somlyói Miklós* ferences szerzetest, a kolostor érdemes főnökét is.

Az 1700-as évek közepén, második felében vált külön Csobotfalvától. 1750-ben 51 görög katolikust írtak össze. 1792-ben a római katolikus hívők száma 209 volt. Ekkor az összlakosság száma 280—300-ra becsülhető.

Az újabb statisztikák pontosabb képet adnak a népesség számának, összetételének alakulásáról. 1850-ben 442 lélek van Csomortánban. 390 római katolikus, 52 görög katolikus. 1910-ben a népesség elérte eddigi legmagasabb számát: 706-ot. Római katolikus 637, görög katolikus 69. Ezután a falu népessége egyre fogy, 1930-ban 674 ember élt a faluban. Római katolikus 668, görög katolikus 4, református 2. Ma 515 ember lakik a faluban.

Orbán Balázs. majd Ferencz Béla is említi a Pálfalva és Csomortán között lévő Vár-

Faluról falura

dombot. Azóta tudjuk, hogy a kora bronzkorban, mintegy 3600 éve, lakták azt. Az ott talált tárgyak alapján a művelődési kört Csomortán kultúrának nevezték el a szakemberek. 1815—1816-ban a falu határában talált kincsről írt a főkirálybíró, az erdélyi kormányszék, anélkül, hogy mibenlétéről bármit is mondtak volna. Losteiner krónikája megemlékezik Csomortáni Istvánról, aki falustársaival 1694-ben megfutamított egy kisebb fosztogató tatár csapatot, amire azonban nem minden faluban vállalkoztak.

1763—64-ben a madéfalvi vész előtt a férfiak innen is, tiltakozásul az erőszakos katonaállítás ellen, kivonultak Szalonka erdejébe. Később őket is besorozták a határőrezredbe.

A múltban Csomortánnak nagy erdős- és legelős területei voltak. Delnével. Menasággal, Mindszenttel, Pálfalvával, Szentlélekkel, Várdotfalvával közösen bírták a negyedfél megye havasát (Borda, Borjústelke, Hosszúhavas, Kereszteshavas, Nagygozorú, Nyillink, Piricske). A tulajdonos községek a havas használatának rendjét az 1620-as években fogalmazták meg.

A falu neve régi magyar személynévnek, a Csomornak a származéka lehet.

Nincsen tudomásunk róla, hogy 1848 előtt működött volna Csomortánban iskola. A gyermekek Somlyón tanultak.

A csomortániak közül Ferencz Béla nevét írjuk ide, aki 1935-ben Csík megyéről kiadott egy monográfiát, bár az is igaz, hogy igen sok benne a tévedés, hiba.

SZŐCS JÁNOS

EXIM

Társaság

2 sz., telefon 11046

óra között

kínál :

tt műholdvevő-felszerelést

színes televíziókészülékeket

(4798)

ENITA

COMSER Kft.

CSIKSZEREDA

Petőfi utca 38 szám

Telefon/fax 958—14796

MAZ :

lzős kasszagépeket (150 000

nérlegeket (188 000 lej)

ni karbantartást biztosítunk

K készítését

uk.

zött a 958—16490-es vagy 19

4797)

ELADÓ breack-váz (karosz-
zéria) jó állapotban, kedvez-
ményes áron. Érdeklődni 7—
5 óra között a Dacia szervíz-
en, telefon 12808. (4781)

ELVESZETT október 17-én
Csíkszereda, Hargita utca 11
zám alól egy japán pincsi-
utya. Megtalálója jutalom
llenében értesítsen a 11868-as
elefonon, 16 óra után. (4811)

TALÁLTAM hamuszínű szürke kancát, csillag a homlokán. Érdeklődni Bükkloka Baliga Károlynál (hivatalos okiratot kérek). (4799)

ELADÓ Csíkszeredában 2 szobás tömbházlakás. Érdeklődni Pacsirta sétány 13/D/8. (4790)

Gépi himzőnőket keresek Csíkszeredából vagy környékéről. Telefon 958—22710. (4803)

Megrendülten tudatjuk, hogy

KULPINSKY JÁNOS

életének 84. évében csendesen elhunyt. Temetése 1992. október 30-án, pénteken délután 4 órakor lesz a csíkszeredai új temető ravatalozójából. Jelen értesítést gyászjelentőnek is szántuk. A gyászoló család. (4823)

Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik drága halottunk

DÉNES ANNAMÁRIA

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, mély fájdalmunkban osztoztak és segítségünkre voltak. A gyászoló család. (4809)

Ma egy éve, hogy megrázó hirtelenséggel eltávozott az élők sorából

LÁSZLÓ PÁL
mérnök
Csíkszereda volt polgármestere.

Hivatását és családja iránti gondoskodását előbbre tartotta, mint önmagát. Úgy égett el, mint egy csillogón fénylő fáklya. Az űrt és a mérhetetlen veszteséget, amit eltávozása okozott, csak az isteni akaratba való belenyugvásunk ellensúlyozhatja. A gyászoló család. (x)

„Holtom után ne keressetek / leszek sehol és mindenütt."
Fájó szívvel búcsúzunk

MIKLÓS KATALIN

volt osztálytársunktól. Őszinte részvéttel osztozunk a család fájdalmában. A csíkszeredai Matematika-Fizika Líceum 1987-ben végzett XII. F. osztálya és osztályfőnöke. (4807)

tető környezeti-emberi sok-
színűségben a tolerancia, a
másság tisztelete és becsülése,
értékként való felfogása kvint-
esszenciája a világnak kö-
vetendő

lényegesen eltértek a lutheranizmustól, egyházszervezete, a Lutherénál sokkal demokratikusabb elveken nyugodott : az irányítást és felügyeletet a hí-

(Csikdelnei Sz. János

– templom)

Vámszer Géza: A (>

Kny. Debreceni

Szemle. 8-r. 9 Kép

11 l. Debrecen, 1934

Gent (2277)

ÁGOS BIZOTTSÁG
1940 szám:
máj hó 20.

Csikdelnei vk.

Templom

Keöpeczi

18, 19. l.
képekkel.
20 l. képpel

Csíkdelnei rk.

templom

Keöpeczi

22. l.

Festett famennyezete 1613-ból

Cs. Kapolna

u. o.

Csíkdelnei ferenc-
rendi zárda

l.

Keöpeczi

22. Keppel

Csikdelnei rk.
templom
mennyezet festménye
Készült 1613.
103 festett táblavát

Kelemen XVII.
4.l.–8.l

Vámszer Géza: A
csikdelnei Szent János
templom Debreczen
Acmle 1934. 8.n.

Csíkdelnei templom

l.

Balogh Erdélyben

nem található

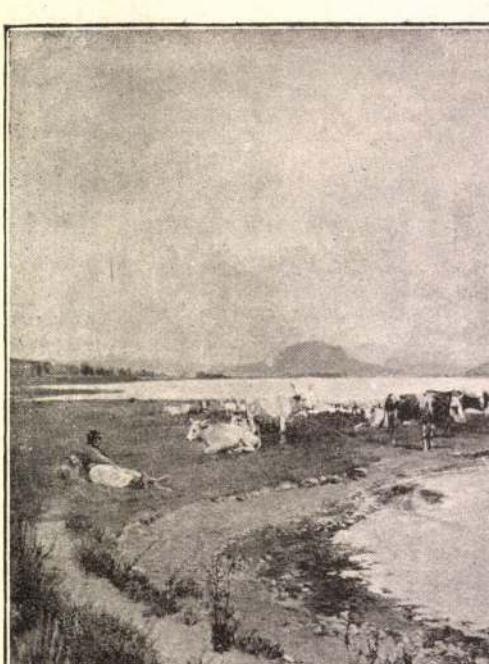

Aggházy Gula, Ba'a

Csikdelnei templom

festett mennyezete

1613

Malmagyrépuno. II.

63.64.l.

bromus acetus

Sudár rozsnok

Csikdelnei rk. templom

festett mennyezete

1613

Foglár. 24.1 25.1

Vámszer Géza: A csikdelnei János templom. Debreceni szemle. 1934. 8.4.

Malonyay II.

63, 64.1.

Robbia, Luca della III. 154.

Csikdelnei Szent János

kápolna

képe repr.

Bal XV–XVI. műv

II. 530. l.

10
MAGYAR KIR. POSTA
10
MAGYAR KIR. POSTA
10
MAGYAR KIR. POSTA

Csikdelnei

Kő szentségtűlke

Kőpeczi Sebestyén József

Régi székely népi erdélyi műemlékeink

Erdélyi Muzeum

1941. 92. l.

Kőpel-

Dr. Hedwig

Die Frauenfrage

Die Frau [illegible] Recht
[illegible] Pflicht [illegible] er-
[illegible] [illegible]

Hedwig Dransfeld

1901. 12. 1.
Leipzig

Csikdelnei templom

festett famennyezete

1613-ból.

Huszka József:

Magyar díszítési motívumok a Székelyföldön. Sepsiszentgyörgy

1883. 8, 9. l.

Csikdelnei templom

l.

Huszka József:

Magyar díszítési motívumok a Székely földön – Sepsiszentgyörgy 1883. 8, 9. l.

Szüz Mária monogrammját az egysze-
ájára kell átalakitani, ugyan-
ammját is, melynek szabályos alakja
ő mezőben a hal és a buzakalász lép-
kicsi, vagy a buzakalász tulságosan
ól el kell választani, mert a mosta-
hal a buzakalász végén lebegne. A
n tartja Szent Szivét, -- kivánatos
ló megváltoztatása, hogy a Sziv az
zést, a glória meghagyásával. A lá-
sleges attributum, mely elmaradhat,
es, a cuppa tul magas, a szár pedig

G y u l a

S z e g e d .

Csikdelnei 9k.

templom

(Csik vm)

a) falképek nyomai

b) famennyezet festés

c.

Gyergyefalvék

493. h.

1745. Réti István:

Honvéd temete

A bajtársukat örök nyng
dobszó mellett terének a h
haladó menet elén, a vörös
mát és szürke kabátot
páronkint, mig oldalt a dobos
~~a aszonyok~~. A első pár
-kállú ősz férfi meg egy
honvéd ~~képezi~~. A köv
batot és a tulsóni, kinek
szürke öltönetet hord. A h
fejőklátszik. ⊥ ~~A hattér hegy~~
emlékkövek kötik le figye

Vászon, méretei 19
Vétetett 1900. janu

⊥ A temető rácskeritésén belül az assz

<Csikdelnei kent

Janos templom>

gótikus, fres-
kok-
nyomai

Vainszer Géza:

A<>

Debreceni Szemle

1927(?)

Festett deszkamennye-
zete 1613-ból

Telep. bronzkori Kiskantélegyházán

VII. 145.

Csikdelmei templom

freskói

a keresztreferintett

Krisztus alakjával-

Balogh Tolni:

Erdély harateró műemlékei

Pásztortúz

1940. 509. l.

ság alatt pusztul el tekintélyes
k ez a két pusztító, tragikus
is korának lázas építőkedve, a
e, vagy jobb esetben alakította
jelentősége ebből a szempont-
ek kis száma miatt.
kesegyházak, ha át is épültek
szítményeik, töredékesen bár,
e ránkmaradtak. Ezek hitet
kultúra magas színvonaláról,
an hordozóiról is. Különösen
zékesfehérvári bazilika esetét az alapfalak egyrészét tudta
án sem szűnt meg, hiszen leggyrésze már hiányzott. Ami
határozott választ és többször
hez fordulni, mint a leletek
aszkodni. A székesfehérvári
ékben megnő a faragott kő-

elkülönülő csoportja Szent
szellemi igazodásáról tanús- 7., 8., 10., 12., 13. és 28.
lletve pillérfők), melyeken az
zlevélsora jelenik meg. A le-
ól emelkednek ki és beborít-
n antik eredetű és legtisztáb-
ák meg. Rómából kerül át
asz földön emelkedő bizanti-

Csikdelnei röm. kath.

templom falképei

XV. sz.?

Arch. Ért. 1885.

212. l.

Tiryns (Görögország), fáklyatartó 212.
Tischler Ottó † 381.
Tisova (Beregm.), bronz csákány 143.
Tisza-Füred, múzeum 188.
Tisza-Lucz (Zemplénm.), zománczos aranykapocs 377.
Tisza-Ujhely, őskori agyagkorsó 416.
Tobolsk, bronzedények 430.
Tordos, cserepek 69.
Tolnamegye, éremlelet 83.
Toledói pengék 126.
Torna, mészhegyláncz cserepei 19.
Toroczkó-Szent-György, tumulusok 161.
Tószeg, csont eszközök 378.
Tök (Pestm.), antik bélyeges tégla 376; — római nyomok 230.
Tököly Sebestyén czímere 1572. 402.
Tököly, talpcsöves edény 221.
Török handzsárok, jatagánok 126.
Török-Kanizsa, agancstárgyak 378.
Törteli Kun Balázs czímere 1549. 399.
Trajanus nagyobb bronz érme 83; — táblája Orsova közelében 358.
Trencséni Mader Miklós czímere 1571. 402.
Trencsényi Csák Máté 13.
Venczel király érme 44.
Vereb, magyar pogánykori lelet 97.
Verchny-Konecz (Oroszország), réz-üst 430.
Verécse (Ugocsam.), őshalmok 417.
Verespatak, római bányászmécsesek 62.
Versecz vidéki őstelepek és urnatemetők 285; — város pecsétje 1804. 450.
Verulami Bacon 264.
Veszprém, őskori lelet 86.
Viaszfestés 2.
Vidernik, kova-szikladarabkák 19.
Vidffy család (mohorai) czímere 395.
Villafrati barlang, talpcsöves edények 214.
Villanova (Olaszország), őstelep 223.
Vily (Abaújm.), két tőr 328.
Viminacium, fő hadi út 61; — római mécses 378.
Vischer Péter nürnbergi bronzöntő 263, 264.
Visegrád, II. Valentinianus érme 83.
Visztula 333.
Vitruvius 2, 178.
Vlád havaselvi vajda 196.
Vorchtenstein Pál gróf czímere 1419. 202.
Votice (Csehország), halántékgyűrűk 336.
Vörösvár, római sírfelirat 234.

Csikdelnei Sz. János templom

Vámszer Géza, szebeni: A csikdelnei Sz. János-templom

Knz. Debreceni Szemle
8°, 9K, 11L, Debrecen, 1934.

Csikdelnei

szárnyasoltár

CSIKDELNE: RENESZÁNSZ SZÁRNYASOLTÁR. XVI.—XVII. SZ.

Erdély, 1940.

Csíkdelnei

szárnyasoltár

Erdély 1940.

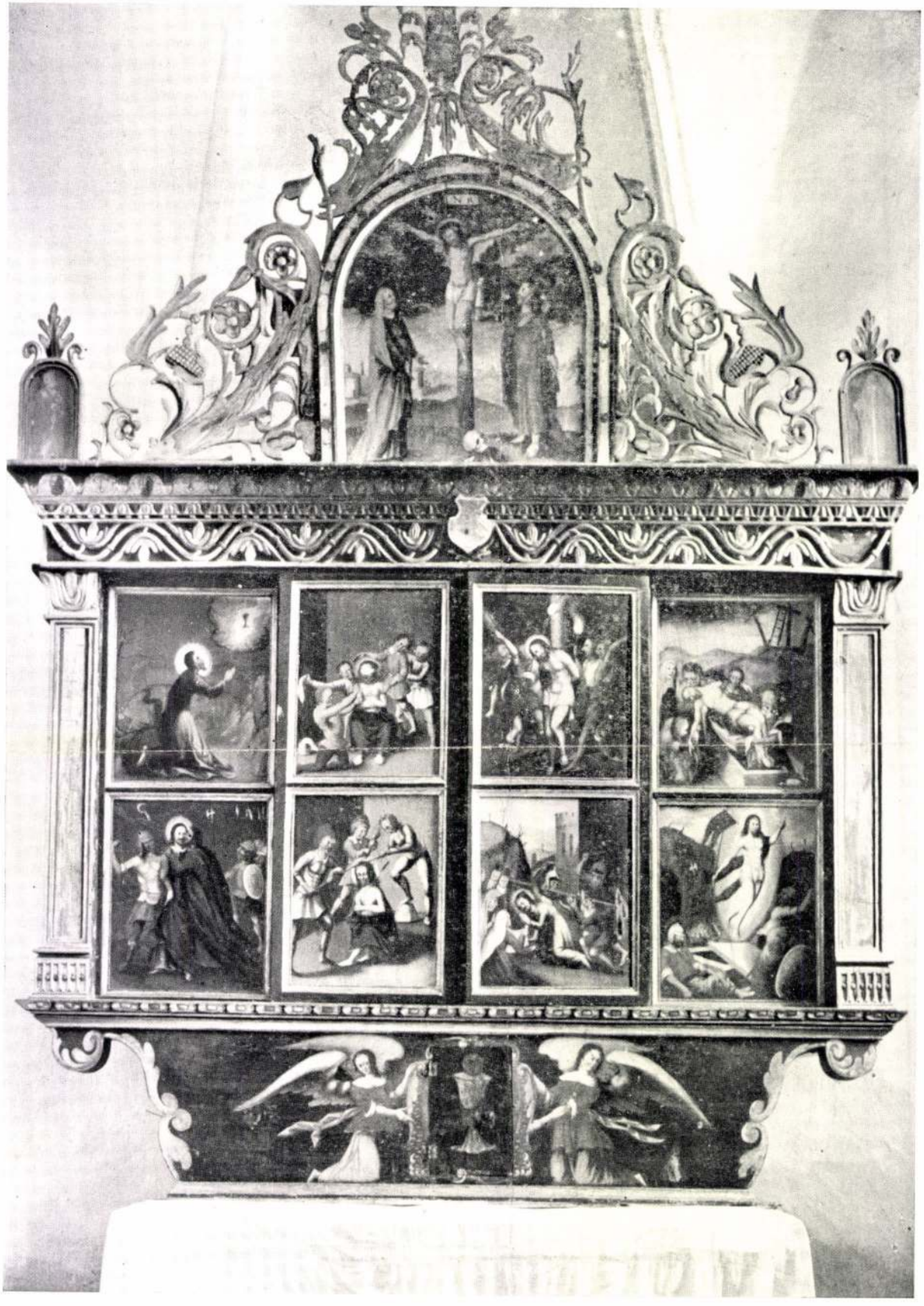

CSIKDELNE, RENAISSANCE-FLÜGELALTAR. XVI—XVII. JH.

Szépmüvészet 1943

A KÖZÉPKORI MAGYAR FALU TEMPLOMA

Alig van a Székelyföldön falu, melyben műemléki szempontból figyelemreméltó templomot ne találnánk. Háromszékben javarészük református, Udvarhelyben az unitárius szentföld egyházai mellett evangélikusokat és reformátusokat is találunk, míg a csíki medence templomai nagy részben ma is a katolikus egyház birtokában vannak. Műemléki szempontból számításbajövő templomok nagyrésze középkori és csak a reformáció után került jelenlegi tulajdonosaikhoz. Uralkodó stílus e vidéken a gótika, a gótikus ízlés jegyében épült a templomok igen nagy százaléka, nyomai gyakran ott is feltalálhatók, ahol már az építményt teljesen kiforgatták alakjából. Néhány támpillér az oldalfalakon, vagy gyámkő a szentélyben, esetleg egyszerű formájú, de gótikus ízlésű sekrestyeajtó, vagy a torony vastag, támpillérrel erősített falai, még ma is az egykori középkori templomról tanúskodnak. Hosszú életű volt itt a gótika és meglehetősen konzervatív. A legtöbb székelyföldi falu gótikus temploma egy típushoz tartozik, ugyanazon alaprajzi formának több-kevesebb eltéréssel ismételt változatai. Az alábbiakban ezt a templomtípust vesszük vizsgálat alá, igyekezünk megállapítani jellemvonásait, megkeresni gyökerét és kapcsolatait a többi magyar műemlékkel.

E vidék eredeti állapotában megmaradt templomai közé tartozik a csíkdelnei, Ker. Szent Jánosról nevezett róm. kat. templom, melyen a székelyföldi templomtípus legtöbb sajátosságát megtaláljuk. Bár a templom valószínűleg különböző korban nyerte mai alakját, vannak korábbi részletei, mások pedig az érett gótikáról tanúskodnak, mégis úgy tekintjük, mint a székelyföldi gótika egyik szerény, de jellegzetes emlékét.

A csíki medence lágyan hajló, enyhén dombos vidékén szántóföldek között, magában áll a templom. Két falu — Csíkdelne és Csíkborsova — számára épült; mint a szájhagyomány tudnivéli, a delneiek ügyessége folytán inkább az ő falujuk határához közelebb. Háttérben ott emelkednek a csíki havasok, nyugatra a Hargita, kelet felé pedig a csíksomlyói ferences templom két hatalmas barokk tornya figyelmeztet a Ferences-rend döntő jelentőségére e vidéken. Erős, embermagasságú támpilléres fal veszi körül a templomot, mint a székely templomok legtöbbjét, melyek évszázadokon át nemcsak Isten dícséretére, de a lakosság védelmére is szolgáltak. A falakon belül, azoktól függetlenül emelkedik a templom. Nyugati homlokzatát támpilléres erős torony uralja, ehhez csatlakozik az egyhajós templom, majd csúcsíves diadalív közbeiktatásával a valamivel alacsonyabb, boltozott szentély. Az apszis sokszögű záródása feltűnően lapos. A két boltszakaszra oszló, keresztboltozatú szentélyt délről két csúcsíves ablak világítja meg, az északi oldalon lévő sekrestyébe pedig késógótikus szamárhátú kapu vezet be. Ezzel ellentétbe a sekrestye keleti oldalán lévő lőrésszerű ablak korai, még román formájú, bár lehetséges, hogy védelmi okokból még a gótikában is alkalmazták e vidéken. A hajót sík famennyezet fedi, minden bizonnyal eredetileg sem volt boltozva, bár a

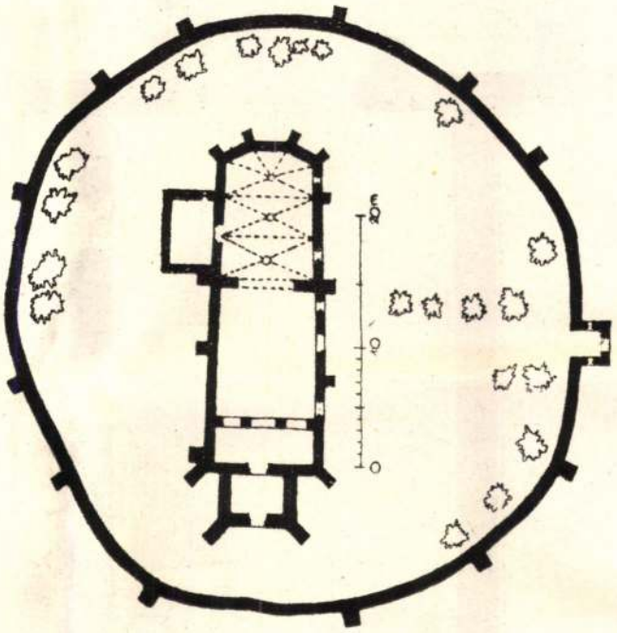

A CSIKDELNEI RK. TEMPLOM ALAPRAJZA

jelenlegi festett famennyezet a felirat szerint 1613-ból való. A hajó csak délről kap világítást, két gótikus ablakon keresztül. Ugyancsak a déli oldalhoz, ahol a templom késógótikus, pálcatagos, pártázatos kapuja emelkedik, állott korábban a XIX. század elején épített előcsarnok, melyet legutóbb elbontottak. Helyén a déli falon három freskó került elő a mészréteg alól. A hajó nyugati falához, valószínűleg a barokk időkben orgonakarzatot emeltek. A hajó falait egykoron falfestmények díszíthették, erre mutat a bejárattal szemben az északi falon előjött falképtöredék. A jellegzetes kis templomot nemrég a Műemlékek Országos Bizottságának támogatásával restaurálták.

A templom műemléki jellegű felszerelése közül említést érdemel főoltára, mely reneszánsz stilusú szárnyasoltár és a csíki szárnyasoltárok szép sorában

márcsak jó állapota miatt is jelentős hely illeti meg, különösen szép fafaragásu oromzata. Krisztus életéből vett jeleneteket ábrázoló lendületesen festett szárnyképei élénk szinezésükkel a reneszánsz stilusnak továbbélését bizonyitják a XVII. században. Ugyancsak érdekes a szentély déli oldalán álló, fonott kőkeresztes díszű szentségtartó fülke.

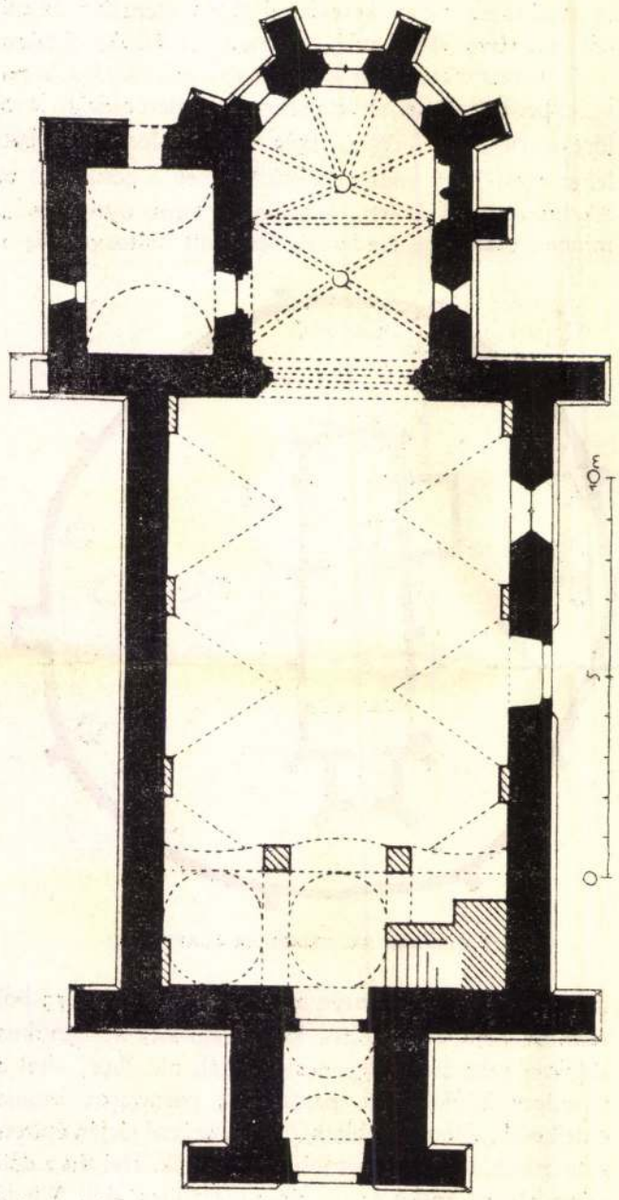

A MÁRTONHELYI RK. TEMPLOM ALAPRAJZA

Bennünket elsősorban maga a templom érdekel. Tiszta, áttekinthető hármas tagolása (torony, hajó, szentély) nemcsak a belsőben, de külsején is megmutatkozik. A magasan kiemelkedő torony, a hajónál valamivel alacsonyabb szentély, enyhén lejtő kellemes ritmusa tisztán tagolja az épületet és kivetíti az egyes részek funkcióját. Tiszta és világosan áttekinthető ez a szerkezet, mint a nép gondolkodása és szelleme, amely számára készült.

Az aránylag hosszú ,boltozott szentély a szerzetesi építkezés befolyására utal, mint ahogy az egyhajós templomtípus elterjedése is összefüggésben állhatott a Ferences-, Pálos-, Domonkos-rend rendszerint egyhajós templomaival. Célszerűségi szempontok is közrejátszhattak e templomtípus kialakulásánál, méginkább elterjedésénél. A torony nemcsak harangtorony, de messziretekintő őrhely, a szentély boltozását pedig azzal magyarázhatjuk, hogy az oltári szentséget őrző főoltár és a szentfülke fölé tűzbiztos kőboltozatot emeltek.

A csíkdelnei templom itt felsorolt sajátosságai nagyon sok székelyföldi templomon felismerhetők. A hármas tagolás, torony—hajó—szentély, a belső tér egyhajós kiképzése, sok helyen fellelhető, bár gyakran a torony újabbkori építmény. Legtöbb helyen a sokszög alakú szentély boltozott, rendszerint keresztboltozással, bár hálóboltozatra is van néhány szép példa. Kivételként említhetjük a zabolai ref. templomot, melynek szentélyét is festett famennyezet fedi. A szentély eredetileg boltozott volt, ezt bizonyítják a ma is meglévő, emberfejeket ábrázoló gyámkövek. A székelyföldi templomok hajóját rendszerint sík famennyezet fedi, melyet a XVII.—XVIII. században festett famennyezettel cseréltek ki. Gyakran még a részletformák között is meglepő egyezéseket találunk. Így rendszerint a szentély északi oldalához csatlakozott a sekrestye, hasonlóképen egyező a templom belsejének a déli oldalról való megvilágítása, valamint a déli kapu előtti előcsarnoka, ez utóbbi azonban úgyszólván kivétel nélkül XVIII.—XIX. századi építmény, bár könnyen meglehet, hogy korábbi gótikus előcsarnokok emlékét őrzik.

A felületes szemlélőt e templomtípus gyakori előfordulása a Székelyföldön arra ösztönözheti, hogy helyi sajátosságot lásson benne. Pedig e kedves és jellegzetes templomtípus nemcsak itt gyakori, előfordul az ország minden táján. Vegyük szemügyre ezeket is. Kezdjük mindjárt az ország másik határszélén, nyugaton, a nemrég visszatért Muraközben.

A Muravidék törökdúlástól jobban megóvott területe volt az országnak, középkori emlékekben is gazdagabb. Szép számmal találunk egyhajós templomokat, melyekben a székelyföldiekkel rokon sajátosságokra bukkanunk. Egyik legépebb példája a mártonhelyi róm. kat. templom, melyet, a szentélyben olvasható felirat szerint 1392-ben fejezett be Aquila János, aki a szentély falfestményeinek nagy részét is készítette.

Itt is hatalmas, támpilléres torony díszíti a nyugati homlokzatot. A toronyhoz csatlakozó egyhajós teret ma barok boltozat, eredetileg lapos famennyezet fedte. Az egyhajós belső teret csúcsíves diadalív választja el

az egy-boltszákaszos, keresztboltozatú szentélytől. A szentély északi oldalához itt is sekrestye csatlakozik, melyet barok boltozat fed. Ugyancsak a barok korában épült a hajó nyugati részén lévő orgonakarzat. A templom szentélye tagoltabb és ablakokkal jobban felbontott, mint a csíkdelnei, de belseje — eltekintve a szentély két keleti ablakától — megvilágítását délről kapja. A templom belsejét gazdag freskódísz ékesíti. A szentélyben Szent Márton legendája, az ablakok közt a tizenkét apostol és Aquila János magyarruhás, kardos önarcképe, míg a diadalív keleti falát Szent György és a sárkány harcát ábrázoló falkép foglalja el. Egykor a hajó is ki volt festve, ezekből a falképekből csak töredékek maradtak fenn.

A mártonhelyi templom rövid ismertetéséből is kiderül, hogy alaprajzi elrendezése, hármas tagolása, igen közel áll a csíkdelnei temploméhoz, illetve a székelyföldi templomtípushoz. Pedig a részletformák százados különbségéről beszélnek. A mártonhelyi templom a XIV. század végén épült, a csíkdelnei mai alakját aligha nyerhette hamarabb a XV. század végénél. Ez a jelentős időbeli és térbeli távolság is azt bizonyítja, hogy e templomtípus alapformáját megtartva, szívósan tovább él a magyar középkor századaiban.

Ha a csíkdelnei templomot a székelyföldi falusi templomok jellegzetes példájának fogtuk fel, melyhez hasonló elrendezésűt sokat találunk a Székelyföldön, a mártonhelyi sem áll magában a Muravidéken. Szempontunkból hozzá hasonló a bántornyai, csendlaki, felsőlendvai róm. kat. templomok; ilyen volt átépítése előtta bagonyai és a vízlendvai templom is. Azonos alaprajzi típusú, nagy számban előforduló muravidéki templom arra indította Franc Stelè-t[1], hogy külön vend építészeti sajátosságot lásson benne. Ezt a feltevést márcsak az eddig elmondottak alapján is tévesnek kell tartanunk. A muravidék középkori templomai bármennyire is szoros kapcsolatban állottak egymással, végeredményben mégis azt a templomtípust alkalmazták, fejlesztették tovább, mely Magyarország többi táján is kedvelt és gyakori volt. Nemcsak a részletesebben tárgyalt székelyföldi példa bizonyítja ezt, hanem az alább felsorolandó emlékek is, melyeket az ország különböző vidékeiről állítottunk össze.

Mindenekelőtt ugyanehhez a templomhoz tartozott a Duna-Tiszaközén, a nagy magyar Alföldön épült középkori templomok legnagyobb része. Ezek az úgynevezett pusztatemplomok, a törökhódoltság korában elnéptelenedett falvak egyházai voltak, nagyrészük elpusztult, s ma csak alapfalaikat lehet feltárni. Zoltai Lajos[2] e kérdés tudós és érdemes kutatója, nagyon sok ilyen pusztatemplomot tárt fel Debrecen környékén, és az így felszínre került alapfalak ugyanilyen templomtípushoz tartozónak vallják az Alföld egyházait is. Ilyen típusú lehetett a Hajdúböszörmény—zeleméri pusztatemplom is, melynek nyugati homlokzati tornyából ma egy rész még látható. A Csiha Antaltól 1938-ban feltárt alapfalak azt igazolják, hogy a zeleméri templom is az itt ismertetett templomtípushoz

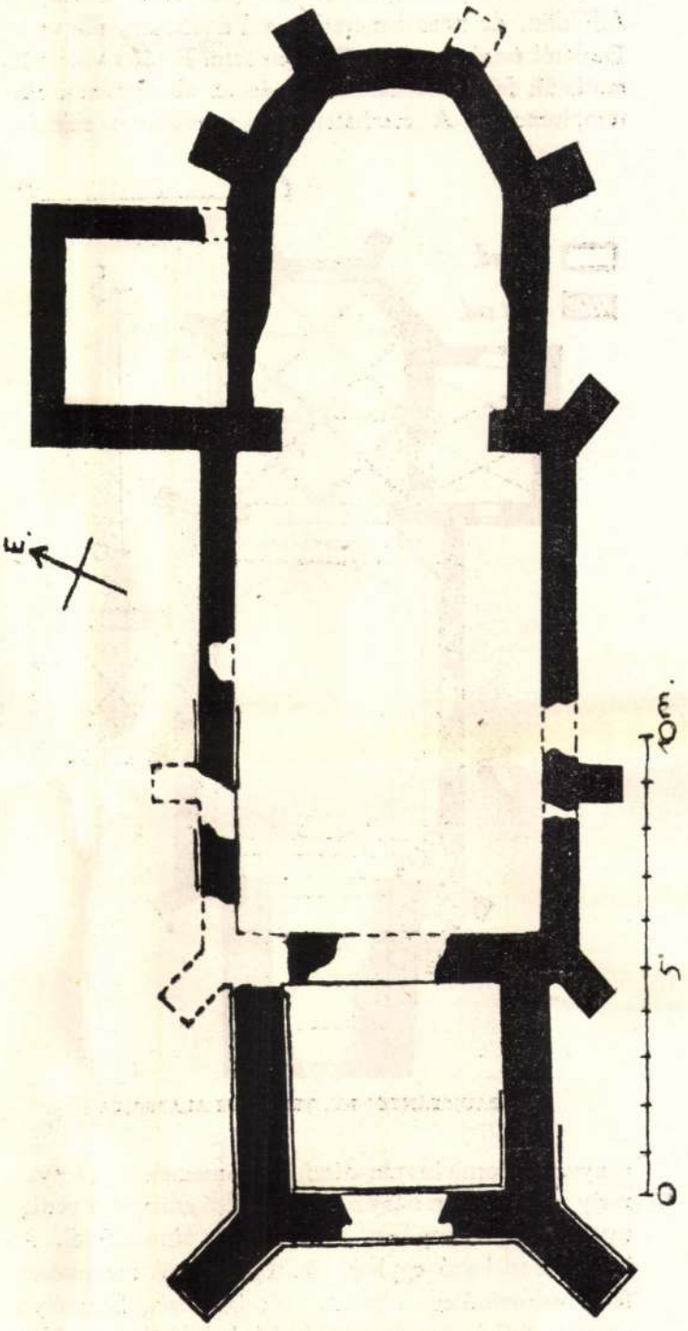

A ZELEMÉRI RK. TEMPLOM ALAPRAJZA

tartozott. Az aránylag megnyujtott, támpilléres szentélyhez egyhajós belső tér kapcsolódott, míg a nyugati homlokzatot a ma is álló négyszögletű torony uralta. Tekintve, hogy a szentély és a hajó itt támpilléres, valószínű, hogy mindkettő boltozva volt. A sekrestye itt is a szentély északi oldalán foglal helyet. Részletformáiról, a torony és a hajó magassági

viszonyáról természetesen nem tájékoztathat az ásatás, mert a templomnak csak alapfalai kerültek elő, de aligha tévedünk, ha az eddig leírt módon képzeljük el azokat is.

Ez a templomtípus kedvelt volt tehát a Nagy-Alföldön, de nem ismeretlen a Felvidéken, illetve a Dunától északra eső területeken sem. Erről a vidékről említsük fel a cserhátsurányi és az abaújszántói rk. templomokat. A cserhátsurányi templomot szintén

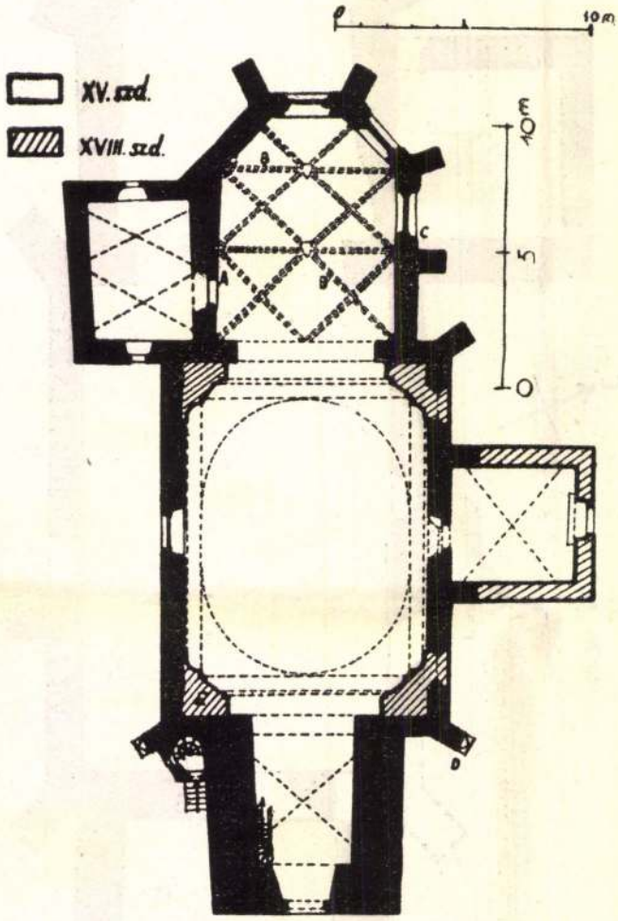

AZ ABAUJSZÁNTÓI RK. TEMPLOM ALAPRAJZA

a nyugati homlokzatán díszíti háromemeletes tornya, mely a földszinten négyszögletes, felső emeletein pedig nyolcszögű; ennyiben tehát eltér típusunktól. A hozzá csatlakozó egyhajós középteret, sík mennyezet fedi, valószínűleg sohasem volt boltozva. Szentélye a nyolcszög háromoldalával zárul és belül boltozott. Hasonlóképen boltozott az északi oldalon álló sekrestye. Lényegében hasonló az abaújszántói rk. templom is. Fallal körülvett egyhajós, homlokzati toronnyal díszített gótikus templom. Nyugati homlokzatát alul négy-, emeletein nyolcszögű torony díszíti, hasonló tehát az előbb leírt cserhátsurányi templom tornyához. Hajója, sokszögű szentélye támpilléres, míg a belsőben a szentélyt hálóboltozat, a hajót pedig barokkboltozat fedi. A hajó nyugatioldalán barok orgonakarzat foglal helyet.

Az eddig ismertetett öt középkori templom azonos elvek szerint épült és azt bizonyítja, hogy ez az egyhajós, homlokzati toronnyal és sokszögalakú boltozott szentéllyel bíró templomtípus az ország minden részén elterjedt volt. A példák számát szaporíthatnók; könnyű lenne tucatjával felsorolni a hasonló típusú alföldi, dunántúli, vagy felvidéki templomokat, végeredményben mind csak azt bizonyítaná, hogy a magyar faluknak, a magyar népnek ez az egyszerű, de a maga szerény eszközeiben művészi templomtípus felelt meg legjobban és ez terjedt el országszerte.

Honnan származik ez a templomtípus? Gerevich Tibor[3] kutatásai alapján erre a kérdésre is választ adhatunk. Meg volt már az Árpádok korában, és több Árpád-kori emléke áll még ma is. A román stílus korában természetesen a falusi templomok szentélye rendszerint félköríves volt, néha egyenes záródású (Egregy), a belső terek közül a hajót sík mennyezet fedte, a szentélyt pedig néha boltozták. Valamennyinél megtaláljuk a nyugati homlokzathoz illesztett tornyot, mint templomtípusunknak jellemző sajátosságát. Már Gerevich Tibor rámutatott arra, hogy „némely kis falusi templomunk, a szerkezetet világosan éreztető hármas tömegritmusával: torony—hajó—szentély, egyszerű eszközökkel, tisztán kifejezett román stílusérzésével valóságos kis remekmű[4]".

A magyar falu templomtípusa tehát már az Árpád-korban kialakult. Ebből a magból nőttek ki az itt ismertetett gótikus stílusú továbbfejlesztései. Az Árpád-kori templomoknál természetesen félköríves, vagy egyenes záródású szentélyt találunk, ritkább annak boltozása is. Az átmenet a XIV. század folyamán történhetett és talán a veleméri róm. kat. templommal érzékeltethetjük, melynél a sokszögalakú boltozott szentélyt még nem erősítették meg támpillérekkel.

Világos tehát, hogy a XIV.—XV. században a magyar vidéken feltűnő, egyhajós gótikus templomok sorozatai nem egy-egy tájegységnek különleges építészeti, vagy művészeti sajátosságai, hanem a magyar művészetnek már az Árpádok korában kialakult templomtípusa, melyet századokig megtartott, továbbfejlesztett a magyar falu művésze és népe. A fejlődés útját részben a technikai újítások, boltozás, támpilléres rendszer szabta meg; részben pedig a nagyobb, főként rendi építkezés hatása irányította. Kétségtelen, hogy a prédikáló szerzetesrendeknek egyhajós, megnyújtott szentélyű templomai hatással voltak a XV. századi fejlődésre. Feltételezhető az is, amire különben néhány írott adat alapján is következtethetünk, hogy a falusi templomok építésében szerzetes mesterek is részt vehettek, legalább is a nagyobb építési gyakorlatot és tudást követelő szentély boltozásánál. Természe-

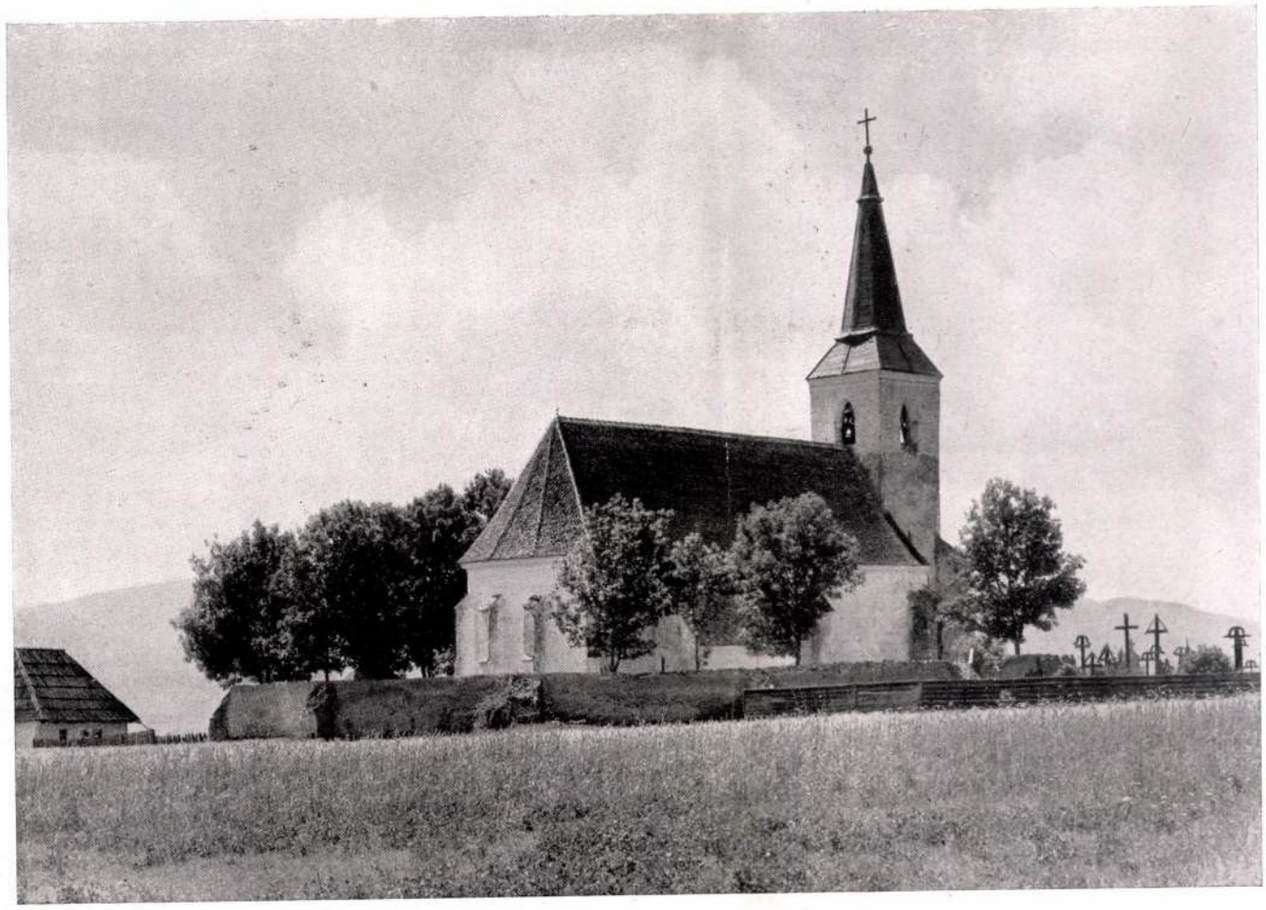

A CSIKDELNEI RK. TEMPLOM. XV. SZ.
Die röm. kath. Kirche von Csikdelne XV. Jh. — Chiesa cattolica di Csikdelne sec. XV.

A CSIKDELNEI TEMPLOM BELSEJE.
Innenansicht der Kirche von Csikdelne. — Interno della chiesa di Csikdelne.

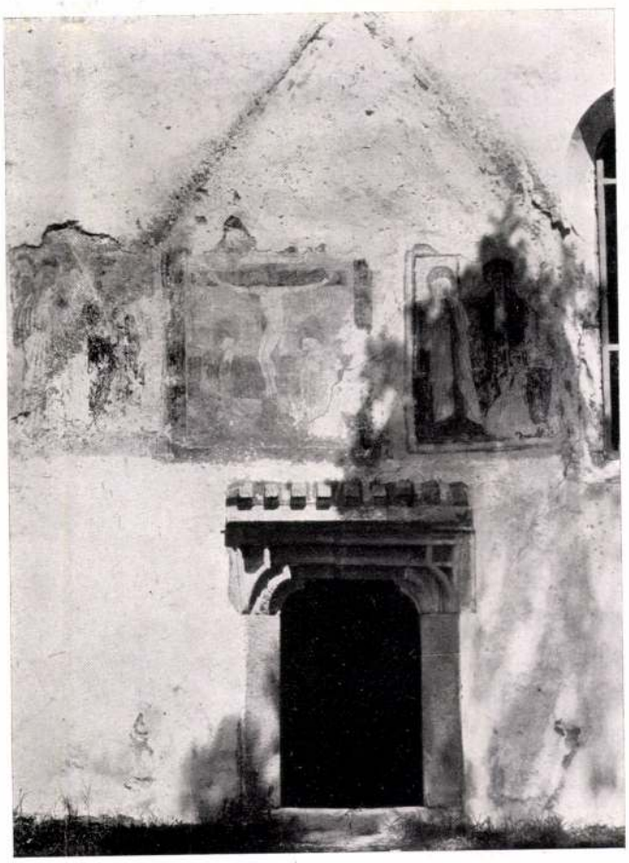

A CSIKDELNEI RK. TEMPLOM DÉLI KAPUJA, FELETTE XV. SZ. FALFESTMÉNY.
Südtor der Kirche von Csikdelne, darüber Wandgemälde aus dem XV. Jahrhundert. — Porta meridionale della Chiesa di Csikdelne, sopra di essa un affresco del sec. XV.

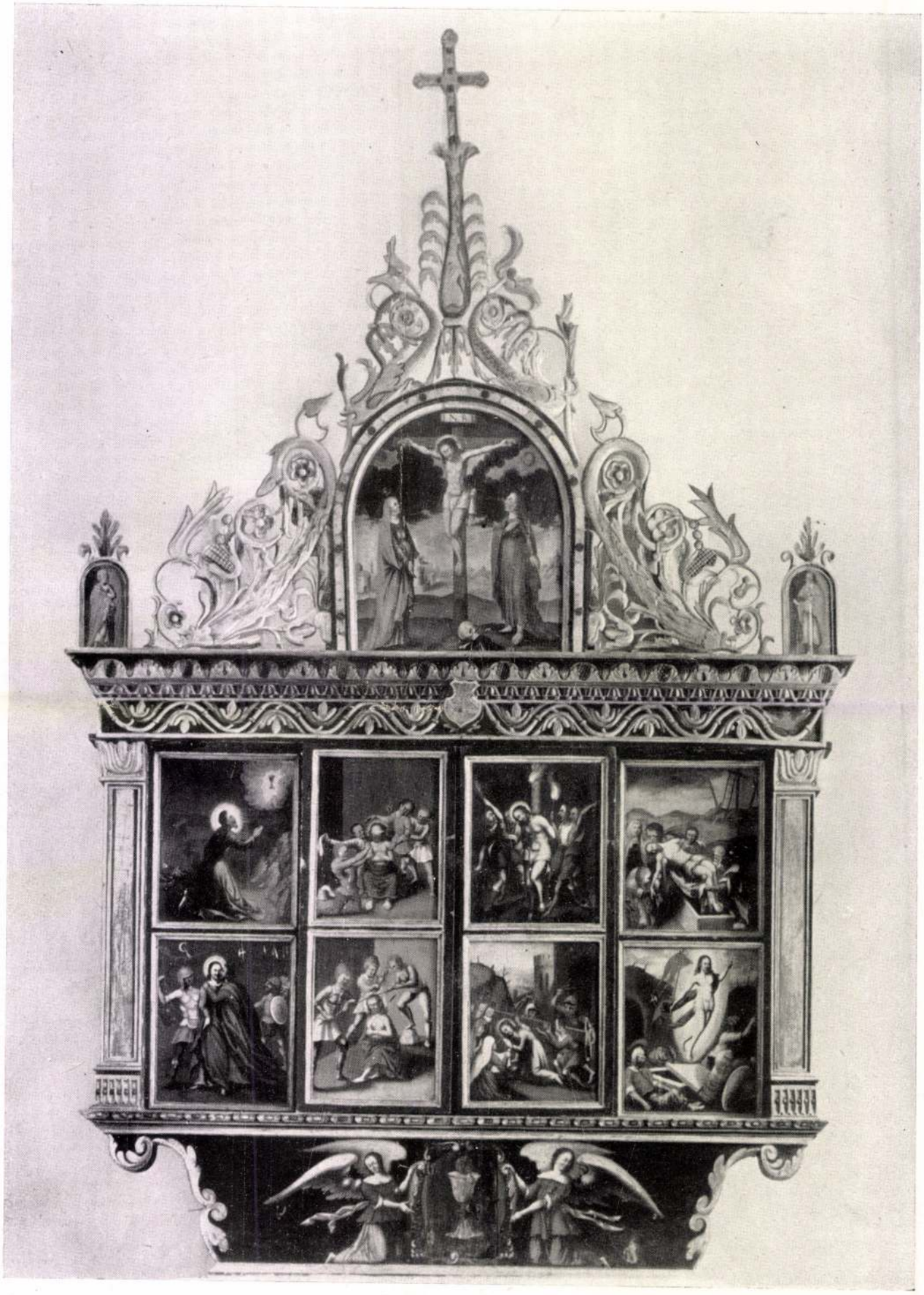

A CSIKDELNEI RK. TEMPLOM SZÁRNYASOLTÁRA. XVII. SZ. (A KERET XVI. SZ.)
Flügelaltar der röm. kath. Kirche von Csikdelne. XVII. Jh. — Trittico della chiesa cattolica di Csikdelne, sec. XVII.

A ZABOLAI REF. TEMPLOM BELSEJE.

Innenansicht der reformierten Kirche von Zabola. — Interno della chiesa protestante di Zabola.

EGREGY. RK. TEMPLOM. XII. SZ.
Egregy. Röm. kath. Kirche, XII. Jh. — Chiesa cattolica di Egregy, sec. XII.

VELEMÉR. RK. TEMPLOM. XIV. SZ.
Velemér. Röm kath. Kirche XIV. Jh. — Chiesa cattolica di Velemér, sec, XIV.

MÁRTONHELY. RK. TEMPLOM. XIV .SZ.
Mártonhely. Röm. kath. Kirche, XIV. Jh. — Chiesa cattolica di Mártonhely, sec. XIV.

ABAUJSZÁNTÓ, RK. TEMPLOM. XIV. SZ.
Abaujszántó. Röm. kath. Kirche, XIV. Jh. — Chiesa cattolica di Abaujszántó, sec. XIV.

tes az is, hogy ez az egyszerű templomtípus az egyes zártabb tájegységeken belül néhány sajátos elemmel gyarapodott. Így a Muraközben a szentély tagozottabb, ablakokkal jobban felbontott. A Felvidéken gyakori a sokszögalakú torony, Erdélyben pedig a XVII.—XVIII. század folyamán a festett famennyezet. Ugyancsak erdélyi sajátosságnak látszik a templomot körülvevő fal is, bár erre más vidékeken, sőt korábban is találunk példát. Így a nagybörzsönyi r. k. templomot, legkésőbb a XV. században szintén kőfallal vették körül. A nagybörzsönyi különben egyike a legszebbeknek az egyhajós falusi templomok közül. Nyugati homlokzatán levő tornyát román ikerablakok, félköríves apszisát ívsoros párkány, közeiben emberfejek díszítik. Ugyancsak védőfal veszi körül az abaújszántói r. k. templomot.

Egyik kiváló esszéírónk[5] legutóbb a jáki apátsági templomról írva megjegyezte, hogy hasonló templomok százai népesítették be a középkori Magyarországot. A feltevés bármennyire is előnyös, túloz. Tudjuk, hogy a jáki apátsági templom későromán stílusú építő- és szobrászművészetünknek páratlan drágaköve, melyhez hasonlót a középkor folyamán sem nagyon találunk. A jáki templommal kapcsolatba hozhatók is inkább építészeti rendszerükkel, mint szobrászati díszük gazdagságával hasonlíthatók hozzá. A középkori Magyarországot a püspöki székesegyházak, a monumentális szerzetesi templomok, a gazdagabb városok pompás gótikus templomai mellett ilyen egyhajós falusi egyházak népesítették be.

Ne gondoljuk azonban, hogy az itt megismert templomtípus szerény és szegényes emléke a magyar művészetnek. A magyar falu rendelkezésére álló anyagi eszközök akkor sem voltak túlságosan gazdagok; amit ezzel alkottak, mégis méltán helyet követel művészettörténetünk lapjain. E kis templomok arányos tömegelosztásuk, ritmusuk szempontjából gyakran kis remekművek. Tisztán áttekinthető szerkezetük, világos elrendezésük megfelel a magyar művészet, a magyar nép egyéniségének, jellemének. Az egyes részletformák azt igazolják, hogy építőjük a román, vagy a gótikus stílus követelményeivel tisztában volt, ismerte e korszakoknak pompás alkotásait hazánkban. Valószínű, hogy inkább a szerzetesi építészettől tanult, az állt közelebb hozzá, mint ahogy a nép lelkéhez is azok tudtak a legközelebb férkőzni. Aki ismeri a középkori művészetet, az tudja, hogy a falusi templomok építője jó iskolába járt és tudja azt is, hogy hazánkban az építőművészetet elsősorban a szerzetesi építőműhelyek hordozták, s külföldi összeköttetéseiken keresztül jutottak el a nagy nyugati stílusáramlatok hazánkba.

E kis templomok jelentősége fokozott mértékben megnövekszik, ha az általuk megőrzött festészeti anyagot vesszük vizsgálat alá. Nemcsak a csíki templomok középkori szárnyasoltáraira gondolunk, bár ezek is értékes bizonyítékai annak a ténynek, hogy a középkori táblaképfestészet nemcsak a nagy felvidéki székesegyházakat, hanem a kis falusi templomokat is díszítette. Jelentékenyebb a falképanyag. Valószínű, hogy ezek a kis falusi templomok a középkorban teljesen ki voltak festve, vagy legalább is a szentélyüket falképek díszítették. Ezen a téren a pusztulás igen nagy, de a ránkmaradt anyag még így is számottevő. Két példával megvilágíthatjuk e falfestmények jelentőségét. Ilyen kis falusi templomokban maradtak ránk Aquila János falképei (Velemér, Bántornya, Mártonhely), a XIV. század végi névszerint ismert festőnek értékes alkotásai. E falképek is azt igazolják, hogy az ország legnyugatibb csücskébe is eljutott Budának, a királyi udvar világának stílusa és hatása. Nem kevésbbé jelentékenyek a Szent László-legendát ábrázoló falképek, melyek úgyszólván csakis ilyen kis falusi templomok falán maradtak ránk (Bögöz, Gelence, Bántornya, Zsegra). Bizonyára a XIV. század végén valamelyik nagyobb erdélyi, talán a nagyváradi székesegyház falán festették meg először a magyar lovagkirály és a leányrabló kún harcát, és innen áradt szét az egész országba, a nyugat-, észak-, keletmagyarországi legtávolabbi kis falusi templomokba, bár lehetséges az is, hogy miniált kódexek közvetítették e falképek ügyes kompozícióját. A Szent László-legenda mellett bibliai történeteket, az apostolok alakjait, esetleg a templom névadó szentjének legendáját festették meg. Egy-egy falusi templom a középkorban tehát a „szegények bibliája" volt, és a falfestmények az írni-olvasni nem tudóknak mondották el a kereszténység szent könyvének nagy eseményeit.

Középkori magyar falusi templomaink tehát művészi szempontból is jelentősek. Építészetük egyszerű, de világosan tagolt, áttekinthetően szerkesztett, szerény eszközeivel is művészi hatású. Belső díszítésük, főként falfestményeik pedig a magyar művészettörténet gyakran egyedülálló értékű emlékei. Középkori falusi templomaink híven tükrözik a magyar nép szellemét és a magyar művészet egyéniségét.

Dr. DERCSÉNYI DEZSŐ

JEGYZETEK

[1] *Stelè France:* Umetnost v Slovenski Krajini. Slovenska Krajina. Beltinci 1935.

[2] *Zoltai Lajos* ásatásairól szóló beszámolóit a „Debrecen város muzeumának évi jelentéseiben" és a Debreceni Képes Kalendáriumban tette közzé. V. ö. *Sőregi János:* Zoltai Lajos dr. 1861—1939. A debreceni Déri muzeum évkönyve 1939—40. Debrecen 1941. 305—340. l.

[3] *Gerevich Tibor:* Magyarország románkori emlékei. 1939.

[4] *Gerevich:* id. m. 42. l.

[5] *Cs. Szabó László,* Magyarország 1943. márc. 23.

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM XV. SZÁZADI NÉMET FAMETSZETEI

A művészi sokszorosító eljárások között legrégibb a fametszés.

A fametszet anyaga egy 2—3 cm vastag, símára csiszolt fadúc. Erre a fadúcra felrajzolja a művész a képet, majd azután késsel és vésővel kivájja a tábla felületéből a vonalak közé eső részeket úgyannyira, hogy a kész metszeten a kompozíció rajza kiemelkedik a dúcból. A kiálló rajzot festékkel bekenik és rányomják a papírra.

Az első fametszet mikor és hol született meg, nem tudjuk. A krónikák nem emlékeznek meg róla. Régebben ellenőrizhetetlen anekdoták alapján azt hitték, hogy a technika feltalálása egy zseniális művész ötlete volt, de újabban megállapítást nyert, hogy a fametszet egy folytonos és lassú technikai kísérletezés eredménye.

A fametszet eleinte ipari célt szolgált. Fadúcokat már a IV. században használtak szövetek mustrával való díszítésére. A technikának művészi sokszorosításra való alkalmazása tulajdonképen csak akkor kezdődött meg, mikor a burgundi, florenci és kölni kódexmásolók és illuminátorok rájöttek, hogy iniciálék fametszetes nyomásával a másolás műveletét meggyorsíthatják. Hogy ezt a kézenfekvő sokszorosító eljárást csak a XV. században alkalmazzák képek nyomására, annak okát a fejlődésnek indult városi polgárság egyre fokozódó művészeti és szellemi igényeiben találjuk meg. Bizonyára más tényezők is elősegítették a technika kivirágzását. Mindenekelőtt a papírgyártás fellendülése a század elején; amit viszont azzal magyaráznak, hogy a fehérnemű divatja ekkortájt terjedt el Európában és az elrongyolódott alsóruha bőséges anyagot szolgáltatott a papírgyártáshoz. És végül nagy mértékben siettette még a fametsző művészet kifejlődését a kártyajáték elterjedése is. A kártyázás már a XIV. században olyan általános szenvedéllyé vált, hogy 1380- és 84-ben Nürnbergben, 1397-ben Ulmban már rendeletek tiltják a játékot és egymást követik a tilalmak Olasz-, Spanyol- és Franciaországban épp úgy, mint Angliában. A játék milyen mértékben divatozott a következő században is, az kiviláglik Hans Schäufelein egykorú metszetének kísérő szövegéből, mely elmondja, hogy Kapisztrán mikor Nürnbergben járt 1452-ben, prédikációinak hatása alatt a város polgárai 2460 ostáblát, 40.000 kockát és nagy halom játékkártyát hordtak máglyára a város piacán.

Az első lapokat kézzel rajzolták és színezték, mint a korabeli miniaturákat. A figurák hátterét is igen gyakran arannyal díszítették. Később, mikor a játék a polgárság körében is elterjedt, az egyre növekvő szükséglet arra késztette a kártyakészítőket, hogy a lapokat gyors és olcsó eljárással mázolómintákkal fessék. E nagy tömegben mázolt készítmények legnagyobb része durva és kezdetleges munka, de az egyes lapok néha megkapóan dekoratív hatásúak. Szemléltetően példázza az átmenetet a teljes fametszetű kártyához a bécsi „udvari játék", a XV. század végéről. A művelődés- és divattörténeti szempontból is egyaránt becses kártyalapokon a körvonalak már fametszetűek, de a figurák változatos tarka kosztümjét és a rikító címerpajzsokat még kézzel színezte a régimódi fametsző.

Legrégibb fametszetű kártyáink alig korábbiak a XV. század közepénél. De okiratok bizonyítják, hogy már az 1440-es, sőt a 30-as években is külön művészi iparág volt a kártyametszés. Ismerünk egy 1441-ből származó beadványt, amelyben a velencei fametszők és kártyakészítők kérik a városi tanácsot, hogy védje meg iparukat a külföldről behozott kártyákkal szemben. És tudomásunk van róla, hogy 1430-ban egy hivatásos florenci kártyafestő, Antonio di Giovanni di Ser Francesco (pittor di naibi) adóbevallásában szentek és kártyák nyomására való fadúcokat jelentett be adóztatás céljából tulajdonaként. Az első szentképeket és kártyákat tehát egyazon fametszőműhelyben metszették. E mellett tanuskodik a báseli Leonhardt Ÿsenhut szokása is, aki egyszer Heiligendruckernek, máskor Kartenmachernek, majd Briefmalernek nevezte magát.

A fametszőművészet első termékei az 1400-as évekből valók. Kivétel nélkül mind vallásos jellegűek. A kártyalapok elhasználódtak az idők folyamán, de a szentek és Krisztus képeit, amelyeket valószínűleg a búcsújáró hívek között osztogattak, az elnyert bűnbocsánat emlékére imakönyvekbe ragasztották s ez megmentette nagyrészüket az elpusztulástól. A lapoknak ilyen kegyeletes alkalmazása főként északon vált szokássá, délen a búcsúlapokat Cassonékra, sajtókra ragasztották, vagy házioltárkaként szobák falain helyezték el, s így a legnagyobb részük elveszett. Ezzel magyarázható, hogy míg Németországban a XV. századból többezer fametszet maradt fenn, addig Olaszországból alig másfélszáz lap került elő. A korai metszetekről a sok korabeli másolat miatt, sokszor csak hosszas vizsgálódás után állapíthatjuk meg, hogy eredeti munkával, vagy másolattal állunk-e szemben. Az invencióban szegényebb művész szívesen másolta a nagy mesterek

Csikdelnei szart

János templom.

Vámszer Géza
cikke a Debreceni
Szemlében.

Külön füzetkárt
megvan könyvtá-
ramban.

„IBUSZ"
IDEGENFORGALMI, BESZERZÉSI, UTAZÁSI
ÉS SZÁLLÍTÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
HIRLAP- ÉS KÖNYVKERESKEDÉSE
BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 1—3.

2 FILLÉR 2 FILLÉR

J.

Műemlékek Országos Bizott

Budapes

Hegyes Endre

NYOMTATVÁNY

Csikdelnei Lázár

István

nepi i nobrani

1815

l.

Vainner Géza

A csikdelnei

nem János-templom.

Debreceni kemle

1927 (?)

Temető, fenéki népvándorláskori

VII. 144.

MDK

Csike István, festö-graf.

Olgyai Viktor graf. oszt.-nak kiváló tagja.

(e. a.):
A Képzömüv. Főisk.növ. kiáll. - Műcs.
Ujság. 1928.máj.20. 22.l.

Csikk István.

Olgyai Viktor tanítványa.

A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán grafikái szerepelnek.

Ujság, 1928. Máj. 20.

1021 Csikedánz Albert
építész

1981. május 4. Petőfi lo.45 M.

Láttuk, hallottuk.

- Ismét egy hétfő, egy közönséges hétfő a rendkívüli hétvége után. Május 1-e mindig a tömegben együtt ünneplőké. Igazi népi ünnep, amelynek formáit nem lehet intím keretek közt, családban, kis csoportban, az otthon ilyenkor valóban szük falai között megtalálni. Az együttlét közös élménye kell hozzá, az együttléthez pedig nagy-nagy tér. Nálunk hagyományosan a Hősök tere és a hozzá kapcsolódó Dózsa György út. Ahogyan hallhatták már reggeli híradásainkban a Hősök terén mától nagyjavítás kezdődik, új burkolatot kap a tér, új arcot. Érdemes hát felvillantani múltjából,- ahogyan a Népszabadság Május 1-i számában is tette egy-egy epizódot. Dr Gerő László művészettörténésszel Illés György beszélget.

- 1881-ben a Főváros Tanácsa javaslatot terjesztett az Országgyülés elé. Budapest vezetői azt javasolták, hogy állítsanak emlékművet a Honfoglalás ezredik évfordulójára. A képviselőház a felterjesztést 1894-ben fogadta el és úgy döntött, hogy az emlékművet, az akkori Andrássy út, a mai Népköztársaság útja lezárásaként kell elhelyezni. Mi történt a honatyák döntése után? Mikorra nyerte el mai formáját a Hősök tere?

- Az ezredéves emlékmü tervét Csikedánsz Albert építész csinálta 1896-1915 között épült meg az első szakasz, a második 1927 és 1929 között. Ez egy ilyen 36 méter magas hatalmas szobor, a tetején Gábor arkangyal szobrával, amely annak idején a párizsi Világkiállításon első díjat nyert és a két félkörnek a szélén két biga, a háború és a békének a bigái ezek a száguldó kocsik.

- Felállították tehát a félkör alakú szobor-csoportot, felépült a terep-határoló Szépmüvészeti Múzeum és a Mücsarnok klasszikus vonalú palotája is. Miért érezzük azt, hogy ez a három tömegben és alkatban eltérő épitmény harmonikus egységbe olvad?

- Zseniális lépés volt a tervezők részéről az, hogy a kisebb Mücsarnok épületét közelebb helyezték és így sokkal nagyobb és kereszt irányban a tér felé néző Szépmüvészeti Múzeumot, amelyiknek sokkal nagyobb a tömege azt hátrább.

- Meg tudná határozni ennek a szabálytalan alakú térnek sz építészeti stílusát?

- Hát tulajdonképpen maga az Ezredéves Emlékmü, a Mücsarnok, a Szépmüvészeti Múzeum egyformán eklektikus épület, Ma ezt

Csikfalvai ref. templom

Ilmizések
Ezüst és ónedemjek
Cinterem – kapu (?)

Debreczeni László 1933.
261, 262, 263, l.

MAG
MŰVÉ
KÖN

II. I

CSIKFALVI Csók János asztalos

Siklód, 1784-ben épült harangtorony mestere

ZAKARIÁS Attila: Háromszék fatornyai. = Pavilon, No 7, 1992 3.

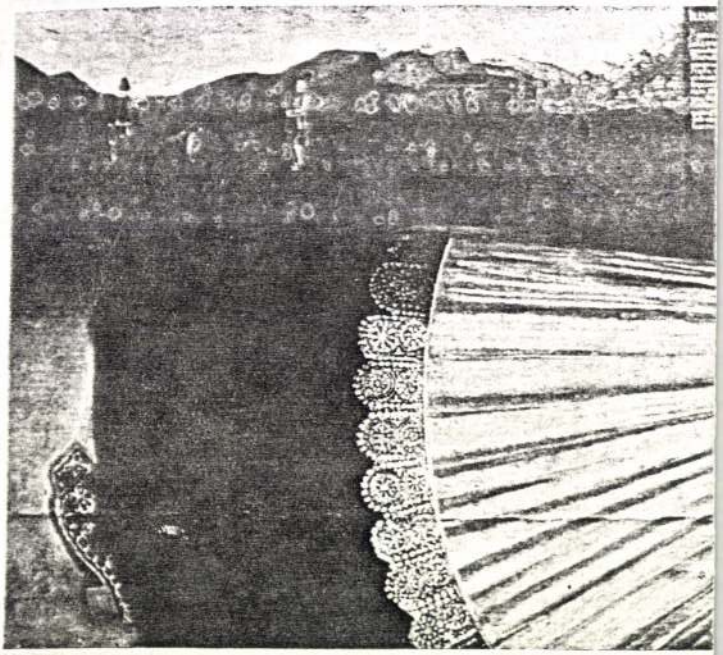

Fig. 6. Catafalque painting of Mátyás Tarnóczy, 1655. Buda

no intermediate path. The Heidelberg catechism confirms that after death "the soul is immediately taken up to Christ".[66] Since the soul of the deceased after "his good and happy passing away" is taken directly to the side of Christ, there is no need to pray for him either. According to the book of

le. D. K.

CSIKHEGYI Attila építészhallgató
IV. éf.

TORZÓ

Gyenes Tamás: Építészhallgatók képzőművészeti oktatása
Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 20. l.

Csikhelyi Attila, [építész mérnök?] MDG

Korruptsága miatt letartóztatták.

Sz. f.: Egy korrupt építész mérnök és 21 társa a bíróság előtt 8. NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. júl. 7.

Csiki

... az O.M.I.K.E. főiskolai menzán ... mutatott be Ámos Imre Vajdának. Ekkor közöltem vele, hogy láttam fotómontázsait Párizsban és egy kis tintarajzát egy közös barátunkról (Vaisz Imréről, aki azóta Csiki néven Mexico-Cityben fotográfus és valamikor Robert Capa barátunk asszisztense volt).

Bálint Endre: Vajda Lajos.
Új Irás VII. évf. 10. s. 1967, okt., 101. l.

Csiki Bálványos vár

Háromszék

l. Gaali I. 234. l.

A sebesség csodaszámai

Az ausztráliai „dasse" légy tartja a repülés világrekordját. Az ember még a csigánál is lassubb

A mai kort szeretnék az emberek különböző jelzőkkel illetni, hogy igy határozzák meg elhelyezkedését a korok sorrendjében. Vannak, akik a rádiót, a Zeppelint, a gépeket teszik meg a korszak jelzőjévé. Valamennyi közt azonban inkább a „sebesség" jelzője illeti korunkat.

Az amerikai „tempót" véve alapul, kétségtelen, hogy a nagy sietség, a gyorsan élés, a mindennapi kenyér után való hajsza egyik legjellemzőbbje a gyorsaság, helyes műszaki kifejezéssel élve: *a sebesség*. Ennek dokumentálására éppen a napokban ismertük meg a legujabb „csodát". Ugyanis a nemzetközi repülőgépjáratok hálózatába bevonták Budapestet, hazánk fővárosát is. Ennek kapcsán a légiut Budapest és a közvetlen járat folytán London között pontosan négy óra. Röviden szemléltetve azt az óriási haladást, amit csak a legutóbbi husz év alatt eltértünk, megemlitjük, hogy az Orient-expresszel 78 órát vett igénybe a leggyorsabb közlekedési lehetőség Budapest és London között. Rendesjáratu gyorsvonaton ugyanezen ut 96 órát igényel, mig személyvonaton kereken hét nap szükséges, amig Londonig „bumlizik" a gőzvasut. Mult századbeli elődeink, akik delizsánszon vágtak neki ennek a „csekély" utnak *három-négy hétig száguldoztak váltott lovakkal országokon, vám- és határsorompókon keresztül*, rengeteg viszontagság és még több kellemetlenség után boldogok voltak, ha épségben és egészségesen érkeztek a célhoz: *Londonba.*

Icarus — a sztratoszférában

Alljon itt tehát néhány kikapott példa és számadat annak megvilágitására: hogyan jutottunk a mai boldog állapothoz *amikor reggel 6 órakor felül a pesti bankember a londoni repülő-pulmanngépbe, megreggelizve, kedvenc ujságjainak kiolvasása után délelőtt 10 órakor kiszáll a London—Croydon repülőtéren s uzsonnáját már a Cityben levő Savoy-szálloda éttermében fogyaszthatja el.* Mert ma ez a helyzet. Sőt, hogy hivek legyünk a valósághoz, azzal fejezhetjük be az előbbi utleirást; *ugyanez a bankár elintézheti legsürgősebb tárgyalásait és még aznap este családja körében fogyaszthatja el vacsoráját.* Ez a valóságnak mindenben megfelelő példa eléggé mutatja, hogy ma a sebességek korszakában élünk. A görög monda szerint *Daedalus* ezer méter magasságban repült *Krétából, Samosba,* madarak tollából készitett madárszárnnyal. A középkor fantasztái közül sokan foglalkoztak, hogy az emberiség ősi repülési vágyát megvalósitsák. A 16. században a francia *Bequeville* készitett vitorlázó szárnyakat s sikerült is (állitólag) 35 métert repülnie. *Briss* kapitány már 200 métert repült siklással, ami annakidején óriási teljesitménynek számitott. Majd a német *Lilienthalról* tudunk, aki a maga készitette és testére szerelt szárnyakkal 470 méter távolságot repült be. Az egyik kisérletnél azonban életét vesztette. Ezeknek nyomdokain elindultak azután a technikusok, mert kaptak egy mechanikai segitőtársat, az *Ottó* által feltalált, de utóbb lényegesen tökéletesitett benzinmotort. Ennek segitségével, a motor forgását kihasználva e „levegőcsavarral" felszerelt *katapultus* (kerekek nélküli szánkótalpakon csuszó és inditósullyal mozgásba hozott repülőgép) aeroplánnal a *Wright testvérek* Amerika *Dayton* városában, 1908 decemberében elsőnek repültek. Teljesitményük jelentéktelen volt, de ők voltak ezen a téren az elsők s nyomdokaikon elindult a levegő meghóditása, a sebességi világőrület fokozása. Az istenkisértés számba menő pionirmunkában, a sebesség fokozásában 1906-ban *Santos Dumont* 41.29 kilométer óránkénti sebességet ért el. *Blériot* 1909-ben már közel 80 kilométeres sebességet, *Prévost* 1913-ban már 203.85 km, *Sadi-Lecointe* 1920-ban 302.52 km, *Brown hadnagy* 1923-ban 417.59 km, *Bonet hadnagy* 1924-ben 448.17 km óránkénti sebességeket értek el. Ez volt az az idő, amikor már komoly mérnökök és tudósok is pálcát törtek a további elérhető rekordjavitások felett. Abban a hiszemben értük meg a következő rekordokat, hogy az emberi test felépitése már nem viselheti el a sebesség növelése folytán elő állható vérnyomásemelkedést és az idegrendszerbeli elváltozásokat.

Az igazi hajsza pedig csak most kezdődött el. Amit eddig magánosok *„kilométerzabáló"* fantaszták végeztek, átvették az államok hadvezetőségeinek irányitása alatt álló katonai kisérleti intézmények, természetesen állami támogatással. A szárazföldön nem mertek többé kisérletezni s a vizirepülőgépek foglalták el a küzdelem terét. *Bernandi* olasz őrnagy 1928-ban 512.77 km, *Udet* német vezérőrnagy 634.32 km, *Stainfort* angol hadnagy 657.08 km s végül az olasz *Agello* hadnagy 709.2 km óránkénti sebességgel tartja a világrekordot. Vajjon lesz-e haladás még ezek után a fantasztikusnak tetsző eredmények után is? — teheti fel a kérdést a ma embere. *A tudományos világ igennel válaszol.* Egészen 1000, sőt egyes német tudósok szerint *1500 km óránkénti sebesség is elérhető a sztratoszférában,* külön erre a célra épitett, légmentesen zárt fémgépekkel. Nemcsak elgondolások ezek, hanem a gyakorlati megvalósulás stádiumában lévő kisérletek ezek, mert a repülések megkezdődtek, csupán a helyes felépitésü és szerkesztésü gépek modeljét keresik még s ha a kérdést megoldják, akkor Párisból Newyorkba kereken 5 és fél óra alatt lehet megtenni az utat a legnagyobb biztonsággal, miután a sztratoszférában légmozgás, légörvénylés, időjárási változás nincs.

Az autó versenyre kel a repülőgéppel

Azonban a sebességek hajszolásában nemcsak a repülőgépek vesznek részt, hanem az autó is amely ugyancsak kivette részét ebből a küzdelemből. Ha nem tudtak a gyakorlati élet számára alkalmas eredményeket elérni mindez nem az autón, sem a tudósokon és mérnökökön mulott hanem a közlekedési utvonalak okozta nehézségeken. Az elért eredmények részben versenypályákon, részben pedig tengerpartok homokjában, avagy éppen kiszáradt óriástavak medrében volt elérhető ahol emberek nem veszélyeztették a sebesség elérését. Ennek a kisérletnek azonban gyakorlati haszna nem volt és nem lesz. Inkább rekordőrület fokozását és a hirnévhajhászást, valamint az autót épitő gyárak reklámhadjáratát célozza. A teljesség kedvéért azonban nem szabad elhallgatni itt az elért eredményeket mert a technika fejlődésének ugyanolyan bajnokai ők, mint azok, akik eddig is dolgoztak a sebességek fokozásán.

Comte de Chasseloup 1898-ban 63,17 km. óránkénti sebességet ért el autójával. A német *Jenatzki* már 1899-ben 105,82 km. *Hemery* 1909-ben 202,69 km. országuti sebességet ért el, ami abban az időben felülmulta a repülés kezdeti stádiumában lévő aeroplánokat. A hatóságok nem engedélyezték többé az országuton ezt az istenkisértést, a versenyzők tehát elvonultak a már emlitett tengerpartok homokjára. Itt *Segrave* őrnagy 326,68 km. *Malcoln Cembeli* 1932-ben 408,72 km., majd *Eyston* kapitány 1937-ben 502,39 km. és ugyancsak ő érte el az 575,3 km. sebességi világrekordot is. Amint látható az automobil sem maradt mögötte a sebességi versenyeknek, sőt volt idő, amikor megelőzte a repülőgépet. A további fejlődés sincs kizárva s nem lesz meglepetés, ha nemsokára 600 kilométeres óránkénti autórekordról hallunk. Ezek azok az eredmények, amelyeket az ember a technika segitségével, — a géppel ért el.

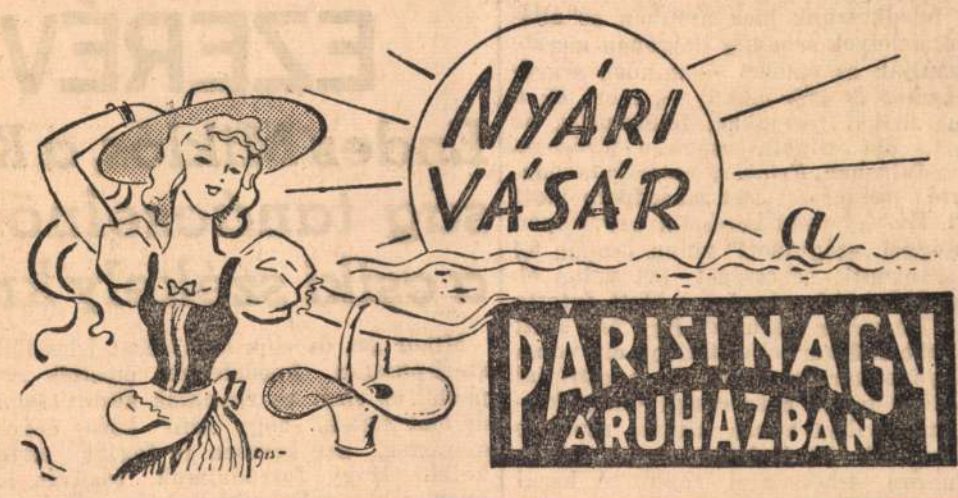

VÁSÁRI SLÁGEREK

Női macco fürdőruha 2.48 | Női műselyem nadrág —.78 | Női műselyem harisnya —.96
Női tennis sokni —.32 | Leányka műs. nadrág —.85 | Női műselyem kombiné 1.98
Gyermek tennis sokni —.32 | Női sarmöz nadrág 1.68 | Női sarmöz kombiné 2.98

SZÉPSÉGHIBÁS ÖNTÖTT ALPACCA
Evőkanalak, drbja —.48 | Kávéskanalak, drbja —.24
Evővillák, drbja —.48 | Levesmerő 2.10 | Tejmerő 1.10

SZÉPSÉG-HIBÁS drbja
Mintás porc. tányérok —.68
Mintás porc. zsúr —.38
Mintás porc. csészealjak —.22
Fehér mártáscsészék —.68
Köed. tálkészlet, hibás —.98

KISSÉ POROS
KÖTÖTT ÁRUK:
Kötött babysapka, cipő, kesztyű, darabja és párja —.18
Ugyanaz jobb minőségben —.48
Kötött babyruha —.98

SZÉPSÉG-HIBÁS drbja
Köedény éttányérok —.28
Köedény gyerm. tányérok —.18
Köedény csészék alj. nélkül —.18
Üveg vizeskorsók, szin. —.86
Üveg poharak, szines —.18
Üveg virágvázák —.18

DISZGOMBOK ruhára és kabátra darabja 3 fill.

Cakkos velencei CSIPKE kombiné elejére 18 fill.

3 LÁNGU CSILLÁROK drbja 12.50

3 RÉSZES JUTAMATRAC 7.80

Szines Stórfüggöny drbja 4.80

SLÁGEREK drbja
Hátizsákok, 2 zsebes, börszíjjal 1.33
Börretikülök 2.16

SLÁGEREK drbja
Csíkos Strandtáskák 2.19
Fiú rollerek (skiró) gumi kerékkel 1.53

SLÁGEREK
Gyermek hinták, dupla bizt. karzattal, erős kötelekkel darabja 1.56

FELTÜNŐEN OLCSÓ
Mosó voálok és kretonok, métere —.78
Mintázott műselymek, métere —.98

FELTÜNŐEN OLCSÓ
Nem gyűrődő imprimék, métere 1.18
Krepón imprimék, 90 cm széles műselyem 1.90

KÜLÖNLEGES SLÁGEREK
1 Önborotva készülék, 1 Vérelállító és 10 Önborotva pengő összesen —.48
1 Szobaseprű nagynyeles kétkötéses, cirokból —.36

KÜLÖNLEGES SLÁGEREK
1 Körömkefe 2 oldalas fibris, hibás —.18
1 Cserkészkés 4 részes, övre akasztható —.96

KÜLÖNLEGES SLÁGEREK
1 Gumiszivacs szines 20—30 grammos —.22
1 Urifésü fehér vagy gyöngyházszerü cell. —.16

NAGYON OLCSÓ GYERMEKRUHA
Tiroli nadrágok, 1-es, drbja 1.18
Leánykaruhák 1.68
Bakfisruhák 2.88

GRAMOFON LEMEZEK
Gyári új, 25 centiméteres, magyar nóta és tánclemezek darabja 1.98

NAGYON OLCSÓ NŐI RUHÁK
Kerti ruhák, darabja 2.28
Pongyolák, darabja 2.80
Főző ruhák, darabja 3.80
Esőkabátok műs.cr.d.chine 12.80

VÁSÁRI SLÁGEREK

Férfi uszónadrág —.78 | „Goldsmart" nyakkendő —.48
Férfi flór zokni —.85 | Műselyem nyakkendő —.96
Férfi kötött sporting 1.78 | Tisztaselyem nyakkendő 1.90
Férfi puplinett ing 2.98 | Férfi gyapju kalap 4.90
Férfi tropikál ing 3.98 | Férfi paszomány öv 1.28
Férfi divatzsebkendő —.48 | Férfi vagy női esőernyő 3.38

1 kiló Mosószappan 58 fill. kipróbált II. rendü 40%-os

1¼ kiló Kézmosószappan 36 fill. Különféle illatu (IV. em. füsz. oszt.)

A vásár ideje alatt beérkező vidéki rendeléseket azonnal szállitjuk.

Cipővásár!
Most siessen vásároini LŐWY-nél
Márkás cipők 4.50 P.-tól
IV., Muzeum-körut 7.
IV., Váci-utca 10.

Trencsénteplic
örömmel várja magyar vendégeit
Világhirű kénes forrásai gyógyulást, fantasztikusan szép, uj magaslati thermális-strandja a legideálisabb üdülést jelentik. Időszerü méltányos árak.
Vizum és felvilágositások: TÁTRA utazási iroda, Budapest, V., Vigadó-utca 4. Telefon: 188—322.

....friss gyümölcshöz Dreher kékszet

Ne feledkezzünk meg azonban az állatokról, amelyek sebesség dolgában messze felülmulják az embert — minden segéderő, eszköz és gép nélkül —, mert ők a maguk fizikai erejükkel felülmulják az embert, aki csigalassuságu a járásban, vagy a futásban. *Frick*, az amerikai csodagátfutó 100 métert 56.4 másodperc alatt futott. Ha egy órán keresztül ugyanilyen sebességgel „száguldott" volna, csupán 6.4 km. óránkénti sebességet ért volna el. *Owens USA* 10.2 másodperc alatt futotta meg a 100 méter sikfutást. Egy óra alatt legfeljebb 35.3 km teljesitményt ért volna el. Ugyanakkor azonban az ausztráliai *Dasse*-légy tartja a sebességi világrekordot, amennyiben annak kitartó repülése 1300 km/óra! Az ázsiai madarak egyike 273 km/óra sebességgel repül. A hazai vadkacsa 122 km/óra sebességgel repül, mig a gyöngytyuk 80 km/óra sebességgel szalad. A gepárd 100 km, a gazella mintegy 90 kilométeres sebességgel menekül ellensége: az ember elől. De ugyanilyen eredményeket ismerünk a viziállatok világából is. A példák tehát mutatták, hogy az ember saját erejéből lassabban halad, mint a csiga, ha az állatvilág bajnokaihoz hasonlitjuk őt.

Zalán István.

„Épitsük fel az uj magyar-orosz földet!"

Ungvár, julius 22.

Az *Ungvárott* megjelenő *Russkij Wistnik* cimü rutén hetilap vasárnapi száma *Demkó* Mihály miniszteri tanácsosnak a kárpátaljai kormányzói biztosság közgazdasági előadójának érdekes cikkét közli „Épitsük fel az uj magyar-orosz földet" cimmel.

— A magyar-orosz nép által lakott terület nagyobbik része — mondja a cikk — visszatért Szent István koronájának védelme alá. *Nem vagyunk itt idegenek*, mert őseink jóban, rosszban osztoztak itt testvéreikkel, a magyarokkal. A magyar társadalom *testvéri szeretettel fogadta a régi ország keblébe a magyar-orosz népet* és a kormány a magyar nép és az állami költségvetés terhére mindent elkövetett, hogy segitsen bennünket és biztositsa részünkre a normális életviszonyokat. A közigazgatás első ideiglenes megszervezésével kapcsolatban a kormány szabadkezet adott egy négytagu bizottságnak, amelynek tagjai *Bródy* András, *Ilniczky* Sándor, *Marina* Gyula és *Demkó* Mihály, hogy ez a bizottság legjobb tudása szerint állitsa össze a magyar-orosz közigazgatás szervezetét. Ezenkivül a kormány a magyar-orosz nép legjobbjai közül tizet a képviselőházba, hármat pedig a felsőházba hivott meg. *Ilyen esetről még nem tud történelmünk.* Az ideiglenes közigazgatásban a négy legfontosabb ügykör: a politikai vezetés, a közigazgatás, a tanügy és a gazdasági ügyek magyar-orosz kézbe jutottak. Ezek a tények bizonyitják, hogy a magyar kormány az uj közös állam berendezési alapelveit *velünk együtt akarja megvalósitani. Most már minden tőlünk függ.*

A cikk ezután felszólitja a magyar-orosz népet, hogy vegye ki a részét mindenki az épitőmunkából és legyen lojalis mindenki az állammal szemben, legyenek olyan jó fiai, mint elődjeik voltak.

ELDŐLT A SZÉKELYSÉG EZERÉVES PÖRE

Endes Miklós, a Közigazgatási Biróság tanácselnöke bebizonyitotta a csiki székely krónika valódiságát

Mikor „az ős elők erős szent jelesei" a szeri-pusztán fejedelemmé emelték Árpádot, az elsőt az egyenlők között, fogadalmat tettek, hogy amit közös erővel szereztek, azt közösen is fogják birtokolni. Hogy forradalmuk esküvés legyen, a vezérek *kehelybe csorgatták vérüket* és ez a kehely az együvé tartozó magyar törzsek legszentebb szimboluma: a nemzet áldozati pohara lett.

A szeri országgyülést és a szeri alkotmányt *Péter* óbudai prépositól, II. Béla király névtelen jegyzőjétől tudjuk, akinek igazát, történelemirói képességét, sőt létezését is tagadták a legutolsó évtizedekig és még ma is tagadják egyes történetirók „Gesta"-jának a magyar nemzet szempontjából leglényegesebb tételeit: a *szeri országgyülest* és a *szeri alkotmányt.*

Ugyanilyen mostoha sorsban részesült *a székely nemzet „gesta"-ja*, a *csiki székely krónika* is, egyes hivatalos történetirók részéről. Ahogy Anonymusról azt állitották, hogy nem is létezett, a csiki székely krónikáról, mely a székely nemzetség őstörténetét tárgyalja, *Szádeczky* Lajos kolozsvári egyetemi tanár 1905-ben megjelent munkájában, majd 1911-ben a Magyar Tudományos Akadémia előtt tartott székfoglalójában azt igyekezett bizonyitani, hogy *közönséges hamisitvány*, mely a csikszentmihályi Sándor-család, a legősibb székely családok egyikének érdekében 1796-ban készült, nyilván azzal a célzattal, hogy ennek a családnak a honfoglaló vezéretől való származását elhitesse. De nemcsak történetirói törekvések, igazak, vagy vélt igazak igyekeztek bizonytalanságot teremteni a csiki székely krónika körül, hanem a békeévek művelt Erdélyének talán legfőbbik gondja volt a csiki székely krónika keletkezése, a rabonbán-ősöktől való származás büszke tudata, vagy tagadása. A régi, nagy Magyarország legnagyobb érdeklődést keltő rágalmazási pere — a Désy—Lukács-félét kivéve — 1903-ban folyt le az erzsébetvárosi törvényszék előtt, mikor *Sándor* János, Tisza későbbi belügyminisztere a vádlottak padjára ültette *Kerekes* Gábor árvaszéki ülnököt, aki alaptalanul állitotta felőle, hogy *„nem ő az igazi csikszentmihályi Sándor"* és a *„rabonbán-leveleket és zászlót jogtalanul vette."*

A pusztaszeri pohár

A csiki székely krónikából tudjuk, hogy azt a kelyhet, amelyet minden feltevés szerint a szeri pusztán használtak a szerződő magyar vezérek, *Anacharsis* görög bölcs, Solon kortársa — akiről már Mátyás udvari történetirója, Bonfini is megemlékezett — hozott az Etelközben kalandozó magyaroknak. A krónika szerint a görög filozófus ezzel a kókuszdióhéjból készült pohárral áldozott régi hazája isteneihez. Ez a kehely Anacharsis halála után Upolet székely vezér birtokába került, ennek halála után fiának, Upor Sándornak, aki már Szent István hive volt és legyőzője Gyulának, a kereszténység ellen lázadó magyarok vezérének. Upor Sándor végleg magához vette a kelyhet és eltiltotta vele a pogány ritus szerint való áldozást. Ebbe megint nem mentek bele a régi hithez ragaszkodó székelyek és a „Rika megett való rabonban" kétszáz fegyveres élén Sándorhoz jött elkövetelni a nemzet áldozati kelyhét, de Sándor és fivére, az István ur ellen is felkelő székelyek, elébeálltak, a kehelyre meg aranykeresztet tétettek. Mikor aztán István király uj egyezséget kötött a székelyekkel és követeik hozták a nagy király márványlapokra vésett válaszát, a sionhegyi kinyilatkoztatás módjára a kehely felett mutatták fel a táblát, a székelyek nagy örvendezése közben. Ekkor lettek keresztények a székelyek.

Szent László idejében is találkozunk a a kehellyel. A nagy király Sándor Istvánnál járt abból az alkalomból, hogy Szilvási Erzsébettől született Katát férjhez adta Mikó Pálhoz s nagy örömében maga is ivott a nemzet áldozati poharából. 1412-ben Stibor vajda is nagyot huzogatott belőle, még pedig akkor, amikor Sándor Pétert választották Csik, Gyergyó, Kászón és a csángók fővezérévé. Ebből azonban nagy baj lett, mert a vajda a pohárba vésette „1412 Petrus Sándor" szavakat, amiért a csiki hadak uj vezére haragra lobbant és vendégét, Stibor vajdát elüzte nemcsak a háza tájáról, hanem még Erdélyből is.

1756-ban egy későbbi Sándor Péter irja végrendeletében: „a szerecsendió kupát hagyom kisebbik fiam, Gáspár kezébe. Ha pedig Gáspár oly állapotbéli lenne, hogy maga nem tarthatná, maradjon a kisebbik fiam, Mihály kezébe, de ugy, hogy azt soha el ne adhassák, hanem régi emlékezetül megtartsák jó gondviselés alatt, mint régi eleinktől ránkmaradott és 1412 esztendőtől fogva megtartotta az Isten a familiánknál".

Négy évtizedre rá nagy per is keletkezik a kókuszdiópohár körül. 1796-ban Sándor Zsigmond rövid időre kölcsönkérte unokaöccsétől, Sándor Ignáctól, aki csak nagynénje könyörgésére adta kölcsön, oly kikötés mellett, „hogy ha visszaadni nem akarná, száz aranyat vetethessen fel rajta'. Zsigmond persze nem akarta „több izbeni atyafiságos figyelmezés" dacára sem visszaadni, mondván, hogy ehhez neki is jussa van. Évekig tartó per keletkezett ebből, mely még a „felséges kir. főigazgató tanácsot" is foglalkoztatta. A per során tisztázást nyert a pohár — melynek utolsó pogány őrzője az Ikafalvánál elesett Ika rabonbán volt — egész évszázados történelme.

A csiki krónika

Ezt a történetet jórészt a csiki székely krónikából tudjuk, melynek megállapitásai szájhagyományképpen, vagy szokásjogként évszázadokon át őrizték az ősi erény és ősi jog hagyományait a székely havasok alján. A csiki székely krónika tulajdonképpen 1533-ban keletkezett, de eredeti példányát sehol sem sikerült felkutatni. Irásba ugy került, hogy 1796-ban, tehát az évben, mikor a per keletkezett a pohár birtoklása körül a két Sándor unokatestvér között — gr. Kemény József, Szabó Károly, Zabolai Finna Sámuel marosvásárhelyi ügyvéd és Székely Márton ottani református pap a gróf Mikó Imre gyüjteményébe elszármazott Aranka-féle kéziratgyüjteményben fellelt négy másolati példányát találták meg a csiki krónikának, ezeket a másolatokat egyeztették, lemásolták, hitelesitették és benyujtották az akkori erdélyi történelmi társulatnak. Az „eredeti" másolatot Farkas Nepomuk János plébános készitette az általa ismert s 1533-ban készült eredeti és tanukkal is hitelesitett okiratokból, de ez az eredeti okirat szőrén-szálán az idők folyamán eltünt. Szabó Károly és Jakab Elek, a székely anyarészek legtudósabb történelemiről fenntartás nélkül elfogadták a csiki székely krónika másolatát kutfőül, annál is inkább, mert annak adatai egyeztek az élő szájhagyománnyal és a székelység történelmére vonatkozó addigi okirati bizonyitékokkal.

Ezt a kéziratos példányt Székely Mihály 1818-ban kinyomatta s igy mindenki számára hozzáférhetővé tette. Egész irodalom keletkezett is belőle. Már a következő évben Sombori József tanulmányt irt belőle „a hajdani nemes székely nemzet áldozati poharáról". Szigethy Mihály, Székelyudvarhely történetirója hiteles kutfőnek fogadta el. A hires nagyenyedi történetiró, Kállay Ferenc ugyancsak kutforrásnak használja. Nagyajtai Kovács István még bizonyitékot is ad, hogy a krónika csakugyan 1533-ból datálódik. 1847-ben a Tudományos Akadémiát is foglalkoztatta ez a kérdés, majd ujból 1852-ben, mikor a felolvasó Szabó Károly ellenében — általános elképedésre — Jerney János történetiró koholmánynak minősitette a csiki székely krónikát A nagy tudományos kavarodásban gróf Kemény József az 1533. évi eredeti példály felmutatását kivánta.

Szabó Károly nem hagyta magát. Ujabb kötetben bizonyitotta az igazát: a csiki székely krónika hitelességét. 1856-ban Balássy Ferenc, Kerékgyártó Árpád, Dózsa Dániel és Horváth Mihály „erős okokkal és diadalmasan bizonyitottnak" veszik a krónika hitelességét, a székelység őstörténetét és alkotmányát. A diadal alig három évtizedig volt teljes, mert Nagy Géza 1886-ban ujból kiadta a csiki székely krónikát és azt ügyetlen hamisitásnak, irodalmi fércmunkának deklarálta.

Ebből megint uj hitviták származtak, mignem 1905-ben Szadeczky Lajos megjelentett munkáját és „cui prodest" elvénél fogva, igen tetszetős formában, azt bizonyitotta — a szaktudósok általános deferálására —, hogy a csiki székely krónika 1796-ban készült az egyik Sándor-ős céljaira. Tehát a székelység őstörténetéből, alkotmányából, az akkori belügyminiszter, Sándor János birtokában levő családi ereklye pusztaszeri vonatkozásaiból egy betü sem igaz. Kisebb-nagyobb ellenállásokkal igy állt ez a kérdés mind a mai napig.

A legrégibb csiki-familiák egyikének tagja, csikszentsimoni dr. Emdes Miklós, a Közigazgatási Biróság tanácselnöke, a Csik-, Gyergyó- és Kászon-székek monografiájának szerzője, akinek felesége egyébként csikszentmihályi Sándor-lány, évtizedek hangyaszorgalmával uj bizonyitékokat szerzett a csiki székely krónika hitelessége mellé.

— A csiki székely krónikának nem lehet kisebb hitele — mondja — mint más VI. századbeli oly okiratnak, melly négy, egyszerü székely, akik között deáktalan emberek is vannak, hitelesit és nem kiván több hitelt. Én csak azt háritom el, hogy hamisitás volna. Az Országos Levéltárban átnéztem az összes erdélyi királyi könyveket és protokollumokat, ezek alapján megállapitottam, hogy a csikszentmihályi Sándor-család leszármazása, amint a csiki székely krónika feltünteti, 1500-ig visszamenve, teljesen hiteles, továbbá alkalmam volt csikdelnei Bocskor Sámuel által 1724-ben hitelesitett családfát, mely szintén az Országos Levéltárban őriztetik, megtekinteni, amelyen a csikszentmihályi Sándor-család leszármazása 898-tól kezdve a krónikának megfelelően van leirva. Tehát nem történhetett hamisitás 1796-ban.

Emdes Miklós tanulmányai szerint az 1533-ban készült és 1695-ben másolt krónika másolója a Szent Péter egyházmegye rákosi plebánosa, Philipchovich Pál volt. A Ráday-könyvtár kéziratgyüjteményében előkerült egy levél, mely az 1695-iki okmány egyik hitelesitőjének, Némethy Józsefnek szolgáltat elégtételt Szádeczky feltevéseinek ellenében. De a Nemzeti Muzeum okiratgyüjteményéből ujabb okirati bizonyitékok is kerültek elő, amelyek mind hitelesen igazolják a csiki székely krónika valódiságát, valamint Emdesnek egy tanulmányai során meggyőződést kellett szerezni arról, hogy a XVIII. század közepét megelőzően Erdélyben az egyházi közigazgatás állandóan és intézményesen jogforrásnak és történelmi kutfőnek alkalmazta a csiki székely krónikát és annak ma már ismeretlen példányai közkézen forogtak.

Tehát végérvényesen megdőlt a hamisitás vádja s igy mindaz hiteles, ami a csiki székely krónikában van. És igaz a nemzetszeri kelyhe is, amelyet most *Sándor* János fia, csikszentmihályi *Sándor* Béla őriz ajtonyi kastélyában, a honfoglaló család elsőfoglalásu birtokán.

Ács Tivadar.

Komfortos kis lakásos BÉRHÁZAT
keresek megvételre Budapest belterületén. — Ajánlatokat **50.000** P jeligére a kiadóba kérek

Hallotta már?

hogy a rádió tökéletesitése óta egyre hanyatló zongoravételkedv ujabban ujra erősen fellendült. Igy például a berlini zongoragyárosok gyülésén megállapitották, hogy az 1939-ben eddig eladott zongorák száma jóval felülmulja az 1938. vagy az 1937. év egész forgalmát.

hogy az angol lapok szerint Brit-India északi határszélén — a magyarral majdnem azonos nyelvü földmüves és állattenyésztő népet találtak. Ez a terület egy szinte tökéletesen elzárt völgyben fekszik s európai értelemben mindmáig érintetlennek mondható. A hunzák népe ez, amely a civilizációban annyira elmaradt, hogy még a — kereket és a szekeret sem ismeri.

hogy a brazilai partok mellett nemrégiben egy tizenkét métermázsás óriási cápát ejtettek el. A harc a halászok és a megszigonyozott cápa között három és félóra hosszat tartott. A cápa mája 85 kilogramot nyomott.

Hotel Auguszt Abbazia
Központi fekvés. — Elsőrangu magyar konyha. — Rendkivüli olcsó árak. — Felvilágositást ad az Augusztcukrászda, I., Krisztina-tér délután fél 4—7-ig.

Csiki Ferenc

és Bohus alkotása a Martinelli téren található

A krómacél dombormű *Bohus Zoltán* és *Csiki Ferenc* alkotása, de ez — sajnos — egyetlen monogramból sem derül ki a helyszínen, holott megérdemelnék. Csillogó, hajlított felületein mobil-szoborként tükrözi vissza a járművek robogó ritmusát, harsány színorgiáját. A járókelők vagy megszokták már vagy kezdettől fogva észre sem vették és ismeretlenül is napirendre tértek fölötte, mert a délutáni csúcsforgalomban egyetlen emberre sem akadtam, aki bár egyetlen felmérő pillantásra érdemesítette volna.

Magyar Hirlap 73/248/4

Wagner: Uj vonások fővárosunk arcán

Csiki Béla

S.A.: Gagarin hőerőmi üzemi főépülete, Gyöngyösvisonta
Építész: Springer Antal, statikus: Csiky Béla.
/Ismertetés, képekkel, fotók: IPARTERV, Bognár János./

Magyar Építőművészet, 1970.5.sz.

9-12.

CSIKI GÁBOR, szobrász

CSIKI GÁBOR: "Az anyag mozgásai I.-VI.", cimü müve. Sóstói müvészetelep, 1975. Fekete repr. 80.old

KOROKNAY GYULA: Sóstói müvésztelep 1975 73.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 4.sz

Chiki Gál János
festő

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Pesti Hirlap
Megjelent: 1943 Júl. 20.

— **Ösztöndijban részesitett festőművészek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter székelyföldi ösztöndijban részesitette a következő festőművészeket: András Lászlót, Eless Istvánt, Chiki Gál Jánost, Kollán Károlyt, Csáki Maronyák Józsefet, Rafael Viktort, Magori Vargha Bélát és Faradi Veres Izabellát, valamint Kunt Ernő, Kohalmi László, Veress Pál és Bod László képzőművészeti főiskolai hallgatókat. Balatoni ösztöndijat kaptak: Viski Balázs László, Büky Béla, Döbrentey Gábor, Nagybányai Nagy Zoltán, Szabó Vladimir, Jeney Zoltán, Csebi Pogány István, Iván Szilárd, Pituk József és Cserepes István festőművészek.

Csiki Endre

1913/14

Ferkepszámfőiskrik

1932-33, 7 s. l.

Csiki Gál János

nékelyföldi öszöndiját kapott

l. Szépmüvészet
1943. 158. l.

s köti össze a lépcsőzetet a gyalogjáróval. A kórus végén, közvetlenül a gyalogjáró mellett négyzetes hasábtalpazaton emelkedik Szent Imre 4 méter magas kőszobra.

Az árkádos folyosó a plébánia és templom között belül is tovább folytatódik. Belőle balra a torony aljába jutunk, ahol a keresztelőkápolna lesz majd, jobbra a templom hajójába. Innét pár lépcsővel érjük el a szentély szintjét. A folyosó e részéből ismét két ajtó nyílik, balra a sekrestyébe, vele szemben, jobbra, a szentélybe. Ez az elrendezés igen célszerű úgy a forgalom lebonyolítása, mint a keresztség kiszolgáltatásának szempontjából.

Maga a templom körülbelül ezerkétszáz hívő befogadására készült, nagynak tehát nem mondható. Belsejében mégis impozáns térhatás fogad bennünket. Ezt a felfokozott térhatást Körmendy egyszerű eszközökkel éri el: nem osztja meg a teret, hanem az egész templomot meghagyja téglalap-alapú hasábnak, mely az az apszisi félhengerében végződik. A hajó és szentély között mindössze a szentély lépcsőzete adja a választóvonalat, majd az oldalfal minden törés nélkül halad át a hajóból a szentélybe. A déli falat magas félköríves árkádok hasítják fel érdekes kontrasztot alkotva az északi fal töretlen felületével szemben. Az oldalfalak és a szen-

Csiki Gál János

festő

Vkmin kiáll. 1943

Székely csendélet, olajt

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Csiki Gál János
festő

Szépm. Muz. A kul-
tuszminisztérium
vásárlásainak kiáll.
1943.

Székely csendélet,
Of.

Ø Chiki Gál János

1943-ra székelyföldi
ösztöndíjat kapott.

Esti Újság
1943. júl. 19.

, 1943. julius 17.

Kiváló tisztelettel

Csiki Gál János

A Múcsarnok őki tárlatán kiállít, emlitve Magdolna és Alvó lány c. műve.

Esti Kurir 1942. X. 14.

Csiki Gál János MDK

Magdolna

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Csiki Gál János

MDK

Alvó leány

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Csiki Gál János

MDK

Székely csendélet

A forrás

Miccsarnok 1942 Őszi tárlat

Csiki Gál János MDK

Szent László, szines rajz

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Csiki Gál János

MDK

A párisi Notre Dame

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Csiki Gál János MDK

Önarckép

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

MDK

Csiki Gál János

Ijjas A: Őszi Tárlat. Nemz. Ujs. 1942. okt. 11.
15 l.

MDK

csiki Gál János,festö

a benczuristák csoportjából.

-r-:A Műcsarnok őszi tárlata. -Esti Magyarország. 1942 okt.15. 4.l.

MDK

Csiki Gál János, festö

Székely csendélet.	6.1.	
A forrás.	6.1.	
Szent László.	8.1.	Szines rajz.
A párisi Notre Dame.		

Mücsarnok.-KMTárs.Öszi tárl.1942.okt.-nov. -Képes tárgymutató keretében a Benczur Társ. jub.kiáll.-Vastagh Éva emlékkiáll. -Haranghy Jenö gyüjt kiáll.

MDK

Csiki Gál János, festö

Magdolna. 3.l.
Alvó leány. 4.l.

Mücsarnok.- KMTárs. Öszi Tárlat.1942.okt.-Nov. Képes tárgymutató keretében a Benczur Társ. jub.kiáll. -Vastagh Éva emlékkiáll. -Haranghy Jenö gyüjt.kiáll.

Csiki Gál János

festő

l

Szépmüvészet

1943. 34. l.

Cikk: Gál János

Szerepelt a művészcsoport műcsarnoki kiállításán.

FSZ. 1931. II. 21.

MDK

Csiki Gál János, festö

Önarckep. 9.l.

Mücsarnok.-MTárs.jeszi tárlat.1942.okt.-nov. -Képes bárcy mut.keretében a Benczur Társ.jub.kiáll.-Vastagh Eva emlékkiáll.-Haranghy Jenö gyüjt.kiáll.

MDK

Csiki Gál János

Mese

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 66.l.

A városházán hallottuk

Nem sikerült dönteni a kórházi intézményirányító társulás kapcsán, hiszen a rossz időjárási viszonyok miatt az érdekelteknek csak a fele jelent meg.

A jelenlévő önkormányzatok képviselői gyakorlatilag csak egyetlen dologban értettek egyet, nevezetesen abban, hogy a kórház működőképességét biztosítani kell, a hogyanról és a költségvállalásról már megoszlottak a vélemények.

Végezetül tárgyalási alapként százötven forint/lakos összegben állapodtak meg, amelynek vállalásáról minden érdekelt képviselő-testülettől írásos állásfoglalást várnak.

Jó tanulók, jó sportolók

Hagyományt teremtve, immár két éve ilyenkor év végén ítéli oda az önkormányzat a Tamási város jó tanulója – jó sportolója címet, az ezzel járó plakettet és oklevelet. Ez évben nyolc fiatalt találtak érdemesnek, név szerint Varga Noémi, Hajdics Balázs, Kun Attila, Varga Nikolett, Kondor Bernadett, Lakatos András, Szalai András és Szabó Zoltán tanulókat. Ugyanekkor adták át a város testneveléséért és sportjáért kitüntető címet, Németh László, Gábor István és Lacza András volt, illetve aktív edzőknek.

A novemberi testületi ülésen több képviselő is jelezte, hogy módosító javaslatai lennének a beterjesztett köztisztasági és környezetvédelmi rendelet-tervezethez. Miután az ülésen történő módosításra az SZMSZ nem ad lehetőséget, ezért a jegyző, mint előadó javasolta, hogy azt vegyék le a napirendről és adják vissza bizottsági újratárgyalásra, amelyet a testület meg is szavazott.

Erősen kétséges, hogy az önkormányzat önerőből be tudja-e vezetni január első napjával a közalkalmazotti bérrendszert – ez tűnt ki abból a tájékoztatóból, amelyet a polgármester adott a képviselő-testületnek. Irreálisnak, ráadásul etikátlannak tartják azt a megállapodást, amelyet a közalkalmazotti érdekképviseletek és a kormányzat kötött az önkormányzatok feje felett, de a „pénztárcájukra". A pillanatnyi információk alapján még javaslatot sem tudnak tenni a megoldásra, ehhez feltétlenül ismerniük kell a parlament döntését a jövő évi költségvetésről.

Hajnali vállalkozás

Szemesné Szöllősi Klára, a tamási körzet ügynökségvezetője, szervezője

Igazán nem mondhatják, hogy a kutyának sem kell a Tolnai Népújság!

A napokban értesülhettek arról olvasóink, hogy január 1-jétől nem a Posta dolgozói viszik a Népújságot, hanem cégünk saját maga oldja meg a terjesztését azért, hogy az időben – a reggeli kávéidőben – ott lehessen önöknél. Hajnali vállalkozás lesz ez a javából, de ha úgy bejön – miért ne jönne? –, ahogy azt elképzelték, akkor azzal az olvasók járnak jól. Munkatársaink megkeresték Szemesné Szöllősi Klárát, a tamási körzet szervezőjét, vezetőjét és feltettek neki néhány kérdést a tamási és városkörnyéki lapterjesztéssel kapcsolatban. Egyelőre ez alatt még csak a Tolnai Népújságot értjük.

— Régi ismeretségünk miatt – ezért is lesz a tegeződés – is lettem egyéni vállalkozó, mert látok jövőt és fantáziát benne. Olyan egyéni vállalkozó lettem, akinek a települések kézbesítői az alkalmazottai.

— Értjük és arra következtetünk – ha már a volt közigazgatási területet említetted –, hogy a szervezői, terjesztői munka is ezt a területet hálózza be.

— Igen. Huszonkilenc településről van szó.

— Kik azok a vállalkozók, akik ellátják megyei hírrel, információval a falvakat, akik kiviszik – úgymond, terítik – a Népújságot?

— Hőgyészről Borsi Ferenc a megbízott, ő terít Gyönkön és környékén lévő településeken, Tamásiból Rohonczi Ernő viszi Pári, Nagykónyi, Értény jenek velük, aztán pedig ők végzik a próbaterjesztést egy külön számmal, megbeszélik az előfizetőkkel, hogyan kívánják fizetni az előfizetési díjat, szervezik az előfizetőket, visszajelzést adnak arról, hogy mit szeretnének olvasni a lapban. Itt mondom el, már decemberben ők és nem a Posta szedi a januári Népújság előfizetési díjat. A lényeg: Tamásiban reggel 6 óráig, a többi településen reggel 7 óráig kézbesíteni kell a lapot. Ezt is, mint mindent, szigorúan ellenőrzünk. Ha azt akartátok kérdezni, hogy ez jobb lesz-e az előző terjesztésnél, akkor azt mondom: igen. Igen, mert korán reggel megkapják a Népújságot és nem lesz áremelés.

— Térjünk vissza egy sze-

Kun Éva kerámiái között

Csodáljuk a Tamási Galériában Kun Éva keramikus művész munkáit, miközben a velünk tartó népművelőtől annyit hallunk – bizonyára ő sem akarja megzavarni a látvány keltette hatást –, hogy a művész nagyon magas hőfokon, 1200 Celsius-fokon égeti a szobrokat, a formás edények pedig raku technikával készültek. Hozott ennél több „anyagot" is a művész, de leszedte, mert ez is, ennyi is jól reprezentálja munkásságát.

Az alkotások beszédesek, de azért kíváncsiak vagyunk az alkotójukra is. Kun Éva így vall magáról: „1948. október 13-án születtem Mezőtúron. 1968-69-ben fazekastanuló voltam a Mezőtúri Fazekas Szövetkezetben. 1970-75-ben az Iparművészeti Főiskola kerámia szakán végeztem tanulmányaimat. Tanáraim voltak Mezőtúron Csibi Ferenc, Jakus Imre fazekasmesterek, a főiskolán Csekovszky Árpád, Schrammel Imre, Jánossy György. Az Iparművészeti Főiskola után saját műhelyemben dolgoztam. Sok tanítványom folytatja a keramikusságot,

Szerényen

Ez lehet a címe és a lényege is a Belecskáról készült híradásunknak, hiszen az említett és a hozzá hasonló települések mostanság is ezt a jelzőt érdemlik ki. Akár fejlesztésről, akár életmódról beszélünk.

Lássuk tehát a lényeget. Az önkormányzat saját pénzen megvette a volt tsz-irodát, amiben egy varrodának van kialakított helye és most azt tervezik, remélik, hogy valaki kiveszi, aztán munkahelyet teremt néhány asszonynak, leánynak. Meghirdették ezt, s vele együtt az ugyancsak megvásárolt gépműhelyt is az előbbi szándékkal – lakatos munka végzésére alkalmas –

Könyvtáravató és verseny

Fiókkönyvtárat avatnak november 24-én, szerdán, Szekszárdon, fél 3-kor a Szent István Házban (Rákóczi út 69/71.) A kultúra új bázisát Elekes Eduárdné, a megyei könyvtár igazgatója nyitja meg.

Ugyancsak a Tolna Megyei Könyvtár szervezésében kerül sor a frissen nyitott fiókkönyvtárban a német nyelvű szépkiejtési versenyre és a német nyelvű novellapályázat eredményhirdetésére.

A díjakat Klaus M. Reiff, a Németországi Szövetségi Köztársaság Nagykövetségének kultúrattaséja és Beate Detlefs, a Goethe Intézet könyvtárvezetője adja át. Zárszót mond Józan Mihály, a Szekszárdi Német Nemzetiségi Egyesület ügyvezető elnöke.

Egészségszervíz és főzőiskola

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Tolna megyei intézetének szervezésében november 24-én, szerdán, 15 órakor kerül sor az „Életfonal" egészségszervíz és főzőiskola avatóünnepségére, valamint az Egészségvédelmi Hónap megnyitójára Szekszárdon.

Az esemény helyszíne az ÁNTSZ székház alagsora (megközelíthető az Arany János utca felől, az Elixír bolton keresztül), a házigazda pedig dr. Kiss Mária és dr. Hangay István lesz.

Az Egészségvédelmi Hónap rendezvényeinek

Bátaszéki bemutatkozás

Csiki János, bátaszéki festő kiállítása nyílott meg tegnap délután a községi művelődési házban. Az alkotó, aki az ART 999 Tolna Megyei Mávészeti Egyesület alapító tagja, realisztikus stílust viselő képein a mindennapok történéseit, az őt körbevevő tájat ábrázolja, s a világ nem túl bíztató jövőjének vízióját vetíti előre. A kiállítás december 3-ig tekinthető meg. *vm – gk*

Filozófia vagy hit

Szekszárdon, az Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola kollégiumában nemrég alakult meg az a fiatalokból álló társaság, mely célul tűzte ki, hogy az embereket és főként a fiatalokat megismertessék a zsidó-keresztény értékekkel.

Kánaán-klub már többször hívott vendégeket az általuk szervezett programokra. A soron következő előadásra november 24-én kerül sor, melyen Trapp István, az ELTE Bölcsészkarának előadója lesz a meghívott vendég, aki „Filozófia vagy hit" címmel tart előadást.

A szervezők este hét órára várják az érdeklődőket a főiskola kollégiumának társalgójába.

A tárgyalóteremből

Késsel vetett véget a vitának

Az ilyen típusú vitában részt vevő felek ritkán használnak észérveket, szerencsére azért nem is mindegyik végződik olyan súlyos következményekkel, mint amelyikben a Tolna Megyei Bíróság dr. Molnár István vezette büntetőtanácsa hozott nemrégiben jogerős ítéletet.

A vádlott két év négy hónapig gondolkodhat a börtönben azon, hogy érdemes volt-e az éles vita fonalát egy hirtelen mozdulattal, késsel elvágni.

Grimm Kálmán (Pécs 1945) rendezetlen életvitelű férfi. Az általános iskola hét osztályát végezte el, vájár volt, majd leszázalékolták. Bejelentett lakása van, de ott nem, pontosabban szólva sehol sem lakik: szaknyelven szólva hajléktalan. Saját bevallása szerint is rendszeresen iszik ugyan, de nem alkoholista, ennek sem testi sem szellemi jeleit nem találta az orvosszakértő, aki azt is megállapította, hogy a vádlottnál a kórós elmeműködés minden formája kizárható.

Február huszonnyolcadikán Grimm Kálmán délelőtt mintegy hat deci bort fogyasztott, majd a szekszárdi vasútállomáson nyugovóra tért. Délután három körül zavarta meg a sértett számonkérve, hogy egy közös ismerősüket megverték, és ennél az aktusnál a vádlott is jelen volt. A vitának ekkor a későbbi vádlott távozása vetett véget, aki a legközelebbi kocsma irányába vette az irányt. Menet közben egy késsel hurkát és kenyeret evett. H. István utána indult és tovább provokálta a veszekedést, ami mindaddig tartott, míg annak a vádlott a következő módon vetett majdnem végérvényesen véget.

A kezében lévő kést úgy fordította, hogy annak pengéje a kisujja felől ért ki a tenyeréből, és egy félfordulatot téve mellbe szúrta a háta mögött álló H. Istvánt, aki még orrbavágta támadóját és viszszament a vasútállomásra, ahonnét sokkos állapotban szállították kórházba a mentők. Csak a gyors és szakszerű orvosi beavatkozás mentette meg az életét. *Ihárosi*

Nagycsaládosok figyelmébe

A NOE szekszárdi csoportja novemberi összejövetelét 1993. november 25-én, csütörtökön, 17 órától tartja a Családsegítő Központ Bezerédj utcai irodájában.

Programok

Szekszárdon, a Wosinsky Mór Múzeum emeleti termében november 26-án, pénteken, 10 órától Babits Mihály és Illyés Gyula Országos Vers- és Prózamondó versenyére kerül sor. A verseny fővédnöke: Illyés Gyuláné. A gálaműsor és díjkiosztó ünnepség este 19,30-kor lesz a Művészetek Házában. Ekkor dr. Horváth Béla főiskolai tanár megemlékezik Babits Mihályról és Illyés Gyuláról.

✶

Szekszárdon, a Művészetek Házában november 29-én, hétfőn 19,30-kor Liszt emlékest lesz. Közreműködik Deák László orgonán, Dobai Jenő , Elmauer József, Husek Rezső zongorán, Klézli János énekkel, Lányi Péter Zongorán, és Lozsányi Tamás orgonán.

✶

Decsen, a Faluházban november 26-án 17 órakor a Pécsi Arma Gyermekszínház művészeinek előadásában az Emil és a detektívek című ifjúsági regényéből készült darabot láthatják az érdeklődők.

✶

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat és a szekszárdi Gyermekek Háza előadássorozatot indított „Kockán forgó értékeink" címmel. Az előadássorozat következő programja november 24-én, délután négy órakor lesz a Gyermekek Háza aulájában.

Lányi Péter, zongoraművész a zene szemszögéből közelíti meg az értéket. A szervezők fiatal és a felnőtt érdeklődőket egyaránt várnak.

Alba (Fehér) és Tolna megye ünnepélyes megállapodása

A román, illetve a magyar himnusz akkordjai után kez-

Petru Fleser mindenekelőtt tolmácsolta az általa képviselt

bölyi tragédiát. A munkanél-

Ossza meg örömét

Olvasóink írják

November 23-án Selyem Fe-

Nagydorogon, a Damjanich

CSIKI Margit keramikus

Bp. Roósa F. Műv. Ház, 1992

(szigeti): Futó virágok : Csiki Margit kiállitásához [interju]. = Népszava, 1992. május 30. 6. ill.

megírva

Csiki (Cziki) István
ács

1657 Kolozsvár

Bal Hel 126 l.

SOTI ÚJSÁGIRODA
SZABADKA
VI. ker. Kálmán utca 11

Tekintetes

EURÓPA R. T.

BUDAPEST

V. Rothermere utca 12. III. 2.

CSIKI Margit Keramikus

A főparancsnok elégedett

Harcászati bemutató

Diósi Imre felvételei

(Folytatás az 1. oldalról)

mozgatta" a másodperc pontosságával működő honvédelmi egységeket. A helikopterek, a vadászrepülők, a szárazföldi csapatok ezzel a gyakorlattal tanúságot tettek a hadsereg főparancsnokának arról, hogy modern felszereltséggel, de az egyéni kezdeményezőképességet a maximális szervezettséggel összehangolva *képesek úrrá lenni a helyzeten.* Azért a köztársasági elnök megjegyezte: Istennek hála, hogy nem kell arra számítanunk — a nemzetközi helyzetet és megállapodásokat ismerve —, hogy *nagyhatalom támadja meg az országot, mert nyilvánvaló, hogy állig felfegyverezve sem tudná a mi „kis" hadseregünk megvédeni az országot.* A helyőrségi látogatás során egyébként a felderitő zászlóalj gyakorlata azt bizonyította, hogy a különleges testi és lelki felkészítéssel az *egyes katona személyére is szükség van.*

A harcászati gyakorlatok megtekintése mellett — természetesen a sajtó kizárásával — a honvédség *szakmai munkájáról is* tájékoztatást kapott Göncz Árpád köztársasági elnök, főparancsnok, akit *Lőrincz Kálmán* vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka és *Gyuricza Béla* altábornagy, a szárazföldi csapatok parancsnoka is elkísért. A Honvédelmi Minisztérium részéről *Raffay Ernő* politikai államtitkár, az Országgyűlés honvédelmi bizottsága részéről *Kéri Kálmán* vezérezredes és *Wachsler Tamás* képviselő vett részt a szolnoki látogatáson. **s. i.**

Lombikbébiprogram magánklinikán

A remény ára: 95 ezer

Nem szeretnénk az elit klinikája lenni, de a legszínvonalasabb szolgáltatást fogjuk nyújtani azoknak a magyar nőknek, akik a gyermektelenség miatt szenvednek. Igy fogalmazott *dr. Bernard Artúr* orvosigazgató, a tegnap megnyitott *Kaáli Intézet* ambuláns nőgyógyászatán.

Hazánkban *40 ezer* nő vár hiába a természetes terhességre, gyermek utáni vágyukon legfeljebb a művi megtermékenyítéssel segíthetnek. *Dr. Steven G. Kaáli,* a klinika elnök-vezérigazgatója az ünnepélyes megnyitón kijelentette: céljuk, hogy *bekapcsolják hazánkat,* a kiváló magyar szakemberekét is a meddőség világszínvonalú kezelésébe. A főváros XII. kerületében felépült intézetben egyszerre 20 asszonyt kezelhetnek, maga a művi megtermékenyítés 3 órás beavatkozást igényel, és egyhetes szoros kontaktust kíván az orvos és betege között.

Részt vettek a megnyitón a hazai nőgyógyászok képviselői is. Közülük ketten válaszoltak lapunk kérdéseire. *Dr. Dévai István,* a Róbert Kórház főorvosa elmondta, hogy kórházukban igen szegényes körülmények között összesen 428 művi megtermékenyítést végeztek, aminek eredményeként — hasonlóan a világstatisztikákhoz — *12-13 százalékos* gyermekáldásról számolhattak be. *Dr. Forgács Vince,* a délpesti kórház nőgyógyásza *nem érzi konkurensnek* a „csodapalotának" tartható Kaáli Intézetet, bár szeretné, ha nekik is hasonló műszereik lehetnének. Mindehhez persze pénz kellene.

Nem tudni még, hogy *támogatja-e* a társadalombiztosítás az új vállalkozást, Kaáli professzor úr úgy gondolja: *szektorsemleges* finanszírozással, egységes szempontok alapján szükség lenne a tb támogatására. Egy művi megtermékenyítés költsége *95 ezer* forint, és félő, hogy a magyar gazdasági gondok miatt csupán egy szűk réteg tudná csak megfizetni. Márpedig az anyaság reményét *nem lenne szabad elvenni* a ma még szegénynek mondható rétegektől sem. Egyébként arra a kérdésre, mi lesz, ha a súlyos finanszírozási gondokkal küzdő tb nem tud hozzájárulni a művi megtermékenyítés költségeihez, Kaáli professzor azt válaszolta: egyelőre *megél az intézet.* Azt is hozzátette azonban: nem lenne szerencsés külföldi betegeket kezelni, amikor a magyar asszonyoknak szánták ezt a szép klinikát.

Megtudtuk: a 95 ezer forint a szegényebb magyar helyzetre kalkulált pénz, hiszen az USA-ban 8 ezer, Bécsben 3 ezer dollár egy ilyen beavatkozás.

(nógrádi)

Nem fordulnak el a Fordtól

(Folytatás az 1. oldalról)

szakemberek az ellenük folytatott állítólagos sajtókampány ellen jöttek reklamálni (!), s felrótták a magyar gazdasági vezetésnek: eddig figyelemre méltó gesztusokat tettek Magyarországért, komoly beruházási terveik is vannak, de a mostani helyzet elbizonytalanította őket.

Major István helyettes államtitkár egyébként ugyancsak erre a fontos Ford-beruházásra hivatkozott, amikor feltette a kérdést a hallgatóságnak: *korszerű technológiát, új munkahelyeket, virágzó gazdaságot akarunk-e, vagy virágzó autóimportot és csillogó autószalonokat?* A minisztériumi tisztviselő ugyanakkor a Fordnak adott diszkriminatív vámkedvezmény védelmében elmondta, hogy az autóiparban nincsen szabad kereskedelem sehol a világon, a kormányok *„a lehető legkeményebb és legaljasabb módon védik a hazai piacot".* Ez pedig ebben az ügyben is az alaphelyzet, *„az eszközök, a módszerek pedig másodlagosak".*

Azt is megtudhattuk a jelen lévő többi minisztériumi szakembertől, hogy *Portugália 20 millió dollár készpénzt ajánlott fel a Fordnak, ha az nem Székesfehérváron, hanem náluk építi fel a tegnapelőtt megnyitott alkatrészgyárat.* Márpedig az üzem nálunk működik, évi *55 millió dollárt termel exportra, és 285 munkahelyet teremtett.* A további tervek szerint *jövőre újabb 500 embert szeretnének foglalkoztatni, így 1996-ra a 200 milliót felemésztő nagyberuházás már 1500 állásnélkülit fog eltartani.* Ez pedig a szakemberek szerint, ugye, komoly gesztusokra kényszeríti a magyar kormányt, hallottuk. Különben is a hozzánk érkező befektetők rendszerint hosszú kívánságlistákkal érkeznek. Érdekes volt viszont hallani, hogy *a fehérvári Ford-gyár az első kapavágáskor egyszer már ötéves adókedvezményt kapott a kormánytól, s ez az időszak további öt évre kitolható, ha újabb befektetésre kerül sor.* Emellett pedig — a jelek szerint — komoly *állami autómegrendelésekkel is igyekeznek a Ford Company kedvében járni.*

Végül is — bár a tisztviselők mindvégig óvakodtak kiejteni a Ford nevét a vámkedvezmény említésekor — világossá vált: *a Ford teherautók vámkedvezménye természetes módon beleillik „a magyar gesztusok" sorába. Igy aztán a megkülönböztető vámrendelet előreláthatóan 1994 végéig érvényben fog maradni, még a tiltakozó konkurencia fenyegetőzése ellenére is. Vagy legföljebb ők is előbb-utóbb befektetnek a magyar gazdaságba.*

Haris György, a Gépjárműimportőrök Egyesületének elnöke munkatársunk kérdésére elmondta, hogy megvárják *Kádár Béla* külgazdasági miniszter válaszát arra a levelükre, amelyet tegnap juttattak el az NGKM vezetőjéhez, *s ha a válasz rájuk nézve kedvezőtlen lesz, a Gazdasági Versenyhivatalhoz fordulnak az ügy kivizsgálását kérve,* de ha szükség lesz rá, nemzetközi fórumokat is felkérnek a diszkriminatív intézkedés elbírálására.

Vissi Ferenc, a versenyhivatal elnöke munkatársunknak kijelentette, *ilyen ügyük még nem volt.* Ha az egyesület benyújtja indítványát, természetesen kivizsgálják az esetet, erre hatvan nap áll rendelkezésükre. Vissi elmondta: majd minden országban szokás *termékcsoportokra* viszonossági alapon kedvezményt nyújtani, de *az elvárható, hogy a kormány nyilvánosan hirdesse meg, hogy milyen feltételek mellett milyen könnyítésekre lehet számítani.* A versenyhivatal elnöke idézte a versenytörvényt, ami szerint ha egy minisztérium valamilyen formában korlátozni kívánja a piaci versenyt, *döntése előtt köteles kikérni a versenyhivatal véleményét,* elkerülendő, hogy esetleg később az Alkotmánybírósághoz kelljen fordulni. Mint Vissi elmondta, ha a vizsgálat bebizonyítja, hogy az inkriminált vámrendelkezés sérti a versenytörvényt, Alkotmánybírósághoz kell fordulniuk, kérve a jogszabály alkotmányellenességének a kimondását.

(bodzabán — varju)

Volt zárkatársak levele

Dr. Göncz Árpád
köztársasági elnök úrnak!

Kedves Árpi!

Volt zárkatársaidként szomorúan látjuk a nemzeti egységben megharcolt '56-os forradalom szellemében gyakorolt köztársasági elnöki tevékenységed és a Személyed elleni, most éppen a médiumok ürügyén történő pártos támadásokat.

Emberi és politikai tisztességedben — tapasztalataink alapján — feltétlen megbízunk. Tisztességes törekvéseidben támogatunk!

Budapest, 1992. május 29.

A váci 50-es zárka baráti köre:

Ebinger Endre, Erdélyi Tibor, Hrabovszky László, Király Ferenc, dr. Lambrecht Miklós, Mécs Imre, Nagy Mihály, Pataki László, dr. Tóth Lajos, Vásárhelyi Miklós, Vörös Géza

Kalocsa

Véletlen pánik

Csütörtökön délelőtt — mint lapunk már beszámolt róla — pánik tört ki Kalocsán, mert megszólaltak a riasztó szirénák a városban, pedig sem háborús veszély, sem pedig atomkatasztrófa nem fenyegetett. Az ügyben a Magyar Villamos Művek Rt. riasztószolgálata vizsgálatot rendelt el, és ennek eredményéről tájékoztatták tegnap munkatársunkat. Mint megtudtuk: *nem személyi mulasztás, vagy figyelmetlenség következtében szólaltak meg a vészjelzők, hanem egyszerűen véletlenül.* A szakemberek ígérik: ezután mindent elkövetnek, hogy többet ilyen *véletlen* ne forduljon elő.

D. D.

Szentgyörgyvölgyi szerint a legképzettebb önkormányzat

Kezdeményezi a feloszlatást?

Szentgyörgyvölgyi Péter címzetes államtitkár, a főváros köztársasági megbízottja vette esernyőjét, kabátját, s távozott — miután röviden közölte a terézvárosi képviselő-testülettel, hogy *továbbra is törvénysértőnek véli egyes határozatait.* Mindez tegnap történt a VI. kerületi önkormányzat ülésén, ahová azért érkezett az államtitkár, hogy többek között figyelmeztesse a testületet: amennyiben nem igazítja helyre a formai törvénysértéseket, *bírósághoz fordul.*

Mint ismeretes, *Seiler Tibor* polgármester — miután április közepén a testület felfüggesztette — egy *levélben maga hívta fel a köztársasági megbízott figyelmét, hogy a testületi határozatok közül jó néhány törvénysértő,* mert a határozatokat — a szervezeti működési szabályzattal ellentétben — nem véleményezték előzetesen a bizottságok. A köztársasági megbízott ezután tette meg törvényességi észrevételeit, melyekre a testület május 15-i ülésén válaszolt. *A képviselők visszautasították az észrevételek kétharmadát* azzal az indoklással, hogy *a jegyzőkönyvekben nyomon követhető: igenis voltak bizottsági vélemények.* Csakhogy az államtitkár csupán azt a választ kapta kézhez a hivataltól, hogy a testület elutasította észrevételeinek kétharmadát, *hogy miért, azt nem postázta neki a hivatal.* Mint megtudtuk, a köztársasági megbízott ezért tartotta fenn továbbra is véleményét, s kérte a testületet: hozza helyre a hibákat. Egyébként mint mondta: *véleménye szerint a VI. kerületi képviselő-testület működése öncélú,* s kérte őket, *normalizálják végre kapcsolatukat a polgármesterrel.* Az államtitkár hangsúlyozta: *nem szívesen fordulna a belügyminiszterhez, hogy oszlassa fel a képviselő-testületet,* hiszen ma Budapesten ez a legképzettebb képviselői gárda.

Miután a köztársasági megbízott elmondta véleményét, s távozott, a testület továbbra is fenntartotta álláspontját, hogy *nincs mit helyreigazítaniuk, hiszen a jegyzőkönyvek tanúsága szerint nem követtek el törvénysértést.*

D. D.

Vasárnap választás

Időközi önkormányzati képviselő-választást rendeznek vasárnap Erzsébetvárosban. A 3. számú választókerületben lemondás miatt megüresedett mandátumért — Bakonyi Karola (MSZP), Dénes Péter (Fidesz), Hernádi Pálné (Nyugdíjasok Pártja), Kuli László (SZDSZ), Márton Gáborné (független), Meggyes Miklós (MSZMP), Perjés András (MDF) és Solt Dezső (független) jelölt — indul.

(MTI)

Rémhír, hogy nem lesz nyári parlamenti szünet

Hosszas vita várható a Göncz-ügyben

Antall József miniszterelnök levelet írt *Szabad Györgynek,* az Országgyűlés elnökének, amelyben rendkívüli országgyűlési ülésszak összehívását kérte. Ehhez mellékelte annak a 26 előterjesztésnek a listáját, amelyet a rendkívüli ülészakon a kormány tárgyalni javasol. A levél alapján elterjedt a hír, hogy Antall József nem akar parlamenti szünetet, *erről azonban szó sincs.* A miniszterelnök *csupán formailag is eleget tett kötelezettségének, hiszen a rendkívüli ülésszak összehívását írásban kell kérni.*

A parlament rendes ülésszaka június 16-ig tart, a további ülések tehát már a rendkívüli ülésszakban zajlanak le. Az utolsó ülésnap június 23-a. A szünet utáni első ülésnap augusztus 31-én ugyancsak rendkívüli ülésszaknak számít, hiszen a rendes ülésszak szeptember elsején kezdődik. *A parlamenti szünetről a kormány és az országgyűlés képviselői egyébként már hetekkel ezelőtt megállapodtak,* s ezt a megállapodást senkinek sem állt szándékában felrúgni — tudtuk meg a hagyományos, pénteki parlamenti sajtótájékoztatón, amelyet *Szűrös Mátyás* alelnök tartott.

Elhangzott az is, hogy a plénum ismét három napon át ülésezik, s *hétfőn külön döntenek a köztársasági elnökkel kapcsolatos nyilatkozattervezet tárgyalássorozatba vételéről.* A Házbizottságban ugyanis nem alakult ki egyetértés a tárgyalás technikájáról. Ezért *hosszas ügyrendi vitára is számítani lehet.*

A koalíció egyébként úgy ítéli meg, hogy a vita *egy menetben lefolytatható,* nem kell külön általános és részletes vitát tartani, s elfogadásához elegendő az egyszerű többség. Ilyen jellegű előterjesztések tárgyalására ugyanis volt már példa, igaz, külpolitikai témákban foglalt állást vagy adott ki felhívást az Országgyűlés.

Az ellenzék szerint viszont tisztázni kellene például, hogy lehet-e ehhez a nyilatkozathoz módosító javaslatokat benyújtani — ehhez a képviselőknek joguk van —, s akkor szükséges-e általános és részletes vitát lefolytatni külön. Arról sincsenek meggyőződve, hogy elegendő az egyszerű többség a döntéshez, amelyet egyébként *keddre terveznek.*

Cs. E.

Inasvilág fenyeget?

Szakmunkásképzés – bizonytalan alapokon

Inasvilág fenyeget Magyarországon! Ha a kormány nem korrigál a szakképzési törvényen, akkor az iparosok és kereskedők csak kifutófiúnak (vagy -lánynak) használják majd a fiatalokat, anélkül, hogy a szükséges szaktudást megkapnák. *Pokorny Zoltán* ügyvivő és *Papi Attila* választmányi tag, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete vezetői számoltak be erről tegnap az újságíróknak.

Jelenleg *a fiatalok 42 százaléka* vesz részt különböző szakképzésben. Az ő jövőjükről van szó. Már jelenleg is fenyeget az ifjúsági munkanélküliség — mondták a szakszervezeti vezetők, az elmúlt év adatai szerint 40 ezer pályakezdő, *a teljes évjárat egyharmada nem talált magának munkát.* (Idén minden bizonnyal ennél sokkal rosszabb arányra számíthatunk.) A szakképzési törvény, amelyet ősszel fognak az Országgyűléssel elfogadtatni — a felsőoktatási, közoktatási és akadémiai törvénnyel együtt —, alapvetően jó célt szolgál — tudtuk meg. Ugyanakkor nem tisztázza azt, hogy melyek lesznek azok a szakmák, amelyeket az állam jegyzékébe fel akar venni. A tanulók első szakmához való juttatása *állampolgári jog.* Ezért minden bizonnyal a *költségesebb képzést* igénylő szakmákat kihagyják a felsorolásból.

Az elképzelések szerint 16 éves kortól a szükséges közismeretek elsajátítása után lehet szakmai képzésben részt venni. Ennek következményei ma még beláthatatlanok: semmilyen elgondolása nincs a kormánynak arról, hogy mi lesz a szakmunkásképzőkben a közismereti tárgyakat oktatókkal.

A PDSZ szerint helyes az a törekvés, hogy az iskolai képzést (az elméletet) és a szakismeretit (gyakorlatot) különválasztják, ám a törvénytervezet szerint a tanműhelyben vagy valamely vállalkozásnál dolgozó tanuló bért kap, amit társadalombiztosítási járulék is terhel. Ezzel is drágul a szakképzés.

Az elképzelések szerint a jövőben bárki megjelenhet szakmunkás-vizsgabizottság előtt, anélkül, hogy a korábban iskolában vagy tanfolyamon folytatott tanulmányait igazolnia kellene.

B. M.

Gyurkovics Tibor levele

Lelki Csernobil

Volt egy rendszer. Nem tudom, emlékeznek-e rá? Rosszul, de működött. Lényegében harminc éven át, igazságtalanul, erőltetve, kizárásos alapon, kontraszelektálva, de működött. Az akkori fölfogás szerint — működött.

Éspedig, nemcsak úgy egyszerűen, jószántából. Hiszen itt egy kicsiny gyarmata volt a világbirodalomnak. A hosszú és keserves világháborúnak már a vége felé azon tanakodtak a világvezetők, sandítva sunyin egymásra, hogyan szervezzék meg a világbékét — ha győznek. Tulajdonképpen nemigen volt kétséges, hogy győznek, de ez még súlyos milliókat követelt — emberben, pénzben egyaránt. Utólag láthatjuk, Hitler igen nagy föladványt adott a világnak — majdnem belepusztultunk, mi is, mások is, győztesek és legyőzöttek. És nehéz úgy győzni, hogy meghalunk közben. Csak a dísztemetőkbe vihetik ki a babérokat. A solymári ausztrál katonai temető díszhalottainak édes mindegy, milyen rendszer jött létre Magyarországon, miközben őket éppen itt lőtték le a magyar légtérben. És még hátravolt az atombomba, melynek elkészültével halálversenyt futottak az ellenséges hatalmak. Hogy végül is a térdre nem kényszerülő *Japánt* büntessék meg égő pusztulással, nem is egyszerűen Japánt, hanem az agyonégett hirosimai és nagaszaki japánokat.

Sztálin már dörzsölte világbékés kezét, jól tudva, hogy Jaltában átveri a két omlatag mafla nyugati vezért. Noha *Churchill* nem volt olyan omlatag, amilyennek látszott — a demokrácia az ő kezét is megkötötte, nem beszélve arról, hogy fele életét az amerikaiak unszolásával töltötte el. És akármilyen zseniálisan kibekkelte *Hitlert, Sztálint* már nem igazán tudta kibekkelni — az angol világbirodalmi hegemónia meghanyatlott, megbillent, majd csöndes önfenntartó hősiességgel összeomlott, hogy aztán maradjon belőle egy negyed világbirodalom.

Sztálin már a háború befejezte előtt „működtette" a maga rendszereit. Gyarmatkáit kitervelte. Eligazította. Szervezte. Nem ment bizonytalanra, „tutira ment" a maga apparátusával. Míg a nyugatiak a lassú, keserves világbékével kakecoltak a szent szabadság és a szent szövetség szellemében, addig Sztálin hidegháborúsan megszerezte az atombombatitkot, rettegésben tartotta az egész világot az őt fenyegető veszéllyel. Mindegy, milyen áron, de a gyarmatrendszer működött, a diktatúra kigyakorolta magát — s idővel! —, megélt. Rettenetes áldozatok árán, de működött. Tízezrek gulágolása árán, tízezrek deportálása, rettegtetése árán, a szabadságjogok földbe tiprása árán, de működött. És a zugokban a maga elnyomott folyócskáival csurdogált a szovjet élet.

Úgy látszik, a történelemben mindent fenn lehet tartani. Akik az elmúlt harminc évben ismerték a *Szovjetuniót*, soha nem képzelték, hogy az összeomlik. A hadserege, a társadalma, a könyörtelen működése. A Szovjetuniótól mindenki félt. Nemcsak Sztálintól, de a többiektől is. *Giscard d'Estaing* milyen megilletődéssel beszél bizalmas naplóiban magáról *Brezsnyevről* is, a monumentális kolosszról — aki egyébként nem volt se monumentális, se lángelme, egyszerűen vaskezű diktátor. A francia (a második világháborúban szintén térdre hullott győztes világbirodalom) elnöke sejtelmesen rettegve ír a nagy szovjet államférfiról. Mert a működés „fenn volt tartva". Hiába sínylődtek százezrek a gulágokban, hiába nyomorgott százmilliónyi ember — a birodalom élt. Működött. Hiába volt minden egyes alkatrésze hibás, recsegve-ropogva, de működött a szörnyű nehéz gépezet.

És vele együtt, kissé odébb, de működött, eladósodva, kontraszelektálva, lenyomorítva a magyar gépezet is. Négyven éven át. Hiába magyarázzuk, hogy milyen rossz volt az embereknek, ha ők éltek. Megéltek. Abban éltek. Érvényesültek, pénzt kerestek, házat építettek, egyenlősdiben, igazságtalanul, de azokban az években éltek, nem máskor. Hiába mondjuk nekik: rosszul éltetek, igaztalanul. Ők megházasodtak, szerelmesek voltak, tanultak, csodafilmeket láttak, szórakoztak, telkeket szereztek, tudományos fokozatot, hiába zsigerelték ki az egészségüket, ők teljesítették az életfeladatukat, ha kellett, a második, harmadik gazdaságban, de fönntartották magukat, a családjukat.

A ma hatvanéves emberek sosem lesznek már harmincévesek. Az ő életük akkor zajlott le. Bújva, bújtatva, önfeledten, de akkor. Nincs borzalmasabb igazságtalanság, mint visszasírni a csernobili balesetekre épülő régi rendszert. És a lelki csernobilek százezreit. A léleknyomorító iparágakat.

Ezt mindenáron el kell kerülni. Mindenképpen olyan társadalmat kell működtetni, melyben semmilyen Csernobil nem fordulhat elő. De nagyon vigyázni kell: egy rendszernek mindenképpen működni kell! Idejében! Utólag hiába magyarázzuk a történelmet, utólag nem lehet történelmet csinálni. Időben kell, *akkor, amikor élünk*. A történelmet nem lehet folyton rehabilitálni. Sztálint Rooseveltnek és Churchillnek kellett volna móresre tanítaniuk.

Vigyázat! Utólag nem lehet Csernobilt betemetni, nem lehet ólomszarkofágba zárni. A történelmet akkor kell csinálni, amikor van.

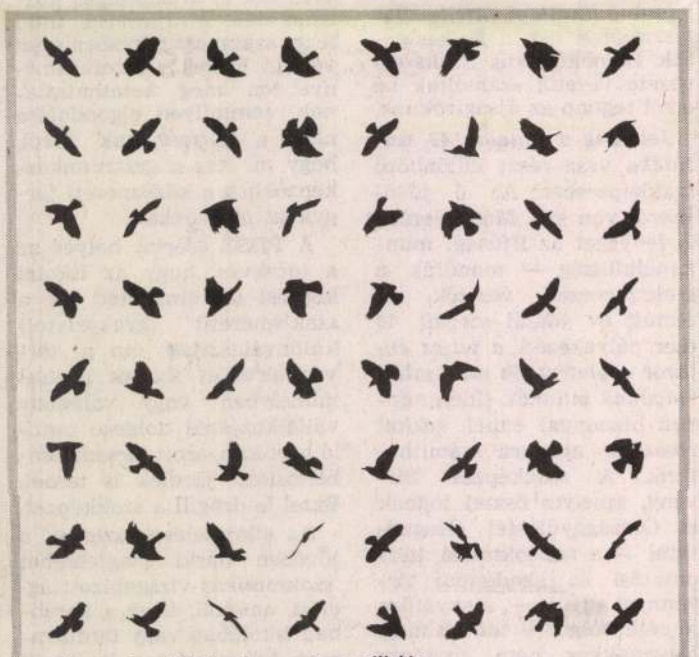

Alexandre Vitkine komputergrafikája

Az Utazó játékos

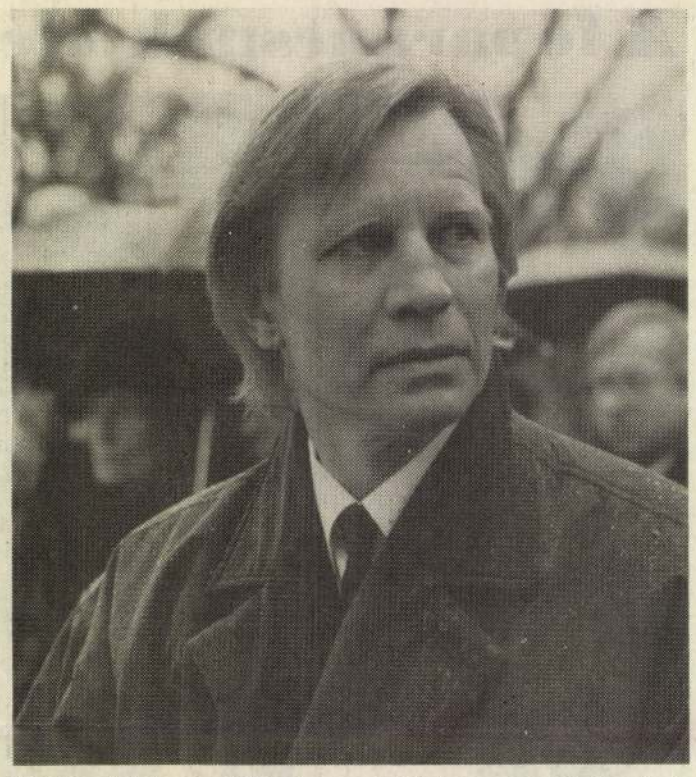

Michael York, Zeffirelli Romeó és Júliájának dölyfös Tybaltja, *Bob Fosse Kabaréjának* szeretetreméltó Brian Cliffordja, *Zsigmond Vilmos,* A tékozló apa című első rendezésének „újjászületett" Romándy Gábora mindig másvalahol, más városban áll kamera elé.

— *Évekkel ezelőtt, amikor egy amerikai forgatócsoporttal a Kőbányai Sörgyár alagsorában dolgozott, a felvételek szünetében, emlékszem, arról beszélt nekem, hogy ifjú korában újságírói pályára készült. Cikkek helyett végül is szerepek jöttek, az íráskészség azonban úgy látszik, megmaradt önben.*

— Tudja, ki biztatott? Patrícia, a feleségem, aki újságíró és fotóriporter. Ő tett bogarat a fülembe, az ő ötlete volt, hogy írnom kellene. Pat okos nő, én meg hallgatok a jó szóra. Először úgy gondoltam, kiadom a leveleimet, amelyeket egy színházrendező barátomnak írogattam éveken át. Fel is kerestem egy New York-i kiadót, ahol ugyan azt mondták, jó az ötlet, érdekes, de mégis az lenne jobb, ha az életemről írnék. Ez két évvel ezelőtt történt és én úgy gondoltam, lesz még időm bőven a múlttal foglalkozni, hiszen most voltam ötvenéves, tehát épphogy csak lezárult az ifjúkorom, nem vagyok még olyan öreg, hogy emlékezzek. *Angliában* ismét a leveleimet ajánlottam fel egy kiadónak, de ők is ugyanazt kérdezték, amit az amerikaiak: miért nem írok inkább a forgatásokon szerzett élményeimről vagy az utazásaimról? Az utazásaimról? Szívesen, mondtam, és Pat sem idegenkedett a dologtól, sőt. *„Írd meg azokat a történeteket, amelyeket nekem meséltél* — buzdított —, *hogy hol, milyen helyzetekbe kerültél egy-egy film kapcsán."* Csaknem két évig írtam a könyvet, *Utazó játékos* lett a címe. Amikor elkezdtem, úgy képzeltem, az írás jelenti majd a pihenést, a kikapcsolódást számomra, hogy akkor veszek csak tollat a kezembe, ha két szerep között nagyobb szünetem lesz. Nem így történt. Minden szabad órától megfosztottam magamat. Írtam a repülőgépen, utazás közben, írtam két jelenet között, a forgatási helyszíneken, írtam reggel, írtam este, otthon és szállodában, mikor hol voltam. Most, hogy megjelent a könyv, el is határoztam: folytatom, nem hagyom abba, írni és játszani ezentúl egyformán fontos lesz számomra.

— *Forgatókönyvírással nem próbálkozik?*

— Nem, biztos nem.

— *Megajándékozhatná magát egy kedvére való szereppel.*

— Ajándékozzanak meg mások, írói babérokra én egyáltalán nem vágyom. Egyszerűen élvezem, hogy papíron mesélhetek, semmi több.

— *Rendezői közül kik voltak a legnagyobb hatással pályája alakulására? És ma, amikor forgatókönyvek tucatjaiból választhat, kiknek van igazán esélyük önnél?*

— Zeffirellit és Bob Fosse-t említem elsőként, mert nélkülük aligha tartanék ott, ahol most tartok. De hosszasan beszélhetnék *Billy Wilderről, George Cukorról, Joseph Losey*-ról... Loseytól, a *Baleset* forgatása közben tanultam a legtöbbet. Pontosan emlékszem a szavaira most is: *a jó színész úgy játszik* — mondta —, *hogy az agya egyik féltekéjével a kamerára és a fényre figyel, a másikkal pedig a szerep ívére.* Hálás vagyok azonban az osztrák *Peter Patzaknak* is, akivel eddig három filmben dolgoztam együtt, és vagy egy veszélyes gazfickót, vagy egy kíméletlen gyilkost, vagy valami perverz, sötét alakot kellett megformálnom nála. Fütyült a rólam kialakult képre, eszébe sem jutott, hogy ő is rokonszenves, romantikus lelkű férfit kérjen tőlem. Az *Elsáncolásban* például odáig ment, hogy szakadt, koszos köpenyt adott rám és egy félig telt szeméttartályba dugott. Abból másztam elő, mint „jó nevű", nemzetközi hírű fegyverkereskedő, és meg kell hogy mondjam, élveztem a helyzetet.

— *Dolgozott már Budapesten is. Először Az Operaház fantomjában, legutóbb pedig A tékozló apában. Mekkora különbséget észlelt forgatás és forgatás között Kelet-, illetve Nyugat-Európában?*

— A körülmények, a helyzetek különböznek csupán, a film nyelve univerzális. Legfeljebb országonként más és más akcentusban beszélik.

— *Ha kap egy forgatókönyvet, mi az első, amire a leginkább kíváncsi? Hogy ki a rendező, hogy miről szól a történet, vagy hogy milyen színészi lehetőséget kínál a felajánlott szerep?*

— A történet, az érdekel a legjobban. Hogy mit takar a szöveg, van-e valami komoly jelentéstartalma.

— *Akkor A tékozló apát, amely az antiszemitizmus ellen szól, biztosan szerette.*

— Igen, nekem szívügyem volt ez a film.

— *Most mire készül, milyen szerepre?*

— A pihenő színész szerepére. Kiülök majd a kertembe *Los Angelesben* és ott fogok olvasgatni, lustálkodni, erőt gyűjteni. A holnap és a holnapután: kérdőjel. És én éppen ezt szeretem benne. Nem kell mindent előre tudni... **Szabó G. László**

Csanády János

Játékaim

Játékaim a kor falához vágtam.
Törjön össze! Megannyi tört cserép,
s a fal is lukacsos már, — találtam
egy álmot, ez maradt,
ezzel játszom még.

Odahagytam a megszépítő messzeséget,
minden közeli, durva és mai —
fel kell idéznem gyermekségemet,
ha ki akarom vallani
az álmomat, játékomat.

Elvetettem a rímek szép raját,
irtják, mint a méheket, vegyszerek,
újra tanulom, mi az egyszeregy,
s várom az éjszakát;
újraálmodom gyermekségemet.

(A költő most 60 esztendős)

MEGFELELŐ

Az Operában általában énekelnek. Sajnos az utóbbi időben az épület előcsarnokában, illetve környékén nagyobb a zenebona, mint odabent. Az indulatok a bérletek megújítási procedúrája miatt erősödtek meg. Az igazgatóság anyagi nehézségek miatt úgy döntött, hogy a legjobb helyeket, így az első emeleti páholyokat és a földszint első hat sorát nem adja ki újra a régi bérlettulajdonosoknak. Illetve utóbbiért elképesztő összeget, négy előadásért 5000 forintot kér. Ezzel párhuzamosan megszünteti a részletfizetési lehetőséget és a nyugdíjaskedvezményt. Az előadásonkénti ezer-ezerötszáz forintot valószínűleg csak a kiemelkedő jövedelemmel rendelkező műpártolók és a külföldiek tudják megfizetni.

A felháborodott emberek között az ügyintézők vélhetően kínosan érzik magukat, és úgy döntöttek, elég naponta hallgatni az ingerült kifakadásokat, az újságírók kérdéseire már nem válaszolnak. Pedig a hozzánk érkezett nyílt levél szerzője (név és cím a szerkesztőségben) pontokba szedve ugyancsak megfogalmazta, mire lenne kíváncsi.

Miért állítják, hogy nem emelték idén a bérletek árait, mikor ugyanazért az összegért kevesebb előadás jár? Milyen jogon fosztották meg a harminc-negyven-hatvan éve bérletüket megújítókat megszokott helyüktől? Kinek tartják fenn az Operaházat? Talán kizárólag a valutás külföldieknek? Vajon nem az ő érdeküket szolgálja az is, hogy az elmúlt évadban csak idegen nyelvű előadásokat iktattak a bérleti programba?

A napokig tartó hiábavaló kísérletezés után én is tudnék válaszolni a kérdésekre. Csupán egy maradna nyitva: ez a megoldás az Operának is megfelelő-e? Sz. Z. L.

Csiki Margit kiállításához

Futó virágok

A lábaserdő melletti réten olyat játszottunk, hogy tízet kellett pörögni, aztán bemondani, hogy milyen színek, fák és formák villantak föl a szemünk előtt forgás közben.

Ez a gyerekkori játék jut eszembe *Csiki Margit* erdélyi képzőművész munkáinak láttán. Díszítő textíliáin, faliképein, bútorszövetein, tányérjain mintha futnának a virágok. Az erdők, a rétek villanásai örökülnek meg munkáin. Mintha maga a természet borította volna be selymeivel a tárgyakat.

— Az első virágot a nagymamám színtelen fazekára rajzoltam, és sokáig csak népi motívumokat festettem. Karancsi Sándor festőművész volt a mesterem, ő indított el a pályán. Amikor már a magam útját jártam, rájöttem, hogy formálhatja a népi motívumokat az ember bármilyen szépen is, az csak másolás — mondja Margitka. — Azóta nem virágokat rajzolok, hanem azt a hangulatot, amelyet a virág vált ki belőlem.

— *És lehet ebből megélni?*

— Dehogy! Éjszaka tervezek-festek, és az alkotásaimat egy ékszerbolt forgalmazza. Nappalra kell a biztos állás. A gyergyószentmiklósi *Dekoratex* gyárban dolgozom textiltervezőként. Pontosabban ott álmodozom, hiszen se anyag, se festék. És kell a biztos családi háttér is. A férjem geológus, a fiammal együtt hazahozzák nekem az erdő-mező virágait, hogy fessem meg. Ez a magyarországi vakáció számomra nagyon sokat jelent. Barátok vesznek körül, van anyag és festék, rengeteget dolgozom.

— *És hát van a kiállítása, amelyet olvasóink is láthatnak június 1-jén, hétfőn 18 órától június 20-ig, naponta 10 és 19 óra között, a XVIII. kerületi Rózsa Művelődési Házban (Városház u. 1.).*

Csiki Margit tányérjait 2200 forintra zsűrizték, ám a kiállításon 1000 forintért megvásárolhatók. Ebből a pénzből fedezi magyarországi tartózkodását, másképpen nem tudna jönni.

Persze nemcsak tányérjaival ismerkedhetünk ezen a kiállításon, hanem néhány textíliájával is. Egyiket-másikat azoktól kapta kölcsön az alkalomra, akik évekkel ezelőtt vásárolták meg tőle, egy budapesti kiállításon.

(szigeti)

MEGHÍVÓ

Aki! Kovács Imre

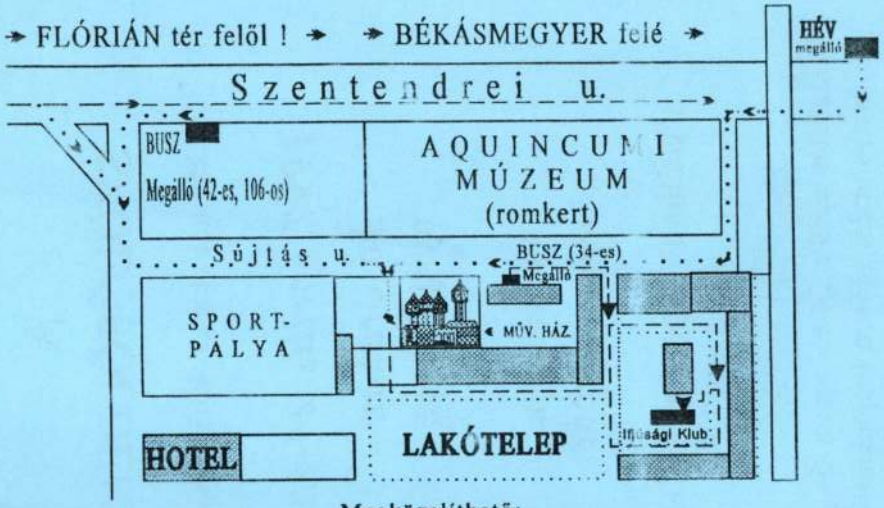

Megközelíthető:

106-os Busszal az Árpád-híd pesti hídfőjétől
34-es Árpád-híd budai hídfőjétől
42-es Árpád-híd budai hídfőjétől
Valamint HÉV-vel a Szentendrei vonalon
az AQUINCUMI megállóig

A Fővárosi Gázművek Rt.
MŰVELŐDÉSI KÖZPONTJA
1031 Budapest AQUINCUM, Sújtás u. 3.

szeretettel meghívja

Önt,

kedves családját és
baráti körét

CSÍKI KOVÁCS IMRE

festő

KIÁLLÍTÁSÁRA

A

SZÜLŐFÖLDEM

c. tárlatot emeleti klubunkban

1997 április 24-én
16 órakor
nyitjuk meg

Közreműködik:
az ***Orfeum*** együttes,

A kiállítást: ***Gyimesi László*** *költő*
nyitja meg

A kiállítás április 24-től május 5-ig a teljes nyitvatartási időben megtekinthető !

megvan

Csiki Márton

ács

lásd

R

724. l.

1527 - 40 közt
sürüm szerepel
Brassó város
számadás
könyveiben

Ludwig

4542. Gebhardt ~~Alajos~~:
Sz. Münchenben 1830

Tó.

A Bodeni ~~tavon~~.

Az előtért foglalja el. A kö
melyednek egy részét hó borítja.
lombos facsoport köti le figyel
2 előben két férfi van, kikne
látra fordultan áll. A Tó
részben borul. Jelrése alól jö

Vászon, mér. 50:79.6
500 K.-- Gróf Andrássy Dén
/621-913/.-- A Magyar Nemz
~~Átvétetett 1913 április 23~~
1914 március 30-án /245-9

Csiky Márton ács

(Chyky Marton faber lignarius)

1527–40. Brassó

27.6

Bal Heft 121.C.

Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt.
II. Kronstadt 1889.
37-8, 48, 55-6, 76,
148-9, 153-5, 246,
289-90, 292, 294,
330, 382, 387, 486,
500, 532, 536, 541, 545,
650, 661, 696.

CSIKÓS Tibor festő

MN 1996. febr. 28

előadást.

CSIKÓS TIBOR grafikai kiállítását ma este hét órakor Szemadám György festőművész

né tanulni a tanuló

sztást a gimnázium

n?

bben, két tárgyat

matematika, fizika,

v. gondviselő aláírása

megírva

Csiki Zsigmond

ács

1778. Kolozsvár

Balthel 131. l.

56. l.

lásd

~~[illegible]~~

Herepei – Szabó

15. l.

Csiki Zsigmond

ácsm. 1778.

l.

Herep Szabó levélt

15. l.

Csikkarcfalvi

Vk. templom

Keöpeczi

19. l.

20. l.

Csikkarcfalvai rk.

vártemplom

XV. század
és ugyanott a gótikus szentségfülke Képe repr.

Pásztortúz. 1941. 27. l.

30. l.

ÉR ILONA HAGYATÉKA,
BÁRÓNÉ HAGYATÉKA,
NBIRTOKBÓL SZÁRMAZÓ MŰTÁRGYAK

. FRAU, GEB. ILONA ZSÓTÉR,
BRENTANO CIMAROLI,
FTLICHEM U. ANDEREM PRIVATBESITZ

DÁSA, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Csikkarczfalvi

úrmutató
1653-ból

Czobor-Halay
II. 240. l.

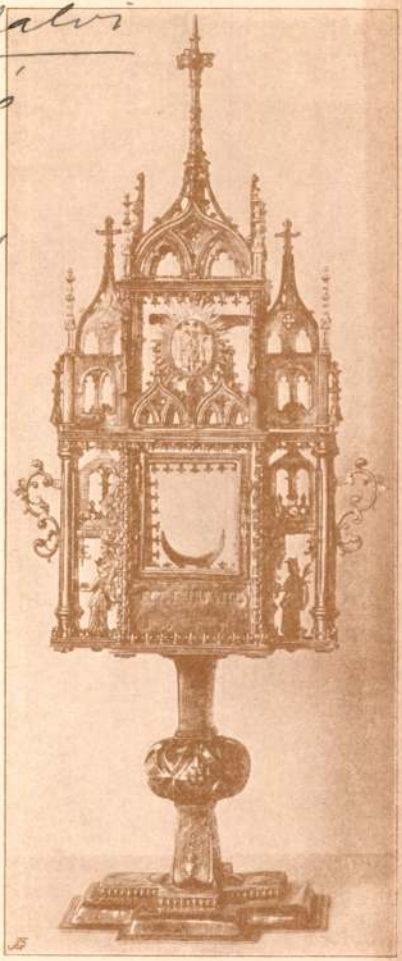

275. ábra. A csikkarczfalvi úrmutató 1653-ból.

a következtetés, hogy a szárv e
lunk magas méltóságokban. Így
rországon lakó premontrei szer-
1419-ig szepesi prépost, 1419-től
432-től 1433-ig, 1436-tól 1437-ig
a drégelyi várat a hozzátartozó

tett útjában kisérője, I. Ulászlónak

osául, mert ő az 1403. év elején
t, bizo-
segyház
osát, ki
BEN kell

vkupája
talp, de
nasonló
ésűek a
rányban
ellátott
jt ábrá-
nyilását
lomb-
zarvéval
nielló-
izs van
et biro-

Csíkkarcfalvi
erődített templom
képe repr.

Bal XV-XVI. szűv
II. 529. l

Dohánykisárus
EREBÉLY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csikkarcfalvi

templom

kopje repr.

Malmagyarmuzeum, II

55. l.

Carya ovata

hikoridió

Csíkkarcfalvai templom

l.

Balogh Erdélyiben

nincs

BOUCHARD PAUL. Fürdés után.

Csikkarcfalvi rk. erőd-

templom

Márton Ferenczél rajzolt

Repr. képe

Jancsó Benedek

A székelyek.

Bp. 1921. 20-l.

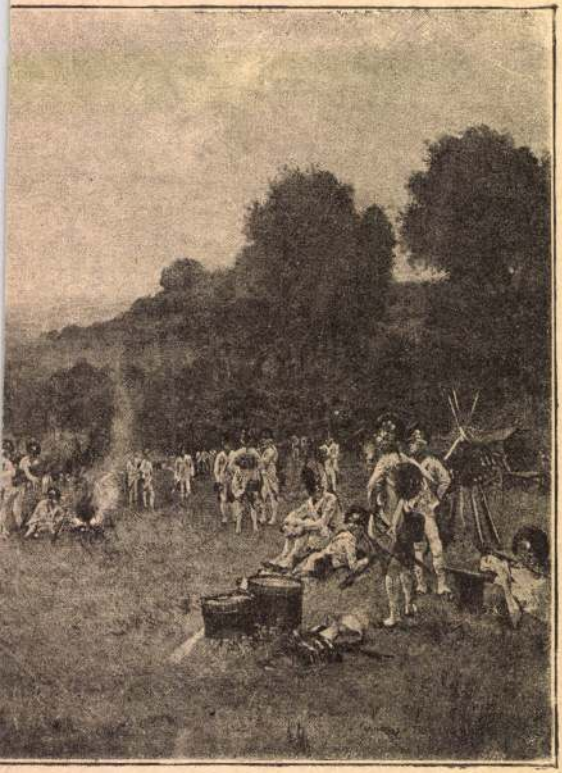

PIHENŐ GYALOGSÁG 1790-BEN.

Csikkarcfalvi
(régebben Nagyboldogasz-
nonyfalvi)
rk. templom

laid
2

Ferenczi István:
Csikkarcfalvi
régiségek.
Erdélyi Muzeum
1943. 416—426 l.

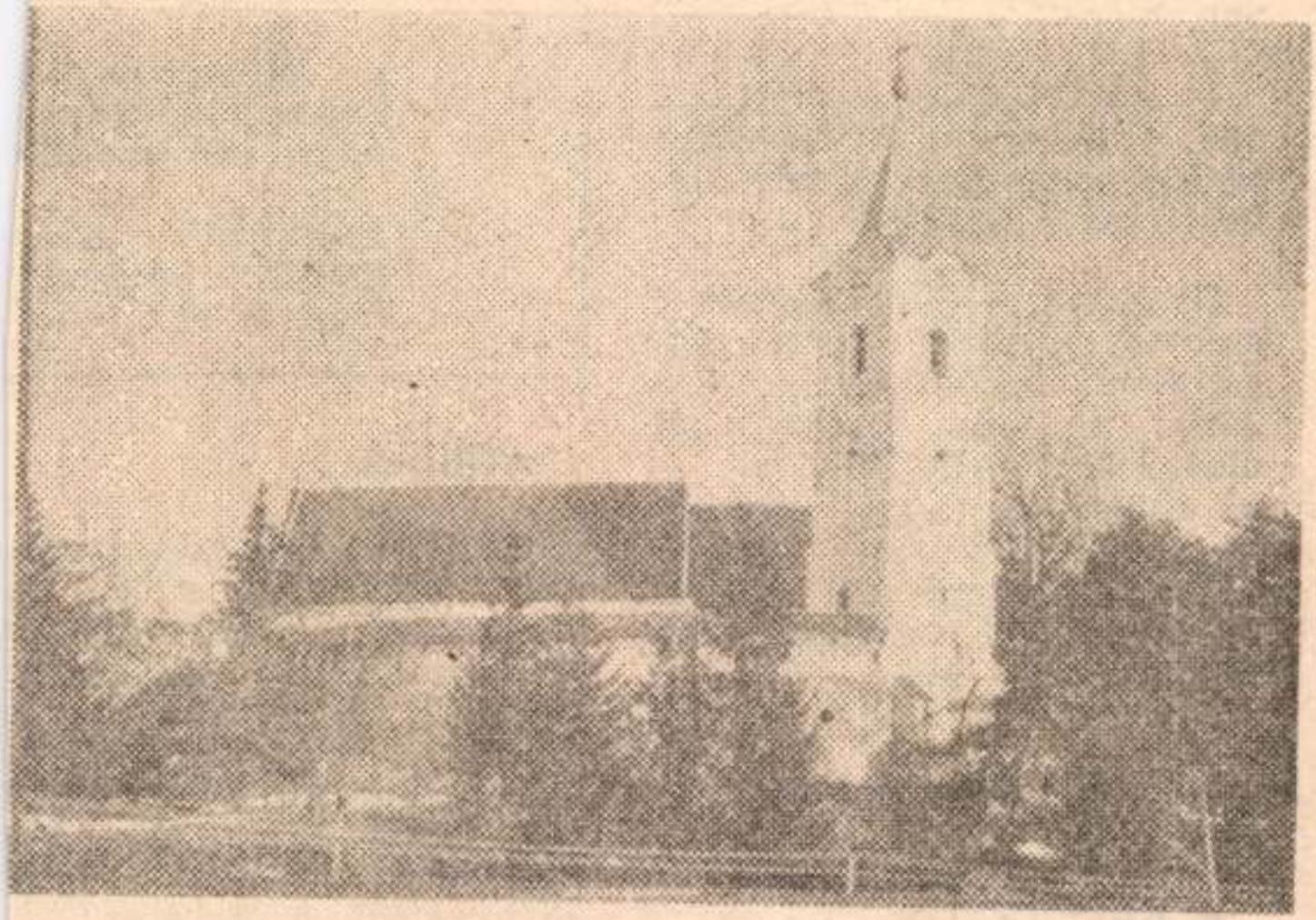

Csikkarcfalva templomát Szűz Mária mennybemenetelére építették 1444-ben és Nagyboldogasszonynak szentelték. 8 méter magas várfal veszi körül, csak ennek szerves része a torony, amely a vár védelmi rendszerét szolgáló, eredetileg gótikus őrtorony volt, és amely 1720-ban kapott barokk burkolatot. Az 1796-os átalakításkor a régi csúcsíves hajót lebontották, és barokk stílusban építették újjá, ezért ma csak a szentély eredeti. Legszebb dísze az 1475-ből származó, falba épített szentségház, a sekrestyeajtó, és a XV. századból származó, kehely alakú, kőkeresztkút, amelynek medencéje szabályos nyolcszög alakú.

HARGITA NÉPE

CSIKKARCFALVA

1992. március 28., szombat. Az évből eltelt 87 nap, hátra van még 279.

— Ma GEDEON és JOHANNA, holnap AUGUSZTA hétfőn pedig ZALÁN nevű olvasóinkat köszöntjük.

GEDEON — állítólag héber eredetű, jelentése: harcos, vágó, romboló. JOHANNA — a János férfinév latinos női megfelelője. AUGUSZTA — az Augusztus (Ágost) név latinos nőiesítése, míg ZALÁN — török eredetű régi magyar személynévből származik. Jelentése: dobó, ütő.

MŰSORAJANLATUNK

A KÉPERNYŐN

8,40—9,00 Klip-top. Vikendtévé (A kolozsvári területi tv-stúdió műsora. 9,00 Jó reggelt! 10,10 Zenés-táncos vetélkedő gyermekeknek 11,10 A selyem útja 11,40 Szellemi élet. A vallásról másként. 12,30 Zeneóra 13,30 Heti belpolitikai eseménykrónika 14,00 Híradó 14,10 Szombati tv-klub 16,30 San Francisco-i műkorcsolya világbajnokság — szemelvények a férfi egyéni verseny-

s szivemet is — k
kitakartam s végl

ki volt velem? S
kiszolgáltatottságun
hogy van menek

asszonyunk most
ki oly türelemmel
mint az első, kitől

MŰHOLD

PRO 7 : 9,10 Adderly 12, Hardcastle és McCormick 16, Blackbeard, a kalóz 17,55 Eredeti színek 18,25 Dowling attitkai 21,15 Sebesülési érm 23.30 A hekus 1,25 Világháborúja (sci-fi). RTL PLUS 7,00—14,30 Rajzfilmek, gyermekfilmek 14,30 Amerikai gladiátorok 15,35 Bevetés L Angelesben 16,00 A csap 18.00 Forró nyeremény 19, Gophers 20,15 Bolondok há 21,15 James Bond — Dr. 23.10 Minden, semmi, va 0,10 Dirndli és jódli (szexfil 1,45 Az utolsó hárem SAT 7,00—13,30 Grisu — gyerm filmek, rajzfilmek 14,35 Entre rise űrhajó 15,35 Páratlan p ros 16,05 Tarzán és fia 17 Csodák az állatvilágból 21 A rémület bandája 23,05 Dall és vendégei 0,05 lin szerelmem (er

Csíkkozmási

templom

Keőpeczi

10. l

12. l.

28. l. képpel

29. l.

30. l. 31. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

920. TÁNYÉR, porcellán, kinai
Porzellan, mit Blumen. Ki

921. VIRÁGTARTÓ, négyzetes
viereckig. XIX. sz.

922. EDÉNY FEDŐVEL, porce
Gefäss, Porzellan, mit Imai

923. TÁNYÉR, porcellán, kék
Porzellan, mit Imari-Dek

924. EVŐKÉSZLET, porcellán
36 lapos, 12 tésztás, 12 d
két salátás, két poudingos
Speiseservice, Porcellan m

SZ. — FAYENCE.

930—1019

rép, domboru diszitéssel, füzérekkel és alakokkal, föde-
raunglasierter Ton, mit Reliefdekor. Magyar, XIX. sz.

ép, arany, filigránszerü és szines ékköves diszitéssel,
lakok. A quedlinburgi székesegyház románkori ereklye-
„Fritz Kochendörfer".) — Kassette mit Deckel, Stein-
sch, XIX. sz.

ék pettyes sávval. (A fedő ragasztott.) — Kasserol mit
r, 1830 k.

ánytalapzaton. — Tanagrakopf, Ton, auf Marmor-

ék nyomtatott virágos diszitéssel. — Drei Teller, Stein-
) k.

ntatott diszitéssel. Középén tájkép. — Teller, Stein-
850 k.

eres diszitéssel. — Runde Platte mit Henkel. Fayence.

piros szegély, domboru, virágos diszitéssel. (Az egyik
t Reliefblumen. Holics, 1760 k.

Csikkozmási

Kő szentelt víz tartó

Kőpeczi Sebestyén József

Régi székely népi
eredetű művemlékeink.
Erdélyi Múzeum
1941-40-l-
képpel-

Templomaink

CSIKLÁZÁRFALVA már 1726-tól törekedett arra, hogy önálló plébánia legyen, de ezt csak 1914-ben érte el. Addig Csíkkozmás filiája volt. Nevét a birtok hajdani tulajdonosaitól, a Lázár családtól kapta. 1365-ben Lázárfalva néven szerepel a dokumentumokban, 1567-ben a regesztrum már 14 kapuval jegyzi. A Lázárok előtt az Aporok birtokolták, majd a Petkiek birtoka lett a falu. Régi kápolnáját Krisztus teste tiszteletére szentelték. (L.F.)

HARGITA NÉPE 93.11.03

CSIKLÁZÁRFALVA

Az évből eltelt 43 nap, hátra van még 322. A Nap kel 7,18-kor, nyugszik 17,42-kor.

ISTEN ÉLTESSE ELLA és LINDA, holnap BALINT, hétfőn KOLOS nevű olvasóinkat és mindazokat, akik ezeken a napokon születtek.

● *200 éve született VEIT, Philipp német festő.*

● *160 évvel ezelőtt, 1833 február 15-én, Kassán mutatták be először a Bánk bán című drámát.*

MŰSORAJÁNLATUNK

ROMÁN TELEVIZIÓ

9,00 Jó reggelt ! 10,00 Híradó 10,10 Gyermekműsor 11,00 Folytatásos film gyermekeknek : Black Beauty kalandjai — 2. rész 11,30 Hagyomány és újdonság a kerámiaművészetben 12,00 Alfa és ómega 13,00 Zeneóra 14,00 Tranzit TV. Hírek — Rajzfilm — Atlasz

kat kellettek élnie a földtől Mezőségig, miközben b Székelyföldön, s általuk rövid nál is vendégeskedhettünk. A kutató szakavatott előadása és leginkább a Budai Ilona megria-imádságokban gyönyörk tlyen tiszta csengésű hangot, ket, éneklést — nem véletlen legtehetségesebb, legnépszer közé.

Említett fellépésük előtt vásznán és Sepsiszentgyörgy nap — rövid gyimesi kitérő u náziumban, délután pedig Szé römet hallgatóságuknak.

19,45 Hírek, műsorismertetés 20,00 Mici néni két élete — fehér-fekete filmvígjáték Hangaj Mici hajdani operett-csillagról, aki apróhirdetés útján gyermektelen fiatal házaspárt keres, akiknek eltartásért lakást ígér. Nem tudja, hogy a választottak már nem sokáig felelnek meg a gyermektelenség igényének. . . 21,30 Vasárnap esti muzsika 22,10 Magyar Pavilon Sevillában 23,00 Műsorzárás.

PRO 7 :

10.50 Ketten a pácban 14.05 Sztárok és állataik 15.05 Csil-

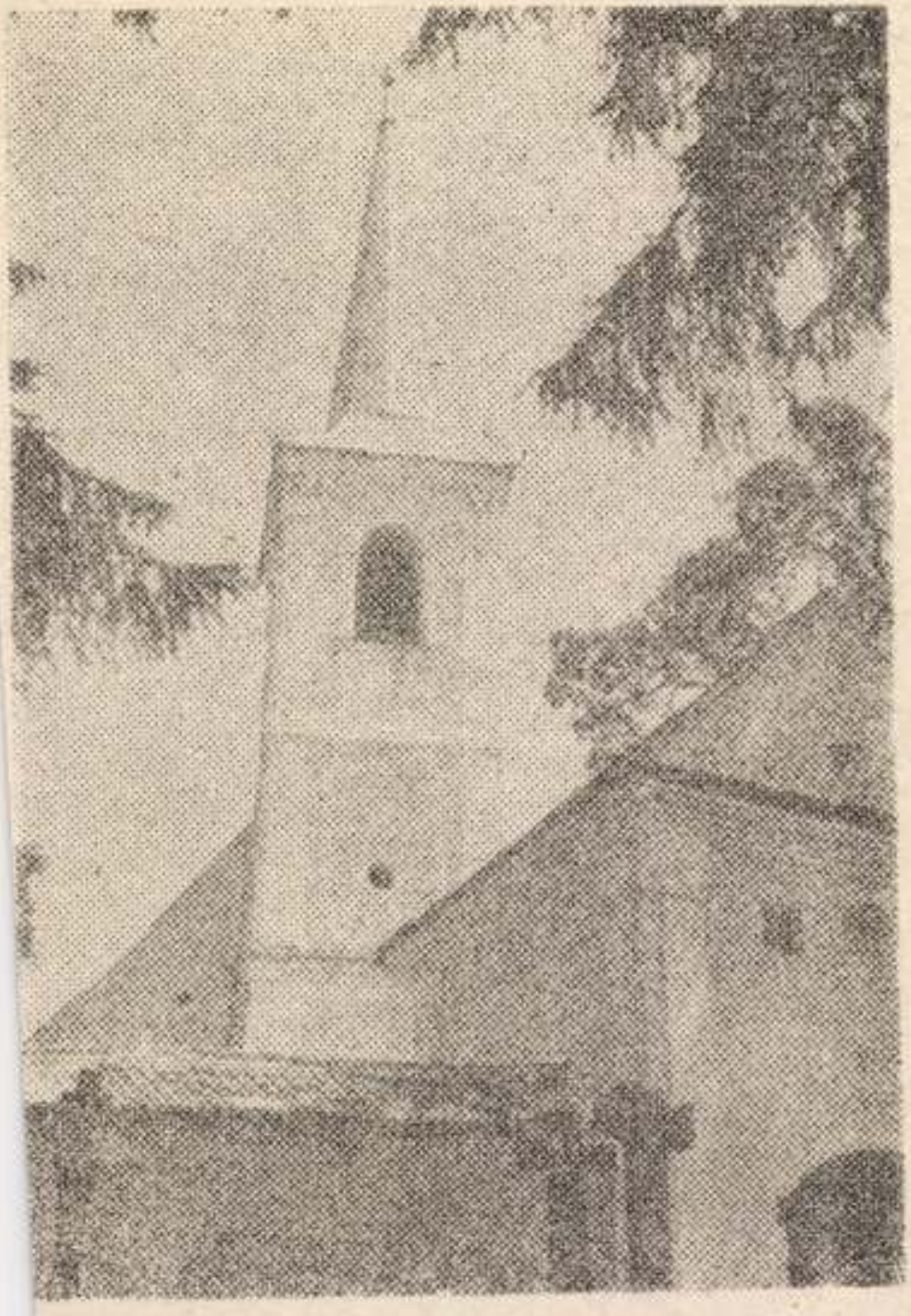

CSIKMADARAS római katolikus templomának tornyát 1764 és 1766 között építették egy kisebb templom helyébe. Ablakai és ajtókeretei román stílusúak, de a régi oltárrészben barokk jegyek is felfedezhetők. Az épület érdekessége a sekrestye belső bejáratának kőkeretén fellelt székely róvásírásra emlékeztető mesterjegyek.

NAGY P. ZOLTÁN felvétele.

HARGITA NÉPE
92 X 10

Az évből eltelt 283 nap, hátra van még 83.

● *100 éve született ANDRIC, Ivo Nobel-díjas horvát író és ZSIRAI MIKLÓS Kossuth-díjas nyelvész, akadémikus. Ma félévszázada annak, hogy elhunyt HUNYADI SÁNDOR író, Bródy Sándor fia.*

● *Október 11-én (vasárnap) 30 éves a II. Vatikáni Zsinat. A II. Vatikáni Zsinatot XXIII. János pápa 1961. december 25-én kibocsátott konstitúciójával hívta össze. A tanácskozás 1962. október 11-én kezdődött és négy évig tartott, évente 2—3 hónapos ülésszakokkal, majd 1965. december 8-án ért véget A zsinat — amelyet XXIII. János halála után VI. Pál pápa fejezett be — alapvető feladata a katolikus egyház belső életének és a modern világhoz fűződő viszonyának a megújítása volt. A 16 elfogadott dokumentum közül alapok-*

fagyos szél volt az idő.
csillagaim, kik látták hu

De feltámadt a jövő a h
Egy ember felkelt, s ége
s felnevetett a tenger és

Zöld sátrat vert, mint an
csodás illata szállt mind
S én, elárult, tudtam, itt

dés 14.20 Rajzfilmek 14,45 Az örökifjú tango. Placido Domingo és Nicolae Herlea énekel 15.00 Labdarúgás : Norwich City — Galaci Oţelul 17,30 Filmmagazin 18.30 Világtérkép 19,15 Tv-enciklopédia. Galilei. Amerikai űrodisszea. Őslények 20.00 Híradó 20,35 Folytatásos film : Twin Peaks — 21. rész 21.20 Sporthét 23.00 Híradó 23,15 Román játékfilm : A csecsemő, a kőolaj és az erdélyiek Ilarion Ciobanuval.

VASÁRNAP

10.25 Folytatásos film gyermekeknek : Bim, a fekete fül

mdk

Csikmadarasi fazekasság

fekete mázátlan edényeiről lires

Kresz Mária: Magyar népi cserépedények
Néprajzi M. Évkönyve 1961, 166. l.

Csikmadarasi

templom

Mépé repr.

Malmagyrépemű II

55. l.

Castania dentata

amerikai gesztenye

Templomaink

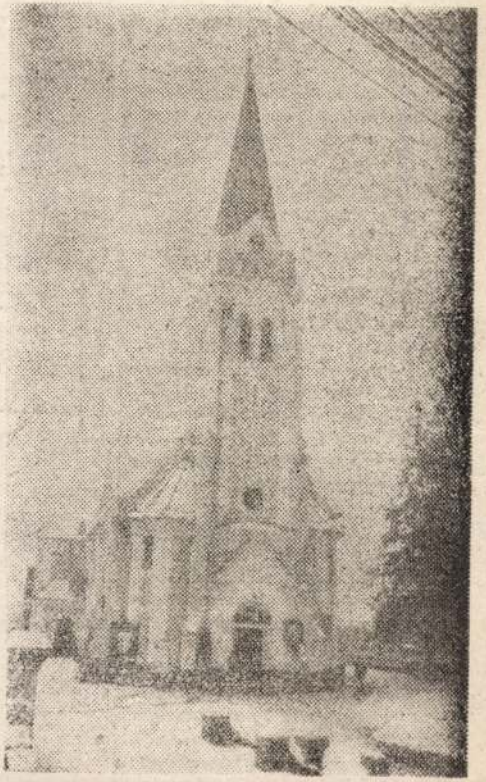

CSIKMADÉFALVA katolikus temploma a fiatalabbak közé tartozik a Csíki-medencében. Az első világháború idején készült el. Addig a hívek a temetőkertben lévő több száz éves kápolnát használták, amit 1939-ben bontottak le. A templomhajó tágas, szépen díszített, a századforduló stílusát viseli. Csütörtökön itt celebrálták a szentmisét a madéfalvi veszedelem hőseinek emlékére.

HARGITA NÉPE 93. jan. 8.

CSIKMADÉFALVA

Az évből eltelt 3 nap, hátra van még 357. A Nap kel 7,51-kor, nyugszik 16,54-kor.

— ISTEN ÉLTESSE MARCELL, holnap MELÁNIA, holnapután ÁGOTA nevű olvasóinkat, valamint mindazokat, akik ezeken a napokon születtek.

● *Ma 160 éve született ABONYI LAJOS író, színműíró.*

● *Holnap lesz 500 éve, mikor Nagyszebenben megszületett OLÁH MIKLÓS esztergomi érsek, humanista történetíró. Pécsi, majd esztergomi kanonok, később II. Lajos, illetve özvegye, Mária királyné titkára volt. 1543-ban zágrábi, 1548-ban egri püspök, 1553-ban pedig esztergomi érsek lett. I. Ferdinánd alatt volt kancellár, Hont vármegye főispánja és egy ideig királyi helytartó is. Ő telepítette Magyarországra a jezsuita rendet, s ő emelte akadémiai rangra a nagyszombati káptalani iskolát. Korának meghatározó egyházi személyisége volt, levele-*

nyolc óra az nyolc óra. Egyr
muszáj, ne beszéljetek magy
És jöttek pontosan reggel
en cseréltek helyet a bútorok,
helyet kellett cseréljen. Bu
dig hallgattak és dolgoztak,
megállás nélkül. Mint a süke
meghallani, hogy három né
tafának, Mohamednek hívnak
a három, de főleg a bosnyák
gozni, úgy kereste a munkát
Nem szóltak semmit, csak
felénk valamikor kiemelt tis
kell bizonyítson még a bar
miként akarja feledni a fele
tebb lenni a németnél. És sz
hogy a német ott, ők pedig
örökre sajátjaik között ideg
kéletesebbek, ügyesebbek a h
lehettek. Ott? Németek, ille

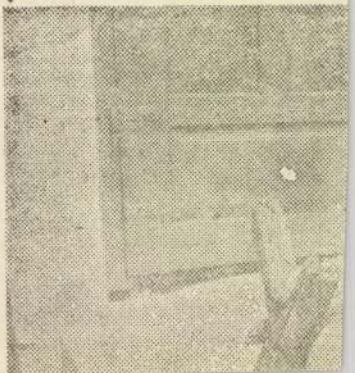

Csikménaságai főoltár mestere? MDK

Az erdélyi és egyben a magyarországi késő-
középkori táblaképfestészet utolsó emléke az a mester műve, a
1543-ban készült csikménaságai főoltár.
Reprodukciók a könyvben:Királyok imádása
CCXXXVII.tábla,Angyali üdvözlet CCXXXVIII.
tábla,Keresztvitel CCXXXIX.tábla. Az oltár
szerkezete még a gótikus szárnyasoltár
tipust követi, de architektonikus elemei,
diszitőmotivumai már reneszánsz stilusuak.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei.
Bp.1955.189.l.

Csikménasági főoltár mestere ? MDK

Az oltár festményei távol állanak a csikszentléleki és csiksomlyói oltár naivitásától, előadásmódjukon erősebb nyomokat hagyott a szász művészet, elsősorban a segesvári műhely.

A Szépművészeti Muzeumban őrzött csikménasági /Armaseni/ főoltárra vonatkozó adatok az Adattárban: Orbán közlése szerint az oltár szétbontva feküdt a templom sarkában, majd uj kápolnát épitve a temlomhoz, ebben állitották fel. 1915-ben a Nemzeti Muzeum vásárolta meg. A szekrény alsó szegélyén antiqua felirat: REGINA CELLI LETARE 1543. 1940-ben tisztitva.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 289, 288.l.

Csikményasági főoltár mestere ? MDK

A főoltár képei: 1.Angyali üdvözlet,2.Pásztorok imádása,3.Vizitáció,4.Királyok imádása, 5.Krisztus elfogatása.6.Keresztvitel.7.Krisztus Kaiafás előtt,8.Kálvária,9.Olajfák hegye, lo.Töviskoronázás,ll.Ostorozás,l2.Feltámadás, l3.Anna harmadmagával,l4.Krisztus siratása.

Az oltárra vonatkozó irodalom.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.288-289.l.

Csikmenasági
oltár
(Neuvreti Muzeumban)
l.
Arch. Ért
1917. 96. l.

Csíkmenasági oltár

1543

Lásd M. N. Muzeum-
ban

Péter I. 132. l.

133. l. Eggel

nyira Jobb felé fordulva. Hosszú hajá, szem-
mült, szeme szürke, arcza leberetvált s ajka
kitüntetés diszíti. Nyakravalója fekete s
tjának legombolt hajtókája piros.

szonra, méretei 70. i: 57. 2 cm.
iki ereklyemuzeumból. 107/95. № 85.

107/95: 85

Csikmenasági oltár mestere

l.

Gereuropaihelyz.

23. l.

Als der Winter anbrach, verließ
Eckehardt seine Einsiedelei,
aber man erfuhr nicht, wohin
er sich gewendet.

Csíkkozmásági faszobrok

Wagy Béla cikke

Pásztortűz. 1941. 506–

511. l. képekkel.

XV–XVI. szd.

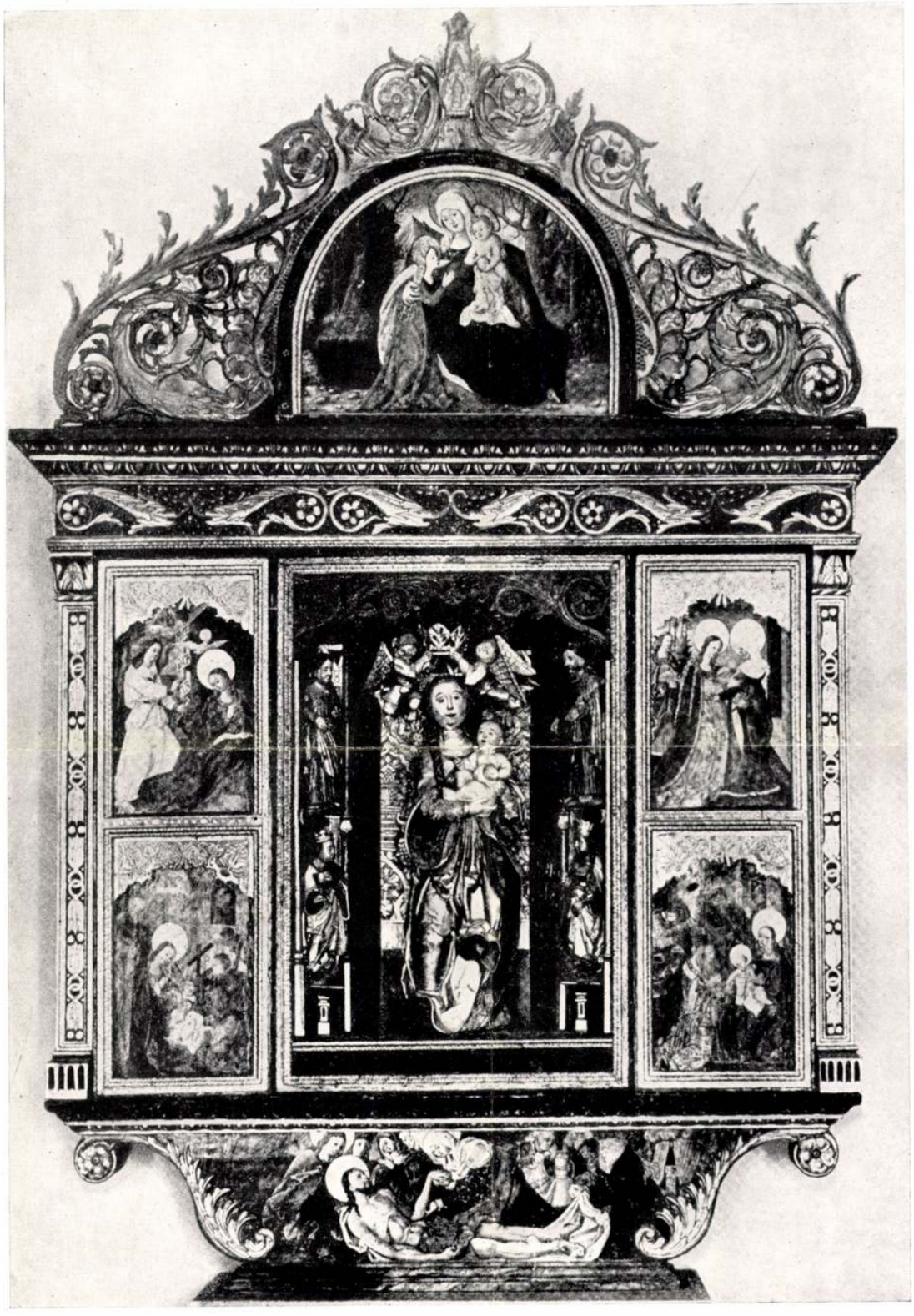

A CSIKMÉNASÁGI SZÁRNYASOLTÁR, 1543. BUDAPEST, SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM.

G V.

Endolz. 1940

Csikménasági

Nárcyasoltár

GEREVKA XXXIII. TÁBLA A ~~TABEL XXXIII. TO GEREVICH CIKKHEZ~~

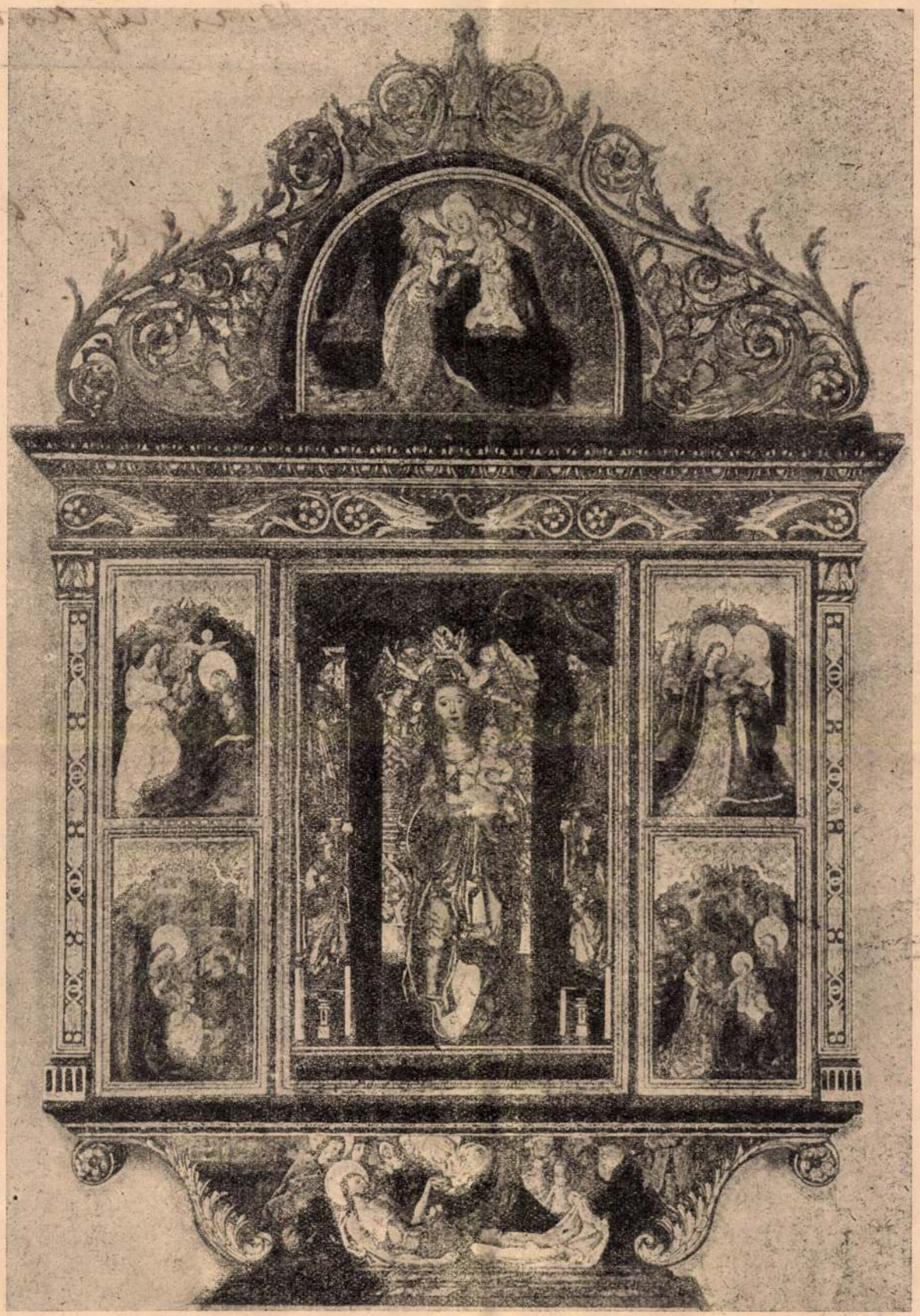

A CSIKMÉNESÁGI SZÁRNYASOLTÁR. 1543. BUDAPEST, SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM.

GV

LA

Csikménasági

szárnyasoltár

Erdély 1940.

Csíkménaságí oltár

Részlet a csíkménaságí oltárból

Új Magyarság 1940. dec. 25.

os
ntiványi Miklos Urnak
ztviselő

BUDAPEST
. Lagymányosi-u.16 1/2

Csíkménaság

Az erdélyi magyarság.
(Pesti Hírlap) 1938 dec. 18.

...ménaság.

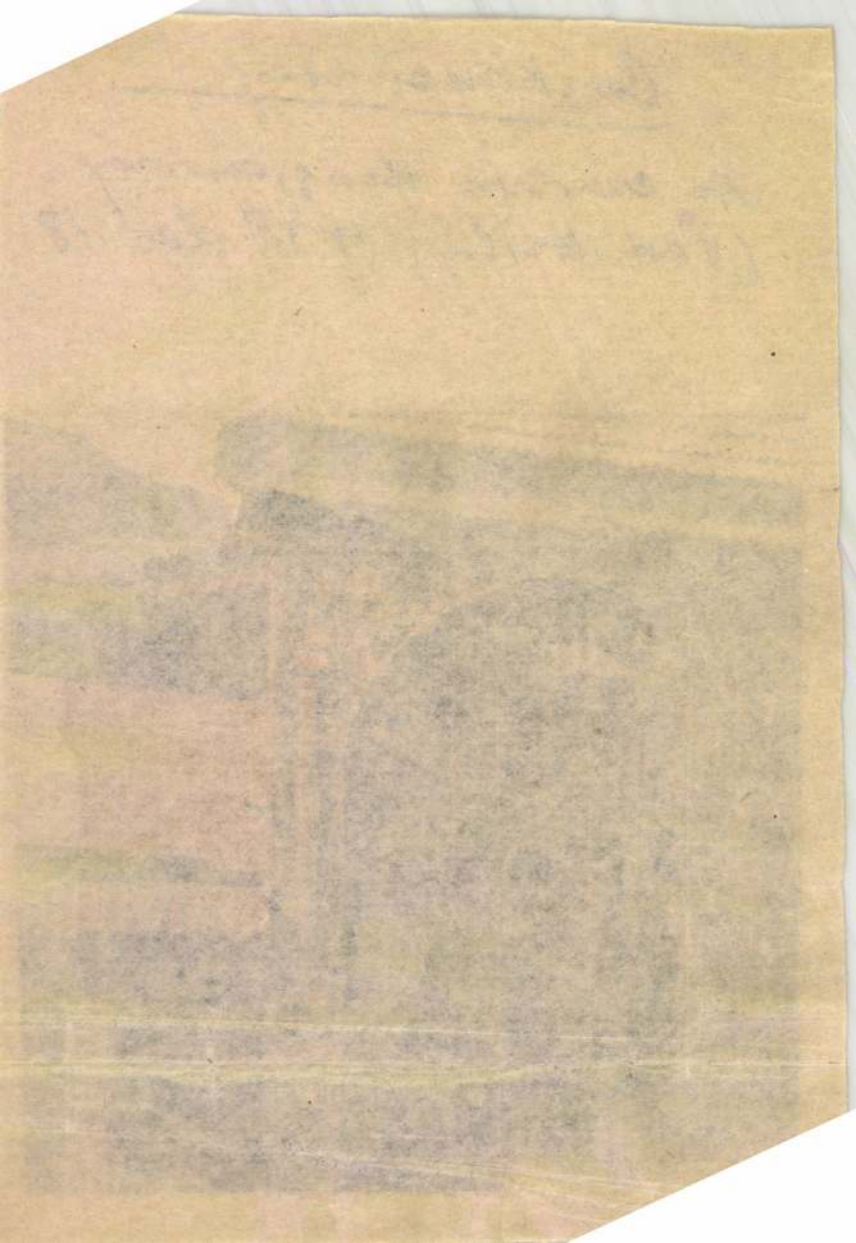

Csíkszentmiklósi oltár

1543

a Nemzeti Múzeumban

Gerevich Tibor

A régi magyar festő-
művészet. Vác, 1932

10, 124, 127. l.

1520

Csányi nincs

38

FESTÉSZET

Az erdélyi festészet fejlődése a fejedelemség idején elakadt. Az erdélyi művészet tektonikus szelleme csak az építészettel kapcsolatban érvényesülhetett. A freskófestészet[1] lett volna az egyedüli terület számára, de a mostoha viszonyok nem engedték meg ezt a fényűzést. Csak a nagyobb épületek, mint például a gyulafehérvári palota termeit festhették ki, a bibliai jeleneteket ábrázoló freskók azonban a fejedelmi palotával együtt elpusztultak. A vidéki kastélyokban csak dekoratív díszítések töredékei maradtak meg. (Szentbenedek.)

A reformáció az egyházi festészetet fojtotta meg, s helyette nem növekedett új világi festészet. Pedig épp a festészetben indult meg legkorábban a provinciálódás, a regionális elszíneződés folyamata. Az erdélyi szárnyasoltárok tekintélyes része külföldi művészek rajzait, Schongauer, Dürer metszeteit használta fel.

Azonban az idegen munkák felhasználásánál is jelentkeznek a sajátos magyar alkotásmód jegyei. Egy kis változtatás, egyes részletek elhagyása már átalakítja a mű jellegét. Az 1520-ból való s ma a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött csíkmenasági oltár[2] mestere Dürer metszeteit dolgozta fel, de azokat nem tette át egyszerűen színes ábrázolásba, hanem a német mesterek kompozícióit ízlése szerint átfogalmazta. A részletező előadás helyett összefoglaló tömörséggel találkozunk. A hétköznapias vonásokat elhagyja, a Madonna nagy

[1] V. ö. Balogh Jolán: Olasz falfestmények Gyulafehérváron. Kolozsvár.

[2] V. Roth: Siebenbürgische Altäre. Strassburg, 1916. LXIV. tábla.

fejkendőjét leveszi és láthatóvá teszi hosszú, hullámos, szőke haját, miáltal a hangulat poétikusabb lesz. Az Üdvözlet angyala diakonus ruháját antikizáló öltözettel váltja fel. A képek szerkezete szilárd és tektonikus vázat kap, a tövis-koronázás jelenetében Krisztus és a nádszálat nyujtó poroszló, mint drámai ütközőpont a középre kerül, kettőjük közé a művész tengelyként hosszúsüvegű alakot állít, az oszlopokat áthidaló ívnek épp a közepe alá. Ezáltal nemcsak szigorú szimmetriát ér el, hanem a középső alak homloknézete ritmikusan változik a mellette levő poroszló és Krisztus arcélével. Az architektúrát megfosztja díszétől, zömök és egyszerű lesz s többé nem a színtér jellemzésére szolgál, hanem oszlopai és ívnyílása segítségével a drámai cselekvés csoportjait támasztja alá és emeli ki. A német képszerkezetek a magyar művészek korrektúrája által olaszos jelleget öltenek. A magyar szintetikus formalátás közelebb áll az olaszhoz, mint a részletező némethez, olaszosan kiegyensúlyozott, kerül minden érzelmi túltengést.

A magyar kultúra a német műveltség expanzív ereje által, melynek legerősebb fegyvere a sajtó és a sokszorosító művészetek voltak, annak bilincseibe került. A kisebb művészek a német rézmetszeteket használták fel, mert feltaláló erejük kevés volt az önálló alkotásra, de mégsem volt olyan kevés, hogy a német formák burkában fel ne fedezhessük az olaszhoz hasonló magyar stílustörekvéseket. Olyan jelenséggel állunk itt szemben, melyet Spengler történelmi pszeudomorfózisnak nevez, értve alatta egy faj sajátos kultúrájának idegen ruhában való továbbélését.[1]

A magyar szárnyasoltárok akárhogy is utánozzák a német mintaképeket, egy líraian megformált arc, egy umbriaiasan félrehajtott fej, egy összefoglaló ecsetvonás elárulja, hogy az idegen máz alatt más faj rejtőzik. Az olasz hatás nagyon kevés képen érezhető, de ahol találkozunk vele, ott konfliktus nélkül képes a magyar stílustörekvésekkel egyesülni. A brassói barcasági múzeum őrzi a kora XVI. századbeli földvári

[1] O. Spengler: Der Untergang des Abendlandes, München, II. 227. és köv. ll.

Csikménaságí nárunyasoltár

Angyali üdvözlet 1543-ból.

Rapaics Raymund: Gyöngyvirág. A Pesti Hirlap Vasárnapja 1934 máj. 6. (Keppel.)

dipl fel.

VOIT PÁL

AZ EGRI FŐSZÉKESEGYHÁZ

A BUDAPESTI
PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNY-
RÉGÉSZETI INTÉZETÉBEN KÉSZÜLT
DOKTORI ÉRTEKEZÉS

alak feje fölött levő szalagon góth betűkkel «S. Ladislaus rex és Emmericus» felirás. A diadalív belső felén is kibontható volt még egy imádkozó alak feje és keze, de meghatározása ennyiből lehetetlen volt.

Huszka József.

SELMECZBÁNYAI ÖTVÖSMŰVEK A XVII. SZÁZADBÓL.

Az ide csatolt ábra a selmeczbányai ötvösművesség egyik jellemző példányát tünteti föl.

A szenteltvíz-tartó vastag ezüstlemezből trébelt mű, finomabb részeiben vésettel és ponczolással diszítve. A 90 mm. átmérőjű félgömb alakú, kettős horonynyal s pálczataggal párkányozott s fedélre járó víztartóból 165 mm. magasságig nő ki a mű tulajdonképeni becses részlete, mely a boldogságos szüzet, karján a kisded Jézussal, két tulipánvirág s három angyalfő között ábrázolja, trébelt féldomborműben.

A boldogságos szűz a víztartó edényből fél testével kinőve van ábrázolva; hosszú, csipőjéig leomló hajat, fénykörrel övedzett fején pedig levélidomokból alakított abroncsos, nyilt koronát visel. Ruhája bő ránczokban hull alá. Balkarján a kisded Jézust hordja. Feje dicskörrel övedzett, jobb keze két újját áldásra emeli, baljában pedig kereszttel ékes világgömböt tart. A szűz balkarjára gazdag redőkben leomló kendő van vetve; jobb és bal válla felett, mintegy abból kinőve, egy-egy tulipán látható, melynek szára szelíden hajlik kifelé jobb, illetőleg balra. A baloldalon kinövő tulipán szára három, a jobboldalon kinövőé pedig négy stylizált levéllel bir s magával a virággal együtt erősen kidomborodik. A virághlepel három osztályú s középső levelének széle fel van hajlítva. A három, féldomborműben alkotott szárnyas, fejük körül fénykörrel bíró angyalfő közül az egyik a boldogságos szűz jobbján, a másik a balján, a harmadik a feje fölött van elhelyezve. Ez utóbbi dicsköréből, azzal s az egész hátlappal egy tagot képezve, még egy lóherlevél alakú, középen felfüggesztésre szolgáló nyilással biró tag nő ki, melyen a művész és a város jelei láthatók.

A legtöbb domborulat és a közök vésővel, a szűz bal karjára vetett kendő «szép sűrű vászonponczol»-lal* van téve, míg a tulipán két közbenső levelének visszahajló belső oldala, a szűz feje fölött levő s ennek dicskörét az angyalszárnyakkal összekötő háromtagú stylizált levél, úgyszintén az ehhez hasonló, de a két oldalt álló angyalfőt a középső alakokhoz kapcsoló pótlékok felülete már ritkább s kettős végű «pontütő»** ponczollal vannak diszítve, ellenben a két tulipánvirágnak keresztben czikkes szárai, leveleinek felénk néző lapjai s maguk a virágleplek oly aprón és sűrűen vannak ponczolva, hogy a ponczverő okozta pontocskák csak nagyító üveg alatt vehetők ki tisztán.

Az angyalszárnyak kettőshegyű pontütő ponczollal dolgozvák és lehetőleg

* Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. «Arch. Ért.» Uj f. III. k. 315. l.
** U. o.

ívtől számítva, az első szt. Zsuzsánna, kereszttel kezében. A második szt. Klára, keblén égő szívvel, kezében margitvirággal és előtte a felhőkből hozzá repülő angyallal. A harmadik szt. Anna olajággal, könyves térdeplője megett kupolás tornyos épületekkel. A negyedik szt. Margit, fején nyitott koronával, kezében egy szál szeret-nemszeret. A háttér fekete-fehér csillagokkal. A középvonaltól északra dülényalakú mezőt Dániel az oroszlánok között, Máté és Márk evangelisták jelvényeikkel, szt. Pál és a félhold töltik ki. Nap és hold a székelyek ős címerképei. Az északi rész hosszúkás négyszögű boltsüvegeiben a diadalív mellett a bűnbánó Magdolna szorítja meztelen melléhez Megváltója jelvényét, a keresztet. Mellette a már említett szt. Borbála nyitott koronával fején, kezeit mellén keresztbe téve, alázattal fogadja az angyal által nyujtott serleget. A következő mező szt. Katalinja jobbjában olajágat s baljában hosszú, egyenes kardot tart. Kibontott haját halántékán rózsakoszorú övedzi. Az északi oldal e három női szentje állva, térdképben van előtüntetve, míg a következő negyedik, szt. Ilona, a déli oldal női szentjeivel együtt, térdeplő helyzetben van. Szt. Ilona fején nyitott korona, kezében feszület, háta megett torony, előtte a golgota.

Freskóink színezése szegényes. Csak fehér, fekete, aranysárga és vörös állott festőjük rendelkezésére. Van ugyan egy pár ruhán zöldes szürke is, mit a sárga és fekete keverésével értek el, a valódi zöld és kék azonban teljesen hiányzik. A vörösnek három változata a sötét karmin, a sárga keverésével előállított téglavörös és a fehér hozzáadásával előállított rózsaszín, mely kiválóan a Dániel köntösén észlelhető. A zárkövek helyén alkalmazott címerpaizsocskák címerképei között többször találjuk a 8 pólyát, gerendákat, csillagokat, tulipánt, keresztben nyilakkal átlőtt szívet és egy helyen Háromszékvármegye lefordított címerét, a vértes kart, kardján szív- és medvefővel. Az ornamentatió legszebb virágmotivuma a Székelyföldön is tenyésző tavi rózsa, a lotosz. Templomunk boltívein feltünő a női szentek sokasága (8 drb.) és az evangelisták meg próféták mellett a magyar szentek hiánya. A XIV. és XV. századokban kifestett székely templomokból elmaradhatlan szt. László és még egyik vagy másik magyar szent. Hitem szerint Menaságon sem feledkezhettek meg róluk, s ha már a bolthajtáson nincsenek, úgy az oldalfalon kellett lenniök.

Az északi fal képei kibonthatlanok voltak. A déli falon azonban csakugyan reátaláltam szt. László bárdos, görbe kardos, vasba öltözött, legyűrt csizmaszáras alakjára. Fején zárt koronát visel és botmódra tartott fokosán székely címer-képek rajzát, csillagokat, félholdat hord. Jobb kezében országalma. Mellette még kivehettem szt. Imre hermelin palástos alakját kezében liliommal és fején zárt koronával. E két álló

évszámot, mely csak a régi festett felirás megörökítése. Az évszám és Anno mellett még vagy három sor írás nyomait láttam a festésnyomok között, de az egyes betűket kivenni lehetetlen volt. A meszelésre vésett, előttem érthetetlen nagy betűk a régi felírás kezdőbetűi lehettek. Templomunk szentélyének oldalfalait tehát 1665-ben festették volna ki. Ugyan e kori a még teljesen ép karban lévő, soha be nem meszelt bolthajtás is, melynek késő góth hálóbolt süvegein ékítményeket és 16 szentet találunk. Hogy a szentélyt akkor boltozták-e be vagy még előbb egy századdal: nem tudjuk. Tény, hogy a csúcsíves stil templomépítésnél nagyon soká fentartotta magát hazánkban, de hogy a XVII. század közepéig benyult volna, az alig képzelhető.

A festés 1665-ös évszámához is kétely fér, mert a boltsüvegek teljes jó karban lévő ornamentatiója átmenetkori renaissancenak látszik, tele kora-renaissance, sőt góth elemekkel. A kevert góth és latin betűs felirással megnevezett szentek ruházata is a XVI., sőt a XV. századra utal bennünket. Igaz, hogy a nagy rész bibliai kosztümben van feltüntetve, de a szent Borbála ruházata a vállán alkalmazott bugygyokkal a XVI. század közepére vall, — sőt a nyelvekre hasogatott bő felső ujj és a kehelyt nyújtó angyal szárnya határozottan még a XV. század ismertető jelével bír. A nyitott koronák, a felirások góth és latin betűi, a leirt ruházat s az angyalszárnyak alakjai kényszerítnek legalább egy századdal előbbre tenni templomunk kifestésének korát az 1665. évnél, mely valószínüleg a bemeszelő hibás olvasásából eredőleg maradt reánk. A mult nyári fölfejtéskor én már csak a két utolsó számot voltam képes megállapítani, mit már előadtam. A bordák összefutásán, a zárkő helyére felszegezett festett fapaizsocskák össze-visszamázolt czímerképei azonban a XVII. század tüntető hazug modorában beszélnek hozzánk. Azt hiszem, leginkább megközelítjük a valóságot, ha az 1665. évszámot csak mint az újra átfestés és kijavítás idejét fogadjuk el és a beszélő ornamentek, kosztümök és góth betűk tanúságtételére támaszkodva, templomunk szentélyének beboltozását és kifestését legalább is egy századdal előbbre teszszük. Ekkor még széltében dívott a csúcsíves modor nálunk, kivált falun, a félreeső helyeken.

Szentélyünk boltívezetén a diadalívtől számítva középen az első kép az atyaistené, ősz szakállal, háromszögbe zárt fejjel, palásttal és áldó kezekkel. A második a feltámadó Megváltóé. A harmadik a repülő galamb képében ábrázolt Szentléleké, a negyedik egy zárt koronát tartó angyalé. Az ötödik mezőt két hat-hatszárnyú angyalfő tölti be. E középső sortól délre a négy dülényes mezőt Illés próféta, János és Lukács evangelisták meg keresztelő szt. János foglalják el. A velük egy sorban levő ötödik mező a napé. Az öt mező között és alatt levő hosszukás négyszögek alsó része növényi ornament, míg felső felében, a diadal-

hogy mi ezen fenn leírt két czímerváltozat közül a növekvő farkast tartjuk régibbnek, erre utalnak az országos levéltárban őrzött 1462. és 1464. évi pecsétek s egyátalán mindazon sphragistikai emlékek, melyek az 1490. évet megelőző időből származnak.* Ez időszaknak mintegy befejezője sírkövünk, melyen a növekvő farkas az atyai, az egyszarvú az anyai czímer helyét foglalja el.

1490 után kezdődnek a heraldikai zavarok a Szapolyayak czímerében. Ez időtájon nyerhették a czímerbővítést, a négyelt czímert, és ettől kezdve az egyszarvú nemcsak egyenrangú lett a növekvő farkassal, de azt gyakran háttérbe is szorítja. Ha a pajzs négyelt vagy hasított, gyakran a főmezőt foglalja el, sőt a család egyes tagjai az egyszarvút önállóan is használják pecséteiken. Szapolyay István 1499. évből származó sírkövének** mestere, valószínűleg a heraldikával semmit sem törődő olasz mester lévén, e sírkövön a czímerpajzsok elhelyezése helytelen és semmi heraldikai bizonyítékot sem nyújt.

Ha tehát — a min kételkedni nincs okunk, sírkövünkön a czímerpajzsok elhelyezése rendszeres, akkor a Szapolyay czímer-kérdés teljes tisztázása egyszerű genealogiai kérdés megfejtésétől válik függővé, t. i. kitudni azt, hogy ki volt a két Szapolyay nádor édes anyja? Ha ezt sikerült kikutatnunk s ha az így kikutatott család czímere egyezni fog a Szapolyay-czímer egyszarvújával, ez esetben a Szapolyay czímer-kérdést tisztázottnak tekinthetjük.

Csoma-Cserghető.

Arch. Ért. 1890. 4. r.

A CSIK-MENASÁGI TEMPLOM FALFESTMÉNYEI.

A mult nyáron, két évi készülődés után végre a csik-menasági róm. kath. templom freskóinak felfejtésére és megrajzolására indulhattam. Az előkészület a püspöki engedély kinyerése és megérkezése miatt tartott oly soká, mert az őszszel kapott elfoglaltságom csak a következő nyáron tudtam igénybe venni másnemű engedély miatt. A kaparás nem sokat eredményezett, mert a szentély oldalfalának freskóit képtelen voltam a mésztől megtisztítani, mivel mész és vakolat freskóstól együtt omlott csekély érintésre is.

Az északi fal első íve alatt, melybe meszelés után 665 évszámot és néhány nagy betűt vésték be, mégis sikerült a felette gondos kaparással megmenteni a régi festett évszám némi maradványát. Ugyanis a Szentlelket ábrázoló galamb körítő koszorújának egyik oldalán Anno és a másikon 65 évszám igazolni látszik a bemeszeléskor bevésett

* Turul V. 3. füzet.

** Arch. Ért. X. köt. 135. l.

Csíkmenasági

templom.

román és gótikus

részletekkel.

Pásztortűz

1941. 30. l.

Csíkménasági oltár

részlete

Hankiss

196. l

Magyar arctípusok a csíkménasági oltáron (1543)

Részlet a selmeci Szent Katalin-szoborból (1520-tól)

Csikmenasági oltár

1543.

Repr.

Kampkörepkfassobr.

308. l.

1933.

Jan. 20. A kiülölött ázuészt

hux

Csíkmenasági templom

falképei

I.

Gerecefalképek

493, 494. l.

másolatai Huszka

József-től a MOB-

nál.

1910. Munkácsy Mihály:

Sz. Munkácson 1844 február 20-án. I

Árvizi jelenet.

A kiáradt folyó vizétől elö
már bedőlt falon és a rozoga tetejü
Körülöl a falra felmászott fiú, ~~egyik~~
a küzdelmet; a nagykendőbe burkolózo
csapta össze; a két siró gyermek köz
~~Ta~~ zokog ~~meg~~ testvére összekulcsolt k
tövében erőteljes férfi csák~~ányával~~ bjavul
ketten ~~egy megmentett~~ fiatalembert t
atyja kétségbeesetten siet segitségü
összeesik és a hozzájuk tartozó térd
vő három apróság egyikét, jobbjával k
madik asszony, a kinek közelében idő
kis gyermekét nyujtja a falon álló s
előre görnyedt vén zsidó válik ki és
kája ragadott meg, lehajlik és gyerm
morkodik, harmadika fiát hóna alá k
atya vezeti és viszi hátán gyermekei
a melyeknél folyik a mentés nehéz mu
mellett balról ~~egy~~ férfi áll derékig
hesse~~nnnn~~ egy asszony közeledik hát
melytől jobbra többen várják a segit
balról: Munkácsy 867.4.

Lép úgy és

Vászon, méretei 102: 143 cm

Munkácsy Mihályné ajándéka

904:IV.29.

Aj: Munkácsy Mihá

Csikós András

A Gyöngyösi Galiria krónikája

Hevesi szemle 1985/3

Csikmenasági (Tk.) templom

falfestmenyei

1306. TALPAS POHÁR, ezüst, trébelt
bati napot, amint Adonáj, a t
Silber, mit jüdischer Aufschrift. U

1307. TALPAS POHÁR, ezüst, részben
és gerezdes. Boroszló, XVIII. sz.

l.

Arch. Ert

1890.

345–348. l.

1308. KÉT MENNYEGZŐI SERLEG,
kisebb csészét tartanak. Renaissa
sancestil. Deutsch.

1309. FÖDELES POHÁR, ezüst, barc
Pokal, Silber. Augsburg, XVIII.

1310. FÖDELES POHÁR, ezüst, hatg
e. f. — Gedeckelter Pokal, S

1311. KIS BILIKOM, ezüst, trébelt rok
Wilkomm, Silber, mit Rokokodek

1312. TALPAS SÓTARTÓ, ezüst, hár
fass mit Fuss, Silber, Wien, 1816

1313. NYELES POHÁR, ezüst, négybo
füzér, madár, nyúl és mókus. Zsic
szólitom.) Magyar, XVIII. sz. —
XVIII. Jh.

ÉNCE. — SCHMUCK UND DOSEN.

1320—1359.

füzéres diszü ezüst tausirozással. Jelezve: Bajlon à Paris.
hr, Bronze vergoldet, mit Girlanden in Silbertauschierung
sch, Louis XVI.

diszitéssel, hátlapján festett zománc női mellkép. Jelezve
XVI. — Taschenuhr, Gold, mit Louis XVI. Dekor. Auf
leremail. Signiert: Marchand, Paris, Französisch, Louis XVI.

gozással, vésett arabeszkes diszitéssel. Francia, 1850 k. —
Arabesken. Französisch, um 1850.

máncos oldalakkal és indás peremdisszel. Svájc, 1800 k. —
um 1800.

ális, zöldalapu, zománcdiszü keretében kétoldalt egy szi-
Szt. József. Magyar, XVII. sz. — Hängemedaillon, Gold,
ge Jungfrau und der heilige Joseph. Ungarisch, XVII. Jh.

arany foglalatban, födelén ovális arany keretben miniatur
— Runde Dose, grüner Lack, in Gold gefasst, am Deckel
ranzösisch, E. XVIII. Jh.

rokokódiszü aranyfoglalatban. Francia, XVIII. sz. — Ne-
Gold gefasst. Französisch, XVIII. Jh.

Csikmenasági templom
Körablaka

Kiöpeczi Sebestyén József
Régi székely népi
eredetű műemlékeink -
Erdélyi Muzeum
1941. 38. l.
képpel -

Csikménasági
szárnyasoltár
M. N. Museumban 1543.

Divald Magyarmuvenl
166. l.

Divald szerint az
1520-as
években készült

A Passiót ábrázoló
szárnyfest mennyek Dürer
metszetei után készültek

10 f
MAGYAR KIR POSTA
10 f
MAGYAR KIR POSTA

Csikménaságí

szárnyasoltár

XVI. század

M. Nemzeti Múzeum

tulájd.

Repr.

Dívald Magyarművesm.

175. l.

Csikmenasági
Mária-szobor

l.

Batthyáneum
I. 97-99 l.
Keppel

Komárom.

Az őrházzal védett hid
vár és város épületei fölött a
a háttérben pedig hegyek látsz

COMOR.

magyarázó szövegének kezdete:
Blockhaus.

Rm., mér. a vk. 6.3: 1

140-

Csíkmenasági

Szentséghár

gótikus

l.

Batthyaneum

I. 108, 109. l

Kerpel

Komárom.

A vár terén katonaság van fe
őrszemek állnak; balra a háttér
térben az iránytüt nyerjük. Feli

WAHRE CONTRAFACTVR DER VEST

magyarázó szövegének kezdete: A.
Donaw Flu.

Rm., mér. a vk. 8.7: 13.3 cm
Neue Ungar, und Siebenbürg. C

Csikmenasági templom

l.

Balogh Erdélyi ven

nevem

COURTENS FRANZ. Hazatérő nyáj.

Csikmenasági oltár

1543.

Részlet –

Szépmüv. Muzeum

Repr. –

Magyarvelődtört

II. 119. l –

„Európa" lapterjesztő
f. kiadóhivatala

Budapest

V Visegrady u 36

Csikmenasági oltár

Krisztus ostoroztatását ábrázoló képe

Szépm. Muzeum

Repr.

Varmagyis

II. 491 l.

Csikmenasági oltár

Roth Sieb Alt

85, 162-166. l.

169, 175. l.

Fresko u.-o

165. l.

hirlap bizományi iroda és könyvterjesztési
vállalat
Cégtulajdonos: ifj. GREIF BÉLA KALOCSA.

F.

Európai Lapterjesztő

Vállalat

Budapest

V. Rothermere u. 12. III. 2.

Csikmenaság — Csik m.

r. k. terpla

bővítési terve. Sztehlo Schulek. 1915

1:100

1) Alapraj z 1:100 földút

2) " 1:100 karatmag.

3. Hossmetnet.

4) Hossmetnet a mellékhajón át

5) Keresztmetnet.

6. Déli homlokzat

7. Eszaki homlokzat

8. Keleti

9. Nyugati homlokzat

10. 4 db tanulmány + 3 db. –

11. 16 db papír másolat. + 5 db

12. felvételi alapraj jelen allapot.

13. a szárnyasoltár predellája Huszka József 1889.

jelen leg. Kolozsvárt.

14. Huszka mehrajzolat és boltonszészletek vázlat 1887.

15 4 szárnyasoltár festett vázlatrajz 1887.

oltár (1543) tit.

2.

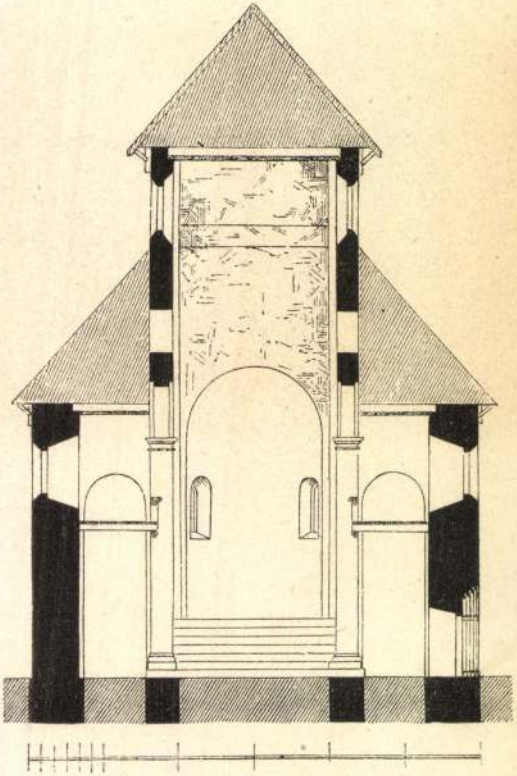

3.

Czikmindszenti Kápolna

l,

Balogh Erdélyi ren

140/29. l.

Róna József. A Klapka-siremlék féinagyságú mintája.

Csíkmindszenti

szentsegház

gotikus

l.

Batthyáneum

I. 110, 111. l.

képpel

Komárom.

Ezen lapon, mely a várat t
az iránytü van jelezve, fölül
gyalok lebegnek. Felirata a dr

COMORA,
Descrita, e Dedicat
Dal P. Cosmografo, e Le
All´Illustrissimo Si
Conte Leopardo Martineng
Primogenito
Dell´Ecc S. Conte Frances

magyarázó szövegének kezdete:
zése: 5. Ponti Stabili.

Rm., mér. a rl. 26.3: 43.

140-95

Csíkmindszenti

templom

l.

Keöpeczi

25. l.

képekkel

26. l.

Csikó Miklós

Részt vett 1962-ben a szegedi Móra Ferenc Muzeum kupolacsarnokában megrendezett csongrád megyei rajztanárok kiállitásán.

Rajztanitás 1962. V.sz. 30.l.

1964 FEB

1021

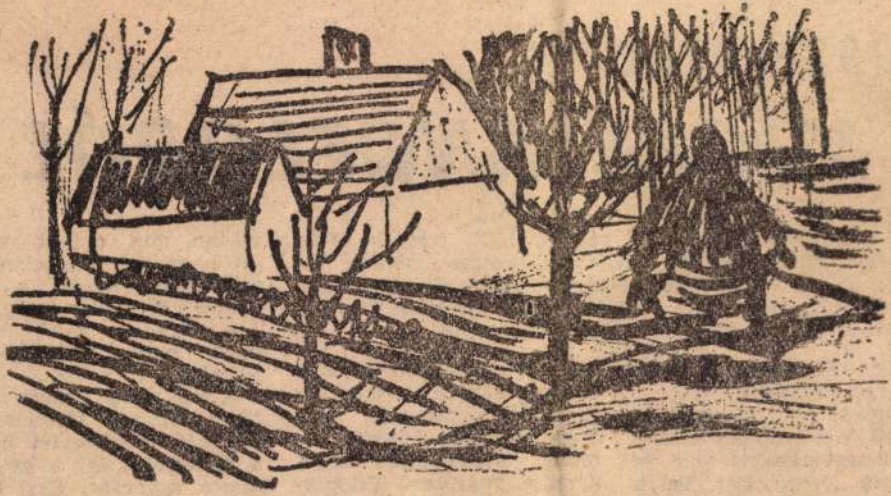

CSIKÓ SÁNDOR: TANYA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÖRTÉNETEK

MICHELANGELORÓL

Négyszáz esztendővel ezelőtt, 1564 február 18-án hunyt el Buonarroti Michelangelo olasz szobrász, festő, építész és költő, a reneszánsz nagy alkotója, minden idők egyik legmonumentálisabb művésze. Életéről, alakjáról, műveiről most történeteink.

Még fiatalember volt, amikor kollégája, Pietro Torrigiani egy heves művészeti vita folytán alaposan összeverekedett vele és bezúzta orrcsontját. Talán arcának éktelenkedése is hozzájárult ahhoz, hogy felfokozza művészi becsvágyát — megmutassa [illegible] kutatót, akik ismét kiásták és tudományos hitelességgel megállapították róla, hogy a híres Praxitelész-műve. Michelangelo várt, amíg a nagyszerű Praxitelesz-szobor felfedeztetésének híre elterjedt, azután műterme sarkából elővette

[illegible] válóan, míg a többi alakját hanyagul. Michelangelo hunyorogva nézett a kérdezőre, és így válaszolt:

— Minden festő saját magát tudja legjobban lerajzolni.

A kor egyik ismert olasz főura Cosmus Medicis herceg két művészetet űzött, a festészetet és a szobrászatot egyaránt. Egy Neptunt alkotott és azt Florence piacán egy forrás fölé helyeztette, hogy min-

MDK

Csikó Sándor
munkásfestő

a jászberényi Fémnyomó és Lemezáru
gyár képzőművészeti szakkörének felet
séges tagja kiállítaton mutatja be
három évi munkásságának, legjobb képeit.

Mozaik: Munkásfestők
Népszava 89 évf. 233 sz 1961 okt 1.

Csikó Sándor, Jászberény

MDK

Táj este, o.

Szolnok megyei képzőm. téli tárl. Damjanich J. Múz. 1955. dec.

Csikor Irén

1915/16 – 1918/19

Ferkajszőrmfőiskérk

73.1.

MINDEN KORREKTÚRÁT
VISSZAKÉRÜNK!

KORREKTURA

Küldetett: 1934 OKT. 11.

Visszaérkezett: _____

PÉLDÁNYSZÁM? 421-460

A KÉZIRATOKTÓL ELTÉRŐ
SZERZŐI JAVÍTÁSOKAT
KÜLÖN SZÁMÍTJUK FEL

Csikor Ferenc

1919

Ki tud róla?

ge tobb, mert az idő rövi

fát beszerezni nem tudta

A 200 darab állvá

kölcsönzési dijért bocsáj

emelőnek kölcsönzési dija

11.000 Kor.

Csikós.

A II. Megyei Képzőművészeti Kiállítás(on) - Vásárhelyen - „Verők István, a Magasépítő sztahanovistája" c. képét állította ki, (említve) azonkívül „Viharsarok" c. munkáját. (említve)

Viharsarok, Hódmezővásárhely, 1952. Jún. 26.

Csikós, festő

Pásztortűz, 1924. X. évf. I. fele
76-79. l.

Törvisi Géza: Kulturalis nemle

Csikós
festő

1974-ben 88.000 lakás épült.

—: Urbanizáció

Tükör, 1975. febr. 18 - 7 oldal.

Csikós
fotós

Az Ajpád uti felüljáró
(repro)

—: Közlekedés
Tüdő, 1974. jul. 23 - 6 lap.

Csikós
fotós

Az Építésztudományi Intézet
kísérletei. (repro)

— Építés
Tudor, 1974. Ott. 8 - 6 lap

Csikós
Sándor

Megkezdte próbaüzemelését a
Budapesti Vegyiművek új üzem-
része.

— : Beruházások

Tükör, 1975. ápr. 8 - 7 oldal.

Csékos
fotós

Kőbánya – Újhegy-i lakótelepen
1.800 új lakás készül.

— : Bernhardsch

Tükör, 1975. ápr. 29 – 6 oldal

Csikós
fotós

Ellenőrzik a Duna vízének
szennyezettséget 150 kilométeres
szakaszon

— Vízügy
Tükör, 1975. május 13-7 oldal.

Csikós
fotós

Összeszedek Budapesten a vonos
autóhat

–: Autók

Tükör, 1975. jun. 3-7 oldal.

Csikós
festés

A szárhalombattai Dunai Kőolaj-
ipari Vállalat tej üzemrésze szőnyet
segítséggel készül. (repro)

— Bemhárás

Tükör, 1974. okt. 8 – 6 lap.

Csihós
fotós

Gabcsihovo-Nagymaros-i vízilépcső
előkészületei folynak.

– : Energetika
Tulior, 1975. okt. 21-7 oldal

Csíkos

Finnországnak és a Tiszai Hőerőmű-
nek készet nagy turbinákat a Láng
Gépgyár.

—: Spar

Tükör, 1976. febr. 3 - 6 oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR

Tiszatáj

Gilán

/1021

más köté

Futó napokbar

A napok futnak:
velük fut erőm.
Az idő futhat,
s ki tesz túl az időn?
Hányszor éreztem már: most
észre kellene végre térni,
s elérni azt a várost,
hol iránytűm már nem tér ki.
S mindig: a becsület:
helytállni, menteni;
és tisztán! De lehet
boldog szobrász, aki
pár szilánkot kapar
csak a kőről, melyből
jel lesz? Míg csakhamar
elporló zűrzavar
s cserép válik szívemből.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 APR

Tiszatáj

Gikós

1021

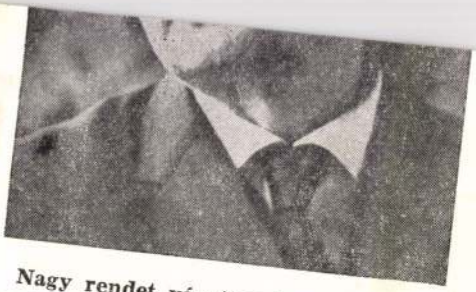

Nagy rendet vágott a kaszás. Megint — mondanánk —, ha nem riadnánk vissza az összehasonlításoktól; mert veszteségünk rendkívüli. A legnehezebb föladatok egyikét kapta a toll: papírra vetni, hogy Németh László nincs többé.

Állócsillag hullott le a magyar szellem égboltjáról. Majd fél évszázadon át fényesen világított; mindenki, aki irodalomban, tudományban, művészetben emelkedett célok felé elindult, bemérhette hozzá útját. Fénye nem csökkent, mindig s messziről látható volt. Első műveitől az utolsókig — a Tanútól a Megmentett gondolatok-ig, a Gyász-tól az Irgalom-ig, a VII. Gergely-től Az írás örömé-ig — változatlan erővel sugárzott. Életműve valódi arányait, reális mértékét hiánya adja meg. A halálát kísérő gyász nem túloz. Prózája a XX. században csak Móriczéhoz mérhető.

is va
a fér
sult
mely
népe
civili
nek
én a

ményével összekapcsolni s egy
ban véve pedagógiai műben értelmisé-
günkön át népünk közkincsévé tenni"
— írta egy kései tanulmányában. A Mi-
nőség az író szóhasználatában egyszerre
volt szociális és kulturális program és
a középszerűséget meghaladó belső
igényszint. A magyar művelődés bar-
tóki modelljének eszmei és vitális gyö-
kere, valamint magatartás, életvitel,
emberi atmoszféra. A szocializmusnak
nem kritikája, nem megkérdőjelezése,
hanem „hibaigazítása", továbbépítésé-
nek szándéka.

A Németh László-i életmű alaptör-
vénye a világ megkettőzése: valóságra
és ideára, eszmére és utópiára. Feszült-
ségét a Van és Lehet kölcsönhatása
táplálja. A kiválóság a világgal kény-
szerűen keveredik, s ebből ered az erő-
feszítés, hogy a lehetőség sokféleségé-
ből a történelemtől, sorstól önmaga s
népe számára a legkívánatosabb vál-
tozatot csikarja ki. „Utópia és eszme
elválaszthatatlanok: a szocializmus nem

Csikós
fotós

Megkezdte a próbaüzemeléset
a Dunai Vasmű új lemezcsé-
vérője.

—: Spar
Tükör, 1975. jul. 15 – 6 oldal.

Csikós
pósa

Az ujpalotai lakótelepen
a 100.000-dik lakást ad-
ták át.

—: Lakásépítés

Tükör, 1974. márc. 5-6 oldal.

Csikós
folós

A budapesti Műszaki Egyetem
mikrohullámú tanszékén a ta-
nárok és diákok közös munkával
rádióállomást építettek

—: Oktatás.

Tükör, 1975. márc. 4. – 7 oldal

Csikós A.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1892.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

MDK

Csikós Albert /Csikos . . . . . Béla/ /Eszék/

a bécsi képzőművészeti akadémián ezüst Fugger-érmet kapta

Kitüntetett magyar müvész-növendékek. ~~Vas.xxUjs.~~
Vas. Ujs. 1889, 487 l.

3+1+3 tengellyel, kapukarate alapján

780 körül.

MDK

Csikós András, Jestő

1

Hódmezővásárhelyen nőletett. Piktúrája is nőlőrázosához kapcsolódik.
Rajz és földrajz-nakos tanár. Néhány képe már tárlaton is látható volt. Első nagy sikere az olvasó népést mozgalom pályázatára készült plakátja.
Pünkösti Árpád: Csikós András plakátja M. 12.

Népszabadság Bp. 1969. dec. 21.

MDK

Csikós András, grafikus

2

Olvasó népért mozgalom plakátja:

Repr

Pünkösti Árpád: Csikós András plakátja

M. 12.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 21.

Csikós András

A tárlaton szereplő művei:

„Öregfal", olaj, 50 x 72 cm.;

„Udvarban", olaj, 50 x 50 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi ő szi tárlat,

Hód mező vásárhely, 1971

oldalszám nélkül

Gikós András

A miskolci Képtárban ma megnyílt hódmezővásárhelyi festők kiállításán művei szerepelnek.

Déli Hírlap, 1942. jan. 22.

CSIKÓS ANDRÁS

Műrei kiállítva az alábbi
tárlaton.

(moldvay): A vásárhelyi művész -
terep egyi kiállítása elé.

NÉPÚJSÁG - EGER - 1971. szept. 28 -

Csikós András

Vásárhelyi születésű, gazdag felületeiről is örömmel kell szólni

Dömötör János: Vásárhelyi művészet

Alföld 1971/10 72 old.

Csikós András.

A vásárhelyi őszi tárlaton
két képe szerepel.

Palmer Zoltán: Hagyományt megújító
találkozás.

Csongrád Megyei Hírlap, 1974. okt. 14.

Csikós András

Hódmezővásárhely Őszi Tárlatán alajfestményei szerepelnek, köztük „Öreg fal" – „Udvarban" c. képei (reszlítve.)

Tárlatról tárlatra

1971. X. 31. TV. 14.20 /12/ Ki

Csikós András

A Vásárhelyi Őszi Tárlaton képei szerepelnek köztük „Öregfal" – „Udvarban" c. (említve.)

Tandi Lajos: Őszi Tárlat Vásárhelyen.

Dél Magyarország, 1971. okt. 12.

Csikós András

a szegedi képtárban „üres tanya" c. műve szerepel. (említve)

Kampozició '72

1972. aug. 9. TV 17.55 | 11 | KGY né

Csikós András

Öregfal, olaj 50×72
Udvarban, -"- 50×50

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1971.

Csíkós András

Képei szerepelnek a Szegedi

Nyári Tárlaton

Magyar Nemzet 1972 augusztus 23

4. old.

Csikos András
festő

„Öreg fal"
(repro)

Zsigmondi Mária: Vásárhely varársa
Nők Lapja, 1972. jan - 2 szám

Gyhös András
festő

Fiatal vásárhelyi művész, aki
részt vett a 18. vásárhelyi tárlaton,
két képet mutatta be.

Szigmondi Mária: Vásárhely varázsa.
Nők Lapja, 1972. jan. - 2 szám

Csáhos András
festő -

Bemutatott képei absztrakt!
az ég, a föld, a fal geometri-
kusan kapcsolódik össze.

Szigeti Mária: Vásárhelyen.
Nők Lapja, 1972. jan. - 2 oldal

Csíkos András

graphus

„Udvarban"

(repro)

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról.

Müvészet, 1972. március – 29 oldal.

Csikós András

a békéscsabai Munkácsy Múzeumban rendezett XV. alföldi tárlaton művei szerepelnek.

(m. gy.): Egyik a XV. alföldi tárlaton.

Népújság, 1942. ápr. 14.

Csikós András

a XV. alföldi Találkozó

díjat kapott.

Szocialista Művészetért, 1972. máj. (2.)

Csikós András, festő

Szerepel a mátrahelyi őszi tárlaton.

Rózsa Gyula: Egy katalógus és egy kiállítás 7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 15.

Csikós András

Plakát /I. díjat nyert/ Repr.
az „Olvasó népért"
kiállításra./

A Szegedi Tanárképző Főisk. rajzszakos hallgatója.

Tiszatáj, Szeged 1969. VII. VIII. képmelléklet.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 MÁR 7.

DÉLMAGYARORSZÁG

március 25.

Plakátpályázat

1021

A Szegedi Tanárképző Főiskola történettudományi ülésszakának kísérő rendezvényeként plakátkiállítás nyílt a Semmelweis utca 5. szám alatti kollégiumban. A tárlat a főiskola rajz-művészettörténeti tanszéke által meghirdetett hallgatói plakátpályázat anyagát mutatja be. A pályázat két első díját Csikós András és Stéhlik János, a két másodikat László Anna és Darázs János, a két harmadikat pedig Tandi Lajos és Éltető Mária nyerte. Nívódíjjal Nagy Júliát, Boda Krisztinát, Urbán Lászlót, Sinkó Jánost és Köszler Antalt jutalmazták.

Csikós András

A MAJMOK — SEGÍTŐTÁRS
genetikusok, biokémikusok, ir
portja tanulmányozza a moszk
majmokon a modern onkológia

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 MÁR 27

Petőfi Népe

Csikós András

1021

● **Csikós András: Tanya.**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

916 MAJ 16

SONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: FEKETE SZÉK

oshoz

y sort se írtam
át néztem

s ellen

nok neked
gasodj fölém

ég homlokodat
ém.

nódja

ások hiánya, másrészt a
nagyományos étkezési szo-
kások, valamint az urbani-
zációs elmaradottság *meg-
növeli a második műszakot.*
Ennek hatása a művelődési
tevékenységben is mérhető,
hiszen *a falusi értelmiségi*

Alk

Pataki Ferenc

Tősgyökeres szegedi alkotó. Gyerekszobája a felvővárosi Tó utca volt, amely a rohamosan terjeszkedő építkezések miatt most már eltűnik a szegediek szeme elől. A Liget, Debreceni, Hóbiárt basa utcai akácok azonban emlékszenek még az egykori vásott gyerekre, a mezítlábas futballcsaták hősére, a ma 35 éves, befutott, jónevű fiatal alkotóra.

Amikor életére terelődik a szó, mappájába nyúl, és az egyik grafikáját teszi elém. Olyan, mint egy kiáltvány: „Barátaimnak! Gyerekkoromban asztalos, futballista, később gépészmérnök szerettem volna lenni. Eddig egyik sem sikerült. De mind ez idáig megmaradt bennem a kézművesség szeretete, a játék éhsége és a szerkesztés csodálata. Úgy gondolom, ezért foglalkozom többek között a sokszorosító grafikával. Máskülönben, ha nem tévedek, ezek a foglalkozások valamilyen hiányok pótlására szolgálnak. Szebben: kiegészítenek, legegyszerűbben: a festést egészítik ki, ezért nem tudom magamról elképzelni, hogy lemondjak a festés szabad öröméről a grafika javára. Ezzel ki is mondtam elmarasztalásom: a grafika közben, ha karcolok, szinte kívánom a pontosságot, fegyelmezettséget. Egy titokzatos vonása miatt nagyon szeretem: bármennyire is tudom már a körülbeli eredményt, az elkészült friss nyomat mindig tartogat rejtelmeket. Ezek jók és rosszak. A jókat szíves engedékenységgel fogadom el, a rosszak láttán minden vér kimegy belőlem. Olyan, mintha eddig sötétben festettem volna. Akkor újra nekifogok és próbálom legyűrni. Ilyenkor már jobban látom a végeredményt. Szeretem a

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 [illegible]

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS FESTMÉNYE — KASZÁLÁS

Hamar Imre

Fénytörés

Micike szombat délutáni zsúrjára sorra érkeztek a vendégek. Nyári Sándor a feleségével, régi barátai a háznak. Hárman a bérelszámolóból, Micike barátnői és munkatársai, akik délelőtt nagy tatarozást végeztettek magukon, hogy fonnyadó lányságukba egy kis időre legalább visszavarázsolják bőrük hajdani feszességét, az ifjúság illúzióját. Itt volt már a vállalati személyzetis, jó ötvenes férfi, a kontírozó könyvelő, ugyancsak éltesebb korú férfi, és az újítási előadó.

Micike egész hete boldog készülődésben múlt el. A ma délelőttöt fodrászatban vészelte át. Olyan hajkölteményt sikerítettek neki, hogy barátnőit egészen elsápasztotta a sárga irigység.

A tágassá tett nappaliban mind összejöttek már, csak éppen akit Micike a legjobban várt, akiért ezt az egész hajcihőt csinálta, az késett még: Dénes, a nagydarab, fekete fiú, a vállalati gépkocsivezető.

Sándor, a ház régi barátja töltögetett a grúz konyakból. Összecsendültek a poharak, ittak a jelenlevő asszonyok, hajadonok szépségére, fiatalságára. A tüzes konyaktól pajzán vicceket, csiklandós történeteket meséltek a férfiak. A nők pedig jól megmártóztak a legújabb pletykák fűszeres felhőiben.

Joli, a termetes, szőke lány tele szájjal mesélte a szép benzinkutas Sári egyik legutóbbi kalandját.

— Képzeljétek, nemrég városunk egyik tisztes polgára kocsikáztatta Sacit. Éppen kiértek a városból, amikor a tisztes polgár jobb keze felfedező útra lendült a dús keblű Saci ruhája alatt. A kocsi leszaladt az útról, kettőt [illegible] a kukoricás szélében hátára for-

mire a f
a mentők
Sári férje
ta venni
Így aztán [illegible]
hogy már a gyerek is Dénestől van, csak ezt eddig Sa
nem vallotta be férjének. Ez a vallomás aztán megtörte
első férjet, beleegyezett a válásba. Ahhoz nem volt el
okos, hogy rájöjjön a képtelenségre.

Azt hiszem, egy ideig nagy szerelemben élt Dénes S
cival. Dénes nevére vette a kisfiút. Persze, ez sem me
olyan könnyen, mint gondolták volna. Új albérletet k
restek, hogy a gyereket is kiszakítsák a régi környezetb
A hatóság pedig kiszállt egy alapos környezettanulmány
s amit ők az új lakóhelyükön a házigazdától, a szomsz
doktól szerettek volna eltitkolni, azt egyszerre elrontotté
Mert, ugye, a törvénynek tudnia kell, hogy az új a
méltó-e az apai szerep gyakorlására. Dénes akkoriban s
kat bosszankodott emiatt. Háromszor is albérletet cs
réltek. Sári persze nem tudott megváltozni. Gyakran elcs
tangolt idegen férfiakkal, sokszor csak az éjszaka vet
te haza.

Lassan-lassan Dénes is feladta a harcot. Elköltözi
Sárától. Azt hiszem, akkoriban a sport volt a narkotikun
Sorra nyerte a bunyóbajnokságokat. Valami szobát is k
pott az egyesület szertárában.

— De ha már nem szerette azt a nőt, most miért
hant úgy el? — sápítozott Micike.

— Megy most, és keresi a gyerek igazi apját! M
különben egy életre nyakában marad a kölönc — így
újítási előadó.

— No, de ne hagyjuk ezt a sok finom ételt veszen
be menni! — buzdította Sándor, a ház régi barátja a v
dégeket. Micike oldalazó léptekkel kisomfordált a szobál
hogy elleplezze kicsordult könnyeit. Nem a szép benz
kutas Sári tragédiája indította meg, önmagán esett r
a szíve, hogy ő ilyen nagy balek, hogy ő mindig így m
járja, ilyen élhetetlen pasasok kerülnek az útjába. Töb
rá sem tud nézni erre az álszent Dénesre. Úgy néz k
jámbor, mintha kettőig sem tudna számolni, s lám c
mik derülnek ki róla hirtelen!

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁR 20

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Csikós András

1021

TANYA

Csikós András rajza

elméleti tanítás csak mint-
még kevesebb. A tananyag
, az elméleti anyagra szánt
n is olyan könnyű megol-

tevékenységüket a TMTE és az FMKT keretében végzik.

Nagy szerepük van a be-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 ÁPR

TISZATÁJ

Csikós András.

1021

CSIKÓS ANDRÁS: ESTE A VÁROS SZÉLÉN

Sokszoroz, egyesít, s közbe
Szerb veteránt vág a fejem
Ványol, karnyol, szeret.

Ő áldott összevisszaságom.
Énekel, Kallóz, románozik.
Táncházból szöktethető, ha ittas.
Nála — alhatok.

Áldassék léte, áldassék létünk —
Hogy mindez ép ésszel végigélhető!
Ő meghal majd, s én meghalok.
Temető, mécsláng, kandeláberek.

Anya már nem lesz. Ez nem panasz.
De megörökíti önmagát, nekem.
Virágzik zúgó lombzenét.
Mellette pusztulás vagyok.

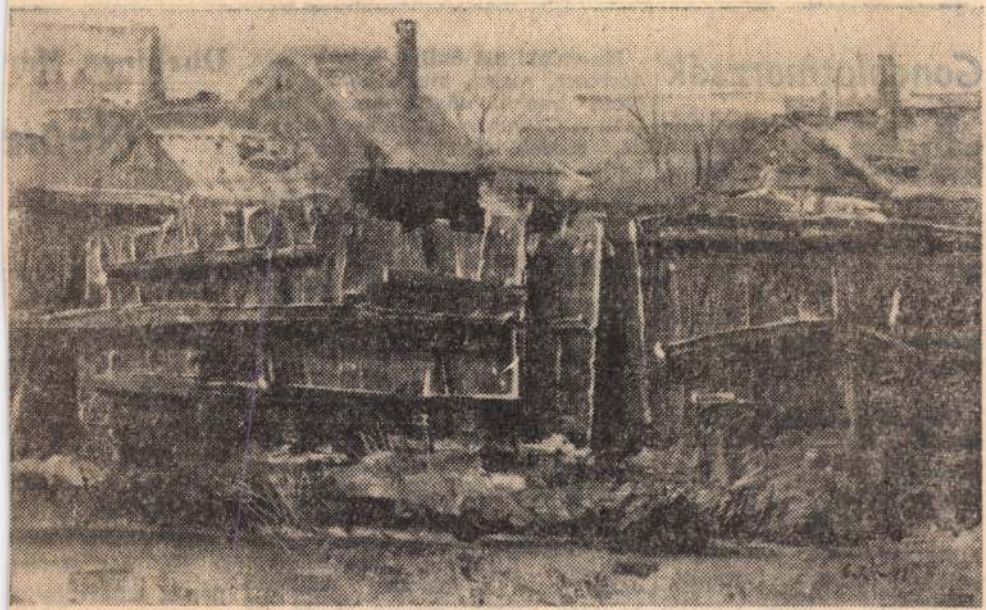

CSIKÓS ANDRÁS: PALÁNK

Csikós András, Csongrád Megyei Hetőmüvész.

Hetlap, 1979. okt. 28.

ott fekszik egy fűszál alatt! | az álom téged is pólyáb

Gondolatmorzsák

Ha önnek jó nevelést adtak, ez még nem jelenti azt, hogy valóban meg is kapta.

*

Sohase vedd le az álarcot — ha az jobb az igazi arcodnál.

*

A megfőzött rák bizvást mondhatja, hogy minden rosszon túl van már.

*

Vannak olyan nők, akik átveszik a férfiak rossz tulajdonságait és ezt emancipációnak tartják.

*

Az ostobaság valamennyi betegség közül a legsajátosabb. Nem a beteg szenved tőle, hanem a környezete.

(A Krokogyil gyűjtéséből)

Ha valaki azt hallja: fejes kuvasz, durbincs, marci, muki, babája, potyesz, bunkó, aligha hinné, hogy ezek a Tiszában található halfajok népi eredetű nevei Pedig tiszai tájon — főleg az idősebbek ajkáról — ma is gyakran hallani ilyen és ezekhez hasonló megnevezéseket, ha horogra akad egy-egy hal, vagy a halászatkor meghúzott hálók zsákmányát veszik vizsgálat alá. A magyar halászat színes világáról, így a halfajok elnevezéséről *Herman* Ottó, a nagy magyar természettudós és mások is készítettek feljegyzéseket. Ezek azonban a folyóban föllelhető halfajoknak csak egy részére terjedtek ki. A mostani, csaknem teljességre törekvő felmérés *Harka* Ákos nevéhez fűződik. A neves természetbúvár a szarvasi Haltenyésztési Kutató Intézet és a szegedi Tiszakutató Bizottság megbízásából vállalkozott a folyóban található halfajok számbavételére és az ismert, szinte valamennyi halfajta nevének az összegyűjtésére.

Durbincs, Mar

Népie

Ez azért is fonto
körei vízlépcső
például módosította
rajzi térképét. Ezze
dított el az érinte
halállományában is
halfajok, amelyek
zőtlenek az újonna
rülmények. Ezek r
idő után bizonyára
rületről. Így a fel
lászgeneráció már
a ma még ismert
népies elnevezéseke

Az azonosítás ne
harminchat halfajtá

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csikós András, festő-művész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1980 FEB 3

1021

CSIKÓS ANDRÁS: ÚTON

A trombitás, Kosszembe-
ek —, a másodikba pedig
századunk viharos szaka-
zait feltáró alkotásokat —
ngi Vera, Magyar rapszó-
ia, Allegro barbaro, Októ-
eri vasárnap, és soroljuk
ég ide a *Szabadits meg a*
onosztól és a *Magyarok a*
rérin című filmeket is. Az
tóbbi csoport ma joggal
ámíthat nagyobb érdeklő-
ésre, az ide tartozó mű-
ekre gondolva jegyeztem
eg az elején: elérkezett a
sszapillantás ideje.

Ezek a filmek egytől
gyig nemes szándékkal ké-
ültek, létjogosultságukhoz

ra, hogyan
tóknak m
tat, kapcso
mával, mi
úgy elérniü
ség befog
megérezze
mindezek
rakozzék is.

AZ AN
film felelt
sebben a
telménynek.
mert *Gábor* Pál az adott
kort inkább csak környezet-
nek alkalmazta, előtérbe az
embert helyezte, de úgy raj-
zolta meg a fiatal lány

hogy az életszerű jelző eze-
ket is joggal illeti meg. És
nemcsak azért, mert a do-
kumentumfilm, a játékfil-
mek mellett különösen, va-

séta egy új regény körül

Kárász József: Göröngyös út

a kolozs-
című fo-
részt kö-
ostroma
háziasz-
ot betü-
ell kezde-
oha van-

Még azt a példát is felhozták, hogy az „Égető Eszter" után Németh Lászlónak is kerülnie kellett tíz évig a várost...

(Az író vallomása: Nem kulcsregénynek, *korképnek* szántam könyvemet. Egy mai

tál, hanem életet. A tanyavilágot én is láttam, de a benne folyó életet nem, legalábbis ilyen mélyen nem. Ami a tanyáról bekerült gyermeket illeti: ez a Ferkó nem lélektani tanulmányok alapján megírt illusztrációs

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG

Csikós András

1980 FEB 9

Képtömüvész

1021

CSIKÓS ANDRÁS: Palánk

„E népzenének ki kell halnia. — Mert hiszen nem fejlődhetik saját talaján új, magasabb rendű formákba. Parasztkórus, parasztzenekar: ellentmondás. Ha kimüvelődik, nem paraszt többé, csak akkor lehetne megmenteni a népművészetet, ha a paraszt, a szegényparaszt maga eszmélne értéke büszke tudatára, és ha mint parasztnak (földműves munkásnak és nem falusi „pógárnak") volna módjában művelni hagyományos kultúráját anélkül, hogy ez primitivitásban marasztaná. De álom ez!"

(Balázs Béla idézi Bartók szavait 1938-ban megjelent „Levél a távolból" című írásában)

Egy-egy előadáson 1200 gyermek hallgatta a „Háry" dalait

(Fotó: Bohanek Miklós)

A MÁV Járműjavító férfikara

Levél

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Csikós András

PESTI MŰSOR
1979 OKT 17

festőművész

1021

VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLAT

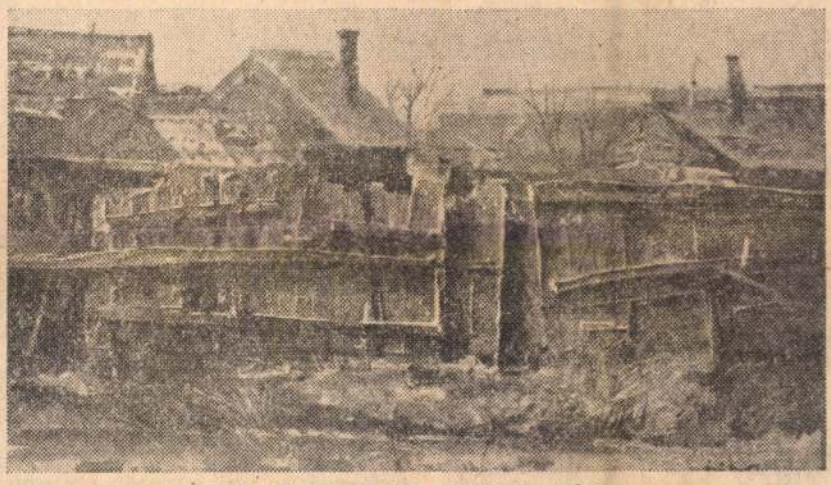

Csikós András: Palánk (Fotó: Egető János)

A hagyományos őszi vásárhelyi tárlat — amely 26. alkalommal nyílt a *Tornyai János Múzeumban* — ismételten a festők nagy seregszemléje. Bár a grafikusok, szobrászok is bemutatkoznak, de sokkal kisebb a súlyuk, mint máskor. Több mint 52 festőművész 140 képét, valamint 30 szobrász és 19 grafikus művét állították ki. Úgy tűnik, az utóbbi évek *legmagasabb színvonalú* tárlatában gyönyörködhetnek a látogatók.

A legnagyobb falfelületet *„a vásárhelyi iskola"* foglalja el. A nagy mesterek, mint *Kurucz D. István, Németh József, Szalay Ferenc, Fejér Csaba* mellett ott vannak a fiatalok, a pályakezdők is, figyelemreméltó alkotásokkal. A kiállítás alkalmat ad arra, hogy a látogatók szembesüljenek a vásárhelyi piktúra újabb kísérleteivel és azzal a valósággal, amely vásznaikon megjelenik. Az utóbbi években a vásárhelyiek igen sok fórumot kaptak — különösen Budapesten —, s így a hazai közönség megismerkedhetett az *alföldi realizmussal*. Tény, hogy a Dunától keletre nagyon sok a magányos tanya, s még sok ezren választják az apákhoz hasonló életmódot, de ott az új is, és a vásárhelyi festők az életformaváltást is ábrázolják. Azonban az őszi tárlat — amelynek festészeti anyaga rendkívül gazdag —, elsősorban a hagyományos témákban bővelkedik.

A kiállítás ezúttal sem csak egyetlen egy tájegység seregszemléje. Budapesttől Debrecenig, Gyulától Szegedig képviseltetik a műhelyek, iskolák magukat egy-két szép alkotással. Figyelemre méltó a budapesti *Vecsési Sándor, Czene Gábor* és *Lóránt János*, a szegedi *Zoltánfy István, Zombori László*, az esztergomi *Kollár György* ecsetkezelése.

Láthatunk izgalmas kísérleteket is. Úgy látszik, a hiperrealizmus itthon is egyre több követőre talál. Az élénk színek, az impresszív kifejezési lehetőségek sokkolják a nézőt.

Az irányzatok sokfélesége inkább a grafikusokat jellemzi. A szénceruzák, tustollak forgatóinak kicsi, de annál markánsabb a tábora. Nagy részük régi, kedves ismerős, évről évre jelen van az őszi seregszemlén. A rajzok elgondolkodtatóak, megdolgoztatják az intellektust. *Muzsnai Ákos, Szurcsik János, Engel T. Iván* alkotásai szellemes pamfletek is. A Szegedi Nyári Tárlat főszereplője *Tóth Valéria* volt. A vásárhelyi művésznő lány- és anya-szobrai most is osztatlan elismerést aratnak. Az őszi tárlaton ismét csak az ő plasztikáit lehet leginkább dicsérni. De figyelemre méltóak *Rátonyi József, Szabó Iván* figurái és *Fritz Mihály, Soproni Kutas László* éremsorozata.

A 26. őszi tárlat november 18-ig tekinthető meg.

Halász Miklós

Magyar Nemzeti Galéria:

Derkovits-emlékkiállítás

„... szállásainkon éhínség, fegyver,
vak hit és kolera dúlt
Győzni fogó még annyira
meg nem aláztatott ..."

Ahogy végignézem *Derkovits Gyula* több mint háromszáz kiállított remekművét, *József Attila Város peremén* című versének sorait idézgetem magamban. Ezek a sorok gondolataimban óhatatlanul a képek alá kívánkoznak, mert igen találóan illusztrálják a kompozíciókat.

Derkovits Gyula, a munkásosztály nagy festője, ez év április 13-án lett volna nyolcvanöt éves. Rövid élete alatt (negyven esztendőt élt) változatos és páratlan művészi utat járt be, pedig nyomorban, keserves küzdelemben leélt életében is csak tizenöt évet szentelhetett az alkotómunkának. A szülők — művészi hajlamai ellenére is — az asztalos szakma tanulására kényszerítették, s ez alól a kényszer alól csak úgy menekülhetett, hogy az első világháború idején önként jelentkezett katonának. Súlyosan megsebesült, a bal keze megbénult, tüdőbajt szerzett. Hadirokkantként 1916-ban asztalosmunkát vállalt Budapesten, és *Kernstok Károly* szabadiskolájában esténként ismerkedett a mesterséggel. A Tanácsköztársaság megdöntése után a nyomasztó politikai légkör arra kényszerítette, hogy egy időre Bécsben telepedjék le. Művészetét itt egyértelműen a közösséghez, a mozgalomhoz kapcsolta, s végérvényesen a társadalmi meghatározottságú ábrázolás felé fordult, megszilárdult proletárvilágnézete (1918-ban lépett be a Kommunisták Magyarországi Pártjába).

Pikturájának első korszakában mitologikus, biblikus témákba ágyazva mond ítéletet a kegyetlen korról, szimbolikusan vall a munkásosztály, a szegények iránti együttérzéséről. Tudatosan, jelképes megfogalmazásban lázong elviselhetetlen sorsuk miatt *(Utolsó vacsora)*. Bécsben festette két legjelentősebb alkotását, a *Halottsiratást* (1924) és a *Menekülést*. Ma is borzongató és szívbe markoló, ahogyan a megalázott, kitaszított, nyomorban, mocsokban élő munkanélküliek üldözött életéről — akiknek az életét ő maga is élte — vall. Társadalomkritikáját, forradalmisággá tudatosodó sűrítésével, ellentétével, az érzelmi és tartalmi megnyilvánítás egyéni módszerével fejtette ki. Festészete élete utolsó négy évében teljesedett ki. A *Kenyérért I—II. (Terror)* halk, lágy koloritja egy tömegmegmozdulás tragikus epizódjára, gyászos pillanatára utal, fojtott hangon kiált-üvölt a megalázott, megölt, vérben, kenyérdarabok között heverő tüntetőért. A remény, a jövőbe vetett hit, valamint személyes életének eseményei, tragédiái remekművek készítésére sarkallták. A *Hid télen* mozdulatlan, dermesztő fagyot, a halott világot ábrázolja gyöngyházasan, ezüstösen csillogó, bensőséges színekkel, festői gyengédséggel, tisztult elképzeléseinek dokumentumaként.

Derkovits Gyula mindig öntudatosan, határozottan képviselte a proletárhatalom kivívásának ügyét. Művészi pártosságát a saját korában sem vitatták. Alkotásain a munkásosztály nagy történelmi hivatását fogalmazta meg, remek

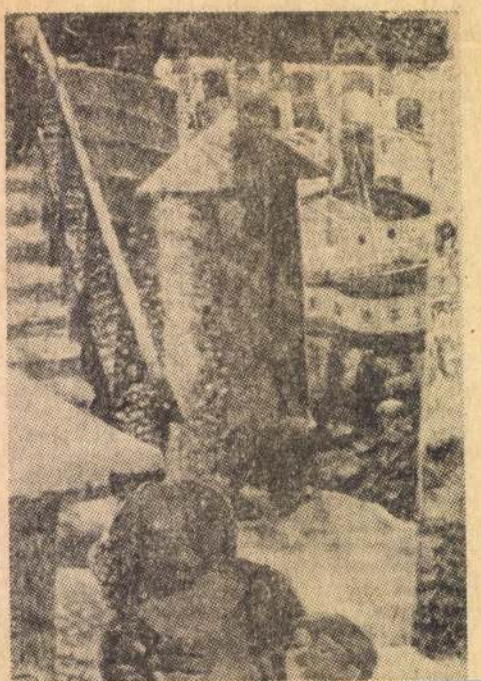

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁR 27
SOMOGYI NÉPLAP

Csikós András

1021

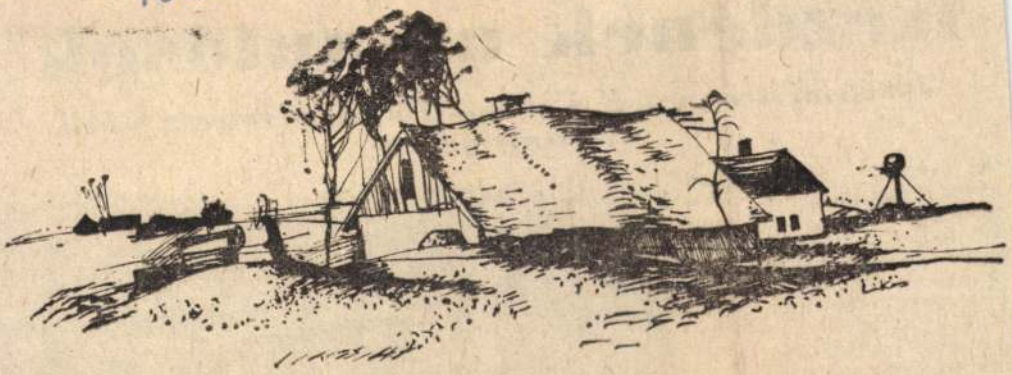

Tanya. Csikós András grafikája.

Kezdenek az autósok

Ismételni szeretne a K. Volán — Tóth J. az Interag Schell versenyzője lett

Az egyik legsikeresebb sportág Somogyban az autóversenyzés. 1976-ban 3 magyar bajnok került ki a Kaposvári Volántól, s az alig két éve alakult kaposvári csapat az országos bajnokság második helyezettje lett. — Bár csak más sportágakban is hasonló sikerrel szerepelnének a somogyiak! — mondják e sport barátai. Hát bizony nagy kár, hogy az autózás nem hoz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

1975 DEC 6

Csikós András

1021

Csikós András: VÁRAKOZÁS (olaj)

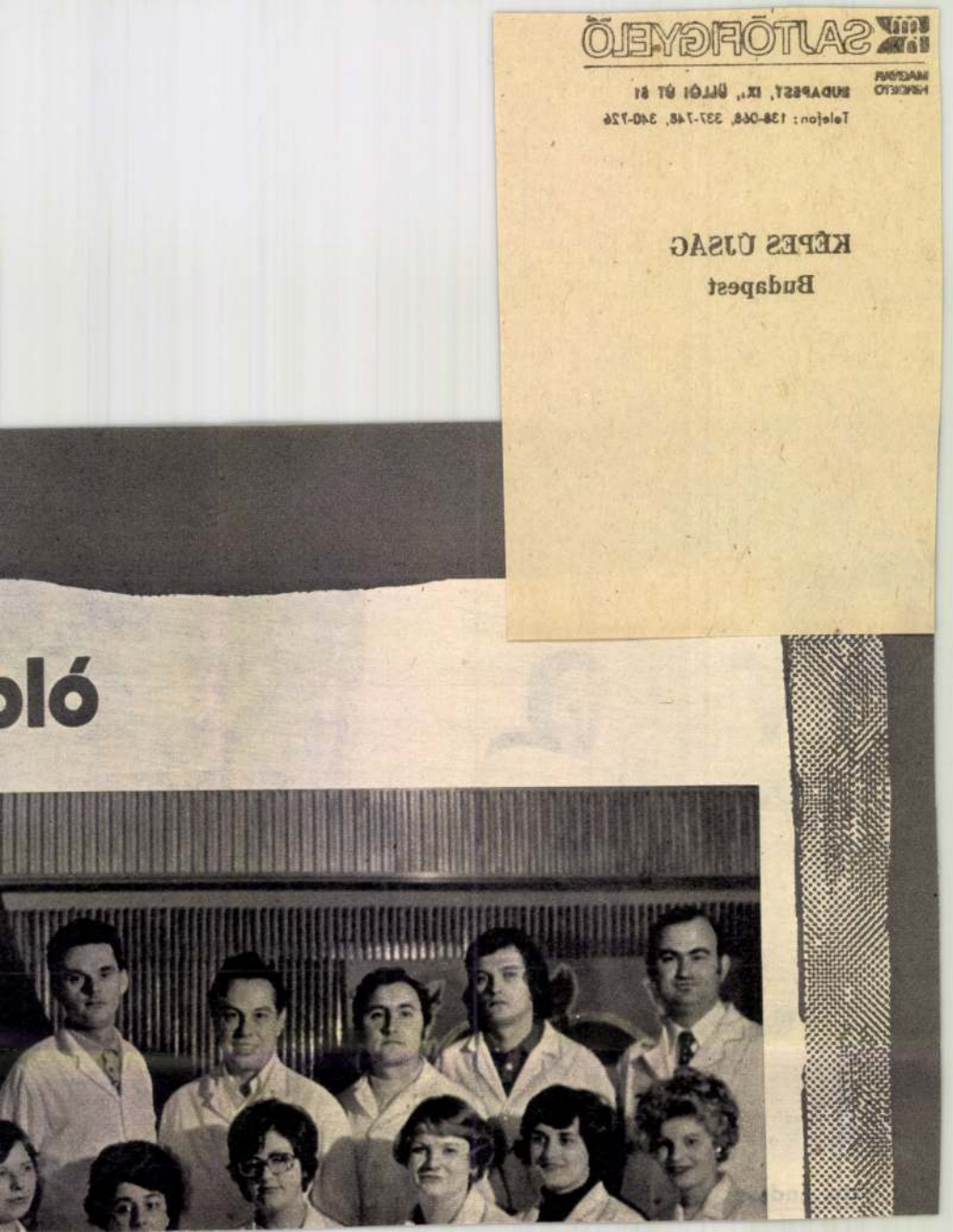
SALTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
KÉPES ÚJSÁG
Budapest
ló

Csikós András

Ugyancsak Szegeden, a Gulácsy Lajos Teremben, a Hódmezővásárhelyen élő Csikós András festőművész műveiből nyílt tárlat.

Magyar Hírlap 1978/218/8

Csikós András, festő

□ CSIKÓS ANDRÁS festőművész kiállítása nyílt a Hírlapkiadó Vállalat klubhelyiségében. Dr. Losonczi Miklós művészettörténész mondott megnyitó beszédet.

-: □ Csikós András

Esti Hírlap 1978 ápr. 25.

2.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 1 11

Társadalmi Szemle

Csikós András

1021

Csikós András: Beszélgetés

A munkafegyelem tovább erősí-
„lent" csak folytatni lehet?

Lehetnének a mi ellenőrzéseink bármilyen h
nesen a szakmai példatárba illő visszaéléseket
nem támogatná a munkánkat, nem igényeln
nem sokra mennénk. Ugyanígy elengedhetetle
működése. Szerecsére erre is mindinkább szám
za ezt a fusizás megelőzésével kapcsolatos gyakorlatunk. Ha valakinek szüksé-
ge van némi hulladékdeszkára, küszöblemezre, hasonlóra, vagy az elromlott
otthoni villanybojlert akarja bent megforrasztani, nem kell a tilosba téved-
nie, egy bizonyos értékhatárig engedéllyel hazaviheti a gyári anyagot, illetve
a gyár gépein javíthatja saját háztartási eszközeit. Az „engedélyezési eljárás"
íratlan szabálya, hogy aki ilyen kéréssel fordul hozzánk, többnyire ezt a vá-
laszt kapja: rendben van szaktárs, de tudjon róla a művezető is. Az emberek-
nek tetszik, hogy nem vagyunk merevek, hogy egyetértés van a gazdasági ve-
zető és a rendész között; hamar megszokták, elfogadták a dolgok ilyetén in-
tézését. És az utóbbi időben mind gyakoribb, hogy már nemcsak a vezetők,
hanem a beosztottak is felhívják a figyelmünket a területükön tapasztalt ér-
telmetlen rongálásokra, kiugró selejtkárokra, egyszóval a társadalmi tulajdon
hanyag kezelésére.

●

A négy beszélgetés anyagában hiába keresnénk a munkafegyelem fogalmának főbb is-
mérveit: egyik nyilatkozó sem törekedett arra, hogy ezt is megfogalmazza. Márcsak azért
sem, mert igyekeztek elkerülni az általánosításokat. Nem az egész népgazdaság munka-
fegyelmi helyzetéről nyilatkoztak, hanem azokat a konkrét problémákat mondták el, ame-
lyek saját üzemüket — s személy szerint őket magukat is — foglalkoztatják, s egyúttal a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JAN 3 0

DÉL MAGYARORSZÁG

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

Felk
alatt

kiskert

Az enyhébb téli napokat a a kertészek már kihasználhatják. Hozzáláthatnak a gyümölcsfák ültetéséhez, metszéséhez és a fontosabb talajelőkészítési munkák elvégzéséhez. Azoknak a kertészeknek, akik a korai zöldségtermesztésben szeretnének részt venni, el kell kezdeni a felkészülést.

A hidegfóliás hajtatásra fóliaágyat, fóliasátrat, vagy fóliaházat használhatunk. Újabban a kiskertekben az utóbbi típus a gyakoribb. Ennek előnye a többivel szemben, hogy alá lehet menni és a szükséges munkák könnyebben végezhetők el. Ezért az ilyen hajtatóberendezés elkészítése javasolható a kiskerttulajdonosoknak is. Legkedvezőbb, ha a fóliaház szélessége hat, magassága pedig két méter. A váz felépítésére fát, alumínium vagy vascsövet használhatunk fel.

Az elkészített vázra már most felhúzhatjuk a fóliaborítást. Erre a 0,15 mm-es vastagságú fólia a legalkalmasabb. A szükséges szélességet úgy számítjuk ki, hogy lemérjük a palást kerületét és a földbe rögzítésre mindkét oldalon legalább egy-egy métert hozemelésekkel feszítjük, igazít a bordákhoz. A feszítőerőt a f liára dobált föld biztosítja. A ellenkező oldalon ugyanígy f szítjük ki a fóliapalástot. Ha e zel is végzünk, akkor újabb föl réteggel véglegesítjük a feszíté A szabad fóliavéget ezután vis szahajtjuk és azt is gondos betakarjuk földdel. Az ajtókn a fóliát földdel megrakott m anyag zsákokkal rögzítjük úg hogy az összefogott palástra r helyezzük. Erre a célra kitűn ek az üres műtrágyás zsákok.

Szellőzőnyílást egyelőre ne kell készíteni, bármilyen hossz ságú fóliaházat is készítettün Erre csak akkor kerüljön sor, h az ajtók már nem biztosítana elegendő friss levegőt. Ekk éles késsel kör alakú nyílást v gunk a palástón. Lehet mindk oldalon, vagy a tetőn is. A ki átmérője legalább egy méter l gyen. A szellőzőnyílásra fóli fedlapot kell készíteni. A fedl szélesebb, mint a nyílás, mindkét oldalon túlér a bord kon. Az így méretezett fedl szélébe zsineget forrasztunk, me ezzel tudjuk majd kifeszíteni a földbe vert karókhoz rögzíte

A felhúzott fóliaborítás alatt talaj már nem hűl le, mint szabadban, s a növényeknek k

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 30
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: PARASZTUDVAR FIGURÁVAL

ozásán. A ki-
z író-író ese-
ak — zárójel-
. Az új szótár
mint az előb-
sz. Dolgozom
gyar kép a 19.
hogyan hatott
yar irodalom
bágy, gulyás,
lakult ki ez a

rábbi, lényeutott túlsúlyivirágzott. És
és tisztázni
etet.
zik akkor ez?
Máskülönben
m még „Thos munkámon.
gyarországon,
magyar iro-

lalom, a gerra. Goethe,
Heinrich Böll
német iro-
" gondolatá-

ságok. Persze, lehet,
titkon hosszú évekig
gyakorolt, de bizonyos
azt is egészen köz
tette, miként a kész
ták ma is teszik, má
jük van, s hát kinek
nyi.

Üdvözlöm! — mond
pipiskedve, hogy m
képpen felülről néz
lefelé, s közben maj
csavarodik a nyelve, a
tekergeti. És minek úgy be-
lepirulni? Önnek végül is
teljesen igaza van, el kell
ezt kezdeni valamikor és va-
lahol, még ha nem is értik
meg Önt a kétszer idősebbek. Hogy ezek tapasztalt
szakemberek, s tán többet is
tudnak Önnél egy és más-
ról? No és?! Középszintű
vezetők, és sohasem lesznek
többek, mert ha igen, akkor
Önnek fuccs, ezeknek soha
nem lehet a főnöke. Márpedig Ön ebbe beleélte ma-
gát, ne is tagadja, különben
minek ez a vállveregetés
reggeltől estig, hisz oly su-
tán csinálja, hogy no, és ezt
láthatóan Ön is érzi.

Üdvözlöm! — így mond-
ják ezt lefelé nagyjaink is,
ám Ön még nem figyelte

Előbb tapsoljuk le, rajta:
egy-kettő-három-szünet; to-
vább-két-há-szünet; és!...
Így. No még egyszer, de most
szolmizáljuk, tessék! Lá-fi-
szó-szünet. Lám, milyen jól
csinálja. Halljuk hát: lá-fi-
szó-szünet. És most: canta-
bile! La-fi-szo-szünet. Hé!
Mondom: szünet, az istenért!
Nem dolente, ne olyan pa-
naszosan és fájdalmasan:
cantabile! Cantabile azt je-
lenti: éneklően. És persze,
leggiero, azaz könnyedén,
mint egy fiókszarvas. Ezt
különösen vésse az agyába,
ha igazán fel akar jutni va-
lahová. Nos, rajta, dolce!

rókat inga
gatózna.
hogy az
egészen
ma már n
mást az is
na a szoci
lik bele, m
szolgája",
sőbbi koro
más körökt
gája" és
á'szolgája"
fülemet a
tem" is b
ha marcat
matékosan
tik.

Persze —
maradva
kifejezések
zando, a

Csikós András, grafikus

7.

8/30.

Zsigmond népi felfogásához és Szabó Dezső romantikus falurajongásához.

Csikós András, grafikus

(6* 83 3.

TISZATÁJ, Szeged, 1976 szept. XXX/9.

Csikós András : grafikus

35

IX/9.

A versfaragó háza

Gácsi Mihálynak

Egy-egy zegzugos
képe az ácskapocs,
fortély, ügyeskedés
a deszka és a léc,

a rím cserepezi.
Fülelj csak, a végső
milyen csendülésű:
most fog elhangzani.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

1977 JAN 9

Csikós András, festő

Vasárnap, 1977. január 9.

MAG

1021

Művekkel kötődni

(Olyan fiatal, hogy még szinte nincs is életrajza. Ám vannak a művészek számára elengedhetetlen élményei. Annak az utolsó generációnak tehetséges művésztagja, mely még saját életén, önnön bőrén tapasztalta a tanyavilág minden apró örömét, hátat görbítő nehézségét, keserveit, az életformaváltás ellentmondásoktól sem mentes időszakát.

A Kishomokon szerzett élmények, Csikós András képei legyőzték a távolságokat. Eljutottak a francia képtáraktól, a düsszeldorfi és kanadai kiállítótermektől a tokiói gyűjteményekig. A festő még nincs harminc éves. A pálya elején tart.)

— Kishomokon, tanyán születtem, s hosszabb-rövidebb megszakításokkal huszonhét éves koromig ott is éltem. Ez az életforma a természetközelséggel ajándékozott meg. Anyámék elbeszélései szerint négyéves koromban kezdtem el rajzolgatni — eső után a homokba, vagy egy-egy lehullott tetőcserépre kődarabbal. Az iskolában azokat a rajzi feladatokat szerettem, amikor nem foltmentes felületeket kellett festeni, hanem mikor szabad volt a téma. Szerencsémre a tanyai iskolában olyan tanítónő keze alá kerültem, mint dr. Vörös Andrásné, aki először mondta, hogy érdemes rajzolnom, s akinek ösztökélésére iratták be hatodiktól a vásárhelyi iskolába. Nem szerettem, nem is tudtam soha játszani, inkább visszavonultan rajzoltam, bogarakat kerestem, lepkét gyűjtöttem, virágokat nézegettem. Nem a biológia vonzott, inkább szépségük, megjelenésük változatossága. Tehénlegeltetés és kecskepásztorkodás közben minderre sokszor nyílt alkalom. Később magammal hordtam a vázlatfüzetet, érdekes módon autókat, városképeket rajzoltam — a vágyaimat, mely leginkább a vasút csodálatában fejeződött ki. Ötödikes voltam, amikor először komoly próbára tett a rajzolás iránti vonzalom. Kishomokról esténként biciklivel jártam be Vásárhelyre Csikós Miklós névrokonom szakkörébe... Iskolaévek, három és fél év a szegedi tanárképző főiskolán, tanárkodás

Mindszenten... Talán Füstös Zoltán szakköreire emlékszem szívesen. Tőle sokat tanultam, elsősorban bátorságot, lényeglátást, önálló gondolkodást...

(Első önálló kiállítását 1973-ban rendezte meg — a lehető legtermészetesebb gesztussal — Hódmezővásárhelyen. Katalóguselőszavában egy Renoir-gondolatot idéz, nem véletlenül: „Ha a házad környékét alaposan ismered, elmélyedhetsz a dolgokban. Ez a legjobb, amit tehetsz. A provincializmus éppen az, ha az ember mindent egy kalap alá fog, megkülönböztetés nélkül." Éppen Mindszentről karikázott a tárlatra, amikor japánok fogadták, Yoko Nakamura asszony, a tokiói Gekkoso Gallery megbízottjával az élen. Megvettek egy csomó képet — következménye az lett, hogy megteremtődtek Csikós András számára azok a létfeltételek, hogy ezután csak a festésnek élhet. Később bemutatta alkotásait Budapesten, a Dózsa György Művelődési Házban, a Fényes Adolf Teremben, a Képcsarnok pécsi kiállítóhelyiségében, Békéscsabán, majd Szegeden. Járt a Szovjetunióban, eljutott gyerekkori álmainak városába, Párizsba, végigböngészte az olaszországi múzeumokat, megfordult a svájci hegyek között. Most arról ábrándozik, hogy az afrikai természeti népeket lenne jó megismerni.)

— Úgy érzem, munkatársa, alkotó részese vagyok annak a folyamatnak, melyet vásárhelyi művészetnek neveznek. Vállalom a hagyományokat, mert nemesek, tisztességesek, vállalom szellemiségét, mert abban fogalmazódik meg lényege legtisztábban. Viszont a hagyományt új módon, 20. századi eszközökkel kell folytatni. A világ változásai, élményei hatnak ránk, de nem ránthatják ki lábunk alól a talajt. Van Gogh és a tassizmus ismeretében nem tagadhatom meg hatásukat. Alkatomhoz igazítva fel is használom eredményeiket. Engem a világ csöndesebb, harmonikusabb oldala, az ember belső világa érdekel. Nem is mernék olyan témához nyúlni, melyet nem éltem át, mely nem a sajátom. Képeimmel újat szeretnék adni, e táj új arcát igyekszem bemutatni minden romantikus vonás nélkül. Így szeretnék hasznosan kötődni, művekkel kapcsolódni ahhoz a képzőművészeti vonulathoz, melyet vásárhelyi vagy alföldi művészetnek neveznek.

(A hagyományvállalás következetessége és az újító törekvések eredetisége, az új elemek, megoldási és kifejezési formák együttese minden egyes kép. Szeretetteljes humanizmussal, elképzelhetetlen kötelekkel. Csoda-e, ha ennyi gazdagság, ilyen mélyen gyökerező művészet népszerű?!)

„Kétféle ember él a földön. Az egyik fajtának szüksége van másokra, szórakoztatják, foglalkoztatják, pihentetik, az egyedüllét pedig elcsigázza... A másik fajtát viszont járasztja, untatja, zavarja a többi, a magány pedig megnyugtatja, gondolatai függetlenségének és csapongásának nyugalmában fürdeti... Az egyik arra született, hogy a külvilágban éljen, a másik meg arra, hogy belső életet éljen. Az én külvilág felé forduló figyelmem roppant gyorsan kimerül... Ez az oka annak, hogy annyira ragaszkodom... a holt tárgyakhoz, hogy élőlényszámba vettem őket, és hogy házam lett az én világom, ahol magányos, tevékeny életemet meghitt tárgyak, bútorok, apróságok közt éltem, melyek oly kedvesek voltak nekem, mintha arcok lettek volna..."

Gondolom, ezeket a Maupassant-sorokat nem véletlenül tette elém búcsúképpen Csikós András.

TANDI LAJOS

Va

AZIN

Rejtvény

Az emberiség két félre osztható: vannak keresztrejtvényfejtők és nem-fejtők. Különös ismertetőjelük: egyik sem nyer. Vagy találkoztak már olyan emberrel, aki megnyerte az „egyhetes utazás Bankokba", az „automata mosógép" vagy a „tízezer forintos fődíj" kecsegtető, fejtésre ingerlő nyereményt?

Pedig találkozhattunk volna.

Végül is kinek okoz problémát a „Mikor volt Innsbruckban az 1976-os téli olimpia?" kérdésre megfelelni? Még az analfabéták is be tudják írni a választ, nem? És akkor már csak el kell küldeni, kész.

A gyerek folyton kérdezget, s ha nem jól felelek, rámszól: „az hat betű. Ide meg öt fér. A fenét, nem lehet egy kockába két betűt!" — És mi a főnyeremény? — érdeklődöm. „Ne legyél olyan anyagias! Látod, ez engem nem is érdekel!" — Azért csak megnézi.

— Egyhetes táborozás Zánkán!

— Na, látod!

— Látni látom. De nem érdekel. Nem megyek!

— Nem baj, majd elmegy a nagypapa!

— A nagypapa?! Úttörőtáborba?!

— Ja, ha úttörőtábor, akkor te mégy.

Azt kell hát hinnem, vannak született rejtvényfejtők. Megoldanak, kitöltenek és megfelelnek mindenre, ami jön. Évtizedekig nem nyernek semmit, de csak küldözgetik. Pedig milyen sok rejtvény van hetente, s nem mindig csak „értékes könyvet" lehet (lehetne) nyerni! Tanúja voltam, amikor egy idős házaspár összeszólalkozott azon, hogy gyapjútakarót, kávéfőzőt vagy iparművészeti tárgyat, avagy hatszemélyes . bőléskészletet nyerjenek-e a héten.

Újságíró-gyakornok koromban azt a felelősségteljes megbízást kaptam, hogy a beérkező megfejtéseket (csakis a levelezőlapon érkezőket, mert borítékok bontogatására még egy gyakornoki fizetés is túl magas!) — osztályozzam, a helyes megfejtéseket gyűjtsem össze. A felelősségteljes munka oroszlánrészét Borika, a gépírónő elvégzi, ő majd kisorsolja a kalapból a nyerteseket. Kevés volt a megfejtő, így hát kevés a munkám, s mert akkor még felettébb szorgalmas ember voltam, gondoltam, megkönnyítem a megfejtést. Ha neheznek találtam egy-egy kérdést, odaírtam zárójelbe a kéziratra a választ. A nyomda kiszedte — hetekig rá se jöttek, miért buzdultak fel az olvasók, hogy a postás majd megszakadt a lapok súlya alatt, a postafiókunkat pedig meg kellett nagyobbítani.

Egyszer hívatnak:

— Mi az: szerelem — angolul?

— Én... én nem is tudom! — hebegtem.

— Dehogynem! Négy betű, a vége: ve.

— Hát persze... — dadogtam.

— Hát persze! Függőleges kettő! És zárójelbe odatette — nyilván gyengébbek kedvéért —, az eleje: „lo".

— Ja, a keresztrejtvény! — könnyebbültem meg, az már más. És szent fogadalmat tettem, fejtsen, aki fejt, én nem segítek senkinek.

A következő héten „a nyomda ördögének keze betette lábát": kihagytak két szedett sort, a gyártója se tudta volna megfejteni azt a zagyvaságot. A lapokon sorjáztak a törzsfejtők jókívánságai, dobáltam sorra a papírkosárba, biz'isten, a végén már magamban sem feleltem rájuk. Mígnem: „Te jó ég! Ez meg egy helyes megfejtés!"

Vasárnapi üzenet: „Elnézést kérünk, a múlt heti rejtvényszövegünkbe hiba csúszott, de így is akadt egy zseniális ember, Barkóczay Edgár (Villám u. 5. sz.), aki meg tudta fejteni. Címére két könyvet postázunk."

Hétfő reggel a szerkesztőségben: egy idős úr, hatalmas habos tortával. Igen, kitalálták: ő volt Barkóczay Edgár!

— Kézcsókom! — sugározta. — Meg kell ünnepelni ezt a szenzációs eseményt. Ötven éve küldözgetem a megfejtéseket, s eddig még csak két üres pudingos zacskót nyertem. Hölgyeim! — áradozott, Borikát is hálája fényébe vonva. — Életem legboldogabb napja ez! Megírtam öcsémnek is Amerikába, aki szintén rejtvényfejtő, de ilyen sikert még a nagy lehetőségek hazájában se ért el!

Hát ezt csak azért, mert valami ilyesmi lehet a keresztrejtvényfejtők rejtvényének megfejtése.

Csak pár évtizedes kitartás kell az egészhez. Na, meg: mindig legyen otthon postabélyeg.

SZŐKE MÁRIA

k

szerinti koronaforma nevelhető ki.

A faiskoláknál levő gyümölcsoltványok között minőségekben és árakban egyaránt vannak különbségek. Ezt a faiskolai lerakatban jelzik is. Az I. osztályú oltvány törzse piros, a II. osztályúé pedig sárga festékkel megjelölt. A különbség elsősorban a koronavesszők számában van. Telepítésre a II. osztályú oltvány is alkalmas.

Az oltványokat most célszerű megvásárolni, mert általában a fajtaválaszték és a rendelkezésre álló minőség jobb. A megvásárolt oltványokat a hazaszállítás után azonnal vermeljük el. A vermelés, a kötegek szétbontása után, mindig egyesével, sűrűn egymás mellé helyezve történjék. Az árokba helyezzük a gyökereket és az árok oldala mentén függőlegesen helyezzük el a törzsét. A gyökereket és a törzs egy részét porhanyós földdel takarjuk és óvatosan megtapossuk a hézagmentesség biztosítására, majd teljesen betakarjuk a kiásott árkot.

Ideiglenes vermelésnél elegendő 25—30 centiméter mély árok is, amelyben döntve helyezzük

A jövő hét a múltban

időjárás

Az 1900—1975 között naponta végzett szegedi meteorológiai megfigyelések feljegyzése és rendszerezése jó alkalmat ad arra, hogy összehasonlítsuk a jelenlegi napi időjárást az egykorival, s megállapítsuk, menynyiben tekinthető rendkívülinek, szélsőségesnek, vagy éppen az évszaknak megfelelőnek, átlagosnak.

JANUÁR	10	11	12	13	14	15	16
Középhőmérséklet	—1,5	—1,5	—1,6	—1,5	—1,2	—1,3	—1,0 C°
Átl. maximum	1,3	1,5	1,4	1,5	1,8	1,7	1,8 C°
Átl. minimum	—4,2	—4,5	—4,7	—4,5	—4,3	—4,3	—3,8 C°
Legmagasabb	13,0	14,3	15,0	12,8	14,3	10,0	15,0 C°

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁR 1 3

ZALAI HIRLAP

Csikós András

1021

Csikós András: TANYA

mint Deák és Kölcsey alapo-
san megfontolt tapasztalatból,
jogi vagy történetfilozófiai
meggyőződésből kívánták a
feudális keretek szétfeszítését.
Farkas Sándor a székely ha-
tárőrök unitárius ivadéka a
saját bőrén is érezte, hiába
van magas jogi és irodalmi
műveltsége, hiába van néhány
kitűnő arisztokrata barátja,
mint Wesselényi Miklós és
Béldi, őt a szabad székelyt,
Kolozsvárt csak parasztnak
nézik.

Ezért volt olyan boldog az
angol és francia, de különösen

vének, é
másfél é
sen megv
között is
deklődés
könyvbe
la. A be
sem dön
ténelem.
hetnénk,
tei és fo
nelem, a
sokak érdeklődését felkelti
1848, múlt századi nagy forra-
dalmunk egy aránylag kevéssé
ismert előkészítője iránt.

Degré Alajos

kéri javaslatai sorsát. Sz
munkra csak azok jelentik
gondot, azoktól félünk, ak
nem szólnak, akik hallgatna
Náluk még azt sem tudju

Csikós András, grafikus

nem feledtetheti el a távoli éhező népeket és országokat. Róluk szól hiteles hangon, a kérdéssel őszintén számot vetve a második fejezet. De nemcsak róluk, hanem azokról is, akiknek talán holnap nem lesz elegendő ételük.

Azt szinte senki hozzáértő nem tagadja, hogy sürgősen megoldást kell találni, különben katasztrofális helyzet elé nézünk. Bakos István könyvének harmadik fejezete is a megoldást keresi. Sorra veszi mindazokat az erőforrásokat, amelyekből a világgazdaság meríthet. Az első csoport, az „extenzív" források még nem apadtak el, de már sokkal többet ígérnek a másodikba, az „intenzív"-be tartozók. Bakos István a második fejezetben az éhség várható és mai leírásaban nem él a hasonló tárgyú munkák gyakori eszközével, a megrémítéssel. A lelkiismeretes helyzetelemzés azonban elegendő ahhoz, hogy az olvasó megrendüljön; viszont éppen a harmadik

Csikós András, festő

9.

CSIKÓS ANDRÁS: MŰTEREM

10.

FEJÉR CSABA: HALÁSZOK

FÜLÖP ERZSÉBET: ÉLŐ MÚLT

FODOR JÓZSEF: FEBRUÁR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁR
Tiszatáj

Csikós

1021

mintegy háromtucatnyi korai versének keletkezé
lomtörténet 1975-ös évfolyamában és 3. az alább
tartott budapesti egyetemi előadásairól a mod

Babits 1919-es egyetemi előadásai valóságos l
tünkben ma is számos jelentős tényező akad akk
ban, részben írásban elragadtatással nyilatkozta
ről. A régi bölcsészeti kar híres XI-es termében tartotta előadásait, mintegy ötszáz állandó hallgató előtt, olyan zsúfolt tömeg jelenlétében, hogy még a katedra szélén is ültek. Előadásai társadalmi eseményszámba mentek, azokon nemcsak beiratkozott diákjai jelentek meg hetenként kétszer két-két órára, hanem a szellemi élet neves személyiségei is kivonultak. Így például az első előadáson az előadó oldalán Ady özvegye, Csinszka is ott volt. Szabó Lőrinc Babits asszisztenseként tartotta fönn a rendet. Az ő föladata volt, hogy Babits másik előadássorozatát, az Ady-szemináriumot szűkebb körű hallgatóság részére korlátozza, hogy a kiválasztott száz hallgató folyamatos munkája biztosítva legyen. Sejthetően számos hallgató készített jegyzetet, az utókor szerencséjére, mert Babits, úgy látszik, nem írta le, nem fogalmazta meg előadásait. A Tanácsköztársaság rá kiszabott nagyszámú kulturális feladatai teljesítése közben erre nyilván nem is volt lehetősége. Furcsa mindenesetre, hogy még a rendkívüli logikával valóságos rendszerré kiépített szemeszterre terjedő előadásokhoz készített esetleges jegyzetei sem kerültek elő mindmáig. 1918—19-es egyes előadásaihoz is legalább vázlatot készített, ezek kéziratai a hagyatékban ma is megtalálhatók. Eddig előadásainak két egykorú följegyzése került közlésre. Az első Nagy Sándor Kálmán jegyzete, akinek példánya Barta Jánosnak, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem bölcsészeti kara nemrégiben nyugdíjba vonult magyar irodalom professzorának gondos földolgozása és kiértékelése nyomán vált az irodalomtörténészek közkincsévé (Babits Mihály egyetemi előadásai. Irodalomtörténet 1961. 1. szám 42—58. l.). Ennél sokkal terjedelmesebb a nagy marxista kritikus, Fábry Zoltán egykorú lejegyzése. Fábry visszaemlékezése szerint Babits hallgatósága volt „egész Budapest irodalmi értelmisége. A nagy XI-es tanteremben és az ablakdeszkákon, az ajtóban és kint a folyosón százan és százan ültek, állitak, szorongtak, hall-

Csikós András. [festő]

CSIKÓS ANDRÁS: ESTE A VÁROS SZÉLÉN

Csikós András: Este a város szélén 33 o.

Tiszatáj, Szeged 1977. okt. 4/XXXI.

Csikós András

Gendélet tükörnel

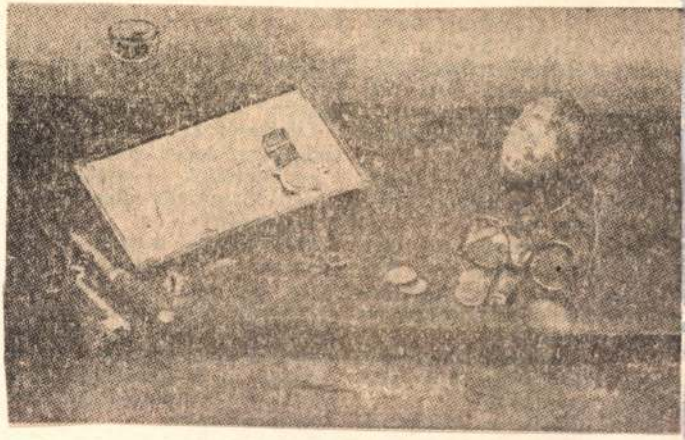

Dömötör János: Régi pusztak nyomdi festője
Népszava, 1976. november 27 - 6 oldal.

Csikós András

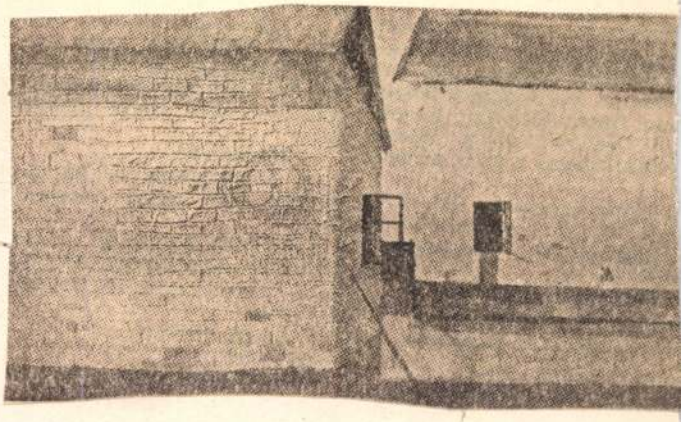

Rét ház

Dömötör János: Régi pusztak újmódi festője.
Népszava, 1976. november 27 - 6. oldal

Csikós András

CSIKOS ANDRÁS FESTŐMŰVÉSZ tárlatát hétfőn nyitották meg Szentesen, a Móricz Zsigmond Művelődési Központ kiállítótermében. Az alföldi tájat, embereket megörökítő festménygyűjteményt három héten át tekinthetik meg a látogatók.

Magyar Hirlap 1978/264/8

Csikós András

CSIKÓS ANDRÁS festőművész kiállítását vasárnap nyitották meg a szegvári művelődési házban. Harminc alkotását a hónap végéig tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1979/248/8

Csikós András festő

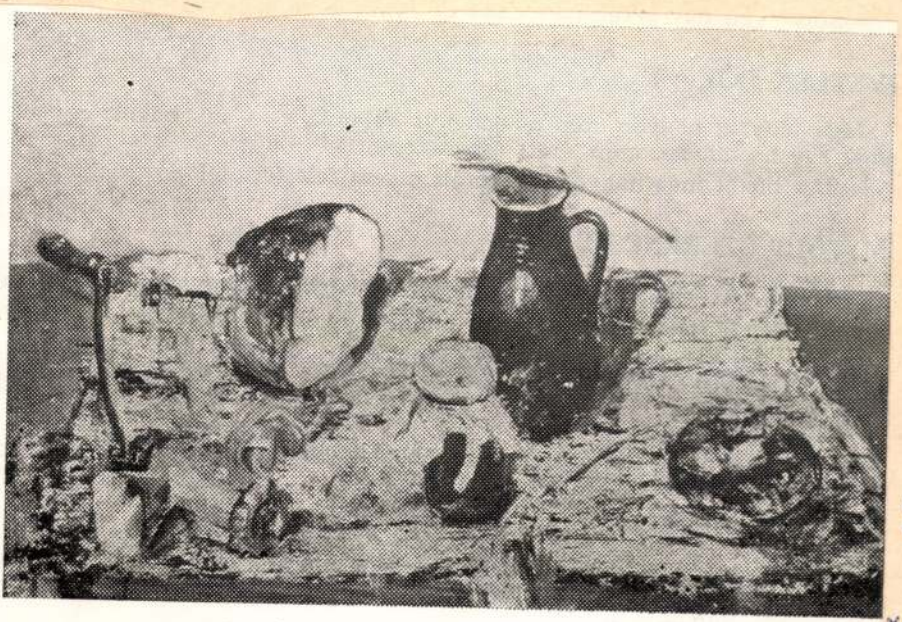

CSIKÓS ANDRÁS: KENYERES CSENDÉLET

28

Csik

28.

XII/11

1978.IX.14. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Ma nyílik Szegeden a Gulácsy teremben Csikós András tárlata. A fiatal művész ezt írta magáról: Sok időt töltöttem különböző városokban, beleértve a túlcivilizált európai nagyvárosokat is. Úgy látom egyfajta menedéket tudnék nyújtani az embereknek, ahol magukra találhatnak, ahonnan messzire láthatnak.

Csikós András festőművész

1978.IX.14. 4,25 N.

Jó reggelt!

CSIKÓS ANDRÁS

43. Vásárhelyi ÖT

```
blk= kue
3000= 00010442
vonr= 00010442
vozu= 00015715
3100= Fábián, Gáspár
31vo= Fábián, Gáspár
refv= Vo2, 1955
31zu= Fábián, Gáspár
refz= Vo5, 1961
3140= m
3162= Architekt
3170= Fachschriftsteller
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3270= 1885.01.02
3290= Székesfehérvár
3330= 1953.01.13
3350= Budapest
3420= Budapest &
Babócsa &
Kalocsa &
Sus^B3ak
3094= Vo2, 1955;
Vo5, 1961
309a= MagyKépLex, 1915;
Mue^BSvLex I, 1965;
```

CSIKÓS ANDRÁS

40. Vásárhelyi Ö. T.

sszefonódása fotó: mh-archív

ében

nost megalkotott test egyesül

netet, pedig ők csu-
művészet és a mú-
közötti átjárható-

műnél naturalisztikusabb Nefertiti-ábrázolás is előkerült. A Kis Varsó a kritikában elsősorban a

Csikos Antónia

S. Muzsnay Magda:

A tizedik évtized küszöbén. /CSIKOS ANTONIA festőművész nagybányai gyüjteményes kiállitásáról./

Utunk, XXXII.évf. 13./1483./sz. 1977. ápr. 1. 7.old.

Csikós András, grafikus

Portré: Rejz
[Móricz Zs.]

Csikós András: Rajz 3.
Tiszatáj, Szeged, 1979. júl. XXXIII/7.

Csikós András, grafikus

Rajz: Rajz

Csikós András: Rajz 9.

Tiszatáj, Szeged, 1979. jún. XXXIII/7.

Csikós András, festő

□ CSIKÓS ANDRÁS festőművész kiállítása június 17-ig tekinthető meg a Pest megyei Művelődési Központban (Szentendre).

□
– : Csikós-madár.

2.

Esti Hírlap, Bp. 1979 jún. 11.

Csikós András, grafikus

Rajz: Rajz

Csikós András: Rajz 14.

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl. XXXIII/7.

Csikós András grafikus

Rajz: Rajz

Csikós András: Rajz 19.

Tiszatáj, hegedű, 1979. jún. XXXIII/7.

Csikós András, grafikus

Rajz:

Repr.

Csikós András: Rajz

26.

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl.

XXXIII/7.

Csikós András, grafikus

Rajz: Rajz

Csikós András: Rajz 23.

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl. XXXIII/7.

Csikós András, grafikus

Rajz:

Repr.

Csikós András: Rajz 30

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl. XXXIII/7.

Csikós András, grafikus

Rajz: Rajz

Csikós András: Rajz 36.

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl. XXXIII/7.

Csikós Mihály, grafikus

Munkái: Rep

Csikós Mihály: Munkája 50.

Tiszatáj, Szeged, 1979. júl. XXXIII/7.

09

Csikós András

Kiállított a XXVI. vásárhelyi őszi tárlaton
és a városi tanács jutalmában részesült

Magyar Hirlap 1979/236/6

Csikós András, festő

Kép: Repr

Csikós András: Feketék 13

Tiszatáj, Szeged, 1978. nov. XXXII/11

Gilós András

Müve szerepelt a Tiszatáj c.kollektiv kiállitáson,a szombathelyi Derkovits Teremben ~~és~~ /1978.VI.1-15/ és a budapesti Csontváry Teremben /1979.V.24-VI.7./

Csikós András. festő

Az idei Szegeden megnyitott Délalföldi Tárlaton – amely a XIII.-ik – szerepel a művész műve: „Kiskunsági ember" c. képe. (említve)

Sass Ervin: Egységes, színvonalas tárlat Szegeden. Békés Megyei Népújság, 1978. jún. 11.

Csikós András Sestő

A vásárhelyi művészek harmincévesek korcsoportjába tartozik a művész, aki helyi születésű.

Halász Miklós: Vásárhely művészete.
Pesti Műsor, 1945. okt. 9.-15.-ig.

Csikós András festő

Megnyílt a békéscsabai 20. alföldi Tárlat, melyen a városhelyi művelődési művei szerepelnek.

TV-Híradó.

1974. szept. 5. TV. 19.30 M.

Csikós András, festő

„Tanya" (repr.)

Szederkényi Ervin: A Tiszatáj jubileumára.

Dalgozók Lapja, 1977. márc. 20.

Csikós András festő

A XXIII. vásárhelyi Őszi Tárlaton szerepelnek a művész művei.

Szabó Endre: Értőn szólva...

Csongrád Megyei Hírlap, 1976. okt. 24.

Csikós András, festő

a XVII. Szegedi Nyári Tárlaton szerepel a művész műve, portréja. (emlétve)

Tandi Lajos: Nyári tárlatok Szegeden

Tiszatáj, 1976. okt. 95. old.

Csikós András festő

Megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat, melyen a művész művei is szerepeltek. – Neve fémjelzi azt a vonulatot, amely leginkább kötődik az e tájon kialakult hagyományokhoz. – a fiatal művész elsősorban táj- és portréfestőként tűnt fel évekkel ezelőtt, most is ebben a témakörben dolgozik.

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdeményezések. Dél-Magyarország (Szeged), 1976. okt. 14.

Csikós András, grafikus,
Jestő

L.: Banga J.

Rózsa Ny.: fiatal grafikusok .... 7.

Nérszabadság, Bp. 1976 aug. 6.

Csíkos András

Pécsett május 6-án rendezte
kiállítását Csíkos András fes-
tőművész.

----:Kiállítási naptár.
Művészet, 1976. május - 48. oldal.

Csíkos András

"Kiskunsági emberek" című
műve az emberábrázolás
kísérletei közé tartozik.

Tardi Lajos: Dél Alföldi Tárlat.
Új Tükör, 1978. június 11. – 4. lap.

Csikós András festő

(Hódmezővásárhely, 1947 –

Kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben

(Kávány u. 17.)

1978. szept. 14 – 28.

– Katalógus a Könyvtárban –

Csikós András, festő

E tárlaton szerepelnek művei: „Tanyaudvar", – „Európa elrablása" (c. (emlétve). Részletgazdag, műves megmunkálása és sajátos plasztikus „anyagszerű" rögei mellett, a jelképi mondanivalótól sem idegenkedik.

Dömötör János: A XIX. alföldi tárlat Békéscsabán, Békés Megyei Népújság, 1976. ápr. 25.

Csikós András (Pest)

„Magyar tájak" c. kiállítás nyílt Hatvanban. Hatvan fórumot kínált és műveket adott. Diplomákat és emlékeket is osztott Hatvan. A művész is részesült ilyen elismerésben.

Farkas András: Magyar tájak.
Népújság (Pest), 1974. dec. 5.

Csikós András

Magyar tájak ismerd országos tárlat nyílt nyílt Hatvanban. A művész bronz diplomát kapott műveiért.

Láttuk, hallottuk.

1974. XII. 1. Petőfi 18.10 Kué

Csikós András

Hatvanban „Magyar tájak" c. kiállítás nyílt meg vasárnap. A művész bronzdíjat és díjban részesült.

F.L.: Magyar tájak.
Népújság, 1974. nov. 26.

Csikós András

„Magyar tájak" címmel kiállítás nyílt a Hatvani Galériában, melyen szerepel műve, a vásárhelyi realizmust képviselő művésznek.

Csongrádmegyei Hírlap, 1974. nov. 28.

Csikós András

festőművén

Kiállítás a Csontváry teremben

Pesti Műsor

1979 máj. 30.

Pellionisz Valéria: Tiszatáj a Csontváry Terembem

Csikós András, festőművész

A Vörösmarty téri Csontváry-teremben a Csongrád megyei festők „Tiszatáj" címmel kollektív kiállítása látható, mely húsz zömmel Szegeden és Hódmezővásárhelyen élő művész munkásságával ismertet meg. Két éve Szegeden, ezt megelőzően a Pesti Fészek-Klubban volt kiállításuk. — A művész a képet alkotó tényezők közül az inspiráció tartalmi vonatkozásait helyezi előtérbe, festészetében.

Tasnádi Attila: Csongrád megyei festők a Belvárosban.

Népszava, 1979. jún. 8.

Csikós András festőművész

Az elmúlt 25 év vásárhelyi őszi tárlatainak válogatott anyagából kiállítás nyílt a Műcsarnokban. A törzstagok, vagy az itt élő, vagy innen elszármazott alkotók közül Csikós András, Fülöp Erzsébet – és még többeknek – alkotásai szerepelnek a tárlaton.

Tamási Attila: Jubileumi vásárhelyi tárlat a Műcsarnokban.
Népszava, 1979. júl. 15.

Csikós András, grafikus

Rajz: Repr.

L.: Schaár Erzsébet

[A rajz Tüskés T. Tér és kapcsolat c. cikke első oldalának hát lapján.]

Csikós András: rajza

79.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. október

XXIX
10.

Csikós András festő

1947 Hódmezővásárhely –

Kiállítása a pécsi Képcsarnokban

1976. V. 6. – V. 20

Katalógus a Könyvtárban

Csikós András

Megnyílt a vásárhelyi képzőművészek kiállítása, a Somogyi Képtárban, melyen szerepelnek művei. „Udvarban" c. tájkép (rezlítve).

Horányi Barna: A vásárhelyi képzőművészek kiállítása.

Somogyi Néplap, 1976. ápr. 7.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DAILY NEWS

1978 SEP 15

András Csikós.

1021

Wohin am Freitag?

Operettentheater: Mamselle Nitouche (19.00).

Großzirkus: Festival in der Manege (15.30 und 19.30).

Puppentheater (Népköztársaság útja 69.): Ziegleinhaus am Waldrand (15.00).

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Die Geschichte der Völker Ungarns von der Urzeit bis zur Landnahme.

Museum für Bildende Künste: Thrakische Kultur und Kunst.

Nationalgalerie: Gemälde von Károly Miksa Reissmann.

Kunsthalle: IV. Budapester Internationale Kleinplastikausstellung.

Kunstgewerbemuseum: Polnische Kunstschätze in ungarischen Sammlungen.

Ethnographisches Museum: Ungarische Volkskunstgewerbe seit einem Viertel Jh.

Naturhistorisches Museum: Die geodäsische Geschichte Ungarns.

Schloßmuseum, Nagytétény: Grafiken von Huba Bálványos.

Fényes Adolf-Saal: Fotos von Endre Rácz sen.

Csók-Galerie: Gemälde von Lajos Kántor.

Historisches Museum: „Helsinki – die Tochter des Baltikum".

Matthiaskirche: Sakrale Kunst.

Helikon-Galerie: Gemälde von Gábor Somogyi.

Csontváry-Saal: Gemälde von Erik Scholz.

In der Provinz:

Miskolc, Galerie: Plakate aus Katowice.

Szeged, Kulturzentrum November 7: Fotos von Károly Gink.

Hatvan, Galerie: Gemälde von Aurél Bernáth.

Kecskemét, Gulácsy-Saal: Gemälde von András Csikós. Geboren 1947 in Hódmezővásárhely (Südostungarn). Inspirationen erhielt er von der Natur, dem Bauernleben und der Welt der Gehöfte. Seine ausgestellten Werke werden von diesen Erlebnissen durchdrungen.

Für die Ausflügler am Wochenende kann ein interessantes Programm empfohlen werden: die malerische Burg von Nagyvázsony. Nach einer halbstündigen Autofahrt vom Balaton erblickt man die Burg, die in jüngster Zeit vor allem durch ihre Reiterspiele bekannt wurde. Die Burg, im 15. Jh. Schauplatz großer Kämpfe und historischer Ereignisse, wurde 1960 renoviert. Zu den Sehenswürdigkeiten zählen vor allem zeitgenössische Möbel, Waffen, die im Rittersaal ausgestellt sind. In dem sog. „Damenhaus" sind Aussteuertruhen und Betschemel zu sehen. In der unmittelbaren Nachbarschaft der Burg von Nagyvázsony sollte man auch dem Postmuseum Aufmerksamkeit schenken. Nagyvázsony war nämlich vor 200 Jahren eine wichtige Poststation. In dem Museum sind alte Postuniformen und -waffen zu sehen.

tag vor zwei klaren Siegen. N
dem ersten Tag führten die M
ner mit 60:46 Punkten, und se
die international zweitklass
Frauen-Riege lag gegen
Gäste aus Skandinavien mit 5
Punkten in Front.

Für die besten Leistungen
der BRD-Mannschaft sorgten zwei
frisch gekürte Europameister: Ha-
rald Schmid siegte über 400 m
Hürden in der Weltklassezeit von
48,88 Sekunden, im Speerwerfen
unterstrich Michael Wessing mit
88,12 m seine führende Position
in Europa.

KURZMELDUNGEN

Pula – Die Handball-National-
mannschaft der DDR gewann am
Mittwoch in Pula das zweite Län-
derspiel der Männer gegen Jugo-
slawien mit 19:16, nachdem sich
beide Vertretungen zuvor in Ri-
jeka 21:21 getrennt hatten.

Pizunda – In der neunten Partie
der Schachweltmeisterschaft der
Frauen in Pizunda kam die Her-
ausforderin Maja Tschiburdanidse
gegen die Titelverteidigerin Nona
Gaprindaschwili (beide UdSSR) zu
einem weiteren Sieg. Sie führt
jetzt mit 5,5:3,5 Punkten.

Franz Wagner (67) bleibt bis zu einer Entscheidung über seine Auslieferung in Brasilia in Haft. Diese Entscheidung traf, wie am Mittwoch bekannt wurde, der brasilianische Generalstaatsanwalt Fonseca de Araujo. Wagners Anwalt hatte eine Verlegung nach Sao Paulo beantragt, damit der Häftling Kontakt zu seinen Bekannten halten kann. Die zuständige Bundespolizei hatte jedoch festgestellt, daß dort nicht die gleichen Sicherheitsvorkehrungen vorhanden seien wie in Brasilia.

Nach zwei Selbstmordversuchen wird Wagner in einem psychiatrischen Krankenhaus Tag und Nach bewacht. Er war am 30. Mai in Sao Paulo festgenommen worden. Auslieferungsanträge haben unterdessen die BRD, Polen, Israel und Österreich gestellt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1977 JUN 19

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: APÁM

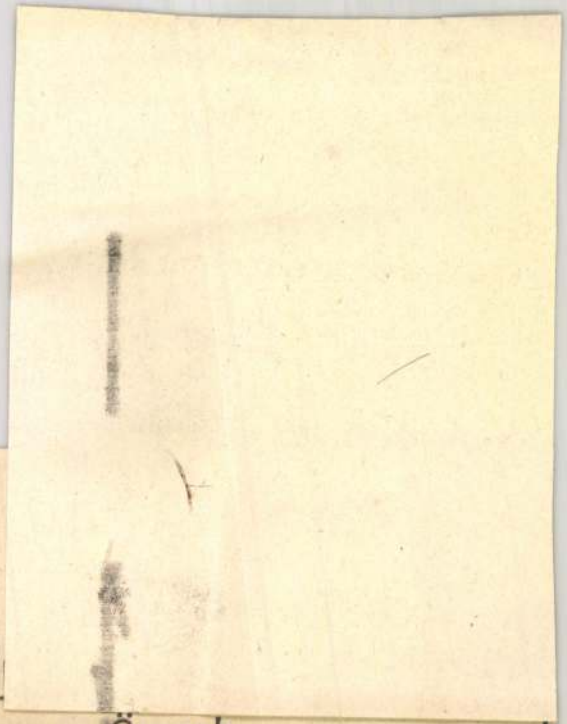

Polner Zoltán

Esőcsinálók

Hőség-piros éjszakában
hová visznek édesapám?
Hallgatnak hűs jegenyéink:
véres, tüzes Napot nyeltek.

Hajnalra az esők-lombját
sárkány tördeli a szélben.
Hiába áldoznak engem
feneketlen csordakútnak.

Napfény sújtott búzaföldek,
szénné égett dűlők, árkok,
milyen pusztító haragot
üzzek el én szűzességgel?

Iszonyatos sikoltásom
kivérzi az éjfél csöndjét.

Könyörüljön édesapám,
holtan visz csak haza innét,
holtan visz csak haza innét;
sose jönnek meg a felhők.

Öregek

Évenként szültek csenevész
gyereket, tízből egy erőset.
Szívük körül mindig friss halmok
fáradt erek árkába nőttek.
Arcuk kicsi, akár a fűre
éretlenül vert alma. Nézem:
múlttal babráló ujjaik
közül kihull a gránitcsönd elébem.

Tíz sor az árvaságról

Őriz sárgult iratokban a bánat,
anyám szeme, hogy halálon át is
[lássak
s őrzök rám intő, poros-hű fűbarátot,
lábnyomorító cipőt, sok értem-átkot,
őriz a tinta kézzel írt levelekben:
hozzátok hányszor hiába menekedtem,
bűneim alól senki fel nem oldott.
Adtatok volna telt tál, párolgó csókot,
de jó lett volna egy falat, puha szó is,
hogy ne jussak el az itt kimondhatóig.

F

Éjfél van, c
és nézek át
takar előle
hogy gyere

Ha ott len
áthoz, csak
Ha mégis
a szépapác

Örök várá
Későn jött
még nem

reménye a
Átal jöhet
majd viss

NAPJAINK KÖZÍZLÉSÉT

Forma és közízlés

1021

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Csikós András
festőművész

Csikós Andrásnál

„1947-ben születtem Hódmezővásárhelyen.

Első élményeimet — mint a legtöbb ember — a természettől szereztem, s az egyszerű paraszti, tanyai környezettől, szüleimtől kaptam.

Ez a tény máig is meghatározza szemléletemet.

Csak 1974-től vagyok városlakó. Mégis sok időt töltöttem különböző városokban, beleértve a túlcivilizált európai nagyvárosokat is. Úgy látom, egyfajta menedéket tudnék nyújtani az embereknek, ahol magukra találhatnak, ahonnan messzire láthatnak a néha zaklatott és túl bonyolult hétköznapok közben is.

Én csak az általam jól ismert, szeretett dolgok és emberek között érzem magam biztonságban, ezért csak róluk merek szólni. Gondolom, ha ezt tudják rólam, meg fognak érteni.

Bízom abban, hogy ez a viszonylag szűk világ is érinthet minden mai embert valamiképpen."

Csikós András legutóbbi kiállításának katalógusában olvashatjuk a fenti ars poetica igényű, felelős, megfontolt sorokat. Mintha egy hosszú életút és pálya összefoglalása, esszenciája lenne ez a vallomás. Pedig Csikós András még mindössze harmincéves. Festőről lévén szó — akárcsak a prózaíróknál — a művészi pálya „korszakolása" szempontjából ez úgyszólván a gyermekkor. 1970-ben fejezte be tanulmányait, s azóta rendszeresen szerepel a helyi és országos tárlatokon. 1973-ban az Alföldi Tárlaton nívódíjat, 1974-ben a Dél-alföldi Tárlaton Koszta József emlékérmet, 1975-ben a Hatvani Galéria „Magyar Tájak" című biennáléján bronzdiplomát kapott. Önálló kiállításai: 1973: Hódmezővásárhely, Szentes, Budapest; 1974: Békéscsaba; 1975: Budapest (Fényes Adolf Terem); 1976: Pécs; 1977: Szigetvár; 1978: Budapest, Szeged. Művei több külföldi kiállításon is szerepeltek, számos munkáját a tokiói Gekkoso Galerry, valamint kanadai, NSZK-beli, francia és holland galériák vásárolták meg. — Ezek hát a Csikós-életmű eddigi, imponálóan gazdag adatai.

*

A „paraszt Párizs" egyik nem éppen elegáns utcájában a tizenhatos számot keresem. Nehéz megtalálni. A város szélén vagyok, sötét van, néhány méterrel odébb a szentesi vasút. Aztán fölfedezem a kertes házaktól eltérő három, egymáshoz simuló műtermes lakást. (Nem is olyan rég még itt lakott Gácsi Mihály is. Elment, nem érezte jól magát.) A kapun belül fantasztikus méretű pálmára figyelek föl. A műteremben jól ismert képek, meleg, baráti, otthonos színek fogadnak.

— Félek az interjúktól, mindig az az érzésem, hogy nem tudok olyan okos dolgokat mondani, mint mások — mondja Csikós. Szuggesztív vidámsága van, mosolya, nevetése őszinte és kitárulkozó.

— *Sikeres, úgy is mondhatnám „divatos" festő vagy. Néhány héttel ezelőtt a szegedi kiállítás legtöbb képe nagyon rövid idő alatt gazdára talált. Elégedett vagy-e? Örülsz-e ennek a sikernek?*

— Örülök, de nem mindig. Egyre inkább aggaszt ez a már-már akadály nélküli siker. A közönség véleménye, visszajelzése persze nem mellékes, de jó lenne, ha valaki végre ellentmondana. Talán behízelgők, túlságosan érthetők a képeim. Némelyek „paraszt Mácsainak" neveznek, mondanom sem kell, hogy mennyire igaztalannak érzem ezt a besorolást. Egész festői felfogásom eltér Mácsai egyébként valóban részletező, figurális kompozícióitól. Az országos kiállítások valamiféle divatot diktálnak, a fiatal festők között például szinte megszámlálhatatlanok a Kokas Ignác-tanítványok, sőt, utánzók. Ehhez az országos divathoz én nem szeretnék hasonulni, a sikert tiszavirág életű divatok majmolásával ideig-óráig meg lehet ugyan szerezni, de meg is tartani már aligha.

— *Kiktől tanultál a főiskolán, a mai vásárhelyi festők közül hatott-e valaki meghatározó módon művészetedre?*

— Egyetlen nevet sem tudnék itt mondani, a főiskolán konkrét szakmai-művészi támogatást tanáraimtól nem kaptam. Aztán később az egymás műtermében való megfordulás nem volt divat, s ma sem az. Nagy baj ez az elszigetelődés, az őszinte légkör hiányát mindenki megsínyli. Panaszkodni nem szeretnék, a személyeskedés látszatát is próbálom elkerülni. Különben is szerencsés alkat vagyok, konfliktustűrő képességem igen nagy.

— *Ha már itt tartunk, mégis megkérdezem, mi a véleményed a vásárhelyi művészeti életről, az Őszi Tárlatról? Van-e itt különbség, mondjuk a hatvanas évekbeli úgynevezett fénykor és a hetvenes évek között? A fiatal festőgenerációból Te szinte egyedül vagy jelen a mai vásárhelyi művészetben. Mint e csapat Benjáminja, milyennek látod a vásárhelyi iskola jelenét?*

— Hogy a fiatalok közül egyedül vagyok, annak, lehet, pusztán szervezési oka van: kevés fiatalnak tudtak az utóbbi időben megfelelő körülményeket biztosítani. Mert jelentkező lenne szép számmal, jönnének ide sokfelől. A város és környéke nem változott, csak az a kollektíva hiányzik nagyon, ami az egykori „aranycsapatot" inspirálta. Újabban az Őszi Tárlatra is bevonul valami országos divatszemlélet, ez a tárlat ma már egy a nagyon sok országos tárlat közül. „Beadta a derekát", nem sokban különbözik a többitől. Nagyjából ugyanazok szerepelnek, mint a többi tárlaton, legföljebb — Vásárhelyről lévén szó — a vásárhelyiek valamivel nagyobb számban vannak jelen. Rettenetes ez az uniformizálódás.

— *A magyar képzőművészetben — akárcsak az irodalomban — újabban háttérbe szorult a realizmus, a természetelvűség. Nem kétséges, hogy ez aztán az alkotó és a befogadó közötti szakadékot is növeli. Pedig nem közömbös, hogy létezik-e egy közösség, melynek életében az alkotás tevékeny hatóerővé válik. Napjaink burjánzó ezoterikus és formabontó művészeti törekvései láttán az az érzése olykor az embernek, hogy például vannak az egyik oldalon a milliók és a másikon a művészek, tárlatlátogatók, tárlatokról beszélők szűk szektája. A művész dolga akkor lesz nehéz igazán, amikor tevékenységét nem a saját kicsi kis kasztja, hanem a milliók szemével nézi.*

PARASZTUDVAR FIGURÁVAL

VÁRAKOZÓ

TAVASZI NAP

VASÁRNAP

— Nem akarok sikerképeket csinálni, tudom, kevésbé ábrázoló jelleggel, kissé a nonfiguratív művészet fogásaival is kacérkodva, országosan is nagyobb elismerésben lenne részem. De irtózom attól, hogy olyasmit utánozzak, ami Nyugaton már harminc évvel ezelőtt megvolt. Egyébként meggyőződésem, hogy a legújabb generáció a realizmus felé tart, közelebb van a természetelvűséghez, mint a tíz évvel ezelőtti pályakezdő nemzedék. Ez a visszakanyarodás általánosítható jellemzője a mai művészetnek. Sokfelé jártam tanulmányúton, a Szovjetunióban, Ausztriában, Jugoszláviában, Romániában, Franciaországban, Olaszországban, Svájcban és (legutóbb) Algériában. Egy pillanatig sem jutott eszembe, hogy ezt vagy azt szolgai módon utánozzam. Vásárhelyen nem lehet Párizst másolni, ha másolnánk, akkor lennénk igazán provinciálisak. Tanulni persze mindenütt lehet, sőt, rokon világot is föl lehet fedezni. A szaharai falvakban például nagyon otthonosan éreztem magam.

— Realista festészeted szorosan összefügg azzal a világgal, melyben felnőttél, amelyben élsz. Vallod, hogy csak arról tudsz szólni, amit jól ismersz, amit szeretsz.

— A kishomoki tanyákon nőttem föl, s később is, amikor már tanítottam (igaz, mindössze három évig), mindig jó volt ide hazatérni. Szüleim tsz-tagok, a föld iránti tisztelet, rajongás bennem is megvan. Kert, föld nélkül nem tudnék élni. Lehet, szűk ez a világ, de még tovább szeretném szűkíteni, mert nagyon sok mondanivalóm van róla. Több-kevesebb ideig a világ sok nagyvárosában éltem, a nagyvárosok jellegtelenségével azonban soha nem tudtam kibékülni. Az a tanyai világ, amit legjobban ismerek, valahogy jobban őrzi az értékeket. Bizalomgerjesztő ez a környezet, az öntisztuláshoz is lehetőséget teremt. Az elszíntelenedéssel küzdve meg kell menteni ennek az Európa alatti világnak az évszázadok folyamán kialakult ősi értékeit. Távol áll mindez a „parasztromantikától", az idillikus látástól. Nem akarok egy új Nyilasy lenni. Nem vidámak a képeim, igaz, a nagy tragédiák is hiányoznak. Gondolom, alkati oka van ennek elsősorban. Nincsenek nagy drámai problémák, kevés színt használok — a sort folytathatnám tovább. Nem vagyok spekulatív egyéniség, nálam nagyon sokszor ösztönös dologról, játékról van szó. Inkább lírai s nem drámai ez a realizmus. Nekem nincsenek nagy filozófiai elképzeléseim, a látásmód festősége azonban talán kárpótlást ad. Az úgynevezett Végső Dolgokról még nem merek beszélni, az életnek vannak apró mozzanatai, ezekkel szeretnék még komolyabban foglalkozni. Ami a munkám mesterségbeli részét illeti, azt én művességnek szoktam nevezni. Ez szerintem alfája és omegája mindennek. A szakmai felkészültségen túl nekem a munkához valami izgalmi állapot is kell, ha az nincs meg, elrontja azt az örömöt, amit a festés jelent. Szörnyű lehet érezni, hogy valamit rutinból, megszokásból csinálunk. Fontos, hogy a művészt és a közönséget egyként otthonérzés, otthonosságérzés kerítse hatalmába. Ami a képeimen látható, az mind szuverén dolog, személyes ügy.

— A kritikáról, zsürizésről mondj valamit. A realizmus háttérbe szorulásában nincs véletlenül a kritikai gyakorlat felemásságának is szerepe?

— Amikor a Fényes Adolf Teremben volt kiállításom, megjelent — többek között — két egymással vitázó kritika. Láthatólag egyik kritikusnak sem az volt a célja, hogy a művekről reális, elfogultságoktól mentes ítélete legyen. Csillogtak-villogtak, s — mintegy a művektől függetlenül — vitatkoztak egymással. A legnagyobb baj az, hogy a kritika nem orientál. A formabontó, nonfiguratív törekvések mintha hamarabb zöld utat kapnának. Egyébként minden alkotó érzékeny ember, én is napokig őrlődöm, ha történetesen valamelyik képemet nem fogadják el. Valósággal traumát idéz elő.

— Hol lesznek láthatók legközelebb a munkáid? Egyáltalán, hogyan képzeled el pályád jövőbeli alakulását?

— Hamarosan Nyugat-Németországban nyílik meg egy tárlat, amelyen nyolc képpel szerepelek. Az igazi erőpróba jövőre lesz: Szentendrén állítok ki. Gyökeres változás pályámon mostanában aligha történik, a már meglevő elemekkel, azokat

továbbfejlesztve szeretnék gazdálkodni. Úgy érzem, gya[illegible]
bet és nyugodtabban lenne jó festeni.

Így Csikós. Hunyorog, mondja, éjjel tud dolgo[illegible] otthagyom a festmények, tékák, cserépedények között. Az utca most még sötétebb. Tamási Áron Ábelének mondatai járnak eszemben: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne..." Mert „... nem is lehetünk más célra ebben az életben, mint hogy megismerjünk mindent, amennyire lehetséges... s amikor mindent megismertünk, amennyire lehetséges, akkor visszamenjünk oda, ahol otthon lehetünk." Csikós *itt* van otthon.

OLASZ SÁNDOR

Szerkesztői asztal

A Magyar Rádió, a Makó városi Tanács, a Maros menti ÁFÉSZ, valamint szerkesztőségünk szervezésében Tiszatáj-est volt október 9-én a makói József Attila Könyvtárban. Bevezetőt Domokos Mátyás irodalomtörténész mondott, a műsorban közreműködött Almási Éva, Hegedűs D. Géza, Lőte Attila, Szersén Gyula, Váradi Hédi, Venczel Vera és a Kaláka együttes. A szerkesztő-rendező Dorogi Zsigmond volt.

*

Szerkesztőségünk vendége volt *Aleksander Nawrocki* lengyel költő, író és műfordító. Nawrocki igen sokat tett a magyar irodalom lengyelországi megismertetéséért, többek között azt a lengyel József Attila-kötetet említhetjük, ami az ő pártfogó munkájának eredményeként jelent meg.

*

Több mint harminc cseh és szlovák író járt Szegeden Vladimír Žabkayval, a csehszlovák írószövetség külügyi osztálya vezetőjével az élen. A vendégeket, akik a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola szlovák tanszékén író-olvasó találkozón is részt vettek, Vörös László főszerkesztő tájékoztatta a Tiszatáj munkájáról.

*

Húszéves a Jelenkor. Sok szeretettel köszöntjük jubileumán pécsi laptársunkat. Szerkesztőinek és munkatársainak további jó munkát kívánunk!

Csikós András

Várakozó
/1/

Lelkes István: Vásárhelyi müvészet III.
MÜVÉSZET, 1979. december - 16. lap.

Csikós András

Csikós András művei eljutottak Jugoszláviába, Franciaországba, Japánba és a Szovjetunióba.

Dömötör János: Régi pusztak újmódi festője Népszava, 1976. november 27 – 6. oldal.

Csikós András

A műveszünk egyéni kiállítása volt 1975-ben a budapesti Fényes Adolf teremben, 1976-ban Pécsett.

Dömötör János Régi pusztak újmódi festője Népszava, 1976. november 27 – 6. oldal.

Csíkós András

A művésznek egyéni tárlata volt 1973-ban Hódmezővásár helyt és Szentesen, 1974-ben Békéscsabán,

Dömötör János: Régi pusztak újmódi festője. Népszava, 1976. november 27 - 6. oldal.

Csihós András

Csihós András ma 29 éves, 6 esztendeje, 1970 óta szerepel munkáival a nyilvánosság előtt. Rendszeres résztvevője az alföldi rendezvényeknek.

Dörnyfiór János Régi pusztak újmódi festője.
Vépszava, 1976. november 27 - 6. oldal.

Csikós Sándor

Csikós palettája színes, de erek a színek harmonikusak, egybecsengők, egymást segítők.

Dömötör János: Régi pesztlak újmódi festője
Népszava, 1976. november 27 - 6. oldal.

Csíkós András

Művei arról szallanak, hogy Csíkós otthonosan érzi magát a világban, örömet lel környezetében, az emberekben és tárgyakban egyaránt.

Domotor János: Régi pusztak szimódi festője
Népszava, 1976. november 27 - 6. oldal.

Csikós András

Klasszikus ihletésű, gyöngéden
érzelemtelyesen festett portréi a
modellek iránti együttérzést,
szeretét fejezi ki.

Dömötör János: Régi pusztak újmódi feslője.
Népszava, 1976. ~~nap~~ november 27 – 6. oldal.

Csikós András

Sajátos helyet, szerepet kap a mű-
vész munkáin a föld, a falak,
a fákés vízhány mindenmapi tárgy.

Domiszter János: Régi puszták újmódi felője.
Nepszabadsa, 1976 nagyvember 27 - 6. oldal.

Csíkos András

Csíkos András festői világa jórészt azonos mindennapi világával, szűkebb környezetével.

Dömötör János: Régi pusztak ý módi festője
Népszava, 1976. november 27 – 6. oldal.

Csíkos András

Csíkos András festői világa alföldi sóna, kis tanya, parasztházak, félszer, családtagjai, szokvai, a duak napontai megújuló élményt számára.

Domotór János: Régi pusztak ígyi módi festője
Népszava, 1976. november 27 - 6. oldal.

Csikós András

Csikós András festészetében a lírai, meditáló Endre Béla előzményeiket kötődik.

Domótor János: Régi pusztak sejmiodi festője.
Népszava, 1976. november 27 - 6. oldal.

Csikós András

Csikós András vállalja az alföldi realisták és a vásárhelyi műhely mai derékhadat szokséget a táj és a benne élő ember iránti szeretetben.

Dömötör János: Régi pusztak ügyvédi festője.
Népszava, 1976. november 27 – 6. oldal.

Csikós András

1974-ben koszta emlékérem mel, tavaly a Hatvani Galéria „Magyar tájak" című biennáléjának bronzdiplomájával tüntettik ki Csikós Andrást.

Dömötör János: Régi pusztak ujmódi festője. Népszava, 1976. november 27 – 6 oldal.

Csikós András kiállítása a Csók István Galériában

Jó üzleti érzékkel *Esti vízpart* című festményét tették ki a *Csók István Galéria* Váci utcai kirakatába — leégett tanyát ábrázol, afféle Kutyakaparót —, továbbá *Elhagyott hely* című képét, melyen elhagyott kutya is liheg szembe velünk, üresen maradt és romlásnak indult kukoricagórék előterében... — Ha ez nem kedvetleníti el a kritikust, bent, a nagy teremben jobbat is láthat; a közönség nagy részét — sajnos, de tény: — *ezek* vonzzák befelé.

Pedig *Csikós* András mindent tud, amit festőnek tudnia kell. Hódmezővásárhely szülötte, kezdettől fogva otthon van az alföldiek között, huszonhat éves korában, alig, hogy elvégezte a főiskolát, már egyéni kiállításon mutatkozhatott be... Lehetséges volna, hogy a túl sima életút... simíttat el, simíttat ki annyi mindent a vásznakon, innen ered, hogy élményszegénynek és bizonyos értelemben másodlagosnak érez nem egy munkát a szemlélő?

Pedig Csikós Andrásnak kisujjában van a mesterség, tud atmoszférát, ködös tájat, deres reggelt, napszakokat és évszakokat festeni. Tud *kevés színnel* festeni — szürkék, barnák, tompa zöldek árnyalataival dolgozik, de a *Nádas mocsár* előterében mintha füstösen megpörkölődtek volna ezek a színek, a *Zsilip* előterében mintha agyagosan szőke volna az állóvíz, a *Téli utca* falusi házai-kerítései kontrasztosan tudnak hatni ily takarékos színadás ellenére is! Az anyaföld rögeit többnyire festékrögökkel teszi dombormívessé, „mintha lába kelne valamennyi rögnek", kilépnek a képsíkból a térbe — s ez az anyagszerű megoldás nem is kifogásolható mindaddig, amíg nem látszik a festői feladat megkerülésének (mint a *Zivatar után* című nagy kép alján), hanem legalább hófoltok különállását hivatott érzékeltetni az egyébként már havatlan határban (*Kivágott fa*-halmok előterében).

Nosztalgia tárgya lett napjainkra a vidék, a tanya — még nem is olyan régen a rideg magány, az emberfeletti vagy -alatti küzdés jelképe a magyar kritikai realista festészetben... A nosztalgia, ez az arctalan, jobban mondva: profiltalan, körvonalazatlan divatirányzat immár *a romokat újrafelfedező romantika* nyomdokain halad, hovatovább sikonganunk kellene az elragadtatástól egy (mű)holdas éj láttán...

Oszlásnak indult putrikat sirat Csikós András is (*Vízparti este*), olasz neorealista filmek szicíliai romfalukuliszszáira emlékeztető környezetébe ülteti le munkásfiguráit (*Üldögélő*). Figurái máskülönben is statikusak, „oda állítottak", mint például a *Székely udvar* két gyerekalakja vagy a disznóöléses *Téli reggel* parasztasszonya. Nem egészen valóságosak *csendéletei* sem, a pusztába kiállított asztallal, melynek viaszosvászon-rongyait borzolja a szél...

Pedig milyen tündökletesen tud üveget festeni Csikós András (*Csatos üveg*), milyen mednyánszkysan mély szegényember-portrét mutat (*Kalapos*), milyen őszintén tud szembenézni önmagával (*Önarckép I.*), mennyivel bonyolultabb igazságok feltárására képes (*Apám portréja*), mennyivel *mélyebben képes szántani*, mint az egyébként igen tetszetős *Szántott föld* című képének dombormíves barázdái... Pedig... de nem folytatom, csupán azt kívánom Csikós Andrásnak, ne engedje, hogy elhomályosítsa látását sem a divat, sem a siker.

Ember Mária

CSIKÓS ANDRÁS

Felavatták Somlyó Zoltán szobrát

Somlyó Zoltán író, költő, műfordító, a század eleji magyar líra egyik jelentős alkotója születésének 100. évfordulóján kedden felavatták mellszobrát a Városliget szoborparkjában.

Az ünnepségen *Rákos* Sándor mondott avatóbeszédet. Majd az *Örkényi Strasser* István szobrászművész alkotta emlékmű tálapzatánál a Művelődési Minisztérium, a Magyar Írók Szövetsége, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság, a Petőfi Irodalmi Múzeum, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének képviselői elhelyezték a kegyelet, a megemlékezés virágait.

A színházak szerdai műsora

Erkel Színház: Magyar Állami Hangversenyzenekar (Tavaszi bérlet, A—II/6. és Zenekari estek szocialista brigádoknak, 4. — fél 8). — **Fővárosi Operettszínház:** Cigányszerelem (J bérlet, 4 előadás — 7). — **Zenélő udvar:** Kukely Júlia ária- és dalestje (Mester bérlet, 1. — 8). — **Budai Parkszínpad:** Karib-tengeri folklóregyüttes műsora (fél 9). — **Fővárosi Nagycirkusz:** „Bűvös kör" (fél 8).

Rövid tartalom és szereplőlista a Pesti Műsorban.

Magyar Nemzet 1982. VI. 23

konak azonban nincs szerencséje külföldi útjaival. A japán kormányfő tavaly országos botrányra ért haza Washingtonból, ahol állítólag félremagyarázták, vagy fordították kijelentéseit és a *Reagannel* aláírt megállapodásait. Akkor külügyminisztere menesztésével elkerülte a nagyobb belpolitikai válságot, a gyanú azonban megmaradt, hogy nem elég határozott az idegen környezetben. Vagy netán tudatosan kétféleképpen beszél: tárgyalófeleivel engedékenyen, a tokiói parlamentben pedig keményen cáfolja azt, amit neki tulajdonítanak.

SZUZUKI most a múlt évinél is kellemetlenebb helyzetbe került. A hét végén akkor tért haza kéthetes körútjáról, amikor a telexgépek kezdték írni az újabb reagani diktátumot, miszerint Washington kiterjesztette a Szovjetunióval szembeni embargót minden, az Egyesült Államoktól átvett technikai találmányra is. A japán kormányfő a hetek versailles-i csúcstalálkozójáról még úgy utazott tovább, hogy remélhette: nem volt hiábavaló az otthon megvívott harca a törvényhozással, saját pártjával, és az azt támogató nagytőkével. A nehezen kicsikart eredményekkel elkerülte, hogy túlságosan a sarokba szorítsák, a többi hatalom netán együttesen protekcionista intézkedéseket jelentsen be ellene. Szuzuki elébe ment a nyugati társak elvásárainak, és saját maga tette az asztalra azoknak az áruknak a listáját, amelyekre behozatali könnyítéseket rendelt el. Ugyanakkor közölte az export mérséklésének a mértékét is, mindenekelőtt az autók, a televíziós és számítástechnikai berendezések szállítását fogják vissza.

A kereskedelmi háborúban, amely már olyannyira elmérgesedett, hogy a nyugatiak hajlamosak voltak gazdasági bajaik egyik fő forrását a japán „elözönlésben" látni, *Tokió taktikát változtatott.* Semmilyen áruféleség bevitelét nem tiltotta meg, még azokét sem, amelyekből maguk is fölösen termelnek. Egyetlen feltételt szabott: *a partnereknek maguknak kell megnyerniük a japán piacot.* Az Egyesült Államok szállíthat kocsikat, de adja is el — ha tudja. Ugyanígy a nyugat-európaiak is megjelenhetnek cikkeikkel, feltéve, hogy azok jobbak, mint az otthon előállítottak, vagy keresettebbek, mint a hagyományos áruk. Tokió tehát készséget mutatott, hogy megnyissa a teknőcpáncélzatot, utat engedjen a külső hatásoknak. A partnerek azonban ettől

egy a jelet jósolják.

A felívelés hosszú és sikeres időszaka után a legkisebb zökkenők is sokkolják a japánokat, akiknek az elzárkózás mellett is tudomásul kell venniük a világgazdasági hatásokat, s nemcsak a nehezebb áruelhelyezés, hanem a versenytársak fölnövekedése miatt is. E tekintetben, ha nem is vészesen, de mindenesetre tekintélyesen sorompóba lépett Délkelet-Ázsia, amely jóval olcsóbban termel, mint a drága órabérű Japán. Hongkong valójában nem kihívás Tokiónak, a sokfelől áramló kedvezőtlen jelenség összességében azonban *tétel*, s a többi között arra is figyelni kell, hogy az onnan kiáramló filléres cikkek miatt mit nem érdemes tovább gyártani.

Az elvárások rengetegében Japán új módszert gyakorol, *az egyeztetési politikát.* Az eddigi gyors alkalmazkodást fejleszti tovább azzal, hogy nagyvonalúan lemond akár tucatnyi áruféleség piacra dobásáról, cserében viszont elvárná: *a társak ne akadályozzák meg nagyszabású üzleteit.* Az olyanokat, mint a szibériai földgáz- és olajkincs kiaknázása, vagy a kínai beruházások. Az utóbbinak a folytatásáról a versailles-i csúcs előtt állapodtak meg *Csao Cejanggal*, a szahalini föltárásokat és bányászást pedig korábbi egyezmények rögzítik. Szuzuki Zenko tehát a hetek tanácskozásán lehetett akár nagyvonalú is. (Az Egyesült Államoknak például fölajánlotta: ne aprózzák el a tételeket a kereskedelmi mérleg hiányának kiegyenlítésére. Washington szállítson nyersanyagokat. Japán vevő az alaszkai olaj tíz százalékára.) Biztos hátteret érzett maga mögött azzal, hogy a honi ellenvéleményeket leszerelheti a kecsegtetőbb vállalkozásokkal, miközben megbékíti a nyugat-európai partnereket is.

AZ ÁTGONDOLT TAKTIKÁT zavarta meg Reagan új megkötése, amely érzékenyen érinti Japánt is. Mindenekelőtt a szahalini szerződések előírásainak teljesítésében akadályozná meg, s hatalmas összegektől, valamint egy biztos és közeli nyersanyagforrástól ütné el. A Versailles-t még csatát nyerőként elhagyó Szuzuki a reagani döntés miatt Tokióban ismét magyarázkodásra kényszerül, s nem biztos, hogy most is olyan könnyen leszerelheti a belső rossz hangulatot, mint tavaly, amikor egy külügyminiszteri áldozattal megúszta a válságot.

Zsigovits Edit

Csikós András, festőművész

Csikós András alföldisége

Ő a vásárhelyi iskola tagja, aki homoksárga tónusokban kutatja a mai magyar tanyát külső, belső sérülésével. Azt idézi az arc, a romjaira vetkőző magányos ház, hogy ez a szegénység utolsó fázisa. Világa, képi fogalomrendszere rendkívül határozott, s ha szűk is témahatára — rendkívül szabatos, világos, szuggesztív —, amit képei rögzítenek.

Losonci Miklós

Losonci Miklós: Csikós András alföldisége.
Pest Megyei Hírlap, 1979. jún. 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG

1978 SEP 24

Csikós András

Vasárnap, 1978. szeptember 24.

1021

A képzőművészeti világhét szegedi kiállításairól

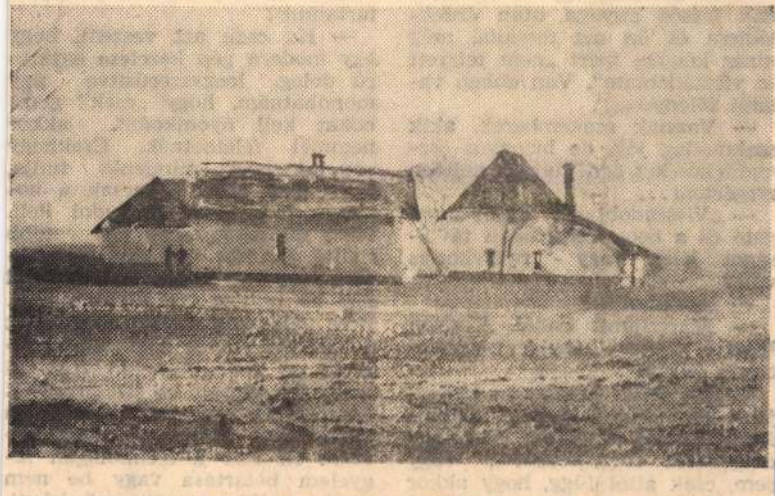

CSIKÓS ANDRÁS: KORATAVASZ

Vasárnap, 1

KÜM MAG

Párbeszéd

Urbán Lajos

A miértet is tudni kell...

— Nagyképű?

— Nem. Miért?

— A múltkor egy beosztottjának írásos anyaga után érdeklődtem és ön azt mondta, még nincs készen, mert „nem tetszett és visszadobtam". Van ebben valami fölényesség.

— Vannak szakemberek, akik szakmailag jók, de bizonyos összefüggéseket nem tudnak kellően megérteni...

— „Visszadobtam!" Ez az igazgató és a beosztottja közti távolságot jelzi, vagy nyelvbotlás volt?

— Nyelvbotlás!

— Maradjunk ennél. Hogyan lehet a szegedi kábelgyár-igazgatóhoz bejutni?

— Na, látja, inkább ez mutatja a kapcsolatot. Nekem ugyanis fogadónapom nincs. Az, hogy egy dolgozóval foglalkozom-e, vagy sem, csak attól függ, hogy akkor épp ráérek-e, de ha nem, akkor egyeztetjük az időpontot. Ez pedig tudnak lépést tartani a megnövekedett feladatokkal? Vagy egyáltalán kell-e lépést tartaniuk?

— Ha csak azt veszem, hogy egy modern gép kezelése egyszerű dolog, leegyszerűsítve úgy mondhatnám, hogy „csak" gombokat kell nyomkodni, akkor nemmel felelhetnék. Csakhogy ezt ma már mindenki tudja, hogy nem elég. Nemcsak a hogyant, a miértet is tudni kell. Nem mindegy, hogy egy több millió forintot érő gép fenntartása kire van bízva. Van például egy 20 milliót érő ólomprésünk. Erre válogatott fizikai dolgozókat állítottunk rá, és Budapesten, illetve az NDK-ban képeztük ki őket. De ennek az üzemrésznek vezetőiként már mind felsőfokú végzettségű embereket alkalmaztunk. Itt már a technológiai fegyelem betartása vagy be nem tartása súlyos összegeket jelent. Elég, ha csak annyit mondok

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 AUG 13

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Csikós András

1021

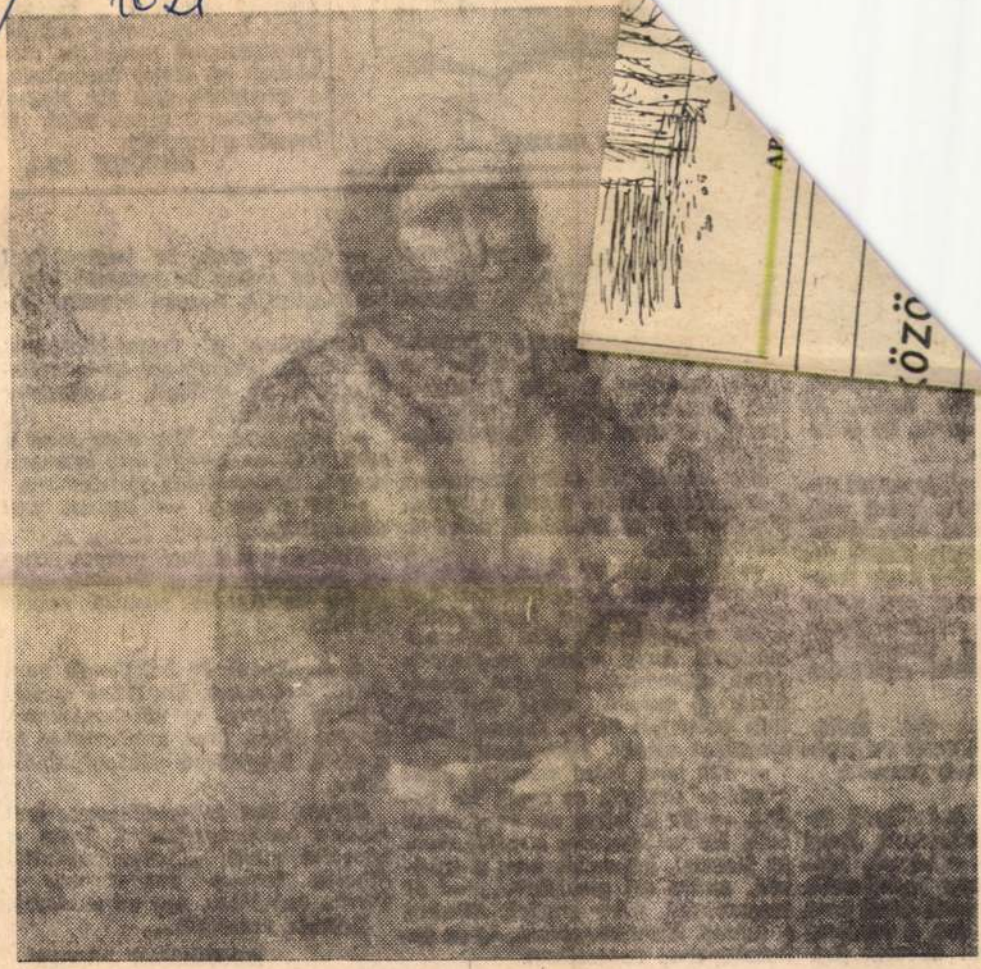

CSIKÓS ANDRÁS: NŐI PORTRÉ

...TNER MARGIT RAJZA

...mbös!

...gdanski express. ... volt önnél. És ...olyogtam le a te... ...ra.

...n rajtavesztett ar... ...lassan lilára vált, ...codott. Gondoltam, ...negyek. Emelt fő... ...restibe, hogy meg... ...gamat egy pohár ...m néhány lépést. ...ltés harsant föl ... óriási rúgás ért.

...kás fél óráig ...kot, amit az orro... ...am a peronon.

...n sajnálkozó is... ...icskedtem: életet ...en röhögtek. Má... hogy legközelebb ...rromat. Attól nem ... Lajos, a barátom ...tte: követni fog... ...ja a példámat. Hiába, mindig rendes gyerek volt.

Ahogy buzgalmam követőkre is talált, továbbra is éber figyelemmel jártam a világot. Csakhamar ismét alkalmam nyílt a kötelességteljesítésre.

Két bögyös kis csitri verekedett a suli előtt. Vadul tépték egymást, mocskolódó szidalmakat kiabálva. Közbeléptem.

— Ejnye, ejnye! Nem szégyellitek magatokat! Lány létetekre úgy viselkedtek, mint a legneveletlenebb utcakölykök. Hát illik ez? Ahelyett, hogy szépen megbeszélnétek egymással... Rajta, mondjátok el nekem, miről van szó, min vesztetek össze. Ígérem, hogy igazságot teszek. Pártatlanul!

— Ezt nem lehet dumálva elintézni! — üvöltött az egyik kis vadóc. — És a bácsi ne avatkozzék bele. Ha mindenáron a száját akarja jártatni, használja arra a nyelvét, amire én gondolok... — és megmondta, mire gondol. Elfutott a méreg. Karonragadtam, és az iskolakapuhoz vonszoltam.

— Maja ad neked az igazgató bácsi, ha megtudja, hogyan beszélsz velem!

Rángattam a foggal-körömmel védekezőt. Rúgott-csípett-karmolt-harapott. És orditott. Csakhamar csődület támadt.

— Vén szatír! Mit akar attól a gyerektől! — dörgött egy sztentori hangú, tagbaszakadt fiatalember.

— Liliomtipró! — sipított egy vénasszony.

Valaha mezei futó voltam, játszva elmenekültem a lincselés elől. A kis vadmacska visítása sokáig elkisért.

A félsikerek és balsikerek nem szegik kedvemet. Továbbra is teljesíteni fogom a kötelességemet. Engem többé nem szerkeszthet ki a sajtó. Legföljebb példaképül állíthat.

Sajnos, ma szüneteltetnem kell áldásos tevékenységemet. Lajos, a követőm miatt. Kötelességtudattól áthatva tegnap beavatkozott a Bicska csárdában egy verekedésbe. Délután temetjük...

HOMORÓDI JÓZSEF

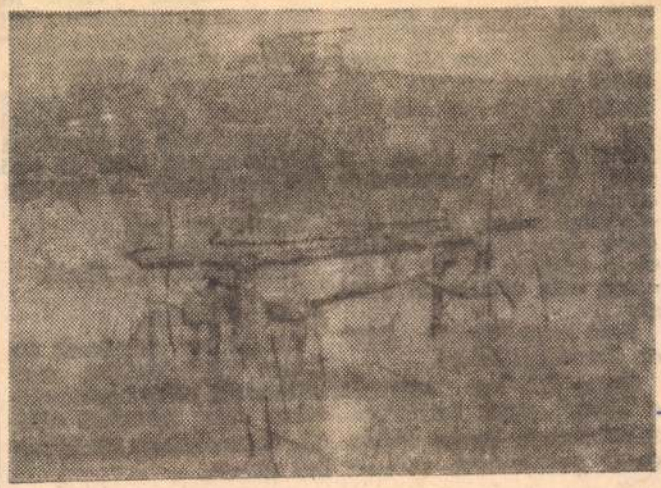

Csikós András: Stég

CSIKÓS ANDRÁS tárlata a szentesi Móricz Zsigmond Művelődési Központ kiállítótermében szolgál meglepetéssel. Az köztudomású, hogy vásznai nagy közkedveltségnek örvendenek. Festészetében ő is a vásárhelyi iskola témavilágában mozog — hűségesen és hitelesen rögzíti környezete apró jelenségeit, annak a környezetnek egyre változó jelenségeit, amelybe beleszületett, s amelyben felnőtt. Tájképein tettenérhetők ecsetkezelési bravúrjai. A felület á. dolgozási módjai mellett derűs színvilága az, amely nemcsak szűkebb pátriájában, hanem világszerte nevet szerzett alkalmazójának. Szentesi tárlatán látható tájképei közül is kiemelkedik a dorozsmai kubikgödrök egyike sugallta vászna, a *„Stég"*. A legjobb francia impresszionisták megirigyelhetnék ezt az alföldi világba átültetett, egyéni ízben és színvilágban fogant művet. A sárgák végtelen változatában pompázó föld-víz-fa-levegő egybefonódása, -olvadása a lírai piktúrának és a piktúra lírájának egyedülien szép alkotása.

A tárlat meglepetése azonban *a kiállított portrék sokaságában* rejlik. Valahogy érződik: Csikós eddigi tárlatai után portrékkal koncentrált erre a tárlatra. Hosszan sorolhatnánk a címeket: Férfi pohárral, Apám. A suszter felesége. Kalapos ember stb. Valamennyiben közös — egész festői világára jellemző — művessége. Portréiban ez a művesség a karakterformálás szolgálatában áll. A paraszti jellemek ritka tárháza tárul fel Csikós arcképeiben — szinte epikussá válnak, melyekben a pillanatnyi lelki- és kedélyállapot, a múlt és jelen, de még a jövő optimizmusa is érződik.

Új színnel gazdagodott szentesi kiállítása révén a festő általános megítélése.

SZABÓ ENDRE

VASÁRNAP,
1972. NOVEMBER 12.

kívül elősegítette volna előadójának mimikája, szemeinek szuggesztív fényjátéka, ha az előadó nem állt volna háttal a közönségnek. De háttal állt, így csak azt tudtam megállapítani, hogy fürtjei a válláig érnek. A nem éppen hagyományos előadásmód talán arra kívánt utalni, hogy a vers fordítva értendő, ám aminek nincs értelme, annak a fonákja sem túlságosan világos...

Nem meghökkentő dolog ez Franciaországban.

Basse-Yutz-ban nyomják a *„Dire"* című folyóiratot. A cél nemes: *Európa induló, fiatal lírikusainak fórumot* Dire hasábjain, viszont itt sem ritka az olyan költő, aki furcsa „segédeszközökkel" próbálja versére vonni a figyelmet. Mint például Louis *Guillaume*, aki a szedőkkel homályosíttatja el egyébként világos művét. Csak az első két sor (ahogy a Dire-ben látható):

PoURTaNt LeS
pÉpiEmEnTs
TrAvErSeNt La PLuiE
bAsSe,

— és így tovább.

Az értékes műveknek sohasem volt szükségük meghökkentést célzó segédeszközökre, mert gondolati töltésük újdonságával hökkentettek mindig.

A REALIZMUS DIADALA

Noha a történelem minden népnél más és más funkcióját alakította ki a költészetnek, mindenütt az a tapasztalat, hogy *a realista művek állták ki legtöbbször az idő próbáját.* Franciaország igazán termékeny talaja volt a különböző — rendszerint tiszavirág-életű — művészeti izmusoknak. A mai francia költők — köztük a fiatalok — legjobbjai a kifejezésmód tekintetében nem kevés kétségtelen eredményt mentettek át a szürrealizmusból, sőt az utóbbi időben olyannyira divatos lettrizmusból is, de ez csak a korszerű gondolat megjelenítésének, láttatásának módjaira vonatkozik. Lényegüket tekintve realisták, bár — tegyük hozzá — legtöbbször „parttalanul"...

Itt is találomra vettem meg egy kötetet. Lydie *Outtier* egy-két éve még bölcsészhallgató volt a poitiers-i egyetemen. Valószínű, számtalanszor szerepelt ő is a *Groupe Eluard* felolvasóestjein. Neki azonban nem botránkoztató hobbi volt a költészet, hanem sors, ugyanakkor eszköz az emberi indulatok megjavítására. Nemrég jelent meg *L'ombre en fleur (Árnyék, virágban)* című kötete — nem csekély áldozatok árán.

Elindulni a költői, írói pályán tehát Itáliában és Franciaországban sem könnyű. Nem „megnyugtatására" közöljük ezt a mi kezdő lírikusainknak, csupán okulására. Lehet hallástorzító zajnagyrattákkal, elvakító szemfényvesztésekkel itt is, ott is magunkra kényszeríteni a pillanatnyi figyelmet, de csak ideig-óráig.

A maradandóság záloga mindig a tehetséggel való felelős sáfárkodás, s annak a nép javára történő kamatoztatása marad...

Gilkós András, festő

Szegeden, az elmúlt héten megnyílt a 13. dél-alföldi tárlat, melyen szerepel a mű-vész műve.

Pohner Zoltán: Dél-alföldi festő egyéniségek tárlata.
Csongrád Megyei Hírlap, 1978. jún. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1978 — 1 1
Tiszatáj
Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: KENYERES CSENDÉLET

„Menjetek innen, menjetek innen" — mondo

A kutyák azonban nem hallgattak a többször
s egyre közelebbről ugatták és ugrálták körül.

Néhány perc múlva, egy lassú léptű vénembe

Hosszan és élvezettel nézte a jelenetet, mielőt

— Miért van úgy berezelve? Csak az *egyik* h

ÜGYETLEN BÓK

Maga tényleg nagyon szép nő lehetett valamikor — így bókolt egy fiatal kamasz egy harmincas, szép, érett asszonynak.

S *ezt* a bókot még nagymama korában sem felejtette el!

NEM VOLT SZERENCSÉJE

Egy jogászprofesszor az index átnyújtása közben így szólt a vizsgázóhoz:

— Volt szerencsém! — s mikor a hallgató felállt, hozzátette: — És sajnos még lesz is ebben a félévben... *másodszor* is.

FÉRJI ELSZÓLÁS

Remek asszony a feleségem, igazán boldog lehet, hogy velem találkozott.

MÁR NEKIK SE

Borzasztó, hogy mekkora a túlzsúfoltság a csúcsforgalom idején — panaszolta egy kedves és szellemes nőismerősöm a napokban —, már a fiataloknak sem jut hely a villamoson.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1978 — 11
Tiszatáj

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: BESZÉLGETÉS

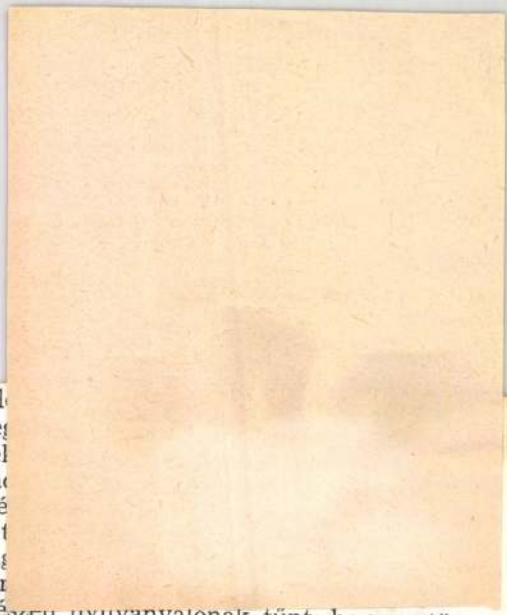

rejezetten nyíltak, és a levegő telis-tel
Kevesen jártak arrafelé, kocsik szinte e
diknak nevezett század hatvanas éveinel
éreztük, ücsörögve a pirosra pingált pa
hatatlan konzekvenciákkal terhes beszé
Béke volt, nagy, álmos, nyugodt béke;
válságon, kamasztüdőnkkel mélyen, na
illatokkal teli levegőből, csaknem el is
levegővel teli kétszárnyú tüdőnk, és egé
ténelem, mint olyan, a maga nyomasztó terheivel, megoldatlan konfliktusaival születésünk pillanatában, vagy — rendben van — pár évvel később, de végérvényesen elmaradt mögöttünk, ránk tehát a legcsekélyebb mértékben sem lehet érvényes. Ezt persze nem fogalmaztuk meg, mindössze pompásan éreztük magunkat, szerveink tökéletesen működtek, úgy azokról sem lehetett még tudomásunk, és elhanyagolható ötletként, mintegy a komoly beszélgetés prológusa gyanánt, felmerült mindenekelőtt a víztoronyőri foglalkozás, amelyet kimerítően meg lehetett vitatni, és mint várható volt, el is lehetett vetni, mert kevéssé látszott csak hasznosnak az összemberiségnyi érdekeket illetően.

Aztán nekifogtunk. Én sorra vettem, ami egyáltalán adva volt, barátom figyelmesen hallgatott, szemöldökét hatalmas, tükörtojásnyi szemei fölött aggodalmasan összevonva. Felelősségteljesen kifejtettem, miért nem leszek már sem festő-, sem hegedűművész. Mind a két műfaj gyakorlását abba fogom hagyni, mondottam határozottan; mindkét foglalatosságnak megvolt a maga haszna, ám magamból második Csontváryt faragni dőreség volna, hisz meg volt már az első, álmaim netovábbjáról, a zongoráról pedig, immár túl öregecske lévén, visszavonhatatlanul lecsúsztam. Különben is, mondottam volt, nekem új utakra kell térnem, és mikor máskor, mint most (akkor), a (huszadik) század hatvanas éveinek elején?

— Hát a fizika — mondta barátom magától értetődően.

— Na igen, a fizika — mondtam fancsali képpel, majd kifejtettem súlyos fenntartásaimat.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 — 1 1
Tiszatáj
Csikós András

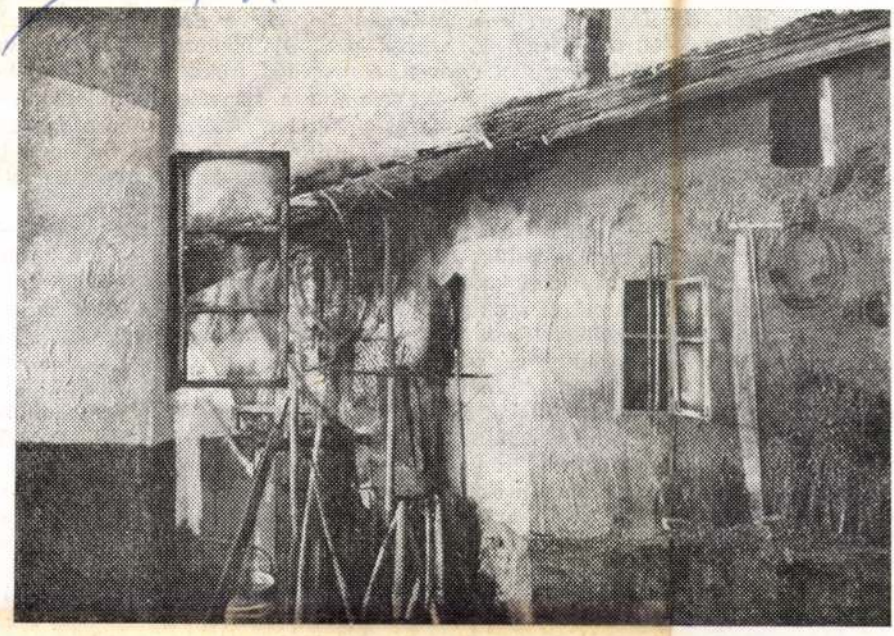

CSIKÓS ANDRÁS: LOMOS UDVAR

magyar kultúra szervezője. Budapesten a két háb
felében kiadott folyóirata, a *Láthatár* fogalommá
hazánknak a létkérdése: a nemzetiségi kérdés, a
problematikája érdekelt. De ki ne ismerné Csu
fáradhatatlan tolmácsolóját, aki Njegoš: A hegyek
Andrićon, Miloš Crnjanskin keresztül a szlovén,
bakig déli szomszédunk számos remekművét, va
legjavát adta míves fordításban a magyar olvas
megalapította a „Jószomszédság könyvtárát"; ezt
közzétették. Nem, a szervező, a műfordító, a szomszéd népek barátságáért harcoló Csuka Zoltánt nem kellett és nem kell ma sem „felfedezni".

Azt is tudtuk róla — legalábbis a magyar vers „vájtfülű" ismerői körében — hogy költő. De azt még mi sem sejtettük, akik úgy véltük, hogy közel állunk hozzá, ami ebből a szép kiállítású, impozáns kötetből válik evidenssé: a líra terén is olyan életművet hagy maga után, amelyet senkinek sem szabad mellőznie, aki meg akarja írni a XX. század magyar költészetének történetét. *Formai* szempontból végigjárja annak a kereken ötven évnek, amelynek termését e kötet magában foglalja, csaknem minden kifejezésmódját: 1919-ben „tizenéves" kezdőként a magyar verselés leghagyományosabb sorával, a felezős tizenkettőssel kezdi, hogy aztán — a Nyugat költőinek jambikus-trochaikus reminiszcenciáin keresztül — a pécsi, az újvidéki „lázadások" idején áttérjen az avantgarde irányzatok, főleg a nálunk akkor oly divatos expresszionizmus (és — Czine Mihály is említi ezt — részben a „dada" és a szürrealizmus) szabadversére, sőt, itt-ott (még pontokba is szedett) lírai prózájára. Formai szempontból valahol a harmincas évek végén, a legszörnyűbb rettenetek idején higgad le: avantgarde korszakának merész képalkotásával meggazdagodva tér vissza a kötött vers fegyelméhez. De semmi esetre sem — egyhangúságához. Csuka Zoltán lírája élete második felében is változatos hanghordozású: a XIX. század nagy magyar ódáira oly jellemző, egymással szabályosan váltakozó ötödfeles és ötös jambus

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 — 1 1
Tiszatáj
Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: APÁM

ségbeesésében végső szavaival még bízni és remélni
már csak azért fohászkodik, hogy az „égi és ninivei
élni engedjék."[11]

Szalatnai Rezső számos alkalommal foglalkozott E
fordulóján terjedelmes méltatásban törte meg az éle
csöndet. *„Nagy költő, a magyar szellem egyik legnagyo*
János mellett kell keresnünk. Összetett ember s össze
tikus, misztikus és racionálista egyszerre, hazafias és
mében. Olyan nagy szín- és formaanyagot olvaszt m
nél, angoloknál, franciáknál a költők egész sora képes csak elvégezni. Érzékenyen
megrezdül az impresszionizmus hangjaira, de még érzékenyebben a magyar nepi
költészetre. Egyre egyszerűbb, egyre tisztább lesz mondanivalója. A magyar élet
válságai és fordulatai mélyen megrendítik. Éles, prófétikus biztonsággal ír mindenről, ami nemzetét és Európáját eléri majd. Jeremiással, majd Jónással azonosítja magát, kristály-kemény jelképeket talál, könnyedén álcázva bibliai képekben korára vágó szavait. Fuldokolva s lázban vergődve megírja az emberi szenvedés legnagyobb verseit. 1929-től haláláig a magyar irodalmi élet vezére, egy új írónemzedék nevelője. Megrázóan tudott emlékeztetni egy-egy írásművében magyar voltunk lényegére." Szalatnai hibájának tartja József Attila mellőzését, és hogy a húszas években, szerinte, korántsem volt olyan bátor és ellenálló, amilyennek lennie kellett volna. *„Mindez azonban nem feledteti velünk, hogy azonosítsuk magunkat rendkívüli értékeivel."*[12] Ebben foglalható össze a Sarló alakuló-változó Babits-képe.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1978
Tiszatáj
1978 11

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: FEKETE SZÉK

— Édesapa — kérdezte —, Juhász Feri
— Termetre?
Megállt és úgy villogott a szeme, mint n
— Veled nem lehet komolyan beszélgetn
csit, és nagyon jól tudom, hogy *termetre* épp
— Az ő verséből idéztem neked az előbb
— Nagyon szép volt — mondta csodálk
— Hogy ki mekkora, azt majd neked kell eldönteni, kislányom. [illegible]
hiszem, *tudom,* hogy ki mekkora.
— És Laci bácsi mekkora?
— Laci bácsi írt hozzád egy verset kicsi korodban, elmondjam?
Kérte, hogy mondjam el.

Tóth Laciék Ágija
Szeme csupa mágia.

— Mi az a mágia?
— Varázserő, ami az emberek szemében lakik.
— Laci bácsi nagy költő — jelentette ki a lányom.
— Melyik Laci bácsi — kérdeztem —, a Nagy?
— Jaj, édesapa, te mindenből tréfát tudsz csinálni — mondta s utána felnevetett.
Leültünk egy padra a téren.
— És Sanyi bácsi — kérdeztem? — Tudod, aki azt a verset írta, hogy: „Harap utca három alatt megnyílott a kutyatár, síppal-dobbal megnyitotta . . ."
— . . . kutyafülű Aladár — fejezte be a lányom, aki első hallásra megtanulta ezt a verset.
— És Sanyi bácsi szerinted nagy költő?
— Sanyi bácsi — válaszolta lányom, aki a rádiókórusban énekelt akkoriban — költő és zenész.
— Tudtommal nem zenész, csak költő.
— Zeneszerző-költő — igazította ki magát Ágnes.
Elgondolkoztatott ez a portré, minthogy a másik Veresst, a zeneszerzőt nem ismerhette.
— És Pista bácsi? — kérdezte a lányom.
— Pista bácsi — feleltem —, versben tudna beszélni, akár Weöres Sanyi bácsi, ha arra kényszerítenék, de most prózában kell neki, úgy veszem észre.

Csikós András, festő

CSIKÓS ANDRÁS festőművésznek az alföldi tájat, embereket és munkaeszközöket megörökítő festményeiből rendeztek tárlatot Szentesen a Móricz Zsigmond Művelődési Központban. A mintegy 60 olajfestmény három hétig tekinthető meg.

8.

–: Hé

Népszabadság, Bp. 1978. nov. 9.

Csikós András

A művész stilusfordulatt ve-
sorolás ahor szokás a „hanai
realizmust" emlegetni.

Menyhárt László Előkép - előkép - pillanáthep
Művészet, 1978. december - 10. lap.

Csíkos András

Csíkos András nagy tanegyé-
és készlet gazdagságú mű-
vével gazdagította a tár-
latot.

Dömötör János: A vásárhelyi tárlatok...
Művészet, 1978. december – 14. lap.

Csikós András, festő

CSIKÓS ANDRÁS: APÁM

58

58.

XXXII/11

Csikós András festő

CSIKÓS ANDRÁS: LOMOS UDVAR

09

Csikós András, lesb 1

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Csikós

Andrásnál

„1947-ben születtem Hódmezővásárhelyen.

Első élményeimet — mint a legtöbb ember — a természettől szereztem, s az egyszerű paraszti, tanyai környezettől, szüleimtől kaptam.

Ez a tény máig is meghatározza szemléletemet.

Csak 1974-től vagyok városlakó. Mégis sok időt töltöttem különböző városokban, beleértve a túlcivilizált európai nagyvárosokat is. Úgy látom, egyfajta menedéket tudnék nyújtani az embereknek, ahol magukra találhatnak, ahonnan messzire láthatnak a néha zaklatott és túl bonyolult hétköznapok közben is.

Én csak az általam jól ismert, szeretett dolgok és emberek között érzem magam biztonságban, ezért csak róluk merek szólni. Gondolom, ha ezt tudják rólam, meg fognak érteni.

Bízom abban, hogy ez a viszonylag szűk világ is érinthet minden mai embert valamiképpen."

Csikós András legutóbbi kiállításának katalógusában olvashatjuk a fenti ars poetica igényű, felelős, megfontolt sorokat. Mintha egy hosszú életút és pálya összefoglalása, esszenciája lenne ez a vallomás. Pedig Csikós András még mindössze harmincéves. Festőről lévén szó — akárcsak a prózaíróknál — a művészi pálya „kor-szakolása" szempontjából ez úgyszólván a gyermekkor. 1970-ben fejezte be tanulmányait, s azóta rendszeresen szerepel a helyi és országos tárlatokon. 1973-ban az Alföldi Tárlaton nívódíjat, 1974-ben a Dél-alföldi Tárlaton Koszta József emlékérmet, 1975-ben a Hatvani Galéria „Magyar Tájak" című biennáléján bronzdiplomát kapott. Önálló kiállításai: 1973: Hódmezővásárhely, Szentes, Budapest; 1974: Békéscsaba; 1975: Budapest (Fényes Adolf Terem); 1976: Pécs; 1977: Szigetvár; 1978: Budapest, Szeged. Művei több külföldi kiállításon is szerepeltek, számos munkáját a tokiói Gekkoso Galerry, valamint kanadai, NSZK-beli, francia és holland galériák vásárolták meg. — Ezek hát a Csikós-életmű eddigi, imponálóan gazdag adatai.

*

— Kiktől tanultál a [illegible] meghatározó módon művészetedre?

— Egyetlen nevet sem tudnék itt mondani, a főiskolán konkrét szakmai-művészi támogatást tanáraimtól nem kaptam. Aztán később az egymás műtermében való megfordulás nem volt divat, s ma sem az. Nagy baj ez az elszigetelődés, az őszinte légkör hiányát mindenki megsínyli. Panaszkodni nem szeretnék, a személyeskedés látszatát is próbálom elkerülni. Különben is szerencsés alkat vagyok, konfliktustűrő képességem igen nagy.

— Ha már itt tartunk, mégis megkérdezem, mi a véleményed a vásárhelyi művészeti életről, az Őszi Tárlatról? Van-e itt különbség, mondjuk a hatvanas évekbeli úgynevezett fénykor és a hetvenes évek között? A fiatal festőgenerációból Te szinte egyedül vagy jelen a mai vásárhelyi művészetben. Mint e csapat Benjáminja, milyennek látod a vásárhelyi iskola jelenét?

— Hogy a fiatalok közül egyedül vagyok, annak, lehet, pusztán szervezési oka van: kevés fiatalnak tudtak az utóbbi időben megfelelő körülményeket biztosítani. Mert jelentkező lenne szép számmal, jönnének ide sokfelől. A város és környéke nem változott, csak az a kollektíva hiányzik nagyon, ami az egykori „aranycsapatot" inspirálta. Újabban az Őszi Tárlatra is bevonul valami országos divatszemlélet, ez a tárlat ma már egy a nagyon sok országos tárlat közül. „Beadta a derekát", nem sokban különbözik a többitől. Nagyjából ugyanazok szerepelnek, mint a többi tárlaton, legföljebb — Vásárhelyről lévén szó — a vásárhelyiek valamivel nagyobb számban vannak jelen. Rettenetes ez az uniformizálódás.

— A magyar képzőművészetben — akárcsak az irodalomban — újabban háttérbe szorult a realizmus, a természetelvűség. Nem kétséges, hogy ez aztán az alkotó és a befogadó közötti szakadékot is növeli. Pedig nem közömbös, hogy létezik-e egy közösség, melynek életében az alkotás tevékeny hatóerővé válik. Napjaink burjánzó ezoterikus és formabontó művészeti törekvései láttán az az érzése olykor az embernek, hogy például vannak az egyik oldalon a milliók és a másikon a művészek, tárlatlátogatók, tárlatokról beszélők szűk szektája. A művész dolga akkor lesz nehéz igazán, amikor tevékenységét nem a saját kicsi kis kasztja, hanem a milliók szemével nézi.

— Nem akarok sikerképeket csinálni, tudom, kevésbé ábrázoló jelleggel, kissé a nonfiguratív művészet fogásaival is kacérkodva, országosan is nagyobb elismerésben lenne részem. De irtózom attól, hogy olyasmit utánozzak, ami Nyugaton már harminc évvel ezelőtt megvolt. Egyébként meggyőződésem, hogy a legújabb generáció a realizmus felé tart, közelebb van a természetelvűséghez, mint a tíz évvel ezelőtti pályakezdő nemzedék. Ez a visszakanyarodás általánosítható jellemzője a mai művészetnek. Sokfelé jártam tanulmányúton, a Szovjetunióban, Ausztriában, Jugoszláviában, Romániában, Franciaországban, Olaszországban, Svájcban és (legutóbb) Algériában. Egy pillanatig sem jutott eszembe, hogy ezt vagy azt szolgai módon utánozzam. Vásárhelyen nem lehet Párizst másolni, ha másolnánk, akkor lennénk igazán provinciálisak. Tanulni persze mindenütt lehet, sőt, rokon világot is föl lehet fedezni. A szaharai falvakban például nagyon otthonosan éreztem magam.

— *Realista festészeted szorosan összefügg azzal a világgal, melyben felnőttél, amelyben élsz. Vallod, hogy csak arról tudsz szólni, amit jól ismersz, amit szeretsz.*

— A kishomoki tanyákon nőttem föl, s később is, amikor már tanítottam (igaz, mindössze három évig), mindig jó volt ide hazatérni. Szüleim tsz-tagok, a föld iránti tisztelet, rajongás bennem is megvan. Kert, föld nélkül nem tudnék élni. Lehet, szűk ez a világ, de még tovább szeretném szűkíteni, mert nagyon sok mondanivalóm van róla. Több-kevesebb ideig a világ sok nagyvárosában éltem, a nagyvárosok jellegtelenségével azonban soha nem tudtam kibékülni. Az a tanyai világ, amit legjobban ismerek, valahogy jobban őrzi az értékeket. Bizalomgerjesztő ez a környezet, az öntisztuláshoz is lehetőséget teremt. Az elszintelenedéssel küzdve meg kell menteni ennek az Európa alatti világnak az évszázadok folyamán kialakult ősi értékeit. Távol áll mindez a „parasztromantikától", az idillikus látástól. Nem akarok egy új Nyilasy lenni. Nem vidámak a képeim, igaz, a nagy tragédiák is hiányoznak. Gondolom, alkati oka van ennek elsősorban. Nincsenek nagy drámai problémák, kevés színt használok — a sort folytathatnám tovább. Nem vagyok spekulatív egyéniség, nálam nagyon sokszor ösztönös dologról, játékról van szó. Inkább lírai s nem drámai ez a realizmus. Nekem nincsenek nagy filozófiai elképzeléseim, a látásmód festősége azonban talán kárpótlást ad. Az úgynevezett Végső Dolgokról még nem merek beszélni, az életnek vannak apró mozzanatai, ezekkel szeretnék még komolyabban foglalkozni. Ami a munkám mesterségbeli részét illeti, azt én művességnek szoktam nevezni. Ez szerintem alfája és omegája mindennek. A szakmai felkészültségen túl nekem a munkához valami izgalmi állapot is kell, ha az nincs meg, elrontja azt az örömöt, amit a festés jelent. Szörnyű lehet érezni, hogy valamit rutinból, megszokásból csinálunk. Fontos, hogy a művészt és a közönséget egyként otthonérzés, otthonosságérzés kerítse hatalmába. Ami a képeimen látható, az mind szuverén dolog, személyes ügy.

— *A kritikáról, zsürizésről mondj valamit. A realizmus háttérbe szorulásában nincs véletlenül a kritikai gyakorlat felemásságának is szerepe?*

— Amikor a Fényes Adolf Teremben volt kiállításom, megjelent — többek között — két egymással vitázó kritika. Láthatólag egyik kritikusnak sem az volt a célja, hogy a művekről reális, elfogultságoktól mentes ítélete legyen. Csillogtak-villogtak, s — mintegy a művektől függetlenül — vitatkoztak egymással. A legnagyobb baj az, hogy a kritika nem orientál. A formabontó, nonfiguratív törekvések mintha hamarabb zöld utat kapnának. Egyébként minden alkotó érzékeny ember, én is napokig őrlődöm, ha történetesen valamelyik képemet nem fogadják el. Valósággal traumát idéz elő.

— *Hol lesznek láthatók legközelebb a munkáid? Egyáltalán, hogyan képzeled el pályád jövőbeli alakulását?*

— Hamarosan Nyugat-Németországban nyílik meg egy tárlat, amelyen nyolc képpel szerepelek. Az igazi erőpróba jövőre lesz: Szentendrén állítok ki. Gyökeres változás pályámon mostanában aligha történik, a már meglevő elemekkel, azokat

zsef Attila Könyvtárban. Bevezetőt Domokos Mátyás irodalomtörténész mondott, a műsorban közreműködött Almási Éva, Hegedűs D. Géza, Lőte Attila, Szersén Gyula, Váradi Hédi, Venczel Vera és a Kaláka együttes. A szerkesztő-rendező Dorogi Zsigmond volt.

*

Szerkesztőségünk vendége volt *Aleksander Nawrocki* lengyel költő, író és műfordító. Nawrocki igen sokat tett a magyar irodalom lengyelországi megismertetéséért, többek között azt a lengyel József Attila-kötetet említhetjük,

Több mint harminc cseh és szlovák író járt Szegeden Vladimír Žabkayval, a csehszlovák írószövetség külügyi osztálya vezetőjével az élen. A vendégeket, akik a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola szlovák tanszékén író-olvasó találkozón is részt vettek, Vörös László főszerkesztő tájékoztatta a Tiszatáj munkájáról.

*

Húszéves a Jelenkor. Sok szeretettel köszöntjük jubileumán pécsi laptársunkat. Szerkesztőinek és munkatársainak további jó munkát kívánunk!

Csikós András, festő

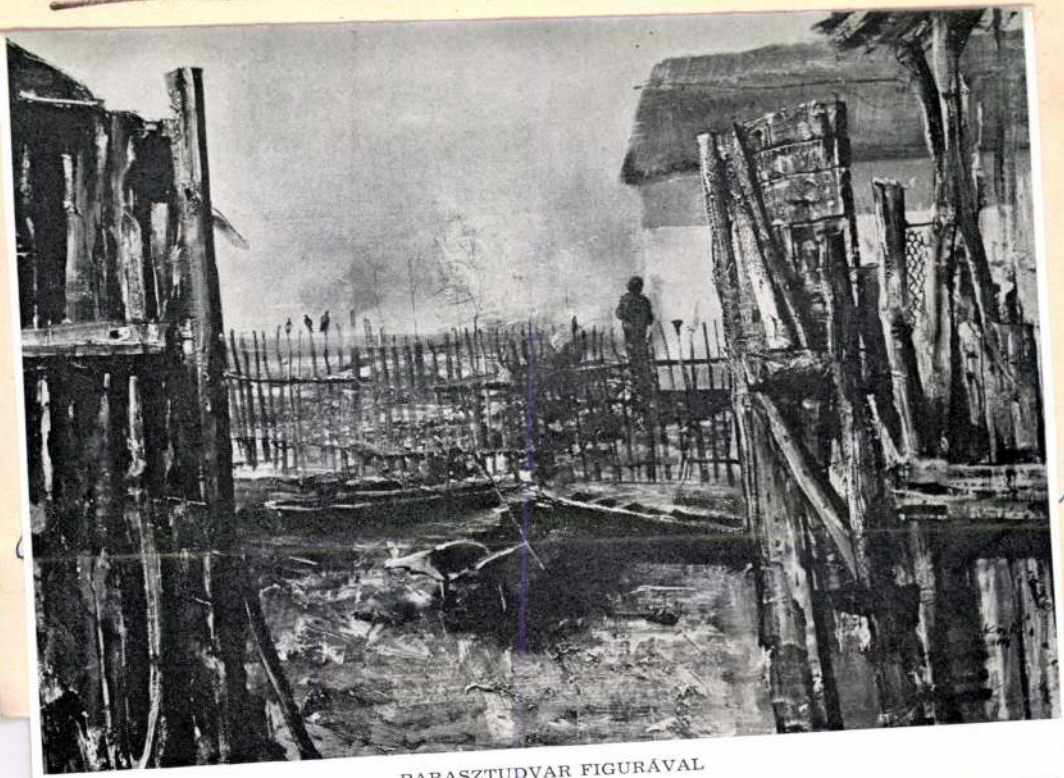

PARASZTUDVAR FIGURÁVAL

VÁRAKOZÓ

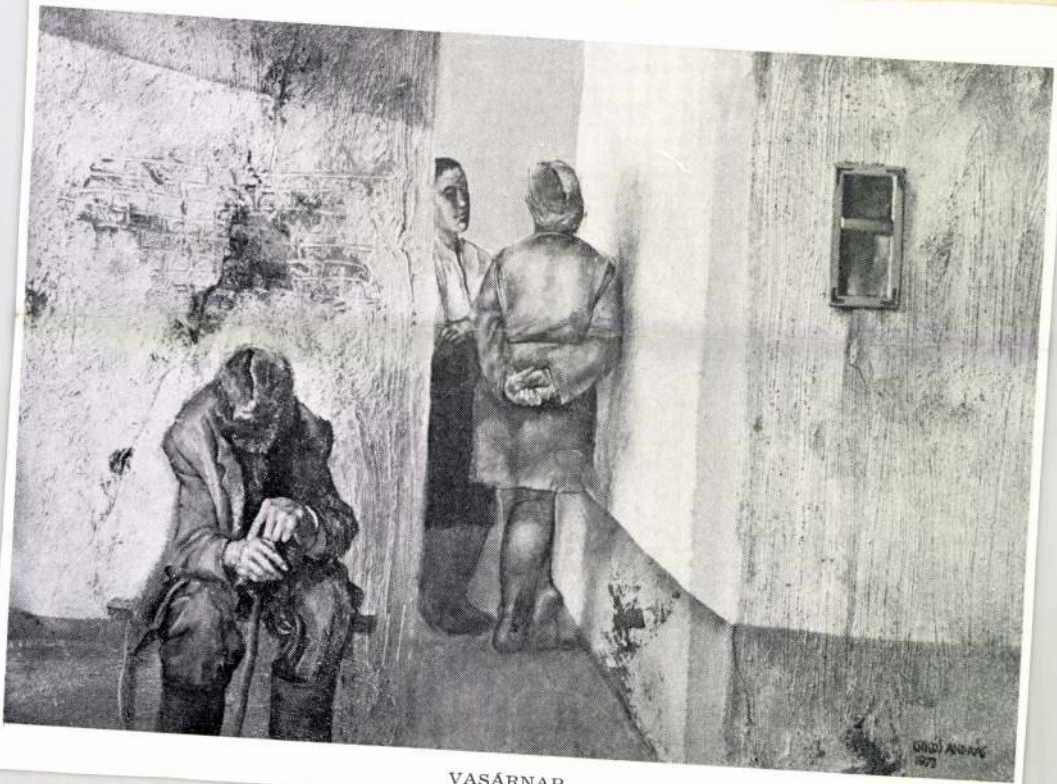

VASÁRNAP

Csikós András, festő

Kép: Repr

Csikós András: Beszélgetés

37.

Tiszatáj, Szeged, 1978. nov. XXXII/11

Csikós András, grafikus

112

TISZATÁJ, Szeged, 1976. szept.

XXX/9.

CSIKÓS ANDRÁS KIÁLLÍTÁSA

Csók István Galéria

A felújított galéria hódmezővásárhelyi festő képeivel nyitotta meg újból ajtait. A fiatal festő munkáit ismeri a budapesti tárlatlátogató: ti-

pikus vásárhelyi, nemcsak földrajzi, hanem művészi értelemben is.

Ezt a festészetet az utóbbi tizenöt évben szokás volt támadni, ennek ellenére művelői következetesen építették világát tovább, s népszerűségük máig vitathatatlan.

Nyilván Csikós Andrást is kikiáltják „nosztalgiafestőnek", irigyelvén, hogy számos nézőnek e képek fenntartás nélkül tetszenek. A festmények témája az eltűnő tanyavilág rekvizítumai: omló falú kunyhó, istálló, üres ól, kosár, szakajtó, kanna, bögre, csorba üveg. A vedlett tárgyak vonzóvá a képeken válnak: a megfestés miként jével. Csikós palettáján szürkéket, sárgákat, barnákat, okkereket, találunk: e visszafogott színskálát azonban nagyon „színesen" tudja használni. Naturalizmusa nem nehézkes, földhözragadt Tornyai— Nagy István—Kohán-utánérzés, hanem nagyvonalú előadása a meglevő-pusztuló tanyasi valóságnak; szemlélete közelebbi rokona a „hiperrealizmusnak", mint a vásárhelyi elődöknek: munkái így hidat alkotnak a múlt és jövő között. (Képünkön a *Téli reggel* című festmény)

Pogány Gábor

ZŐDÉS
véb jogviszony létesitéséhez

zettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

sorolás

közösség kétéves munkájából ad ízelítőt. Nem generációs hovatartozás, azonos szemlélet vagy stílusjegyek alapján jött létre a negyven művészt tömörítő műhely. A műhely lehetőséget ad arra, hogy a Szentendréhez kötődő művészek új technikai eljárással — a szitanyomással — kísérletezzenek, az itt készült művek néhány példánya pedig múzeumba, il-

Csikós András, festő

L: Kass J.

Tandi L: Nyári Tárlatok ... 93-96.

Tiszatáj, Szeged, 1976. okt. XXX/10

Csikós András

testőművész (a'földi)

Az országosan is ismertté vált alkotó-szigetségeknek, mint a művész is, – közös a törekvésük: az alföld új világképének érzékeltetése.

Hevesi Szemle

„Irodalom Művészet"

1981. 1., 5-old.

Szelesi Zoltán: Medgyessy és az alföldi művészet.

Csikós András festő, grafikus

6.

X/9.

mi is az új lírai és drámai
jelképiség Beckett (és Maeterlinck) nyomán, —

Csikós András, grafikus

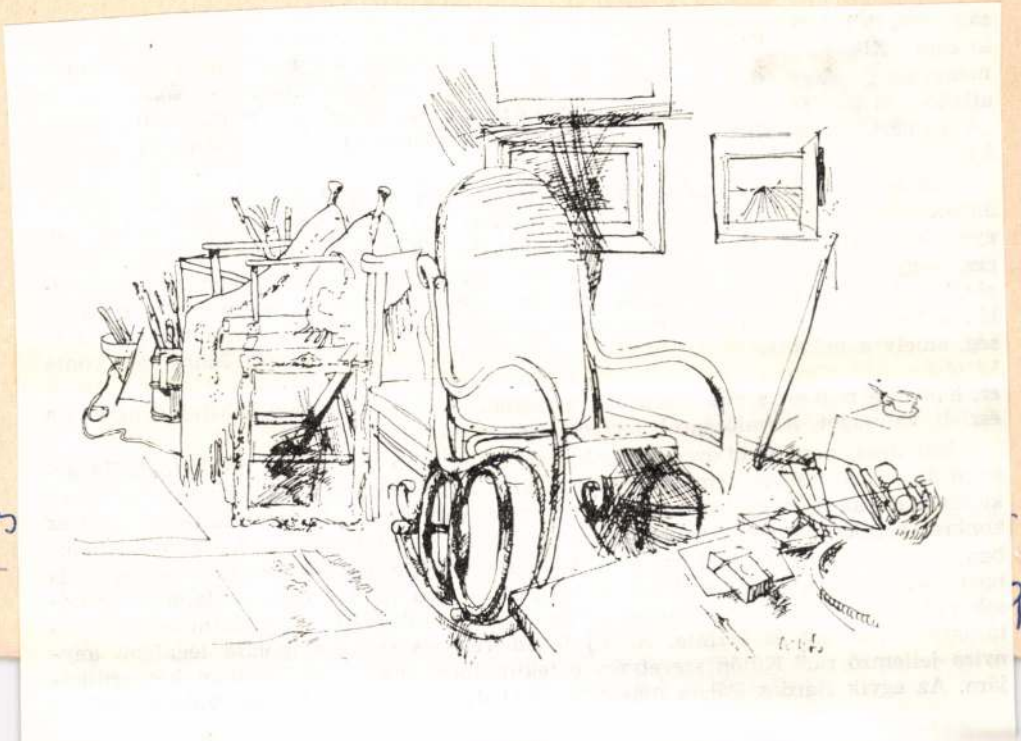

nyira jellemző ra." Külön szeretném e tekintetben felhívni a figyelmet két kritikájára. Az egyik Bárdos Pál, a másik Fenákel Judit regényeiről szól. Valóban példát

Csikós András

Tisztatáj, 1996. ápr.

CSIKÓS ANDRÁS: MŰTEREM

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
Csikós András
NÉPSZAVA Pest
1976 NOV 27

Alkotóműhelyben

Régi puszták újmódi festője

Az utóbbi években a vásárhelyi műhelyről, vásárhelyi kiállításokról szóló írásokban többször felmerült a hogyan tovább kérdése. Az olykor türelmetlen hangsúllyal felvetett kérdésre nemegyszer a kritikusok, művészeti írók azonnali iránymutató, orientáló válasza is papírra került. A választ azonban végül is az ehhez az alkotói csoporthoz, műhelyhez, iskolához — mindegy, minek nevezzük — tartozó művészek *munkáikkal* kell hogy megadják. Mindenekelőtt a fiatal művészek felelete érdemel figyelmet, hiszen életkoruk miatt is övék a jövő, és azért is, mert ők a legérzékenyebbek az újra, a változásra.

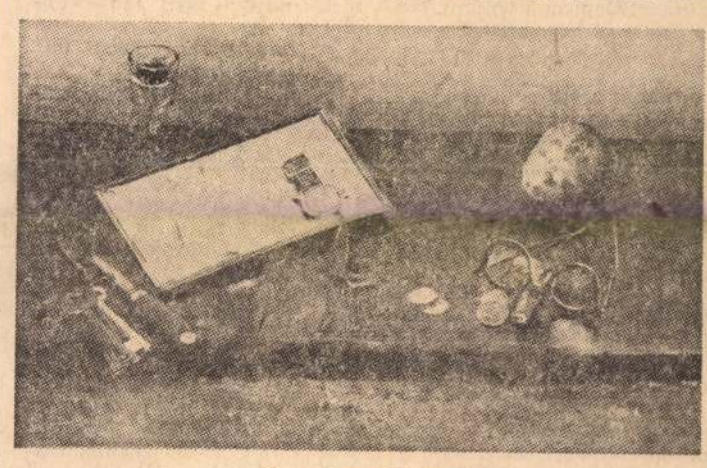

Csendélet tükörrel

Csikós András festészetében egy ilyen alkotói válasszal találkozunk. Felelete kettős: egyrészt érezzük az etikai alapokban, a művészi magatartásban a hagyományvállalás következetességét, másrészt ezen belül nyomon követhető a változás a formálás új elemeiben. A műveire vetett egyetlen pillantás világossá teszi számunkra, hogy Csikós András vállalja az alföldi realisták és a vásárhelyi műhely mai derékhada örökségét a táj és a benne élő ember iránti szeretetben, az együttérző humanizmusban. E meghatározó erkölcsi, szemléleti alapja azonban alkata folytán nem az alföldi realisták drámai. Tornyai, Koszta által képviselt, kiteljesített vonalához, hanem inkább az indulat- és szenvedélymentes, lírai, meditáló Endre Béla-i előzményekhez kötődik.

Csikós András festői világa jórészt azonos *mindennapi világával*, szűkebb környezetével. Alföldi róna, kis tanya, parasztházak, félszer, családtagjai, rokonai, jó ismerősei adnak naponta megújuló élményt számára. Sajátos helyet, szerepet kap munkáin — nem véletlenül — a föld, a falak, fák és néhány mindennapi tárgy. Más-más utat választ különböző élményei tolmácsolására. A homokos talaj szántott barázdái merész rövidülésben, göröngyös plasztikával állnak előttünk. A falak hol rusztikusan, hol rongyolt-mállott felületük önálló életet élő, elvont gazdagságában hatnak. A tört és élő fagák szövevénye sorsjelképpé válik részletgazdag megmunkálása nyomán. A kamrasarok önmagukban esztétikumot alig hordozó tárgyainak, munkaeszközeinek bensőséges megfestése tiszteletadás a használó ember iránt. Klaszszikus ihletésű, gyöngéden, érzelemteljesen festett portréi a modellek iránti együttérzését, szeretetét fejezik ki.

Művei arról vallanak, hogy Csikós András *otthonosan* érzi magát a világban, örömet lel környezetében, az emberekben és a tárgyakban egyaránt. Életörőme azonban nem az eksztatikus felkiáltásoké, hanem a nyugalmas, csendes belső derűé, s kiegyensúlyozottságé. Palettája színes ugyan, de ezek a színek harmonikusak, egybecsengők, egymást segítők.

Csikós András ma huszonkilenc éves, s hat esztendeje, 1970 óta szerepel munkáival a nyilvánosság előtt. Rendszeres részvevője az alföldi rendezvényeknek; egyéni tárlata 1973-ban Hódmezővásárhelyt és Szentesen, 1974-ben Békéscsabán, 1975-ben a budapesti Fényes Adolf-teremben, 1976-ban Pécsett volt. Művei eljutottak Jugoszláviába, Franciaországba, Japánba és a Szovjetunióba; 1974-ben Koszta-emlékéremmel, tavaly pedig a Hatvani Galéria „Magyar tájak" című biennáléjának bronzdiplomájával tüntették ki. Mai képzőművészetünk sokszólamú, színes együttesében szerény, tiszta hangja hamar megtalálta az utat művei címzettjeihez — a közönséghez.

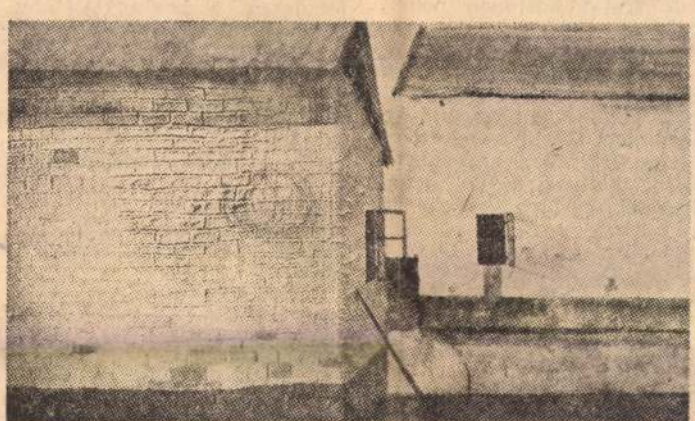

Két ház

Dömötör János

AVA

NKA

etet, benyitott tévedésből, hi-zen be sem zártam az ajtót.

Kérdezni kellene. Szólni va-amit, de... A likörösüveghez aptam és odakoccintottam a pohárhoz.

— Megengedi?

A lánynak megrándult a zája, valamit mondani akart, hogy odaült elém. Feléje nyújtottam az italát. Olyan ermészetesen nyúlt a likőr után, hogy meglepődtem. Meglengettem kezemben a po-harat, azt akartam mondani, hogy az ő egészségére iszom, a leggyönyörűbb lányéra, akit valaha is láttam és aki már-s... Egy hajtásra ittam ki az édes pancsot, a poharat le-koccintottam a tálcához, és ra-gadós ujjamat beletörültem a terítőbe, aztán a nadrágomba. A lány csak a nyelvét dugta az italba, és egy ideig még uj-jai között tartotta a pohárkát a melle magasságában.

Megbűvölve néztem.

És ha azt mondanám neki, hogy gyönyörű? Életemben a legszebb lány! Pedig nálunk odahaza ugyancsak sok lány van, vasárnaponként a kocs-mában minden legénynek jut táncos. De ő szebb, mint az otthoniak. Meg más is. Olyan szelíd, hallgatag. És olyan gyönyörű — de olyan gyö-nyörű, hogy szólni se tudok. Talán nem sértem meg...?

— Engem várt? — kérdezte váratlanul.

— Tulajdonképpen nem... Illetve — igen.

— Itt vagyok — lehelte.

Most mit mondjak? Össze-téveszt valakivel. Pedig okos-nak kellene lennem, itt kell tartanom. De hogyan? Hiszen olyan finom kisleány. Beszél-getni kellene, aztán lassan, később rátérni a szép szavak-ra...

A lány egyenesen ült és fi-gyelt. De amikor találkozott a pillantásunk, lehajtotta a fejét.

— A házban lakik?

Intett, hogy nem.

— Itt dolgozik?

Amint kimondtam, t-tam, hogy után vis-... Ez nem beszélgetés, hanem faggatás.

— Ne haragudjon, csak azért kérdezem, mert...

— Igen, igen — suttogta. — De nem dolgozom sehol. Azért nehogy azt higgye, hogy én... Nem! Hallgasson meg, kérem, hallgasson meg!

Megsemmisülve ültem.

— Én dolgoztam. Igazán dol-goztam! Gépírónő voltam, tan-folyamot is végeztem. De nem volt gyakorlatom és — és el-küldtek. El akartam menni máshová, helyem is volt, holnap odamegyek és megkérde-zem, felvennének-e még. Ed-dig csak azért nem, mert ő...

— Honnan ismeri a barátomat?

— A Kedvesből. — Kicsit tétovázott. — Az egyik barát-nőm mutatta be.

Szóval szerelem. Ez fájt. Ördög tudja miért, de fájt, hogy ez a lány már bízik va-lakiben. Pedig az a gazember meg se érdemli.

— A barátom feleségül akarja venni magát? — kér-deztem szorongva.

Egy pillanatig meredten né-zett rám és elmosolyodott.

— Nem hiszem.

— Akkor miért ismerkedett meg magával?

A válla megrándult.

— Miért nem mondja meg, hogy mit akar? — tört ki fojtottan. — Tudom, a barátia hívta ide! Maga valami rend-őrféle.

A likőröspohár csörömpölve gurult el az asztalon, ahogy felkaptam a kezem. A lány hátrahúzódott a fotelba, hang-ja remegett.

— Mit akar? Én nem pénz-ért... Nem igaz, hogy kér-tem. Hazudott, ha azt mond-ta! Én sose mentem pénzért, érti? — sose! Hadd menjek el...

— Maradjon!

— Maradhatok — ha azt akarja. De utána elenged, ugye?

Lehajtotta a fejét, és a szok-nyát lehúzta a térdén. Átnyúl-tam az asztalon és megfogtam a kezét.

— Hogy hívják?

— Ilonka.

Minden úgy össze volt ben-nem kavarodva, mint akit megpörgettek a tengelye kö-rül. Semmit sem értettem. Csak sejtettem, hogy valami gazemberség lappang a dolog mélyén. Sajnáltam a lányt.

— Mondja, sokkal tartozik magának?

Majdnem felugrott, de erő-sen markoltam a kezét és ő lát benne, csak a saját kép-csillan vissza.

— Miért jött, Ilonka? De igazán!

A hangja fáradt volt és szín-telen.

— Tényleg nem tudja?

— Ne jöjjön ide többet. Megígéri?

Izgalom fogott el, a karját szorongattam, s ő mindent tűrt, mintha nem lenne ön-álló akarata.

— Ne jöjjön máskor ide! Érti? Kérem, ne jöjjön!

— Csak nem tetszem ma-gának? — kérdezte fakó és furcsa hangon. — Tetszem? Igazán? Hát jó, csókolj meg.

Leheletét az arcomon éreztem, olyan közel volt hozzám.

— Szeretlek — súgtam ne-hezen kiszakadó lélegzettel.

— Igazán?

Hátravetette a fejét és kü-lönösen mosolygott. Hagyta, hogy simogassam, csókoljam, ernyedten engedte, de ez már nem közöny volt, hanem oda-adás. Fejemet magához húzta, ajkával az arcomat perzselte, a szememet, homlokomat, nya-kamat csókolta.

— Ilonka, menjünk innen! Hazajöhet a barátom, én pedig szeretni akarom magát...

— Itt vagyok — mondta egyszerűen.

— Féltelek, kedves... Még fiatal vagy. Szeretlek és nem akarom, hogy... Ne haragudj rám.

Felkapta a fejét.

— Te... te... Attól féltesz? Magadtól? Meg a barátodtól?

Arca fehér lett, mint a pa-pírlap, és a szemét lassan le-hunyta, mintha nem állná a pillantásomat. Karja ernyed-ten lógott, a vállán éreztem, hogy remeg. Előbb finoman, majd mind erősebben rázkó-dott a válla, arcát a mellem-hez szorította és hiába erőlt-tettem, nem rézett rám.

— Velem még soha... Senki nem beszélt így.

Az ajtóhoz ment, kinyitotta.

— Most el kell mennem.

— Ilonka, hol találom meg? A címét...

Az arca megvonaglott, és gyorsan, válasz nélkül kilé-pett. Rémülten ugrottam utá-na.

— A címe, Ilonka! Várjon meg!

A folyosóra rohantam és ki-hajoltam a lépcsőházba. Az el-ső emelet táján a blúzát lát-tam megvillanni, léptei, ahogy a lépcsőn futott lefelé, akár egy írógép, úgy kopog-tak.

— Várjon! Ilonka...!

energiáit, mint egy még felfe-dezetlen perpetuum mobile.

A hallban ebédeltünk. Em-lékszel erre. S most még a magam helyére sem tudok le-ülni és zavar az is, ha valaki csak megérinti helyedet, azt a karosszéket, amelyben az-előtt sose láttalak igazán ülni, de most folyton benne ülsz, és

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726
1977 MÁR 13

NÓGRÁD

Csikós András

1021

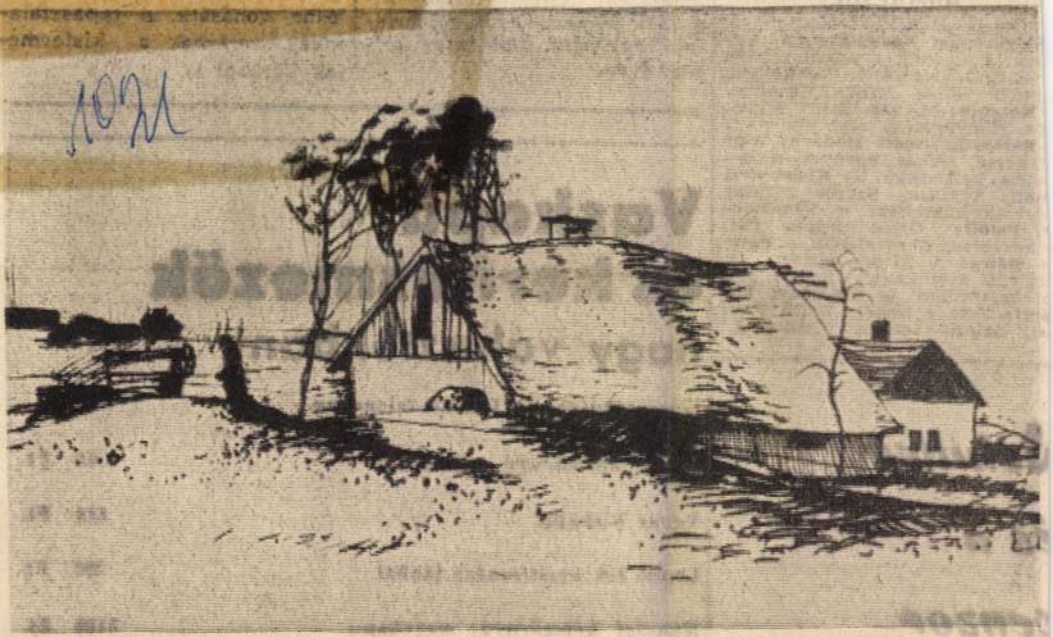

Csikós András: Tanya.

MOZIMŰSOR:

Salgótarjáni November 7.: Fel-
lők áruházban Színes. NDK
rténelmi kalandfilm.. — **Kohász:**
ceola. Színes NDK kalandfilm.
Kossuth: Mi van doki? Színes.
SA filmvígjáték. (Bérletszünet!)
Balassagyarmati Madách: Ban-
asirató. Színes. spanyol—olasz—
ancia kalandfilm. — **Kisterenyei**
tőfi: Tótágas. Színes. magyar
ermekfilmmusical — **Nagybátó-**
i Petőfi: Olcsó regény. (16).
színes olasz filmvígjáték. — **Pász-**
i Mátra: A három testőr. (A
irályné gyémántjai) Színes. an-
ol kalandfilm — **Szécsényi Rá-**
óczi: Este 6 órától: Edith Piaf.
.6). Színes. francia filmdráma.

Schiller
és a
cenzor

téke a régi pénznek, ne
magukkal vittek. Később
derült, hogy a rendkívül
kes régi pénz több mint
ezer éves.

Vaskapu és kerítésmezők
nagy választékban

beszerezhetők a TÜZÉP-telepeken:

Lepke kétszárnyú nagykapu	1310 Ft.
Lepke kiskapu	474 Ft.
Lepke I/A kerítésmező lábbal	292 Ft.
Kunsági kétszárnyas nagykapu	1180 Ft.
Kunsági kiskapu	500 Ft.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 MÁR 1 3
SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Csikós András:

NÉPLAP
1977. március 13.

1021

Csikós András: Tanya

1977. március 13.

Jusson el minél több családba!

A pártpropaganda soron levő feladatairól, továbbfejlesztéséről hozott határozatot 1976. október 26-án a párt Központi Bizottsága. A határozat utal arra, hogy a sajtó rendszeresebben foglalkozzon ideológiai kérdésekkel, „járuljon hozzá a marxista—leninista eszmék szélesebb körű elterjesztéséhez, a tudományos világnézet elmélyítéséhez". Mindenütt megtartották az 1976. évi munkáról a beszámoló taggyűléseket. Mindkét alkalommal nagyon fontosnak tartották a párttagok az elméleti felkészültség fokozását, a politikai ismeretek növelését. Többen hangsúlyozták a sajtó, elsősorban a megyei lap olvasótábora növelésének fontosságát, mert sokszor tapasztalható, hogy a dolgozók a külpolitikai és az országos eseményeket sokszor jobban ismerik a

Jászberény a megye második legnagyobb városa, a Jászság gazdasági, közlekedési, kulturális központja, középszintű ipari város, jelentős hagyományokkal rendelkező település. A városban jelentős mértékben fejlődött a lakosság politikai, kulturális műveltsége, s a lakóhely szeretetét a társadalmi munkában való egyre hatékonyabb részvétellel is bizonyítja. Szükség van ilyen

Csikós András, grafikus

Rajz:

Repa

Csikós András: rajza

57

TISZATÁJ, Szeged. 1974. október XXVIII/10.

Erikó András, grafikus

Rajz: Repe.

Erikó András: rajza

35.

XXVIII

TISZATÁJ, Szeged. 1974. október 10.

Csikós András, grafikus

Kajz:

Repr.

Csikós András: nejza

22.

TISZATÁJ, Szeged, 197 4. október

XXVIII/10.

Csikós András, grafikus

Rajz:

Rep.

Csikós András: rajza 17.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. október XXVIII/10

Csikós András, grafikus

Rajz:

Kepe

Csikós András: rajza

5.

XXVIII

TISZATÁJ, Szeged. 1974. október

10.

Csikós tudrás, grafikus

Rajz:

Rep.

Csikós tudrás: rajza 10.

TISZATÁJ, Szeged, 197 4. október XXVIII/10.

Csikós András, festő

kerepelt a XV. Szegedi Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Kiállítások 88-90.

Tiszatáj, Szeged, 1974. október XXVIII/10.

Csikós András, Jestő

h.: Anna Margit

Rózsa Gyula: Szegedi .... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 2.

Csikós András
festő

A művész tárlatot a
Fenyes Adolf teremben ren-
dezte április 18-án

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1975. május - 49 oldal.

Csikós András
festő

Április 18-án nyílt meg
a Fényes Adolf teremben
Csikós András kiállítása.

-----:Pályázatok és megbizások.
Müvészet,1975.április - 45.oldal

Erikó Endre, grafikus

Erikó Endre: Nyár

TISZATÁJ, Szeged, 1975. szeptember

82.
XXIX
9.

ikós András, grafikus

ja

ged, 1975. szeptember

77

XXIX
9.

keres: „A temetésünkön cigányzenét az utolsó utunkra." A következőkről, gondosan meghatározva, hogy

Csikós András, grafikus

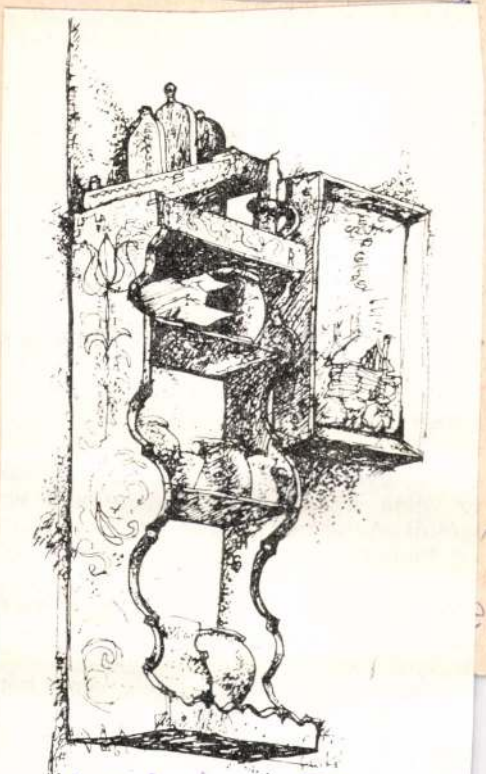

Csikós András: rajza

rajza

eged 1975. september

61.

XXIX.
9.

füstöt, meg iszogatta a jóféle veres bor
Hát nem érdemli meg a szentek fényl
gre csakugyan meghallgatta az anya fo
helyt megszabadult tőle a Beregi-porta
apott. Az anya akkor meg azért sopá
d az asszonyoknak eleget tenni? Míg fia

Orikó Andrea, grafikus

54.

XXIX
9.

és vonalán az útnak
a falu felé futnak.
És jaj! Halálsikoltás
hasít a némaságba,

A szép lanyok sem mentek
utcahosszat sétálni,
a legények sem mertek
tréfás táncokat járni.

Gyikos Sándor, grafikus

31.

XXIX
9.

jutott el világirodalmi [illegible]
ik legjellemzőbb vonása az eszmei és stílusirányzatok sokasága. A m
ágháború befejezésétől napjainkig hosszú és változatos volt az út. A sokáig
ó népi-paraszti irodalom, melyet legmagasabb szinten Aleksis Kivi, majd
zadban Sillanpää realizmusa képviselt, a 40-es évek közepén végleg áten

Csikós András, grafikus

Csikós András rajza

nagy feladat. Az alattomosan belelopakodó torzítások megfosztanák nemzeti öns
retünk, kötődésünk értékes elemeitől, de összezavarják gondolkodásunkat, világsz
léletünket is. Egy-egy rossz szó látszólag jelentéktelen hatású hódítása fertőz a
tovább. Nem túlzás ez, hanem alapos és felelős gondolkodás eredménye. Ezért s

Csikós András, grafikus.

98.

XXIX.
9.

HISZATAJ, Szeged, 1975. szeptember

Csikós András

Önarckép rep.

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975. Jul – Aug.

Csikós András

Részvétel a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andrásnál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965–1974.

Csikós András

Udvar Kutyával olaj 50x90 cm
Önarckép —"— 60x80 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul–Aug.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
1975 AUG 11

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: UDVAR A SZEGEDI NYÁRI TÁRLATRÓL

VASÁRNAP,
1975. AUGUSZTUS 10.

yvtárad!

mentet, hanem annak a műveit gyűjti, akit szeret. Olyan ruhában, amilyenben éppen hozzá lehet férni.

Azután: az olvasó ember asztalán és fekhelye körül mindig van egy-két halom olvasásra szánt, esetleg könyvjelzőkkel megtüzdelt, vagy éppen nyitva felejtett könyv. A halom sohasem fogy: amennyivel végzünk, annyi le is rakódik újra kíváncsiságunk sodró folyamának hordalékaként.

Az élő és használt könyvtár nemcsak személyünkről vall, de életrajzunkról, belső fejlődésünkről is. Mivel a tér korlátozott, idővel határoznunk kell: mit akarunk gyűjteni. Van, aki a verset, más a regényt, vagy a kisepikát részesíti előnyben a szépirodalomból, van, aki kedvenceinek minél több művére vágyik, más gyermekeire gondol: találják meg otthon minden nagy írónak néhány fontosabb művét.

Mivel változunk az időben, az is érdekes, hogy életünk melyik korszakában kit éreztünk lélekrokonnak. Egy-egy nagytakarítás, lakásfestés alkalmával így kerülünk szembe tegnapi önmagunkkal: naplót sem kell írnunk, a könyvek eszünkbe juttatják, mit éreztünk, gondoltunk akkor, amikor őket olvastuk.

Igen fontosak, mind az általános, mind a szakmai kézikönyvek, amelyeket könnyebb eligazodás céljából ajánlatos külön polcon tartanunk. Ide tartoznak a szótárak, enciklopédiák, lexikonok, történelmi összefoglaló művek, atlaszok stb. Bármilyen kérdés merül szélgetés, olvasás, vagy tv-nézés közb van lexikonunk, megkereshetjük rá laszt. Gyermekek is lapozgatják, használ lik, s igen célszerű, rán megtanulják a használatát, az eligaz A szaklexikonok közt kell néhány a házikönyvtá ba: irodalmi, művészeti, zenei, és természettudományi lexikonra — éppen, mert az ismeretek sokasodnak —, minden művelődő családban szükség van.

Könyvtárunkban még egy részleget ajánlatos elkülönítenünk: kedvtelésünk, hobbink, szenvedélyünk könyveit. Ez még akkor is ajánlatos, ha nem olyan magától és elkülönülő témáról van szó, mint például a horgászat, bélyeggyűjtés, autózás stb., hanem máshová is besorolható művekről, mint

rendszerezőkészséget, melylyel a gyors és könnyű megtalálás érdekében csoportosít. De ezenkívül még azt is megvallja: lesz-e folytatása könyvgyűjtő buzgalmunknak? Őrzi-e majd valaki híven, ránk emlékezve a könyveinket? Mert ebben csak akkor reménykedhetünk, ha idejekorán megalapozzuk gyermekünk saját kis könyvtárát, amit ő fejleszt tovább, az ő ízlése, érdeklődése alapján. De ez már őróla fog vallani.

BOZÓKY ÉVA

(Folytatjuk.)

Csikós András

Vásárkozó olcaj 60 x 100

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Kúz.
Hódmezővásárhely 1974.

Csikós András

1. Lomtár olaj 50 x 80
2. Beszélgetés — " — — " —

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Kiúz.
Hódmezővásárhely 1974.

Csikós András

Várakozó repr.

21. Vásárhelyi Ősi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Csikós András

Tavasi nap olaj 60x100

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul–Szept.

Csikós András (festő)

A Fényes Adolf Teremben mutatkozott be az elmúlt öt évben készült munkáival *Csikós András* fiatal hódmezővásárhelyi festő, több önálló vidéki és kollektív külföldi szereplés után. Születése, iskolái, szemlélete szorosan kötik a Dél-Alföld: Vásárhely és Szeged szűkebb tájegysége művészi és mindennapi hagyományaihoz.

Témaválasztásai alapvetően *lírai* beállítottságra utalnak, a szerény, jelentéktelen környezeti elemek, a tárgyak, tájak és történések szeretettel megfigyelt, részletező ábrázolására. Jellegzetes címei: *Apró tárgyak, Sötét falak, Őszi nap, Idős ember, Sár, Udvar, Fészer, Eresz alatt* stb. Persze, ilyen és hasonló témákat sokan és sokféleképpen közelítettek már meg, akár vásárhelyi viszonylatban is: naivul, meseszerűen, bravúros technikával, fotóhűséggel, a konstruktivizmus száraz egykedvűségébe vagy a régi mesterek vonzó galériatónusába burkolva.

Csikós András is rátalált egy *sajátos* előadásmódra, amely szinte kézzel tapintható, „verista" hatásánál fogva egy ideig megdöbbenti és zavarba ejti a szemlélőt. A faktúra, a képfelület olyan kialakításáról van szó, amely a „súroló fényben" készült felvételek kegyetlen részletfelbontó képességét idézi — a festék szórásával, repesztésével megoldva. Főleg házfalak, kerítések ábrázolásánál használja, s mindig azok napsütésben felragyogó, gyengéd szépségeit megláttatva az egyébként sivár, vagy önmagában semmitmondó képelemeken. Az egyszerű élet gazdagságát dicsérő egyéb részletek ezután — többé vagy kevésbé sikerült szinten — naturalista módon kerülnek beágyazásra ezekbe a felületekbe.

Az optikai hatás első meglepetése után, főként a gyakori ismétlések hatására, gyanúnk támad a módszer festői értékeit illetően. Úgy tetszik, a képek többsége csak *ürügyül* szolgál néhány csillogó, tapintható tárgy hatásos lefestéséhez. Bár szerencsés esetekben érzékeny, poétikus hang megcsendítésére képes Csikós, mint például a *Sár* vagy az *Udvar* esetében, az összbenyomás mégis az, hogy eredeti szándéka egyre inkább a rutinná vált felületkezelés olcsóbb hatásai felé csúszik el, súrolva a társadalmi érdeklődés jelmezébe bújtatott giccs határát.

Népszava, 1975. máj. 9.

103

6 r.

mekük félnapos elhelyezése. Pedig ezen a módon is igyekeztünk minél több gyereket befogadni az óvodákba. Csakhogy ah-

...tok jövője

...milliárd forint vízügyi ...letes intézkedési terv készül

telep épül, ahol kizárólag azt vizsgálják majd: *a víz minőségét veszélyeztető növényi tápanyagokat ho-*

Csikós András

A Vörösberényi Tornyai Múzeumban rendezett Délalföldi Tárlaton 1975-ben részt vett.

Népszava, 1975. ápr. 25. 103. elf. 96 n. 6 p.

Csikós András

Hódmezővásárhelyen született — a szegedi Tanárképző Főiskolán tanult — és szülővárosának vonzásköréből azóta sem lépett ki. Festői szempontból mérlegelve a tényt: Csikós András a vásárhelyi művészet hagyományait folytatja. Pontosabban azt a kicsit fájdalmas, kicsit nosztalgikus, festőileg a szigorú naturalizmussal és felhangjaival operáló irányt, amelynek elsősorban Fejér Csaba munkásságában lelhetjük meg legtisztább formáját. Csikós persze jóval fiatalabb példaképénél és mesterségbelileg sem tart ott, ahol a választott módszer megköveteli (képei közül jó néhány felbillen e bizonytalanság miatt), legjobb dolgain azonban már túl is emelkedik a konvenció rakta korlátokon, s bár hangja még mutál, legjobb képein — a *Fényes Adolf-teremben* látottak között ilyen a *Tanulmány*, az *Őszi nap* és az *Apró tárgyak* — már saját hangjára látszik lelni. Igaz, ez az *Apró tárgyak*... jellemző Csikós felfogására: megmutatja, hogy a választani tudás (és mindaz, ami belőle következik: a pontos építkezés, a képtér egyléptékű megépítése, a színek és a formák egyértelmű használata) még nem erénye. De azt is, hogy azzá lehet.

h.

Csikós András festő.
h.: Három tárlat.
Magyar Nemzet, 1975. apr. 29.

magyar közművelődésben betöltött szerepéről *Sőtér* István akadémikus tart előadást, majd a délelőtti ülés az akadémiai aranyérem és az akadémiai díjak átadásával végződik.

Délután *Pach* Zsigmond Pál akadémikus a másfél százados Akadémia tudománypolitikai szerepéről ad elő, majd a magyar zene múltját képviselő művekből összeállította hangverseny fejezi be a nyilvános közgyűlés első napját.

A tudományos osztályok ülései után, csütörtökön az Akadémia dísztermében tartják a nyilvános közgyűlés záróülését, amelyen Erdey-Grúz Tibor ad elő a Magyar Tudományos Akadémia jövőjéről, a tervekről és perspektívákról.

Pénteken a vári kongresszusi teremben kezdődik az Akadémia zárt ülése, amelyen megvitatják az elhangzott beszámolókat, határozatot hoznak, és minthogy a főtitkár és a főtitkárhelyettesek mandátuma lejárt, titkos szavazással javaslatot tesznek a kormánynak e tisztségek betöltésére.

A nemzetközi tudományos élet számos neves képviselője is részt vesz a másfél százados jubileumon. Az ünnepi közgyűlésre az Akadémia külföldi tiszteleti tagjain és a

Gikós András festő
a Ferenczy Adolf Teremben
látható művei.

Bajor Ervin: Kiállításról kiállításra.
Magyar Hírlap, 1945. máj. 4.

Csikós András festőművész

Tárlatlátogatásra lúr a művész a Jubileumi képzőművészeti kiállításra.

Reggeli Krónika III.

1975. IV. 19. Kossuth 4.00 Gné

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 ÁPR 16

ESTI HÍRLAP

Csikós András festőművész

CSIKÓS ANDRÁS festőművész mutatja be képeit a Könyves Adolf Terem április 14-én, pénteken délután 5 órakor nyíló kiállításán. Megnyitja D. Fehér Zsuzsa művészettörténész.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csongrádmegyei Hirlap

Csikós András

1975 MAR 23

1021

CSIKÓS ANDRÁS: LOMTÁR

gyermekeit, elvégezni házimunkáját, s még valamit aludni is. Így aztán, ha be is iratkoznak, hamarosan lemorzsolódnak, s legfeljebb a hajadonok maradnak meg, míg nekik is be nem kötik a fejüket.

Valóságos eredmény a fáradozásokból csak akkor születik, ha az ügy fontosságát belátva, a vezetőség munkaidő-kedvezményt ad, s ha helyileg is az üzemen belül történik, ha nem kell kijárni, távolabbi iskolába.

A szakosító tanfolyamok az általános iskolai végzett-

szakmunkás-k
s így nem ka
lékot, holott
forma munké
nem lévén h
nulás terén
így megint c
„egyenlő mu
bért" elve, r
papírforma szerint erre adott a jogalap.

A MEGOLDÁS MÓDJA

Kézenfekvő volna persze a megoldás módja: tanuljanak szakmát a lányok, mielőtt

lemábrázolást, az emberi érzések hitelét, a mély gondolatot, a nyelv szépségeit fölfedezze önmaga számára. Sohasem jut el a „szövőnők omló álmaihoz", ahhoz a boldogsághoz, amit a felfedezés ad, hogy önmagunk

Simai Mihály

Emberpár

Hol-volt hol-nem-volt sejtek
világló szerelem
nézd gyökeret eresztett
kezem a kezeden

sisaklott homlokomra
gyűlölködés harag
te arcom megtaláltad
álarcaim alatt

úgy bontottál ki engem
ahogy ruhádat én
lebegünk összeforrva
a vaksors tenyerén

benn és a testetlen térben
időnk beteljesült
hol-volt-hol-nem-volt két sejt
csecsemővé leszünk

Csikós András

rajza

Magyar Hirlap 1975 47/8

Csikós András

A Fényes Adolf teremben állított ki a müvész, aki most azon igyekszik, hogy Mácsai hüvös városiasságát, sokszor fagyasztó naturalizmusát egyeztesse össze az alföldi piktura vásárhelyi irányzatának romantikusabb felhangjaival.

Magyar Hirlap 1975. 8.évf./125 6.
Bojár Iván: Bálványok és bálványok

Gihós András
festő

A Hódmezővásárhelyen elő fiatal művészünk – az 1973. évi vásárhelyi tárlata alán – első fővárosi bemutatkozása ez a tárlat.

-----:Pályázatok és megbizások.
Művészet,1975.április - 45.oldal

Csikós András
festő

1947-ben Hódmezővásár-
helyen született Csikós András

Pályázatok és megbizások.
Művészet, 1975. április - 45. oldal

Csikós András, festő

Lásd: Dér István.

Tandi L.: Kiállítási ... 89-92.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. augusztus XXIX/8.

Csikós András
festő

A művész 1970 óta szerepel kiállításokon. Művészetének inspirálója a bensőséges, zárt világ.

Pályázatok és megbizások.

Művészet, 1975. április - 45. oldal

Erkös András, grafikus

Rajz:

Repr.

Erkös András: rajz.

96.

XXIX.

3.

TISZATÁJ, Szeged, 19 5. március

Erikó András, grafikus

Rep: Rep.

Erikó Ferenc: rajza 96.

XXIX

TISZATÁJ, Szeged, 1975. április 4.

Csikós András, grafikus

Rajz: Reju

Csikós András: rajza 6.

XXIX.

Tiszatáj, Szeged, 1975. március 3.

Csikós András, grafikus

Rajz:

Csikós András: rajza

Kepr

23

XXIX

3.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. március

Csikós András, grafikus

Rajz: Rep.

Csikós András: rajz

43.

XXIX.

3.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. március

Csikós András festő

A Gényes Adolf Teremben
nyílik meg tárlata ápr. 18-án.

— :□ Csikós András

2.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 16.

Csikós András, festő

Kiállításának ismertetése, értékelése.
Megemlített művek: Üres tanya, falusi utca,
Apró tárgyak, Csendélet tükörrel,
Eresz alatt.

Lóska Lajos: Csikós András festményei
a fényes Adolf Teremben

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 30.

223.
+1
224.

Erikós András, grafikus

Rajz: Reg.

Erikós András: rajz 51.

XXIX
3

TISZATÁJ, Szeged, 1975. március

Csikós András festőművész

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

CSIKÓS ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITJA:

DR. FEHÉR ZSUZSA

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1975. ÁPRILIS 18-ÁN, PÉNTEKEN 17 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

Csikós András

A Vásárhelyi Tárlat megnyílt a Nemzeti Galériában, melyen szerepel műve a legfiatalabbak közül a művész „Tavaszi nap" c. festménye. (említve)

Láttuk, hallottuk.

1994. VII. 28. |Petőfi| 12:28 Ka.

Csikós András festő

A Vásárhelyi 21. Őszi Tárlat okt. 6.-án nyílt meg, melyen szerepel műve „Vásakozó" c. /említve/

Láttuk, hallottuk.

1974. nov. 3. Petőfi M. 28 Kgyné

Csikós András, grafikus

Rajz: Repr.

Csikós András: rajza

90

XXVIII
10.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. október

50.

Csikós Gábor
fotós

Ujtípusu atomreaktor gazdaságos
működését szabályozó műszert
próbálnak ki a Budapesti Műszaki
Egyetemen.

— : Technika

Tükör, 1975. jan. 14 – 7 lap

Hedgyasszay
fotos

Erikós András, grafikus

Rajz: Repe.

Erikós András: rajza 35.

XXVIII
10.

TISZATAJ, Szeged. 1974. október

Erikós András, grafikus

Rajz: Repr.

Erikós András: rajza 22.

XXVIII
10.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. október

Csikós András, grafikus

Rajz: Rejt

Csikós András: rajza

17.

TISZATÁJ, Szeged, 1974. október

XXVIII
10.

Erikós András, grafikus

Rajz:

Repr.

Erikós András: rajza 10.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. október XXVIII/10.

Csikós András, grafikus

Rajz: Repr.

Csikós András: rajza

5-

TISZATÁJ, Szeged. 1974. október XXVIII/10.

Csikós András, festő

Szerepel.

R. Gy.: A 21. vásárhelyi őszi tárlat 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 23.

Csikós András, festő

Konta – emlékér mert kapott kentesen.

— : Hír.

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 29.

Csikós András

a Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs Művészet" c. kiállítás okt. 5.-én nyílik meg, melyen szerepel műve.

Meglívó.

1974. okt. 5.

Csikós András festő

a XXI. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyílt, melyen képei szerepelnek.

Tardi Lajos: Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Délmagyarország | Szeged | 1974. okt. 8.

Csitós András

Várakozó, repr.

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Csikós András

Lantár, olaj, 50 x 80 cm
Beszélgetés, —"—, 50 x 80 cm
Vásárlózó, —"—, 60 x 100 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Csikós Tibor

Virágok, olaj, 70×100 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Csikós András festőművész

A Fényes Adolf-Teremben rendezett kiállitását április 18.-án nyitják meg,-közli a lap, a Kulturális eseményekkel foglalkozó rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 12.
XIX. évf. 15. sz. 8. lap.

CSIKÓS ENDRE'S

A TORNYAI JÁNOS MÚZEUM

SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT

CSIKÓS ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

ELSŐ ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

D. FEHÉR ZSUZSA

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1973. MÁRCIUS 11-ÉN, VASÁRNAP DÉLI 12.30 ÓRAKOR

A TORNYAI JÁNOS MÚZEUM FÖLDSZINTI KIÁLLÍTÓ TERMEIBEN

szh-11079

Csikós András

A XV. Alföldi Tárlat tegnap nyílt meg a békéscsabai Munkácsi Mihály Múzeumban, hat alföldi megye műveszeinek alkotásaiból. Kiosztották a díjakat is: a megyei tanács egyik nívódíját Csikós András kapta.

Magyar Hírlap 1972/93 12 old.

Csikós András festő

a X. Délalföldi Tárlaton szerepelnek képei.

Horváth Terez: Kiállítási kalauz.

Népszava, 1974. jún. 14.

Sikós András festőművész
a Kosta József-emlékéremmel 1944.
évben a művészt tüntették ki.

–sze–: Megnyílt a X. Dél-alföldi Tárlat.
Csanádvármegyei Hírlap, 1944. május 21.

Csikós András
A jelentéktelen tárgyaknak tágabb értelmet adó, azokat átlelkesítő képesség Csikós András kosár-kapa csendéletén bukkan fel nagy erővel. Részt vett a 19. hódmezővásárhelyi Őszi Tárlaton.

Havas Lupa: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/310 6 old.

Csikós András
pedagógus-festőművész első önálló
kiállata a hódmezővásárhelyi
Tornyai János Múzeumban nyílt
meg.

Fesztiválok, ~~ka~~ kiállatok országszerte.

Magyar Hirlap 1973/70 6 old

Csikós András

Konyhoi csendélet, olaj.
Vasúti töltésnél, —"—

XV. Szegedi Nyári Tárlat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL 17

Csongrádmegyei Hirlap

Csikós András

Katona Judit versei

1021

Szénrajz öregekről

Kertek kútjába fény pereg.
Örökös dacban a világgal
ülnek fázós kis öregek
nappal szemközt, halálnak háttal.

Ülnek a kicsi öregek
padok szélén. Mellettük tátong
párjuk helye, nincstámaszuk,
kiket már karolnak az árkok.

Tavasz van. Hull a színeső.
Tán boldog az, ki benne ázik,
s ki nem görnyedten járja meg
végtelen útjait hazáig.

Anyám

Még várom mozdulatlan.
Homlokom verítékes.
Számolok. Most ér ujja
percek kilincsrezéhez.

Nem nyit rám soha ajtót,
rámzuhan látomásom:
bújik aláaknázott,
időzített halálon.

CSIKÓS ANDRÁS: APRÓ TÁRGYAK

7

niszen egy-egy ilyen alkalomra nem egy és nem kettő jött el, és mondta a köréje gyűltek előtt mondókáját.

Kiről, avagy kikről van szó?

Sok évtizedes pályafutás után eltűnt a vásárok és búcsúk jellegzetes figurája, a planétás. Felszerelése és „személyzete" nagyon egyszerű volt: egy ládikó — felül nyílással, belül színes cédulákkal —, továbbá egy papagáj, esetleg fehér egér vagy tengerimalac. Az állatok a „húzó" szerepét töltötték

bejárta a fél országot; leginkább az alföldi piacokon lehetett látni.

„Visszaemlékezései" szerint a planétások kuncsaftjainak többsége a vásárok üres, vagy majdnem üres zsebű látogatói voltak, akik a biztatást a csiricsáré színű bilétáktól várták.

Reklámra nemigen kellett költeni, elég volt a hangos gajdolás. Minden planétásnak volt néhány előre betanult reklámszövege, s állandóan ezeket variálta. Bújdosóné például, ha férfivevő érkezett,

mására szolgáló klisék is. A kutatók a planéták szövegéből és rajzaiból arra a következtetésre jutottak, hogy bár készítői a műveltség alacsony fokán álló emberek lehettek, vevőkörük ízlését és gondolatvilágát jól ismerték. Erről tanúskodnak a naiv, suta kísérőversikék is: „Türelmesen ha várni tudsz, E világon még sokra jutsz"; „Rokon lélek, jó barát, Ilyet csupán Isten ád; Megkönnyíti bánatod, S boldogságod megkapod".

összetalálkozott
denlátó gondnok
halásszal, aki é
képpel mosolyg
Molyrágta, ócsk
jén, pipája ag
mozdulatra lesc
mányán pihennek. És megszólal rekedtes hangon.

— Építész úr, megint akkor gyütt, amikor mán a többiek elmöntek?

— Tudja, így szoktam — válaszolta erőltetett mosollyal, s vállait felhúzva, kezeit szélesre tárva lassított. Nem volt kedve társalogni vele, pedig régi ismerőse.

— Mi jó van ebben? — morogta az öreg inkább csak magának, mert válaszra nem várt. Felkerékpározott fiatalosan a gátra.

Szeptember közepén hűvösek az éjszakák. A vízhez közel még inkább érezhető.

Demeter Frigyes, egy ideig aktív sportolóként is, fiatal korától kezdve hozzászoktatta szervezetét a hajnali

érti. Otthagyta a
a sötét erdőbe. A
bőgött.

A veszedelmes
ellenőr korában
dik évfolyamot v
ként vállalta a f
kát. A homokvidé
kellett jelentkezni
rű parasztok köz
genül magát. Gye
magukkal vitték
úgy kezdett, hog
gyomborította kuk
kadatlanul kapáló

A cséplőbanda
volt fizetsége. Így
mikor a traktort

Gyermekkönyveink Európa-szerte becsültek. Főleg illusztrációik miatt. A legnevesebb rajzolóik közé tartozik a megye székhelyén született kétszeres Munkácsy-díjas grafikus, Kass János, aki 1966-ban a lipcsei könyvművészeti kiállításon „A világ legszebb könyve" díjat és aranyérmet nyert. Vele történt az alábbi beszélgetés.

— Mint mindenki, én is gyerekkoromban találkoztam először könyvillusztrációval. Persze akkor, mint olvasó. Szerettem, kerestem a rajzokat, képeket, de nem mind tetszett egyformán.

— Van-e olyan, amire még ma is szívesen emlékezik vissza?

— Cervantes „Don Quijote" című regénye sokáig kedves olvasmányom volt. Ebben nagy szerepet játszott az a sok rajz, melyet Doré készített. Ezek kiegészítették, szinte valóságossá tették számomra a történetet. Így lettek a szereplők barátaim, jó ismerőseim. Persze nem minden könyvet illusztrálnak. Ha ilyet olvastam, megpróbáltam elképzelni, megrajzolni a hősöket, legtöbbször csak úgy magamban, de néha papíron. Például Toldi alakja különösen sokat foglalkoztatott. Már úgy tíz-tizenkét éves koromban is.

Szegedről indult...

Gyermekkönyvek illusztrátora

— Mint művész 1959-ben a Don Quijoté-hoz, 1966-ban a Toldihoz készített rajzokat.

— Mindkettőt nagy örömmel készítettem. Ma már talán nem egészen olyanok ezek a hősök, mint amilyennek egykor megálmodtam őket, de hasonlítanak hozzájuk. Ha illusztrációt készítek, mindig arra gondolok, hogy nemcsak az érdeklődést kell felkeltenem, de valamivel többet kell adnom. Megmutatni, láttatni azt, ami benne van a regényben, vagy versben de rejtve a szavak között, és talán csak a szereplők viselkedése, vagy csak az írás hangulata tükrözi.

— Tetszenek a gyerekeknek?

— Néhány éve van egy nagyszerű kritikusom kö-

Gilkós András

„Kézimunka"

(repr)

Művészet, Budapest, 1974. 3.

Csikós András: „Szín".

Művészet, Budapest, 1974. 3.

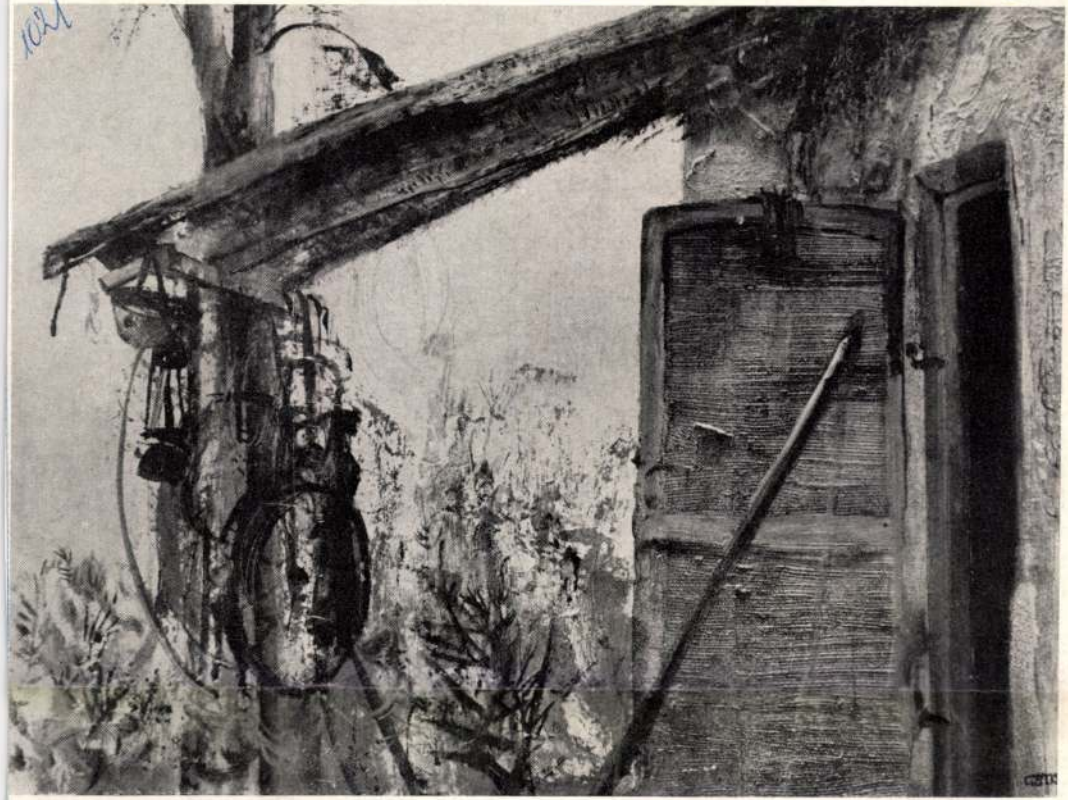

Mit tart ápolandó, követendő hagyománynak Hódmezővásárhely művészetében?

csinylően vélekednek róla. Enélkül pedig mindenki kezdhetné elölről azt az utat, melyet küzdelmesen és folyamatosan tettek meg azok, akik maradandó alkotásokkal gazdagították az emberiséget. Az új keresés lázában a mindenáron feltűnni vágyás, vagy okos üzletemberek, esetleg ostoba sznobok és véleményt nem mindig jó irányban formáló esztétikusok, hagyományainkat mesterien háttérbe szorították.

Hogy mit látok ápolandó hagyománynak? Ezt minden művész a maga érzelmi, valamint értelmi képessége alapján méri fel. Úgy vélem, amíg elhivatott művész él, csak egyet tesz és tehet: önmagán keresztül szemléli e világ jelenségeit, szépségét és – mint vizuálisan fejlett egyén – alkotásaiban rögzíti, nem érthetetlen bűvészkedéssel, hanem humánummal, közérthetően.

A vásárhelyi művészeti hagyomány lényege szerintem az, hogy aki ápolni akarja, éljen itt, szeresse e tájat, a táj emberét. Ha ezt így teszi, mindig egyedit és mindenkihez szólót fog alkotni. Ezt tette Tornyai, Endre Béla, Pásztor és Rudnay is. Aki komolyan veszi a művészetet, a hagyományt tiszteli, lelki emelkedettsége és szakmai tudása alapján

1021

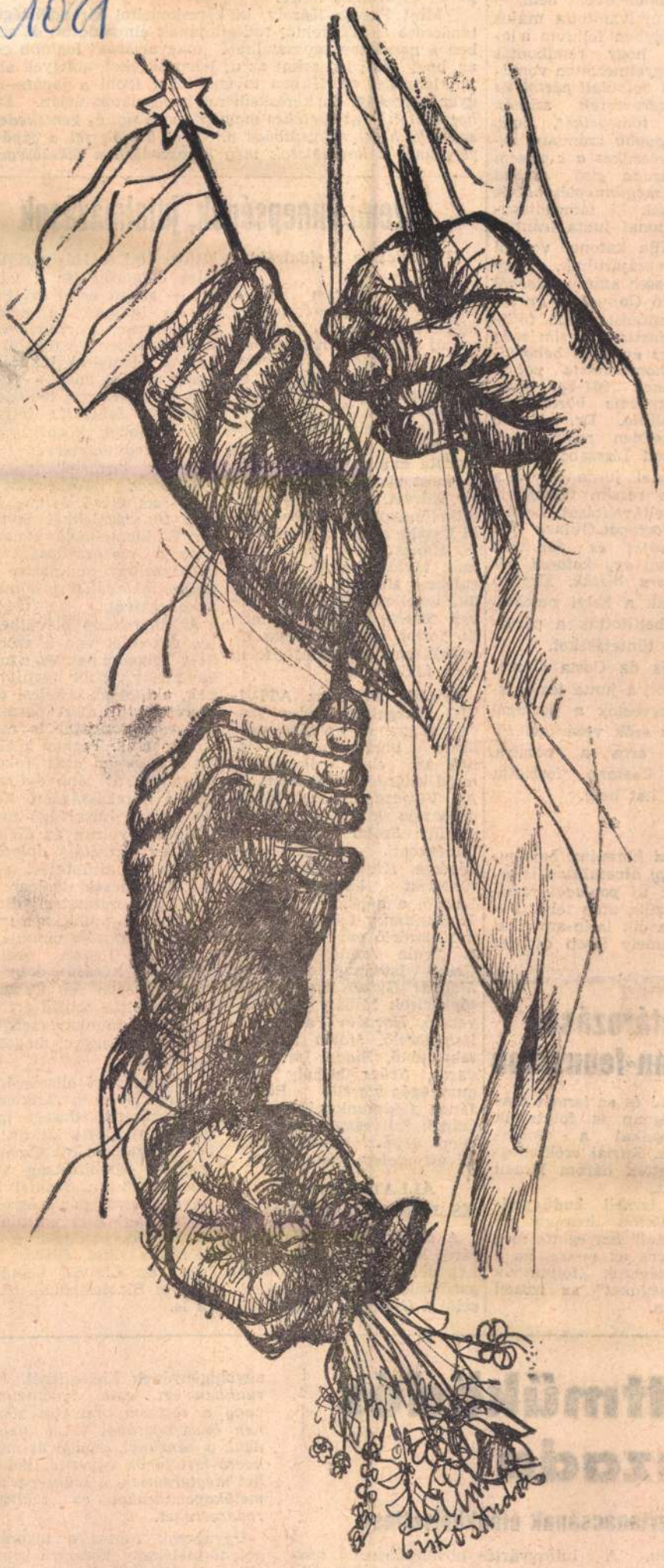

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

A portugál katonai junta
hétfői rendeletével nemzeti
inneppé nyilvánította május
elsejét. Egyben felhívta a la-
kosságot, hogy rendbontás
nélkül, fegyelmezetten vonul-
on fel. *A baloldali pártok és*
szakszervezetek szintén
elhívták tömegeiket, hogy
minél nagyobb számban ve-
nyék ki részüket a csaknem
él évszázada első szabad
május 1. megünneplésében, és
nyilvánítsák ki támogatásu-
kat a katonai junta iránt.

Portugália katonai vezetői
hétfőn hozzájárultak, hogy
hazatérhessen száműzetéséből
dr. Alvaro *Cunyal*, a Portu-
gál Kommunista Párt főtit-
kára. *A fasiszta rezsim még*
az ötvenes években bebörtön-
özte a kommunista politi-
kust, akinek 1961-ben sike-
rült megszöknie börtönéből,
és emigrálnia. Dr. Alvaro
Cunyal kedden repülőgépen
megérkezett Lisszabonba.

A katonai junta folytatta
a fasiszta rezsim tisztségvi-
selőinek eltávolítását. *Leváltották Portugál-Guinea főkormányzóját és funkcióit átmenetileg egy katonai triumvirátusra bízták.* Egyben feloszlatták a helyi nemzetgyűlést, betiltották a pártokat és a tüntetéseket.

Francois da Costa *Gomes* tábornokot, a junta tagját ismét kinevezték a portugál fegyveres erők vezérkari főnökévé, arra a posztra, amelytől Caetano fosztotta meg alig hat hete.

❀

A perui kormány bejelentette, hogy hivatalosan is elismeri az új portugál rezsimet. Brazília után tehát Peru a második latin-amerikai ország, amely ilyen döntést hozott.

Csatározások a Golan-fennsíkon

A szíriai és az izraeli csapatok tegnap is folytatták csatározásaikat a Golan-fennsíkon. Szíriai erők megsemmisítettek három izraeli harckocsit.

Dajan izraeli hadügyminiszter hétfőn „kemény ellencsapással" fenyegette meg Szíriát arra az esetre, ha a szíriai csapatok „folytatnák tevékenységüket" az izraeli erők ellen.

letek a Japánban megrendezendő ma-
pokra és áruházi hétre.

Mint *Pavela* Károly, külke
tanácsosa az MTI tokiói tudósító
ben a napokban tapasztalható „
az, hogy feltárja azokat az új le
ján lényeges mértékben tovább
gyar gazdasági és kereskedelmi
határozták el az illetékes magyar g
szervek, hogy nagyszabású akcióva
figyelmét a kapcsolatok még kihas

Csongrádmegyei Hírlap
1974 MÁJ. 1.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-126

Üzemi ünnepségek, ju

(Folytatás az 1. oldalról.)

kájával az *Élüzem* címet, amelynek ünnepségét tegnap délelőtt tartották Szegeden, az új irodaház nagytermében. Számos kitüntetést mondhat már magáénak az itt dolgozó 500 főnyi munkáskollektíva. Üzemük többször kapott elismerő oklevelet, egyszer elnyerte a Szocialista munka üzeme címet, is, most viszont *harmadszorra Élüzem*. Ezt a tény méltatta ünnepi beszédében *Dobi* László, a gépüzem vezetője. Hangsúlyozta, hogy üzemük tavalyi tervét 125 százalékra sikerült teljesíteniük, amellett, hogy társszervek részére mintegy 32 millió forint értékben végeztek segédüzemi szolgáltást, főleg gépi földmunkát.

Simády Béla, az ATIVIZIG igazgatója meleg szavakkal gratulált a tápéi gépüzem munkáskollektívájának az elért sikerekhez, majd kitüntetéseket adott át. A *Vízgazdálkodás kiváló dolgozója* kitüntetésben részesült: *Szabó* Mihály, a mindszenti szivattyútelep gépésze. *Kiváló dolgozó* kitüntetést kapott: *Dobi* László, a gépüzem vezetője, *Mauksinszky* László, az adminisztráció vezetője, *Németi* Gyula vezető technikus, *Csehó* Istvánné ügyintéző, *Magyar* Győző üzemágvezető, *Czirok* Mihály gépkocsivezető, *Horváth* Ferenc villanyszerelő, *Márta* Istvánné takarítónő, *Biacsi* Imre udvaros, *Szűcs* Mihály földmunkagép-szerelő, *Balogh* János földmunkagép-kezelő, *Csipek* Szilveszter szivattyútelepi gépész, *Kenéz* Sándor szivattyútelepi gépkezelő.

ÁLLATFORGALMI ÉS HÚSIPARI VÁLLALAT

A szocialista munka élenjárói között üdvözölték tegnap délután párt-, állami és gazdasági közéletünk képviselői a Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat dolgozóit is. A vállalat — amint erről *dr. Piros* László igazgató, a szegedi szalámigyár művelődési nagytermében megtartott ünnepi termelési tanácskozáson számot adott — 1973-ban valamennyi fontosabb termelési feladatát teljesítette. Többek között vállalati eredménytervét — amely a termelékenység, a hatékonyság növekedését jelzi — az előző évihez képest 10 százalékkal javította. E kiemelkedő érdemekért a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter *elismerő oklevéllel* jutalmazta a kollektívát.

A sikerekben elévülhetetlen érdemük van a szocialista brigádoknak és a munkaverseny többi élenjáróinak, akiket az erkölcsi elismerésen túl most összesen 665 ezer forinttal is megjutalmaztak. Tegnap a *Munka Érdemrend ezüst* fokozatát adták át több évtizedes kiváló munkásságáért *Katona* Ferenc húskivágó munkásnak. Nyolcan az *Élelmiszeripar kiváló dolgozója* miniszteri kitüntetést kapták. Ugyancsak nyolcan részesültek miniszteri dicséretben. Két munkást a tröszt *Kiváló dolgozója* címmel jutalmaztak, 108-an pedig a vállalat *Kiváló dolgozója* címet nyerték el. Összesen 35 szocialista brigád ért el a múlt évi munkaversenyben az előzőnél eggyel magasabb fokozatot.

A miniszteri elismerő oklevelet *Horváth* Miklós, a tröszt üzemgazdasági igazgatója nyújtotta át dr. Piros Lászlónak. A Csongrád megyei pártbizottság képviseletében *dr. Szániel* Imre, a megyei párt-végrehajtóbizottság tagja gratulált a húsipar dolgozóinak, s köszöntötte őket *Csikós* Mihály, az ÉDOSZ Csongrád megyei Bizottságának titkára is.

yüttműködés százada

Miniszterelnökének elnökhelyettese

remtésében. A
dóan növeli a
yag, fűtőanyag
kkek szállítását.
eként a KGST-

lulózgyártás növelésében. *A testvéri országok sokféle közszükségleti cikket is szállítanak a Szovjetunióba.*

Az utóbbi években minő-

anyagigényének kielégítését. *Korunkban ezt csak valamennyi, vagy a testvéri országok zömének összefogásával lehet megoldani, a pénzügyi, anyagi és munkaerő-tartalékok egyesítésével lehet megteremteni a szükséges termelőkapacitásokat és szállítási rendszereket.*

Ugyancsak fontos a tagországok termelékeny, korszerű gépekkel való ellátása. Ennek megoldása szintén új utakat és módszereket igényel. *A komplex programban azért kapott helyet a*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csongrádmegyei Hirlap

1974 MÁJ. 1

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

Vásárhelyen, a FIM-ben:

Próbaüzem előtt a padlóburkológyárban

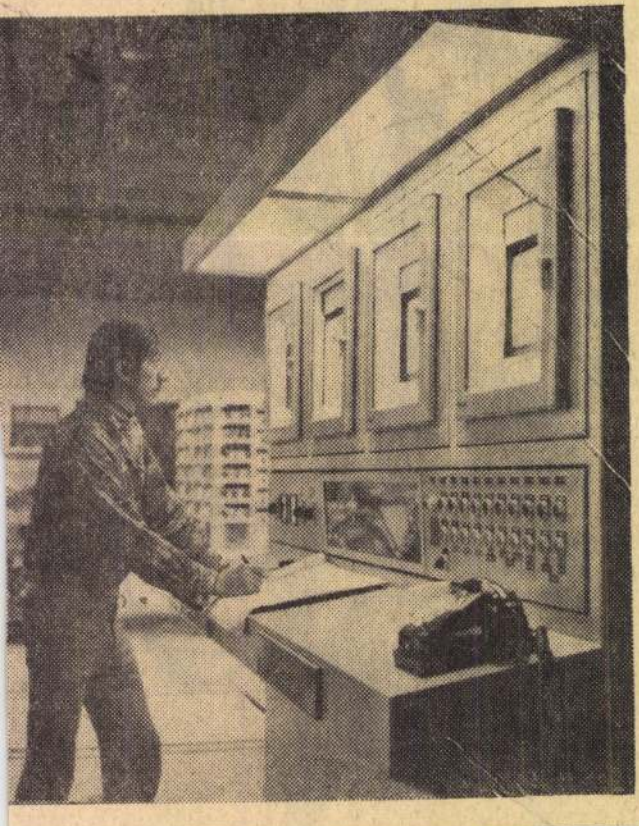

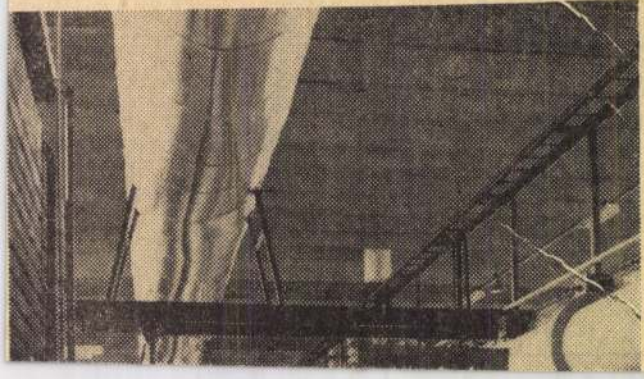

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 AUG 26

Csongrád m. Hírlap

1021

Csikós András

Csikós András: Az utcán

VASÁRNAP,
1973. AUGUSZTUS 26.

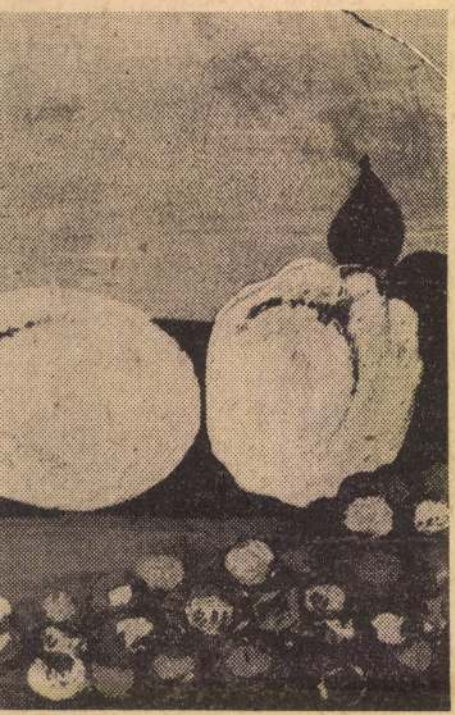

lő és birsalmák

rült asszo
hallgató na

A néni n
dogan elm
lentette:

— Termé
tegeti az e
lenül. Ő mi
tagnak a fi

— Az ut
káig kerülg
nökkel. Röviddel utána tartottuk a zárszámadó közgyűlést. Másoknak is volt kifogása magatartása ellen, egyszerűen leváltottuk. Olyan elnököt választottunk, aki betartja adott szavát és nem gorombáskodik az emberekkel — mondta a néni büszkén. Diadalmasan körülnézett a hallgatóságon. Aztán ijedten az órájára pillantott, s az ablak alatt nagy füstöt eregetve elszáguldó autóbuszra mutatva, keserűen sóhajtott:

— Most viszont gyalogolhatok hét kilométert, vagy várhatok újabb két óra hosszát, amikor a következő busz indul mifelénk.

Lemondóan nézett a távolodó busz után, és fáradtan elhallgatott.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 MÁR 27

Csongrád m. Hírlap

Csikós András festőművész

1021

KIÁLLÍTÁS. A vásárhelyi Tornyai Múzeumban kiállító Csikós András festőművésznek március 25-én, vasárnap tárlata nyílt Budapesten is a Dózsa György Művelődési Ház Művészbarátok Köre rendezésében a Hősök terén levő művelődési házban. A kiállítást Mészáros Dezső nyitotta meg. A fiatal festő 20 olajfestménye és 12 grafikája szerepel a pesti kiállításon.

1344 501—0600
1353 001—0100

2507 001
2530 101
2547 001

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1973 DEC
TÁRSADALMI SZEMLE

Csikós András

1021

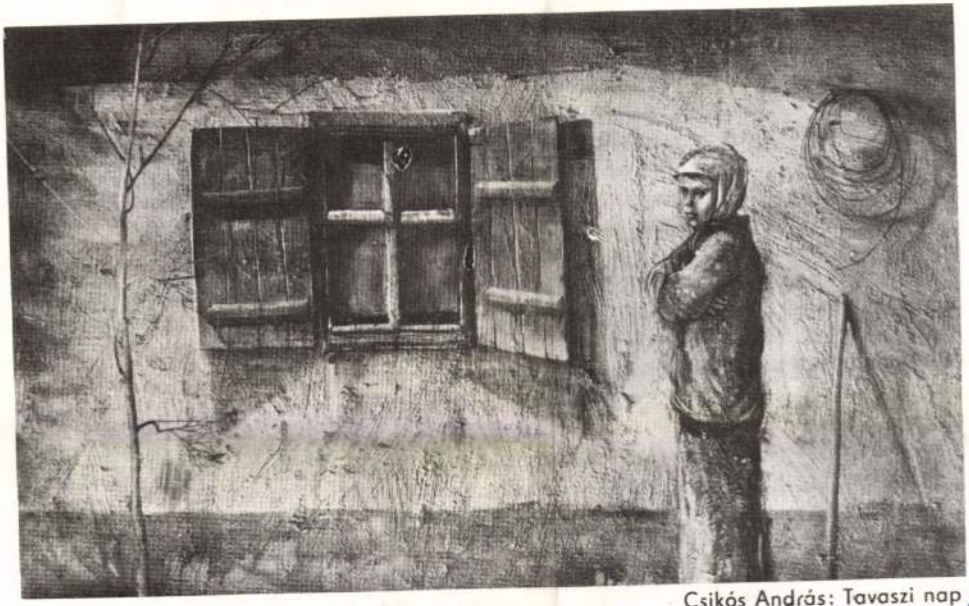

Csikós András: Tavaszi nap

ken foglalkoztatják az említett új tendenci
és indokolt, ha számot vetünk a problémával.
jelentős részét kitevő dolgozó rétegek anyagi
lának, szükséglet-struktúrájának ilyen mértékű
fontosságú, történelmi jelentőségű tény, amely r
jár. Ha így vetjük fel a kérdést, akkor nyilvár
el nem hanyagolható összefüggésben vannak ko
a kapitalizmus és a szocializmus harcával, a
valóban azt látjuk, hogy különböző teoretikuso
emelik ki, s messzemenő következtetéseket vonak le a tényekből. Természetesen — mint minden hasonló esetben — a jelenségek értelmezésében és a belőlük levont következtetésekben ellentétes törekvések figyelhetők meg.

Az egyik oldalon megjelentek az apologetikus teóriák, mint például *G. Katona* elmélete a fogyasztói tömegtársadalomról, vagy *W. W. Rostowé* a gazdasági növekedés szakaszairól, a tömegfogyasztás koráról. Konkluziójuk egyértelmű: a kapitalizmus olyan jólétet, életfeltételeket biztosít mindenki számára, hogy a szocializmus szükségtelenné válik. (Rostow például a szocializmust eleve összeegyeztethetetlennek tartja a magas szintű fogyasztással.)

Mások ezzel éppen ellentétesen értékelik a tényeket. Így például *H. Marcuse*, aki a szükségletek manipulálásának, elidegenedésének áttörhetetlenségében látja a tőkés termelési mód megdöntésének egyik legfőbb akadályát. (A fogyasztói társadalmat propagáló, illetve a manipulált fogyasztás világát kritizáló elmélet egy valamiben közös: mindkettő a szükségletek, a fogyasztás alakulását tekinti döntőnek, alapvetőnek, s ennek alapján kísérli meg a választ napjaink égető kérdéseire.) A felszabadulás elleni harc leghatékonyabb formája az — mondja Marcuse —, hogy olyan anyagi és szellemi szükség-

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 10

Csongrád m. Hírlap

Csikós András

„HA A HÁZAD KÖRNYÉKÉT ALAPOSAN ISMERED, ELMÉLYEDHETSZ A DOLGOKBAN...

Csikós András bemutatkozik

Csikós Andrásnak holnap, vasárnap déli 12 óra 30 perckor az első önálló kiállítása nyílik meg Vásárhelyen, a Tornyai János Múzeum földszinti kiállítótermében. *D. Fehér* Zsuzsa művészettörténész megnyitó beszédével. Ötven olajfestmény, az utóbbi három év (ebből is főként az utolsó egy év) munkáiból láthatunk válogatást.

Hogyan vall a fiatal művész ezekről a képekről kiállítási katalógusában?

„1970-től veszek részt különböző kiállításokon. Ez az első, önálló kiállításom. Úgy érzem, természetes, hogy az induláskor született képeim természetelvűek. A valóság, a közvetlen környezet nyújthat csak alapot, indítást ezen a pályán. Nem lehet tehát közömbös a kiállító életkora.

Szűkebb hazámat, városomat, tanyámat el nem felejtve — elég sokat utaztam már. Eljutottam Párizsba is, megszerezve legnagyobb élményeim egyikét. Talán ennek is köszönhetem azt, hogy örömmel találom igaznak és vallom az egyik nagy francia festő — Renoir — szavait: Ha a házad környékét alaposan ismered, elmélyedhetsz a dolgokban. Ez a legjobb, amit tehetsz. A provincializmus éppen az, ha az ember mindent egy kalap alá fog, megkülönböztetés nélkül."

Érdeklődéssel várjuk bemutatkozását!

kodásában re
ket, rugalmas
kodunk a köz
bályozó rends
lembe vesszi
túli vevők, a k
igényeit, expo
mékeket gyárt
üléslapjaiból p
az évben több
darabot szállít
országba, Belgiumba, Hollandiába, Svédországba, Finnországba stb. 1975-től

... foglalkoztatja a 600 főt. Makón például 107, Kisteleken 86, Szőregen 48, Sándorfalván szintén 48, Kis-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1973 JAN 28

Csikós András

1021

(A XIX. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából.)

CSIKÓS ANDRÁS: KOSÁR KAPÁVAL

7

K. A. TOKARJEV

BUDA BÉ

Fordította: Mayer Gyula

IV. FEJEZET

6. A folyó mellett még hidégebb volt. Az eső is szitálni kezdett. A fényszórók sugara csupán halvány foltként tört át a sűrű ködön, s kúszott végig a pontonhídon. Dorogovon valami érthetetlen izgalom lett úrrá. Az átjáró felett a folyó hirtelen lángolni kezdett. A tűznyelvek valahonnan föntről, valószínűleg a szigettől úsztak lefelé, ami még a német és a magyar egységek kezén volt. Az átjáróhoz közeledve a lángok a pontonhíd körül kezdtek táncolni.

Dorogov visszarohant a kocsikhoz, figyelmeztette Selgunivot. A fiatalember leugrott a málhás kocsiból, s az üteghez rohant.

— Ég a folyó? Ó! — kiáltotta Margit babonás félelemmel, s közben kinézett a köpenyeg alól.

Dorogov megmagyarázta neki, hogy a hitleristák petróleumot öntöttek a folyóba, azt gyújtották meg, hogy elégessék a mi pontonjainkat.

— Ó-Ó! — Sóhajtott Margit ijedten.

A hágó felett vadul felmorogtak, felüvöltöttek a német bombavetők, a partot ejtőernyővel leeresztett világító rakéták fénye árasztotta el. Úgy tűnt, mintha a pontonhíd félelmében a vízbe bukott volna.

— Üteg, harchoz! — adta ki a parancsot Selgunov.

— Repülők, repülők! — kiáltotta Margit.

De, hangja elveszett a légvédelmi ágyúk csattogásában, a géppuskák zakatolásában, a bombák robbanásának zajában és a robbanások által felszökkenő víz vízesés-hez hasonló visszahulló morajában.

Dorogov elvezette Margitot a lőszeres kocsitól, nehogy véletlen találat esetén tragédia érje.

Az üteg a folyó túlsó partján a hegyszoros felé igyekvő német tankokat lőtte.

Selgunov megfeledkezett

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 15

Délmagyarország Szeged

Csikós András festőművész

1021

Kiállítási krónika

Csikós András kiállítása Vásárhelyen

VIRÁGOT ÁRULÓ

Vasárnap délben *D. Fehér* Zsuzsa művészettörténész közismert fiatalok iránti szeretetével és megbecsülésével nyitotta meg *Csikós* András festőművész első önálló tárlatát a vásárhelyi Tornyai János Múzeumban. Nagyra értékelő szavaihoz teljes mértékben csatlakozunk — egy lényegtelen kérdésben tér el véleményünk csupán a kiváló művészettörténészétől: szerinte nincs szó — hic et nunc — festőavatásról, miután azokon a csoportos kiállításokon, amelyeken részt vett, már bizonyított. A mi véleményünk az, hogy ebben a vasárnap déli órákban igenis *festőavatásnak voltunk tanúi*, mert eddig látott alkotásai csak *jelezték* merre halad, de igazán csak *most tárult elénk az a festői világkép*, amelyet Csikós András önmagában kialakított és megvalósított.

A fiatal piktornak — 1947-ben született Hódmezővásárhelyen — lényegében nincs is életútja. Gorzsa-tanyai parasztgyerekként indult útjára és a szegedi pedagógiai főiskolán fejezte be tanulmányait. Néhány külföldi útra is eljutott — többek között Párizsba. És erős egyéniségére, sajátos témaválasztására és látásmódjára az a jellemző, hogy *sem egyik, sem másik nem gyakorolt rá hatást.* Ő maga ezt még érdekesebben magyarázza, és nem árt erre felfigyelni, mert motivál: nem a város képzőművészeti hagyományai ösztönöztek a festésre, annál nagyszerűbb dolog volt akkor felfedezni, hogy ezek léteznek, amikor már maga is festett. Ehhez még csak egy másik tömör mondat önvallomásából: *„A születési helyem tehát szerencsém."*

Tárlatának teljes anyaga ezt bizonyítja. És még egy, ami feltétlenül nagy erénye: *nincsenek szorongásai.* Ecsete nyomán gátlástalanul bontakozik ki lírai világlátása. Forma- és színvilágára nem hatnak a múlt és a jelen görcsei. Piktúrájának egyetlen vezérfonala — szűkebb és tágabb értelemben egyaránt — *természetátérzése*, amit tehetségénél fogva tisztán, világosan és érthetően rögzít vásznain.

Születési helye mennyire szerencsés? Tornyai természetelvűsége, Renoir „háza környékének alapos ismerete" viszi a táj és emberének megjelenítéséhez. Ám nem epigonként, hanem *egyénien* látóként fogalmazóként. *„Virágot áruló"* képe láttán vaj' ki próbálna Tornyai „Csokorkötözőjé"-re utalni, vagy a nagy, francia egy-egy művére gondolni? Hangulati elemeikben merőben elválnak, s csak valahol a mélyben, *a hétköznapok ünneppé emelésében* találkoznak. Más képein *(Tanya fákkal, Festőasztal, Falak között)* fejlett színvilágát lehet tanulmányozni, számos más kiállított alkotásán *(Falusi ablak, Kút)* pedig azt a sajátos technikáját (porfesték, szemcsés faktúra), amit hangulaterősítésként kidolgozott, és alkalmaz.

Csikós András fiatal festő. Most indul útjára. Látszik az is, hogy el tud fáradni egy-egy megoldandó feladat folyamatában. A *„Vasút"*-ot példásan végig tudta vinni, az *„Árokpart"* alatt mintha megfáradt volna. Vonatkozik ez portréira is, noha jó néhány közülük nagy emberismeretre és -szeretetre, jellemkifejtő-készségére vitathatatlanul utal. És még egyet: hallatlan finomsággal él élet- és tájképeibe helyezett figuráinak arvonásaival. (Virágot áruló.)

Elhivatott festőt avatott e kiállítás megrendezésével a Tornyai Múzeum: Csikós Andrást. Szeretettel kísérjük útján ezt a fiatal piktort; reméljük-tudjuk, hogy sok örömet szerez még a vásárhelyi iskola híveinek!

SZABÓ ENDRE

Poli

a jelö

Nagy é

Felszínre ker

Továbbra is a választópolgárok nagy érdeklődése kezdete folytatódnak megyénkben az április 15-i tanácstagi választásokat előkészítő jelölő gyűlések. Eddig az összes helyi — városi, községi — tanácstagi helyek közel 30 százalékában állítottak tanácstagjelöltet, egy-egy körzet gyűlésén résztvevők.

A körzet érdekeit képvise.te...

Kedden este a vásárhelyi Csorba Mária Általános Iskolába, ezúttal a 42. városi tanácsi választókerület jelölő gyűlésére látogattunk el.

Az elnöki tisztet betöltő *Palotás* Ernő a Hazafias Népfront kerületi bizottsága nevében üdvözölte a megjelenteket, majd megkérte *Hódi* Ferencné iskolaigazgatót előadása megtartására.

Az előadó felsorakoztatta azokat az eredményeket, amelyek mind az iparban és mezőgazdaságban, mind pedig szociális és kulturális téren növelték az életszínvonalat, gazdagították a város életét; mindez érinti a 42. választókerület lakosait is.

Ezután Hódi Ferencné méltatta a népfrontbizottság nevében jelölésre javasolt személy eddigi tevékenységét. A 42. választókerületnek az előző évben már tanácstagja volt *Zoltán* Zsuzsanna óvónő — mondotta —, aki fiatalos lelkesedéssel igyekezett a körzete érdekeit képviselni.

A gyűlés résztvevői egyhangúan tanácstagjelöltté választották.

— Nem régóta vagyok közéleti ember, hiszen 1971-ben végeztem az óvónőképzőt, s alig másfél éve dolgozom a Klauzál utcai óvodában — mondotta a gyűlés után. — Pótjelöléssel lettem egy éve tanácstag, s remélem, az ez idő alatt szerzett tapasztalataimat jól fel tudom használni, amennyiben ismét megválasztanak majd tanácstagnak.

*

Kedden este egyébként további 10 tanácstagjelöltet választottak meg Vásárhelyen. A 02. választókerületben *Árvai* Jenőt, a HÓDIKÖT igazgatóját; a 07-ben *dr. Kovács* Sándort, a városi tanács vb titkárát; a 13-ban *Lőkös* Sándorné fényképészt; a 21-ben *Kristó* Imrét, a CSOMIÉP gépszerelőjét; a 23-ban *Szabó* Gyulát, az I. sz. téglagyár vezetőjét; a 31-ben *Bordás* Péternét, a DÉGÁZ adminisztrátorát; a 49-ben *P. Szűcs* Imréné női szabó kisiparost; az 54-ben *Szabó* Sándornét, az SZTK nyugdíjügyi előadóját; a 61-ben *dr. Csatordai* Antalt, a dort, a sóshalmi iskola tanítóját jelölték.

Tettekkel akar bizonyítani

— A jelölő gyűlés a jelölt egyhangúan elfogadta — állapította meg *Komlósi* Antal, a 14-es számú csongrádi városi tanácsi választókerület jelölő gyűlésének elnöke. Több mint 60 ember szavazott bizalmat *Keller* Erzsébetnek, a HÓDIKÖT csongrádi gyáregysége gépi varrójának.

Keller Erzsébet még csak 22 éves, tehát néhány éve választó és választható, s máris számítanak munkájára. Eddig nem volt tanácstag.

— Nagy megtiszteltetésnek veszem — mondta —, hogy a 14. számú választókerület lakói engem jelöltek tanácstagnak. Tudom, hogy ez a megtiszteltetés számomra sok munkát hoz magával. Nem félek a feladatoktól, a nehézségektől. Volt időm hozzászokni, mivel mint KISZ-tag és titkár is, régóta folytatok társadalmi tevékenységet. Természetesen ezt a feladatot nem tudom, s nem is lehet egyedül elvégezni, szükséges hozzá a körzet lakóinak aktivitása, az összefogás, egymás segítése.

— Örömmel hallgattam a felszólalókat, akik már latolgatták: hogyan lehetne, mit kellene megoldani? Az első pillanatban érezhető segítőkészségük nagyon jólesett, s ez a segítés meg fogja könnyíteni a munkámat. Az itt felvetődött problémák, hiányosságok, panaszok orvoslása az első feladat, amit meg kell oldanom. Tudom azt is, hogy nem kis dolog fiatalon tanácstagjelöltnek, majd — ha megválasztanak — aktív tanácstagnak lenni, de én vállalom, s ígéretek helyett tettekkel szeretnék bizonyítani.

Tápéról, a szegedi tanácsba készülve

Tápé — április 15-ével — Szeged része, s majdani tanácstagjai, a ma még jelöltek a városi tanácstagokkal megegyező jogokat kapnak, ugyanolyan felelősséget vállalnak, amikor a megyeszékhely dolgaiban döntenek. Tápén a jelölő gyűléseken úgy mondják, hogy a „nagytanácsba" jelölnek tagokat. A 88-as városi tanácsi választókerületben, mely magában foglalja az 1970-es vízkárosultak új lakótelepét is, a jelölő gyűlésen *Kübekházi* András[illegible]

1972 OKT 15

Csikós András

1021

CSIKÓS ANDRÁS: ÜRES TANYA

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

az exportált sapka volt v
teséges. Ilyen esetben az
ban nem dönthettek azo
a „kiszorítás" mellett. Erre
is érvényes, hogy vizsgálni kell a piaci feltételeket és közösen a külkereskedelmi vállalatokkal keresni kell a jobb értékesítés lehetőségét. *A termelésszerkezet javítása ugyanis nemcsak az üzem ügye*, nem hanyagolható el a kereskedelem szerepe, amely szervezettségével, piaci munkájával, keresletalakító szerepével, készletezési politikájával stb. szintén hozzájárulhat ahhoz, hogy a gazdaságosság javuljon.

A síkkötőgépeken gyártott fésűsgyapjú termékekre az elmúlt évben árstopot rendeltek el. Az évekkel ezelőtt kialakult árszint már nem volt kedvező a vállalat részére. Az eredményesebb értékesítés érdekében a cikk-

kedéssel igyekeznek a gazdaságosságot növelni. Például a termelésfelfutásnak is számottevő eredménynövelő hatása van. Ez év első felében 1971 hasonló időszakához mérten a termelésfelfutás 8,2 százalékos fejlődést mutat. Ennek hatása az önköltség csökkentésében is jelentkezik. *Javult a minőségi mutató is.* Az elmúlt évben 97,32 százalék volt, ez év első felében már 97,70 százalék. Csak ez a javulás 954 ezer forint árbevételi többletet jelent. Természetesen javítja a vállalati eredményt, a kötési hulladék csökkenését is. A durvasíkhurkoló üzemben közel 3,5 százalékkal, a sapkagyártó részlegben 2,6, a körkötödé-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Csikós András festőművész

1973 MAJ 11

Csongrád m. Hírlap

Csikós András képei Szentesen

A fiatal, tehetséges vásárhelyi festőművész, *Csikós* András első, önálló kiállításának teljes anyagát most a szentesi művészetkedvelő közönség tekintheti meg. Holnap, szombaton este 6 órakor ugyanis a szentesi Koszta József Múzeumban nyílik tárlat Csikós András képeiből. Megnyitó beszédet *dr. Dömötör* János, a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója mond, és közreműködik *Budai* László csellóművész.

eli és befizeti,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE

1973 JUL

Csikós András
1021

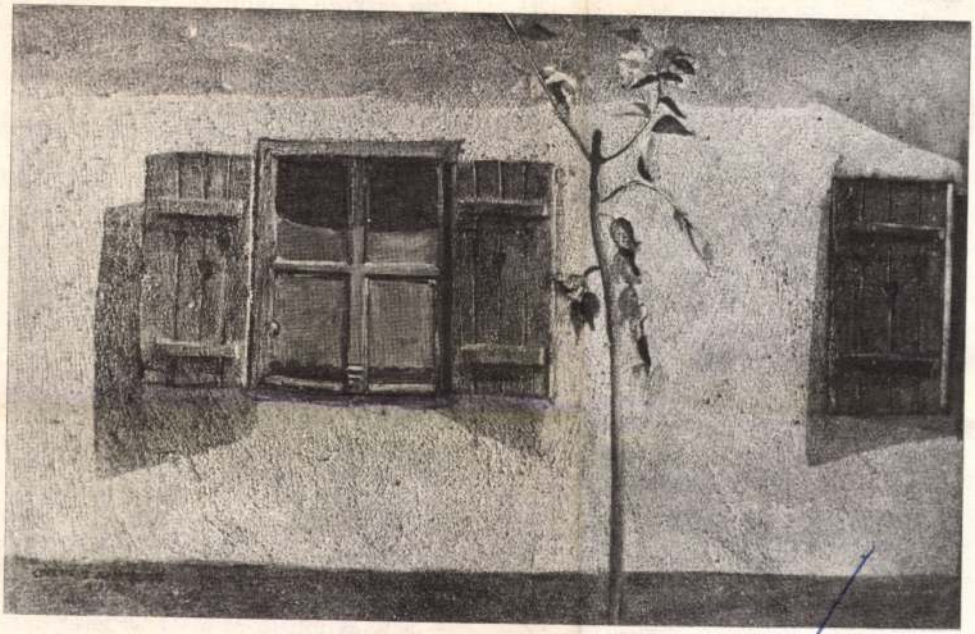

Csikós András: Falusi ablak

mikus kapcsolatának vizsgálatában.

A szakszervezet és a szakszervezeti mozgalom kapcsolatának elemzése során *Pirityi Ottó* rámutatott, hogy mennyire helytelen különválasztani a mozgalmat és szervezetét. A szervezetek a mozgalom közvetítő rendszerét alkotják, hatékonyabban biztosítják a mozgalomban meglevő, a fejlődést elősegítő elemek felismerését, tudatosítását. Így gyakran éppen a szervezet kiépítése, illetve fejlesztése a mozgalom fellendítésének egyik fő eszköze.

A társadalmi történeti környezet „kihívásaira", változásaira a szervezet és az egyén egyaránt reagál. A társadalmi környezet változásaira való szervezeti reagálás csak a szervezet tagjain keresztül valósítható meg. A demokratizmus fejlesztésének egyik követelménye a környezeti változások állandó figyelemmel kísérése, a szervezetek értékelő-reagáló mechanizmusának fejlesztése. A szervezet működésének sajátossága a „változás intézményesítettsége", amely biztosítja a változás tudatos állandóságát, a szervezet „dinamikus stabilitását".

A marxista—leninista párt a társadalmi környezet változásaira intézményesen és tudatosan reagáló politikai szervezet. A párt is, mint minden szervezet, emberek és szervezeti viszonyok dinamikus összessége. Tevékenysége „kifelé" irányul, célja és feladata a

keles
sait. I
demol
válto
gát, a
valós
tudat

A
nem
ráció
a sz
litik
küls
spontán és szervezett ... datos és előre nem látott eredményekkel. Ez a társadalmi törvények sajátszerűségéből adódik. Bihari Mihály és Pirityi Ottó a vitaindító cikkhez kapcsolódva, a baloldali revizionizmus elméleti hibáit vizsgálva rámutatott: helytelen az állandóság és változás, a megszüntetés és megtartás, a spontán és szervezett mozgások mechanikus elválasztása, ellentétük abszolutizálása. A szervezett és a spontán mozgás önmagában nem értékelhető. Egyiknek is, másiknak is lehet akár pozitív, akár negatív a tartalma. Nem lehet kiiktatni a valóságból egyiket sem, de nem is ez a cél, hanem mindkettőnek a társadalmi fejlődés érdekében való tudatos felhasználása.

Az összefoglaló során azért szenteltünk nagyobb teret a szervezetek társadalmi törvényszerűségei elemzésé-

Csikós András festő-
művész

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MÁJ. 25

Csongrád m. Hírlap

Röv

UNIVERSUM-PROGRAM

A Hódmezővásárhelyi Városi Könyvtárban működő Universum-klub májusi foglalkozására 27-én, vasárnap délután 4 órakor kerül sor. A meghívott vendégek: Csikós András festőművész és dr. Dömötör János, a Tornyai János Múzeum igazgatója.

1021

Közben.)

104 öl porta eladó. Vásárhely, Ádám u. 3.

Egy kh gyep kiadó kaszálásra. Érd.: Vásárhely, Kistöltés u. 41., a

Kopáncson,
löben, a S
re-féle tany
deklődni: a
vasárnap d

A Vásárhel

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE

1973 JUN

Csikós András

1021

Csikós András: Kép apámról

pártokkal való eszmecserét. A kapitalizmus megdöntésének célját szem elől *nem* tévesztő újbaloldaliak azonban olyan erőt képviselnek, akikkel a vita nem a kapitalizmus megdöntése, hanem a cél elérésére szolgáló eszközök tekintetében, a konkrét történelmi társadalmi helyzet reális értékelése érdekében folytatható. A velük való eszmecsere szükséges, eredményes lehet. A tőkésországokban a baloldali radikalizmushoz vonzódó fiatalok, bizonyos tapasztalatok megszerzése, nézeteik eszmei-politikai tisztázása után a kommunista pártok szövetségesei lehetnek. A kommunista pártok ennek érdekében folytatnak eszmecserét ezekkel a fiatalokkal.

tebb ez az akarat. Politikájának objektív korlátozottsága elsősorban abból adódik, hogy *saját* politikai akaratát a munkásosztályra kívánja erőszakolni, elfeledve, hogy a *munkásosztálynak saját* társadalmi helyzeté-

Lisikós Anni Lestő

8 órai Ugrag

1918 águ 26. Sl.

Csikós András, grafikus

6db rajz = rezt

Csikós András. Rajzok (20, 48, 69, 84, 91, 96 old)

Tiszatáj, Szeged, 1982. [illegible] október XXXVI/10

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csikós András, festő-művész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1980 OKT 14

1021

Alkony

A TERMÉSZET BŰVÖLETÉBEN

Csikós András veszprémi kiállításáról

A mai ember egyre jobban igyekszik visszatérni a természet, a föld közelébe, s itt találkozunk. Festői törekvéseim a hétköznapi ember számára ezért maradnak érthetőek.

Így vall önmaga festészetéről *Csikós András*. A veszprémi Képcsarnok Dési Huber termében nagy érdeklődés kíséri az Alföld hangulatát felidéző tárlatot.

Csikós festészetét a vásárhelyi hagyományokra építi. Tanyavilág, korhadt fák, régi omladozó falusi házak, végtelennek tűnő horizontok, árterek, mocsarak váltakoznak képein.

Elhozzák hozzánk az Alföld üzenetét, az ott élő emberek különös, kiismerhetetlen életformáját.

Csikós csendéletfestészetében érezhető igazán egyéni íz, tárgyainak festői hatása, természetszerű funkciója, igazán azt a tárgykultúrát örökíti meg, amit elhagyatott tanyákon még megtalálhatunk.

A Hódmezővásárhelyen született festő veszprémi kiállítása ismét meggyőz bennünket arról, hogy a vásárhelyiek egyéni utakon járnak a magyar piktúrában. Összetartozásuk, hagyománytiszteletük, egymást kiegészítő festészetük egy igazán baráti kolónia nemes törekvéseinek eredményei. *Kurucz D. István, Fejér Csaba, Csizmadia Zoltán* igazán olyan elődök, akiknek az útját érdemes követni, de idővel túl is kell haladni ezen az úton.

Csikós András tudja és érzi ezt, hiszen több képén már az új, az egyéni megfogalmazás érződik.

Veszeli Lajos

Téli utca

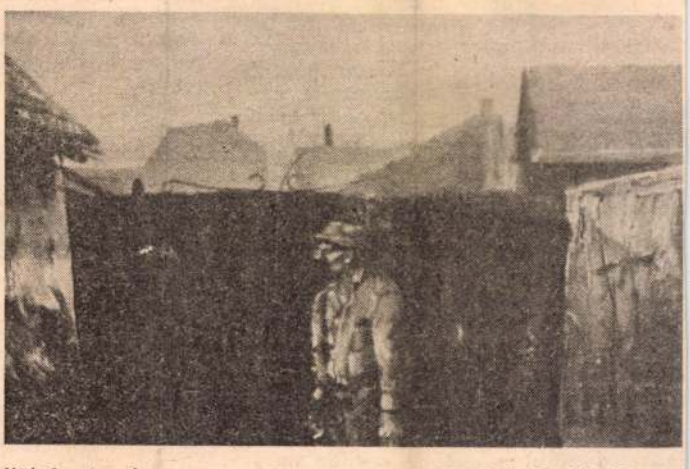

Külvárosi ember

Fotó: Borbás János

mon

szép kivitelű útor eladó. Érygyimát, Rákó-

SSÁG

cm magas yember, megisság céljából, ú, őszinte belrendelkező ereti a vidámfényképes levélevelet: „Szeretai 876" jeligére egyei Lapkiadó zprém, Szabad-

ak a kissé moIgynek ismeretcéljából, aki lenne. 30—40 rmek nem akazükséges. Ajka előnyben. „Jó a hirdetésfelSzabadság

cm magas, baralember megis7 évesig leányvált asszonnyal, ság céljából. es levélre vála- „Téged vár- Veszprém me- Vállalathoz, adság tér 15.

cm magas, szakmával alember, társamegismerkedne 5 lánnyal, há- Fényképes le- Válaszokat: jeligére a rei Lapkiadó zprém, Szabad-

ház

5. szerda, lai itj. bérlet, óra VIZOR

ilvánítások

nk köszönetet akik szeretett nk, nagyapánk, GYÖRGY vettek, sírjára ágot helyeztek, at bármily mógyekeztek. Gyásalád, Magyar-

nk hálás köoknak a rokoSknek és munik drága ha-

TH FERENC vettek, sírjára virágot helyezenkat részvétükgyekeztek. A Pápa, Korvin

Győzelem nél

PMTE—T. Bauxitbányász 3:3 (1:1)

Pétfürdő, 900 néző. V: Tar (Dunaújváros). PMTE: Ágoston — (Daróczi 1, a 9. percben) — Kiss L. 6, Stieger 6, Borsfai 7, Gáspár 6, — Obuch 7, Czuczka 6, Balogh 6 — Kustos 8, Kila Cs. 5 (Kiss T., az 59. percben 5), Ur 7. Edző: Kerekes Imre. Bauxit: Petrovics 7 — Major 7, Ughy 6, Magyar 6, Mészáros 6 — Ormai 6, Németh 7, Szalai 7 — Kozmor 7, Horváth 8, Tendli 6 (Lovász, a 73. percben —). Edző: Németh Lajos. *Szögletarány 12:3 (6:2).*

A vendégek kezdtek, a 3. percben Gáspár 20 méteres lövése az elcsúszó Petrovics mellett csaknem a hálóba került. Négy perc múlva Kozmor 12 méteres lövését védte nagyszerűen Ágoston. A 9. percben *Kozmor* kiugrott a védők közül. Összecsapott a kifutó *Ágostonnal*, aki a jobb lábszárán a térde alatt kettős törést szenvedett! Bár az eset sokkolta a játékosokat, a pétiek továbbra is támadtak. A 25. percben Balogh nagyszerű átadását *Obuch* nehéz szögből Petrovics mögött a hosszú sarokba

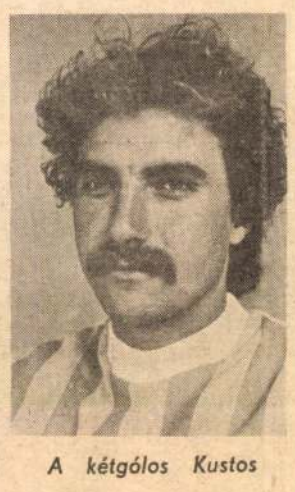

A kétgólos Kustos

lőtte, 1:0. Később Obuch 14 méteres bombája a lécen csattant. A 31. percben *Major* az alapvonalig vitte a labdát, beadászerű lövését Daróczi elnézte, s az a jobb kapufa éléről vágódott a hálóba, 1:1. Jó volt az iram, néhány kemény belemenés borzolta az idegeket.

Fordulás után folytatódott a nagy küzdelem. A 48. percben Szalai belövését Daróczi röviden ütötte ki, *Kozmor* közelről a há lóba lőtt, 1:2. A 60. per ben szabadrúgásnál *Ko mor* egyből a hálóba t lált, 1:3. Rákapcsoltak pétiek. A 65. percben kapura törő Obuchot fe vágták. A megítélt bünte tőt *Kustos* a vetődő Pe rovics mellett az ellenkez sarokba lőtte, 2:3. To vábbra is a pétiek roho moztak. Ur átadás Obuch tisztán kapta, nagy helyzetben mel gurított! Később Gásp szabadrúgása után Petr vics röviden öklözött, h rom péti támadó is elné te a helyzetet. A 88. per ben Gáspár beívelt sz badrúgását Obuch ako ta rálőni, ketten is elhú ták a lábát. A 11-est *Ku tos* ismét magabiztos értékesítette, 3:3.

Bírálat. Jó iramú, h lyenként túl kemény mé közésen a fiatal péti gá dát nem törte le kapus lábtörése, s nagysze hajrával kiegyenlítettek rutinos tapolcaiakk szemben. G: Kustos mindkettőt 11-esb Obuch, ill. Kozmor 2, Ma jor.

NIKE FAK—Várpalotai Bányász 0:0

Fűzfő, 600 néző. V: Ruzsa (Mosonmagyaróvár). FAK: Takács 5 — Gál B. 5, Gál I. 5, Szegedi 6, Fehér 6 — Diósi 5, Csurgó 5, Zeidl 4 (Szanyi, a 61. percben 5) — Csikesz 5, Erdővégi 5 (Várnai, a szünetben 4), Püspöki 4. Edző: Kaló Pál. Várpalota: Csizsek 6 — Szmulai 4, (Szuna, a 61. percben 5), Kisbej 6, Szabó 5, Bor 6 — Fauszt 6, Vittmann 5, Veller 5 (Druskóczi, a 71. percben —) — Farkas 5, Szöllősi 6, Fónagy 5. Edző: Kárpáti István.

A fűzfőiek kezdtek jobban. A 6. percben Csurgó beadását Csikesz öt méterről a felső kapufára fejelte. A kipattanó labdát ugyan ő szintén fejjel mellé továbbította. Tovább tartott a zöld-fehérek lendülete. A 10. percben Erdővégi fordulásból 8 méterről a jobb sarok mellé lőtt. A 18. percben Farkas 18 méteres lövését Takács védte. Három perccel később Püspöki szögletét Kisbej csaknem a saját kapujába lőtte. Csizsek a gólvonal előtt az utolsó pillanatban csípte el a labdát! A 28. percben Diósi jobb oldali beadását Erdővégi nagy helyzetben a felső kapufára vágta. A 30. percben Veller 5 méterről szintén góllal kecsegtető helyzetben mellélőtt. A 41. percben Erdővégi négy védőt is kicse-

A csikos mezes palotai védőkkel Erdővégi csatázik, a elől Csizsek öklözte el a labdát

A. Horváth Péter felvéte

hazai lendület. Az 52. percben szöglet után Fauszt nagy helyzetben lőtt mellé. Ellaposodott a játék.

Bírálat. Az első játékrészben a fűzfőiek és a várpalotaiak is sorra ala-

kították ki a helyzetek Szünetig akár 5:3 is leh tett volna az eredmény. második félidőben a pal :aiak a 16-osról hossz előrevágott labdákkal sérleteztek.

Sz. G

Olajbányász—Ajka 2:1 (2:0)

Nagykanizsa, 2200 néző. V: Egri (Budapest). Ola bányász: Szalai — Bántó, Englóner, Nagy, Gondos Savanyó, Kormos — Füle dr. (László, a 68. percben Kelemen (Balogh, a 76. percben), Horváth, Belák. Edz Magyar Gábor. Alu: Horváth 5 — Gőcze 7, Czibik Haraszti 6, Hollenczer 6 — Kiss 7, Menyhárt 6, Nagy Molnár 5 (Vajda, a 70. percben 5) — Turi 7, Udvardi Edző: Dalnoki László.

A második félidőben csak tíz percig tartott a

passzolt, aki nyolc mété ről a jobb felső saro lőtt. 1:0. Tovább tartot

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csikos Andras, festő-

1981 5

TISZATÁJ

és grafikusművész

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

minőség forradalmával. A munkamegosztás
nanem a kultúrát is. A szellem emberét a sz
Kettéhasadt, ami egybetartozó: a művelődés
Az egyik: teher, akadály, gátverseny, a kenyé
ehertől, felejtés egy akadálytalan lejtőn, a léle
feladata a kohézió helyreállítása. Kösse újra eg
lemmel, az ismeretet a világképpel, a tanulást a
tással. Juttassa érvényre a „lélek heliotropizm
dolgokban részesedni, gazdagnak lenni, termék
tárgyösszevonások értelme, az ökonómia prakt
hogy megismerésünk távlatába ne csak a részle
A pedagógia a kísérletező ember önmegvalósítás
továbbá erkölcsi parancs is. Az iskola, mint „az
másolja az életet, hanem — azzal, hogy moralisa
munkát avasson üdvösséggüggyé, teremtse meg
Legyen kerete, ösztönzője a közösségek, a fölbomlók helyébe a „szellemi" családok szerveződésének. Töltse be jobban a szerepét a nemzeti tudat erősítésében, Ady szavával: a Templom építésében. (Németh szerint e küldetés teljesítésében több múlik az iskolán, mint az irodalmon. A stafétaváltást már csak az is indokolja, hogy ma a legolvasottabb könyv: a tankönyv.) Az értelmiségi társadalom utópiájának van pedagógiai jelentése is: társadalommá tágul és sokszorozódik benne, ami mint vívmány, jobbító szenvedély, intellektuális és erkölcsi érték a jobb iskolák foltjain, egy-egy kiváló pedagógus körül megvalósul. (Nevetséges volna e gondolat

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981

Csikós András, festő – 5

TISZATÁJ
és grafikusművész

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

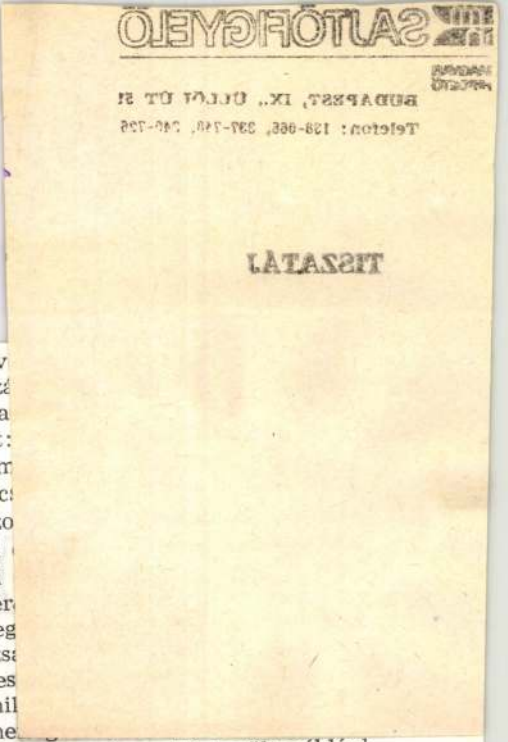

alommal tentettek a balladák. Nemcsak az „...
ınk népköltészeti, hanem népköltészeti ennek kev
„gyöngy országom". „Jaj, istenem, gyöngy orszá
om! / Látom füstjét, de csak alig, / Hogy az ég ala
dosóének. A Fábián Pista ballada szövege szerint:
, / A némöt szökött katonájának. / Nem viselöm
öm a német kenyerit... / Inkább löszök sasok vac
onája!" Sorolhatnánk hosszan a példákat. A szo
ndolati elemei, a népiség és a magyarság gondolati
tválaszthatatlanságának, összefüggésének kérdései
tészeti alkotásokba. S a szellem egyetlen hívójelér
i jegyek, amelyek mostani, a betyárvilágot meg
vajegyei. Ezen az eszmeiségen alapul az az „igazsa
sének utolsó szavával mondatik ki. Ezekhez az es
gfogalmazást Nagy László haramiaversében, amil
t". Ezen az eszmeiségen alapul az is — az eszme
nok azonosságán —, hogy az elemzés végére jutván, egymás mellé került például
gy László és Szilágyi Domokos neve. A motívum, a verselem rokoníthatósága, a
seszmény rokoníthatósága mögött ott rejlik az eszmék rokonsága.

József Attila egyik tanulmánya közben tesz egy jelzésszerű, apró megjegyzést az
nevezett, nem körülhatárolt, inkább csak elképzelt-megtervezett „népi arcvona-
ról"; ezek *politikájáról*, *„mely a népi érzés hagyományait a mai* tudományos
eletek alapján gyakorlati (szabadság-védelmi és gazdasági-szociális) tartalommal
ti". Nem fedeztük még fel magunknak ezt a definíciót, pedig milyen sokat el-
nd és milyen éles pontossággal a mindenkori és legújabb kori költészetünk ter-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068, 337-748, 340-726

Csikós András festő- és grafikusművész
1981
TISZATÁJ 5.

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

Köszöntjük munkatársunkat a méltó elis
egészséget, hitet a versben, reményt az Embe

Szerkesztő

Mocsár Gábor írónak, szerkesztő bizottságunk tagjának 60. születésnapján a Művelődési Minisztériumban *Tóth Dezső* miniszterhelyettes nyújtotta át a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést. Gratulálunk és további eredményes alkotó munkát, jó egészséget kívánunk!

*

Az idei József Attila-díjasok között találjuk munkatársaink közül Fodor András és Marosi Gyulát is. Szeretettel gratulálunk nekik.

a
t

letett nagy zeneszerző minden szegedi kapcsolatát. Tudósít az itteni hangversenyekről, azok visszhangjáról, számba veszi a Bartókhoz címzett, Bartókról megjelent írásokat. A külsőre is tetszetős könyvecskét gonddal válogatott képanyag teszi még értékesebbé.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981
TISZATÁJ
5

Csikós András festő- és grafikus-művész

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

HOLD ERDŐ MADÁR

(Egy Gyarmathy-k

hold erdő madár feketében
lombon át kristály csillog feketé
ki látja hogy itt hold erdő madá
ősrettegés ül minden vak fűszál
mert hajnal lesz és nyálkás sűri
és nincsen aki zúgjon a szelekke
kopár kövek a földet elözönlik
kopár kövek a földet elözönlik

TÁNCOL EGY LÁNY

táncol egy lány a függöny mögött
táncol
teste ívét a térre fölfeszíti
hurkokat ír a levegőbe
törékeny ujja

messzi ablakok cellafényében
táncol túl az üszkös homályon
táncol
diadalmas töredék
árnyát az útra vetíti a lámpa

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981
Csikós András – 51
TISZATÁJ
festő-grafikus művész

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

Deák rendet rak az asztalon, bal kéz felől
nyvek, jobbra a folyóiratok, jegyzetek, középen tis
n a dolgozatot; neveket. Játék ez: „klinikázás". I
ban (persze értő társaságban), párosan vagy egyed
l felől azoknak a nevét írja, akik már elmentek
djuk, jobbra a hűségesekét. A két névoszlop majd
a játék lényege: Deák aláhúzza azoknak az orv
nmal fordulna, ha történne valami a szemével. A
olcat vastagon aláhúz, hármat vékonyabban. A m
zül egyet érdemesít vastag vonalas bizalomra, Böcz
of nevét is aláhúzza. A tárgyilagosság megkövetel
nása, az állandó szöveg: „egész jó kis klinika jönn
k a hosszú harc alatt". Meg akik most vannak ell
Deák összegyűri a papírlapot, körülnéz, hol a sz
ebre vágja a papírgombócot. Kész öngyilkosság vo
etéktelen kezekbe kerülne, és akkor, hú, olyan ha

Deák az órájára néz, már elmúlt négy óra. Otthon azt mondta, hogy későig bent arad, megpróbálja írni a cikket. Hát nincs értelme tovább maradni. Úgyse fog y sort se írni. Itt nem lehet megmaradni.

Az egyes osztályon csend van, a szokásosnál is nagyobb csend. Mária nővér már tombolta magát mára: a vizitriadó nem múlt el nyomtalanul, alaposan megviselte idegeit. A professzori vizit elmaradt ugyan, de Böcz csúnyán lehordta, hogy miért m vigyáz jobban, és egyáltalán, hogy fordulhat elő, hogy egy beteg bárszekrényk használja az éjjeliszekrényt. És hogy az is lehetetlen állapot, hogy az a mocskos cé valóságos klubhelyiség, ha így megy tovább, a Hajdú úrék nemsokára az ágyut is kivitetik a vécébe. Mária nővér nem tudott mit válaszolni az adjunktusnak, a nitenskedő betegeken töltötte ki a haragját. De az is fordítva sült el, mert a rencsétlen Virányos bácsi úgy beijedt, hogy egy hang se jött ki a torkán, nem ült az ebédhez, és aztán is csak gubbasztott az ágyán, és a végén összecsinálta gát. Tehette tisztába. Hogy pont ma kell hosszúnapozni!

Hajdú úr se szórakoztatja a hallgatóságát, pedig most van a szokásos mese után ideje, még egy óra van a vacsoráig. És annak a bögyös-faros menyecskének történetét se fogja befejezni, mert a cigány Lakatos megsértette. Az történt, hogy Hajdú úr felesége valahogyan kijátszotta a portás éberségét, és feljött az osztályra.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csikós András, festő- és grafikusművész

5

1082

TISZATÁJ

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

szavával — „természettudományos művel
int néhány évtizeddel ezelőtt; vagy tán
inkább megkövetelni. A tudományosan
dós" ideálját közvetíti tehát ma is; ez
gy a kutatóintézetben dolgozó „tudomán
"-sal! Utóbbi típus a múlt évtizedek hat
dt el, az értelmiségi vagy éppen hivatali
tudományhoz és a tudományos gondolkc
köze, mint a gyógyító orvosnak. A „kuta
sztízsét elsősorban viszonylagos kényelme
zönheti, nem a tudománynak. A tudomár
ztízse, mint Levendel doktor hiszi; félős,
a kicsit is lerombolják, ami maradt. Márp
rmészettudományos műveltség nélkül ere
gyógyítás minden nagy eredménye a termeszettudományok fejlődésének
a digitalistól az antibiotikumokig és Harvey-től a modern keringéspato-
lkül az „orvosi személyiség" minden „intuíció"-jával és „empátiá"-jával
em ér. A hatásos gyógyítás eleven és folyton fejlődő természettudomá-
szerves része, e nélkül az orvoslás visszazuhan a kuruzslásba. Így aki
alapon gyógyít — és másként ma már gyógyítani nem lehet — az
orvostudós, legyen mégoly piciny faluban körzeti orvos is különben;
ben igenis tudós, ha soha egyetlen tudományos közleménye nem is
agy épp csak egy-kettő, medikus vagy gyakornok korában. Nem az a
lságosan tudományos az orvosképzésünk, az inkább a baj, hogy nem
yre kevésbé az. Túlságosan kevés medikust tud már bevezetni a tudo-
kába. Mert azt ne higgyük valahogy, hogy efemer ifjúkori első közle-
incsen nagy értéke, ha minőséget megkövetelő komoly szaklapban je-
hiszen elkészítésük során gyakorlatban és hatásosan nevelnek termé-
os gondolkozásra. Cseppet sem baj, ha minden valamirevaló medikus
tarsolyában indul útjára; legalább egy icike-picikével. Ifjonti illúziók?
át persze. De semmiképp se hamisak.

ez az indulás erősen megromlott — nemcsak nálunk, világszerte meg-
tatói-tudományos légkörben történik, nem fog-e akkor könnyen kar-
es cikkgyártássá fajulni egyfelől, s nem támad-e nyomában az „igazi"
ítottság keserűsége másfelől? És ha ez a helyzet — márpedig tagad-
sféle — nem lenne-e akkor okosabb és tisztességesebb megfontolni
r tanácsát, s nem volna-e mégis jobb „legalább is későbbre halasztani
s« képzést, helyet adva a sokoldalú, színvonalas gyakorló orvos, a
ó körzeti, a jó falusi orvos eszményképének? És mindezt nem a veg-

cs: Tiszatáj
Pesti Műsor, 1982. máj. 26. 68. old.

Csikós András, festő- és grafikusművész

1-21

Pécs, Képcsarnok:

Tiszatáj

Tiszai tájak, végtelen vidékek
Olyan testvér sorsommal a tiétek.
Én is magány és csönd gyermeke lettem
S fekszem szelíd árván a végtelenben.
(Juhász Gyula)

CSIKÓS ANDRÁS lírai-meditatív, részletgazdag tárgyi és emberi motívumai, *Dér István* kemény formaalakítású és színkontrasztú drámai képei, *Erdős Péter* népi-realista hagyományokhoz kötődő, a parasztság mai életét és természeti környezetét megörökítő alkotásai, *Fejér Csaba* humanisztikus szépségeket kibontó alföldi tájai, *Fodor József* modern hangvételű, dekoratív piktúrája, *Fontos Sándor* mély színezésű, költői hangulatú, tanyavilágot s az ott élő embereket megörökítő festményei, *Fülöp Erzsébet* népélet jelenetei, intim, bensőséges hangvételű művei, *Hézső Ferenc* monumentális igényű, dekoratív színvilágú realista festményei, *Kéri László* modern hangvételű, konstruktív szellemben szerkesztett képei, *Koszta Rozália* világos szerkezetű, síkszerű ábrázolású kompozíciói, *Kurucz D. István* szófukar zártsága, csendje, *Novák András* színek kifejezőerejére építő festményei, *Pataki Ferenc* mindent betöltő színformái, fantáziadús gondolatai, *Pintér József* urbánus témákat választékosan megörökítő realizmusa, *Stéhlik János* érzékletes színekkel megjelenített tájképei, *Zoltánfy István* emelkedett hangvételű, szürrealisztikus valóságlátása, *Zombori László* geometrikusan formált alakjai, tárgyai, vörösen izzó színei — mind, mind a Tisza-vidéki emberek és a természet, az ember és a táj meg-megújuló kapcsolatát ábrázolják, az ott élő emberek megváltozott életét, munkáját, viszonyaikat. Valamennyien a Tisza környékén élő s ott alkotó művészek, képeik témáját tehát a látott világ, a tapasztalt élmények adják.

cs.

NÉPRAJZI MÚZEUM

Csütörtökön, 20-án, du. ½5—½6-ig: „Gyermekjátszó." Közreműködik: a Boróka Együttes.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM

Vasárnap, 23-án, de. 10.30-kor: A háziállatok kialakulása és a honfoglaláskor állattartása — tárlatvezetés. De. 11-kor: filmvetítés. Du. 3-kor: a Mese világa — filmvetítés gyermekeknek.

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ

Pénteken, 21-én, este ½8-kor: Péczely Sarolta énekművész és Fellegi Ádám zongoraművész hangversenye.

Szombaton, 22-én, este ½8-kor: a Bella Musica Együttes hangversenye a Magyar Rádióval közös rendezésben.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM

Csütörtökön, 20-án, de. 11.30-kor és du. 4-kor: természetfilmek vetítése.

A múzeumi TIT-tárlatvezetések a TIT műsoránál találhatók!

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csikós András festő- és grafikusművész

PESTI MŰSOR

1982 JUN 2 3. 6. old.

Vásárhely szelleme

Új köntösbe bújva, szépen megújulva nyitották meg a népszerű és közkedvelt belvárosi *Csók István Galériát* a sétálóutcában. A falakon a hódmezővásárhelyi *Csikós András* képeivel.

A fiatal művész nemcsak földrajzilag kötődik ehhez a tájhoz, hanem művészetszemlélete, festészete, meggyőződése szerint is, no meg azért, mert ott született, s ott él. Hódmezővásárhely művészete fogalommá vált. Tornyai János, Nagy István, Kohán György, Kurucz D. István, Hézső Ferenc — s hosszasan sorolhatnánk még a neveket. A fiatalabbak az elődök szellemét folytatva kötik össze a múltat a jelennel, s hidat alkotnak a jövővel. Csikós András művészetét az alföldi festészet lírai-meditatív hagyományaihoz kapcsolják a szakemberek. Képein egy eltűnőben levő tanyavilágot elevenít meg. Azt szokták mondani, az ő festészete is „tanyabúcsúztató". Tényszerűen, s nem fájdalmasan „beszél" arról, hogy az élet változik. A tanyavilág itt-ott még fellelhető rekvizitumait, üres ólakat, omló falú kunyhókat, porosodó régi kacatokat, szerszámokat — kapát, szakajtókat, kannát, taligát, gereblyét — láthatunk alkotásain. A patakok övezte viskók, vedlett falú istállók, megüresedett fészerek, magára maradt, széltépte, nádfedeles házikók mellett a jelent, a megváltozott életet is megmutatja. Autó, motorbicikli, kombájn — a magyar parasztság törvényszerűen változó élete. Nosztalgiával gondol a múltra, miközben mai alakjait nyugodt, kiegyensúlyozott vonásokkal, meghitten ábrázolja. Színei visszafogottak, nem harsogóak, kihívóak. Szereti a szürkéket, sárgákat, okkereket, barnákat. Komponálásmódja, ecsetkezelése mégis változatos, színes. Hol oldottak, hol naturálisan szerkesztettek, ritmusosan könnyedek, lüktetően frissek festményei. Szűkebb környezetének tárgyi és emberi motívumait, múltat és jelent ötvöz képein — meghitten, költőien

csorba

Régi kertben.

(A kiállítást június 10—24-ig tekinthetik meg az érdeklődők.)

A Néprajzi Múzeum Kodály emlékei

Kodály Zoltán születésének századik évfordulójára emlékkiállítással tiszteleg a múzeum a zeneszerző és tudós munkásságának. A század elején Kodály, mint a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának munkatársa, több gyűjtőúton vett részt. Gyűjtőtevékenységével hozzájárult annak a páratlan értékű népzenei gyűjteménynek a létrehozásához, amely a magyar népzenei kutatás alapja lett. Ezek az írásos és tárgyi dokumentumok ma is a Néprajzi Múzeum tulajdonában vannak.

A múlt század végén a hangrögzítéses „lejegyzés" úttörője *Vikár Béla* volt. Az ő nyomdokaiba lépett Kodály Zoltán és *Bartók Béla*, később őket követte *Lajtha László*, aki így fogalmazta meg azt a magasztos feladatot, amit ő és nagy elődei vállaltak magukra: „... *megszólaltatni dalainkat, megmenteni veszendő művészeti értékeinket, újra közkinccsé tenni őket... amit ha egyes társa[illegible]*

helyett 70 ezret visz haza!

Világbajnoksági akció a budapesti DOMUS Áruházban a DOMUS TELJES VÁLASZTÉKÁBÓL

— **aki június 1. és július 8. között 40 ezer Ft érték felett vásárol, az Orion színes tv-t,**

— **aki 28 ezer és 40 ezer Ft érték között vásárol, az Orion fekete-fehér készüléket nyerhet.**

A nyilvános sorsoláson, július 9-én, pénteken, 15 órakor 3 db színes és 5 db fekete-fehér Orion tv-t sorsolunk ki a budapesti DOMUS Áruházban,
XIII., Róbert Károly krt. 67.

Ne aprózza el magát, amire amúgy is szüksége van, azt most és egyszerre vásárolja meg a budapesti DOMUS Áruházban.

DOMUS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Csikós András, festő –
1982 NOV
Tiszatáj
és grafikusművész
1021

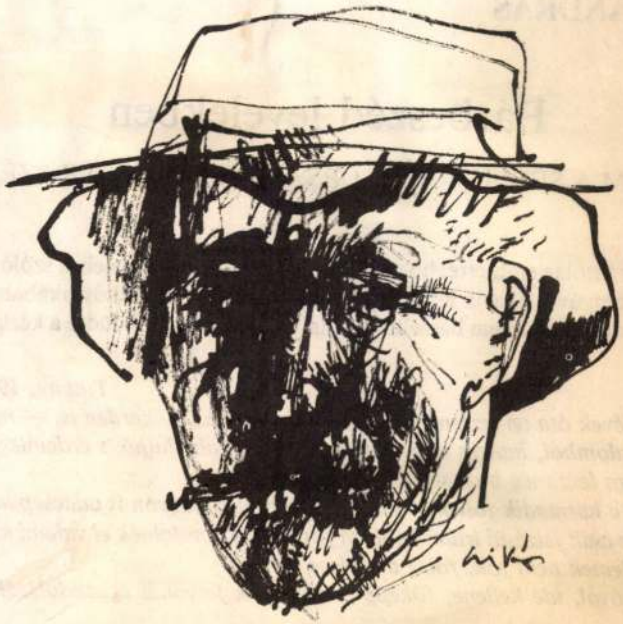

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

BENEDEK ANDRÁS

Párbeszéd lev

MALOM A SÉDEN — EGY ORSZÁG A SZAKADÉK SZÉLÉN

Illyés egyszer futólag említette, hogy a hazafiság nagy próbetételeiről szóló drámáinak rát egy modern tárgyúval akarja lezárni, amely a háború utolsó időszakában egy dunánt malomban játszódik. Sokat nem beszéltünk róla, s egyszer csak elküldte a kéziratot ezzel a sérőlevéllel:

Tihany, 1958. IX. 6.

Amit évek óta terveztem, megcsináltam, ha vázlat-szerűen is, — mert már ner igazi buzgalomból, hanem hogy a nyomás alól szabaduljak s érdemlegesebbe fogh sak; ha arra lesz még buzgalom.

Főleg a harmadik fölvonás második része van nagyon is odacsapva. Amit ott l tam, szinte csak jelzésül írtam le, ilyen formában gondolnék el valami kifejletet. De zem, a jellemek nem jók, főleg a nyilasé nem.

Egyszóval, ide kellene, főképp a harmadik felvonás átgondolásához, egy pih ész.

Ezért zavarlak téged vele. Pusztán magánhasználatra küldöm tehát. Hisz mondandója miatt is előadhatatlan, de ettől függetlenül sem adnám még ki a kez ből. Ne hivatalosan szólj tehát hozzá, hanem barátian. Ezért nem is sürgeti más, mi kíváncsiságom: lehet-e ebből énekes halott?

Kérlek, ne említsd senkinek. Legfeljebb Gellértnek, ha gondolod, volna kedve a szívességre neki is, amit itt tőled kértem.

Rögtön elolvastam a drámát, amely, mint Illyés egyéb írásai, tele volt emelkedett, ré kül megfogalmazott gondolatokkal. De a mű végső kicsengésével, egészének mondaniva val nem tudtam megbarátkozni többszöri újraolvasás után sem.

Hazafiság és emberség eszméjét kapcsolja egybe a dráma. Azt példázza, hogy még a nagyobb megpróbáltatás idején, amikor molekuláira esik szét az „állam", akkor is újjáé het a „haza" az egyes molekulákban. Egy ilyen kis közösség verődik össze abban a ma ban, amely az évszázadok során tizenkilencszer dőlt romba, s amelyet a Galambos cs mindannyiszor újjáépített. Most is ők lakják. Szellemi vezetőjük egy öreg tanár, Kálmá csi, ám a gondok a menye, Vali vállát nyomják. S ezek a gondok egyre sűrűsödnek, ahog zeledik a front, szűkül a német—magyar, fasiszta-nyilas katonaság körül a gyűrű. A m ugyanis menedéket nyújt bujkáló zsidóknak, sőt a legkritikusabb pillanatban az egyik Ga bos fiú, Imre odamenekít egy üldözött ellenállót. Képzeletbeli figura ez is, de a Berecz név gött olyan szabású nagy egyéniség sejthető, mint amilyen Bajcsy-Zsilinszky Endre volt

Valinak mostanáig sikerült távoltartania a háborút a kis közösségtől, most azonba kozódnak a veszélyek. Férje, Géza a vagyont szeretné Bécsbe menekíteni. Az ő parancs a nyilas Takács viszont Valit, akinek kedvéért idáig szemet hunyt a bujkáló zsidók láttár az üldözött Bereczet mindenképp kézre kell kerítenie, akár a legkíméletlenebb eszköz Ez a harc feszül három felvonáson át. Végül — ebben az első verzióban — Vali az eszm től annyira idegen erőszakra kényszerül: lelövi a nyilast. Hogy ezzel sikerült-e megment közösséget vagy sem, nem derül ki világosan, mert kívülről katonaléptek dobognak és l függöny.

Nem késlekedhettem sokáig a válasszal, s egy terjedelmes levélben leírtam az első

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Csikós András festő- és grafikusművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1983 FEB. 26

1021

NÉPÚJSÁG

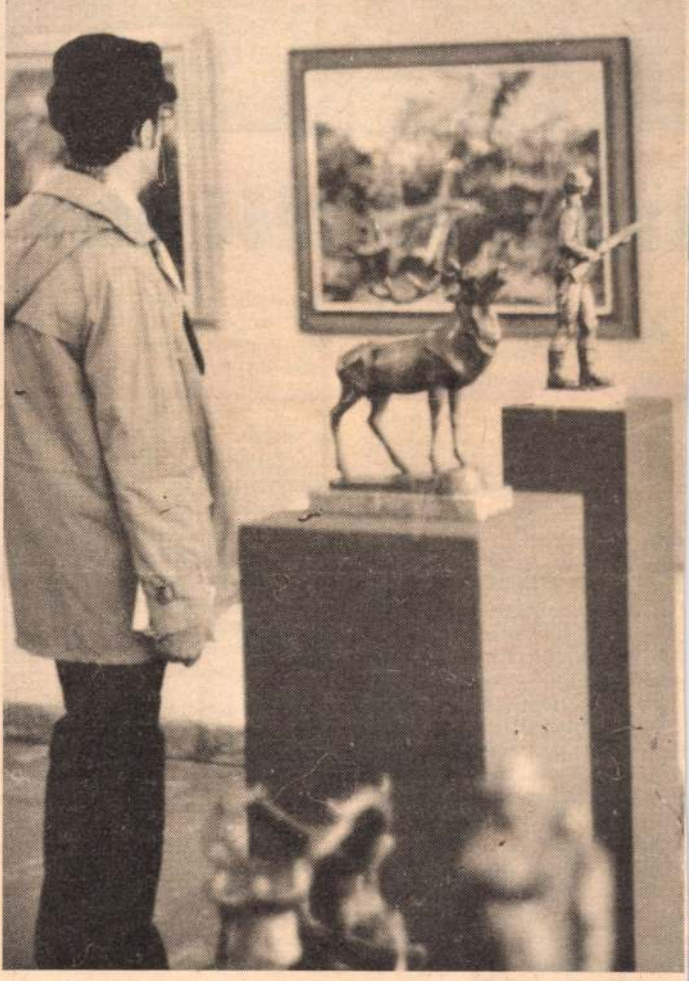

Az erdők világa '83

Előre kell bocsátanom, hogy nem vagyok vadász, soha vadászpuska nem volt a kezemben, mégis ismerem a vadászszenvedélyt. S miután azt is elmondom, hogyan ért utol, előre elnézést kell kérnem az igazi, Nagy Vadászoktól, hogy én csak gyerekkorom vidám csúzlizásait tudom felidézni, de az is vadászat volt ám, a javából! Rettenettel vegyes szemgúvadással néztük, hogyan vergődik egy-egy szerencsétlen veréb, ha ólmokat röppentő csúzlinkból mesterlövéssel eltaláltuk, és az sem volt kisebb mulatság, ha fenéken lőttünk egy-egy kutyust, és az vonyítva iszkolt a közelünkből.

Persze az igazi, a gyönyörű vadászszenvedélynek nemcsak a vad elejtése a középpontja, sokkal inkább a „becserkészés", még előbb a sokféle, izgalmas előkészület, és hát *a természetszeretet, az erdő-mező imádata.* A hajnal a lesen: bizonyára felejthetetlen, az alkony üldözés közben csakúgy. Ha pedig közben valami hibát vétettem „vadászat-szakmailag", elnézést fejemnek, és a tévedések is megbocsáthatók.

Mindezt egy elragadóan szép budapesti kiállítás méltatása elé szántam, tudom, sokan látták, és akik már nem jutnak el a Vörösmarty téri Csontváry terembe, bizony sajnálhatják. *„Az erdők világa '83"* című nagy tárlatot a Képcsarnok és a Magyar Vadászok Országos Szövetsége közösen rendezte, megnyitója, mint hallottam, ritka, jeles esemény volt. A tárlat is az! Belépve az üvegajtón, ami először szembetűnik: az abszolút profi rendezés, szabad legyen ezúttal a „profi" megjelölést a hozzáértéssel azonosítani. Bronzszobrok tucatja elöl, a falakon körben olajképek, grafikák és plakettek, az elegáns kiállítóterem egyik szegletében asztal: rajta grafikai lapok tömege, válogatásra. „Böngészde" — mondhatnánk úgy is, de így van valóban: a látogatók szinte sorban állnak, átveszik a már átnézett csomót, és vásárolnak.

Feltételezem, hogy a kiállítók többsége vadász, és nemcsak vendég a cserjésekben, erdőkben, füves pusztákon: a képek vallomása egyértelmű. Akik így látják a természetet, a vadakat és a vadászt, nem lehetnek kívülállók, laikusok; egyetlen ilyen kirándulás nem elegendő ahhoz, hogy a festő igazi képet fessen arról, amit látott, amit átélt, ami megragadta a fantáziáját. Sokan vannak alföldiek, akikben — hiszem, hogy nem beszélek haza — a tájszeretet mintha egy kissé még erősebb is lenne, mint az erdős-dombos vidékről érkezetteké. Sokan vásárhelyiek: például *Csikós András*, aki *Tiszai holtág* című képével vall a csendről, mely a természet része, a hajnali vadászutak része: a szeretet és a részletgazdagság ezen a képen különösen szembetűnő. *Nagy Ernő Sándor* is Vásárhely szülötte, *Téli vadászat*-a az alföldi iskola expresszív jellegét hordozza. Itt van a békéscsabai, most már pesti *Ezüst György*, *Őzek az erdőben* című képe mozgalmas, sikeres alkotás; itt van a Szentandráson született és Békéshez erős szálakkal kötődő egri *Lóránt János*, és mások: *Fabók Gyula* egy pompás zománc táblaképpel, *Dezső József* Bernáth Aurél-tanítvány *Erdőszéle* című, karakteres koloritú, szemet vonzó, a lilák legkülönbözőbb árnyalatait felsorakoztató bravúrképével és így tovább, nehéz betelni azzal, ahogyan a felvonuló kitűnő festők körbejárják a témát: *a természetet és az embert.*

Mondják, hogy e kiállítással párhuzamosan a Képcsarnok Sopronban rendezett hasonlót. Lehetne talán Békéscsabán is, az országosan is jó hírű Munkácsy teremben? Bizonyára.

Sass Ervin

NÉPÚJS

„Most végre felröppenhet a szabad szó piros rakétája a fekete magyar égre."

(NÉPSZAVA, FE

Lapszemle 1945 kora

3. Február 22-én, csütörtökön jelenik meg a Népszavában a „Belövés" címet viselő írás:

„Naponta többször megtörténik, hogy robbanásszerű zajra leszünk figyelmesek. Az utcán néhány ember egy pillanatra megáll, de a legtöbb közönyösen dolga után siet. Tudják, hogy az oroszok robbantanak beomlott házakat, közlekedési akadályokat. Akad azonban mindig valaki, aki „nagy szakértelemmel" megállapítja, hogy ez a mennydörgésszerű hang belövéstől származik. Természetesen német belövéstől. Hogyan tudnak a németek Komárom és Székesfehérvár környékéről Budapestre belőni, az őt legkevésbé érdekli. Neki csak az a fontos, hogy nyugtalanságot keltsen, bizonytalanságot az őt hallgató asszonyokban, akik félelemtől dobogó szívvel mennek tovább. Ezek a bárgyú stratégák voltak azok, akik mikor Buda kapitulált és a vár ormára kitűzték a vörös lobogót, azt a hírt terjesztették, hogy a németek Újpesten átjöttek a Dunán, és a Nyugati pályaudvar felé nyomulnak előre. Ezek voltak azok, akik a körülzárt Budapesten a „felszabadító" hadsereg megérkezéséről regéltek és kijelentették, hogy annak egyik páncélos éke már befutott az Üllői útra. Hogy miért éppen az Üllői útra, ez az ő titkuk maradt. Vigyázzatok, elvtársak, ezekre a veszedelmes pánikterjesztőkre, akik még mindig fel-felbukkannak a bűzös Szálasi-rendszer mocsarából, és bánjatok velük érdemük szerint."

Élelmiszer érkezéséről ad hírt a Népszava február 23-án, pénteken:

„Orosháza népe ismét tanúbizonyságot tett mindig segíteni akaró testvéri érzelmeiről. Szarvas lakóival összefogva újabb nyolc vagon élelmiszert juttatott el Budapest lakosságának. A szállítmányból 43 000 kiló Orosháza népének adománya, főleg kenyér, liszt, búza és bab, de van a szállítmányban zsír, szalonna, kolbász, füstölt hús, vágott baromfi és 30 000 tojás is. A főváros betegei részére még két zsák magyar teát is küldtek. Orosháza népe a jövőre is gondol: nagy lelkesedéssel megindította az építőmunkát és máris részletes tervet dolgoztak ki arra, hogy a falu határában egyetlen talpalatnyi föld sem maradjon bevetetlenül."

Egyes közszükségleti cikkek házilagos előállítását szorgalmazza a Népszavában február 24-én, szombaton napvilágot látó javaslat:

„Nincs gyufa!... könnyen pótolható, ha felújítjuk az acél-kova-tapló hármast, modern kiadásban. Az acél megmarad, kovakő helyett bármilyen más kemény ásvány vagy kőzet használható, sőt vas is megteszi. A tapló helyettesei: használt filmszalagcsíkok, celluloid, amit a fogkefe nyeléről kaparunk le.

Nincs elem! A zseblámpát kukoricacsutkával pótolhatjuk, ha izzásba hozzuk. Már az izzást fokozó anyagokkal való átitatás nélkül is elég erős és tartós fényt ad a csutkaparázs ahhoz, hogy akadályokat átlépjünk, lépcsőt, fordulót észrevegyünk. Ha elaludni készül a parázs, mozgassuk a csutkát.

Nincs cukor! A cukor pótlására házilag előállítható az úgynevezett „szaladós" — vagy ahogy Jókai nevezi Aranyember című regényében, „Felséges mézédes csíramálé". Konkolytól megtisztított és egy éjszakán át áztatott búza csírájából készül.

Indul az élet, épül a régi romjain. És az asszonyok? Hol vannak ők? Erre válaszol a Szabadság riportja:

„Nézzétek, ott mennek a XIV. kerületben. Számbavesznek minden elhagyott or-

Hogyan is történt?

Válaszol: dr. Antos Istvánné

Éppen szünetelt a szőnyegbombázás. Az utcán vagy inkább az utca romjai között ismerős gyerekekkel találkoztam. Rongyosak, piszkosak, kiéhezettek és elhagyatottak voltak. „Ide hallgassatok — mondtam nekik. — Itt van a Damjanich utcában a német birodalmi iskola. Engem kibombáztak, ti is hontalanok vagytok, gyerünk oda. Ha jók lesztek, vigyázok rátok. Túléljük a háborút, a szovjetek már egészen közel vannak."

Mire az iskolához értünk, egész kis hadsereget alkottunk, mert magunkkal hívtuk az utcán kóborló gyere-

gulyásleves. Szovjet kiskatonák hozták, de a kapuőrök nem engedték kiosztani, mondván erre csak Erzsi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1982 NOV

TISZATÁJ

Szeged

Csikós András festő- és grafikusművész

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

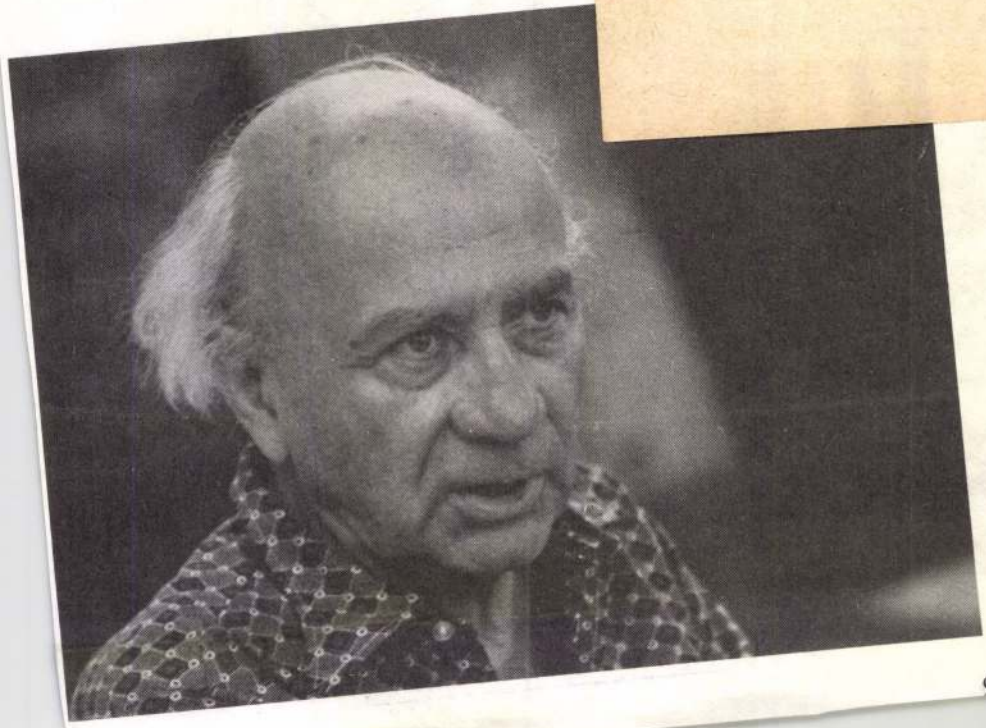

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Csikós András,
festő- és grafikusművész

Tiszatáj
1984 JUN

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

ol, felülről lefelé néz rám merően.
lmán, hogy azt mondom az apámna
agát, s akkor azt is elmesélem neki,
nak nevezed magadat, megfenyeget
d az egész házat, a lakóit, akkor mu
ged, szerencsére megtalálnak az erd
a kezedben, s a válóperi tárgyaláso
nforradalmár, a gyerekeid fattyúk,
kszeműek, zömökek.
gyzi meg Kálmán komoran, szőke, kékszemű, zömök."
t is lehúzza. De a lány mintha észre se venné. Vagy csak úgy tűri?
sre akar késztetni, aktív és passzív menekülésre egyszerre? Hogy
!, latolgatja a férfi. S csak nem akarja befejezni ez a zömök.
nra, mondom Kálmánnak, de nem úgy tekintek rá, mint egy em-
lliárdból, de nem is úgy, mint egy állatra, és nem is úgy, mint egy

mozdulatot tesz, mintha meg akarna ütni, védekezően magam elé
zeretném mondani:
ép, én pedig őrjöngve felugrok és ütöm, ütöm, apám felborul a
te röpül, leveri a táskáját is, amiből egy magnó esik ki, nem törő-
lam a pokróc, ütöm — és rúgok, rúgok, rúgok, Kálmánt rúgom,
arlak mégegyszer látni, érted!, nem akarlak!, ha mégegyszer talál-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csikós András festő-és grafikusművész

TISZATÁJ

Szeged

1984 JUN

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

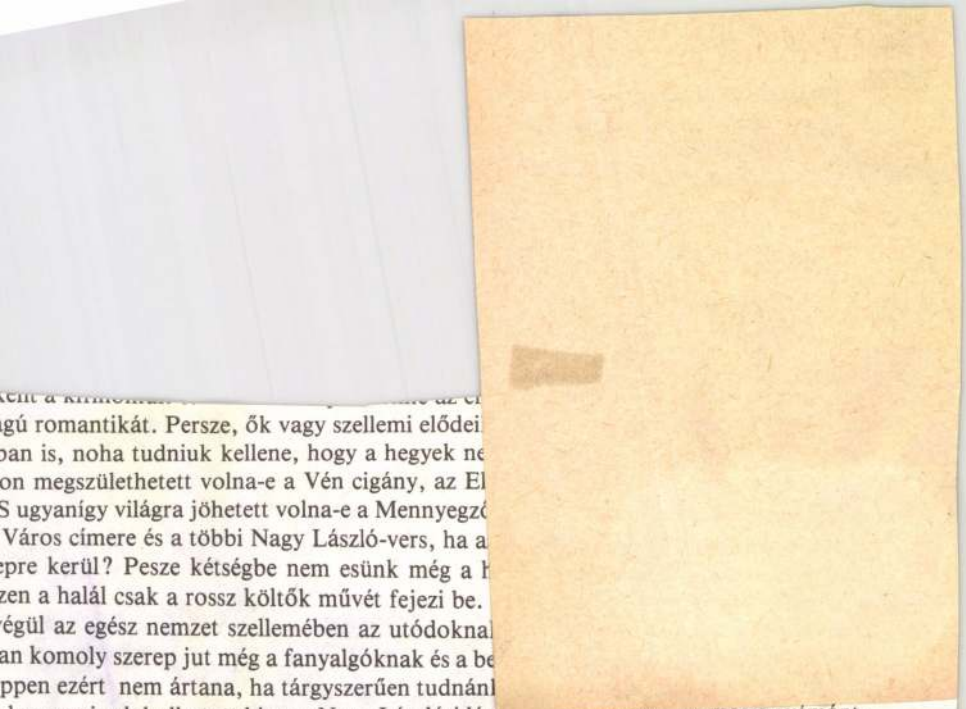

gú romantikát. Persze, ők vagy szellemi elődei
ban is, noha tudniuk kellene, hogy a hegyek ne
on megszülethetett volna-e a Vén cigány, az El
S ugyanígy világra jöhetett volna-e a Mennyegző
Város címere és a többi Nagy László-vers, ha a
epre kerül? Pesze kétségbe nem esünk még a h
zen a halál csak a rossz költők művét fejezi be.
végül az egész nemzet szellemében az utódoknal
an komoly szerep jut még a fanyalgóknak és a be
ppen ezért nem ártana, ha tárgyszerűen tudnánk
hogyan is alakulhatott ki az a Nagy László-i lá
stílus, amelyet ők a XX. század vége felé már-már korszerűtlennek tartanak. Emlé-
kéne arra, hogy az ötvenes évek eleji politika (a politikai vaskorszakunk) az ember
ajátítására törekedett. Nem véletlen tehát, ha először a nyelvet vette el tőle: a tájé-
, a gondolatcsere, az ítélkezés eszközét; a nyelvet, amely az egyéni és a társadalmi sza-
lső számú feltétele. A fiatal Juhász Ferenc, Nagy László, Szécsi Margit ez ellen az el-
diktatúra ellen lázadt föl akkortájt. A szürke és megcsonkított nyelv helyébe egy gaz-
moros és villámfényes nyelvet teremtettek. Nyelvi forradalmuk nélkül minden egészen
történt volna irodalmunkban s történne most is. De mivel egy újfajta nyelv csak ott
t ki, ahol újfajta erkölcs hatol bele a valóságba, Nagy László a nyelv iránti felelősség-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Csikós. András, festő- és grafikusművész
TISZATÁJ
Szeged
1984 JUN
1021

96

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

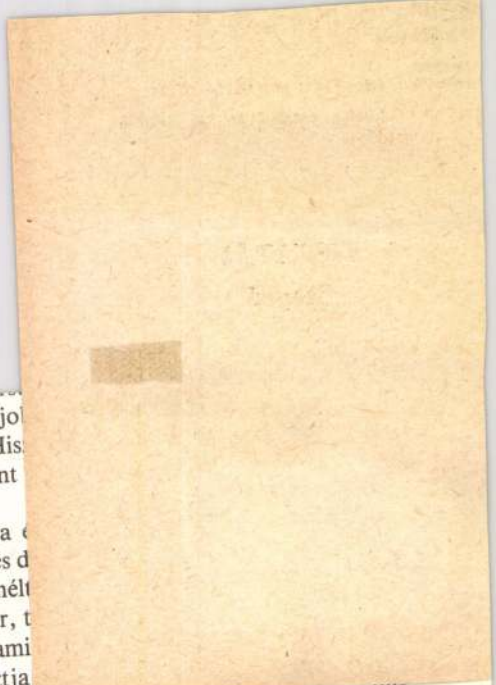

vaskos, egyszerű konyhaszekrény [illegible]
k-sok enteriőr és csendéleti beállítás, ez a motívum jo
onra. Ám ilyenformán is találatról beszélhetünk. His
en jellemezni egy dolgos, hétköznapi asszonyt, mint
umával?

Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az anya
ny-összeállítás között az azonosság és az elkülönülés d
az életformát jelképező, egyszerű, de erőteljes és mél
praktikus és eszmei koronával ruházza fel a szikár, t
oltár előtt látjuk őt. Kohán György tisztelgése ez, ami
vészi igazmondással. Az alkotó tudniillik nem fosztja
vonásoktól: az arcából, az alakjából is megmutat valamit, nona elsősorban a konyhai bú-
darabok jelenlétét hangsúlyozza. Az asszony alakjánál úgyszólván csak a szögletes kendő-
ma és a kézfej dominál, a többi rész félig-meddig beolvad a háttérbe. Ne féljünk hát ki-
ndani: bizonyos mértékig az anya figurája is személytelen, tárgyszerű jelleget kap. Mintha
n is az egyénisége: a küldetése lenne a fontos. A létfenntartás, a család, az örökös szolgá-
Úgy hiszem: elsősorban ezeket az erényeket ünnepli az alkotó. Kohán persze nem elégszik
g a szerény, törékeny emberi lét és a magasztos küldetés kontrasztjának feloldásával.
nellé az idő múlását: a tragédiát is beépítette kompozíciójába. Látszólag ugyan sta-
ısnak, méltóságosnak érezzük a képelemek elrendezését, valójában azonban a figura irá-
lását, a végzetszerű árnyak szívó hatását is tudomásul kell vennünk.

Kevés művész van, aki pályafutása során érzéketlenül elment volna édesanyja, szülei

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Csikós András festő- és grafikusművész

Tiszatáj
1984 JUN

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

ványangyalaival súgdolózzam. Hisz a halál távlata egy Nagy László volt, nemcsak a halhatatlanság lehet, nemc jelenlét, hanem az életet újra és újra megihlető sors is.

Akik ismerték őt, tudják, miről beszélek. Nagy Lás jobbnak, szabadabbnak érezte magát. A világot feszültek is. A tűzről ő nemcsak azt gondolta, amit a hétvégi tu sütni a parazsa fölött, de azt is, hogy a tűz: emberi elem lepsziás vagy éppen nagyhatalmú erő, akár a lélekben la

Az életmű árnyékában állók közül már többen is volt-e Nagy László? Babitsi vagy illyési értelemben nem, de ha a műveltséget a létben való jártasságnak, ítéletnek, ízlésnek, szenvedni tudásnak vagy örömnek nevezzük, akkor feltétlenül az. Mert kit is mondhatunk jó lélekkel művelt költőnek? Szerintem azt, aki az egész létező világot a saját világává át tudja alakítani. Megtalálva benne a kavics helyét, az űrrakétákét és a gyászkoszorúkét. Nagy László ezzel a már messziről fölismerhető képességével a Balassi, Csokonai, Vörösmarty, József Attila s a Radnóti rangú költők sorába tartozik. Hiszen ha József Attila az egész emberi világot, sőt az universumot is versbe tudta írni a város peremérőI, Nagy László ugyanezt cselekedte — hogy a szavakkal is játsszunk — a falu peremérőI.

Legtöbb parasztszármazású költőnk — Erdélyi Józseftől Simon Istvánig és tovább, el egészen a fiatalokig — egy keretbe foglalható paraszti világ társadalmi, természeti élményeit és lelkiállapotát rögzítette. Juhász és Nagy László szétfeszítette a hagyományos kereteket s a több százados paraszti életet a krumpliföldek, az istállólámpák, a csordakutak és a jégverések földi köréből az egyetemes lét költői magasába emelte. A témához való érzéki és tárgyszerű kötődésében Nagy László volt a következetesebb és kristályosabb. Gondoljunk csak az olyan verseire, mint a Rege a tűzről és a jácintról címűre, a Zöld Angyalra, vagy a Búcsúzik a lovacskára. Reymont Parasztokját talán az egész, európai kultúrára hangolt világ ismeri. Sokszor gondoltam rá, hogy a föntebb megemlített mítoszi költemények nem csupán méltó társai lehetnének ennek az elhíresült lengyel regénynek, de a közép-európai parasztság gyors, történel-

Elhangzott 1984. április 10-én, a Nagy László-emlékház avatásán.

CSIKÓS ANDRÁS:
„Önarckép" olaj 30×40 cm

Fotó: Dömötör Mihály

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

CSIKÓS ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1987. NOVEMBER 26-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN DU. FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA

DR. DÖMÖTÖR JÁNOS

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI TORNYAI JÁNOS MŰZEUM IGAZGATÓJA

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
1987. NOVEMBER 26–DECEMBER 9.

F. k.: Köteles István
87/1490 – VDSZL, Bp.

Csikós András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1982 10

Fotóművész

TISZATÁJ
Szeged

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

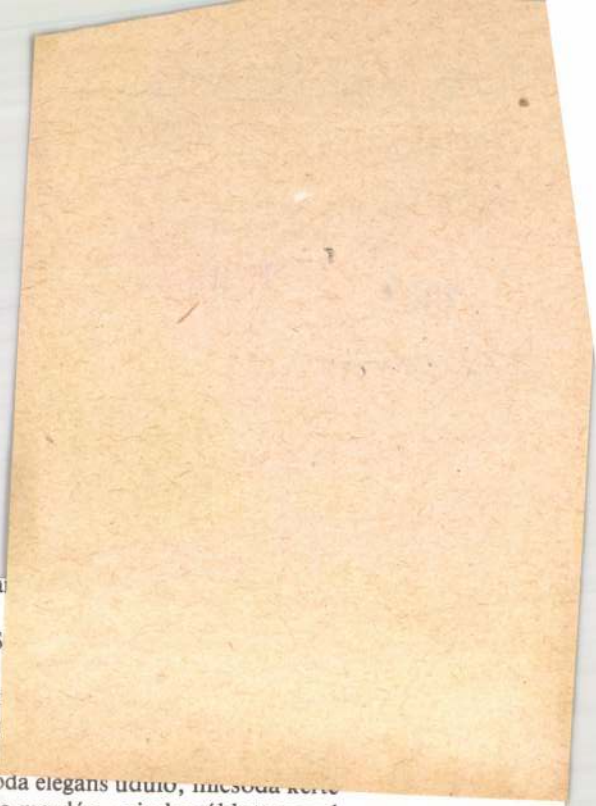

— Örökre eltűnik — mondta a lány ábrándosan. — S
— Negyedóra múlva elkapják — mondta a nagyfiú.
— Ne segítsünk? — kérdezte a színész. — Ki nyitja k
— Segítség? — Az írófféle vállat vont. — Hacsak föl
— Azért ez fantasztikus. — Az özvegy kecsesen átkaro
ózfigyelmet. Az ember azt hinné, ilyen itt nem eshet. Micsoda elegáns üdülő, micsoda kert
et, kérem, egy lehullott levél, egy gyom nincsen... Papír a mosdón, minden áldott reggel,
ogy fertőtlenítve. A legkényesebb igényt is kielégítő higiénia... s ez a zűrzavar. Hogy mi a
iagyarázat?! Mindenük megvan. Mindannyiunknak megvan minden.
— Igen — mondta az írófféle —, majdnem minden.
— Csak semmi izgalom, pusmogás. — A gondnoknő legnyájasabb mosolyával megközetette őket, diszkréten, terelő mozdulattal intett. — Amit láttak, hallottak, semmi különös, a úgom... már keresik. Kövessenek, nyitom a bárt, ma én, kivételesen, a kedves vendég nem alódhat, mert egy gyerekre hisztéria jön... Nyugtalan éjszakánk volt, az a sírás, az az oka, idat alatt, de az is megoldódott, néma már a lelkem, majd elviszi a különkocsi különkezelése... No lám, már hozzák is az én oktondi hugicám is, kézen fogva vezetik, a rendész barának vezeti kézen fogva, úgy, úgy, csak be a helyére... Te kis csacsi, szeretlek, így megijeszteni rokonokat, a férjem egészen odavan, borogatom, nem jó a túl érző szív, boldogok a közösek. Ki mit kér? Ma csupa varázsital...

Csikós András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1982 1 0

TISZATÁJ

Szeged

festőművein

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

rando meseje, a cigánykórus, Luna hadba készülő t
operai és szegedi tapasztalatait kamatoztassa, egész
zíció.

A rendezői felfogásnak annyi előnye azért van, h
négy felvonást kettőbe szorítja. Él is a lehetőséggel *P*
leg karbantartott, érződik rajt', mindahány közreműl
tus (a szegediek tavaly nyugati turnét jártak vele, az
ten, de a szovjet vendégművészek is „A trubadurtól j
válról).

A szólisták közül *Müller Lajos* Lunája a legmark
csúsága olyan mozgási szabadságot enged a hangnak, hogy minden fekvésben technikai modorosságok nélkül mozoghat, énekelhet. Amíg kondícióval győzi, nem marad mögötte *Tokodi Ilona* sem, kiről, ha *A végzet hatalmá*nak pár év előtti Leonórája után még kétségeink támadtak, immáron eloszlanak: kőszínházban elsőrangú lehet. S persze itt is adódnak szívet-lelket melengető, nagyszerű megoldásai, ám amennyi visszafogottságra, energiagazdálkodásra gyanakszunk, az mindenekelőtt a szabadtéri hangoktól elvárt volumen, a súlyosabb matéria kívánalmaiból fakad, mely viszont nemcsak az alkatától, de a muzikalitásra való kivételes hajlamától, énekesi beállítottságától távoli. Mondhatni fordított a helyzet *Vlagyiszlav Pjavko* Manricójával. Ő pontosan az a hangbirtokos, mi nyitott, csillagtetős színpadok égi adománya: fölfelé tendáló szólammenetekben tenorja olajozottan is működik, úgy nyílik ki, bomlik sziromszíneire, mint a legszebb mezei virág. Az úgynevezett középfekvésben azonban el-eltünedezik, szürkévé lesz, megfakul, ilyenkor érezni, a Verdi-cantilenákhoz nem igazán cizellált. Hírnevéhez méltó Azucena *Irina Arhipova,* aki úgy hagyatkozik rendkívüli színpadi rutinjára, hogy pillanatnyi kétséget sem támaszt afelől, újonnan építi, frissen éli szerepét. Hasonló természetességgel árad, ömlik szét e tájon Ferrando = *Gregor József* ismerős, meleg basszusa, s örömmel tapasztalni a kisebb szerepek szegedi művészeinek dicséretes helytállását, *Vámossy Évá*ét, *Réti Csabá*ét, *Szakály Péter*ét, *Juhász József*ét — közülük most Szakályra kellett fölfigyelni. Tömören, fegyelmezetten énekelt a kórus (karigazgató *Molnár László*), jó passzban játszott a fesztiválzenekar.

Csikós András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1982 1 07

festőművész

TISZATÁJ

Szeged

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

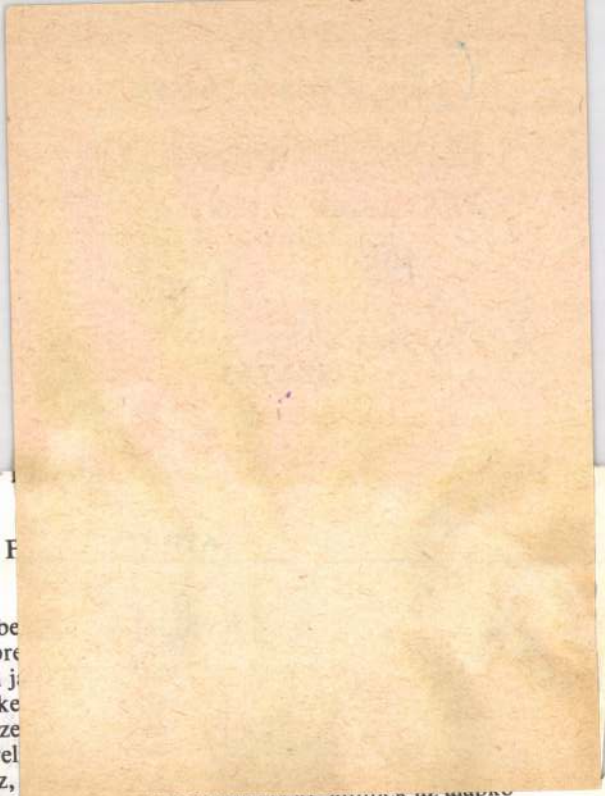

SZEGED ZENÉS F

Amióta a szegedi fesztivál mindinkább be
tüntető erőfeszítésekből sem igen futja többre
gának a vezető rendezvénynek, a szabadtéri j
a múlté. Oka ennek részint az össznépi igyeke
sét és tópartját, barlangját és hegy-völgyes ze
de oka egyfajta lokális csontszemlélet, amivel
teljesen alaptalanul) azokhoz a tradíciókhoz,
Dóm téri játékok nimbuszát. Persze az a bizonyos népszínházi koncepció, amelynek az alapko
vel együtt megágyaztak a templomtéren, kiállta az idő próbáját, s tulajdonképpen nem szorul
különösebb revízióra; hanem rugalmasabb értelmezésre annál inkább, mert ha Szeged nem
akar lemaradni eredendő, maga diktálta művészetpolitikai színvonalától, a vele szemben ma-
ga ébresztette igényektől éppen az alapelveknek izgalmasabb gyakorlata válik elengedhetetlen-
né hovatovább.

Műsorpolitikában és a kivitelezés bátorságában, ha tetszik, okos kockázatában — nem beszélve e speciális idényszínház-készítésnek olyan mitesszereiről, melyek látszólag a külcsín morzsái —, valójában a tálalás ízléskultúrájáról árulkodnak. (Essünk túl a formális apróságokon. Ha már népszínházi koncepciót emlegetünk, tömegkultúrát, a nem olcsó belépőjegyek mellett alig indokolt másodosztályú büfével vagy drága, exkluzív műsorfüzettel szolgálni, miközben nyilvános műsorlapot, szereposztást évek óta sehol sem tesznek közzé, nem függesztenek ki, még plakátot is elvétve lehet fölfedezni a város utcáin, az időjárás szeszélyeivel pedig már-már méltánytalanul sáfárkodnak, volt előadás, amit csak azért tartottak meg, egyetlen felvonás erejéig, imitt-amott szemerkélő esőben, hogy ne kelljen visszafizetni a jegyeket. Az effajta ellenpropaganda igazán nem hiányzik.) Műsorpolitika? Az idei évad biztonsági kűrt futott, ami önmagában sem túl izgalmas teljesítmény, hát még ha hozzávesszük, a jövő évadot kifejezetten ilyennek szánják. A kettős jubileum okán, úgymond, mert fél százada rendeznek ciklikusan szabadtérit, s negyedszázada újították föl a Játékokat — *az* a reprízsorozat tehát, mely jövőre érthetőnek tetszik, idén nemigen magyarázható mással a bevételi szempontoknál. Nem arról van szó, hogy akár a *Háry, A trubadur, A hattyúk tava, A cigánybáró* vagy az *Állami Népi Együttes* vendégjátéka nem illenék a szegedi térkosárba, ellenkezőleg. Mind idevaló, megszokott, bevált, s éppen ez a körülmény, a túlbiztosítás megszeppent igyekezete sámfázza ki a hagyományokat, teszi egysíkúvá a programot, márpedig örök színházi törvény (is), aki nem lép előre, tulajdonképpen visszalép. Maradna persze a kivitelezés: rendezés, tervezés, szereposztásbeli mobilitás változatossága. Csakhogy e tekintetben sem igen találkoztunk újszerű törekvésekkel. Régóta foglalkoztat a hasonlat, olyan ez a szabadtéri színház, mint holmi *képregény*. Quasi élményt ad a művekről, vizuális betekintést, s a felszínesség szükségszerűségéből próbál erényt csiholni olyasfajta megfontolások alapján, hogy voltaképpen a képregény is előszobája a regényolvasásnak, igényeket ébreszthet hozzá (más kérdés, bár ezúttal sem mellőzhető, hogy huzamosabban kínálva az olvasás helyébe is léphet, leszoktathat róla, mielőtt még igazán ráhangolhatott volna). Mennyiségi szemlélet uralja változatlanul, közönségstatisztikákra hivatkozik, ám arról szemérmesen hallgat, hogy a széles tömegeknek ízlésszintjét fejleszteni, színházkultúrájának horizontját *tágítani* is része annak a bizonyos közművelő-

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Csikós András festő- és grafikusművész
TISZATÁJ
Szeged
1984 JUN

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

ABLONCZY LÁSZLÓ

Mikroko

(Várakozásban.) Csengettyűk szólnak, koppannak az ütőhangszerek, peregnek a dobok; képzeletünk színpadán egymás után lépkednek a katonák; Kodály Zoltán Háry Jánosának óramuzsikája jelzi: rövidesen kezdetét veszi a játék. A Budapesti Gyermekszínházban legtöbbször fölöslegesen hangzik el az előre rögzített szöveg kedves figyelmeztetése, miszerint „most már mindenki foglalja el helyét", az előadást öt perc múlva, vagy azonnal megkezdik. A gyermekek már percek óta helyükön ülnek, legfönnebb irtózatos zsivajhullámban szólítják barátjukat az erkélyről; a pedagógusoknak, szinte valamennyi nő, igazában se erejük, se kedvük nem mutatkozik már a fegyelmezésre. Decibelekben mérhető különbség, hogy vasárnap délelőttönként mennyivel csöndesebb és bensőségesebb a hangulat: mamák, nagymamák, olykor apukák kísérik a gyerkőcöket. Hétközben a délutáni közös iskolai, osztályszervezéssel ellentétben a hétvégi matiné inkább családi esemény.

De még mindig várakozni kell!! Fővárosban és vidéken ritka, hogy pontosan kezdjenek. Egy kis időnk még mindig van a tűnődésre. Nemcsak arra gondolunk, hogy az iskolában nem eléggé el- és átgondolt a színházi eseményre való felkészítés. S olykor a szervezésben érdektelenség mutatkozik. Például úgy, hogy más korosztály tölti meg a nézőteret, mint amelyiknek ajánlják az előadást. Magunk is tapasztaltuk azt, hogy a tíz éven felülieknek szóló Kék öbölt 7—8 évesek nézték a budapesti Játékszínben. Kevésnek mutatkozik az is, hogy a gyermekek, jobb esetben, szórólapot szorongatnak a kezükben, amelyen a szereposztás és egy rövid tartalmi ismertetés olvasható. Nagy lehetőség pedig, hogy játékos, olvasmányos, képes formában a gyermekeket jól szerkesztett kiadvány avassa be az előadás, a színház, a színjáték titkaiba. A miskolci Nemzeti Színházat kivételként említhetjük, amely kifestő-leporellót kínál a gyermekeknek, amelyben közli az énekszámok néhány sorát, s röviden ismerteti Kipling életét, bemutatja a Maguli szerzőit, Horváth Pétert és Novák Jánost. A műsorfüzet hiányát említve már keserű-komolytalan gesztus, hogy Kecskeméten a Jöjj délre, cimborám! kizárólag felnőtteknek ajánlott műsor idétlen szövegezésű szalagját a Háry János szünetében osztogatják a gyermekeknek.

Áttelepített formában, ideiglenes helyen láttuk a Mikroszkóp Színpad Zűrhajó című előadását; értesülésünk szerint az eredeti elgondolásban, a Rátkai Klubban a színjátékot már az előcsarnokban elkezdik, hogy esemény és viselkedési feladat legyen már az ülőhelyeket is elfoglalni. Novák Jánosnak, aki az Egyetemi Színpadon a Bors nénivel kezdte el gyermekszínházi programját, folyamatos törekvéseként mutatkozik, hogy már az előadás előtt az előcsarnokban beavassa kis nézőit. Dalokat tanulnak a gyermekek, amelyek a Maugli Játékszín-beli, miskolci előadásának menetében vagy a Farkas szempillái című japán népmese-feldolgozás-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
Csikós András festő- és grafikusművész
TISZATÁJ
Szeged
1984 JUN
1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

tagjai között. Kálnoky korai nagy verse, a sokat e
ságos elismerést jelentett, hanem a későbbi viszon
ség és a teljes életmű leszűkítésévé vált. Majd az
Kálnoky eredeti alkotásait, mind ritkábbá tették a
szerítették a műfordításokra. Az irodalmi életből
hogy „csak" műfordítónak tartják, s költői élet
gazdagította a maga költői nyelvét is Goethe, Bau
lan Thomas és mások versfordításaival, ahogy ő i
tosan vállalnia kellett önmagát, határozottan foly
tünk szemtanúi a Nyugat harmadik nemzedéke, s
kései költői gazdagodásának, újabb és újabb stílus- és hangváltásainak. Az egymás után meg-
jelenő kötetek figyelmeztettek egy eredeti „ellen-őszikék"-korszakra (*Összegyűjtött versek*
1980; *Egy hiéna utóélete és más történetek,* 1981; *Az üvegkalap,* 1982; *Bálnák a parton*
1983.) Kálnoky László nem az Arany János-i értelemben vett öregkori, rezignált, keserű han
gú verseket, az úgynevezett őszikéket írta meg, hanem mintegy megfiatalodva, korábbi fájdal
masabb-komorabb költői álarcait levetve, új és új hangon szólalt meg. S a korábbi Kálnoky
versekben ritka derű, humor, gúny, irónia és önirónia felerősödött az utóbbi kötetekben
S egy nem esztétikai szempontot is jelezni lehet: a költő népszerű lett.

A *Bálnák a parton* című Kálnoky-verskötet részben természetesen kapcsolódik az *Eg*
hiéna utóélete és más történetek és *Az üvegkalap* című korábbi köteteihez, részben bizonyo
tekintetben továbblép, újít. A költő most folytatta — s reméljük, hogy nem zárta le *Homál*
noky Szaniszló történeteit. Egyik korábbi vallomásában említi, hogy idősebb korában m
akarta írni emlékiratait. De megtorpant, mert úgy érezte, hogy a költő élete nem olyan érd
kes, mint az űrpilótáé vagy az oroszlánvadászé. De aztán 1978 elején kibontakozott előtte e
olyan versciklus terve, melyben a maga életének látszólag érdektelen epizódjait dolgozza fel
a „költészet fényébe" emelve őket. Kálnoky László ekkor valami újat fedezett fel költés
tünkben. Az ént középpontba helyező, olykor nagyképű emlékiratok korában tudatosan elh
mályosította önmaga alakját Homálynokynak, szülővárosát, Egert „Váraljának". Így
eredeti kettősséget teremtett ezzel a lírai emlékirattal, szabálytalan verses regénnyel, mert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
Csikós András, festő- és grafikusművész
TISZATÁJ
Szeged
1984 JUN
1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

már örökre
elmerülve a mélyben.

A veszni hagyott
csülök-kerék-patanyom jeleket,

Hozzáju

Hozzájuk is megyek,
a forgalomzaj kültelki végállomásaihoz,
nemcsak valahová, valakihez,
a tavasz útszéli lefolyóiban
csörgedező szelekhez,
a városszerte csavargó
házak elé kicsapott utcákhoz.

Fölöslegesség érzésükhöz is megyek,
mikor delelni a rágógumin kérődző
suhanccsordákhoz az aszfaltgyepre.
S a magánytól azok bódultságához,
akik a kirakatfények pocsolyáitól csatakosan
szárítkoznak a kapualjakban, padokon.

Mindig az estékhez is,
ha olyankor valahová, valakihez,
mikor harmat billeg a bokorlevélhez.
Vonattal az öreg kerítésünkhöz haza.
S messze a szőlős dombok emelkedőire,
kilátogatok a magas térdemeléssel
helybenjáró karókhoz is
mindig tekintetemmel.

Csikós András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Festőművész

1982 1 01

TISZATÁJ
Szeged

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

példát kellett statuálni. Mikor Atlasz, az ismert kisisten r
szembeni őrállást, hát arra büntette az istenek tanácsa, ho
tebb való időkben lám, még munkával büntettek akár iste
ban állott, hogy valamelyik ráérő, de a cselekvést is a te
mában fölmarkolt a tengerparton egy marék sarat, nag
hogy Föld. De a Föld, csak úgy álltában árválkodott a te
parancsoltak Atlaszra, hogy a vállán hordja, amíg egés

Tartsa, hordja, forgassa! Ez a büntetése.

Vitte aztán Atlasz ezer, százezer, több millió éveken
ördög is megunja örökké egy tönkön ülni! Úgy félmillió évenként
kicsit. Egy ilyen szusszanatnyi időszakban rácsudálkozik Atlasz a sárgolyóra, látja ám, hogy
száradozik a teke, itt-ott a nagy vizességből csúcsosodik elő valami kemény kősörény. Megtapogatja, ujjait a hegye megszúrta. Úgy nevezte: hegy. Azok lettek. Hegyek.

Öt-hat pihenő után, ahogy a nagy magasságokban járó szelek erősebben szárítgatták a sárteke vizeit, egyre érdekesebb arca kezdett lenni a Földnek. Teher volt az Atlasznak, de már érdeklődött a sorsa iránt. Forgatta is, tette egyik válláról a másikra. A szivárványt lövellő víztükrök csillogását külön-külön figyelte. Alakjukat, viselkedésüket.

Egy nagyjából oválisnak tűnő kőmedence nagyon megtetszett neki. Tiszta vizet őrzött, ihatót, hűvöset. Egészen rászokott. Hanem egyszer csak azt veszi észre, hogy a megkedvelt, hegyektől csipkézett szélű, erdők lombjától mohódzó, zöldellő aranyos medencéjében pang a víz. Az föltűnt neki. El is dadogta a jelenséget: pang, ó, ni, a! Azóta a földtörténészek nem is nevezik az akkori állapotot másnak, mint Pannonnak.

Aggódott Atlasz, százezer évenként nézegette összeráncolt homlokkal. Eltömködte ő az ovális medence déli végein kiszökdöső utakat gizzel, gazzal, de tartósan nem ért az annak semmit.

Addig-addig szomorkodott, egyszer leteszi válláról a Földet, a kőmedencét csipkés hegyormos szélével leszakítja a helyéről, a tenyerén tartva dajkálja, de már akkor csak a mélyedés legalján lötyögött a tiszta víz. Békák, varangyosak unkogtak benne. Fölháborodva tartotta tenyerén még a Pannon-tenger edényét, azt mondta a békák szava nyomán: ung ung ária, ung ária, mármint hogy az unkák áriája. Ő így értette. Hanem valami szőrös fülű népelődök is ott lődörögtek éppen valahol, lesték egy bercelesből a történéseket. Ők úgy értették Atlasz mennydörgésszerű szavaiból, hogy hungeria, hungeria, ami az ő későbbi nyelvükön azt jelentette, hogy éhesek, az éhesek hazája.

Azóta a tudósok is így neveznek bennünket. Hungárusok. Hogy aztán melyik az igazi eredője ennek a mindenütt ismert nevünknek, azt még nem bírtam kiszorítani a csillagokat faggató rádiómból, hanem ami késik, nem múlik.

De visszatérve Atlasz műveskedéséhez, hát látom, hogy az ugri-bugri unkákon eliszonyodva egészen megdermedett vagy további félmilliónyi esztendőcskére. Sokáig libegtette a

Csikós András

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1982 10

Tiszatáj

tertőművé

1021

CSIKÓS ANDRÁS RAJZA

sorsát, a kollektív felelősségrevonást, az át- és kitelepítéseket. U
a csehszlovákiai magyar irodalomnak, mint amelyet az európai i
sodik világháború bestialitása nyomán, midőn sokak számára el
csöndet avatta kifejezésformává. Az első köztársaságbeli irodalo
rű, s egyáltalán nem generációs fogantatású tapasztalat tette ing
nem tölthette be közösségét óvó történelmi hivatását. Kétségess
természetes élete a megtipratás után, lehet-e tisztázó tükör, midő
esélyei a tabuk miatt a semmivel voltak egyenlőek.

Problematikussá vált a hídszerep is. Fábry Zoltán írta 1958-ban, az *Irodalmi Szemle* indulásakor: „Oszloptartók voltunk: a legfeszültebb, a legexponáltabb ponton, a középen. De a híd két vége a levegőben lógott: a való érdemben sohase vállalt minket. Légüres térbe kerülve, kariatidákká merevedtünk." Csoda-e, ha a hídjelképet, amely a két világháború közötti szellemi élet egyik pozitív öröksége, a szomszédos népek tejtestvériségének tudatosítója volt, e történések beszűkítették, s az mindinkább kisebbségvédelemre, illetve kultúraközvetítő szerepre korlátozódott, s így az átfogó koncepció mellett kifejezte a megerősített ideiglenesség, bizonytalanság érzetét, azt, aminek kísértő realitását Tőzsér Árpád szellemesen fogalmazta meg Tóth Lászlónak a beszélgetésük során: a híd olyan hely, ahol örökké jönnek-mennek, de senki sem akar állandóan ott tartózkodni.

Egy kisebbségben élő nép irodalmának általános adottsága, hogy a közlő és valóságfeltáró szerepe, a nyelvőrzés és nyelvápolás funkciója felerősödik benne. Az irodalom anyaga a nyelv, amely kisebbségi helyzetben általában nem hivatalos, kevesen beszélik, s gyakran csak kuliináris használati körre korlátozódik. Az irodalmat viszont a visszhangja élteti, a „visszavesorsától függ: az utódok elődökéhöz méltó nyelvhűségétől" — írta Fábry Zoltán. Örökös kísértése tehát a kisebbségi irodalomnak, hogy a nyelvhűséget ösztönözze, s ez jobbára együttjár az *egyszerű* és a *szép* esztétikai normájának abszolutizálásával. 1948 után a csehszlovákiai

ALKOTÓINK KÖZÜL:

ADILOV KABUL
ADILOV ALIM
BALOGH ERVIN
BARKÓCZI JÓZSEF
BAZÁN VLAGYIMIR
BÁN TIBOR
BÁNFALVI ÁKOS
BOCSÁK KRISZTINA
BODOR MIKLÓS
BIHARI SÁNDOR
BUBELÉNYI LÁSZLÓ
BUDAI LÁSZLÓ
CZÓBEL MARIANNA
CSÁKY LAJOS
CSIKÓS ANDRÁS
CSOMOR KATALIN
CSUTA GYÖRGY
DEBRECZENY ZOLTÁN
DEÁK B. FERENC
ENDREY NAGY ATTILA
ERDÉLYI TIBOR
FAJKA JÁNOS
FASSEL FERENC
FEHÉR CSABA
FEHÉRVÁRI ZOLTÁN
FÜLÖP LAJOS
GÖCSEY JÓZSEF
GUBCSI ATTILA
HERPAI ZOLTÁN
HÉVÍZI ÉVA
HOLÁNYI JULIANNA
HORNYIK JÓZSEF
HOSSZÚ LAJOS
HUNYADI GÁBOR
HUNYADY ISTVÁN
KÁRPÁTI JÓZSEF
LÁSZLÓ KATALIN
LOSONCZI LILLA
LUDVIG ZOLTÁN
MACSKÁSSY IZOLDA
MARJAI JÓZSEF
MARKÓ ERZSÉBET
MÁG TAMÁS
MIZSER PÁL
NOVÁK ANDRÁS
ORBÁN CSILLA
ORSOVAI VALÉRIA
OSZTER SÁNDOR
PAPP GÁBOR
PARÓCZI ÁGNES
PÓSA EDE
PUSKÁS IMRE
SCHRANZ LAJOS
SIPOS ISTVÁN
SIPOS ISTVÁN *grafikus*
SOMOGYI GÁBOR
SOMOGYI SOMA LÁSZLÓ
STÉHLIK JÁNOS
STRISSOVSZKY SZILÁRD
SZABÓ JÁNOS
SZANTHOFFER IMRE
SZEKERES EMIL
VÁGFALVI OTTÓ
VINCZELLÉR IMRE
VOJNITS RICHÁRD
WALTER GÁBOR
ZOLTAI ATTILA

Csikós András

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk Önt
és kedves családját az általunk
rendezett festménykiállításra
és vásárra.

AK Balaton Galéria
Veszprém

Kungli János *és* *Kungli Péter*
06-30/9469-306 *06-30/9572-230*

Szanthoffer Imre
Csendélet
60×80 (olaj-farost)

Csikós András
Vásárhelyi utca
50×70 (olaj-vászon)

Bóna Jenő
Őszi holtág
50×70 (olaj-vászon)

Fassel Ferenc
Kisvárosi utca
50×70 (olaj-farost)

Csomor Katalin
Vágyakozás
60×80 (olaj-vászon)

Somogyi Soma László
Rézhernyó
50×70 (olaj-farost)

Puskás Imre
TANYA
50×90 (olaj-farost)

Fajka János
LOVAK ÉS ALAKOK
50×35 (tűzzománc)

Budai László
ANTIK HANGULAT
60×50 (olaj-farost)

Pósa Ede
ZENTAI EMLÉK
50×50 (pasztell)

CSIKÓS András Jakó (1947-2006)

† temetés 2006. május 29.

Hódmezővásárhely

Kistemető

Csikós András

festőművén

alkotása az Alföldi Műhely Ziállításán

Csongrád Megyei Hírlap
1982 okt. 9.

Csikós tudvár

Rajzok

Tiszatáj 1984 / 6

Csikós András festő- és grafikusművész,
a XX VIII. vásárhelyi őszi tárlaton a művész
műve mellett.

Tasnádi Attila: Kérdőjelek Vásárhely körül.
Népszava, 1981. dec. 11. 6. old. on.

Csikós András, festő- és grafikusművész

A Vásárhelyi őszi tárlat mutatja, hogy egymástól veszik át a stafétát a nemzedékek. Valóságunk átalakulását jelzik Csikós András, Fejér Csaba, Csizmadia Zoltán tanyabúcsúztatói.

/cmltve/.

Losonci Miklós: Vásárhelyi ősz 1981.
Munka, 1981. 12.

Csikós Andrási, grafikus

2 rajz: repr.

Csikós András: Grafika (21,96 old)

Tiszatáj, Szeged, 1982. november XXXVI/11

Csikós András, festő

Tavaszi nap c. képe:

Repr.

—: A XX. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából
Műmelléklet: II.

TISZATÁJ, Szeged. 1973. november XXVII/11.

Csikós András, festő

Hódmezővásárhelyi művész.
Kiállítása nyílt meg Békés-
csabán

— : o Tárlat

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 6.

Csikós András

a IX. Délalföldi Tárlaton szerepelt – a Közelmúltban már látott – „Tavaszi föld" c. műve. (említve).

Szabó Endre: Kiállítási krónika.

Csongrád m. Hírlap. 1973. máj. 11.

Csikós András

a XIII. szegedi nyári tárlaton szere-
peltek festményei.

Dél Magyarország, 1942. júl. 25.

Csikós András, Jestő

A vásárhelyi táclaton szerepel.
(Tanaszi föld c. műve.)

Dér Endre: Gondolatok a XVI. Alföldi és a IX. Délalföldi Táclat ürügyén 85-86.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7.

Csikós András, festő

Anyám, lives tanya c. képe megemlítve.

Laczó Katalin: Kiállítási napló
XIII. Szegedi Nyári Tárlat 93-96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

Csikós András

„Tavaszi nap"

(repr.)

a XX. Vasárhelyi Őszi Tárlat anyagából.

Tiszatáj, 1993. nov.

Csikós András

festőművész, kiállitása nyilt Békéscsabán a Tizek klubjában.

Magyar Hirlap 1974/63/8

Csikós András

Részt vett a X. Délalföldi Táborban.

Népsport, 1974. jún. 14. 102 cáf. 137 sz. 4p.

Csikós András

1974. ápr.-ban a békéscsabai Munkácsy Múzeum-ban rendezett XVI. alföldi tárlaton részt vett.

Népszava, 1974. ápr. 26 102 elf. 96 sz. 4 p.

Csikós András

Anyám portréja olaj 80×60 cm
Üres tanya —"— 40×60 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Csikós András

1. Kiskomaki táj	olaj	50×80
2. Tanya fával	-"-	60×80

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 - sept. 16.

Csikós András

Ház előtt, olaj, 79×125
Tavaszi nap, –"–, 60×100

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Csikós András
festő

„Kézimunka"
(repro)

-------: Körkérdés.

Müvészet, 1974. március - 9. oldal

Csikos Andras
festő

Csikos András szerint a vásárhelyi művészeti hagyomány lényege, hogy aki ápolni akarja, éljen itt, szeresse a tájat és a táj emberét.

-----: Körkérdés.

Müvészet, 1974. március - 9.oldal

Csikos András
festő

„Szín" (vegyes)

-------: Körkérdés.

Müvészet, 1974. március - 9.oldal

Csikós András

festő

Csikós András szerint a vásárhelyi
művészet a „hagyományok olyan
folytatása, amely gondagodik a
modern festészet vívmányaival".

-------: Körkérdés.

Müvészet, 1974. március - 9.oldal

Csikós András

Anyám portréja repr.

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Csikós András

A hódmezővásárhelyi Tornyai
János Múzeumban márciusban
kerül sor Csikós András művé-
nek bemutatására.

- . - Kiállitási naptár
Müvészet,1973.februárv- 46.oldal

Csikós András

Hódmezővásárhelyen lesz kiál-
litása Csikós Andrásnak

-.- : Kiállitási naptár.

MŰVÉSZET, 1973.március - 46.oldal

Csikós András
festő

Részt vett a Szegedi Nyári Tárlaton.

Kovács Gyula: Nyári tárlatok.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 34.oldal

Csikós András festőművész

A városházi Tanyai Múzeumban nyílt meg első önálló tárlata.

Szegedi m. Hírlap, 1973. márc. 8.

Csikós András, Hódmezővásárhely.

A Békéscsabán megrendezett XV. Alföldi képzőművészeti tárlatom művei szerepeltek.

Láttuk, hallottuk.

1972. IV. 28. 21.13 D. Petőfi.

Csikós András festőművész

első önálló tárlata

a Hódmezővásárhelyi Tornyai

János Múzeumban nyílt meg.

Magyar Nemzet 1973 március 11

11. old.

Csikós András

festő

Miltalás

D.Fehér Zsuzsa: Hódmezővásárhely művészetéről.
Művészet, 1973. november - 25. oldal

Csíkos András

festő

Méltatás

D.Fehér Zsuzsa: Hódmezővásárhely művészetéről.
Művészet, 1973. november - 25. oldal

Erkös András, grafikus

Rajz:

Repr.

Pünkösti Árpád: Mennyből az ember M. 12.

Népszabadság, Bp. 1973. febr. 11.

Csikós András festő

A Szegedi Nyári Társaton szerepelnek művei.

Láttuk, hallottuk.

1943. VIII. 25. Petőfi 21.25 Kl.

a müvek jegyzéke

(OLAJFESTMÉNYEK)

1.	Ajtó günyákkal	50x70 cm	
2.	Anya gyermekkel	90x60 cm	
3.	Anyám portréja	80x60 cm	
4.	Árokpart	50x70 cm	
5.	Dombos táj	47x75 cm	
6.	Drapériás csendélet	63x90 cm	
7.	Egyedül	35x45 cm	
8.	Eresz alatt	50/90 cm	
9.	Falak között	51x61 cm	
10.	Falusi ablak	50x80 cm	
12.	Festőasztal	43x60 cm	
13.	Férfiportré	56x35 cm	
14.	Házak Párizsban	70x50 cm	
15.	Ház mögött	56x90 cm	
16.	Házsarok	60x80 cm	
17.	Istállófal	50x80 cm	
18.	Jankó	30x43 cm	
19.	Kata	45x36 cm	
20.	Kabát fán	80x60 cm	
21.	Kendős asszony	52x35 cm	
22.	Kép apámról	64x120 cm	
23.	Késő ősszel	60x100 cm	
24.	Kézimunkázó	40x33 cm	
25.	Kislány	33x26 cm	
26.	Kulcsos csendélet	53x82 cm	
27.	Kút	60x80 cm	
28.	Kútba néző	50x80 cm	
29.	Napos utca	50x80 cm	
30.	Női portré	46x27 cm	
31.	Önarckép falnál	30x48 cm	
32.	Önportré	45x35 cm	
33.	Öreg fák	90x60 cm	
34.	Pihenő	50x70 cm	
35.	Piros ruhás nő	60x40 cm	
36.	Rendetlenség	62x100 cm	
37.	Szerszámok	80x50 cm	
38.	Szín	50x70 cm	
39.	Szobrásznövendék	65x51 cm	
40.	Tanya	48x48 cm	
41.	Tanya fák közt	79x125 cm	
42.	Tanyai csendélet	43x55 cm	
43.	Tavaszi föld	80x100 cm	
44.	Testvérem	50x50 cm	
45.	Törött edény	63x40 cm	
46.	Ülő nő	80x60 cm	
47.	Varró asszony	78x45 cm	
48.	Vasút	60x100 cm	
49.	Virágot árulő	80x100 cm	
50.	Vörös sapkás önarckép	34x30 cm	

Fk.: Dr. Dömötör János — 600. 73—10938 — szh

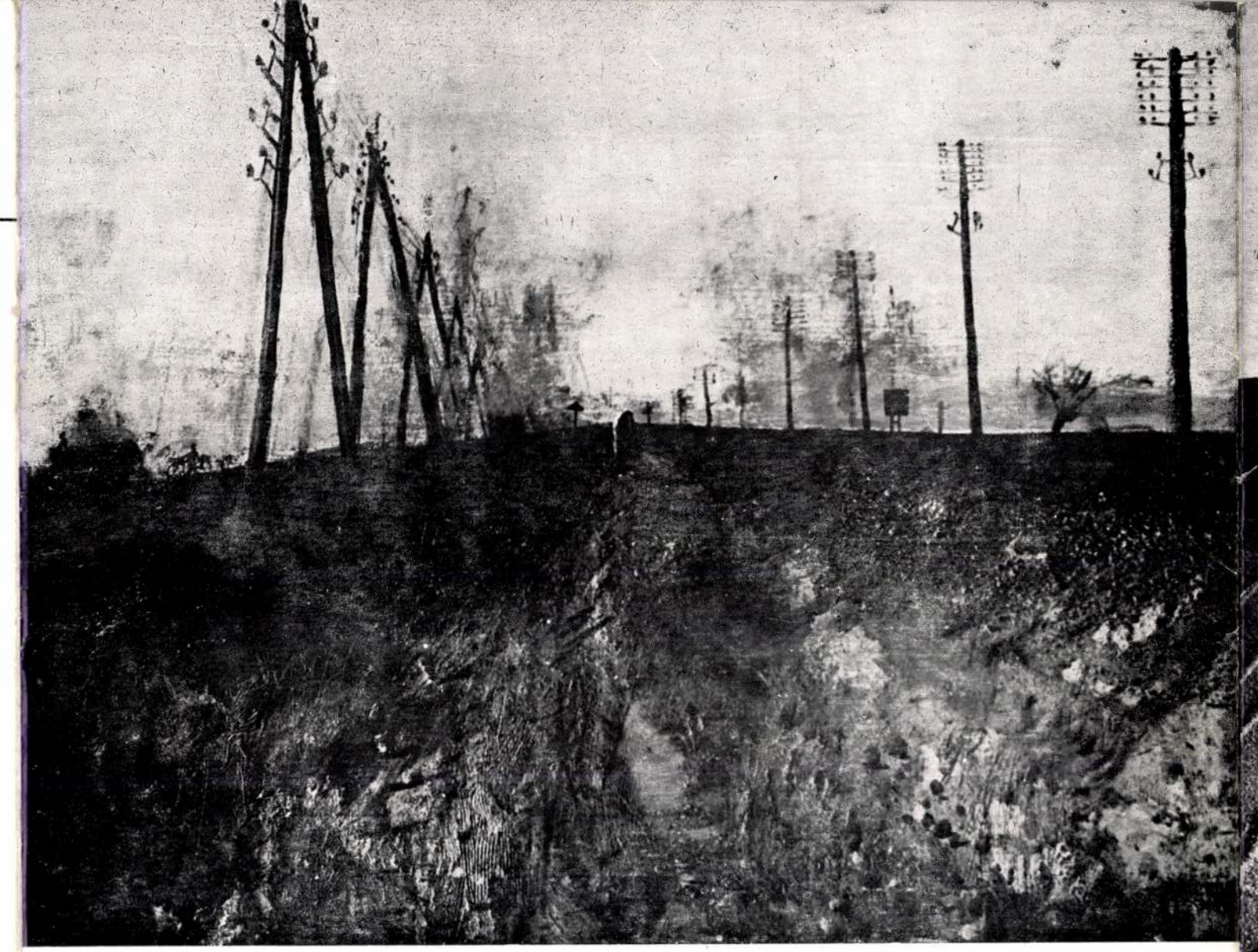

„VASÚT"

terv: jó józsef — fotó: kátainé

csikós andrás

A hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban
1973. március 11-én 12 órakor
CSIKÓS ANDRÁS FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA
Megnyitót mond D. Fehér Zsuzsa művészettörténész

Gadányi György felvétele

1947-ben születtem Hódmezővásárhelyen. Nem a város képzőművészeti hagyományai ösztönöztek a festésre. Annál nagyszerűbb dolog volt akkor felfedezni, hogy ezek léteznek, amikor már magam is festettem. A születési helyem tehát szerencsém.

1970-től veszek részt különböző kiállításokon. Ez az első önálló bemutatkozásom. Úgy érzem, természetes, hogy az induláskor született képeim természetelvűek. A valóság, a közvetlen környezet nyújthat csak alapot, indítást ezen a pályán. Nem lehet tehát közömbös a kiállító életkora.

Szűkebb hazámat, városomat, tanyámat el nem felejtve – elég sokat utaztam már. Eljutottam Párizsba is, megszerezve legnagyobb élményeim egyikét. Talán ennek is köszönhetem azt, hogy örömmel találom igaznak és vallom az egyik nagy francia festő – Renoir – szavait: „Ha a házad környékét alaposan ismered, elmélyedhetsz a dolgokban. Ez a legjobb, amit tehetsz. A provincializmus éppen az, ha az ember mindent egy kalap alá fog, megkülönböztetés nélkül."

Csikós András

„VIRÁGOT ÁRULÓ"

„SZERSZÁMOK"

„KATA"

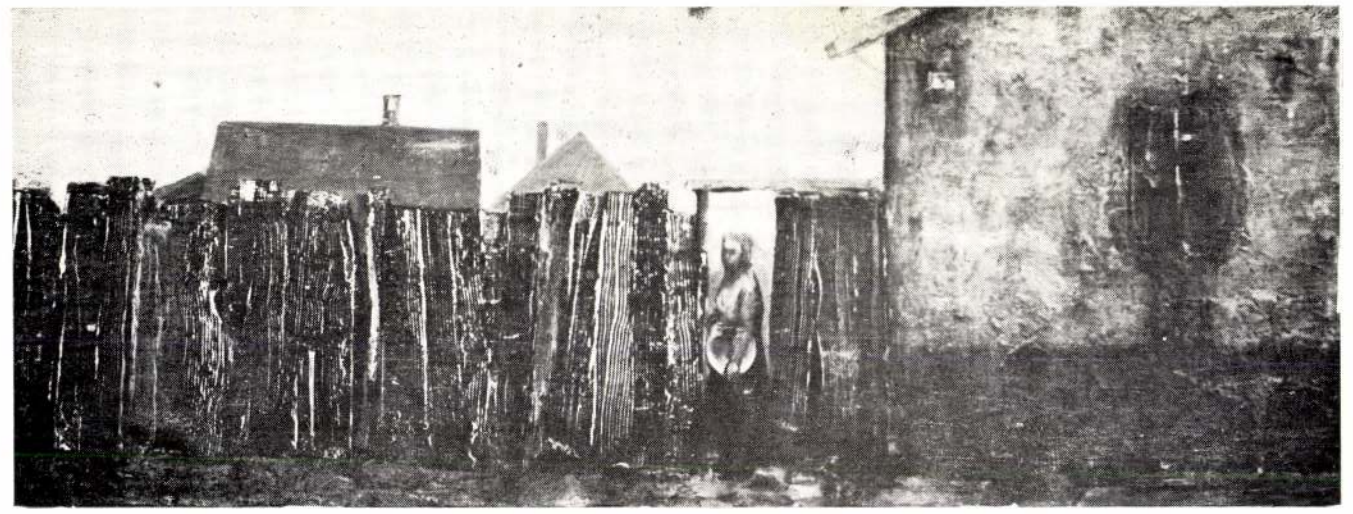

„FALUSI UTCA"

„ÖNARCKÉP FALNÁL"

„ANYA GYERMEKKEL"

„ANYAM PORTRÉJA" (részlet)

KOS András

Tiszatáj, 1989. 12. sz.

Szerkesztői asztal

Ismét több olvasónk fordult hozzánk panasszal: folyóiratunkat olykor némely nagyvárosunkban, sőt Budapest egy-egy forgalmas helyén sem kapják meg a hónap első napjaiban. Szerkesztőségünk és a nyomda igyekszik határidőre dolgozni, a postai terjesztést azonban mi nem befolyásolhatjuk. Előfizetésre biztatjuk tehát érdeklődő olvasóinkat. Közönséges levélben kérjék lapunk rendszeres küldését ezen a címen: *Hírlap Előfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR) Budapest, 1900.*

*

Október 19-én és 20-án a Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézetét köszönthettük Újvidéken. Az egyetemen 1959-ben kezdte meg munkáját a magyar tanszék, s 1969-ben — a tanszékkel együttműködve — a kutatóintézet. Újvidéki barátaink és kollégáink az eltelt harminc, illetve húsz évben a vajdasági magyar tanárképzésben és tudományosságban kiemelkedő érdemeket szereztek. Tudományos módszereik és eredményeik az anyaországi kutatások számára is ösztönzően hatottak. További jó munkát kívánunk az Intézet minden munkatársának! Reméljük, gondjaik ezúttal is megoldódnak, s a tanszék mellett az intézet is megmarad.

*

November 6-án a bajai Ady Endre Városi Könyvtár mutatta be olvasóinak a Tiszatájat. A volt zsinagógában rendeztek estet Vörös László, Annus József, Olasz Sándor és Radva László részvételével.

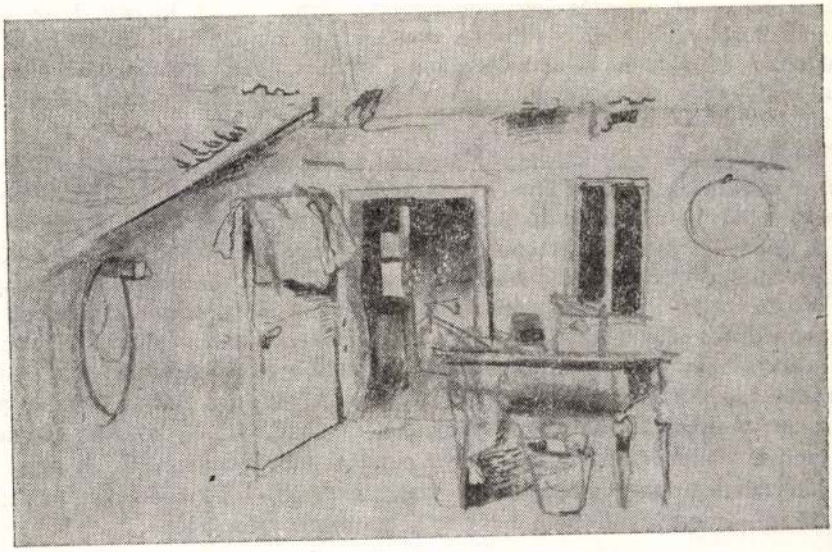

CSIKÓS ANDRÁS GRAFIKÁJA

a fiatal nemzedéket, az életbe friss erővel ekkortájt lépni vágyókat sújtotta. Törvényszerűnek tetszik tehát, hogy a számukra reálisan megvalósítható lehetőségek szűkös volta, a széles körben észlelhető „történelemszünet" (Rózsa Endre) bénító tudatának általánossá válását eredményezte. A gúzsbakötöttség érzete szükségképpen vezetett ekképpen az egyéni létnek a hamisan csengő társadalmi normáktól való elszakadásához, a lézengő-csavargó életvitelnek mint e nemzedék számára leginkább vonzó önmegvalósító modellnek széles körű elterjedéséhez. Az, hogy a totalitárius társadalmi rendszerekkel szemben a civilizált országokban ez idő tájt kifejlődő nemzedéki ellenállás, a beatkultúra hatása (mely e könyvben szinte meg sem említődik) — a hasonló indíttatás, a rokon problémakör okán — itthon nem a passzív átvétel, hanem az aktív, alkotó jellegű befogadás formájában nyilvánult meg, valójában az önelvű fejlődés egyetemes horizontját tágította, a saját értékrend jogosságának tudatát mélyítette e korosztály tagjaiban. (E jelenséggel kapcsolatosan kultúrpolitikánk akkor dekadenciáról, a nyugati show-bussiness kliséinek szolgai átvételéről dörgedezett, újabb adalékot szolgáltatván ama — repedések, törések által kirajzolódó — térkép minősítéséhez.) Bár megelégedéssel nyugtázhatjuk, hogy B. Juhász Erzsébet „A nonkonformizmus mint pozitív értéktényező" című fejezetben — mely kötete zárása — szintén kitér a témakör ezen *mélyben rejtező* vonatkozásaira, mindazonáltal nem feledhetjük, hogy a tanulmány egészében voltaképpen egy meglehetősen köztes szint hangsúlyozódik. Úgy gondolom, hogy a tulajdonképpeni következménynek — a hagyományos családmodell válságának — a társadalmi beilleszkedési zavarok fő okaként való feltüntetése elfedi az igazi eredet megnevezését, azaz esetünkben a szocialistaként deklarált társadalom működési zavarainak irodalmi művek alapján történő szociológiai elemzését, értékelését. Az sem belátható számomra, hogy vajon a szerzői problémaérzékenység nem elégséges szintjéből, avagy valamiféle látens konformizmusból vezethető-e le az a kitétel, mely az „ifjúságnak (...) az életciklusukból eredő elidegenedésre, különállásra való hajlamá"-t mint egyfajta kvázi fejlődés-lélektani kategóriát állítja a megnevezhető történelmi-szociológiai-filozófiai stb. jelentéshátterrel bíró *elidegenedés* fogalma helyébe. Bizonyosnak látszik, hogy e művekben a hősök *devianciája* minden esetben egy ténylegesen létező szocialista típusú elidegenedésmód által motiválódik, s mint ilyen, szintén csak ezen specifikus elidegenedésfogalom előzetes elméleti körvonalazása után lenne értelmezhető.

Természetszerűleg e kérdéskör minden egyes elméleti összetevője vizsgálatának, a kutatások során felmerülő bonyolult vonatkozások felderítésének viszonylagos hiánya nem róható fel csupán e tanulmánynak. Sőt úgy gondolom, hogy B. Juhász Erzsébet kötetének fő értéke — egy hőstípusaihoz erősen kötődő, nonkonformista írónemzedék művészetének főként kvantitatív eredményeket hozó vizsgálata mellett — éppen abban található, hogy szinte kiköveteli a további kutatások szükségességét. Alapos és körültekintő irodalomtörténeti, filozófiai, szociológiai és komparatisztikai vizsgálatok híján ugyanis ez a — mind a korábbi időszak irodalmi provincializmusával szakító, mind a mai, posztmodern prózánk kialakulása szempontjából meghatározó — korszak csupán töredékesen értelmezhető. Azaz (a könyv címénél maradva), a „Hősök vagy balekok?" kérdésre adható válaszoknak csak keskeny — és ezért szükségképpen korlátozott — mezője áll enélkül rendelkezésünkre. *(Kossuth)*

SZERDAHELYI ZOLTÁN

zésnek, individualista eltévelyedésnek és káros privatizálásnak, közösségellenes izoláltságnak bélyegeztetett meg a magány, a haláltudat és a lélekelemzés költészete, a létkérdésekkel való szembenézés, a sors-ének. Nagy László fölényes győzelmet aratott évtizedes küzdelmeivel az ilyes előítéletek fölött, ezt még megérhette. De az európaiságukra vele szemben hivatkozók előítélete nem szűnt meg hatni ellene. Érezte innen is az ellenszenveket és előítéleteket, volt is szava hozzájuk, szinte a fiatal József Attila hetyke „itt vagyok" kiáltásával: „Európa, íme, itt vagyok, / te félelemnek fókusza, / gyönyör és tőr itt számosabb / mint a barbárok síkjain, / mezítlen itt rikoltozok / sípcsontjaid közt, gótika, / Le Corbusier, ínaim / beton küllőkre csavarod. // De zene zendül, nagy zene, / túl alkonyom vérpadjain, / az örök halál falait / anyám sörénye átveri, / s tudom: ha újra döng a föld, / szívemhez anyám közelít, / s akár ha tengert hallanék: / a Mindenség nekem beszél." *(Ha döng a föld).*

Egyet kell értenünk a költővel, hogy Európa nemcsak a katedrálisok, nagy találmányok és művészetek, nemcsak a jólét és civilizáció bölcsője, hanem a népirtásoké, háborúké is, a természet, a teremtés meggyalázásának színtere is. A megcsúfolt elemi érzéseket kell fölemelni Európa ormaihoz — ebben áll a „barbár" lényege. Nem Európa ellen: Európáért, s a közös Föld-anyáért.

CSIKÓS ANDRÁS GRAFIKÁJA

két tartotta legnagyobbra, és nem a múltat, hanem a művészet és általában az ember jövőjét féltette, amikor elfordult mindentől, ami hideg és enervált, vértelenül absztrakt.

Ha elfogadom korábbi méltatóitól a „bartóki" jelzőt, akkor nemcsak azért fogadom el, mert megszolgálta polifon ritmusaival, verszenéjével, nemcsak, mert merített a folklórból, nemcsak, mert mint amazt, őt is modern művésznek tartom. Hanem azért is, mert a művészet és az ember jövőféltésével valami barbárat akart fölemelni az artisztikumba, s ezt vitte sikerre hatalmasan, mint az *Allegro barbaro* komponistája.

Álljunk meg a szónál. Mi az, hogy barbárság? Úgy vélem, nagy jelentésmódosuláson ment keresztül a szó. Régebben vadságot, értéktudatlan rombolást, műveletlenséget, civilizálatlanságot és durvaságot jelentett elsősorban. Civilizáció előttit mindenképpen. Ma már civilizáció utánit is értheténk — s vagyunk kénytelenek érteni — rajta. Állig fölfegyverzett, vegyi és atomfegyverekkel fenyegető, metszően éles, de riasztóan korlátolt elmével kiagyalt szervezettséget jelent ma számomra. Olyasmit, amivel Nagy László *A város címerében* fenyeget: „Eljön a fekete katona". Ennek ellenében van szükség azokra az erőkre, amelyek romlatlanok, természetesek, élettel teliek és ellenállók — s ilyenként már kedvező értelemben „barbárak".

Nem akarom túlaktualizálni Nagy László verseit a környezetvédők, a Zöldek mozgalma szemszögéből, bár benne ők is költőjükre ismerhetnek kétségtelenül. Az *Éljenek a fák!*, ha szabad feltételeznem, talán egy új pályaszakaszának nyitóverse lehetett volna, ha itt nem hagy minket a költő. A *Vonítások*at is említhetem, amelyben az orvostudományos kísérletek során megkínzott állatokért vétózik — legmegrázóbb verseinek egyike ez is. De maradjunk most annál, mit értsünk harmadik jelentésében „barbár"-on. Morálisan azzal rokon, amit Csoóri Sándor „nomád"-nak mond. Szabad, romlatlan, bátor és természetes. Így szól az ars poetica értékű *Versben bujdosó:* „Versben bujdosó haramia vagy, / fohászból, gondból, rádszabott sorsból / hirdetett erdőt meg iszalagos / bozótot teremtesz magad köré, / vele fekete éjt, hol fehér / inged is rebegő selyemlidérc, / alkohol szélverte lángja csak".

Több ez, mint a petrarcai „bájos lepel" sejtető homálya, mely csak kívánatosabbá teszi a szakralizált Madonna ruharedői alatt a hölgyidomokat — bár az is, kétségtelen. Termékeny, sűrű homály, mely nem tűri a racionális logika mindenre felügyelő éjjeli őrségét, hanem az intuíció és a verslogika képi természetének megfelelő stílus-öntörvényűség irányítása alatt áll. A lírai személyiség itt lefelé stilizált, miközben rejtőzködőnek, bujdosónak van feltüntetve. Lehetséges, hogy köze van ennek Prohászka Lajos, a mostanában újra fölfedezett filozófus tipológiájához, melyben a németet „vándor", a magyart „bujdosó" alkatnak nevezi. De elsősorban stilisztikai értelmet tulajdonítok ennek: Nagy László közlései nem direktek, hanem közvetítő eszközökkel jutnak érvényre, melyekben a transzferáló elemek épp olyan jelentőséget nyernek, mint az általuk közvetített, másodlagos jelentés, a jelképes; láthattuk ezt a *Madárijesztő* elemzésében is. De az önlefokozó „versben bujdosó haramia" értelme nem csupán a szimbolikus vagy szürrealisztikus rejtőzés. Szembeszegülés, dacolás is, vállalása, ha kell, a szabad művész üldöztetésének, kirekesztettségének, kárhoztatásának, netán moralizáló megbélyegzésének. Emlékezhetünk azokra az időkre, amikor ön-

szül s valami pezsdületet is hallok már a mélyből. Jobb lesz, ha gyermeki módon futásnak eredek és egyiramban ott termek a tetőn, honnét meglát-hatom ismét az egész művet együtt, tavaszi fényben.

Mint a szárny, úgy lebeg két vállamon a kabát.

S már itt állok a tetőn.

Aztán megfordulok lassan s ahogy a szemem végigsimítja hosszan a völgyben a falut, abban a pillanatban nagy zendüléssel megszólal a déli harang. Ahogy gyermekkoromban tanítottak, gondolkozás nélkül leveszem a kalapomat s kérdezés nélkül mondom:

— Megadom magam.

S úgy érzem: másképpen nem is cselekedhetném, mert erről a tetőről már csak a megalázkodáson keresztül vihet fölfelé az út.

CSIKÓS ANDRÁS GRAFIKÁJA

TANULMÁNY

GREZSA FERENC

A Tanú: Németh László csongori útja

Németh László alkotói pályájának tán legnagyobb — a *Tanú*ban kiteljesedő — fordulatát előszeretettel és találóan jellemzi a csongori „hármas út" metaforájával. Az egyszemélyes folyóirat zászlóbontásával a felnyíló lehetőségek közül az egyedül célravezető „középső" alternatíváját választja: elmagányosodás és szétoldódás végleteinek pozitív meghaladását. A Tanú a számára nemcsak vakmerő exodus, a kivonulás bátor gesztusa, hanem egyúttal olyan pozíció meglelése is, ahonnan a kor egész panorámája belátható és alakítható. Lutheri eretnekség, amely nem gyöngíti az egyházat, sőt inkább erősíti. Több mint irodalomorganizátori vállalkozás — a kultúra „klorofilját" előállító írói műhely. „Úgy látszik, az lesz a szerepem, hogy bizonyos nyomást tartsak fenn a magyar szellemi élet közlekedőedényében, anélkül, hogy magam elkeveredhetnék benne" — hangsúlyozza Németh *A Tanú első éve* számvetésében. Proustra hivatkozik, aki — akárcsak ő a lap „belső körén" — a „program-józanokkal" szemben a valóság igazi méltatója, s „naplopása" voltaképpen álcázott tevékenység, csupa fölfedezés. Majd Péterfy Jenő példáját idézi: „A hasadt lelkű fiatalok közül Péterfy az első, aki a két megoldás közül a harmadikat választja; nem az irodalmi életet és nem az önmagát ünneplő magányt, hanem a műveltség nagy kárpótlását" — fejtegeti *A Nyugat elődei*ben. Így a büszkeség és irgalom korábbi embermintái, Élektra és Antigoné után a „görög Jób" alakját, Philoktetészt tekinti olyan sorsszimbólumnak, mely a maga lelkiállapotát a *Tanú* keletkezésének pillanatában kifejezi: hiába taszítják száműzetésbe, nyilára szükség van Trója ostrománál.

A „középső út" fogalmának sokféle jelentése van: ideológiai, históriai, tudományos, irodalmi stb. Világnézeti perspektívából szemlélve a pusztán „anyagi" és „szellemi" forradalmak egyoldalú szélsőségeinek meghaladása a „minőség" forradalmának másságában és összetettségében. A társadalom vagy az ember reformjának dilemmái közepette Németh László a kultúrökológiai és etikai megújulás szükséges kölcsönhatását hirdeti. Kevesli az elitelméletek és a szocialisztikus egyenlőségtanok ajánlatát, „ars" és „fabricatio", minőség és mennyiség számára egybetartozik. Nem reked meg a válságteóriák pesszimizmusában, illetve illuzórikus politikai tervek messianizmusában, végletességük helyett a helyzettudat realizmusából születő ideajavaslatokat alkot. Történeti értelemben véve a „csongori" sorsválasztás a nemzeti öncélúság és a talajtalan nemzetköziség, a fasizmusok faji totalitarizmusa és a bolsevizmus sztalini modellje közt kanyargó „egérút" — a nacionalizmus szű-

után kézfogással búcsúztam. A levegő fagyott volt: ettől rúgtam be végképen. A Trabantig, reméltem, biztonsággal elérek, aztán majd elalszom.

Az út kanyargott, a gyomrom kavargott.

— Őrült? — kérdezte a lány.

— Nem. Szobrász — válaszoltam.

És hallgattunk. Ahogy magasabbra jutottunk a hegyen, fehérebb lett az erdő, és egyre jobban nyomasztott a gyökerekkel földbe kapaszkodó szobrok sora. Bár lehet, inkább a föld nem engedte el őket.

Nem tudom, mennyit gyalogoltam. De nem hinném, hogy keveset, mert az izzadtság a pulóveremet átitatta, amikorra megállt mellettem a Trabant. A lány belülről nyitotta az ajtót. Bekászálódtam az ülésre, kigomboltam a kabátomat, amitől meg fázni kezdtem. És félni.

Pálinkát kívántam, legalább egy félliternyit. S hogy minél hamarabb elfelejtsem ezeket az átkozott szobrokat, amelyek megtaníttatták velem a félelmet.

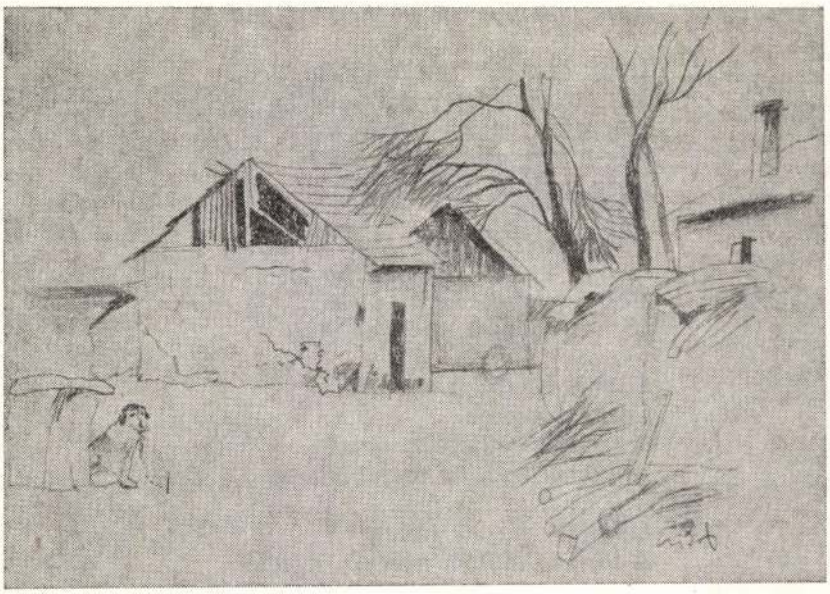

CSIKÓS ANDRÁS GRAFIKÁJA

BÖGÖZI-KÁDÁR JÁNOS

Az ötvenedikre

K. Gy.-nek barátsággal

Ma születtem, ezen a napon —
mert vagyok még, magamat szidhatom.
A zsarnok test: romló hatalom,
a fagyott időben nincsen irgalom.

Ma rúgtam el az ötvenet,
nem sokat ért, hát elmehet:
nem tudom, van, aki szeret?
Van még időm? Fogyjon hát tovább,
attól nem leszek soha tétovább.
Elég nekem a napi rettenet —
ha látszik rajtam,
ne adjatok kezet!

Ötven év. Mondom: szép idő.
Ötven év szennye — szemfedő.
Sok vagy kevés, mi belefér —
minden csupa dér —
Nem volt óhajom — hetvenkedő.

Hogy lesz-e majd, ki eltemet . . .?
Mit érdekel, ha mind nevet!
Kopjafa, fenyő, bősz kereszt,
lesz-e kéz, aki nem ereszt?
Ne zárják le a szememet!

Hagyjanak — távozottat — látni,
ki tud, ki mer, a halottba látni?
Hátha nézhet, hátha láthat . . .
Láthat valamit, amit bánhat.

Éltem? Ki tudja, mondja?
Én nem tudom.
Ma van a születésnapom.
Akkor is lesz, ha azt eldobom.
.....
Lenni — miféle hatalom?
A törtető időben nincsen irgalom.

1989. augusztus 18.

tem tengeren és pampákon, nem szökhetem el, amikor tulajdon városomat ostromolja. Ez nem illik egy harcoshoz.

— Hozzon — feleltem a pincérnek elszántan.

... Azután önkezemmel kidugaszoltam, és néztem. Miért fekete, amikor én mindig azt írtam róla, hogy zöld?

Most már — mindegy. Számhoz emeltem a poharat, és ünnepélyesen kiittam. Hátha ez a legjobb módja a megsemmisítésnek? Vártam, mi lesz. De csak úgy éreztem magam, mint egy zugivó gyógyszerész, aki tévedésből behúzott egy deci köhögés elleni szirupot. Amikor nem lett belőlem se ópiumbarlang-tulajdonos, se arab leánykereskedő, zavartan fölálltam. Megkerestem a pincért, fizettem, és megjegyeztem távozóban:

— Főnök úr, ne feledkezzék el a kakasról. Ugyanis most gyógyultam ki életem egyik legnagyobb tévedéséből...

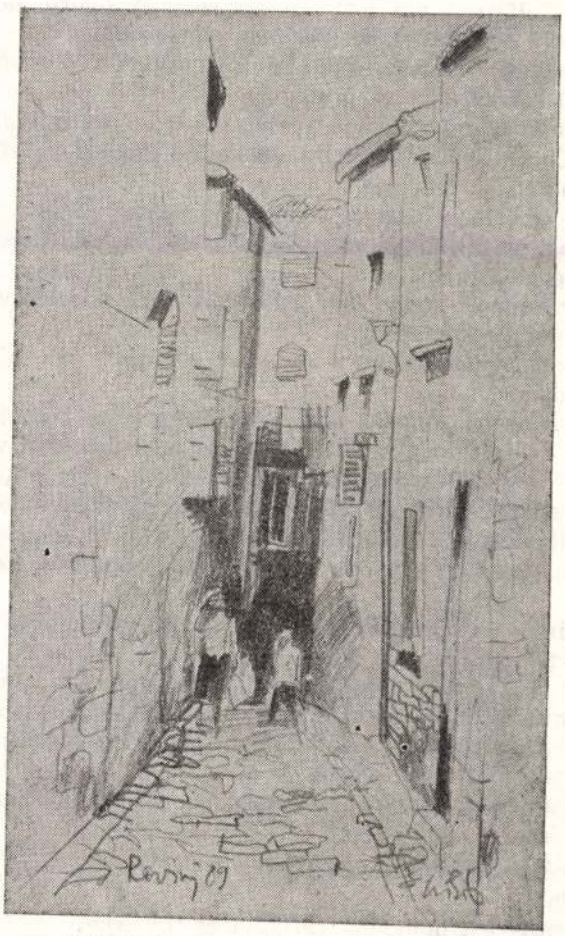

CSIKÓS ANDRÁS GRAFIKÁJA

Több kispolgár unalmában reáfanyalodott, mire fejük idétlenné torzult, sűrű bundájuk nőtt, és csak a dzsungel faágain adtak számot maguknak arról, hogy — gorillák lettek.

Körülbelül akkoriban hívott be a szerkesztőségbe Bondács elvtárs, székkel kínált, és lázas hangon közölte: meg kell menteni Párizst, mert a szennyes hullámok már a francia főváros falait nyalják.

És megdöbbentett: mindig otthon éreztem magam Párizsban. Párizsban egy Szajna-parti Körös-partot sejtettem, szerettem, mert Ady ott lett Ady. De ha Adyban nem értettem valamit, meg kellett bocsátani Párizs miatt. — Igen — dadogtam —, megmentjük, Párizs megér egy cikket...

Azt hiszem, Bondács elvtárs is így volt vele, mert nyoma se volt benne az eddigi komor önfegyelemnek, kimértségnek.

Széles ábrázata kiveresedett, örökké lesimított haja a szemébe lógott. Az íróasztalra kaparta, amíg elmondta, mi folyik Párizsban.

Egymás kezét szorongattuk, és elhatároztuk: nem hogyjuk Párizst a sorsára. Ezt megtehette XIV. Lajos a Fronde-lázadás idején vagy Napóleon, amikor megverték; de velünk nem ez az eset áll fönn.

— A züllés Golf-áramlata hiába próbálja a gyönyörű várost zöld békalencsével betakarni — mondottam Bondács elvtársnak.

És másnapra egy örökbecsű litániát írtam Párizs védelmében, mert azt reméltem, ezáltal visszaverem az áradatot.

Bondács elvtárs a mű nagyobb részét kihúzta: azt mondta, koncentrálni kell a támadóerőket. De a cikkben mégis benne maradt „a züllés Golf-áramlata", meg a „zöldbékák lencséje".

Azért írtam így, mert úgy képzeltem, hogy a gyilkos ital: zöld. Akkor még ideológiailag nem különböztettem meg a Zwack Unikumtól. Bondács elvtárs is így képzelte, talán hallotta, de az is lehet, én írtam neki.

Leleplező írásomnak annyi volt az eredménye, mintha valaki homokkal töltött papírzacskót dobott volna a chilei szökőárba.

Fájdalom: két hónap múlva már Bécs ostroma folyt, bár az ügy sokat laposodott útközben.

Bécsben csak annyi történt, hogy több öreg néni lehúzta cúgos cipőjét, és föltette lábát az asztalra. Undorító volt, de legalább nem volt benne véres fordulat. Bécsre nehezteltem a Habsburgok miatt, ezért ellógtam a felmentéséről. Így a Stephans-kirchére felszökött a próféta zöld lobogója.

Néha álmodtam is a katasztrófáról: lélekvesztőn ültem, körülöttem ártatlanok fuldokoltak, és én egy óriás fa töltőtollal próbáltam őket az örvényből kihúzni.

Azután az ár kezdett megfenekleni. Hogy úgy mondjam: az undorító tenger valahol léket kapott.

Itt-ott még hallatott magáról, partjain tőzsdekufárok dőzsöltek, züllött apácák meztelenkedtek. De ez már csak a száraz tenger nedves partja volt.

Eltelt az idő, úgy látszott, megsemmisült az egész óceáni vállalkozás.

Elfelejtkeztem a zöld rémségről.

Mígnem beültem a Pacsirta cukrászdába, és megkérdeztem: van-e valami különlegesség?

Mire a pincér előzékenyen azt feleli:

— Kokakola.

De úgy, mintha azt mondaná: Piskóta és tejberizs.

Arra gondoltam, ha a zöld hömpölygést Chicagótól Koppenhágáig üldöz-

Csikós András festő-grafikusművész

Napló

Csikós András: Öregek, olaj, farost lemez, 50x100 cm, 1982

Csikós András: Barna üveg, olaj, vászon, 50x80 cm, 1981 (fotók Dömötör)

Művészet, 1984. aug., 35. old.

nyos fordulatok nélkül érlelődő következetes festői pályáról tudósít a mostani tárlat. Úgy tűnik, sikerül felülemelkednie Csikósnak eddigi pályája buktatóin. Érlelődnek főművei, amelyek még erről a kiállításáról hiányoztak.

Tóth Attila

Egyed László kiállítása a Stúdió Galériában
1984. IV. 4–V. 1.

Egyed László neve és művészete – úgy tűnik – nem túl közismert a képzőművészeti köztudatban. 1953-ban született, 1973-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Gimnáziumban. Művészetszemlélete számára meghatározó állomást jelentett Szentendrére költözése. Itthon eddig a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kollektív kiállításain szerepelt, ezenkívül a szentendrei Műhely Galériában volt önálló kiállítása (1983) s közös tárlata Kecskeméten a rokon szemléletű műveket alkotó *Molnár Péter*rel. Mintha külföldön több figyelem irányult volna feléje: 1983 elején a New York-i Gallery at Lincoln Centerben öt magyar festő képei között szerepeltek – sikerrel – művei, s részt vett Göteborgban és Stockholmban rendezett kollektív kiállításokon is. Könyvillusztrációival és könyvborító-terveivel rendszeresen találkozhatnak az olvasók.

Ezúttal az utolsó évek alkotásait mutatta be. A kiállított képeket szemlélve első pillantásra befejezettségük, s ebből fakadó zártságuk a legszembeötlőbb. A művek a művészet klasszikus értelmezéséhez közelítő kiegyensúlyozottságra, zártságra törekszenek, a modern törekvések némelyikének hangsúlyozott nyitottságával, folytathatóságával szemben. A művész absztrakt képein is tudatosan törekszik a klasszikus „képi törvények" megtartására – amelyeknek ismeretét hosszú, gyakran realista stúdiumok s a reneszánsz mesterek tanulmányozása során mélyítette el, ebből ered Egyed képeinek

Egyed László: 83. VIII. 14–17,
vegyes technika, 40x37 cm (fotó Egyed L.)

is azonban egyfajta visszafogott, letompított formálási mód jellemző. A lírai absztrakt törekvések érzelmi-intuitív szemléletmódja és kifejezési formája mellett itt sokkal erősebben jelentkezik egy meditatív-kontemplatív, ha úgy tetszik, kísérletező attitűd.

A belső nyitottság és kompozicionális zártság e furcsa, ambivalens, mégis harmonikus kettőssége mellett a képek másik fontos sajátosságaként a tiszta vizualitás eszközeinek tudatos, puritán alkalmazása jelentkezik. A művek legtöbbje nélkülöz mindenféle irodalmi vagy ikonografikus jegyet, utalást: a konkrét asszociációkat felidéző címek elhagyása ezt a törekvést még jobban hangsúlyozza. A tiszta vizualitás határhelyzete épp azon a két alkotáson figyelhető meg a legteljesebben, melyek tisztán irodalmi jellegű részleteknek – egy József Attila- és egy Franz Kafka-idézetnek – a vizualitás eszközeivel történő közvetlen áttételén alapszanak. A két, egymástól lényegileg különböző s már jó régóta tudatosan, egyfajta „szabadságharc" keretében szétvált alkotási, teremtési folyamat: vizualitás és irodalom lehetőségeinek tiszta,

Csikós András festőművész

„Magyar is tanyán élt 27 éves koráig. A most 86. évében jákó művész — mint mondja — nem is tud mást festeni, mint amit megélt, amiben köre van."

Szerd: Szalay Ferenc festőművésnél

Petőfi Népe 1983. dec. 14.

Csikós András

■ Csikós András festőművész kiállítása december 9-ig látható a Csók István Galériában (V., Váci utca 25.).

Népszabadság, 1987 XII. 1

CSIKÓS András

Csikós András festőművész kiállítása, Kecskemét. Erdei Ferenc Műv. Kép. 1985. március 8-29. Ber. Dömötör János. Kecskemét: Műv. Kiáp. 1985 [8] p. ill

1021

CSIKÓS ANDRÁS

Csikós András kamarakiállítása

— a porcelángyárban

A közelmúltban számoltunk be a vásárhelyi Németh László városi könyvtár nagyszerű kezdeményezéséről: Jámborné Balogh Tünde batikművész képeiből rendeztek — a felfedezés örömével ható — kiállítást, és most újabb, sikeres rendezvényről szólhatok: Csikós András festőművész munkáit állította ki az Alföldi Porcelángyár az ebédlőben.

A vezetőség úgy tervezi, hogy kéthavonként újabb és újabb vásárhelyi művész mutatkozik majd be és utána beszélgetésen találkozik a klubban a képzőművészetet szerető és pártoló látogatókkal.

A gyár dolgozói, párt- és állami vezetők, közművelődési intézmények képviselői, a művész barátai, ismerősei előtt *dr. Dömötör János*, a Tornyai János Múzeum igazgatója megnyitójában ismertette a fiatal kiállító művész életútját, képi világának főbb ismerveit, stílusjegyeit — mindenekelőtt a felnevelő tái és az ott élő szorgos emberek szép, harmonikus viszonyát.

Bár a képek jelentős részét ismerem, mégis jó volt így együtt látni a kis kamaratárlat anyagát, és mivel régen volt Csikós Andrásnak Vásárhelyen kiállítása, talán érdemes róla néhány mondat erejéig elidőzni.

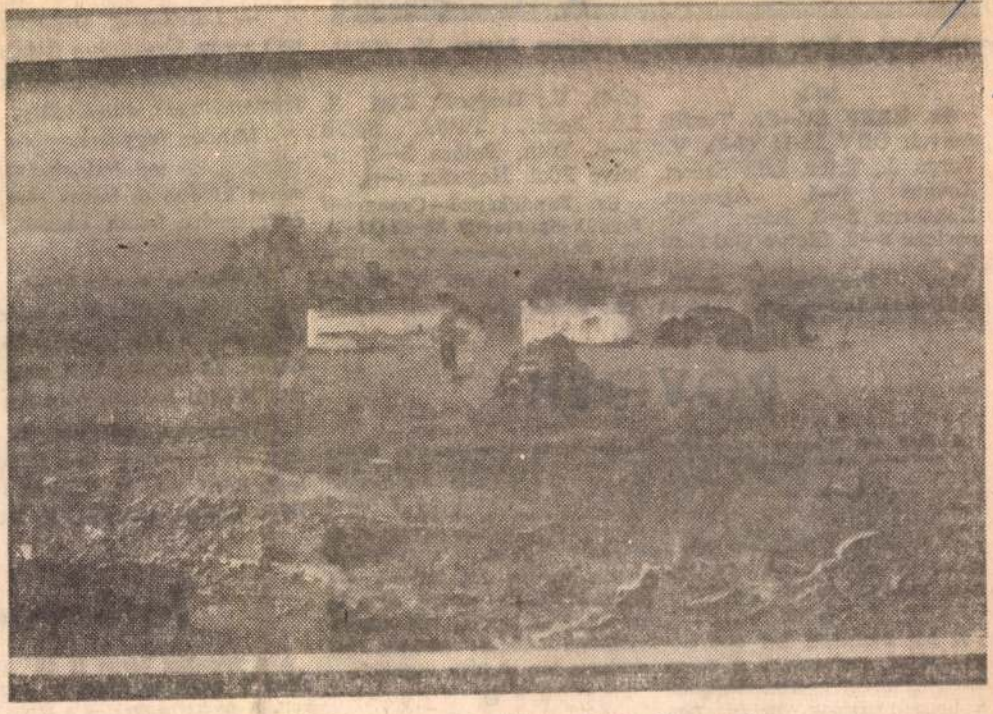

A kiállítás anyagából. (Fotó: Farkas Dezsőné)

Csikós András alkotó kedve töretlen, aktivitása példa; a kishomoki kedves táj fölött egyre fényesebb csillagként tündököl már, és legjobb munkái, úgy tűnik, a maradandóság jegyeit hordozzák. Nem is olyan messzi időnek látszik az, amikor elindult felfedező útjára, alig látszott ki a májusi záportól nagyra nott fű közül, s ma már neve aranylóan cseng a sok fényes pályatárs mellett. Fiatalságot és közösségi erőt sugároz: nem véletlen, hogy kis megtorpanás után, elsőként ő jelentkezett, hogy segítse a munkásművelődést!

Népszerűsége megengedi, hogy egyre mélyebben tűnődjön el sorsáról (és sorsunkról). A meghódított és soha el nem hagyott tái képzeletbeli csönd-aitaiát magára zárva, fákkal, bokrokkal, utakkal, dombokkal, barázdákkal beszél! Már a ködben fuldokló, páráló tái zegzugaiba is belát: meleg színekkel eleveníti meg a tépett, felszaggatott föld fájdalmait — mintha mindegyik képen az ő magányos alakja búvna meg lopva, észrevétlenül.

Egy régi Bálint Endre kritikát rá is jellemzőnek érzek: „Nincsenek bevált fogásai... mint ahogy a horgász sem tudja, mit fog kihúzni, de az sinór húzása elárulja, milyen küzdelmei lesznek. Képeinek a közvetlenség az igazi ereje és az affektációmentes természetesség. Nagyképűség nélkül közvetít, és nincs festészetében semmi kinyilatkoztatásszerűség, de annál inkább naiv hit, ami igazi hitelt ad mondanivalóinak."

Ismételten hangsúlyozza, az Alföldi Porcelángyár kezdeményezését mindenképpen hasznosnak és fontosnak érzem, hiszen nem kevesebbről van szó, mint 1500 emberről!

FENYVESI FÉLIX LAJOS

1982 FEB 1 6

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ezben, 7-es), a Volán legveszélyesebb játékosa kapura lő. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Nők

Sz. KSZV SE—Sz. Textilművek ORV 18-11 (7-7). V.: Varga J., Tricz. Ld.: Szécsi, Kovács 4—4, Ágoston, Konthenc 3—3, Rácz, Szirovicza 2—2, illetve Gajdácsi 3.

Sz. Textilművek—HÓDGÉP-Kiskundorozsma 16-11 (9-4). V.: Dzsipoff, Kiss S. Ld.: Fohsz, Török, Bozsó 3—3, Tóth, Balázs 2—2, illetve Fődi, Hegedűs 4—4.

Sz. Tanárképző—Csongrádi Építők-Spartacus 25-13 (12-7). V.: Érdi, Kalász. Ld.: Somogyi 13, Laczó 4, illetve Gát 5, Molnár 4.

látottakat:

— *Látványos, színvon*
nap során. Örülünk a fiata
harcosságukkal nagymérté
színvonalának emeléséhez.

Minden fegyvernember
jutott a körzeti bajnokság
senyt kivéve (a kevés részt
és második fokán végzett,
zett.

Részletes eredmények,
Rácz Zoltán (HVSE) 8 győz
Postás) 6, 3. Flack Attila (Sz
bajtőr, 29 induló: 1. Kopasz
ritz Miklós (mindhárom Szeg

Vasárnap, női tőr, 17
(HVSE), 2. Vecsey Éva (HVS
tás). Férfi tőr, 28 induló: 1. dr. Bellért Ákos (HVSE). 2. Rácz Zoltán (HVSE), 3. Kopasz György (Szegedi Postás).

MITRIK LÁSZLÓ

RÖVIDEN

A Mar del Plata-i nemzetközi sakkverseny ötödik fordulójában Portisch Lajos folytatta nagyszerű szereplését, a világos bábukat vezetve legyőzte az amerikai Seirawant. A bajnok Karpov játszmája Timman ellen függőben maradt. A verseny élén Portisch áll 4,5 ponttal.

⊙

A női kézilabda EK első negyeddöntő mérkőzésén a Vasas 40—20 (22—10-re) győzött Hágában, a holland bajnok Hellas Den Haag csapata ellen.

⊙

Az elmúlt hét végén több fedettpályás atlétikai világcsúcs született Dortmundban az NSZK fedettpályás bajnokságán Erwin Skamrahl 200 méteren 20.99 mp-cel a világ legjobb eredményét állította fel. Ottawában a női 3 ezer méteren a norvég Grete Waitz 8:55.5 percre javította az eddigi legjobb eredményét. Leann Warren 800 méteres női futásban 2:05.8 percre állította fel a világrekordot. Női magasugrásban Colleen Renstra két méterrel lett a világ legjobbja.

⊙

Tbilisziben a nemzetközi cselgáncs versenyen az abszolút kategóriában Ozsvár András bronzérmet szerzett. A magyar versenyző mindössze a győztes japán Szaitó-tól kapott ki.

Totónyeremények

A 7. fogadási héten 13 és 13 plusz 1 találatos szelvény nem volt. A nyeremények — a nyereményilleték levonása után — a következők: 12 találatos szelvény 371 darab, nyereményük egyenként 15 019 forint. A 11 találatos szelvény 1493 darab, nyereményük egyenként 1493 forint. A 10 találatos szelvények száma 14 684 darab, nyereményük egyenként 228 forint.

A telitalálatos szelvény a következő lett volna: 1, 1, 2, 2, x, 2, 1, x, x, 2, 1, x, x, 1.

I
R
t hirdet:
tó
nűszakos)
akos) **munkakörbe.**
rosilov utcai telepén.

Felvételre keresünk

autóvillamossági szerelőt, autószerelőt,
mezőgazdasági gépszerelőt, hegesztőt,
csatornafenntartó gépre és vonóvedres kotróra
vizsgázott nehézgép-kezelőket.

Jelentkezni lehet:
Tisza—Maros szög Vízgazdálkodási Társulat,
Hódmezővásárhely, Móricz Zs. u. 17.

Barkácsolók boltja
Hódmezővásárhely,
Bajcsy-Zsilinszky u. 24.
Rézkilincsek, szegek,
csavarok, zárak,
ajtó-, ablak-légszigetelő,
kéziszerszámok,
szerszámnyelek,
lakásfelszerelési cikkek,
előszobafalak, cipőtárolók,
esztergált függönykarikák,
ruhafogasok, polcok,
makraméhoz fakarikák,
színes golyók, fonalak,
textíliára vasalható
matricák.
ÁRENGEDMÉNY: 10—40%.
Takaró-, szegő-, burkoló-
és képkeretlécek,
öntapadós matricák,
Nyitva: 9—17 óráig,
szombaton 8—13 óráig.
KÁROLYI ZOLTÁNNÉ
kiskereskedő

CSIKÓS ANDRÁS

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSAI:
1973. Hódmezővásárhely, Szentes, Budapest; 1974. Békéscsaba; 1975. Budapest, Fényes Adolf Terem; 1976. Pécs, Ferenczy Terem; 1977. Szigetvár, Szentes, Budapest; 1978. Szeged, Gulácsy Lajos Terem; 1979. Szentendre; 1980. Kalocsa, Veszprém, Dési Huber Terem; 1981. Gyöngyös; 1983. Hódmezővásárhely; 1984. Budapest, Csók István Galéria; 1986. Kaposvár, Bernáth Aurél Terem; 1987. Baja; 1988. Budapest, Csók István Galéria.
Külföldön: Ausztria, NSZK, Jugoszlávia, Lengyelország, Szovjetunió, Hollandia, Japán, Franciaország

CSOPORTOS HAZAI TÁRLATOK:
Hódmezővásárhely, Őszi Tárlatok; Szegedi Nyári Tárlatok; Hatvani Tájfestészeti- és Portré Biennálék; Alföldi és Délalföldi Tárlatok.

Fk.: Tóth Pál István

CSIKÓS ANDRÁS

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

CSIKÓS ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1988. NOVEMBER 3-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
DR. DÖMÖTÖR JÁNOS
A TORNYAI JÁNOS MÚZEUM IGAZGATÓJA

MEGTEKINTHETŐ
1988. NOVEMBER 3—12.

MUNKÁCSY MIHÁLY TEREM
BÉKÉSCSABA, TANÁCSKÖZTÁRSASÁG U. 29/33.
CSIKÓS ANDRÁS

CSIKÓS András fertő

Csikós András kiállítása: Hódmezővásárhely, Tornyai J. Mús., 1984 febr. 5. / [bev. Dömötör János]. – Hódm.: Tornyai Mús. 1984 [8] p. ill

CSIKÓS András

TÓTH Attila: Tanyazsoltárok.[1] = Müvészet, XXV.évf. 8.sz. 1984 54 - 56.p. ill.

[1]: Csikós Attila kiállitása,Tornyai János Muzeum, Hódmezővásárhely 1984. II.4-III.31. =

Csikós András.

Alföldi Tárlat Békéscsabán

M. Nemzet

1987. IX. 12.

Csikós András

Csikós András: Este a város szélén

Magyar Nemzet 1987. IV. 16.

Az International Nederlanden Group multinacionális holding legsikeresebben indított vállalkozása az N-N Magyarországi Biztosító Rt.

Az N-N Magyarországi Biztosító Rt. Gyöngyösi Igazgatósága

pályázatot hirdet

az alábbi munkakörök betöltésére:

- **Adminisztrátor (asszisztens)**
- **Pénzügyi és befektetési tanácsadó**
- **Üzleti igazgató**

Folyamatos hazai és nemzetközi továbbképzési rendszerünk az Ön szakmai sikereinek záloga lesz. Ha Ön egy sikercsapat tagja kíván lenni további felvilágosítást ad

munkanapokon 8-16 óráig Pál Lajosné irodavezető. Tel.: 37/312-042

(10990)

HEVES MEGYEI VÁLLALKOZÓI KÖZPONT

A Heves Megyei Vállalkozói Központ (Eger, Dobó tér 6/A. Tel.: 36/410-724, Fax: 36/413-265)

minden héten az alábbi témákban és időpontokban ***ingyenes*** tanácsadói szolgáltatással várja a vállalkozókat, illetve a vállalkozni szándékozókat:

jogi kérdések, cégalapítás	hétfő	14-16
bank, hitel	kedd	14-16
vállalkozások környezetvédelme, környezetvédelmi vállalkozások	kedd	14-16
könyvitel, TB, adó	szerda	14-16
mikrohitel	kedd	9-15.30
	csütörtök	9-15.30
adatbázis szolgáltatás, üzlet és üzleti partner közvetítés	kedd	14-16
	csütörtök	14-16

(10933)

A MEGÉRKEZÉS BIZTONSÁGÁÉRT!

BÉRELJEN AUTÓT A MAGYAR AUTÓKLUB MŰSZAKI ÁLLOMÁSAIN!

EGER Kistályai u. Tel: 36/310-437
GYÖNGYÖS Ipar u. Tel: 37/311-097

IGÉNYELHETŐ TÍPUSOK:

PEUGEOT 309-es diesel,
LADA COMBI, LADA SEDAN,
FIAT TIPO

TARTÓS BÉRLET ESETÉN KEDVEZMÉNY!

(10777)

ORSZÁGÚTI SEGÉLYSZOLGÁLAT TEL: 088

- Rajzolj egy autót a családnak, vagy vidd el őket nyaralni a Neckermannal.

Gyermekrajzverseny

1. díj: Egy Új Twingo
2. díj: Családi utazás a Neckermannal

és további értékes nyeremények!

- A „nagyok" megismerhetik és kipróbálhatják az Új Renault 19-t.
- A Fesztivál ideje alatt **10%** előleg befizetése mellett új Twingót, Cliót, Renault 19-t, vagy Express-t vásárolhat.

TWINGO ..... 995.000.- Ft-tól
CLIÓ ..... 1.150.000.- Ft-tól
R19 ..... 1.330.000.- Ft-tól

„SHICK-R" KFT. Gyöngyös, Róbert K. u. 2/4. 37/313-188
TOP-CAR KFT. Eger, Deák F. u. 64. 36/413-808, 413-550

RENAULT ÉLMÉNY VELE ÉLNI

TÖLTŐÁLLOMÁS, ÜZEMANYAGTÁROLÓ

építők és üzemeltetők figyelmébe!

Ajánljuk világcégek alábbi termékeinek szállítását: átfolyásmérők, víztelenítő szűrők, szivattyúk, kompresszorok, gumitömlők minden méretben, tömlőcsatlakozók, ZVA automata töltőpisztolyok, csepegésmentes kuplungok, biztonságtechnikai felszerelések, továbbá töltőállomások berendezései és tartozékai.

MINEN Kft.
1027 Budapest
Csalogány u. 13-19/B. fsz. 1.
Tel.: 202-7705 Tel/fax: 115-9551

(10650)

Vásároljon

A Gödöllői Tangazdaság Részvénytársaságtól (2100 Gödöllő, Tessedik S. u. 2.; 2101 Pf.: 389.)

jó minőségű fémzárolt, őszi, kalászos vetőmagvakat.

Ajánlatunk:

*** őszi búza: Martonvásári 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, és 07-90-es, valamint**
*** őszi tritikalé: TEWO, PRESTÓ és MONIKÓ fajták.**

Vetőmagvaink árai:

*** őszi búza: szaporítási foktól és minőségtől függően 1.350,- Ft - 1.800,- Ft/100 kg,**
*** tritikalé: 1.300,- Ft - 1.650,- Ft/100 kg.**
Csávázva + 300,- Ft/100 kg (külön kell igényelni)
Fenti áraink az ÁFÁ-t nem tartalmazzák.

Érdeklődésüket és igényeiket várjuk
telefonon: (28)330-133; (28) 310-738
telefaxon: (28) 330-134 és
telexen: 285357 számon.

Ügyintézőink:
Fischl Vilmos kereskedelmi ov.
Ajtai Attila vetőmagüzem igazgató.

(10113)

Munkanélküliek és pályakezdő fiatalok figyelem!

A Grammatica BT. *„Házvezetőnő képző"* tanfolyamot indít a Munkaügyi Központ támogatásával. A tanfolyamon az alábbi ismereteket sajátítják el többek között:

- gazdasági ismeretek,
- vendéglátás
- idegenforgalom,
- gépírás, számítástechnika,
- idegennyelv stb.

A végzett hallgatók szakiskolai bizonyítványt szereznek. Jelentkezés, felvilágosítás az Eger, Városi Munkaügyi Központban.

(9812)

FÉG MINTATEREM

Eger, Ady Endre u. 4. Tel.: (36)413-903
Nyitva: h-p 8-17 óráig, szo. 8-13 óráig

GÁZKONVEKTOR VÁSÁR!

GF 25 parapett	**18.934** Ft
GF 25 kéményes	**16.830** Ft
GF 30 parapett	**21.458** Ft
GF 30 kéményes	**19.915** Ft
GF 35 parapett	**20.196** Ft
GF 35 kéményes	**18.092** Ft
GF 40 parapett	**24.824** Ft
GF 40 kéményes	**23.422** Ft
F8/50 parapett	**23.281** Ft
F8/50 kéményes	**21.178** Ft
F-25 falifűtő	**8.275** Ft

Kivitelezőknek, viszonteladóknak további kedvezmények!

EAST WEST EGER

Minőségi áruk kedvező árakon!

ENGEDMÉNYES ŐSZI VÁSÁR

az EGER EAST-WEST KERESKEDELMI RT. ruházati üzleteiben.

Ajánlatunk:	Régi ár:	Új ár:
Férfi pamut pizsamák, hálóingek	1.350.-	990.-
Női pamut hálóingek, pizsamák	1.350.-	790.-
Női frottír köntösök (osztrák import)	3.290.-	2.690.-
SENIOR pamut pulóverek felnőtt méretben	1.600.-	1.290.-
SENIOR szabaidőruhák	2.990.-	2.290.-
Férfi pamut kardigán	1.100.-	690.-
Pamut szabadidőruha (zöld, kék, piros, fekete)	1.590.-	1.190.-
Bakfis, hosszított pamut póló	1.590.-	1.190.-
Osztrák nyakkendő	1.190.-	490-890.-
Gyermek zoknik	60-100.-	45-60.-

... és még sok minden, amire Önnek szüksége lehet.

Várják üzleteink a megye három városában:

Egerben:
Juventus gyermekruházat, Aranypók divatáru, Napsugár Áruház, Domus Áruház ruházati osztály

Gyöngyösön:
Fenyő Áruház, Ciao Ragazzo

Hatvanban:
Nívó Divat és a Cipőbolt

(10919)

DHL WORLDWIDE EXPRESS®

A DHL Magyarország Kft. – nemzetközi légi express futárszolgálat –, rohamosan fejlődő vidéki hálózatának kiépítéséhez

TERÜLETI KÉPVISELŐI

pozícióba munkatársakat keres.

Feltételek:
- főiskolai/egyetemi végzettség
- 25-35 év közötti életkor
- dinamikus, határozott fellépés
- angol nyelvtudás.

A kereskedelem illetve marketing területén szerzett gyakorlat előnyt jelent.

Amennyiben tagja szeretne lenni egy sikeres, lendületes team-nak, úgy kérjük, hogy angol nyelvű fényképes önéletrajzát az alábbi címre küldje el:

DHL Magyarország Kft. 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.
Dr. Mezőkövy András - Oktatási- és Személyügyi igazgató

(10976)

Eladó

Mátraszentistvánban, a Vaskút u. 26. sz. alatti

7431 m²-es telek a rajta lévő épületekkel (régi iskola) együtt.

Eladási ár: 4 millió Ft

Érdeklődni lehet:
Mátrai Erőmű Rt. Szociálpolitikai osztálya
3272 Visonta, Pf.: 21.
Telefon: 37/328-001/41-22 mell.

(10977)

Községi számvetések a visontai munkákról

A jövő hét *csütörtökjén* értékeli a visontai önkormányzat *képviselő-testülete*, illetve a *polgármesteri hivatal* elmúlt négy évi munkáját. A „községatyák" egyidejűleg az *önkormányzat vagyonának és vagyongazdálkodásának szabályozásáról* szóló rendelettervezetről is tárgyalnak.

Új tanévtől igazgató a markazi iskolában

Az új tanévtől új igazgatója van a Markazi Általános Iskolának, *Szekrényes Géza* személyében. A *régi helyi pedagógus* korábban volt már községi vezető is, de saját intézetének élén most áll *először*.

Rédei építkezések újabb útlezárásokkal

A nagyrédei szennyvízvezeték építése miatt további szakaszos útlezárások történnek. A közlekedők a *Szabadság*, a *Hunyadi* és a *Fő út* vonalán számolhatnak átmeneti kellemetlenséggel.

Százezres segítség domoszlói öregdiáktól

Önkormányzati támogatással, tanári és diáksegítséggel születik a Domoszlói Általános Iskola *új könyvtára, számítástechnikai és nyelvi laboratóriuma*. Legutóbb az intézet egyik régi tanulója, *Safranka Imre* vállalkozó kerek 100 ezer forint adománnyal könnyítette az elképzelések megvalósítását. A létesítmények már befejezésükhöz közelednek, rövidesen átadják rendeltetésüknek.

Mátraaljai kiállítások művészetkedvelőknek

A mátraaljai művészetkedvelők több kiállítást is élvezhetnek ezekben a napokban. A gyöngyösi Richter Gyógyszertárban a *Siroki Általános Iskola* növendékeinek legsikerültebb rajzaiból láthatnak bemutatót az érdeklődők, a Mátra Művelődési Központ galériájában a *nemzetközi gyermekrajz-pályázat anyagából* tekinthetnek meg válogatást, míg az abasári községházán mától egy héten át *Sisa József zománcművész* figyelemkeltő, érdekes munkái láthatók.

Negyven év a színház világában – emlékezik az együttes vezetője

Negyven év. Nem is oly rég ez a két szó különleges értelmet nyert. Az „elmúlt", az „átkos" jelzőkkel összekapcsolva illett morcosra vonni a szemöldököt, vagy gúnyosra biggyeszteni az ajkat, de semmiképpen sem gondolni arra, hogy ezekben az évtizedekben is lehetett boldogan élni. Pedig a boldogság nem függ politikai rendszerektől. Jankovits Jenő negyven éve dolgozik az amatőr színjátszó-mozgalomban. S boldog ember. Munkája elismeréseként az idén májusban Gyöngyös Város Önkormányzata Pro Civitate-díjjal jutalmazta, míg az általa vezetett Gyöngyösi Játékszín Egerben a „Heves Megyéért" kitüntető díjban részesült augusztus 20-a alkalmából.

– 1948-ban jöttem át *Losoncról Gyöngyösre*, mert Szlovákiában akkor megszüntették a magyar nyelvű oktatást – mondja. – Az általános iskolát már itt fejeztem be. *Miskolcra* kerültem a Gépipari Technikumba, de ekkor már a *színpad* is érdekelt. Inkább nem ettem, de bérletet váltottam a Miskolci Nemzeti Színházba. Kitűnő társulata volt abban az időben! Nagyon sokan jöttek le játszani Pestről is, akik ott nemkívánatossá váltak. A művészvilág bohém légköre rám is átragadt. Szerettem a szabadságot. Inkább aludtam albérleti szobában, matrac nélküli sodronyozott ágyon, semmint a kollégium zárt, fegyelmezett szobáiban. 1953-ban érettségiztem, utána hazajöttem Gyöngyösre. Életem első és egyetlen munkahelye a *Gyöngyösi MÁV Kitérőgyártó Üzem*. Itt állítottam össze 1954-ben egy *esztrádműsort*, amelyben benne volt *Beethoven* kürtszonátája, *Muszorgszkij* Bolhadala, a *Nabucco* Rabszolga-himnusza, stb. Az akkori üzemi pártvezetés kétségbe volt esve, hogy *nem csasztuskákat* lát a színpadon. Micsoda dolog ez – mondták –, az élenjáró dolgozóknak bolháról énekelni?! A Nabuccót pedig *egyházi műnek* tekintették. A műsort felküldték a megyei pártbizottságra. *Putnoki*, aki akkor ott agit. prop. vezető volt, megdicsérte a műsort, s ez önbizalmat adott.

A következő évben *Jakkel Miska* barátom biztatására belefogtunk Schubert *Három a kislány* című zenés darabjába. *Ez már igazi siker lett!* A bemutatót *Vámosgyörkön* tartottuk a régi művelődési házban, majd *szériában harmincszor* játszottuk. Azután jött '56. A gyár éppen sztrájkolt akkor, amikor mi Huszka *Lili bárónőjét* próbáltuk. A következő év elején, amikor lecsillapultak a kedélyek, mi már *jártuk vele a vidéket*. Ez az előadás 50-es szériát élt meg. Az emberek nevetni akartak, felejteni. Nem győztük a meghívásokat elfogadni, annyi pénzt kaptunk, hogy még *zongorát* is tudtunk venni.

Aztán jött a tévé is. Rá kellett jönnünk, hogy az amatőr mozgalomnak nem az az elsődleges célja, hogy színházasdit játszszon, hanem hogy *keresse meg a közönségét*. A felejtéshez az is hozzátartozott, hogy ha egy ország leül a tévé elé, nagyon nehéz onnan kimozdítani. Koncepciót váltottunk. Ki kellett menni a laktanyákba, üzemekbe, üdülőkbe, az utcára, hogy a közönséget ne veszítsük el. *A repertoár is módosult*. Az egész estét betöltő darabok helyett a *kisebb, de intellektuálisabb irodalmi összeállításokra* helyeztük a hangsúlyt. Az amatőr mozgalom törvényszerűen ment el ebbe az irányba, hiszen például a Csárdáskirálynőt nem lehet egy hegedűvel eljátszani, mert az egész színvonaltalanná válik. Szakmailag is lépést kellett tartani a korral. A hatvanas évek elején elvégeztem Miskolcon egy kétéves, úgynevezett *rendezői akadémiát*. Nagyon jó tanáraim voltak, sokat tanultam dramaturgiából, beszédtechnikából, helyzetgyakorlatokból. Ekkor vált tudatossá a *rendezés* számomra.

– *Gondolt valaha is arra, hogy hivatásos rendező legyen?*

– Ha *különbözeti vizsgát* teszek, akkor az *„A" kategóriát* is megkapom, s hivatásos rendező lehetek, de nem akartam otthagyni a tanult szakmámat sem. Ugyancsak a '60-as években végeztem el a *Műszaki Főiskolát*. Megtörtént, hogy délelőtt mechanikából szigorlatoztam, este pedig főpróbát tartottam az Orczy–kert színpadán, Gyöngyösön. Visszatekintve, rengeteg élmény kötődik az elmúlt 40 évhez. Nagyon sok hivatásos művésszel dolgoztunk együtt: *Kiss Manyi, Leblancz Győző, Moldován Stefánia, Sólyom Nagy Sándor, Somogyvári Rudolf*, hogy csak néhány nevet említsek. Ezzel együtt a hatvanas évek elejétől *bizonyos műfaji keresések* is történtek a Játékszínen belül: zenés színpadi művek, pódiumjátékok, teljes estét betöltő prózai színpadi művek, szerkesztett irodalmi műsorok voltak a repertoárban.

– *Melyek a legemlékezetesebb előadások?*

– Nagyon sok volt, például 1961-ben, amikor Fehér Klára *Nem vagyunk angyalok* című darabját adtuk. Már csontig lerágtuk a darabot, amikor arra gondoltunk, meghívjuk egy-két előadásra *Kiss Manyit*, aki Pesten a *Madáchban játszotta ezt a darabot*. Elvállalta. A simító próbán nem akart játszani, de képtelen volt megállni, hogy fel ne menjen a színpadra. Frenetikus élmény volt vele játszani! Mondanom sem kell, hogy *két telt házas előadást* adtunk az akkori művelődési házban, még a Török Ignác utcában. Aztán az Orczy-kert szabadtéri színpadán, a hatvanas évek második felében a *János vitéz, a Háry János, a Parasztbecsület*... Több ezer ember látta ezeket az előadásokat. Itt kell megemlítenem *Záborszki József* nevét, aki a helyi Zeneiskola igazgatójaként rendkívül sokat segített.

– *Voltak-e holtpontok a negyven év során?*

– Voltak nehéz időszakok. Említettem a tévé megjelenését. Nagyon nehéz volt visszahozni a közönséget. Aztán ezt is túléltük. Anyagilag még mindig *nyereségesek* vagyunk a Mátra Művelődési Központban. A *szabadtéri színpad hiánya viszont nagy érvágás*.

A kitüntetéseknek természetesen nagyon örülök. Úgy érzem, méltó elismeréseink.

Mi azonban már a következő feladatokra koncentrálunk. Nemrég jöttünk haza Erdélyből, ahol a *perkői búcsúban* nagy sikerű előadást adtunk. Szeptemberben pedig Szlovákiában turnézunk. Továbbá készülünk arra a decemberi eseménysorozatra, ahol a helyi közönségnek újra számot adhatunk arról, hogy *hol tart ma a Gyöngyösi Játékszín, 40 évvel a megalakulása után*.

Nagy Gyula

Két saját stúdióval – rádió lesz Gyöngyösön

Addig, amíg zárt képviselő-testületi ülésen foglalkoztak a városatyák a *helyi televízió ügyével*, mert befektetőt találtak, *már-már rádióadó kezdi meg működését* Gyöngyösön. Igen, jól érti a tisztelt olvasó, a mátraaljai városnak ilyen is lesz, hogy az aktuális információkhoz a lehető leggyorsabban hozzájuthassanak az itt élők. S ez teljesen függetlenül sugároz majd a polgármesteri hivatalról.

Erről beszélgetünk az újabb gyöngyösi médiát finanszírozó – stílszerű nevű – *Média Kft.* ügyvezetőjével, *Láng Józseffel*.

– *Nevet adtak-e már a gyöngyösi rádiónak?*

– Egyelőre csupán az üzemeltető társaságnak van meg a neve. A rádióé még „titok", mert több céggel tárgyalunk arról, hogy esetlegesen a nevet reklámcélra eladjuk – mondja az üzletember.

– *Úgy hallottuk, hamarosan megkezdik adásaikat.*

– Igen, valóban úgy néz ki, hogy *szeptember végén, október elején* – nagyon ideális esetben – megszólal a gyöngyösi rádió.

A határidők nem rajtunk múlnak, különböző bürokratikus hatósági ügymenetnek a függvényei. Viszont *a stáb már nyolcvan százalékban együtt van*, legalábbis a kezdő csapat. Szervezünk majd egy *tehetségkutatót* is.

Kkiválogatjuk azokat a későbbi kollégákat, akik az úgynevezett profiktól átveszik majd a stafétabotot, és a továbbiakban önállóan készítik a rádió műsorait.

– *Kereskedelmi vagy közszolgálati rádióadóról van szó?*

– A gyöngyösi végül is *közszolgálati rádió* lesz, de kétségtelen, hogy az egyetlen bevételi forrása a *reklám*. Tisztában vagyunk azzal, hogy ez a rádió akkor tud reklámból bevételt elérni, ha hallgatják, úgymond népszerű, s *kommerszebb műsort* is sugároz... Nem engedhetjük meg magunknak, hogy például egy tanácskozást egy az egyben adjunk, vagy hosszabb ideig komolyzene szóljon.

Műsorainkkal *magas hallgatottságot*, s remélhetően nagy reklámbevételt kell elérni, ami a rádió fennmaradását biztosíthatja.

– *Hol lesz a stúdió?*

– A *„Vármegyeházán"* belül, a volt szakszolgálat emeleti részébe kerül a rádió, *két önálló stúdióval*, a mai kor csúcsát jelentő technikával. Az összeköttetést a *Sár-hegyen egy mikrohullámú lánc* biztosítja majd.

– *Milyen frekvencián sugároznak, és milyen nagy lesz a vételi körzet?*

– A frekvencia olyan ultrarövidhullámú sávban lesz, hogy a nyugati–keleti URH-n *akár a régi, akár az új rádióval lehet venni az adást*. A vételi körzet szempontjából az egyik legéletképesebb rádió lesz a most szerveződő gyöngyösi.

Ez annak a speciális helyzetnek tudható be, hogy *Gyöngyös közigazgatási határa Kékestetővel ér véget*. A törvény pedig azt mondja, hogy a *közigazgatási határtól számított 5–8 km sugarú körben lehet rádiót működtetni*. S ez esetünkben azt jelenti, hogy ezen a körön belül *tökéletes sztereó hangzás lesz*, de például a Mátrában – csökkentett minőségben – még ezen a körön kívül is lehet hallgatni a műsort.

A már említett speciális adottságból kiindulva több lesz, mint városi rádió, a gyöngyösi.

– *Szignál van-e már, vagy ez is kötődik a névhez?*

– Jelenleg a reklámanyagok, s más műsorok, meg a szignálok készítése már folyik. Két személy lesz, aki rádiós vagy tv-s múlttal rendelkezik, és nálunk fog dolgozni.

Az egyik *Szabrics Erika*, aki a Magyar Rádiónál, illetve az MTV-nél van, a másik rádiósunk pedig egy Gyöngyösről elszármazott, volt egri városi tv-s, *Jónás Zoltán*.

Mindemellett még tárgyalunk négy neves rádióssal, akiket szeretnénk ide csábítani, legalábbis addig, amíg a szakmai fogásokat megtanítják.

– *Végül is a naponta reggel 5-től este 5-ig sugárzó gyöngyösi rádió nem kis befektetés. Mennyibe kerül mindez a Média Kft.-nek?*

– Tekintettel arra, hogy a rádió nem veszi igénybe az Antenna Hungária szolgáltatásait, mert önálló adója, antennarendszere, mikrohullámú lánca lesz két stúdióval, nagy valószínűséggel a *költségek 15 millió forint körül megállnak*.

Jártunk olyan stúdióban, amelyet 800 ezer, 1 millió forintból hoztak ki, s ebből látszik, hogy a gyöngyösi nem éppen az ország legrosszabb rádióstúdiója lesz...

Bízunk benne, hogy nemcsak izgalmas, szép elképzelésekről van szó, hanem az elmondottak valóban már a közeljövőben valósággá is válnak.

Korcsog Béla

Lakossági fórum a „Pacsirta"-telepről

A város képviselő-testületének határozata alapján elkészült az úgynevezett Pacsirta-telepi intézményközpont részletes rendezési terve. Csaknem *8 ezer négyzetméter nagyságú*, jelenleg beépítetlen területet érint a program, amely *intézmény és kereskedelmi központ kialakításával kapcsolatos*. Megvalósításával a térség középfokú ellátását biztosíthatják. Mint *Eperjesi László* főépítésztől megtudtuk: a beépítési terv *három fő épületegységet különít el*, a Platán és Hunyadi utcák közötti részen – egyebek mellett – régóta várt áruház is lesz.

Az elképzelésekről Gyöngyösön *hétfőn délután 5 órától* az 5. számú általános iskolában lesz *lakossági fórum*. Várják az érdeklődőket!

(k. b.)

Patai nosztalgia-találkozó – elszármazott falubeliekkel

Nem mindennapi rendezvénynyel, nosztalgia-találkozóval teszi a *mai* napot emlékezetesebbé *Köteles Ilona*, a művelődési ház igazgatója *Gyöngyöspatán*.

A községből elszármazottakat várják a településen maradottak, akik közül *Tóth Elemér plébános* előbb bemutatja a vendégeknek az időközben megújult, megszépült műemlék templomot, majd a kultúrcentrumban *Búzás András gyergyói művész* kiállításának megnyitásával örvendeztetik meg a látogatókat. Az alkotó művei a budapesti OTP-galériából kerülnek a faluba, hosszabb bemutató után.

Közös ebéd után sétán – és lovas kocsiról – tájékozódnak a meghívottak a település változásairól. Kirándulnak a Vártetőre, koccintanak a volt tsz-pincében, s megkóstolják a magántermelők borait is meg-megállva, netán leülve a hordók mellett. Visszafelé a *rokonokhoz, ismerősökhöz* is benéznek egy kis szóváltásra – egészen a *vacsoráig*.

Mivel este ismét asztalhoz ülnek a művelődési házban, ahol *folytatják a még délben kezdett beszélgetést* az elmúlt évtizedek történéseiről, s a *barkochbás találgatást* arról, hogy voltaképpen ki is, aki ezt vagy azt mondja, miután *néhány vendéggel igen sok év után most találkoznak újra*.

S mi más is tehetné még feledhetetlenebbé a viszontlátást? Természetesen *lesz tánc is* – a „végkimerülésig".

Művészi festmény – detki képeslapon

A közelmúltban *Detk* is azon mátraalji községek közé lépett, amelyek *újból* képeslapot jelentettek meg a településről. Vállalkozása azonban szokatlanabb, mint amikkel eddig találkozhattunk.

Az ismertebb összeállítás – *mozaik* – mellett az önkormányzat más megoldást is választott. A faluban már kiállítással is szerepelt művész, *Csikós András* egyik kedves festményét, a detki Nagyhídról készült munkát fényképeztette lapméretre.

Háttérben a templommal, s néhány házzal: rendkívül kifejező a megjelent falurészlet az üdvözlethez.

Minden bizonnyal szívesen vásárolják Detken, ha néhány sorban akarnak üzenni a távolabbra szakadtaknak.

Csizós András

festőműrén

Repro: Várazó
olaj, vászon 60x100 cm
1973

Terebes Gábor
ajánlé

Műrénet
1979 dec.

Tiszatáj, 1990.7.sz.

hol születni,
meghalni kényszerülünk,
csak a sámán
tülekszik fel az égbe,
visszaúton
szétnéz az eleven
vizek fölött, a fényes
zsombékon, számlálni
kezdi a lúdfészkeket, ej,
sámán, sámán, hisz mindenütt
kékesfehér tojások,
köldökükből előforognak a
repülés páros jelei, s a szűz
szedervirág köldökéből az
egyféle sokaságé,
selyemkóró szöszeit fújják szerte
és rengetik az ősz tömött
szélzsákjai az elhagyott
repülőtér betonján,
a torony tört ablakai izzanak,
póktojások ringatóznak, felhők
árnyéka vonul az
ebihalak feltételezett
horoszkópján,
pólingfészket vizsgál át a létre
merőleges fény,
űrlapján nagy összevissza lárma,
lúdpihe, gyapjúszál és egy gomb a
pilóta jelmezéről.

CSIKÓS ANDRÁS GRAFIKÁJA

SIMAI MIHÁLY

A háziőrizet végnapjai

voltál
verembe esett állat
voltál lépvesszőn vergődő madár
voltál rengő föld
megtiport kokárda
voltál üzenet meggyújtott papíron
voltál sóvárgás
voltál csönd-remény
— voltál?
— nem voltál!
— — te sehol se voltál
csak itt
e házban
e komor falak közt
— nem voltál
nem lehettél nem lehetsz
más dönti el mi volt a múltad
s hogy a jövőd mi lesz

*

a tehetetlenség
világnagy ólomajtó — —
a csillapíthatatlan fájdalom — — —

rácsokkal szálazott üveg
mögött az utca
az utcán
az őr
az őrön túl
az élet
— — röpködő szabad
mozdulatok
és égszínkék szavak
szél-ölelés
és szárnyas nevetés
az őrön
túl
az Élet
— vagy — —
— ki tudja — — —
(talán csak őrült képzelgés
hogy él
az Élet még

Tiszatáj 1990. 7. sz.

gondolatainak eresztékei közül is elő-elővillan az agysejteket bizsergető humor: „Illés Béla hosszabb betegszabadságra elvonult az Irodalmi Újság főszerkesztői székéből, ami hasznára vált a hetilapnak."

Interjúi és tanulmányai mellett találunk a kötetben róla szóló írásokat is. A hetvenedik születésnapjára összeállított kéziratos emlékkönyv néhány szerzőjének (Németh Lajos, Konrád György, Litván György) tisztelgő gondolatait. És ő is közzétesz néhány rövidebb lélegzetű szöveget. Azt, amelyben az ifjabb pálya-, küzdő- és börtöntársat, Tánczos Gábort búcsúztatja, azt, amellyel az idősebb pálya-, küzdő- és börtöntárs, Donáth Ferenc síremléke előtt tiszteleg. A beszédet, amit Bibó István sírjánál mondott, akinek hiányát most érezzük igazán torokszorítóan, és a Nagy Imre kései ravatalánál, negyedmillió ember harangzúgásos és csöndet visszhangzó előterében elhangzott szavait: „Nagy Imre üzenete ma időszerűbb, mint valaha. Csak a különbözőképpen gondolkodók és cselekvők kölcsönös türelme és engedékenysége, az előlegezett bizalom szellemében ragadhatjuk meg a kivételes, biztató lehetőséget, csak így valósíthatjuk meg a történelmi feladatot, csak így biztosíthatjuk a békés átmenetet egy európai, korszerű, szabad és demokratikus társadalomba. (...) Szabad hazát, jogállamot, tisztességes megélhetést. Olyan demokratikus, szociális, igazságos és törvényes társadalmat, amilyent a felkelt nép 1956 októberében megálmodott, és amely valóban az intézményes rend és a béke országa lesz." *(Szabad Tér Kiadó, 1989.)*

KOVÁCS ISTVÁN

CSIKÓS ANDRÁS GRAFIKÁJA

kóczi Ferenc teremtette meg. Ez a sajátos életrajz egyben a XX. századi magyar történelemnek is leírása, s alfejezete a II. világháború alatti és az azt megelőző, azt követő kommunista mozgalomnak. 1945 után ez a Vörös Hadsereg által *futtatott* párt a meghatározóból egy éles vágással kizárólagos alakítója lett történelmünknek. Vásárhelyi Miklós szentenciaszerű tömör jellemzését adja egykori főszereplő elvtársainak. Rákosi —: „Eredetileg értelmes ember lehetett; '45 után, kivált pedig '49 után szörnyeteg lett belőle." Gerő —: „tőrőlmetszett bürokrata volt, igazi fanatikus, és csak a munka érdekelte, meg természetesen a hatalom." (...) „...nem is ember, inkább gép..., aki nem tudta, milyen egy rendes ebéd, milyen a jó bor, milyen a jól szabott ruha." (Ezzel Vásárhelyi többet elmond róla, mintha oldalakon át ismertetné spanyolországi hóhértevékenységét.) Rajk —: „Bonyolult alkat volt: politikai szempontból ... szigorú, merev és fanatikus, személyes kapcsolataiban viszont nagyon szívélyes és baráti..."

Igen, a kommunista vezetők jellemzésénél rendre ismétlődő jelző a „fanatikus". Nagy Imre esetében ez „rajongó"-ra finomodik. Nagy Imrét mindenekelőtt a tetteivel jellemzi. Teszi ezt annál inkább, hogy leszámolhasson azzal a primitíven historizáló zsurnalizmussal, amely Kossuth, Széchenyi, Görgey beskatulyázása óta oly kényelmessé komputerizálta a magyarság történelmi tudatát. Nagy Imre esetében a jól ismert lemez az, hogy tiszteletre méltó, becsületes idealista volt ugyan, de politikai (bal)lépései nem arról tanúskodnak, hogy kiemelkedő államférfi lett volna. Vásárhelyi Miklós interjúiban, de főként *Az első meghiúsított reformkísérlet* című átfogó esszétanulmányában meggyőző képet rajzol Nagy Imréről, a kiemelkedő politikusról, vezetőről, akinek 1953 júliusától kezdve híve, majd munkatársa lett. Miben látja az általa bevezetett reformok jelentőségét? „Nagy Imre erélyesen és eredményesen harcolt, politizált, cselekedett, és másfél esztendő alatt olyan változásokat eszközölt, amelyeknek hatása máig elevenen él. A rendszer reformjának gondolata és lehetősége az első Nagy Imre-kormány tevékenysége idején bontakozott ki. Bizonyítják ezt az első elhatározások, a konkrét intézkedések és a szellemi légkör, amelyben politikusok, írók, újságírók, szakemberek, tudósok újra szabadabban kezdtek gondolkodni, vitatkozni, alkotni" — írja egyik összegző értékelésében. Bő teret szentel annak a drámai harcnak a bemutatására is, amelyet Nagy Imre a machiavellista módon fondorlatos Rákosival és a mögötte felsorakozó sunyi funkcionárius gárdával, továbbá a vele szemben mindig ellenségesebb moszkvai párt- és államvezetéssel vívott.

Mindezzel együtt Vásárhelyi nem csinál Nagy Imréből elmozdíthatatlan, patetikus pózban álló ércszobrot. „Nagy Imre meggyőződéses, sőt rajongó kommunista volt. Hitéből fakadt konoksága és optimizmusa" — írja róla.

Harmincöt évvel előzte meg a korát, de úgy, hogy mégis *ő* volt annak „óramutatója". Nem ő sietett, a Szovjetunió vezette béketábor volt az, amelyik végzetesen elkésett mindenről, ami a nagyvilágban végül is haladónak mondható. Ha a Nagy Imre által kezdeményezett reformokat nem torpedózza meg Rákosi és klikkje, majd az őt bitófára küldő nemzetközi kommunista szolidaritás, eleve nem bukdácsolunk bele a szocializmusnak ebbe a gigantikus kollektív munkagödrébe, amelyből — miután fölnézhetünk — döbbenünk rá, hogy szakadékban vagyunk.

Vásárhelyi Miklós a halálosan komoly dolgokról is nyugodt derűvel tud szólni. Mint aki birtokába jutott valamiféle lényeges titoknak. Komorabb

Csikós Antónia
Csikós Attila

K. CSIKOS ANTONIA:

50. Pastel — Pasztell — — — — — — — — — — 2.500.—
51. Pastel — Pasztell — — — — — — — — — — 2.000.—
52. Pastel — Pasztell — — — — — — — — — — 2.000.—

CATALOGUL

EXPOZIŢIEI

SOCIETĂŢII PICTORILOR DIN BAIA-MARE

CLUJ 13–23 APR. 1930

KATALOGUS

A NAGYBÁNYAI FESTŐK TÁRSASÁGA KIÁLLITÁSA

CLUJ KOLOZSVÁR 1930 ÁPR. 13–23

Preţul catalogului: 20 Lei — Katalogus ára: 20 Lei

Minerva Rt., Cluj-Kolozsvár. 11000

K. CSIKÓS Autóma festő

CSIKOS ANTÓNIA, festő

Krizsán János festő özvegye. A nagybányai hagyományokat követő lirai tónusú művész, már 1919-ben itt festett. A régi iskola színharmóniája a képein. Közülük talán a legszebb a férje emlékére készült csendélet-"In memoriam Krizsán János",-Fekete repr. 5.old

TÓBIAS ÁRON: Látogatás Nagybányán 3.old

Művészet, Művészeti Magazin, 1971. 4.sz. Bp.

CSIKOS Antónia (Krizsán Jánosné) *144*
Debrecen, 1887. július 5.–Nagybánya, 1987. július 3.
Magániskolák, Nagybánya, festő

Banner Erdély

eit szemlélve a kortársak ennek be-
tak. A vértanúk emlékének megőrzé-
ú akták és a szenvedéstörténetek.
zemtanúk elbeszéléseire, jegyző-
a szenvedéstörténetek terjedelme-
ndék, erkölcsi tanúság, teológiai
gen szerzőjüktől. A kor komoly ku-
eket világosan el tudják különiteni
taitól, s ezáltal a kereszténység hő-
n keresztül hitelesen megismerhető.
rtanúaktákat tudatosan gyüjtötték
tt gyüjtemények az egyéni érdeklődés
kat a liturgikus összejöveteleket

Csikos Antónia

Már nem tagja a Képzőművészek Szövetségének.

A Ket, 1971. szept. 10. 2 esz. 37 m. 9 r.

MDK

Csikos Antoni

Ujjáalakult a Nagybányai Festők Társasága. Esti Kurir 1941. aug. 4.

MDK

K. Csikos Antónia

szerepelt a tárlaton.

"Virágzó gesztenyefák"

B.J.: Történményi tárlatok. Nagybánya.

Igaz szó 1963. febr. 279-280- lap.

MDK

K.Csikós Antónia, festő

24. Zazar[illegible] partján. Olf.

51. Virágos hegyoldal. " 6.l.

Bp.Műcs.- "A Magyar Müv.-ért." képzőm.kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat. 5.l. és 6.l.

Csikós Antónia

Kriczán János emlékére. (fotó)

A Két, 1971. szept. 10. 2. evf. 37. sz. 9 p.

Csikós Antónia

Tanára Réti volt a Deák-Ébner iskolában.

A Hét, 1971. szept. 10. 2 cf. 37 sz. 9 p.

Csikós Antónia

Pestről került Deák - Ebner iskolájába.

A Hét, 1971. szept. 10. 2 egy. 37 n. 9 p.

Csikós Antónia

A Nagybányai Festők Társaságának (NFT)
tagja volt.

A Het, 1971. szept. 10. 2. erf: 37 sz. 9p.

CSIKOS ANTÓNIA, festő, Krizaán János festő neje

Csikos Antónia: "In memoriam Krizsán János", című alkotása.-rekete repr. 4.old

Tóbiás Áron: Látogatás Nagybányán 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin , 1971.4.sz. Bp.

M.D.K.

Csikos Antónia festő

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagxbánya... Bp., 1954. 33o.L.

M.D.K.

Csikós Antónia festő

1912-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Rátt: Nagybánya... Bp. 1954. 329.l.

M. D. K.

Csíkos tutonica

1919-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 334.l.

Csíkos Antónia M.D.K.

1920-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp. 1964. 334.l.

K. Csikós Antónia

Zazar partján, olf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

K. Csikós Antónia MDK

Virágos hegyoldal, olf.

Mücsarnok 1942 [redacted]

Mücsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

M.D.K.

Csikós Antonia

Krizsán János festőművész felesége. "Nagybánya: Az ujjáéledt festőváros" cimmel megjelent közl. szerint több évtizede dolgoznak itt a művésztelepen és Csikós Antónia "..méltó társa férjének a művészetben is"-irja a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. aug. 7-13. V. évf. 32. sz.

Csikós Antónia.

a nagybányai kiállításon tájképeivel szerepelt. (említve.)

Utunk Kolozsvár, 1952. márc. 23.

M.D.K.

Csikós Antónia

1916.ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

M.D.K.

Csikos Antonia

1921-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954 334.1.

Csikós Antónia

M.D.K.

1917-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya,,, Bp. 1954. 332.l.

Csikós Antónia Berbő

M.D.K.

1915.ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.. Bp. 1954. 331.l.

-1- M.D.K.

CSÍKOS Antónia festő
Krizsán Jánosné

1904-5-től 1908-9-ig Deák-Ébner
Lajos női festőiskolájában tanult
[illegible] Képzőművészeti Főiskolán mitt
[illegible]14 évben Réti István festőosztá-
[illegible]ólogatta.

[illegible]gbánjára a Szabadiskolába 1909
[illegible]ától 1911-15 járt. /.

19131
Lyót [illegible]

-2- M.D.M.

CSÍKOS Antónia (Kvirsán Jánosné

Tajképek

Arckevék

: A nagybányai művész –

Bp. 1954. 265. l.

89., 91. l.

Csikós Antónia M.D.K.

1922-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya Bp.1954. 335.l

K. CSIKÓS Antónia festő

91 3. 62

Új Művészet

Csikós Antonia MDK

Kertrészlet, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállítás

K.Csikós Antonia, testöm. MDK

az ifju generáció tagjai. Bemutatta müvészetét Erdélynek az élen Thorma Jánossal.
Az élen haladna, ha ,ha elhatározásaiban merészebb lenne.

/B./: A nagybányai testök kiállitása Kolozsváron. Pásztortüz.- Szépirod.képes folyóirat.Kolozsvár. 1930.máj. 4. 216.1.

Csikos Anti MDK

Hugom arcképe, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

MDK

Csikós Anti

Réti I.: A harminc éves Nagybánya. Magyar Művészet 1926.7.sz. 384.l.

Csikos Anti MDK

Esti Napsütés, olf.

Mücsarnok 1918-19. Téli kiállitás

CSIKOS ANTI

Nagy fenyők. Olajf.

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon 1918.ápr-máj.

MDK

Csikos Anti

Nagy fenyők, of.

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll. 1918. ápr.

K. Csikos Antónia

1921-ben Klein József-fel, Pascu Eugennel és Égly Sárival közösen állított ki Nagybányán.

Munkácsi Jenő: Klein József - a műv. és ember kosmuk, Kolozsvár 1966. IV. 580. helytálló sa

Csikós Antonia festőművész

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. 11 sz.

608. l.

Kulturkrónika.

MDK

K. Csikós Antónia

Bányászházak, of.

VI. N. Képzőmüv. Kiáll.on megvásárolt mütárgyak.

Szépmüvészetk 1942. 2o5. l.

Csikos Anti MDK

Esti napsütés, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Csikos Anti

Csendélet, of.

Csendélet, "

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
1o4 l.

MDK

Csikos Anti

Arckép tanulmány, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

1o5 l.

Csikos Anti MDK

Borus táj, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Csikós Anti

Esti napsütés, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 11 1.

Csikos Anti

Virágcsendélet, olaj

Csendélet, olaj

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal. 1916. márc. 11 l.

Csikós Antal
Hugom arcképe, olaj

O'.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 11 1.

MDK

Csikós Anti

Művészet 1918. 5.l.

Csikos Anti

MDK

Hugom arcképe, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Csikós Anti

MDK

Nagy fák, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Csikos Anti

1922-ben választották törzstaggá a Nagybányai Festők Társaságába.

Réti: Nagybányai művészek.

Nyugat, 1924. Márc.16. 4°2.lap

MDK

Csikos Anti, festönö
Debreczen.

ur utolsó választmányi ülés óta rendes tagul jelentkezett.

Az O.M. Iparmüvészeti Társulat választm. ülése 1916 jan.8.

MIP. 1916. 3-4 sz.

MDK

Csikos Anti festő

1913 óta a "Nagybanyai Festők Társasaga" cimen szervezetbe tömörulve él Nagybányan, ott maradt a román uralom alá került városban, őrizve a mult szép hagyomanyait, szinvonalat.

Réti István: A harminc éves Nagybanya.

Magyar Művészet, 1926. 384.lap

MDK

Csikós Anti, festőm.

arcképet, tanulmányfejet, s egyéb hasonló tárgyú festményt küldött be.

Műcsarnok. - Kiállítás.
Művészet. 1918. 5.l.

MDK

Csikos Antika

Gaal Olga: Jártunk Nagybányán. Magyarság 1941. jun. 15. 4.l.

M.D.K.

CSIKOS Antika festő

1911-ben Nagybányán a szabadiskolában dolgozott.

Vátí: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

Csikos Antónia, Krizsán Jánosné, festőművész

Farkas Ezter festőművész 1917-30.-ig a nagybányai telepen tanult, dolgozott megszakításokkal. Börtsök Sámuel-aki végtelenül kedves ember volt, mondja Farkas Ezter, - és családját és Krizsánékat, Csikos Antikát igen jól ismerte, - teljesen bekapcsolódott az akkori körbe.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 /Áné/.

Csikós Antónia, festőművésznő

Debrecenben a századad elején tűntek fel a festőnők, akik nagy feltűnést keltettek. Pálffy József, Bakos Tibor tanítványai voltak többnyire, de nyaranta eljártak Nagybányára is. A művésztelep szabadiskolájában tanult Borsós Margit, Csikós Antónia, Berki Emma. — Csikós Antónia Nagybányán is maradt, ma is ott él.

Sz. Virág Katalin: Berki Emma /1900-1945/.
Hajdú-Bihari Napló, 1984. márc. 31.

CSIKÓS Antónia festő

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992
14, 70, 76, 84, 85.
életrajz: 160-161. p. + ill

Csihás tuti festő

Pásztortúr, 1921. II. 2.

644. l.

Krónika.

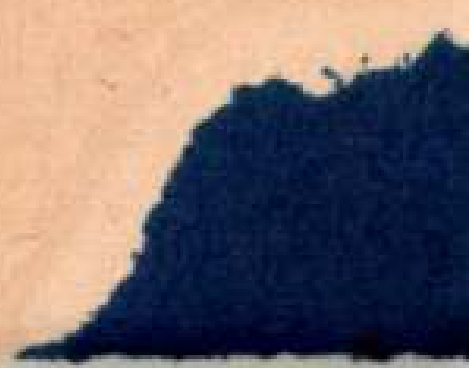

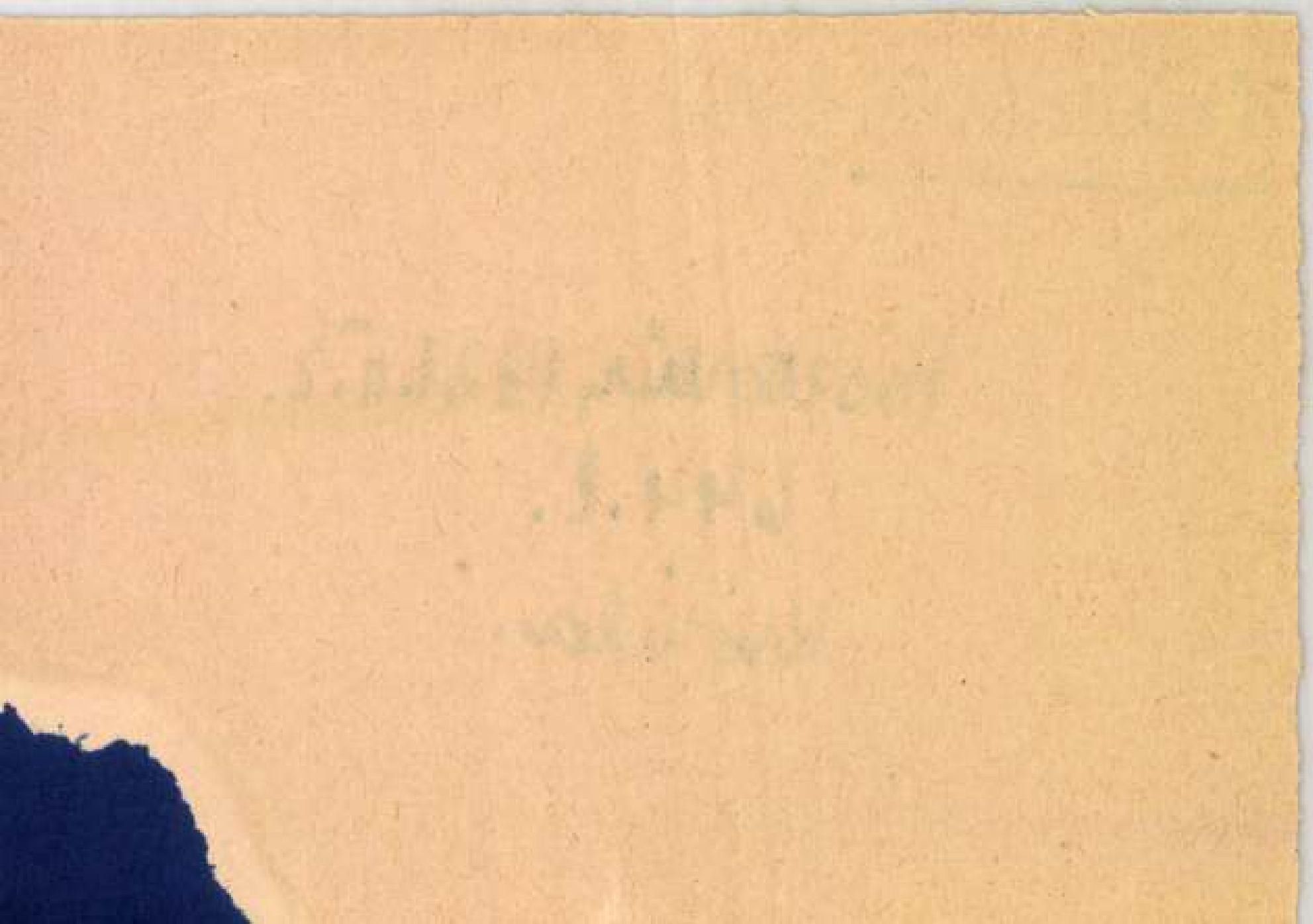

Csíkos-tuti festőművész

Pásztortűz, 1924. X. évf. I. fél
76-79. l.

Tóth Géza: Kulturális szemle

MD K

Csikós Antika,

1909-ben az iskolában dolgozott.
1911-ben " " "
1912-ben " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 85.87, 89.1.

M.D.K.

Csikós Mutska festő

1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp, 1954. 328. l.

M.D.K.

Csikos Antonia, festő

„Virágos geszteny-fák" c. képét említi:

Szilágyi András: Nagybányai festők között

Utunk - Kolozsvár, 1956, márc. 2.

Csikos Anti

1913

Nemzeti Szalon

C s i k o s A n t i.

1913)

III. debreceni kiállitás.

Kert részlet, olajf,
Reggeli napsütés, olajf,
Téli táj, olajf,

1909 magy. Képzőművnők Egy. nemzetk. kiáll.

Szentendrei részlet, olajf,

1916 Magy. Képzőművnők VIII. kiáll.

Virágcsendélet, olajf,
Csendélet, olajf,

1918 Magy. Képzőművnők X. kiáll.

Nagyfenyők, olajf,

Omkt Csikos Antonia

1913-14. téli kiáll

Műtárnok

Ekkor Debrecenben

lakott

Kertrészlet, of

1916-17 téli Borús tág, of

1917-18 téli Nap fák, of

1918 tav Erdődy Sibi arch, of

1918-19 téli Húgom arch. / Esti napsütés } of

1942 jun (M. művészet)

Virágos hegyoldal, of

Zazar partján, of

K. Csikos Antónia

10. Udvar télen, olaj.
11. Angyali kapálás, olaj.

Nagybánya kiáll. 1942

Csikós Antónia

Havas házák
olaff.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 90. l.

Csikos Antka

Mendélet I-II (of
Archép Tanulmány (1910)

Nagybányai ind. k. k. 1912

87

Pecsétnyomó 1745-ből IX. 124.

1949.

A nagybanyai művészek
élmunkás kiállitásán
Vegyészeti laboratorium-
ban dolgozó nő c. képé-
vel vett részt.

K. Csikós Antonia, festő és ipar-
művész; sz. 1887 pil. 5. Debrecen-
ben. T 1904–1908 Deák Ébner Lajos
női festő iskolájának, 1908–14.
a Uperti képzőművészeti főiskolá-
ban Tardos Krenner Viktornak
és Reti Istvánnak növendéke
volt. 1909–12. a nagybányai
művésztelepen dolgozott.
Körben tanulmányuton volt Ber-
linben, Párizsban és Görög-
országban. Utóbb férjhez
ment Krizsán János festő-
hoz s vele együtt állandóan
a nagybányai művésztele-
pen él. 1922-tőrzstagja a
Nagybányai Festők Társa-
ságának. 1925 részt vett a
~~1925-ési~~ nagybányai ret-
rospektív és 1930. a kolozs-
vári reprezentatív kiállí-
tásán s állandóan szerepelt
a nagybányai tárlatokon)
(is

Tésaszkó utvonultatásokat Dosz-
máj István fél kapta-
+ nagybányiak

Petőfi V. 299

Csikos Anti

Fertő

Bpest II. Szalag u. 11.

Műcsarnok

1918. tav.

Csikos Anti

Jelö

Nagybánya

Műcsarnok

1917-18 téli Kiáll.

Principia V. 254.

stágban.

K. Csikós Antónia

festőnő

Kriszan János festő
feleségé - Férjével
együtt a nagybányai
művésztelepen él.

Molnár János Bálint

Nagybányai mozaik

Új Magyarság

1943. aug. 1.

ILLUSZTRÁCIÓK

Csíkos Antonia

l.

Szabad Művészet

1949. 427. l.

Lapszemle

(Nagybányai
művészek
élménkás-kiállán szerepelt

Csíkos kép: Vegészeti labora-
toriumban dolgozó
nő

vi m.kir.minister 1909.julius hó 13.
onti állampénztárhoz intézett rende-
:

o n Thököly Imre sarkophagjának be-
ában felállitandó emléktábla után
ete fejében az emléktábla elkészi-
rnabás szobrász részére Egyezer /--
vén, utasitom az állampénztárt,
nek bélyegelt és a Müemlékek Orszá-
tal láttamozott nyugtájára fizessen
dások és bevételek cimü alnaplójá-
Budapest, 1909. julius 13. A mi-

Csikos Antonia

1922*-tól rendes tagból
törzstagja lett a
Nagybányai Festők
Társaságának

erőd
Szok olay Béle: A Nagyb-i mův. telep
16.l.
Erd. Tud. Fűz. 5. sz.
cluj-kvar 1926

* Bizonyára sajtó-
hiba 1912 helyett.

1912. míg csak nő-
vendék volt!

CSIKÓS ANTÓNIA /Krizsán Jánosné/ festő és iparművész. Született Debrecenben, 1887. jul.5-én. A nagybányai művészcsoport tagja. Résztvett az 1925-i nagybányai retrospektiv kiállításon és 1930-ban Kolozsváron a nagybányaiak reprenzentativ kiállitásán néhány tájképével. Állandó kiállitója a nagybányai tárlatoknak.

al. Bidermeyer. — Tisch, Nussholz, die Füsse

és üléssel. Olasz, XVIII. sz. e. — Drei Stühle,

, gobelinszövet kárpitozással. XVIII. sz. m. f.
tapeziert. Zw. H. XVIII. Jh.

ozással. Neobarok. — Bergère, Nussholz, mit

BB

vergoldeten Delfinfüsse

1942. ELLENZŐ, háromrészü
Paravent, dreiteilig, aus

1943. ALACSONY LÁDIKA,
Kästchen, Nussholz, mi

1944. KÉT KAROSSZÉK, K
— Zwei Armstühle, zw

1945. HAT SZÉK, fekete fa,
schwarzes Holz, mit Zi

1946. SZALONVITRIN, farag
und b umenbemalt. Ita

1947. VITRINASZTAL, diófa
Empirestil.

1948. NÉGYSZÖGÜ ASZTAL
virágcsokor. Olasz. — V

1949. KEREK ALABASTRO
Mitte Blumenstrauss.

1951. NAGY BRONZCSILLÁ
Bronzeluster. Holländisc

CSIKOS *Antónia*, festő, * Debrecen 1887 júl. 5. Budapesten és Nagybányán tanult. Debrecenben él. Tájképeivel és csendéleteivel 1909 óta vesz részt fővárosi tárlatokon.

E. G. I, 118 C

RÖVIDÍT

A = Számtartósági szárny.
B = Orangeria-szárny.
C = Konyha-szárny.
D = A gróf lakosztálya.
E = A kápolna sekrestyéje.
F = Hunyady-szárny.
G = Fellegvár.

Csikós Antónia

szül. Debreczenben 1887 –
jul. 5. Rk. felsőbb leányisk.
1913/14. II. első osztály beli
nüvesznöv. Réti Istvan

Millenniumi kiállítás VI. 249

Csikos Anti

szül. Debreczenben 1887
júl. 5. rk. "Felsőbb leányis-
kolát" végzett.
1909/10 I. tovább Egyiv
V. évig rendkívuli minőszt
novendék.
Tanára Deák Ebner L.,
1909/10. II. félév. 6 osztály
Tardos Kremner Viktornál

Csikos Antónia

1908/9 – 1909/10, 1913/14 II.
és 1904/5 II. – 1908/9 a Deák-
Ébner féle női festőiskola
növendéke

Ferkép szümfőiskérk

1932-33. 73. l.

Képem Fönk Tóth

Csikos Anti

festő

l. "

Bende 1916

140 l –

Témák a művészetről

1916

~~1889. H.B. Grien:~~

1889. Éva.

Egész alak, teljesen me
tekint, jobb kezével gyümölcs
baljában pedig piros alma van
lyet a szellő lenget, egyik f
balról a „Tudás-fája látszik.

Fa, méretei 208:83.5 cm.
Vétetett [redacted] Artari
[redacted] tett előterjesztés alap
tal (502/900) a rendes javada
[redacted] Elszámoltatott
tudomásul vétetett 1900: XII.
Származik a gr. Schönbor

± (443/900)

904. V. 10

62355-900

Csikós Antika

Börtsök - Réti

Nagybányai k. k.
1912.

85, 87, 89, 123. l.

Tornallyai György VI. 256

Csikós Antonia

festo

Lvód
z

Krück. I. 185. l.

Sokolik A. II. 166.

Csikos Antonia

festőnő

Szül. Debrecen 1887

Laid:

Osvát Kálmán dr. Erdélyi Lexikon. Nagyvárad 1928.

55. l.

Pálffy János hagyom.
Pozsony 10.

VI : 87

ból

eneziában 1570 január 19-én.

hog a ~~egész~~ (és balrafordultan

~~egész alakban ábrázolt~~ kesergő Madonna ölé-
~~ek tétemét tartja, a volyet balra~~
ekvő és Krisztus, a kinek
~~Jézus~~ (sebeiből a vér ~~szerog~~ lelogo
zo és a kinek
göndörhajú angyalka fogja, bal lábát
arolta át. Mária fehér fátyolt, kék
visel; Jézus lágyéka gyolcscsal van
lka felső ruhája alatt fehérneműt hord;
ingválla és sárga kendője lecsuszott.

cm. — Becsertéke ~~1200~~ 2000 K.
a 1907. november 14-én (1429-908).
leltárban 9 és annak kivonata -

9

ssano: Pietà auf antiker Marmorplatte
(Treppenhaus, am Fusse der

pag 16

1.2

Csikos Anti

Réti Tolvan: A harmónc éves Nagybanya –

MAGYAR MUVESZET

1926. 384. l.

MAGYAR MŰVÉSZET

Csikos Antónia, festőnő Debreczenben. 1909-ben résztvett a Magyar Képzőművésznők Egyesületének a Nemzeti Szalonban ren-

Nagybányán él (1942)
ezért nem szerepel Pesten
Erdély elcsatolása után

dezett nemzetközi kiállításán. A budapesti Műcsarnokban Kertrészlet cz. olajfestményével az 1913—14. évi téli kiállításon szerepelt először.

Kiáll. tárgymutatók. — Nemzeti Szalon Almanach. Budapest, 1912. 159. l.

Csikos Antonia

Csikos Antonia

nagybányai festő

l.

Mikola András

csomagjában

LEGNAGYOBB NYEREMÉNY
SZERENCSÉS ESETBEN:

500.000 P

Jutalom:

300.000 P

FŐNYEREMÉNYEK:

200.000 P

100.000 P

50.000 P

40.000 P

30.000 pengő

25.000 pengő

és sok nyeremény à

20.000, 15.000, 10.000, 5.000, 4.000, 3.000 pengő stb.

A készpénznyeremények összege egy sorsjáték alatt, mely 5 osztályból áll,

7 millió 722.000

pengő.

1934. 13819. LÉGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST

Bankházunk multban sok számos **a 200.000 pengő sorsjegyekre szer**

A XXXII. m. kir. oszt

50

Egyetlen m arra, hogy kis össz

A mellékelt jegyeinek számait t hogy a kiválasztott

megrendelje, *hogy*

H

Egész
P 2

Abban a re hogy a nagy nyeren

Minden másodi

Nagy nyeré

1942 (Kolozsvár)

VI. Nemz. képem kiáll

Bányászhárak, of

Turóczszentmáton VI. 183.

Csikos Anti

Nagybányai h. h. 1912

dupl.

89 V

Csikos Antal

MAGYAR MUVESZE

1926. 384

Deepl

ŐVETSÉG
akmák Országos Egyesülete
. — Telefon: 86—4—85.

tályi Tagtárs Ur!

arátom!

cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
íszonylatban is oly nagy fontossággal
tus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
yok között magára vállalni nem képes,
ll, hogy igénybe vegyük.
ra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
nálásával, avagy a bemutatott gyüjtőiven
nozzánk juttatni.
rt ismételten köszönetet mondok vagyok

.....szakosztály
elnöke.

Csikos Antal

Magyar Művészet
1926. 384. V Réti

Kearsargei ref. magy. egyház VI. 226.

Csikos Anti

Nagybányai k.k.
1912
123 V

Tompkins square fiók könyvtár (New-
York) VI. 105.

Csikos Anti

1916. május. MKE kiáll.

N. Iralom

Virágcsendélet, olajf.

Csendélet, dijf.

Varságh Béla X. 86.

Csikos Anti

Műcsarnok Nagybánya

1916-17. téli kiáll. 238 ✓

1917-18. téli kiáll. 104 ✓

1918. tav. kiáll. 252 ✓

1918-19. téli kiáll.

Húgom arch. of
Esti napsütés

Szunyogh Gáspár, gömöri főispán, arcz.

III. 35.

Csikos Anti

festő Nagybánya -

Műcsarnok

1918 - 19

~~Farkas Készítmények, római~~

~~VI. 204.~~

Csikós Attila, díszlettervező MDK

főiskolás. Ötletes díszletet tervezett az Egyetemi Színpadon bemutatott Stiszkhülosz-játékhoz.

Fencsik Flóra: Jelképes és valóságos háló 2

ESTI HIRLAP

Gy. 1964. dec. 23.

Csikós Attila, díszlettervező MDk

A Egyetemi Színpadon bemutatott

Shakespeare - műhöz a díszleteket

tervezte. (Cs. A. felvétele.)

M. Gy. P.: A két veronai nemes 4

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1967. jan. 12.

Csikós Attila díszlettervező

A Sp. mű. Főiskola építészhallgatója,
és az Egyetemi Szinpad díszlet-
tervezője (1964. óta)
1965-66-ban több hónapot Bayreuthban
tartott Wolfgang Wagner mellett.

Magyar Ifjúság 1966 IX. 17.

M.D.K.

Csikós Attila

Diszlet az előadáshoz

Rusznyák Mária: A két veronai nemes
Az Egyetemi Szinpad bemutatója

Magyar Nemzet 1966. dec. 2. 10. 1.

Csikós A Hila, díszlet-s
jelmez tervező

Maros Rudolf vonós szimfóniájára készült
balettben tervezte a színpadképet s
a jelmezeket. (Operaház.)

— : Három új magyar mű 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. okt. 29.

Csikós Attila

Kürti László:"Örökség - Ujdonság" cimmel ir "A nagy hazugság" drámáról, melyet Károlyi Mihály irt és Hubay Miklós átdolgozásában a József Attila Szinház mutatta be.
Az előadás szinpadképeit tervezte a müvész.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. febr. 13.
XV. évf. 7. sz. 4-5. lap

Csikós Attila

Szokolay Sándor: "Az áldozat" c. egyfelvonásos oratórikus balettjének előadásához tervezett kifejező szinpadképeit elismeréssel méltatja Kroó György: "Kelj fel és járj" c. kritikájában.
A müvet a Magyar Állami Operaház mutatta be.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 20.
XV. évf. 47. sz. 13. lap

Gyikos Attila, dinlethervező

Az Erkel Színház felújításához

a dinleteket tervezte.

Fodor Lajos: Pillangókisasszony 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 28.

MDK

Csikós Attila, díszletter vező

A József Attila Színház előadásához
a díszleteket tervezte.

Barabás Tamás: A nagy hazugság

L.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 9.

MDK

Erikson Attila, díszlettervező

A díszleteket tervezte.

—: Károlyi Mihály drámai jelenete bemutatója a József Attila Színházban

?

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 7.

Csikós Attila, díszlettervező, jelmeztervező

A Szerelmem, Elektra felújításához
(– a Huszonötödik Színházban –)
a díszleteket és a jelmezeket tervezte

Dersi Tamás: Hőség hava, Elektra 2.

STI HIRLAP, Bp. 1972. máj. 17.

Csikós Attila

Maros Rudolf: "Vonósszimfónia" c. balettjéhez tervezett szinpadképeit és jelmezeit, igen nagyra értékeli Albert István: "Uj magyar müvek" cimmel.

Szokolay Sándor: "Az áldozat" c. oratórikus balett diszleteit is a müvész tervezte.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. nov. 13. 46. sz. 4-5. lap.

Csikós Attila

/déel/: "Bemutatjuk Csikós Attilát" cimmel beszámol a művészről és munkájáról. 1967-ben végzett az Iparmüvészeti Főiskola épitészeti főtanszakán. Most 27 éves. A Trubadur az első , önálló nagy tervezése. Gimnazista korában egy amatőr szinpad-diszlet tervezési pályázatát nyerte meg. Főiskolás kora óta az Egyetemi Szinpad diszlet és jelmez tervezője. A "Laodomeia", az "Oreszteia", "A kékszakállu herceg vára", "A két római nemes" és a "Karnyóné" diszleteit tervezte.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. dec. 6. XIII. évf. 49. sz. lo-ll. lap

Csikós Attila

Az Egyetemi Szinpad a "Karnyóné"-val nyert második dijat Nancyban, a diákszinjátszók nemzetközi fesztiváljén 1965-ben.
Ennek következtében Bécsben a Staatsoper "Lohengrin" próbáján Csikós Attilát bemutatták Wieland Wagnernek. A megismerkedést követte egy bayreuthi meghivás, diszlet és jelmeztervező asszisztensnek.
A müvész tavaly őszig dolgozott Bayreuthban s után elfogadta a M. áll. Operaház meghivását.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 10-11. lap

Csikós Attila

"Grandiózus hatásu megragadó szinpadképé"-t bemutatja a lap -a szereplőkkel- az I. felvonásból, az uj rendezésü Trubadur előadásáról.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. nov. 29.
XIII. évf. 48. sz. 7. lap

Csikós Attila

Az idén, november 17-én a Trubadur felujitása már teljes egészében az ő diszleteivel megy. A szinpadképek közül a lap bemutatja a kolostor udvart, Luna gróf táborát, a müvész arcképét.
A kritika kiemeli a "Miserere" képet és az óriási lángot ábrázoló, máglyalátomást tükröző szinpadkép részleteit, s hosszan elemzi a müvész kiemelkedő alkotását.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. lo-ll. lap

MDh

Csikós Attila, jelmez-díszlettervező

Az Egyetemi Színpadon előadott Brecht tandrámához a díszleteket és jelmezeket tervezte.

Szabolcsi Gábor: A nevelő úr 9

NÉPSZABADSÁG — bp. 1966. márc. 1.

Csikós Attila (fh.)

Az Egyetemi Színházak Világfesztiválja alkalmából – FMTU – Nancyban előadott Kékszakállú herceg várának díszlet-kérzítője.

Említve.

Népművelés, 1965. 6. n. 30. old.

Csikós Attila, díszlettervező

MDK

Az Egyetemi Színpad Universitas Együttesének érdemjelő Shakespeare-előadásához a díszleteket tervezte.

T.L.: Shakespeare: A Két veronai nemes

2

ESTI HIRLAP Bp., 1966. dec. 5.

M. D. K.

Csikós Attila

Bersényi Iván: „Az Oresztéia az Egyetemi Szinpadon" nimmel ír az előadásról, amelynek diszletét terverte a művész.

Film Szinhár Muzsika, Bp. 1964. dec. 18. VIII. évf. 51. sz. 20. lap.

Csikós Attila, dinlettervező

A Scherezádé dinleteit tervezte.

– : Harangozó-balettek 2.

ESTI HIRLAP, Br. 1974. okt. 19.

Csikós Attila díszlettervező

Strauss „Cigánybáró" c. művét aug. hóban adják elő a Szegedi Szabadtéri Játékok keretében, díszleteit Csikós Attila tervezte.

B. Ts.: Hetvenezer jegy már elkelt a Szegedi Szabadtéri Játékok előadásaira.

Békés Megyei Népújság, 1976. jún. 24.

Csikós Attila, diule Hervező

A nabadtési játék diuleteit tervezte.

↓ (Szeged.)

Fodor Lajos: A Cigánybáró 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. aug. 19.

Csikós Attila, díszlettervező

A Piros Karaván díszleteit

és jelmezeit tervezte.

K. M.: Teplicen a Piros Karaván 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. márc. 13.

Csikós Attila diszlettervező művész

"Fehéren izzó szinpadképét kiemeli a "Balettbemutató az Erkel Szinházban" cimmel Gerencsér Ágnes kritikája.
A három uj koncertmü felhasználásával készült balettelőadás két első részéhez tervezte a művész a diszleteket.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 25.
XVIII. évf. 21. sz. 12. lap.

Csikós Attila, dinlettenező

a Nemzeti Kinkár II. Richard előadásához

a dinlettet kezdte

Kottai Tomás: Kidosám Drákcir

12

Élet és Irodalom Bn. 1986. márc. 7. XXX/10

Csikós Attila, díszlettervező

a Fővárosi Operettszínhón Gerolsteini-
Nagyhercegnő előadásának a díszletét tervezte.

– : Kéti ajánlat

2.

Új Tükör Bp. 1986 ápr. 20.

XXIII/16

Csikós Attila, díszletterező

a Nemzeti kiszkor IV. Henrik előadásánál

a díszletet tervezte

Csáki Judit: Sir John

28

Új Tükör, B.p. 1986. jún. 1.

XXIII/22.

Csikós Attila, dúlettervező

a Jézus Krisztus hypersztár szegedi

előadásának a dúlettelt kivette

28-29

Rajk András. Az vagy-e hát kinek elmondtunk?

Új Tükör, Bp. 1986 aug 17. XXIII/33

Csikós Attila, dúlettervező jelmezkerező

a. Józsefvárosi húkór előadásánál a jelmezeit és dúlettit kerezte.

Barabás T. Unalom a Kecskeniyeken

Esti Hirlap, Bp. 1980. dec. 23

2.

Csikós Attila, díszlettervező

előadásához a

a Radnóti Lírpad díszleteket

tervezte.

Ézsiás Erzsébet: Szegény emberek 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977 nov. 17.

Csikós Attila, díszletterező

a Pesti Színház előadásainak

a díszleteit tervezte.

Kottai Tamás: Orfeusz alászáll 7.

Nemszabadság, Bp. 1979 okt. 17.

Csikós Attila, díszlett cserező

A nincsenkép alkotója.

Nikolényi István: Az opera Johannája 94-96

Tiszatáj, Szeged, 1979. jún. XXXIII/6.

Csikós Attila, dínlettervező

A Magyar Nagy

Az Erkel Kínház előadásának

a dínleteit tervezte

Todor L. Hárry János megfejthetetlen rejtvénye 2

Esti Hírlap, 1 Bp. 1979 nov. 6

Csikós Attila, díszlettervező

Donizetti Anna Bolena c. mű=
vékez a díszleteket tervezte.

Nikolényi István: Az évadkezdés hangsúlyai
[Szegeden] 103-106.

Tiszatáj. Szeged, 1980. jan. XXXIV/1

Csikós Attila, díszlettervező

A Radnóti Színpad lengyel estjéhez a díszleteket tervezte.

Morvay István: Megkésett halál 2.

Esti Hírlap, sp. 1978. dec. 19.

Csikos Attila, díszlettervező.

a Radnóti Miklós Színpad előadásaihoz

a díszleteit tervezte.

Barabás Tamás: Közhelybenjárás

2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 10.

Csikós Attila, díszlettervező

Tegyük hozzá mindehhez, hogy a zenekar *Sándor János* dinamikus, biztos kezű irányításával érett zenei produkciót nyújtott. *Csikós Attila* színpadképeit és *Gombár Judit* jelmezeit egyaránt dicsérhetjük.

Vitányi Iván: Új magyar balettek az Erkel színházban 7.

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 17.

Csikós Attila, díszlettervező

A Székelyfonó díszleteit tervezte.
(Szeged.)

Nikolányi J.: Jelentés a szegedi operáról 82-86,

Tiszatáj, Szeged, 1978. június XXXII/6.

Csikós Attila, díszlettervező

Lajtha László (1892—1963) muzsikája értékéhez képest aránylag ritkán hangzik fel. A kiváló zeneszerző és népzenekutató igen termékeny komponista volt. *Eck Imre kiválasztott egyet a szimfóniáiból — összesen kilencet írt —, s erre tervezte balettjét.* A díszleteket *Csikós Attila*, a jelmezeket *Gombár Judit* tervezte és

Kristóf Károly: Balett Radnóti költeményéből 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978 ápr. 22.

Csikós Attila, díszlettervező

Petrov: A világ teremtése c. balettjéhez a díszleteket tervezi. (Erkel Színház.)

Kristóf Károly: Jubileumi évad az Operában 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. máj. 9.

Csikós Attila, dinlettervező

A dinleteket tervezi

↓

K.K.: Beatmusical az Operettben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 11

Csikós Attila, díszlettervező

a kabadtéri játékok előadásához

a díszleteket tervezte.

Ladányi Zursa: Kálmán király hegeden 2.

Esti Hirlap, Bp. 1980 júl. 21.

Csikós Attila, dinlettervező

A Tell Vilmos dinleleit
terveste.

Nikolényi István: A szegedi szabadtéri
Kocházata 1/1

Tiszatáj, Szeged, 1989. okt. 35./10.

Csikós Attila, díszlettervező

O'Neill drámájának szegedi előadásához

a díszleteket tervezte.

Hosszú út az éjszakába

Tamás Erzsi: B. E. ott nem jart soha

J.

Nepszabadság Bp. 1981 febr. 20.

Csikós Attila, díszlettervező

a Várszínház előadásának a díszletét tervezte

Morvay István: Margarida arszony 2.

Esti Hírlap, Bp, 1981. febr. 7.

Csikós Attila, díszlettervező

a Radnóti kínpad előadásának

a díszletet tervezte.

Szikora Katalin: Himnusz és Ünnepi ügyelet 2

Esti Hírlap 1981. febr. 10.

Csikós Attila, dínlettervező

a negedi szabadtéri játékok

előadásának a dínleteit tervezte

Hovas Ervin. Tartalom és látvány

Nepszabadság, Bp. 1980 aug. 13.

J

Csíkos Attila, díszlettervező

szegedi szabadtéri játékok: a díszletet tervezte.

Zoppe Lánló: Kálmán király 7.

Nepszabadsag, Bp. 1980 aug. 6

Csikós Attila, díszlettervező-

L: Vilt Tibor

-:Készülnek a kulisszák 8.

Esti Hírlap, Bp. 1977 jún. 2. V

Csikós Attila, díszlettervező

Az Árnyak tánca előadásához a díszleteket tervezte. (Operaház.)

Kristóf Károly: Balerinák párviadala 2.

Esti Hírlap, Bp. 1976. okt. 15.

Csikós Attila, díszlettervező

A Radnóti Szinpad előadásához a díszletehet (vetített díszletek?) tervezte.

Havas Ervin: Emlék is, varázslat is 9.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 17.

Csikos Attila, dinlettervező

Megemlítve.

Utószó a szegedi szabadtéri

Lőrsy János: játékok zenei produkcióihoz 9.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 12.

Csikós Attila, díszlettervező

L.: Meluzsin Mária

– Ünnepi irodalmi est 14

Népszabadság, Bp. 1976. abt. 10.

Csikós Attila, díszlettervező

a Várszínház előadásának a
díszletet tervezte. (Kertész Ákos szín darabja)

13.

Varjas Endre: Mikor (hogyan) kell (lehet) átmenni a falon?

Élet és Irodalom Bp. 1984. szept. 21. XXVIII/38

Csikós Attila, díszlettervező

a szegedi színháznak készített díszleteket az 1981-82 es évadban

Nikolényi Istán: Szintalak között és mögött 91-96

Tiszatáj, Szeged, 1982. június XXXVI/6

Csikós Attila, díszlettervező

a Vígszínház előadásának a díszleteit tervezte.

Tarján Tamás: Forrón vagy hidegen? 7.

Nemszabadság, Bp. 1981. nov. 20.

Csikós Attila, dúlettervező

a szegedi kisszínhóz előadásának

a dúleteit tervezte

Tomás Ervin: Zikovék

7.

Nincsabadság Br. 1982 jan. 15.

A Rajna kincse felújítása

Hová lett a Walhalla?

A remekművek különös varázsa nemcsak abban áll, hogy az ember folyvást új meg új rétegeket, színeket, mélységeket fedez fel bennük, hanem hogy mindinkább a mához (s persze a máról és a mának) szólnak. Félreérthetetlenül nekünk címzett, kíméletlen igazságokat vágnak a szemünkbe, szikrányi tapintat nélkül. Itt van például *Wagner* Tetralógiájának *„előestje", A Rajna kincse.* Hát nem hátborzongató, amit hőseivel a hatalomvágy, a gőg, a gazdagság igézete művel? Vagy az a gátlástalan *önzés,* amivel az istenek saját (igen, kizárólag saját) érdekeiket képviselik, s a *kiszolgáltatottság,* ami az alájuk rendelteknek akkor is osztályrésze, ha rabszolgák, de akkor is, ha *„üzletfelek"*? Ugye, milyen ismerős mindez? S hozzá az *irigyek* agresszivitása és korlátoltsága, no meg a *bölcsek* szenvtelen immoralitása. Semmi kétség, sokkolóbb drámát mostanság nemigen tűzhetett volna műsorára az Operaház.

Követi majd, ígérik, a ciklus többi tagja is, évenkénti rendszerességgel. Óriási vállalkozás! Teljes *Ring* Budapesten legutóbb *Lukács Miklós* igazgatása idején ment, a szereposztás tekintetében korántsem problémátlanul. Most még azonban ilyen gonddal nem kellett megküzdeni *A Rajna kincse* színpadra állítóinak. A darab minden szólamára akadt megfelelő énekes, mind az első premieren (február 20.), mind a másodikon (február 21.). Sőt, felfedezésszámba menő Wagner-tolmácsolással is gazdagodtunk mindkét alkalommal. Indokolt hát, hogy az énekes-produkciók felidézésével kezdjem a beszámolót.

Berczelly István született Wotan. Megjelenése, mozgása, férfias magabiztossága tökéletes portrét rajzol a főistenről, s állóképessége is fedi a hatalmas szerep támasztotta követelményeket – csupán egy-két fakó magas hang halványítja némileg a kedvező összbenyomást. *Kálmándi Mihály* viszont dús rezonanciáival hódít, de joviális alkata, rokonszenves lénye nem vág egybe a germán (és nem germán) felsőbbrendűség megfellebbezhetetlen eszményével. Telitalálat *Rozsos István* Loge-figurája, ez az intellektuális fölénnyel és átütő tehetséggel eljátszott tanulmány a kívülállóról, aki művésze a machiavellizmusnak és rokona Pilátusnak. *Hormai József* teljesítménye e szerepben szintén lebilincselő. Brávós siker a két Alberiché *Tóth János* artistaizmainak és *Gurbán János* atlétatermetének a *„csúf törpe"*-küllemhez persze semmi köze – ám a Wagner-zenében mindketten otthonosak, és van fantáziájuk (Tóthnak a színészi eszközök, Gurbánnak a hangi kifejezőerő érvényesítéséhez). Nagyszerű *Airizer Csaba* szerelmes Fasoltja (számomra az est *legteljesebb zenei élménye!). Bárány-Paál Lászlóé* a másik szereposztásban korrekt, figyelmet érdemlő alakítás. Mime mind *Fülöp Attila,* mind Pataki Antal megszemélyesítésében meggyőző volt. A hölgyek közül *Lukin Márta* nemes veretű Frickája emelkedett ki előkelőségével és hibátlan német szövegejtésével. *Pelle Erzsébet* az ösztönös asszonyiság megjelenítéséhez talált feladatában izgalmas kihívást. A két Freia közül *Markovics Erika* tetszett (üde csengésű hangja okán). A sellők megkapó hármasából *Kukely Júlia* ragyogott ki mindkét premieren; partnerei *(Gémes Katalin* és *Németh Judit – Maria Teresa Uribe* és *Kovács Annamária)* zeneileg illúziót keltő együttest alkottak, ám különleges tánckoreográfiájuk (lépcsőmászás minden mennyiségben) nem volt valami csábos látvány.

Csikós Attila ugyanis lézersugarakkal imitált mágikus Rajnája medrébe egy csőhidat helyezett az Alberich vágyait felkorbácsoló vízitündérek számára – amitől azok nem elérhetetlenek, inkább csak kimerültek lettek. A finálé ragyogóan megtervezett Donner-akciója, a látványos villámtűzijáték pedig sokat vesztett szenzációvoltából azzal, hogy szivárványhíd helyett nyugtalanító talányba torkollott: a zöld lézerfolyam hátterében felemelkedő lépcső végén nincs Walhalla, az út a semmibe vezet! (?) Viszont a színre lépő Wotant és famíliáját az istenek várának csarnoka már készen várta; pompáján Fricka nem győzött lelkesen ámuldozni – mi, nézők, nem kevésbé. De valódi megrökönyödésünket a sárkány váltja ki. Na nem, azért E. T. és társai korábban ilyesmit magára adó színház már nem követhet el.

Wotan: Kálmándi Mihály – Fricka: Lukin Márta
Nagy Béla felvétele

Nagy Viktor rendezését mérlegre tenni, tudom, a *Ring* végén volna méltányos, mert talán a szövetből itt kitüremlő szálak elvarrása csak az *Istenek alkonyá*ban lesz esedékes – ám addig az egyes produkcióknak is helyt kell állniuk önmagukért. *A Rajna kincse* legfőbb erénye szememben – s ebben nemcsak a darabot rendező, de az Operaház főrendezői tisztét betöltő Nagy Viktor szerepét is értékelem –, hogy Wagner-énekeseket avatott és állított újra reflektorfénybe. A kísérletezés bátorságát sem vitatom el a vállalkozástól (milyen frappánsul eredeti például *Vágó Nelly* jelmezegyüttese a II. képben!), de a kihüvelyezhető szándék nem feledteti a kivitelezés fehér foltjait, a wagneri zene pulzálását akadozva követő játékritmust. Végül azonban örömhírrel is szolgálhatok: a viharosan ünnepelt *Medveczky Ádám,* illetve *Kovács János* zenekarában a két premieren válogatott Wagner-zenészek ültek. A fúvósszólamokban egyenest specialisták.

Kerényi Mária

Móricz és Márai

Értékborulással küszködő világunkban külön öröm, ha léteznek olyan műhelyek, amelyek éppen a vitathatatlan értékek megjelenítését kísérlik meg. Ezek közé tartozik a Clamatel Kft. és vezetője, Lendvai György művészeti főproducer, akinek terveiben az alábbiak szerepelnek: Móricz Zsigmond Fáklya című regényének tévéváltozata, melynek forgatókönyvíró-rendezője Esztergályos Károly, aki már számos alkalommal bizonyította kitűnő képességeit, esztétikai ízlését. Ám a paletta színességét jelzi, hogy Márai Sándornak két, Magyarországon eleddig kevésbé ismert egyfelvonásosa is szerepelt a listán, ahol is különlegességnek számít, hogy a női főszerepet az 1956-os forradalom után Amerikába emigrált Szörényi Éva játssza. Ez utóbbi művéket Horváth Ádám rendezi. A legközelebbi produkció a március 15-i nemzeti ünnepen bemutatásra kerülő Petőfi-kollázs. Az összeállítás nemcsak verseket, de prózai részleteket is tartalmaz; Petőfi emberi vonásait hozza közelebb Szőnyi G. Sándor rendezésében. Mihályfi Sándor folytatja az Ábel forgatását. Az első rész, az Ábel a rengetegben felvételei már csaknem befejeződtek, most az Ábel az országban, az Ábel trilógia második részének felvételére készülnek. A forgatókönyvet Kányádi Sándor, az európai hírű prózaíró írta. És hogy a világirodalom is szerepeljen – persze nem kényszerből – a közeljövő tervei között szerepel Enqust „A Tribádok éjszakája" című művének televíziós változata. Az alkotásokat a TV1 csatornája rendelte és tűzi műsorára. **S. T.**

Régészek az autópályán

Szerdán délelőtt a Budavári Palota E épületébe könyvbemutatóra hívták a sajtó képviselőit. A Régészeti kutatások az M0 autópálya nyomvonalán című könyv első és második kötetéről hallhattunk, illetve a feltárt leletanyagból is bemutattak néhány darabot. A két kötet az 1987 és 1992 közötti ásatások eredményeit, a leletek leírását tartalmazza. A jelenlegi és a jövőbeni régészeti munkáról – terveik szerint – szintén könyvalakban számolnak majd be.

A könyv első kötetét *Vékonyné Vadász Éva* régész ismertette. Elmondta, hogy az ásatások során felszínre került leletek mintegy négyezer évet fognak át, az új kőkorszaktól kezdve egészen a magyar középkorig. A kézzel készült edények, illetve töredékeik vannak túlsúlyban (de ezek házmaradványokról és sírhelyekről is szólnak). A kötet szerzői között van *M. Virág Zsuzsanna, Endrődi Anna,* aki a Késő rézkori leletek Szigetszentmiklós-Üdülősoron címmel írt tanulmányt, valamint *Schweitzer Ferenc.*

A második kötetről *Irásné Melis Katalin* tartott előadást. Elmondta, hogy ebből a korból eddig nemigen állt rendelkezésükre régészeti lelet. Az ásatások, a feltárások legfőbb eredménye Melis Katalin szerint, hogy átfogó képet adnak a gazdasági, mindennapi életről. A második kötetben találjuk *Pető Mária, Nyékhelyi Dorottya* és Melis Katalin írásait. **(v. s. cs.)**

Farsang az Operában

CSIKÓS Attila dúrlet

Árverési hirdetmény

A Hajdúnánási Állami Gazdaság,

az 1992. évi LIV. tv. alapján,
az Állami Vagyonügynökség engedélyével,
árverés útján értékesíti
a felsorolt gazdasági társaságokban levő
részvényeit, üzletrészeit,
valamint
egységeit, ingatlanait és gépeit

Sorszám és megnevezés:	Cím:	Eladási irány, E Ft:
1. IKR-részvény		1086
2. ÁGKER Kft.-üzletrész		100
3. TEDEJ-BUSZ Kft.-üzletrész		700
4. TEDEJ-BER Kft.-üzletrész		3960
5. Tekeklub és söröző	Hajdúnánás, Nagy Sándor u. 7.	1100
6. Vágóhíd és húsbolt	Hajdúnánás, Böszörményi út 92.	1050
7. Növendéküsző-telep	Polgár	3522
8. Libaól	Görömböly	116
9. Libaól	Kengyelköz	200
10. Lakott épület	Tedej, Fő út 11.	850
11. Lakott épület	Tedej, Hámán Kató út 8.	140
12. Lakott épület	Tedej, Hámán Kató út 10.	270
13. Lakott épület	Tedej, Hajnal út 20.	380
14. Lakott épület (6)	Polgár	100/db
15. Lakott épület (3)	Bakóhát tanya 246.	140/db
16. Autóbusz, különböző tehergépkocsik, valamint önjáró és vontatott mezőgazdasági gépek.		

A gépek árverésének időpontja: március 8-án 9 óra,
helye: Alkatrész Raktáráruház, Hajdúnánás, Árpád út 51.
Árverés: március 8-án 13 órakor, a Tekeklubban, Hajdúnánás, Nagy Sándor u. 7.
Az árverésre a kikiáltási ár 5%-ának megfelelő összegű bánatpénz letétbe helyezésével lehet jelentkezni, március 8-án 8 óráig, Balogh Csabánál, a Hajdúnánási Állami Gazdaság központi irodájában (I. emelet 21.).
Az árverés során alkalmazott licitlépcső a kikiáltási ár 2%-a. A kikiáltási alapár alatt vagyonelem nem értékesíthető.
A vételárat legkésőbb március 16-án 14 óráig, a gépek árát pedig azonnal ki kell egyenlíteni. A nyertesnek az árverés napjától számított 15 napon belül kell a szerződést megkötnie (ahol szükséges). Ha a szerződést nem köti meg, a szerződéskötésre vonatkozó igényét, a bánatpénzzel együtt, elveszti. Ha az árverés nyertesével 15 napon belül nem jön létre a szerződés, az ezt követő 15 napon belül a Vagyonügynökség dönt arról, hogy a következő legmagasabb ajánlatot tevővel, de legfeljebb a sorrendben harmadikkal köt-e adásvételi szerződést.
Az eladási irányárak nettó irányárak, amelyeket a jogszabály által előírt esetekben, áfa terhel. Egyes megkötött adásvételi szerződésekhez az ÁVÜ jóváhagyása szükséges.
További részletes információt ad Balogh Csaba, az állami gazdaság központjában (Hajdúnánás, Tedej, Fő út 9.). Telefon: (52) 82-811.

A Siófoki Állami Gazdaság,

az Állami Vagyonügynökség egyetértésével,
az 1992. évi LIV. törvény alapján,
nyilvános pályázat útján értékesíti a következő ingatlanait

1. **A volt kertészeti lerakat, Velence**
   Telek: 5500 m²
   Felépítmény: 300 m²
2. **A volt tűzoltószertár és szociális épület, Alsótekeres**
   Telek: 293 m²
   Felépítmény: 25, 174 és 502 m²
3. **Vasvázas fészer, Alsótekeres**
   Telek: 3669 m²
   Felépítmény: 563 m²
4. **Raktár, Alsótekeres**
   Telek: 5320 m²
   Felépítmény: 284 m²
5. **Növényvédőszer-raktár, Alsótekeres**
   Telek: 3100 m²
   Felépítmény: 148 m²
6. **Faiskolai munkaterem, Alsótekeres-Alsókert**
   Telek: 3038 m²
   Felépítmény: 360 m²
7. **Üzemi konyha, Alsótekeres**
   Telek: 4388 m²
   Felépítmény: 365 m²
8. **Volt lóistálló, Alsótekeres**
   Telek: 3362 m²
   Felépítmény: 240 m²
9. **Ifjúsági tábor, Alsótekeres**
   Telek: 4959 m²
   Felépítmény: 1022 és 437 m²
10. **Irodaépület és munkásszálló, Alsótekeres**
    Telek: 3459 m²
    Felépítmény: 761 és 200 m²
11. **Gyakornokszálló, Alsótekeres**
    Telek: 3097 m²
    Felépítmény: 302 m²
12. **Brigádraktár, Alsótekeres, az italbolt épülete, Alsótekeres**
    Telek: 3361 m²
    Felépítmény: 58 m² és 100 m²
13. **A Budaörsi úton levő kertészeti pavilon használati joga**
    Terület: 20 m²

A pályázat tartalmazza a pályázó nevét (cégnevét), címét (székhelyét), a vételár összegére és a fizetés módjára vonatkozó, konkrét ajánlatát, s hogy az ajánlati kötöttséget a benyújtástól számított 60 napig fenntartja.
A pályázónak a vételi szándék komolyságának bizonyítására, a felajánlott vételár 10%-át, a pályázatok benyújtásának határidejéig, letétbe kell helyeznie a Siófoki Á. G. számlájára.
A pályázatok benyújtásának határideje: március 13-a,
helye: Siófoki Állami Gazdaság, Siófok, Május 1. u. (Pf.: 6. 8601).
A pályázatok felbontása és elbírálása: március 17-én.
A pályázat eredményéről a pályázók legkésőbb március 19-éig értesítést kapnak.
Az egyes ingatlanok részletes adatait, műszaki jellemzőit, a pályázati alapárat tartalmazó, valamint a pályázat érvényességi követelményeit, a felbontás, az elbírálás és a szerződéskötés részleteit ismertető pályázatfüzet március 1-jétől, munkanapokon 8 és 15 óra közötT átvehető a Siófoki Állami Gazdaság központjában (Siófok, Május 1. u.), a titkárságon.

CSIKÓS Attila díszlettervező

MN 1998. dec. 15.

Magyar Nemzet 9

NAPLÓ

GYARMATHY LÍVIA Szökés című filmje kapta meg a legjobb rendezés díját az Isztambulban megrendezett filmfesztiválon.

CSIKÓS ATTILÁNAK, az Operaház vezető díszlettervezőjének ítélték az idén az Oláh Gusztáv-emlékplakettet.

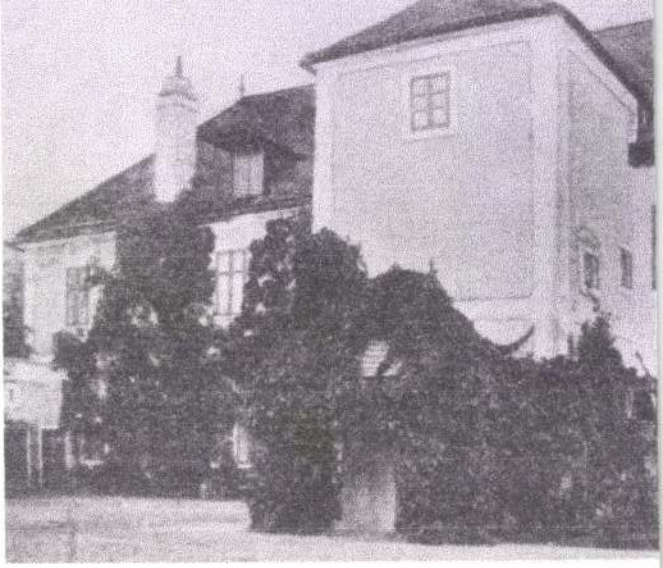

6. kép. „Jánosháza, Gróf Erdódy Ferencz várkestélya", 189

Csikós Attila díszlettervei

Szegediek találkozója

Szeged város polgármestere idén ismét vendégül látja a külföldön élő szegedi polgárokat egy háromnapos program keretében, augusztus 19–21. között. Kérik az érintetteket, értesítsék rokonaikat, hozzátartozóikat, amennyiben nem jutott el hozzájuk a meghívólevél. Találkozás augusztus 19-én a polgármesteri hivatalban (Széchenyi tér 10.) a 102-es szobában, reggel 9 órakor. Minden külföldre szakadt szegedi polgárt szeretettel várnak!

A csendháborításról

■ Az utóbbi időben egyre növekvő tendenciát mutat – különösen a nyári időszakban – a vállalkozások működésével – a 22 óra után nyitva tartó vendéglátóüzletekkel – kapcsolatos lakossági panaszbejelentések száma. Érezhetően fokozódott a lakosság és a vendéglátóhelyet üzemeltető vállalkozók közötti feszültség.

A sajtóban e témakörben megjelent írások alapján szükségesnek tartjuk a lakosság tájékoztatását az üzletek nyitva tartására vonatkozó rendeletekkel kapcsolatosan.

Az üzletek nyitvatartási rendjéről, azok által történő zeneszolgáltatásról jelenleg országos érvényű rendelkezés nincs. A vállalkozó, illetve az üzemeltető határozza meg – üzleti érdekeinek megfelelően – a nyitvatartási időszakot.

A belkereskedelemről szóló 1978. évi I. törvény felhatalmazást ad az ipari és kereskedelmi miniszternek arra, hogy az üzletek nyitva tartásának elveit rendezze. E felhatalmazás alapján született az üzletek működéséről szóló, többször módosított *6/1990./IV.5./KeM. sz. rendelet, melynek értelmében vendéglátóüzlet 22 óra után csak akkor tarthat nyitva, ha ez nem zavarja az üzlet környezetében lakók éjszakai nyugalmát.*

A törvény nem ad lehetőséget arra, hogy az önkormányzatok az üzletek nyitva tartásának szabályozására rendeletet alkossanak, de az üzletek működéséről szóló rendelet *felhatalmazást ad* az *önkormányzat jegyzőjének* – megbízásából a Vagyonkezelő és Vállalkozási Irodának – *a nyitva tartás korlátozására,* amennyiben az ellenőrzés megállapítja, hogy az üzletben gyakorolt tevékenység nem felel meg a követelményeknek, s az üzemeltető a felszólítás ellenére sem tesz ennek eleget. Azt a tényt, hogy az üzletben gyakorolt tevékenység adott esetben zavarja-e a lakók éjszakai nyugalmát, szélesköről vizsgálni és az erre vonatkozó bizonyítékokat, a konkrét tényállást rögzíteni kell. A hatóság mindezek alapján a tiltás (s nem engedélyezés!) eszközével élhet.

A tényállás tisztázása az államigazgatási eljárás szabályairól szóló, többször módosított 1957. évi IV. törvény alapján történik, az objektív megítélés érdekében szakértő igénybevételével. Az üzletből kihallatszó zaj mérését akusztikai szakértő végzi el. Amennyiben a zajszintmérés alapján bizonyítást nyer, hogy az üzlet működése zavarja a környezetben lakók nyugalmát, úgy a nyitva tartás korlátozására kerül sor.

A korlátozásra vonatkozó döntés figyelembe veszi a lakosság csendhez való jogát, és az üzemeltetés érdekeit. Az államigazgatási határozat ellen az érdekeltek jogorvoslati lehetőséggel élhetnek.

Egy vendéglátóüzlet működésével összefüggésben meg kell különböztetni a működéshez követlen és közvetetten kapcsolódó zajhatásokat. *Amennyiben* egy üzlet működése és az ahhoz kapcsolódó *zajforrások a jogszabályban előírt mértéket nem haladják meg,* úgy az általánosságban véve *zavarónak nem minősíthető.* Minden lakókörnyezetben élnek érzékenyebb lakók, akiket kisebb-nagyobb zajhatások zavarnak, azonban egyéni érzékenységtől nyitvatartási idő semmiképpen nem tehető függővé, ez nem adhat alapot tevékenységtől való eltiltásra, vagy abban történő korlátozásra. Nem adhat nyitva tartás korlátozásra lehetőséget az a körülmény sem, hogy az utcán zajonganak, hisz ez az üzemeltető beavatkozási lehetőségein kívül eső tényező. Amennyiben az üzletből távozó vendégek hangoskodnak és zavarják a lakók nyugalmát, úgy rendőrhatósági, vagy szabálysértési (ez utóbbi igen gyakori) eljárásnak van helye.

Jogos igény az állampolgárok részéről éjszakai nyugalmuk biztosítása. Ennek érdekében a vállalkozók kötelezettségeiken kívül, felülkerekedve az egyéni érdekeiken, a megfelelő körültekintéssel folytatott tevékenységükkel, a szórakozó vendégek pedig kulturált viselkedésükkel nyújthatnak ehhez segítséget, így összehangolható a vállalkozók és a környezetben lakók érdeke.

Az önkormányzat feladata és kötelessége, hogy a területén élő állampolgárok jogait és érdekeit érvényre juttassa a törvények adta kereteken belül. A Polgármesteri Hivatal is a jogszabályok keretei között – a törvényesség betartásával – végezheti munkáját, s nem jogalkotó, hanem jogalkalmazó.

Szeged Mj. Város Polgármesteri Hivatal Vagyonkezelő és Vállalkozási Iroda

Szegedi Ünnepi Hetek

Ma este 6 órakor az ötödik nemzetközi néptáncfesztivál együtteseinek közös előadása kezdődik az Ifjúsági Házban.

A Szegedi Akadémiai Bizottság székházában ma délelőtt 10 órától folytatódik a Funkcionális analízis és alkalmazásai című nemzetközi tudományos konferencia.

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK

Juhász Gyula Művelődési Központ

H. Nagy Anikó festőművész kiállítása szombat és vasárnap kivételével naponta 10 és 18 óra között.

A Somogyi-könyvtárban

Ötszázhúsz év könyvei a száztíz éves Somogyi-könyvtárban. Naponta 10 és 18 óra között.

Kálvária Galéria (dr. Boross J. u. 27.)

Plein Air '93 Csongrád, a nemzetközi alkotótelep kiállítása.

Móra Ferenc Múzeum

Kőbezárt világ (kövületek) az I. emeleten.

Ókori művészet – kiállítás a Szépművészeti Múzeum válogatott gyűjteményéből – a II. emeleten.

A Horváth Mihály utcai Képtárban:

Testvéri diptychon. Temes megye és a Vajdaság képzőművészeinek munkáiból rendezett Szegedi Fesztivál Tárlat.

Fekete-ház

Baross Gábor, a vasminiszter

Ortodox egyházművészet

Ifjúsági Ház

Werner Degreif képzőművészeti kiállítása

A Bálint Sándor Művelődési Házban

Kicsinyek, színházak, istenek – fotók és festmények Kína életéről.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK

Móra Ferenc Múzeum

Lucs-képgyűjtemény

Patika-múzeum

Csak egy földünk van (természettudományi kiállítás)

Móra-emlékszoba

„avarnak mondták magukat" (régészeti kiállítás)

Csongrád megyei népművészet (néprajzi kiállítás)

Mai magyar szobrászat

Válogatás a múzeum képzőművészeti törzsanyagából

A Szegedi Vár

Szeged múltja, jelene, jövője (várostörténeti kiállítás)

Fekete-ház

Csongrád- és Csanád megyék társadalma 1867-1945

Buday György élete és művei

Varga Mátyás színháztörténeti kiállítása (Bécsi krt. 11/A)

Díszlettervek, grafikák, kerámiák (14-18 óra között)

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye (Szeged-Tápé, Vártó u. 4.)

Szélmalom – berendezett malom (Szeged-Kiskundorozsma, Bölcs u.

Sátor a Dóm tér fölé?

Csikós Attila a Cigányszerelem díszlettervezője

Ezen a nyáron két előadás színpadképét, az Aidáét és a Cigányszerelemét is Csikós Attila, az Operaház vezető díszlettervezője készítette, aki az utóbbi húsz évben gyakori vendég volt Szegeden. Az egyiptomi architektúra jellemző motívumai után most az erdélyi Kárpátok vadregényes világa elevenedik meg a szabadtéri színpadán. A két óriási fenyő, a sötétzöld növényekkel futtatott sziklás folyóvölgy, a vízimalom és a kastély üdítően hatnak a dóm előtt.

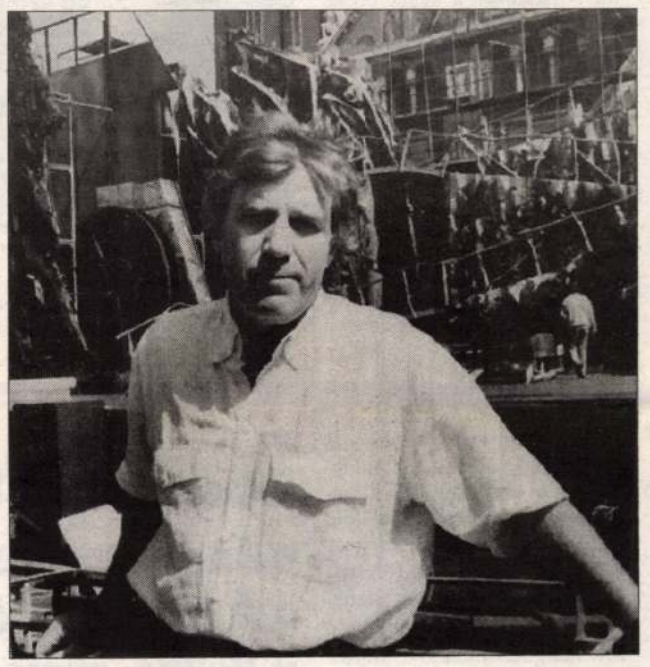

Fotó: Gyenes Kálmán

■ ***Meglepődve láttam, hogy milyen egyszerű anyagokból készítették a Cigányszerelemhez ezt a látványos díszletet. Az Aidáé is hasonló módszerrel készült?***

– Nem feltétlenül kell a díszletnek borzalmasan drágának lenni. Az Aida díszlete is a legközönségesebb olcsó anyagokból készült: fából, vászonból, hungarocellből. A kivitelezők tehetségét dícsérte, hogy ami végül a közönség elé került, az rendkívül látványos volt. Azt a hatalmas ajtót, ami messziről domborművesnek látszott, egy centis hungarocellből csinálták. Volt egy nagyon ügyes rajzolónk, aki a tehetséges szobrászainknak előrajzolta a motívumokat. A mai technikával, sok leleménnyel – öregítéssel, koptatással, lakkozással, mosással – el tudunk érni az antik bronzfelülethez hasonló hatású felületet. Az Aida díszleteit az Operaház műhelyében csináltuk, ami az országban a legnagyobb és legprofibb. A Cigányszerelem esetében Szegeden összehasonlíthatatlanul rosszabb körülmények között dolgoztunk.

■ ***Mennyire kellett megváltoztatni a Cigányszerelem díszleteit ahhoz, hogy a dóm előtti színpadon is előadható legyen?***

– Ez a Cigányszerelem-előadás az Operett Színház egyik legnagyobb sikere volt. Tavaly Münchenben elnyerte az Ezüst Rózsát, a német színikritikusok díját. Tomboló siker volt mind a negyven előadáson. A rendezővel, Vámos tanár úrral először ennek az előadásnak a díszleteit próbáltuk adaptálni, de a Dóm tér kivette magából a középen megépített öreg tölgyet és az eredeti előadás karakterét, viszont beigazolt egy másik rendezői-tervezői koncepciót, ezt a nagy lejtős utat, az egész vegetációt, a vadromantikát, ami az egész előadás ereje. A hallatlanul színes jelmezek mögött egy nagyon komor háttér látható: a Cserna-patak völgye az erdélyi hegyekkel, fenyőkkel, középkori kastéllyal.

■ ***Azt hallottam, hogy remek ötlettel jött haza külföldről.***

– Kaltenbergben a bajor nagyherceg lovagi játékán – ahol már évek óta dolgozom – összefutottam egy céggel, amelyik a világ első sátorépítője. Bolognában egy olyan szerkezetet készítettek, amelyik eső esetén egy gombnyomásra három perc alatt 14500 négyzetméter fóliát húz a stadion fölé. Most csinálnak Mekkában 500 darab hatalmas sátortetőt, ami napkeltekor automatikusan kinyílik, sötétedéskor pedig összecsukódik a több millió hívő fölött. Ezzel a céggel együtt készítek most egy hatalmas középkori lovagsátrat Kaltenbergben. A beszélgetések közben eszembe jutott, hogy a szegedi szabadtéri új nézőterét és a színpadot is játszi könnyedséggel hat árboc segítségével le tudnák fedni, szállítanának hozzá egy különleges, néhány milliméter vastag fóliát, amit teflonnal vonnak be. Ez egy szénszálas műanyag fólia, ami szélnyomásban több százezer tonnás terhelést bír el, eső ellen megvéd, hófehér, felfelé szikrázik, tehát visszaveri a napsugarakat, ugyanakkor átlátszó is, és néhány perc alatt gombnyomásra kinyitható vagy becsukható. A színpad különálló elemmel is lefedhető. Ennek fantasztikus előnyei lennének. Napközben hőségben vagy esőben is lehetne próbálni, nem kellene világítani, és eső miatt nem maradna el előadás. Az egész színházi üzem biztonságosabbá válna. Európa nagy szabadtéri színpadjain már mindenütt hasonló technikával dolgoznak, így nem kell hatalmas anyagi és erkölcsi kockázatot vállalni.

■ ***A szegedi szabadtéri fölé mennyibe kerülne egy ilyen kinyitható sátortető?***

– Nem tudok pontos összeget mondani, de nem százmilliós nagyságrendről van szó. Ráadásul nemcsak a nyári időszakban lehetne hasznosítani, hanem az év többi részében akár egy díszletraktár szerepét is betölthetné. Hat ponton bontható, hat oszlopból, egy kábelszerkezetből, egy fóliából és néhány motorból áll. Ez a high-tech, a legkorszerűbb módszer. A gyártó cég húsz év alatt az egész világon bizonyított, hihetetlen technológiai biztonsággal és garanciával rendelkezik. Ezt ajánlom a Margitszigeti szabadtérinek is, mert ez a jövő útja. Ha kifogunk egy rossz szezont, akkor az egész fesztivált tönkreteheti az esős időszak. Óriási a kockázat, és a közönség egyre kevésbé ad pénzt bizonytalanra. A sátortetős megoldás néhány év alatt megtérülne a városnak, és az új nézőtérrel együtt a szegedi szabadtéri rangját is emelné.

Hollósi Zsolt

Mégis jut óvodai hely

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatának óvodáiba a májusi beíratás alkalmával az óvodák *6060* kisgyermeket felvettek a rendelkezésre álló szabad helyekre. Ekkor hely hiányában sajnos több mint 300 gyermeket el kellett utasítani. Mivel közülük a szülők többségének (214) a rendszeres munkába járás miatt szükséges a napközbeni gyermekelhelyezés, ezért a szociális törvény által az önkormányzatra háruló elhelyezési kötelezettség miatt a júliusi közgyűlés *200 óvodai helyre fejlesztést hagyott jóvá.*

A meglévő óvodák rendelkezésre álló helyiségei mellett a már ismertetettek szerint a *Gáspár Zoltán utcai bölcsődét is óvodai csoportok elhelyezésére jelölte ki a közgyűlés.*

A közgyűlés döntését követően azonnal megindult a csoportszobák kialakítása, a szükséges eszközök beszerzése, és a gyermekek foglalkoztatásához nélkülözhetetlen munkaerő (óvónők, dajkák) keresése. Az érintett óvodákban még jelenleg is van szabad munkahely, az érdeklődőknek a Közoktatási és Közművelődési Iroda szívesen ad felvilágosítást.

Az önkormányzathoz beérkezett 289 óvodai fellebbezés felülvizsgálata során – a csoportfejlesztés és a félnapos óvodai ellátás lehetősége alapján – *szeptembertől további 267 kisgyermek óvodai elhelyezésére nyílt lehetőség.* 129 gyermeket az eredetileg választott óvoda tud fogadni, míg *138* szülőnek másik óvodában ugyan, de felvételi lehetőséget ajánlott fel a hivatal.

Az óvodai felvételt a jegyző csupán *22 gyermek esetében utasította el.* Közülük egy nem szegedi gyermek, egy főt a szülő munkahelye szerinti vállalati óvodához irányított, míg 20 gyermeknél jelenleg az egyik szülő nem dolgozik, így a napközbeni felügyeletet el tudja látni.

Az elbírálás során felvételt nyert minden olyan kisgyermek, aki a következő tanévtől megy iskolába, így az iskolára való felkészítésük megoldható. Ugyancsak minden olyan kisgyermeket vihetnek szeptembertől óvodába, ahol a szülők dolgoznak.

Napfényes napok

Gazdag programot ígér Szeged polgárainak és vendégeinek a Napfény Fesztivál, amelyet augusztus 20–22-e között rendeznek meg a városban. Új kezdeményezés ez a háromnapos programsorozat a Déli Napfény Kft. szervezésében, és természetesen a rendezők célja az, hogy ezzel a rendezvénnyel tovább bővítsék Szeged nyári fesztiválprogramját. A napi programok követhetők a Délmagyarország hasábjain. A reptéri megnyitó 20-án, az egyéb programok pedig 21-én, 22-én a Tisza alsó rakpartján láthatók. A város önkormányzata igyekszik minden segítséget megadni a fesztivál lebonyolításához, hogy sikeres, hagyományteremtő legyen ez a vállalkozás. Itt jegyezzük meg: az MTV Vasárnapi Turmix műsorában helyszíni közvetítést láthatnak az eseményekről.

■ ***Nem magától gyulladt meg...***
■ ***Kiürítették a szélső házat***
■ ***Négymillió füstbe ment***

Lángolt a fenyőerdő Öttömösön

(Folytatás a 1. oldalról.)

– Így igaz, de szerencsére a fiatalember rosszul tudta. A lángok csakugyan közel voltak, de nem a portánkon. Kirohantunk, és önkéntelenül a jószágok és a holmink kimenekítéséhez fogtunk. Nemcsak a szomszédok segítettek. Itt volt a fél falu. Nem is tudom, hogyan köszönjem meg az embereknek és a tűzoltóknak a segítségét.

– Nem lehet elmesélni azt a rémületet, ami elfogott bennünket – toldotta meg a férj. – Valósággal zúgott az erdő. Félelmetes volt a hangja. Az állatok is megérezték a veszélyt, mert alig lehetett velük bírni. Egyébként 20 méterre a portától, ott csapott át az úton a láng – mutatott a gazda a kert vége felé.

Öttömös Ásotthalom szomszédságában van. Mostanában a tűzoltók gyakran fordultak meg az utóbbi településen, mert felcsaptak a lángnyelvek. *Gyújtogatásról beszéltek a falubeliek és a szakemberek is.* Vajon mi okozhatta az öttömösi erdőtüzet? – kérdeztük *Pesztránszky Albert* őrnagytól, a megyei tűzoltóság parancsnok-helyettesétől.

– Nem magától gyulladt meg, az bizonyos – válaszolta. – Hogy mitől, azt még nem tudjuk. Lehetett szándékos gyújtogatás vagy véletlen is. Elég egy csikket eldobni, és

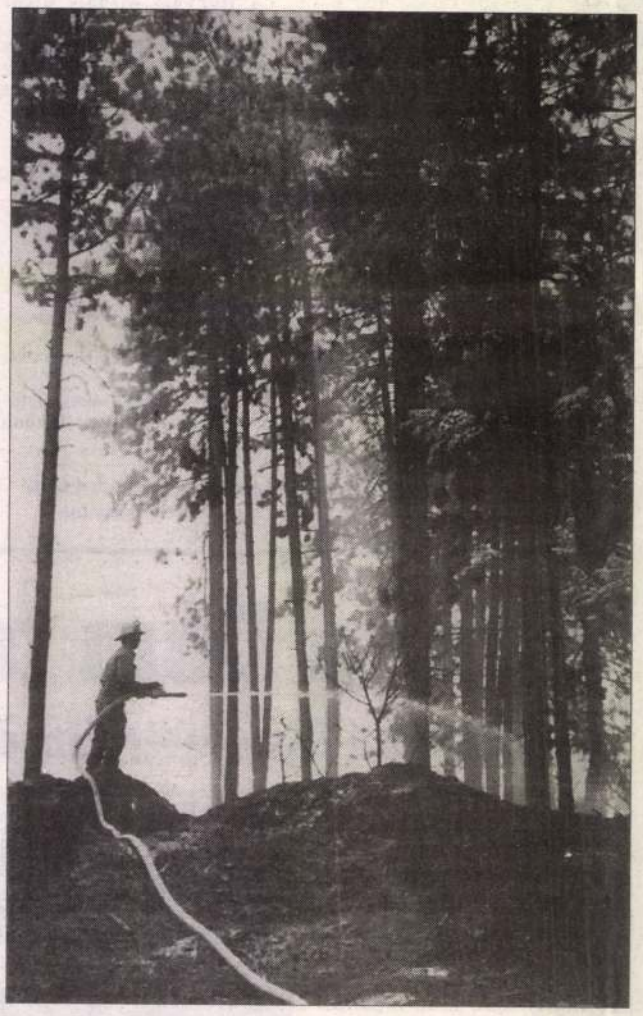

Fotó: Gyenes Kálmán

már kész a baj. Úgy tűnik, hogy a homokbányától indult el a tűz.

■ *Mekkora terület égett le?*

– Mintegy 25 hektáron pusztította el a 25 éve telepített fenyőfákat. A kár meghaladja a 4 millió forintot.

■ ***Az erős szélben még szerencsésnek is mondható, hogy ennyivel beérték a lángok...***

– Arra rágondolni is rossz, mi lett volna, ha elérik az első házat... Más irányba „mentek", ahol tuskókat találtak. Szerencsére tisztások tarkították a fenyvest, így nem tudott 20–30 métereket „ugrani" a tűz. Egy óra alatt sikerült eloltanunk. Dolgoztak a szegedi, a vásárhelyi, a makói, a halasi egységek, és besegítettek a pusztamérgesi, a mórahalmi és a helybéli önkéntesek is. Öt vízszállítót és nyolc fecskendőt vetettünk be. Mindenképpen szólnom kell a lakosság odaadásáról is. Egy lánctalpas gép dolgozott a közelben, nagy hasznunkra volt.

Ahogy az események előrehaladtak, a tűzoltók megnyugtatták a Bata házaspárt, lassacskán hozzáláttak a bútorok visszaszállításához. A háziasszony *Turcsányi István* kezét kötözgette.

– Mi érkeztünk elsőnek – magyarázta a pusztamérgesi önkéntes tűzoltó. – Már messziről láttuk a hatalmas lángokat. Előbb a villanyoszlopnál kezdük az oltást, aztán pedig arra törekedtünk, hogy a szélső házat védjük a tűztől. Egyébként nem oltás közben sérült meg a csuklóm, hanem most, amikor szereltünk össze.

Amikor elköszöntünk, Batáné még egyszer a lelkemre kötötte, feltétlenül írjam meg, *nagyon köszönnek mindenkinek mindent.*

V. Fekete Sándor

Üdv, hadsereg!

A trágárkodás nehézségei

Körülbelül 12 évvel ezelőtt voltam újonc katona, azaz kopasz, rettenetesen kopasz a nagyhírű nagyatádi laktanyában. Természetesen nincs szándékomban ízesen ecsetelni, hogy hogyan, hányszor és micsoda pedagógiai érzékkel szívattak meg az öregek, illetve az erre érdemes tisztek, tiszthelyettesek, és hányszor múlott millimétereken és a másodperc tört részén, hogy ott hagyjam az összes szép fogaimat. Ma már úgy emlékszem vissza, mint valami „roppant" férfias, kemény, de poénos történetek füzérére.

Az első, néhány napos gyakorlat után visszatértünk a laktanyába, és ott közel tizenöt darab levél várt, amelyeket darabonként tíz fekvőtámasz ellenében vehettem át a „szobamestertől". Mindig örültem a leveleknek, különösen ezúttal. Akkor vették észre az öregek, hogy én micsoda levelezést folytatok a külvilággal, s arra gondoltak, ha már ekkora gyakorlatom van a levélírásban, akkor megengedik, hogy a napi több „fókázás" helyett az ő szerelmeiknek, szeretőiknek írjak szívbemarkoló leveleket. Mert hát az igazat megvallva, nagyon odavoltak a csinos pipikért, csak a levélírás állt tőlük olyan távol, mint sünkutyától a tésztaszaggatás. Akkoriban tehát több nővel is folytattam illegális szerelmes nyelvi viszonyt. Talán volt benne némi perverzió mindenki részéről, de nem kellett fókázni. És ez így „fer", gondoltam.

Mindezt azért szántam bevezetőnek, hogy látsszék, otthonosan mozgok a témában. Méghozzá abban a témában, amit tegnapi lapszámunk utolsó oldalán hírként közöltünk Sz. Tibor honvéd hadnagy rémtetteiről. Emlékeztetőül: Sz. Tibor honvéd hadnagy újoncainak szabadidejében azt a parancsot adta, hogy trágár és sértő leveleket írjanak volt barátnőjének, mert a hölgy szakított vele. Ráadásul az újoncokkal fizettette meg a levélpapírt, a borítékot és a bélyeget is. Minderre 25 alkalommal adott parancsot. Kapott is érte 15 ezer forintos pénzbírságot (amelyből, gondolom, talán sikerül visszatéríteni az újoncoknak a mára lassan megfizethetetlen postai levelezést), ezenfelül pedig meghosszabbították soron következő rendfokozatának várakozási idejét.

Sz. Tibor honvéd hadnagy bosszúhadjáratának számos erkölcsi tanulsága van, amelyeket könnyűszerrel levonhatunk. Dilemmázhatnánk azon is, hogy a büntetés mértéke arányban áll-e a bűnnel. De engem, mint volt bértollnokot, inkább a levelek tartalma érdekelne, s ezáltal az, hogy vajon hogyan tudnak trágárkodni, szitkozódni a mai újoncok? Illetve az, hogy volt-e az újoncokot között, aki esetleg élvezte, hogy szabadjára engedheti csapongó fantáziáját? Mivel a nevezett „kéziratok" minden bizonnyal zárolva vannak, ezért csak találgathatok.

A 25 rendbeli szolgálati vétség engem arról győzött meg, ha nem is minőségben, de mennyiségben komoly szókészlettel rendelkeznek a mai újoncok. Azért biztosan volt a levelek tartalma között némi ismétlődés – a nyomaték kedvéért. Vagy például milyen megszólításformákat alkalmazhattak? Gondolom, a többsége így kezdődött: „Te...". És mi lehetett az aláírás? A te Tibid? Nem valószínű.

Arról nem szól a fáma, hogy az ügy hogyan derült ki. Talán a postás mondta be az unalmast a heresérve miatt. Vagy a hölgy jött rá néhány stílusficamból, hogy ezeket a leveleket nem a Tibi írta. Persze a lényegen ez nem sokat változtat. És mi a lényeg? Talán az – ez a példa is bizonyítja –, hogy vannak még a hadseregünkben finomlelkű tisztek, akik az újoncokkal íratják meg a trágár leveleket, mert ők maguk, a szép magyar beszéd hívei, és ha a nyakukat tekerik, akkor sem tudnak egy levélre való trágárkodásnál többet összeszedni.

Podmaniczky Szilárd

Feketeleves a feketepiacnak?

■ ***Az árusok óvatosabbak, az ellenőrök éberebbek***
■ ***A vásárlókat önmaguktól is meg kellett védeni***
■ ***Helyre, címre, befutóra jön a szesz***

■ Az egykor virágzó szesz- és dohány feketepiacnak számító Cserepes-sorról teljesen eltűntek az efféle cikkeket árusítók. Nem véletlen, a vámőrség és az adóhivatal folyton-folyvást ellenőriz és keményen büntet. Ráadásul a piacot üzemeltető kft. hangosbemondója időről-időre hírül adja, mit nem szabad árulni a piacon, majd bölcsen azt is hozzáteszik, óvakodjunk a zsebesektől.

Kinn a parkolóban, vagy átellenben a villamosmegállóban gyanús külsejű emberek, még gyanúsabb szatyraiból kerül azért elő cigaretta, konyak. Ők azonban a hivatlan vendéget be sem várják, gyorsan odébb állnak a legelső gyanús jelre.

– Még mindig üzlet becsempészni a szeszt – meséli a strandon egyik ismerősöm. – Persze ésszel kell dolgozni. Mi csak megrendelésre hozzuk az árut. Akad kereskedő, aki átveszi. A jugó konyakot nálunk is kapni, egyszer vesz számlára egy kartonnal, azután mondja meg valaki, meddig tartott a tíz üveg.

■ ***Kint az utcán...***

– ...azt meg sem érdemes próbálni. Kész lebukás.

A lakótelepek nagyobb ábécéi előtt évek óta virágzott feketepiac. Az elmúlt napokban tett körsétáink során azonban mi sem találkoztunk szeszt árusító „vállalkozókkal".

– Profilt váltottak a kereskedők. Ma már papírzsebkendőtől a kóláig mindent kínálnak szesz és cigaretta helyett – mondja dr. Négyökrű Dezső, a közterületfelügyelet vezetője.

■ ***Mit tapasztaltak az ellenőrzések során?***

– Nagymértékben visszaszorult az illegális árusítás. Augusztus elseje, a jövedéki törvény életbelépése óta naponta ellenőrizzük mi is az árusokat. Elvétve találunk csak szabálytalanságot. Most csak 30-40 üveg elkobzott töményszesz van a raktárunkban.

Az utolsó mohikán? (Fotó: Hárs László)

Hol vannak már azok a „szép idők", amikor akár nyolctíz forinttal is olcsóbban kapott az ember cigarettát a nagyobb abc-k előtt – sopánkodnak a vásárlók. A jövedéki törvény ugyanis betette kaputa feketepiacoknak. Az üzletekben viszont rárakódik a vám, az áfa, a fenntartási költség, s lassan mindenféle adó az élvezeti cikkekre.

■ ***Megszűnt a feketekerekedelem?***

– Az sosem szűnik meg teljesen. Mindig akadnak olyan új vállalkozók, akik ebből élnek. Szerintem rafináltabbak lettek a módszerek. Megbízásra hozzák be az italokat és címre viszik. Ma is akad egy réteg, amelyik a csencselésből él.

■ ***Mitől változott meg egycsapásra a helyzet?***

– Meglehetősen szigorú a büntetés. Amellett, hogy ma már el kell kobozni az árut, még 10-50 ezer forintnyi büntetés is kijár a feketézőknek. Ezt nem érdemes megkockáztatni.

Késő délelőtt a Szent István téri piacon nagy a csend. A zöldség- és gyümölcs árusok közé be-bekeveredik egy-két limlomot kínáló árus is. Szatyorból kikandikáló konyak sehol.

■ ***Egy kis konyak kellene...– fordulok oda hallkan az egyik eladóhoz.***

– Az nincs – vágja el az el sem indult beszélgetést, s már csapja is félre a fejét. A kocsi visszapillantó tükrében azután alaposan megnézem magam: pedig nincs is fináncfizimiskám...

– A vásárlók nem örülnek a jövedéki törvénynek – mondja Pálkuti Istvánné a megyei fogyasztóvédelmi felügyelőség vezetője – Érthető is, azelőtt jóval olcsóbban megvehették az italt és a dohányárut a bolt előtt, mint odabennt.

■ ***Ellenőrizték már a feketepiacokat?***

– Ez inkább a vámőrség az adóhivatal dolga, de azért mi is nyitott szemmel járunk.

■ ***És...?***

– Nem látunk illegális árusokat.

Ami persze nem jelenti azt, hogy végleg megszűnt volna a feketekereskedelem. Ismerve önmagunkat, megtaláljuk mi még a kiskaput, a most bezárt nagy mellett. De az is lehet, hogy a rendeletalkotók csak önmaguktól szerették volna megvédeni a vásárlókat.

Rafai Gábor

Riasztó

Kis hazánkban, hála a kocsifeltöréseknek, betöréseknek, elszaporodtak a különféle riasztóberendezések, amelyek képesek iszonyatos, fülsiketítő hangjukkal elriasztani a rosszban sántikálókat. Illetve nem csak őket, mert előfordul ám, hogy az ezrekbe kerülő riasztók, látszólag teljességgel érthetelen módon bekapcsolnak, s riadóztatják – akár éjszaka is – egy egész utca békés polgárait. Gyakori, hogy a mellettük elhaladó kétütemű elektronikus viharától, vagy az udvaron játszadozó gyerekek labdájától, esetleg az autót nem rendeltetésszerűen használó négylábúaktól a riasztóval felszerelt kocsik vijjogni kezdenek. Az emberek legnagyobb része az évek során hozzászokott a városban gyakorta felharsanó, egy ideig szirénázó, majd az érdektelenség láttán elhallgató riasztók hangjához.

Kedden este tíz óra után néhány perccel a Kárász utcán szólalt meg egy villogóval kombinált berendezés, az egyik nemrégiben átadott, fehérneműket áruló üzletben. Az autóriasztókhoz edzett lakók közel tíz percig voltak kénytelenek hallgatni az előbbieknél sokszorta élesebb sivítást, az utcán sétálók közül egyesek döbbenten álltak, hol történhetett betörés. Szerencsére csak vaklárma volt, ami azonban nem vígasztalta az álmukból felriadókat. Meglepő módon a rendőrök sem a vijjogás alatt, sem utána nem jöttek ki a helyszínre. Nem tudom, volt-e a közelben valaki, akinek tervei között szerepel egy főutcán lévő üzlet éjszakai kifosztása. Ha igen, akkor levonhatta a következtetést, nem nagy ügy az egész. Ezek szerint történjék bármi – riasztó ide, riasztó oda –, éjszaka a rendőrök is alszanak. Riasztó, nem igaz?

P. T. P.

Csikós Attila

Mátyás királyra emlékeztek Budán

A *Magyarok Világszövetsége* kezdeményezésére vasárnap délelőtt a Budavári Mátyás-templomban Hunyadi Mátyás királlyá választásának 540. évfordulója alkalmából ünnepi szentmisét tartottak. *Tempfli* József nagyváradi megyés püspök beszédében az emberek összefogásának fontosságát hangsúlyozta. A misét *Fábián* János őrkanonok, a templom plébánosa celebrálta.

A Magyarok Világszövetségének tagjai az emlékmise alkalmából a szövetség zászlaját ajánlották fel a Mátyás-templom zászlógyűjteménye számára.

Benkő Samu akadémikus, az *Erdélyi Múzeum Egylet* elnöke méltatta az 1458–1490 között uralkodó Mátyás életútját. A misén a templom kórusának előadásában, *Tardy* László karnagy vezényletével, *Harmat* Artúr *Missa Assumpta est Maria* című műve is elhangzott – tudatja az *MTI*.

Madách-kiállítást terveznek Győrben

Az ország legnagyobb Madách-gyűjteménye a győri *Xantus János Múzeumban* található. A gyűjtemény legértékesebb darabjaiból Madách Imre születésének 175. évfordulója alkalmából kiállítás nyílik meg májusban. Madách főművének, *Az ember tragédiájának* 130 kiadása van a győriek birtokában, a legrégebbi 1861-ből való. Az ember tragédiájának szinte valamennyi idegen nyelvre lefordított kiadványa is megtalálható Győrben, így az arab, a japán, a héber és a cigány fordítás is – tudatja az *MTI*.

A 8300 tételből álló Madách-gyűjtemény alapjait 25 évvel ezelőtt *Szabó* József evangélikus püspök vetette meg azáltal, hogy magángyűjteményét a múzeumnak ajándékozta.

„Mint végtelen beszélgetés...”

Az Operaház vezető tervezője: Csikós Attila

A két kariatida, amely *Csikós* Attila irodájában a galériát „tartja”, egy korábbi díszletből való. Mint általában a díszletek, ez is csupán a szemnek szól, mögötte valódi oszlopokra bízták a terhet. A szoba méltóságát egyébként sem ez a kis részlet sugározza, sokkal inkább az építészeti értékek: tágassága, magassága, a tekintélyes műteremablak. Csikós Attila szavaival: az arányok.

– Huszonöt éves koromban kerültem az Operaházba – hozzánőttem, ez az otthonom – állapítja meg. – Mindig a színház világa vonzott: sráckoromban gyermekszínész voltam, színésznek készültem. Tizenhat évesen egyszer csak rájöttem, hogy jobban érdekel létrehozni a produkciót, mint szerepelni benne. Megkerestem egy idősebb tervezőt, *Nógrádi* Miklóst, nála „sameszkodtam” – meséli.

– Ehhez a pályához sok szerencse kell, és nekem valahogy ez mindig megadatott. Jó időben tartózkodtam a jó helyen. Ott, ahol éppen történt valami. A hatvanas években a *József Attila* volt a „száműzöttek” színháza, ahol kitűnő produkciók születtek. Én akkor voltam ott díszítő, világosító és rendezőasszisztens. Majd 1963-ban kezdődött az *Egyetemi Színpad* nagy korszaka, ekkor már ott dolgoztam. 1965-ben nyerte el a színpad az egyetemi színházak világfesztiválján a *Karnyónéval* az első díjat, amellyel *Ruszt* József rendezését jutalmazták, és ebben már mint díszlettervező én is részt vettem. Az *Iparművészeti Főiskola* építész szakára ugyancsak akkor jártam, amikor *Pogány* Frigyes volt a főiskola rektora. Hálával tartoztam neki, hiszen ő volt az, aki személyesen közbejárt, hogy kikerülhessek Bayreuthba. A legendás hírű ünnepi játékok rendezősége asszisztenst keresett, és meghívtak. Mindössze harmadéves főiskolai hallgató voltam. Pogány Frigyes nem csupán széles látókörű egyetemi tanár és polihisztor volt, aki olyan órákat tartott, hogy nem fértünk be az előadóterembe, nem csupán tanárnak volt nagyszerű, hanem embernek is. Személyes közbenjárására akkor sikerült kijutnom Bayreuthba, amikor még Wieland és Wolfgang *Wagner*, Richard *Wagner* unokái vezették az ünnepi játékokat.

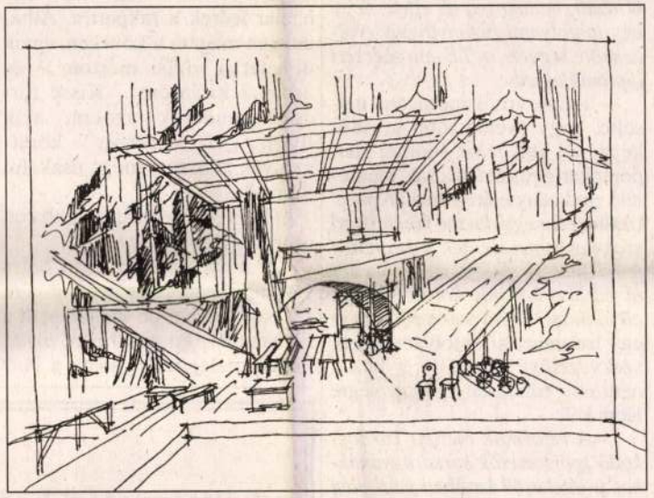

Csikós Attila díszletterve

– A hatvanas évek közepén Bayreuth volt az operajátszás fellegvára. Mindenki, aki nagyságnak számított, igyekezett megjelenni és részt venni az előadásokban. Már az első próba lenyűgözött: teljes jelmezben, kész díszletek között folyt a próba, amit csak ott engedhetnek meg maguknak, ahol nem számít a pénz. S valóban nem számított a költségvetés, nem számított a túlóra sem, csak az eredmény. Nem tudom, hol aludtunk és mikor, nem tudom, mit ettünk, bent éltünk a színházban. Ez a kezdés meghatározta a pályájámat.

– Bayreuthban nehéz volt talpon maradni. Természetes volt a profizmus. Maximalizmust kívántak minden résztvevőtől. Olyannyira, hogy egyszer valaki az énekkarban éjjel kettő felé rápillantott a karórájára, és emiatt kirúgták. Ritka az, hogy valakinek már a pályája kezdetén megadatik, hogy kipróbálja teljesítményének határait, legfeljebb az élsportolókkal szokott ez megtörténni. Nekem alkalmam volt erre. S ez magabiztosságot nyújtott egész életemben. Hogy ez mit jelent? Bármennyit vállalok, dolgozom, soha nem kerülök olyan stresszhelyzetbe, hogy kétségeim legyenek, meg tudok-e birkózni a feladattal. Nem kap el az a fajta fizikai görcs, amely sok alkotót lebénít, olyannyira, hogy feladja a küzdelmet. Én tudom, mire vagyok képes.

– Több mint tíz évet dolgoztam folyamatosan Bayreuthban, legfeljebb csak hónapokat töltöttem itthon. Már befutott tervezőnek számítottam idehaza, s még visszajártam asszisztálni a Wagner családnak. Végül is kinőttem az asszisztensi munkát. Azt hiszem, az itthoni fiatalok nagy baja, hogy ezen a területen nem szokás az asszisztálás. Állítom, hogy úgy lehet igazán megtanulni a szakmát, ha valaki minél többet dolgozik együtt nagy egyéniségekkel.

– Építészi szakmámat ma is művelem, most fejeztem be egy enteriőrmunkát Coloradóban. Előtte Veronában annak a *Falstaff-előadásnak* a díszleteit készítettem, amelynek Renato *Bruson* volt a főszereplője. Münchenben a három nagy tenor számára terveztem az új klasszicista színpadot, húszezer ember látta esténként az előadást. Utána *Mannheimben Carreras* és *Domingo* énekelt azon a hatvanméteres színpadomon, amely összeszerelhető elemekből épült, utaztatható. Jövőre ezek között a díszletek között Domingóval a főszerepben opera készül. Egy ilyen hatvanméteres színpad akkora, mint a mi Népstadionunk keresztben. A pápa látogatásakor Wroclawban építettem hasonló hatalmas színpadot. Szeretem a megaprodukciókat, amelyeknek három kamion viszi a hangtechnikai berendezéseit, és olyan a hanghatásuk, mint egy CD-nek. Ugyanakkor mégis az *Opera* színpada az igazi: s a jó rendezővel együtt tervezni olyan, mintha végtelen beszélgetést folytatna az ember. Nem lehet szétválasztani, ki mivel, hogyan inspirálja a másikat. Így született meg *Seregi* Lászlóval a *Makrancos Kata*, így gondolok a mostani *Figaró házasságára*. Utána jönnek a Wagner-előadások, a nagyszabású Ring... Ezek azok a produkciók, amelyek miatt érdemes itthon maradni.

(fekete)

NAPLÓ

AMIT NEM SZABAD TITKOLNI címmel amatőr képzőművészeti kiállítás megnyitóját tartják a sümegi Kisfaludy Sándor Művelődési Otthonban (Széchenyi u. 9.) ma délután öt órától.

KÍNAI IPARMŰVÉSZETI kiállítás nyílik meg a Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériájában (Budapest XX., Kossuth L. u.39.) ma este hat órakor.

FORINTOS ANNA Vallomás című tárlatát nyitják meg a Pestszentimrei Közösségi Ház Klubgalériájában (Budapest XVIII., Vasút u. 48.) ma este hat órakor.

A JÁSZAI MARI SZÍNHÁZ (Tatabánya) vendégszerepel ma este hét órakor a Nemzeti Színházban. Schiller Ármány és szerelem című tragédiáját mutatják be Zubornyák Zoltán rendezésében.

PÁSKÁNDI GÉZA 65. születésnapjára emlékezve a nagyváradi Kiss Stúdió a Pesti Vigadó kamaratermében mutatja be az író Kérjük a lábat letörölni, avagy: A bosszúálló kapus című darabját ma este 7 órai kezdettel, valamint február 2-án és 16-án.

A HADTÖRTÉNETI MÚZEUMBAN őrzött nemzeti relikviák teljes körű védelmet kapnak a magyar forradalom és szabadság 150. évfordulója előtt tisztelgő, március 13-án megnyíló kiállításon. A selyemből készült '48-as zászlókat légkondicionált vitrinekben tárják az érdeklődők elé. A termek ablakait és a vitrineket fényvédő fóliákkal látják el, és a világítástechnika is a legkorszerűbb követelményekhez igazodik.

A SOMOSKŐI VÁR környékén egykor kialakított emlékpark a Petőfi-kunyhóval gazdátlanná vált. Angyal János helyi vállalkozó százezer forintot ajánlott fel a park és a környezet rendezésére, hogy március 15-én méltó helyen emlékezhessen a lakosság a költőre. Az ügyhöz több cég csatlakozott, Bobály Attila helybéli szobrászművész pedig elkészíti a park díszkútját.

A magyar foci szakmailag bukott el

Páncsics Miklós az MLSZ-elnökválasztás elhalasztásáról és a kiskapukról

Váratlan döntést hozott múlt heti ülésén a profi futballklubok ligája. A testület azt javasolta, az MLSZ február 21-i közgyűlése ne válasszon elnököt a labdarúgó-szövetség élére.

A *Ferencvárost* a ligában képviselő s a tavaly decemberi futballszövetségi közgyűlésen életre hívott *reformbizottságba* is beválasztott dr. *Páncsics* Miklós, az *FTC* szakosztálymenedzsere szerint a jelenlegi helyzetben más határozat nem is születhetett volna:

– Személy szerint semmi kifogásom az elnökségre pályázó urak ellen, s végső soron hízelgő a sportág számára, hogy az általános válság közepette is ilyen nagy az érdeklődés e tisztség iránt, ám elképzelhetetlennek tartom, hogy felbukkan egy *bölcs cáratyuska*, aki a magyar futball valamennyi baját orvosolja. Az elnöki szerep mifelénk amúgy is *túlmisztifikált:* a prezidentnek az általános elvárások alapján pénzt és szakmai koncepciót kellene az asztalra tenni, s illő volna eladni a politika számára a sportágat, miközben például *Angliában* az elnöknek alapvetően *protokolláris* kötelezettségei vannak, s a futball ügyeit ténylegesen a profiliga intézi.

– Ez lenne a válságkezelés módja idehaza is?

– Más megoldás nemigen képzelhető el, noha elvileg történhetne egy *alapos nagytakarítás*, de amennyiben teljesen új, a sportágon kívülről érkező garnitúra kezébe kerülne a labdarúgás irányítása, megint éveket vesztegetnénk el. Azoknak kell rendbe tenni a futballt, kik részesei voltak a hanyatlásnak. A liga elképzelései szerint a profi klubok megbízottai közös akarattal kidolgozzák a szakmai válságkezelés programját, s amikor e munka kész, keresünk egy elnököt, ki erős kézzel

– Egyezik-e a liga véleménye az MLSZ-közgyűlésen megalakított négytagú bizottság elképzeléseivel?

– A december eleji tanácskozás után magnóról még egyszer végighallgattuk az ülés hanganyagát, s kiderült, a küldöttek csupán *általánosságban* beszéltek a bizottság teendőiről. Próbáltunk egyeztetni a *Tibor* Tamás úr által vezetett kormánybizottsággal, de gyorsan nyilvánvalóvá lett, hogy a munkacsoportnak igen konkrét elképzelései vannak a magyar sport, s ezen belül a futball átalakításáról, így mi legfeljebb néhány szempontot vethettünk föl.

– Egyes vélemények szerint a Tibor-team lépéseinek következményei ma még beláthatatlanok, mert miközben a csoport radikális szervezeti változásokat erőltet a futballban, a jogi, közgazdasági háttér hiányzik a valódi profizmus kialakulásához…

– A profizmus felfogásom szerint nem azt jelenti, hogy a sportoló fizetést kap a klubjától, hanem azt, hogy a sportágát magas színvonalon űzi… A kormánybizottság tevékenységéről, a sporttörvény módosításának következményeiről, a sportingatlanok helyzetének rendezéséről, az adósságkérdés kezeléséről bizonnyal sokat vitatkozunk még, viszont a magyar futballnak jelenleg nem ezeken a kérdéseken kell rágódnia. Meglehet, a kormányt *választási megfontolások* is motiválták, de a magas labdát a futball adta fel, hiszen a jugoszlávok elleni pótselejtezőn *a magyar labdarúgás szakmailag megbukott*, ország-világ előtt *szánalmasan leszerepelt*. Kár a sportágban élőknek a politikusokra mutogatniuk, sokkal inkább *alapos önvizsgálatra* volna szükség. Vesse össze a magyar játékosok fizikai állapotáról készült felméréseket a nyugati

munkájuk *gyengesége* az egyik alapvető oka a magyar labdarúgás válságának.

– Az első kísérlet az edzőképzés reformjára a dr. Mezey György által fémjelzett UEFA-program, melyet – ha nem is nyilvánosan – több szakvezető élesen kritizált, hadakozva az ellen, hogy egy tanfolyami bizonyítvány értékesebb legyen a TF-en szerzett diplomájuknál…

– Háziorvos ismerősöm mesélte, hogy évente több továbbképzésen kell részt vennie, ahol pontokat gyűjthet, s csak megfelelő eredmény elérése esetén praktizálhat. *Ha egy doktor kötelezhető szakmai ismereteinek folyamatos felfrissítésére, miért szentségtörés az edzőket hasonló követelmények elé állítani?* Nem valószínű, hogy egy háromhetes tanfolyam remek szakvezetővé formálja a hozzá nem értő edzőt, de valamit végre lépni kell.

– A reformok mellett kardoskodó sportvezetők sorsa ugyanakkor a játékosok kezében van; elég például néhány váratlan Fradi-vereség, s az ön feje máris porba hullhat…

– A népharag persze elsodorhat, mégis remélem, hogy a közönség kiáll mellettem a válságos pillanatokban is. A szurkolóknak tudniuk kell: mi most azért hadakozunk, hogy ők valóban *szórakozni* járhassanak a futballstadionokba, s ne *dühöngeni* vagy éppen *keseregni*. Nyáron a Fradiban s más egyesületeknél lejár jó néhány futballista szerződése, s addigra a klubvezetők megállapodhatnak a szerződéskötési juttatások maximálásában, amivel rögvest elejét lehetne venni, hogy a futballisták *zsarolják* egyesületüket.

– S tényleg elképzelhetőnek tartja, hogy a kiskapuk országában mindenki betartja a játékszabályokat?

– Hiszem, kell kollégáim el-

Cserneczky Attila ismét átúszta a Dunát

Van, aki hidegen szereti

De hűvös van – jut eszembe, miközben a *Petőfi tér* felé sétálok, s *nyakig* begombolom a kabátomat, kezeimet pedig igyekszem elrejteni a zsebeimben. A kellemetlen időben – az utcai hőmérő *plusz egy* fokot mutat – megszaporázom lépteimet, így hamar leérek a rakpartra. Áthámozom magam a köveken, egyik ujjamat a vízbe mártom – és azonnal kirántom… Kissé furcsán gondolok azokra, akik ilyen, *„életveszélyes"* körülmények között még úszkálni akarnak.

Cserneczky Attila szombaton *ismét átúszta a Dunát.*

A „rajt" délután kettő órára van meghirdetve, s néhány perc késéssel ugyan, de megérkezik a fiatalember. Pontosabban: *befut*, hiszen melegítés gyanánt a Parlamenttől elkocogott a Petőfi térig. *„Hiába teljesítette már többször is a távot, nagyon izgulok. Nem lehet ezt megszokni"* – mondja a huszonegy éves fiatalember édesanyja, aki azt is elárulja, hogy az egyébként *vegetariánus* fia csokit evett reggelire, hiszen sok benne a kalória. És erre most szüksége van Attilának. Csakúgy, mint a *hőtartalékaira*. Erre már mestere, *Schirilla* György hívja fel a figyelmünket, miközben tanítványát útnak ereszti. Az utolsó tanácsok is elhangzanak: *„Két tempóig tartsd bent a levegőt"*, vagy *„Kézzel is lehet pumpálni"*. Attila pedig elindul.

Alig tíz perccel később a Gellért térnél révbe is ér. Igaz, a tervek szerint kicsit távolabb kellett volna parta szállnia, de három *pecás* „eltérítette" eredeti szándékaitól. Talán még az is eszébe jutott, hogy a halakat és a horgászokat sem illik zavarnia… Mert a jókedv nem hiányzott a végén, Attila boldogan integetett, majd közölte, ő bizony *nagyon jó állapotban van*. Édesanyja megnyugodhatott, hiszen fiának meg sem kottyant a mostani túra, a kétfokos „meleg" vízet nem is kedveli túlságosan, jobban szereti a *jéggel borított* Dunát.

Cserneczky Attila pedig abban bízik, hogy legközelebb, az az január 31-én, *Vácott* már jég is lesz. A mama szerint az újabb kaland nehezebbnek ígérkezik. Persze, kétsége sincs afelől, hogy gyermeke a tizenhatodik alkalommal is megússza…

(p. t. l.)

TÁJÉKOZTATÓ

a költségvetési kapcsolatok lebonyolításánál alkalmazandó számlaszámokról

Az adózók költségvetéssel szembeni kötelezettségeinek és jutattási igényeinek lebonyolítására 1998. január 1-jétől az alábbi MNB-nél megnyitott számlák szolgálnak.

10032000-01076019	APEH Társaságiadó-bevételi számla
10032000-01076026	APEH MNB befizetései, bevételi számla
10032000-01076277	APEH Egyéb kötelezettségek bevételi számla
10032000-01076301	APEH Bírság, mulasztási bírság és önellenőrzéssel kapcsolatos befizetések bevételi számla
10032000-01076552	APEH Különleges helyzetek miatti befizetések bevételi számla
10032000-01076772	APEH Egyéb termékek fogyasztási adója bevételi számla
10032000-01076765	APEH Személygépkocsi fogyasztási adója bevételi számla
10032000-01076813	APEH Kárpótoltak mezőgazdasági támogatásának visszafizetése bevételi számla
10032000-01076868	APEH Általános forgalmi adó bevételi számla
10032000-01076978	APEH Pénzintézetek társasági adója bevételi számla
10032000-01076985	APEH Késedelmipótlék-bevételi számla
	APEH Játékadó-bevételi számla
	elföldi gépjárműadó (súlyadó)

Csirós Attila

A magyar foci szakmailag bukott el

Páncsics Miklós az MLSZ-elnökválasztás elhalasztásáról és a kiskapukról

Váratlan döntést hozott múlt heti ülésén a profi futballklubok ligája. A testület azt javasolta, az MLSZ február 21-i közgyűlése ne válasszon elnököt a labdarúgó-szövetség élére.

A *Ferencvárost* a ligában képviselő s a tavaly decemberi futballszövetségi közgyűlésen életre hívott *reformbizottságba* is beválasztott dr. *Páncsics* Miklós, az *FTC* szakosztálymenedzsere szerint a jelenlegi helyzetben más határozat nem is születhetett volna:

– Személy szerint semmi kifogásom az elnökségre pályázó urak ellen, s végső soron hízelgő a sportág számára, hogy az általános válság közepette is ilyen nagy az érdeklődés e tisztség iránt, ám elképzelhetetlennek tartom, hogy felbukkan egy *bölcs cáratyuska*, aki a magyar futball valamennyi baját orvosolja. Az elnöki szerep mifelénk amúgy is *túlmisztifikált:* a prezidentnek az általános elvárások alapján pénzt és szakmai koncepciót kellene az asztalra tenni, s illő volna eladni a politika számára a sportágat, miközben például *Angliában* az elnöknek alapvetően *protokolláris* kötelezettségei vannak, s a futball ügyeit ténylegesen a profiliga intézi.

– Ez lenne a válságkezelés módja idehaza is?

– Más megoldás nemigen képzelhető el, noha elvileg történhetne egy *alapos nagytakarítás*, de amennyiben teljesen új, a sportágon kívülről érkező garnitúra kezébe kerülne a labdarúgás irányítása, megint éveket vesztegetnénk el. Azoknak kell rendbe tenni a futballt, kik részesei voltak a hanyatlásnak. A liga elképzelései szerint a profi klubok megbízottai közös akarattal kidolgozzák a szakmai válságkezelés programját, s amikor e munka kész, kere- [illegible] ki erős kézzel

– Egyezik-e a liga véleménye az MLSZ-közgyűlésen megalakított négytagú bizottság elképzeléseivel?

– A december eleji tanácskozás után magnóról még egyszer végighallgattuk az ülés hanganyagát, s kiderült, a küldöttek csupán *általánosságban* beszéltek a bizottság teendőiről. Próbáltunk egyeztetni a *Tibor* Tamás úr által vezetett kormánybizottsággal, de gyorsan nyilvánvalóvá lett, hogy a munkacsoportnak igen konkrét elképzelései vannak a magyar sport, s ezen belül a futball átalakításáról, így mi legfeljebb néhány szempontot vethettünk föl.

– Egyes vélemények szerint a Tibor-team lépéseinek következményei ma még beláthatatlanok, mert miközben a csoport radikális szervezeti változásokat erőltet a futballban, a jogi, közgazdasági háttér hiányzik a valódi profizmus kialakulásához…

– A profizmus felfogásom szerint nem azt jelenti, hogy a sportoló fizetést kap a klubjától, hanem azt, hogy a sportágát magas színvonalon űzi… A kormánybizottság tevékenységéről, a sporttörvény módosításának következményeiről, a sportingatlanok helyzetének rendezéséről, az adósságkérdés kezeléséről bizonnyal sokat vitatkozunk még, viszont a magyar futballnak jelenleg nem ezeken a kérdéseken kell rágódnia. Meglehet, a kormányt *választási megfontolások* is motiválták, de a magas labdát a futball adta fel, hiszen a jugoszlávok elleni pótselejtezőn *a magyar labdarúgás szakmailag megbukott*, ország-világ előtt *szánalmasan leszerepelt*. Kár a sportágban élőknek a politikusokra mutogatniuk, sokkal inkább *alapos önvizsgálatra* volna szükség. Vesse össze a magyar játékosok fizikai állapotáról készült felméréseket a nyugati adatokkal; amíg mifelénk egy kö-

munkájuk *gyengesége* az egyik alapvető oka a magyar labdarúgás válságának.

– Az első kísérlet az edzőképzés reformjára a dr. Mezey György által fémjelzett UEFA-program, melyet – ha nem is nyilvánosan – több szakvezető élesen kritizált, hadakozva az ellen, hogy egy tanfolyami bizonyítvány értékesebb legyen a TF-en szerzett diplomájuknál…

– Háziorvos ismerősöm mesélte, hogy évente több továbbképzésen kell részt vennie, ahol pontokat gyűjthet, s csak megfelelő eredmény elérése esetén praktizálhat. *Ha egy doktor kötelezhető szakmai ismereteinek folyamatos felfrissítésére, miért szentségtörés az edzőket hasonló követelmények elé állítani?* Nem valószínű, hogy egy háromhetes tanfolyam remek szakvezetővé formálja a hozzá nem értő edzőt, de valamit végre lépni kell.

– A reformok mellett kardoskodó sportvezetők sorsa ugyanakkor a játékosok kezében van; elég például néhány váratlan Fradi-vereség, s az ön feje máris porba hullhat…

– A népharag persze elsodorhat, mégis remélem, hogy a közönség kiáll mellettem a válságos pillanatokban is. A szurkolóknak tudniuk kell: mi most azért hadakozunk, hogy ők valóban *szórakozni* járhassanak a futballstadionokba, s ne *dühöngeni* vagy éppen *keseregni*. Nyáron a Fradiban s más egyesületeknél lejár jó néhány futballista szerződése, s addigra a klubvezetők megállapodhatnak a szerződéskötési juttatások maximálásában, amivel rögvest elejét lehetne venni, hogy a futballisták *zsarolják* egyesületüket.

– S tényleg elképzelhetőnek tartja, hogy a kiskapuk országában mindenki betartja a játékszabályokat?

– Hinnem kell kollégáim el- [illegible]

Cserneczky Attila ismét átúszta a Dunát

Van, aki hidegen szereti

De hűvös van – jut eszembe, miközben a *Petőfi tér* felé sétálok, s *nyakig* begombolom a kabátomat, kezeimet pedig igyekszem elrejteni a zsebeimben. A kellemetlen időben – az utcai hőmérő *plusz egy* fokot mutat – megszaporázom lépteimet, így hamar leérek a rakpartra. Áthámozom magam a köveken, egyik ujjamat a vízbe mártom – és azonnal kirántom… Kissé furcsán gondolok azokra, akik ilyen, *„életveszélyes"* körülmények között még úszkálni akarnak.

Cserneczky Attila szombaton *ismét átúszta a Dunát.*

A „rajt" délután kettő órára van meghirdetve, s néhány perc késéssel ugyan, de megérkezik a fiatalember. Pontosabban: *befut*, hiszen melegítés gyanánt a Parlamenttől elkocogott a Petőfi térig. *„Hiába teljesítette már többször is a távot, nagyon izgulok. Nem lehet ezt megszokni"* – mondja a huszonegy éves fiatalember édesanyja, aki azt is elárulja, hogy az egyébként *vegetariánus* fia csokit evett reggelire, hiszen sok benne a kalória. És erre most szüksége van Attilának. Csakúgy, mint a *hőtartalékaira*. Erre már mestere, *Schirilla* György hívja fel a figyelmünket, miközben tanítványát útnak ereszti. Az utolsó tanácsok is elhangzanak: *„Két tempóig tartsd bent a levegőt"*, vagy *„Kézzel is lehet pumpálni"*. Attila pedig elindul.

Alig tíz perccel később a Gellért térnél révbe is ér. Igaz, a tervek szerint kicsit távolabb kellett volna parta szállnia, de három *pecás* „eltérítette" eredeti szándékaitól. Talán még az is eszébe jutott, hogy a halakat és a horgászokat sem illik zavarnia… Mert a jókedv nem hiányzott a végén, Attila boldogan integetett, majd közölte, ő bizony *nagyon jó állapotban van*. Édesanyja megnyugodhatott, hiszen fiának meg sem kottyant a mostani túra, a kétfokos „meleg" vízet nem is kedveli túlságosan, jobban szereti a *jéggel borított* Dunát.

Cserneczky Attila pedig abban bízik, hogy legközelebb, az az január 31-én, *Vácott* már jég is lesz. A mama szerint az újabb kaland nehezebbnek ígérkezik. Persze, kétsége sincs afelől, hogy gyermeke a tizenhatodik alkalommal is megússza…

(p. t. l.)

TÁJÉKOZTATÓ

a költségvetési kapcsolatok lebonyolításánál alkalmazandó számlaszámokról

Az adózók költségvetéssel szembeni kötelezettségeinek és jutattási igényeinek lebonyolítására 1998. január 1-jétől az alábbi MNB-nél megnyitott számlák szolgálnak.

10032000-01076019	APEH Társaságiadó-bevételi számla
10032000-01076026	APEH MNB befizetései, bevételi számla
10032000-01076277	APEH Egyéb kötelezettségek bevételi számla
10032000-01076301	APEH Bírság, mulasztási bírság és önellenőrzéssel kapcsolatos befizetések bevételi számla
10032000-01076552	APEH Különleges helyzetek miatti befizetések bevételi számla
10032000-01076772	APEH Egyéb termékek fogyasztási adója bevételi számla
10032000-01076765	APEH Személygépkocsi fogyasztási adója bevételi számla
10032000-01076813	APEH Kárpótoltak mezőgazdasági támogatásának visszafizetése bevételi számla
10032000-01076868	APEH Általános forgalmi adó bevételi számla
10032000-01076978	APEH Pénzintézetek társasági adója bevételi számla
10032000-01076985	APEH Késedelmipótlék-bevételi számla
10032000-01076992	APEH Játékadó-bevételi számla
[illegible]	APEH Belföldi gépjárműadó (súlyadó) bevételi számla

Mátyás királyra emlékeztek Budán

A *Magyarok Világszövetsége* kezdeményezésére vasárnap délelőtt a Budavári Mátyás-templomban Hunyadi Mátyás királlyá választásának 540. évfordulója alkalmából ünnepi szentmisét tartottak. *Tempfli* József nagyváradi megyés püspök beszédében az emberek összefogásának fontosságát hangsúlyozta. A misét *Fábián* János őrkanonok, a templom plébánosa celebrálta.

A Magyarok Világszövetségének tagjai az emlékmise alkalmából a szövetség zászlaját ajánlották fel a Mátyás-templom zászlógyűjteménye számára.

Benkő Samu akadémikus, az *Erdélyi Múzeum Egylet* elnöke méltatta az 1458–1490 között uralkodó Mátyás életútját. A misén a templom kórusának előadásában, *Tardy* László karnagy vezényletével, *Harmat* Artúr *Missa Assumpta est Maria* című műve is elhangzott – tudatja az *MTI*.

Madách-kiállítást terveznek Győrben

Az ország legnagyobb Madách-gyűjteménye a győri *Xantus János Múzeumban* található. A gyűjtemény legértékesebb darabjaiból Madách Imre születésének 175. évfordulója alkalmából kiállítás nyílik meg májusban. Madách főművének, *Az ember tragédiájának* 130 kiadása van a győriek birtokában, a legrégebbi 1861-ből való. Az ember tragédiájának szinte valamennyi idegen nyelvre lefordított kiadványa is megtalálható Győrben, így az arab, a japán, a héber és a cigány fordítás is – tudatja az *MTI*.

A 8300 tételből álló Madách-gyűjtemény alapjait 25 évvel ezelőtt *Szabó* József evangélikus püspök vetette meg azzal, hogy magángyűjteményét múzeumnak ajándékozta.

„Mint végtelen beszélgetés...”

Az Operaház vezető tervezője: Csikós Attila

A két kariatida, amely *Csikós* Attila irodájában a galériát „tartja”, egy korábbi díszletből való. Mint általában a díszletek, ez is csupán a szemnek szól, mögötte valódi oszlopokra bízták a terhet. A szoba méltóságát egyébként sem ez a kis részlet sugározza, sokkal inkább az építészeti értékek: tágassága, magassága, a tekintélyes műteremablak. Csikós Attila szavaival: az arányok.

– Huszonöt éves koromban kerültem az Operaházba – hozzánőttem, ez az otthonom – állapítja meg. – Mindig a színház világa vonzott: sráckoromban gyermekszínész voltam, színésznek készültem. Tizenhat évesen egyszer csak rájöttem, hogy jobban érdekel létrehozni a produkciót, mint szerepelni benne. Megkerestem egy idősebb tervezőt, *Nógrádi* Miklóst, nála „sameszkodtam” – meséli.

– Ehhez a pályához sok szerencse kell, és nekem valahogy ez mindig megadatott. Jó időben tartózkodtam a jó helyen. Ott, ahol éppen történt valami. A hatvanas években a *József Attila* volt a „száműzöttek” színháza, ahol kitűnő produkciók születtek. Én akkor voltam ott díszítő, világosító és rendezőasszisztens. Majd 1963-ban kezdődött az *Egyetemi Színpad* nagy korszaka, ekkor már ott dolgoztam. 1965-ben nyerte el a színpad az egyetemi színházak világfesztiválján a *Karnyónéval* az első díjat, amellyel *Ruszt* József rendezését jutalmazták, és ebben már mint díszlettervező én is részt vettem. Az *Iparművészeti Főiskola* építész szakára ugyancsak akkor jártam, amikor *Pogány* Frigyes volt a főiskola rektora. Hálával tartoztam neki, hiszen ő volt az, aki személyesen közbejárt, hogy kikerülhessek Bayreuthba. A legendás hírű ünnepi játékok rendezősége asszisztenst keresett, és meghívtak. Mindössze harmadéves főiskolai hallgató voltam. Pogány Frigyes nem csupán széles látókörű egyetemi tanár és polihisztor volt, aki olyan órákat tartott, hogy nem fértünk be az előadóterembe, nem csupán tanárnak volt nagyszerű, hanem embernek is. Személyes közbenjárására akkor sikerült kijutnom Bayreuthba, amikor még Wieland és Wolfgang *Wagner*, Richard *Wagner* unokái vezették az ünnepi játékokat.

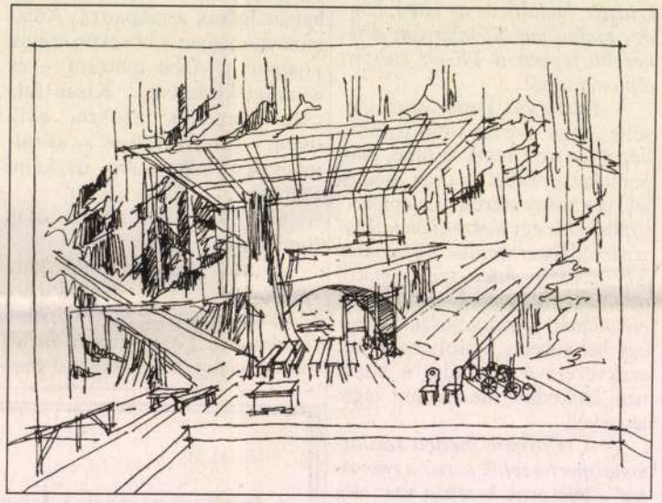

Csikós Attila díszletterve

– A hatvanas évek közepén Bayreuth volt az operajátszás fellegvára. Mindenki, aki nagyságnak számított, igyekezett megjelenni és részt venni az előadásokban. Már az első próba lenyűgözött: teljes jelmezben, kész díszletek között folyt a próba, amit csak ott engedhetnek meg maguknak, ahol nem számít a pénz. S valóban nem számított a költségvetés, nem számított a túlóra sem, csak az eredmény. Nem tudom, hol aludtunk és mikor, nem tudom, mit ettünk, bent éltünk a színházban. Ez a kezdés meghatározta a pályájamat.

– Bayreuthban nehéz volt talpon maradni. Természetes volt a profizmus. Maximalizmust kívántak minden résztvevőtől. Olyannyira, hogy egyszer valaki az énekkarban éjjel kettő felé rápillantott a karórájára, és emiatt kirúgták. Ritka az, hogy valakinek már a pályája kezdetén megadatik, hogy kipróbálja teljesítményének határait, legfeljebb az élsportolókkal szokott ez megtörténni. Nekem alkalmam volt erre. S ez magabiztosságot nyújtott egész életemben. Hogy ez mit jelent? Bármennyit vállalok, dolgozom, soha nem kerülök olyan stresszhelyzetbe, hogy kétségeim legyenek, meg tudok-e birkózni a feladattal. Nem kap el az a fajta fizikai görcs, amely sok alkotót lebénít, olyannyira, hogy feladja a küzdelmet. Én tudom, mire vagyok képes.

– Több mint tíz évet dolgoztam folyamatosan Bayreuthban, legfeljebb csak hónapokat töltöttem itthon. Már befutott tervezőnek számítottam idehaza, s még visszajártam asszisztálni a Wagner családnak. Végül is kinőttem az asszisztensi munkát. Azt hiszem, az itthoni fiatalok nagy baja, hogy ezen a területen nem szokás az asszisztálás. Állítom, hogy úgy lehet igazán megtanulni a szakmát, ha valaki minél többet dolgozik együtt nagy egyéniségekkel.

– Építészi szakmámat ma is művelem, most fejeztem be egy enteriőrmunkát Coloradóban. Előtte Veronában annak a *Falstaff-előadásnak* a díszleteit készítettem, amelynek Renato *Bruson* volt a főszereplője. Münchenben a három nagy tenor számára terveztem az új klasszicista színpadot, húszezer ember látta esténként az előadást. Utána *Mannheimben Carreras* és *Domingo* énekelt azon a hatvanméteres színpadomon, amely összeszerelhető elemekből épült, utaztatható. Jövőre ezek között a díszletek között Domingóval a főszerepben opera készül. Egy ilyen hatvanméteres színpad akkora, mint a mi Népstadionunk keresztben. A pápa látogatásakor Wroclawban építettem hasonló hatalmas színpadot. Szeretem a megaprodukciókat, amelyeknek három kamion viszi a hangtechnikai berendezéseit, és olyan a hanghatásuk, mint egy CD-nek. Ugyanakkor mégis az *Opera* színpada az igazi: s a jó rendezővel együtt tervezni olyan, mintha végtelen beszélgetést folytatna az ember. Nem lehet szétválasztani, ki mivel, hogyan inspirálja a másikat. Így született meg *Seregi* Lászlóval a *Makrancos Kata*, így gondolok a mostani *Figaró házasságára*. Utána jönnek a Wagner-előadások, a nagyszabású Ring... Ezek azok a produkciók, amelyek miatt érdemes itthon maradni.

(fekete)

NAPLÓ

AMIT NEM SZABAD TITKOLNI címmel amatőr képzőművészeti kiállítás megnyitóját tartják a sümegi Kisfaludy Sándor Művelődési Otthonban (Széchenyi u. 9.) ma délután öt órától.

KÍNAI IPARMŰVÉSZETI kiállítás nyílik meg a Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériájában (Budapest XX., Kossuth L. u.39.) ma este hat órakor.

FORINTOS ANNA Vallomás című tárlatát nyitják meg a Pestszentimrei Közösségi Ház Klubgalériájában (Budapest XVIII., Vasút u. 48.) ma este hat órakor.

A JÁSZAI MARI SZÍNHÁZ (Tatabánya) vendégszerepel ma este hét órakor a Nemzeti Színházban. Schiller Ármány és szerelem című tragédiáját mutatják be Zubornyák Zoltán rendezésében.

PÁSKÁNDI GÉZA 65. születésnapjára emlékezve a nagyváradi Kiss Stúdió a Pesti Vigadó kamaratermében mutatja be az író Kérjük a lábat letörölni, avagy: A bosszúálló kapus című darabját ma este 7 órai kezdettel, valamint február 2-án és 16-án.

A HADTÖRTÉNETI MÚZEUMBAN őrzött nemzeti relikviák teljes körű védelmet kapnak a magyar forradalom és szabadság 150. évfordulója előtt tisztelgő, március 13-án megnyíló kiállításon. A selyemből készült '48-as zászlókat légkondicionált vitrinekben tárják az érdeklődők elé. A termek ablakait és a vitrineket fényvédő fóliákkal látják el, és a világítástechnika is a legkorszerűbb követelményekhez igazodik.

A SOMOSKŐI VÁR környékén egykor kialakított emlékpark a Petőfi-kunyhóval gazdátlanná vált. Angyal János helyi vállalkozó százezer forintot ajánlott fel a park és a környezet rendezésére, hogy március 15-én méltó helyen emlékezhessen a lakosság a költőre. Az ügyhöz több cég csatlakozott, Bobály Attila helybéli szobrászművész pedig elkészíti a park díszkútját.

Szörényi Levente népoperája és a hely szelleme

Veled, Uram! – a Főszékesegyházzal szemben

■ Lőcsei Gabriella

Mintegy zárójelben mondotta el a Magyar Nemzet olvasóinak néhány évvel ezelőtt *Szörényi Levente*, hogy új dalművön dolgozik, az István, a király folytatásán. A magyarság első szent királyának tragédiáját mutatná be általa, az utód nélkül maradt uralkodó országos hatósugarú dilemmáját: kire hagyja alattvalóit, a pusztai szabadságot kereszténységként is vissza-visszaálmodó rokonságára vagy a meszszirőll jött „idegenszívűekre". Nyomon követtük azóta a Veled, Uram! című opera készültének minden stációját, a rockopera megjelölést pontatlannak találván műfajt is kerestünk neki. (Népoperának neveztük el végül, mert azt a történelmi alaphelyzetet dolgozta fel a magyar, a kelet- és nyugat-európai zenei örökség ihletett ötvözésével és újraértelmezésével, amelynek valamelyik motívuma mindnyájunk szívéhez és ismeretvilágához utat talál.) Megszólaltattuk a darab életre keltőit a díszlettervezőtől a fő- és mellékszereplőkig. Nem csak a Szörényi–Bródy szerzőpáros iránti tiszteletünk váltotta ki ezt a megkülönböztetett figyelmet az új mű iránt, nem is az István, a király feledhetetlen sikere. De nem is csupán az ínséges színházi évadok nyomán támadt sóvárgás teátrumi csodák után. A bemutató időpontja: a millenniumi esztendő *Szent István* napjára kitűzött premier is csigázta az érdeklődésünket. A bemutató előtti lázas percekben nem maradt már más teendőnk, mint olvasóink látókörébe vonni a színpad líraian szép nőalakját, az Imre herceg árván maradt párját megszemélyesítő *Auksz Évát* meg a tragikus sorsú agg király monumentális alakját megjelenítő művészt, *Homonyik Sándort*. És a rendezőt, *Iglódi Istvánt*. Hármójukon is múlik, hogyan raktározzuk el emlékeink közt a 2000. esztendő egyik legígéretesebb ajándékát.

Auksz Éva Imre herceg mátkáját (hitvesét?), Krisztinát jeleníti meg Szörényi Levente–*Bródy János* új művében, a Veled, Uram című daljátékban. A Nemzeti Színház egyik ifjú – vezető – művésze Auksz Éva. Klasszikus művekben is, könnyű társasági darabokban is játszik. Kitűnően énekel és táncol, színészetét az a sokoldalúság jellemzi, ami mindenütt a világban alapkövetelmény. (Mindenütt – kivéve Magyarországot.) Mégsem ismerik igazán az emberek, a csend, amely a Hevesi Sándor téri Nemzeti Színházat körülfonja, őt is behálózza. Pedig volt már gyönyörű s hiteles My Fair Lady, *Tolnay Klári* szeretett „játszótársa" a Csiky Gergely-féle A nagymamában (segítette, ahogyan csak tudta a kis pályakezdőt a nagy színésznő, talán mert látta, Auksz Évát *érdemes* segíteni). Történelmi zenés játékban is feltűnt már, az Iglódi István által rendezett István, a királyban ő volt Réka, Koppány lánya, a szegedi szabadtéri színpadon esztendeje színre vitt, átdolgozott Atillában meg a nagy uralkodó utolsó – végzetes – szerelme. Meglehet, az új Szörényi–Bródy darab meghozza végre az országos ismertséget – elismertséget – Auksz Évának. Csodatévő szentek vigyázzák lépteit a szentek városában, Esztergomban fölállított hatalmas szabadtéri színpadon, szemben Magyarország legnagyobb templomával. A historikus homályba burkolt nőalak (azt se tudni róla biztosan, bizánci, horvát vagy lengyel uralkodói családból származott-e, hitvese vagy jegyese volt vajon a tragikus hullású trónörökösnek) általa kap formát és jellemet. A szövegkönyv lengyel hercegkisaszszonyt varázsolt belőle, a dallamok, miket a zeneszerző néki szánt: lírai leányalakot.

Homonyik Sándor rockénekes először kapott szerepet Szörényi-műben. A véletlen hozta így? Szörényi-zenéken nőtt fel – mondja –, kis srác kora óta tudja, mire képes Szörényi Levente. Mire? Két-három perces dalokkal *elvarázsolni*, kétórás dalművekkel *megváltani* a világot. 2000-ben, István napon az öreg uralkodót megszemélyesíteni – óriási megtiszteltetés és nagy felelősség a könnyű műfaj, a rock koronázatlan uralkodójának. Fátyolos, kicsit rekedtes hangszínén kívül alkalmassá teszi e feladat teljesítésére Homonyik Sándort a zeneszerzői szándék is. Szörényi Levente ugyanis a sokszínű – jó értelemben véve eklektikus – zenei „matériában" István királynak szánta a leginkább „rockos" dalokat. A nemzetért felelősségteljes aggodalmat érző művészek közös millenniumi produkciójában e stílusnak is jelentősége van: a drámai cselekményt a legszélesebb közönséghez is eljutó zenei elemekkel ábrázolják.

Auksz Éva Imre herceg mátkáját jeleníti meg

Sok ezer emberben esetleg későbbi éveiket is meghatározó élményként megmaradó előadást kíván rendezni Iglódi István Esztergomban, a Főszékesegyházzal szemben *Csikós Attila* tervei szerint fölállított színpadon. Igényes és tehetséges csapatot gyűjtött össze, olyan művészeket, akik pontosan tudják, mekkora felelősség 2000. augusztus 20-án megjeleníteni Szent István drámáját. *Korhűség és időszerűség mezsgyéjén haladnak*, úgy idézik meg azt a *nyugtalanságot*, amely Imre herceg halála után az országot hatalmába kerítette. A történet kezdetén egy elégedett uralkodót van alkalma megismerni a közönségnek. Több évtizedes regnálása alatt nagy eredményeket ért el a nagy király. A hibákat, a sürgető tennivalókat is látja ugyan, de bátran tekint a jövőbe: hiszen olyan utóda van, akire nyugodt lélekkel rábízhatja országát. Boldogsága azonban pillanatok alatt semmivé válik, amikor hírül hozzák: meghalt a fia, Imre herceg. Egyszerre minden megkérdőjeleződik körülötte. – Anélkül, hogy heves aktualizáló szándék hajtana, s mindenáron párhuzamot akarnék vonni Szent István király kora meg a mi rendszerváltó éveink között, lehetetlen szabadulni a gondolattól: némiképpen hasonló a mi nyugtalanságunk is, és alighanem nem sokkal kisebbek kérdőjelhegyeink sem, mint első királyunkéi voltak – mondja Iglódi István. Majd így folytatja: – Ám a mű „időszerűsödésének" a befogadó tudatában és érzésvilágában kell bekövetkezni, és nem a színpadon. Nem törekszünk tehát aktualizáló igyekezettel berendezkedni a színpadon, azt a *gondolatébresztő időszerűséget* azonban, amely minden maradandó műalkotásnak sajátja, igyekszünk érvényre juttatni.

Tetszik a rendezőnek a megjelölés a minden eddigi Szörényi-műtől különböző Veled, Uram!-ra: *népopera*. Tömegek lelkét megérintő dalművet állít színre a hatalmas dobogón (amely első pillantásra nagyobbnak tűnik a szegedi szabadtéri színpadnál is, pedig nem nagyobb, éppen akkora. Csak nem „nyomja össze" a mögötte álló épület, mint Szegeden a Dóm). A Szörényi–Bródy alkotópárosnak minden művét színpadra állította már Iglódi István (hol kicsire, hol nagyra, kőszínházban, szabad téren) minden tudását, tapasztalását „előhívta" az emlékeiből, amikor munkához látott. Belekomponálta rendezésébe azt a jófajta feszültséget is, ami a Főszékesegyház hatalmas épülettömbje meg az alkalmi színpad között ível. Arra a historikus hatásra is épít, amely a Veled, Uram! valamennyi nézőjében ott munkálkodik ma és holnap este: e vidék adta a világnak 975-ben a fiút, Vajkot, ki a keresztségben az István nevet kapta, s itt koronázták meg huszonöt esztendős korában a keresztény királyi hatalom Rómából érkező jelével. A hely szelleme munkált a rettenetes hőségben, megfeszített tempóban próbáló művészekben is, „nagyokban" és „kicsikben", prózai színészekben, dal- és rockénekesekben egyaránt.

A tömegjeleneteket megjelenítő ifjú táncosokban a legkivált. (*Román Sándor* koreográfus is elhozta táncosait Szolnokról, itt vannak a dunaújvárosi táncegyüttes tagjai és a Nemzeti Színház színiakadémiájának a növendékei is.) Teátristák babonája (tapasztalata?) szerint a karok, a csoportok lelkesedésén mérhető le a kishitűségekkel kipitykézett próbák során, milyen lesz a fogadtatás. A Veled, Uram! katonáit és bujdosóit, táltosait és udvarnépét – magyarokat és idegenszívűeket – megtestesítő fiatalok kedvtelve, sőt boldogan szolgálták-szolgálják Szörényi Levente és Bródy János új művét, a 2000. esztendő. Szent István-napi büszkeségét. Őket látva a rendezőnek is virágos lett a kedve, erős a reménye...

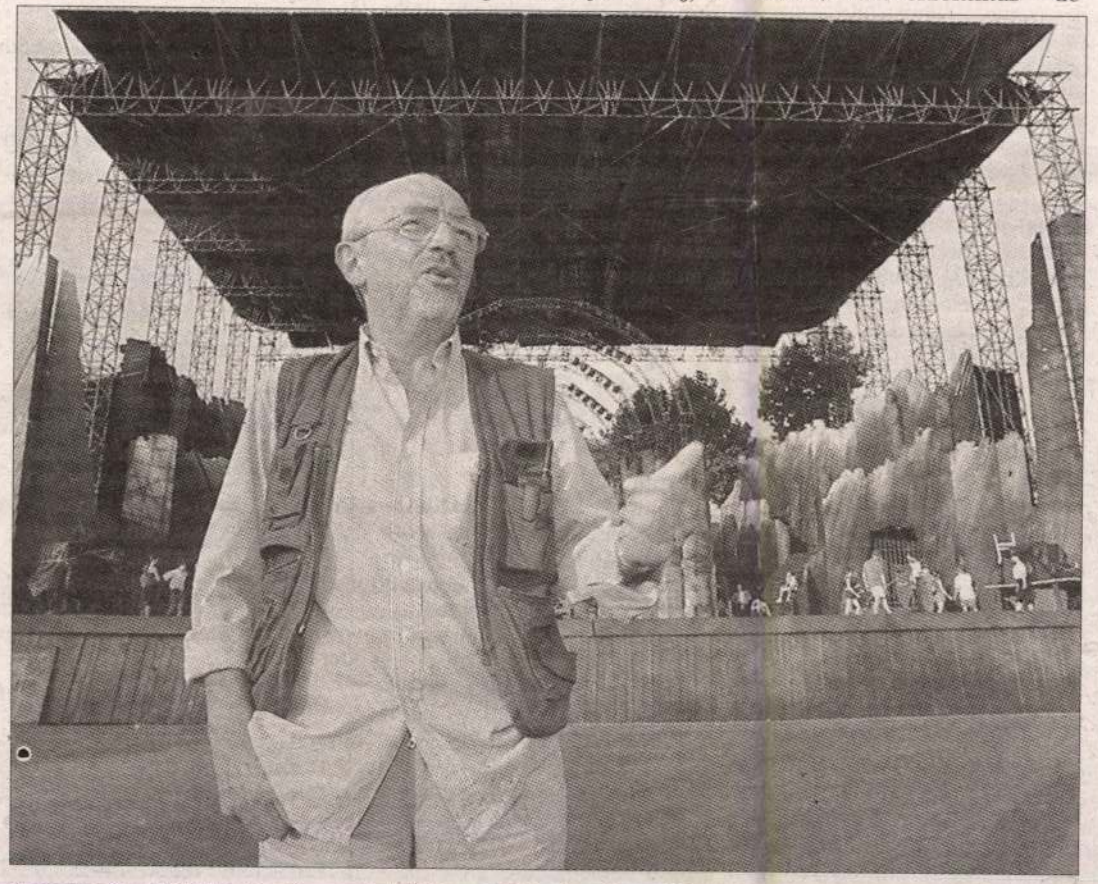

A rendező, Iglódi István tömegek lelkét megérintő művet állít színpadra Fotók: Nagy Zoltán

Tokaj:	464 (25)
Szolnok:	-122 (25)
Szeged:	100 (25)
Gyoma:	337 (24)
Balaton:	71 (27)
Velencei-tó:	137 (25)

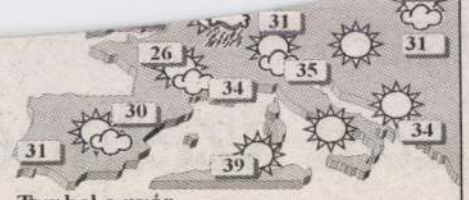

Tombol a nyár

Kontinensünk északnyugati részén változékony, hűvös az idő. Franciaországtól a Balti-tengerig egy frontzóna hosszan elnyúló felhősávja húzódik. Területén gyakran erősen felhős az ég, sokfelé fordul elő eső, zápor, zivatar. A fronttól délkeletre igen meleg, száraz levegő található. Közép-Európában a hőmérséklet csúcsértéke helyenként 35 fokot is meghaladja.

Szombaton hazánkban változatlanul igen meleg időben lesz részünk. Zavartalan napsütésre számíthatunk, gyorsan melegszik a levegő. A déli szél időnként megélénkül. A hőmérséklet csúcsértéke eléri a 34, 38 fokot. Az elkövetkező napokban lényeges változás nem várható, a délkeleti országrészben akár a lélektani 40 fokot is elérheti a hőmérséklet.

Szombat 14 óra

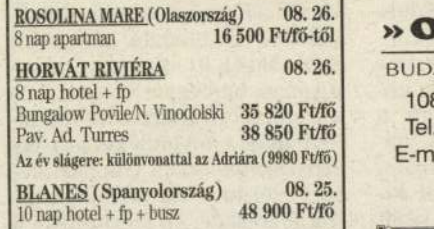

Légszennyezettség
(Budapesten)

SO_2	CO	NO_2
20	28	102

Fronthatás: nincs
Légnyomás: nem változik

05:45 19:49 22:00 09:54

Kid AKCIÓ
- tanulóasztalok
- görgős székek
- lámpák
- számítógépes munkahelyek
- polcok
20-30% Engedmény
Bp. III. Szőlő u. 88. Tel: 453-21-04

NAP-KELTE

Augusztus 20-án, vasárnap reggel is Nap-kelte 6.50–11.00 óra között a Magyar ATV-n stúdióbeszélgetésekkel, szolgáltatásokkal, hazai és külföldi jelentésekkel. A témákból: – Cassius Claytől a lakodalmas rockig. Egy fantasztikus pályafutás csúcs- és mélypontjairól beszél a bokszolóból lett énekes, Szikora István. – Zsuzsi megbékélt a Mai Nappal. Mi volt ez? Komoly harag vagy műbalhé? Vendég: Nyertes Zsuzsa és a lap főszerkesztő-helyettese, Riskó Géza. – Kassza a ring után. Mit hozott az örömlányok konyhájára a három mogyoródi nap? Válaszol: Földi Ágnes, a prostituáltak szóvivője és két „kolléganője". – Több mint testőr a testőr? Miért bunkózták le az InCal munkatársait a kacsások? Szellemi vetélkedő bulvárújságírók és őrző-védők között. A két csapatkapitány: Nagy Adrienn (Kacsa) és Lasz György (InCal Security). – 14 szépség a Nap-keltében, akik között már ott lesz Magyarország legszebbje is. IQ-teszt fürdőruhában. A Miss World Hungary 2000 döntőjébe jutott hölgyválogatott tagjai a műsorban melegítenek be a nagy döntőre. – Kepes igen, Csiszár nem? Lehet-e bulvár, ami közszolgálati? A Magyar Televízió elnöke, Szabó László Zsolt egy őrült verseny kulisszatitkairól. – Messze esett az alma a fájától. Az „alma", azaz Mayer Gabriella nem arról híres, hogy Bencze Ilona és Maros Gábor leánya. A Marlboro-Túlélőverseny döntőjére utazó Gabriella édesanyjával érkezik a stúdióba.

ALPESI TRAVEL
UTAZÁSI CENTRUM
LAST MINUTE TIPPEK!

ROSOLINA MARE (Olaszország) 08. 26.
8 nap apartman 16 500 Ft/fő-től

HORVÁT RIVIÉRA 08. 26.
8 nap hotel + fp
Bungalow Povile/N. Vinodolski 35 820 Ft/fő
Pav. Ad. Turres 38 850 Ft/fő
Az év slágere: különvonattal az Adriára (9980 Ft/fő)

BLANES (Spanyolország) 08. 25.
10 nap hotel + fp + busz 48 900 Ft/fő

TUNÉZIA 08. 24.
8 nap hotel + fp + repülő 69 900 Ft/fő-től

FAAKERSEE (Ausztria)
6 nap ****luxusapartman 22 900 Ft/fő-től

SZLOVÁKIA
Szállodák, panziók az Alacsony- és Magas-Tátrában, Fátrában, Beszkidekben félpanzió 18 900 Ft/fő/héttől

SIÓFOK (HOTEL Pelsó) 08. 23.-tól
7 nap/6 éj + reggeli 24 900 Ft/fő

1067 Budapest, Teréz krt. 33. Tel.: 302-1506. Tel./fax: 331-6337.
1152 Budapest, Rákos u. 88. Tel./fax: 308-1141.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az
»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

A PROBLÉMÁKKAL KÜSZKÖDŐ, VESZÉLYBEN LÉVŐ GYERMEKEK ÉS FIATALOK HÍVÁSÁT VÁRJA
A KÉK VONAL HÉTKÖZNAP 8–21 ÓRÁIG, HÉT VÉGÉN ÉJJEL-NAPPAL A
06 (80) 505-000
TELEFONSZÁMON

A tűz eloltása akár több napig is eltarthat

FOTÓ: MTI–B. FAZEKAS LÁSZLÓ

kárt eddig nem mérték fel.

RÖVIDEN

MAJOMPARÁDÉ. Linda, egy nőstény csimpánz, akinek korábbi gazdája kihúzatta a fogait, mert félt a harapásától, úgy oldotta meg a továbbiakban a táplálkozását, hogy ételét falhoz nyomva pürévé passzírozta. Ezzel iskolát teremtett a többi csimpánz számára. A madridi egyetem állatkertjének ápolói figyelték meg, amint a majom az almát előbb pépesíti, s így már könnyen meg tudja enni. Az új módi gyorsan elterjedt az állatkert többi csimpánza között. Tényleg lehet valami rokonság a majom és az ember között. Mi ezt a módszert már rögtön a Bokros-csomag után feltaláltuk, mivel nem volt pénzünk fogorvosra. ■ BEREK

■ **ELFOGTÁK** azt a török kamionsofőrt, aki július elsején súlyos vasúti balesetet okozott Szegeden, majd a helyszínről elmenekült. A 48 éves férfit Törökországban tartóztatták le. Mint ismert, a sofőr kamionjával a tilos jelzés ellenére áthaladt a Szeged–Békéscsaba közötti vasúti átjárón, s összeütközött az éppen odaérő személyvonattal. A mozdonyvezető életveszélyes, egy utas pedig súlyos sérüléseket szenvedett. A kamionost a török hatóságok augusztus 4-én fogták el, s kedden értesítették a magyar rendőrséget. Ellene hazájában indul eljárás.

■ **BOMBA.** Kétszázötven kilogrammos, második világháborús bombát találtak tegnap délelőtt Budapesten, a XII. kerületi Kiss János altábornagy utcában egy építkezési területen a munkások. A környező lakóházakat a rendőrök kiürítették. A tűzszerészek a helyszínen leszerelték a gyújtószerkezetet, és felrobbantották, a bombatestet elszállították.

■ **VILLANYOSZLOPON** csimpaszkodott órákon át tegnap az M1-es autópálya mosonmagyaróvári kihajtója után egy szlovén kamionos. A férfi még hajnalban került összetűzésbe az autópálya pénztárosaival, mert nem vett matricát. Dühöngeni kezdett, mire az ellenőrök rendőrt hívtak. A férfit orvosi rendelőbe szállították, ahol nyugtatót kapott, majd elengedték. Amikor visszatért teherautójához, s meglátta az autópálya-ellenőröket, felmászott egy villanyoszlopra az út mentén. Az Édász a vezetékszakaszt kiiktatta az energiaellátásból. Többórás sikertelen tárgyalás után az alélt embert a tűzoltók szedték le este hat órakor.

■ **INGYENES** allergia-tanácsadással várják az érdeklődőket a Mesterségek Ünnepe idején a budai Várban. Az augusztus 17. óta tartó négynapos rendezvény alatt a Magyar Nemzeti Galéria előtt, a Mátyáskút mellett kereshetik fel az érdeklődők a Medibuszt.

■ **ZUBOLY EMLÉKÉRE.** Koszorús megemlékezést tart augusztus 21-én, hétfőn 13 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum Baráti Köre és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület *dr. Bányai Elemér* (Zuboly), a Magyar Nemzet újságírójának 125. és *Kozma Sándor* első magyar főügyész 175. születési évfordulója alkalmából Budapesten, a Kerepesi (Fiumei úti) temetőben. A megemlékezők 12.50 perckor találkoznak *Ady Endre* sírjánál, akinek Bányai Elemér jó barátja volt.

Újabb vád Ambrus ellen

■ MTI

Hivatali vesztegetés bűntette miatt vádat emelt az ügyészség a whiskys rabló néven ismertté vált *Ambrus Attila* ellen. A Whiskys idén március 13-án, előzetes letartóztatása idején a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben a séta alkalmával azt az ajánlatot tette a rá vigyázó őröknek: 25 millió forintot, repülőjegyeket és tiszta papírokat ad nekik, ha a bilincset tíz percre leveszik róla és magára hagyják. Ambrus Attilát egyebek közt több emberen elkövetett emberölés kísérletével, 30 rendbeli, pénzintézetek ellen, jórészt fegyveresen elkövetett rablással, illetve fogolyszökéssel, valamint lőfegyverrel való visszaéléssel vádolják. A férfit 1999. január 15-én fogták el első ízben, ám július 10-én megszökött, és csak október 27-én került végleg rács mögé.

Tasnádi jogai

■ MTI

Tasnádi Péter jogainak csorbítása nem hozható összefüggésbe a néhány hete kiszabott fegyelmi büntetéssel, amelynek letöltését egyébként még nem kezdte meg – közölte tegnap a vállalkozó védőügyvédje. *Szikinger István* a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának csütörtöki közleményére reagált, amely szerint Tasnádi Péternek joga és lehetősége van találkozni hozzátartozóival, és a büntetés-végrehajtási intézmény kondicionálótermét is igénybe veheti. Szikinger szerint az „asztali beszélőt" korábban is megtagadták Tasnáditól. *Dávid Ibolya* igazságügy-miniszter március 27-én kelt levelében azt írta: „A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka utasította a Márianosztrai Fegyház és Börtön parancsnokát, hogy a sportolási lehetőséget Tasnádi Péter számára biztosítsa." *Veszelka Vendel* megszegte ezt az utasítást, amelyet a Katonai Főügyészség Bf. VI. 182/2000. számú határozata is bizonyít – tudatta az ügyvéd.

A CRONUS TÖMEGÁRU FUVAROZÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT. ÁRVERÉSRE MEGHIRDETI AZ ALÁBBI HASZNÁLT GÉPEKET ÉS GÉPJÁRMŰVEKET:

ÁRVERÉSRE BOCSÁTOTT ESZKÖZÖK:

	darab	irányár E Ft/db
Caterpillar 219 lánctalpas rakodógép	1	8 000
Caterpillar D7H dózer	1	12 000

A felsorolt eszközök megtekinthetőek a CRONUS Kft. **bükkábrányi** műszaki telephelyén, 2000. augusztus 21–23. között.

	darab	irányár E Ft/db
KRAZ–6510 billenős tehergépkocsi	24	500–1 200
ZIL 4514 billenős tehergépkocsi	6	2 000–2 500
TÁTRA–815 billenős tehergépkocsi	4	1 800–2 500
BSS billenős pótkocsi	4	500–800
TÁTRA–148 billenős tehergépkocsi	4	300–800
OK RH 30/C lánctalpas rakodógép	1	12 000
OK L 20 gumikerekes homlokrakodógép	1	7 000
TÁTRA–813 vontató-trélerkocsi	1	1 000

A felsorolt eszközök megtekinthetők a CRONUS Kft. **visontai** műszaki telephelyén, 2000. augusztus 21–23. között.

A felsorolt árak az áfát nem tartalmazzák!

Fizetési mód: készpénzben, licitálási díj az irányár 10%-a
Árverés helye: CRONUS Kft., műszaki telephely, Visonta
Árverés ideje: 2000. augusztus 24. 10.00 óra
Érdeklődni lehet: (06-37) 375-251, (06-30) 996-8994

Csikós Béla, díszletterező

a Jézus Krisztus Szupersztár c darab díszleteit tervezte. / Margi Szigetre adaptált előadás /

Kollár Tamás: Jézus Krisztus Szupersztár

Élet és Irodalom Bp. 1986. aug. 22. XXX 13

CSIKÓS ATTILA DÍSZLETTERVEZŐ

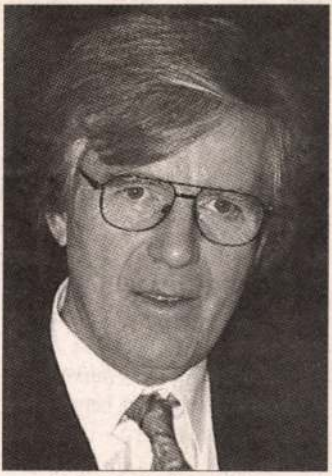

Nevét ismerik Itáliában, Franciaországban, Németországban egyaránt. Idehaza az Operaház vezető tervezőjeként dolgozik – el nem fáradó, le nem törhető lelkesedéssel. Több mint háromszáz produkció díszleteit tervezte meg eddig, ezek közül legalább százötven zenés darab, opera, balett. A pálya csúcsán sem feledkezik meg tanárairól, mestereiről, magyartanáráról, *Lengyel Máriáról* (aki – mellesleg – *Benedek Elek* unokája volt), történelemtanáráról, *Antall Józsefről* (akiből negyed század múltán Magyarország rendszerváltoztató miniszterelnöke lett), főiskolai rektoráról, *Pogány Frigyesről*... És *Wieland* és *Wolfgang Wagnerről* – mellettük meg Bayreuthban „inaskodott" majd egy évtizeden át. Nagyot nevet, ha azt hallja, halódik a zenés színház, az opera. S azokról a nagyszabású szabadtéri produkciókról kezd el beszélni, amelyeknek közönsége főleg fiatalokból verbuválódik. Ajándék *Csikós Attilának* a munka, kiváltképpen, ha eredeti művel találkozik. Ilyen volt nemrég a Seregi László-féle Makrancos Kata, *Szörényi Levente* trilógiája, az átigazított Atilla, a fiatalosítások árán újrarendezett István, a király és a Veled, Uram című daljáték... Meg a külföldről hazahozott Carmen, valamint *Eötvös Péter* Három nővére, amelyet *Szabó István* állított színpadra. Ha valaki, Csikós Attila munkásságával – ha csak az utóbbi néhány esztendő termését nézzük is – már rég kiérdemelte a Kossuth-díjat.

AZ OLDALT ÍRTA: KÁKONYI PÉTER, KÁLMÁN GYÖNGYI, LŐCSEI GABRIELLA, METZ KATALIN, PÓSA ZOLTÁN, P. SZABÓ ERNŐ ÉS SZULOVSZKY JÁNOS
FOTÓK: BELICZAY LÁSZLÓ

akadémikus;

Vekerdi László irodalom- és tudománytörténész; *Vértes Attila*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem – Magyar Tudományos Akadémia Nukleáris Szerkezetvizsgáló Kutatócsoport vezetője.

A Magyar Köztársaság kiváló művésze

Csíkszentmihályi Róbert szobrászművész; *Forgách József* magántáncos, balettmester; *Kóti Árpád* színművész; *Hámori Ildikó* színművész; *Ruha István* hegedűművész, egyetemi tanár.

A Magyar Köztársaság érdemes művésze

Bács Ferenc színművész; *Bozsik Yvette* táncművész; *Földi Péter* Munkácsy Mihály-díjas festőművész; *Kertesi Ingrid* operaénekes; *Máté Tibor* operatőr; *Párkai István* karnagy, nyugdíjas tanszékvezető egyetemi tanár; *Pap Vera* színművész; *Szacsvay László* színművész; *Szász János* filmrendező; *Végh Krisztina* magántáncos.

A Magyar Köztársaság Babérkoszorúja

Tornai József író, költő, műfordító; *Utassy József* költő, író.

Jelenits István és Halász Judit a kitün

Eszék. T. 7465.

A felső város.

A Dráva tulsó partján terül el a város, a hol jobbra az uj plébániatemplom köti le figyelmünket, mig balra a parton egy dereglye kötött ki. Jelzése
jobbra a házak mellet: C. f.

Tusrajz, mér. Csikos Bélától, mér. 18.5: 29.8 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 512 l.

Sz. n. 445-902
379-902-1694.

Csikos-Sessia Béla

horvát Jesti

irod
2

Krück. I. 185. l.

Sborník muzeálnej slovenskej spoločnosti II. 166.

Csikós Béla
festő

Fővárosi Lapok 1896. nov. 3. 7. old.
(Művészetek. A kormány millennáris
képvásárlásai.)

Kalmár

Csikós Béla

festő

szül. 1864 jan. 27

Eszék

lásd

Fleischer Béla 35 l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Csikos-Sesia Béla

horvát festő

L. Lendvay-kendirámpi

328. l.

Vasszekercre VII. 247

Csikos Béla

III

Perállag/1394. l.

zéről 191....-ik évre utalványozott kiadások.

e g j e l ö l é s e											
K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f

Csikos-Szeszia Béla

festő

1864 – 1935

Lázd

Jugoszláv kiállítás

1948

31. C.

rtelen abbanhagyta és csak annyit mondott:

Majd onnan értesítelek, hogy mikorra várj a.

ülöpnek a fülét megütötte a «baj» szó.

Csak nem fordult tán rosszra az Esztike álla-?

Nem, ő teljesen kigyógyult.

Talán Veron?

Igen. Himlő ütött ki rajta. Gondolhatod, hogy oda helyzetben vannak ők most oda lenn! Esz-leveléből láttam, hogy a szegény gyerek elvesz-egészen a fejét. Külön költöztették Verontól s Esztike kétségbe van esve, hogy betegét ide-k ápolják.

ülöp most értette csak meg az iménti helyzet es, sőt kínos jelentőségét. Biz ez keserves egy áczió volt — sopánkodott magában Kanuton. — zegény, megijedt szerelmes madárszárnyakon a féltett kedves ágyához sietni s akkor betop-Holzknecht Poldi, megfogja a kabátja szárnyát m akarja ereszteni... Fülöp megsajnálta Kanu-de ebben a sajnálatban volt valami a Mefisztó yos részvétéből. Úgy találta, hogy sok tragiko-ım volt abban a helyzetben.

égre elbúcsuzott s egyenest a kaszinóba ment, y a mult éjjeli kudarcz után kárpótlást ke-en.

Csikossy-Sessia Béla

írod

Thieme-Becker

VIII. 182-183. l.

(Lyka)

HUBER JÁNOS

Csikos Béla

A fiatal művészek egész csoportja áll Bukovac Balázs vezetése alatt, a kit nagy készültsége, akaratereje, kivált pedig megfigyelő képessége hivatott vezetővé avat. Ezeknek művészi egyéniségéről még nem lehet végleges ítéletet mondani; még egyikük sem forrta ki magát, s majd csak ezután derül ki, mi lesz a fejlődésnek eredménye. Egyelőre a legújabb irányt követik és a szintén legújabb divatú írókkal társas egyesületet alapítottak, melynek már is nehány irodalmi és művészeti kiadvány köszönhető.

Az iparművészet terén a művészi himzés és a bútor-ipar tűnik ki.

Zene.

A horvátok szeretik és művelik is az éneket. Az illyr mozgalom idejéig (1835) azonban a világi énekek közül csak népdaluk volt. A templomokban természetesen a műdalt is régóta ápolták. S épen a horvát szövegeknek ez idegen dallamokra való éneklése, vagy ezek utánzása által állott elé a világi, úgy nevezett „városi dal."

A horvátoknál is a XIX. század első felében kezd a művészetnek ez az ága élénkülni, a dal és zene fölcsendülni. A kezdet igen szerény volt. *Livadić* Ferdinánd Kukuljević „Juran i Sofija" drámájához zenét írt s ezzel megalapítá Horvátországban a karzenét. Mily tekintélye volt a zenész-világ előtt, bizonyítják többek között Liszt és Reményi, kik őt Samoborban meglátogatták. Könnyed dallamokat költött s a könnyebbfajta műdalnak volt buzgó terjesztője *Rusan* Ferdinánd (1810—1879). A „Liepa naša domovina" („Szép hazánk") kezdetű nemzeti himnusz dallamát 1846-ban *Runjanin* József katonatiszt szerzette. A zágrábi *filharmoniai egyesület* már 1826-ban megalakúlt s mint Horvát Nemzeti Zene-intézet ma is áldásosan működik.

A horvát műzene gyors föllendülésére elhatározó volt az 1846. év, midőn *Lisinski* Vatroslav „Ljubov i zloba" című operáját Zágrábban műkedvelők színre hozták. A zágrábi születésű Lisinski (szül. 1819) a zenét élethivatásául választotta. Tanúlmányait — honi műbarátok gyámolításával — Prágában végezte s 1854-ben halt meg. Életének legfőbb eseménye bizonyára az említett előadás volt. Főműve a „Porin" című opera csak 1897-ben került először színre, s — a mai közönség túl józansága mellett is — bámúlatos sikerrel. Egyéb zenekari művei közül a „Bellona-nyitány"-t nagyobb szabású hangversenyeken még ma is gyakran adják elő. Zeneszerzői működésének legkedveltebb és legjobb termékei énekszerzeményei, karénekei. Ebben valódi

A bécsi és müncheni akadémián nyerték kiképeztetésüket, de nem a zágrábi ipariskolából jutottak oda: az eszéki *Csikoš* Béla, a ki főhadnagyi rangjától megvált, hogy a művészetnek éljen, továbbá a zagorjei *Ivekovič* Ottó festők és a szlavoniai *Crnčić* Kelemen rézmetsző. A partvidéki *Pavačić* Ferencz Olaszországban tanúlt.

Csikoš Béla: Pietà.

Ezen fiatal művészek legtöbbje részt vett az e kötetben foglalt képek rajzolásában; nagyobb műveik nehányát itt bemutatjuk. Így Tišov Ivántól a vallás- és oktatásügyi épület dísztermének mennyezeti képét. Ugyanott a díszítményeket Bollé terve szerint Franz, az iparművészeti iskola tanítója festé tanítványai közreműködésével; a mennyezeti domború művek, melyek az egyetemi négy fakultást ábrázolják, Frangeš Róbert művei. Az utóbbiak közül bemutatjuk Justitia alakját, és vele együtt szintén Frangeštől azt az ezüst kalapácsot, melyet Ő Felsége Zágrábban több közművelődési intézet zárókövének letételénél használt. Ivković műve a „Határon“ című kép, Csikošé a „Pietà“; a legutóbbi zágrábi műkiállításon mind a kettőt megvásárolták az akadémiai képtár számára. Crnčićtól, a ki Ungernál tanúlt és szép metszeteket bocsátott közre, lovranai képeinek egyikét mutatjuk be.

Orn VIII.

Csikos-Sesia Béla, horvát festő; szül. 1864 jan. 27-én Eszéken. A katonaságtól kilépve a bécsi képzőművészeti akadémiát kereste fel, hol 1888—92-ig Berger I. és Müller L. tanárok vezetése alatt tanult. A bécsi akadémián 1889-ben ezüstérmet kapott. 1892—95-ig Münchenben Lindenschmidt és Marr voltak mesterei. Ezután Olaszországba ment s Nápolyban időzött hosszasabban. 1896-ban Budapesten, a millenniumi kiállítás horvát csoportjában állított ki először és pedig a következő műveit: Kirke (1895), A halottak őre és Penelope. Ezeken kívül ki voltak állítva a következő tájképei: Susjedgrad, Izvor Une, Vrelo prozor, Nehaj, Švica, Jelengrad, Otočac, Zvonigrad, Sokolvac, Grižance, Korana, Dobra Kuća és Drivenik. Kirke cz. képére megkapta a millenniumi kiállítás nagy érmét s ugyanezt a művét az állam vette meg a Szépművészeti Múzeum számára. Olaszországi tanulmányútja után Zágrábban telepedett le, ahol a művészeti iskola tanára lett. 1897-ben Pietáját a zágrábi országos képtár szerezte meg s ugyanezidőtájban Innocentia cz. képe Ferdinánd bolgár király tulajdonába került. Az 1900. évi párisi világkiállításon L'Innocence perdue és Athène et Psyche cz. festményeivel szerepelt. A horvát országos kormány vallásügyi osztályának zágrábi díszterme részére C. festette A horvátok megkereszteltetése cz. nagyméretű képet, s ugyanitt vannak a következő nagyobbszabású művei: Walpurgis éj, Dante a purgatoriumban, Odysseus megöli a kérőket és Marcus Antonius beszéde Caesar holtteste fölött. Tőle valók a kőrösi templom falképei s ő restaurálta a zágrábi szent Katalin templom freskóit. C. mint a zágrábi művészeti iskola festészeti osztályának igazgatója jelenleg is Zágrábban működik.

Catalogue illustré. Exposition des beaux-arts à l'exposition universelle de 1900 à Paris. Hongrie. 47, 49. l. — *Horvát- és Szlavonország* a Magyarország ezeréves fennállásának megünneplésére Budapesten 1896. évben rendezett országos kiállításon. Zágráb, 1896. 2, 187. l. — *Keleti Gusztáv:* Festészet és szobrászat. (Matlekovits S.: Az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye. Budapest, 1898. IX. k.) 278. l. — *Strossmayer koledar* za god. 1909. 196. l. — *Szépművészeti Múzeum.* A modern képtár lajstroma. Budapest, 1908. 46. l. — *Thieme—Becker:* Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1913. VIII. 182. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1889. 487. l.

1521. Csikos B.

Sz. Eszéken 1864 január 27-én.

Kirke.

Eea szigetén, aranyozott és faragott trónuson, melyet piros palást takar, jobbrafordultan ül Helios és Perse szőke leánya: Kirke, kinek fejéke rojtos, mig testét csilla-

gokkal díszített fekete fátyol borítja. Jobb kezében pálczát tart, melyet csokorra kötött fehér csipke fut körül, baljával a jobbról álló Odysseusnak aranyserlegben báj-italt nyujt (Od. X. ének 318. vers), melyet a hátul látható szolgáló, a nála lévő edényből öntött és mindkét lábának hüvelykujján gyürüt hord. Odysseus, a csábító szavak kiséretében felajánlott italt és a marasztalást, visszautasítja, jobb kezét kissé felemelte, balját ökölre fogtá. Fején fehér sapka van, palástja piros, a nyakába vetett szijon lógó díszkard ékköves. A trón mellett, melynek karfái Sphynxet ábrázolnak, mig támláján csillagszerü kisugárzással a nap ragyog és a talpzaton zöld gyik nyert elhelyezést, disznókat veszünk észre. A háttérben fák díszlenek. Alól balra a mester jelzése ez: »CSIKOS 1895«.

Vászon, méretei 66 : 99 cm. — Lelt. sz. 1521. — Vétetett az 1896 október 28-iki 60868 sz. leirattal 1000 K-án. — Lásd még az 1896 november 18-iki 63491 sz. rendeletet (342–96).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Szépművészeti Múzeumban. 1906: VI. 32. — 1907: VI. 32. — 1908: VI. 32. — 1910: VI. 32.

1522. Csók István.

Sz. Pusztaegresen 1865 február 13-án.

Bátori Erzsébet.

Csejte várának hóborította udvarán, jobbról az emelvényen, hová kettős lépcső vezet, támlásszékében hátradülten ül a teljes díszbe öltözött Bátori Erzsébet, kinek lábai alá perzsa-szőnyeget tettek. Előtte az áldozatra kiszemelt szűzeket, a gubbaszkodó vénasszonynak társa, jeges vizzel öntözgeti. Az áldozatokból hárman elájultak és a földön fekszenek, egy jobb kezére támaszkodik és egy félig felemelkedve jajgat. Balról két javasasszony vonszolja az ujabb áldozatot. Az egyik átkarolja és a másik hajánál ránczigálja a szerencsétlent, ki az előbbinek ujját megharapta. Az úrnő jobbján agg férfi ül, állát feltámasztva, egy másik korbácscsal kezében néz és a harmadik a jeges vizet fogja fel a dézsába. A képet ezeken kivül még négy férfi, egy ifjú és három asszony élénkiti. A férfiak közül egy, kezeit összetéve és egy, buzogányát tartva szemléli a történendőket, mig az asszonyok némelyike mosolyogva fülét fogja be és másika hátra mutat. Leginkább a mindent megfigyelő apród válik ki. Alól balra ezt a jelzést olvassuk: »CSÓK ISTVÁN 1893«.

Vászon, méretei 400 : 605 cm. — Lelt. sz. 1522. — Vétetett az 1896 október 8-iki 55291 sz. rendelettel 24000 K-án (319–96). — Elszámoltatott 1897 február 2-án (382–96). — Az elszámolást tudomásul vette az 1897 márczius 25-iki 13050 sz. leirat (123–97). — L. még az 1896 november 30-iki 62942 sz. rendeletet (382–96).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Szépművészeti Múzeumban. 1906: VIII. 23. — 1907: VIII. 23. — 1908: VIII. 23.

Jegyzet. Az 1909 október 25-iki előterjesztés (1278–909) és az 1909 november 29-iki 126409 sz. leirat (1976–909) alapján ideiglenes állami letétül 1909 november 18-án a Szegedi városi múzeumnak adatott ki (1764–909).

CSIKÓS Béla

197

1521. Csikos B.:

Sz. Eszéken 1864 jannár 31-én

Kirke.

Eea szigetén, aranyozott és faragott trónuson, melyet piros palást takar, ül Helios és Perse szőke leánya: Kirke, kinek fejdísze rojtos, mig testét csillagokkal fekete fátyol boritja. Jobb kezében pálczát tart, melyet csokorra kötött fehér csipke fut körül, és baljával a jobbról álló Odysseusnak aranyserlegben báj-italt nyujt (Od. X-ének 318 vers), melyet a hátul látható szolgáló, a nála levő edényből öntött. Odysseus, a csábitó szavak kiséretében felajánlott italt és a marasztalást, visszautasitja, jobb kezét kissé felemelve, balját ökölre fogta. Fején fehér sapka van, palástja piros, a nyakába vetett szijon lógó diszkard ékkövek. A trón mellett, melynek karfái Sphynxet ábrázolnak, a melynek támláján csillagszerü kisugárzással a nap ragyog, disznókat veszünk észre. A háttérben fák diszlenek. Alól balra a trón talapzatán a mester jelzése ez:

CSIKOS.

1895.

Vászon, méretei 66:99 cm.

Vétetett 1896: X. 28-án az ezredéves kiállitáson a 60868 sz. rendelettel 500 frton.

Lásd még a 63491/96 sz. leiratot (342/96).

Az 1898: XI. 16-iki felterjesztésre (382/98) és az 1898: XI. 17-iki megkeresésre (396/98), az 1898: XI. 21-iki 80736 sz. leirat alapján (400/98) a zágrábi kiállitásra engedtetett át, honnan 1899: III. 16-án küldötték vissza. (128/99)

904:IV.30

naptára (Taschenkalender der Staatsbeamten, 1911|12|13).

Csiky, Gregor, Dramatiker, geb. am 8. Dez. 1842 in Pankota, gest. 19. Nov. 1891, studierte Theologie und wurde Professor am Temesvárer kath. Priesterseminar. In dieser Zeit gewann er 1875 mit seinem romantischen Lustspiele *Jóslat* (Die Prophezeiung) den Telekipreis der Akademie der Wissenschaften, 1878 mit dem Schauspiele *Az ellenállhatatlan* (Der Unwiderstehliche) den Karácsonyipreis. C. übersiedelte nun in die Hauptstadt und widmete sich ganz der Literatur, weshalb er auch 1880 dem Seelsorgerberufe entsagte. Er bereicherte die ungarische Dramenliteratur mit zahlreichen Werken, von denen *A Proletárok* (Die Proletarier, 1880), *A Stomfay család* (Die Familie Stomfay, 1883), *Cifra nyomorúság* (Glänzendes Elend, 1881), *Mukányi, A sötét pont* (Der dunkle Punkt), *Az atyafiak* (Die Verwandten, 1891), *A nagymama* (Die Grossmama, 1891), noch heute zum Repertoire des Nationaltheaters gehören. Er übersetzte auch die Werke Taines, die Dramen Sophokles, die Lustspiele Plautus und veröffentlichte auch mehrere, ganz ausgezeichnete, erstklassige Romane und Novellen, in denen neben der wirklich spannenden Handlung, neben der vorzüglichen Beobachtung und Schilderung der ungarischen Gentry ein köstlicher Humor seinen Schimmer über alles breitet. Seine Romane sind: *Arnold* (1888), *Az Atlaszcsalád* (Die Familie Atlas, 1889), *Az atyafiak* (Die Verwandten, 1891), *Sisyphus munkája* (Die Arbeiten des Sisyphus, 1892), *Az első és a második* (Die Erste und die Zweite, 1893), *A Zokolyi uraság két lányja* (Die Töchter des Herrn von Zokolyi, 1894), etc. Ausserdem schrieb er auch eine Dramaturgie. Seine dramatischen Werke, die mit ihrer satyrischen Schilderung des sozialen Lebens, ihrem gesunden Realismus und poetischen Schwung nahezu zwei Jahrzehnte hindurch die ungarische Bühne beherrschten und auch heute als wertvolle Beiträge zur Kenntnis des ungarischen gesellschaftlichen Lebens dienen, erschienen noch bei Lebzeiten C.'s, 1882/1888, in einer 18 Bände fassenden Gesammtausgabe. Sämmtliche Romane C.-s erschienen auch deutsch in der Übersetzung von Oskar v. Krücken.

Csiky, Johann, Musikschriftsteller, geb. am 30. Okt. 1873 in Kolozsvár, ist als Musikkritiker und besonders als Forscher und Sammler der altungarischen Musik bekannt. C. ist auch Komponist zahlreicher, volkstümlicher Lieder. Seit 1908 wirkt er am Nationalkonservatorium und von 1911 an der Landes-Schauspielakademie als Gesangsprofessor.

Csiky, Koloman v., sen., Rechtsgelehrter, geb. 1843 in Kenderes, gest. 13. März 1905, war mehrere Jahre hindurch Mitarbeiter zahlreicher ungar. Zeitungen und übersetzte zahlreiche staats- und rechtswissenschaftliche Werke ins Ungarische. Selbständige Werke: *A magyar alkotmánytan és jogi ismeretek kézikönyve* (Handbuch der ungarischen Verfassungskunde und Rechtskenntnisse, 1879), *A hazai alkotmány és jogismeret alapvonalai* (Grundzüge der heimischen Verfassung und Rechtskunde, 1881), *A magyar állam közigazgatási joga* (Verwaltungsrecht des ungarischen Staates, 1888/9).

logieprofessor tätig war. Seit 1910 ist er Dekan der unitar. theolog. Lehranstalt. Er entfaltete eine emsige schriftstellerische Tätigkeit in der Fachpresse. Von seinen zahlreichen selbständigen Werken — zu denen auch Übersetzungen aus dem Englischen und mehrere theolog. Lehrbücher zählen — nennen wir: *Mit szóljon vagy hirdessen egy keresztény lelkész?* (Was soll ein christlicher Seelsorger sagen oder verkünden? 1889), *A nőnevelés* (Die Frauenerziehung, 1894), *Háromszék vármegye története* (Die Geschichte des Komitates Háromszék, 1899), *Isten küldöttei* (Die Gesandten Gottes, 1899), *Társadalmunk némely hibái* (Einige Fehler unserer Gesellschaft, 1901), *Hazafiság a munkában* (Patriotismus in der Arbeit, 1902), *Imák mindkét nembeli hivek számára* (Gebete für Gläubige beider Geschlechter, 1902), *Szolgálat az Úr előtt* (Dienst vor dem Herrn, Predigtensammlung, 1906), *Az unitárius egyház megújhodása Lázár István püspöksége alatt* (Die Renaissance der unitar. Kirche unter dem Bischofe Stephan Lázár, 1910).

Csikácz, Emerich, Bildhauer, absolvierte seine Studien im Auslande und beschickt fleissig die heimischen Kunstausstellungen.

Csiki, Ernst, Zoologe, geb. am 22. Okt. 1875 in Vulkán, nahm 1908 als Museumskustos an der dritten Asienexpedition des Grafen Eugen Zichy teil, von der er dem Nationalmuseum eine reichhaltige zoologische Sammlung zuführte. Selbständige Werke: *Magyarország Bogárfaunája* (Die Käferfauna Ungarns, 1905/9), *A Magyar Birodalom Állatvilága* (Die Tierwelt des ungarischen Reiches, 1906), *Colcopterorum Catalogus* (1910/11).

Csikós, Antonie, Malerin, geb. in Debrecen, nahm an der internationalen Ausstellung der ungarischen Künstlerinnen (1909) teil.

Csikos-Sessia, Adalbert, kroat. Maler, geb. am 27. Jan. 1864 in Eszék, trat nach Absolvierung der Kunststudien in Wien und München zum ersten Male 1896 mit seinem Gemälde „*Circe*" in Budapest vor die Öffentlichkeit und liess sich später in Zagreb nieder, wo er als Professor der Kunstschule wirkt. Er ist als Historienmaler und als Maler mythologischer Sujets hochgeschätzt.

Csikvári, Jákó, Schriftsteller, geb. am 26. Jul. 1847, Oberinspektor der kön. ungar. Staatsbahnen im R., entfaltete eine rege fachschriftstellerische Tätigkeit und redigierte 35 Jahre das Fachblatt *Állami tisztviselők lapja* (Blatt der Staatsbeamten). C. hat sich auch als Novellist nicht ohne Erfolg versucht. Selbständige Werke: *A végrendelet* (Das Testament, 1867), *Kalászok az élet mezejéről* (Ähren vom Felde des Lebens, 1870), *Akik célt tévesztettek* (Die ihr Ziel verfehlten, 1876), *Téli estékre* (Für Winterabende, 1878), Fachwerke: *Vasúti könyvvitel* (Eisenbahn-Buchführung, 1874), *A világforgalom eszközei* (Die Mittel des Weltverkehrs, 1877), *Vasúti Lexikon* (Eisenbahn-Lexikon, 1879), *A közlekedési eszközök* (Die Verkehrsmittel, 1881/3), *Vasúti számvitel* (Eisenbahn-Rechnenkunde, 1887), *A hivatal humora* (Der Humor des Amtes, 1906/7), *A tisztviselői mozgalmak története* (Die Geschichte der Beamtenbewegungen, 1909), *A tisztviselői életből* (Aus dem Beamtenleben, 1910), *Állami tisztviselők zseb-*

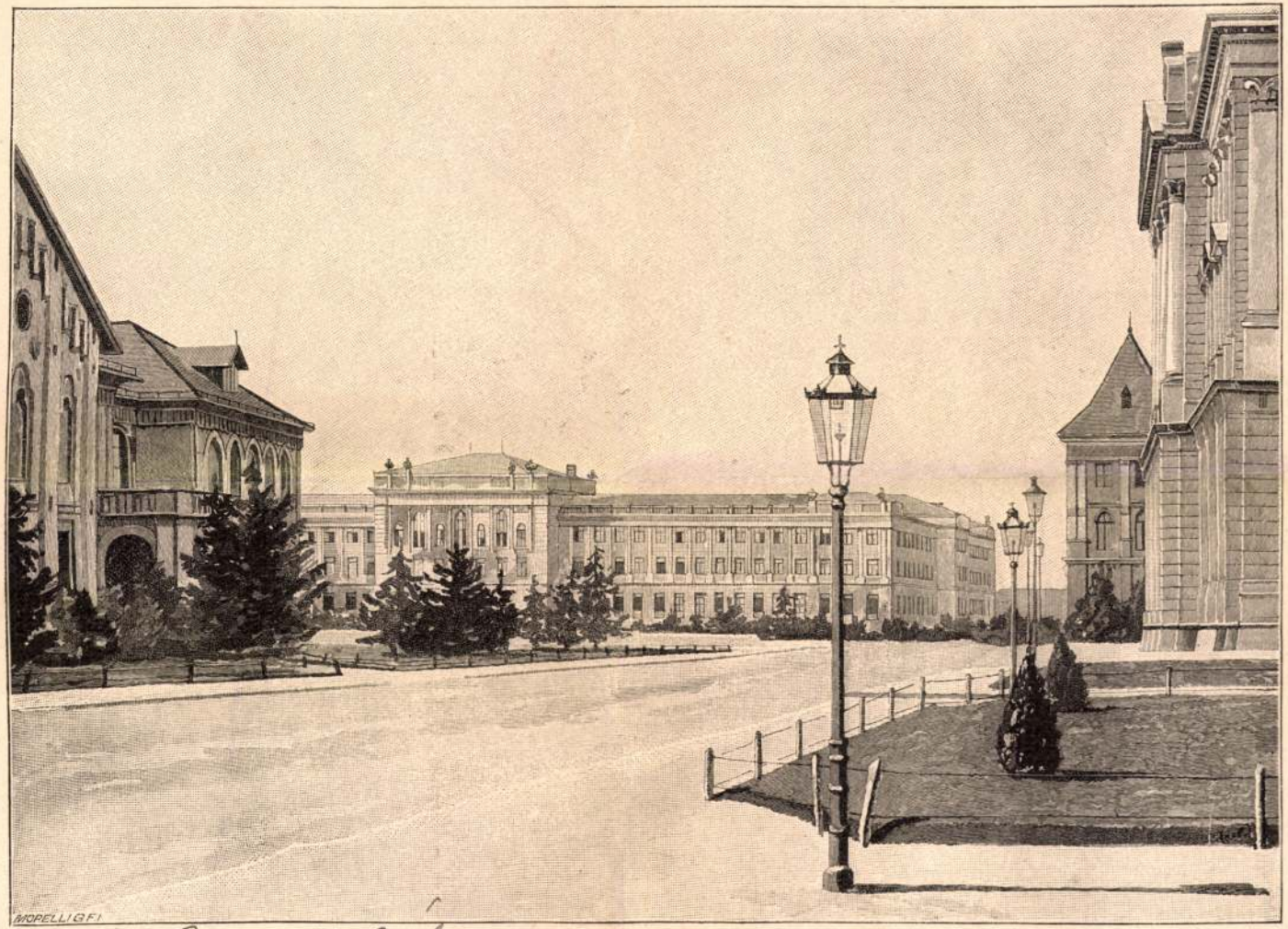

Csikos Béla. A Khuen-Héderváry-tér Zágrábban.

Om. VIII.

síkon is vannak szőlőskertek. De a Sv. Duh, Prekrižje, Šestine, Sv. Xaver és Bukovac hegyek napos lejtőin aztán kitűnő fehér bor terem, melyből jó pinczei kezelés mellett igen jeles palaczkozható bor válik. A fillokszera ellen folytatott védekezés folytán a szőlőmívelés is nagyon kifejlődött, és némely szőlőhegy igen nemes bort ad.

A szőlőmívelés határa a Száva síkjától (120 méter) 350 méter magasságig ér föl. A mezőgazdaság sem terjed ennél jóval fölebb Zágráb környékén, jóllehet a Sljeme tetején levő turistaház állandó lakóinak még 935 méternyi magasságban is van némi csekély gazdaságuk. Ez egyúttal a legmagasabban fekvő lakóhely a környéken. Erdő a mezőgazdaság terjeszkedése miatt csak a magasabb helyeken, főleg a zágrábi hegységben van még valamelyes, még pedig lomberdő.

Az evangelikus templom Zágrábban.

Enyhe éghajlatra vallanak a szelíd gesztenyefaerdők melyek azonban csak a hegységnek alsó felét borítják. Szelíd gesztenyefákon kivűl vannak különféle fajtájú tölgyek, följebb bükkfák, s itt-ott elszórtan egy-egy tűlevelű (fenyű és tiszafák). Egészben véve a növényzet a fajok és alakok számára nézve igen gazdagon van képviselve; kopasz, fű nélküli hely igen-igen ritkán akad, az is nagyon kicsiny.

Idő jártával a növényzet némi változáson ment át, a mi a változó éghajlat hatásának tulajdonítandó. A Zágrábtól nyugat felé körülbelül tizenegy kilométernyire eső Podsused (Szomszédváralja) híressé lett arról, hogy ottan őskori növények találhatók; már mintegy 232 fajta efféle növény került elő. A mályvaféle Sterculia Labrusca a forró földövön tenyésző növénycsoportnak egyik fajtája, míg a Callitris Ejszak-Afrikában tenyészik, stb. Ezek a jelenségek arra vallanak, hogy a nagy éghajlati változások egész Horvátországig értek.

„Vízkereszt, vagy a mit akartok“. Egyes művészeket valósággal ő fedezett föl s tőle nyertek nagyobb alakításokra sarkaló ösztönzést. Intendánssága alatt, a mely minden irodalmi és művészeti követelményt teljesen kielégített, még aránylag a pénztári eredmények is a legjobbak valának, mert a közönség nagy bizalommal viseltetett vezetése iránt s ő viszont értett hozzá, mint kell a közönséget a szinháznak megnyerni. Miletić egy színházi könyvtárat is indított meg.

A már említett *nemzeti országos zeneegyesület* kezdet óta nem csupán azt tűzte ki föladatául, hogy zeneiskola legyen, hanem egyúttal hangversenyek és zenés misék előadásával is igen sokat tett a zenei izlés fejlesztésére. Körülbelül 600 tagja és 70.000 forintnyi vagyona van.

Irodalmi egyesületek. — A míg a könyvkereskedés fejletlen volt, a tudományos és a szépirodalom ápolása jóformán kizárólag az egyesületek dolga volt, a melyek még ma is igen népszerűek, jóllehet egy idő óta a könyvkiadó vállalkozás már Horvátországban is örvendetes előhaladás útján van.

A „Matica hrvatska“. — 1838-ban Zágrábban nemzeti olvasóegyesület *(Narodna Čitaonica)* alakult s ennek kebelében különösen régi horvát írók műveinek kiadására Drašković János gróf indítványára 1842-ben a „Matica Ilirska“ czímű irodalmi társulat szervezkedett, melynek vagyona rövid idő alatt 15.000 forintra szaporodott. 1844-ben a „Matica“ az akkori hazafiak nagy örömére és lelkesedésére kiadta Gundulićnak „Osman“ czímű nagy költeményét. Két évvel utóbb a „Kolo“, majd 1852-ben a „Neven“ czímű szépirodalmi lapot indította meg. 1860-ban Prošnicki Erzsébet lelkes horvátnő kezdeményezésére népszerű munkák kiadására gyűlt egybe némi tőke. Mindamellett az akadémia fölállításáig a „Matica“ volt a horvát irodalom egyetlen ápolója és oltalma. Az akadémia megalakúlása és a Szent Jeromos-társulat *(Družtvo svetoga Jeronima)* megalapítása (1868) után a „Matica“ megváltoztatta alapszabályait, és munkássága körét a horvát nép középosztályaira korlátozta. 1874-ben a „*Matica hrvatska*“ nevet vette föl. 1877-ben megindította a „*Zabavna i poučna knjižnica*“ (Mulattató és oktató könyvtár) czímű vállalatot. 1880-ig 65 különböző tartalmú könyvet adott ki, melyek 315.000 példányban kerültek forgalomba. E vállalatban képviselvék a mulattató és tanító irodalom összes ágai, melyekre kivált a nép középosztályainak szükségük van. Draskovics gróf és mások alapítványai lehetővé tették a Maticának, hogy pályázatokat hirdessen és tiszteletdíjakat fizessen. Van továbbá horvát írók támogatására rendelt alapítványa is. Nagy költséggel és tömérdek fáradsággal

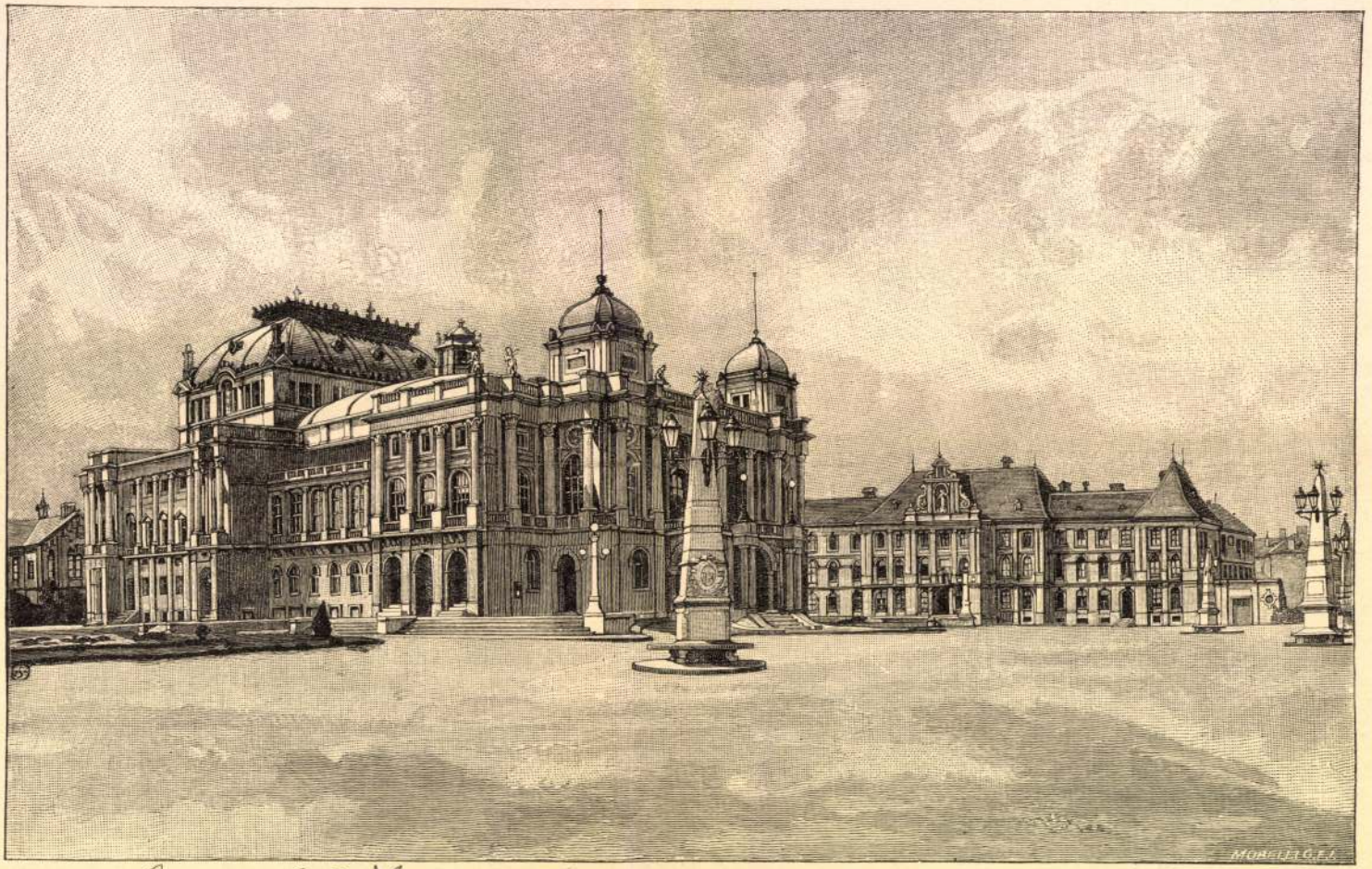

H. 26

Csikos Béla: A nemzeti színház és az ipariskola Zágrábban.

MDK

Csikós Béla, Eszék

Füger-díj
1889

Bécsi képzőm. akadémia magyar ösztönd. névs.
Fleischer Bécs. 1o2. 1.

MDK

Csikós Béla, Eszék,

Füger-dij, 1891

Bécsi képzőm. akadémia magyar ösztönd. névsora

Fleischer Bécs, 1o2. 1.

Csikós Béla, Eszék

Dessauer-dij 1888

Vég
Bécsi képzőm. akadémia magy. ösztönd. névsora
Fleischer Béccs.
105-106. l.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19ol.

A Száva melléke Boszna-Bródnál. Szövegközti kép Bosznia és Hercegovina földrajzi áttekintése c. cikkhez, id.mü 1-20.p.

Szign. Cs.

- - rajza után egyszinü fametszet. M.Kir.Állny.

O.m.19.köt. Bosznia és Hercegovina. 7.p. 19ol.

MDK

Csikós Béla, Eszék

1889. Füger-dij

1891. Füger-dij.

1888. Dessauer-dij

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndijasainak névs.

Fleischer, Bécs. 102, 103, 105.1.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19o1.

Szilvóriumfőzés. Szövegközti illusztráció a Közgazdaság c.cikkhez. id.mü 431-46o.p.

Szign. Cs.B.

-- rajza után egyszinü fametszet. M.Kir.Állny.

O.m.19.köt.Bosznia és Hercegovina.19o1. 455.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

A Khuen-Héderváry-tér Zágrábban.13X19 cm. Illusztráció Hranilovic Henrik: Zágráb és vidéke c. cikkéhez. Id.mü 240-267.p.

Szign.nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.257.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19ol.

A Pljesevica. Szövegközti illusztráció Kramberger Ernő: A Lika és a Krbava c. cikkéhez.id.mü348-369. p.

Szign.B.Cs. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.19ol.361.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19ol.

A Gacka folyó vizesése. Szövegközti illusztráció Krammberger Ernő: Lika és Krbava c. cikkéhez.id. mü 348-369.p.

Szign. B.Cs. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.19ol.355.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19o1.

Sokolac vár romjai. Szövegközti illusztráció Kramm-
berger Ernő: Lika és Krbava c. cikkéhez.id.mü
348-369.p.

Szign.nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli
Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.19o1.351.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19o1.

Bunic. Szövegközti illusztráció Kramberger Ernő: A Lika és Krbava c. cikkéhez. id.mü 3348-369.p.

Szign. B.Cs. _ Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.19o1.367.p.

, Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Az Una forrása. Szövegközti illusztráció Kramberger Ernő: A Lika és a Krbava c. cikkéhez. id.mü 348-396.p.

Szign. nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.365.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19ol.

Pieta. Szövegközti illusztráció Krsnjavi Izidor: Müvészet c.cikkéhez. Id.mü 148-168.p.

Szign. Csikos - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21. Magyarország VIII.köt. 19ol. 167.p.

Csikoš Béla M.D.K.

Bp.1901.

Hegyvidéki táj: Cabar. Szövegközti kép Krsnjavi Izidor: Bevezetés c.cikkéhez. Id.mü 3-14.p.

Szign. nélk. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21. Magyarország, VIII.köt. 1901. 11.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Az egyetem Zágrábban. Szövegközti illusztráció Krsnjavi Izidor: Közmüvelődési intézetek és iskolák c.cikkéhez. Id.mü 170-205.p.

Szign. CsB - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21. Magyarország VIII.köt. 1901. 175.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.19o1.

A nemzeti szinház és az ipariskola Zágrábban.
13 x 19 cm. illusztráció Krsnjavi Izidor: Közmüvelődési intézetek és iskolák c.cikkéhez. Id.mü 17o-2o5.p.

Szign. Cs. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 21. Magyarország VIII.köt. 19o1. 2o1.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

A Slunjčica vizesése. 13X19 cm. illusztráció Senoa Milan: A Kulpa vidéke c. cikkéhez.id.mü 370–400.p.

Szign. Cs. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fameszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.381.p.

Csikos Béla M.D.K.
Bp.1901.

Plaski. Szövegközti illusztráció Senoa Milan:
A Kulpa vidéke c. cikkéhez.id.mü 370-400.p.

Szign. nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli
Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.383.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Sziszek. Szövegközti illusztrácio Senoa Milan: A Kulpa vidéke c. cikkéhez.id.mü 370–400.p.

Szign. B.Cs. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.399.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Varasd-Teplic. Szövegközti illusztráció Hranilovic Henrik: A Dráva-mellék c. cikkéhez.id.mü 446-465.p.

Szign. nélk.- Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.453.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Varasd vára. Szövegközti illusztráció Hranilovic Henrik: A Dráva-mellék c. cikkéhez.id.mü 446-465.p.

Szign. Cs.B. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.455.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Az eszéki felsővárosi népiskola. Szövegközti illusztráció Hirc Károly: Eszék c. cikkéhez.id.mü 509-524.p.

Szign.nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.513.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Eszék felsővárosa. Szövegközti illusztráció
Hirc Károly: Eszék c. cikkéhez.id.mü 509-524.p.

Szign. Cs.B. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli
Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.512.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

A Zrinyi Péter-emlék Varasd mellett. Szöveg-közti illusztráció Hranilovic Henrik: A Dráva-mellék c. cikkéhez.id.mü 446-465.p.

Szign.Cs.B. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.459.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Az eszéki vár. Szövegközti illusztráció Hirc Károly: Eszék c. cikkéhez.id.mü 509-524.p.

Szign. Cs.B. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VII.köt.514.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Az eszéki keresk.kamara épülete. Szövegközti illusztráció Hirc Károly: Eszék c. cikkéhez.id.mü 509-524.p.

Szign. Cs.B. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.516.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

A valpoi rrandau-kastély. Szövegközti illusztráció Hirc Károly: Eszék c. cikkéhez.id.mü 509-524.p.

Szign. nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.521.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Az eszéki reálgimnázium. Szövegközti illusztráció Hirc Károly: Eszék c. cikkéhez.id.mü 509-524.p.

Szign.nélk. - Morelli G.F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli Gusztáv muintézetében.M.Kir.Allny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.519.p.

Csikos Béla M.D.K.

Bp.1901.

Az eszéki gimnáziu, Szövegközti illusztráció
Hirc Károly: Eszék c. cikkéhez.id.mü 509-524.p.

Szign. Cs.B. - Morelli G-F.i.

- - rajza után egyszinü fametszet.Készült Morelli
Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.517.p.

Eszék. T. 7466.

A népiskola.

Az ábrázolt felső-városi népiskola két emeletes épület, a mely előtt fasort ültettek. Jelzése alól balra: C. f.

Tusrajz, Csikos Bélától mér. 13: 15 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 513 l.

Sz. n. 446-902
379-902-1705.

Varasd. T. 7464.

A Zrinyi emlék.

Az előtérben van a léczkeritéstől körülvett talapzatos emlék, a melynek elejét dombormű és felirat disziti. Közelében két fa köti le figyelmünket. A háttérben pedig hegyek hullámzanak. Jelzése
alól jobbra: C.f.

Tusrajz Csikos Bélától, mér. 16.3: 6.9 cm.
Osztr. Mágy. Monarchia XXI. 459 l.

Sz.n. 444-902
379-902-1667.

Varasd. T. 7463.

A vár.

A különféle épületekből alakult várból jobbra a kerek bástya és a kúptetejü várfok válik ki és körülötte itt-ott fák képeznek csoportot. Jelzése alól jobbra: C.f.

Tusrajz Csikos Bélától, mér. 10: 14 cm.
Osztr. Mayy. Monarchia XXI. 455 l.

Sz.n. 443-902
379-902-1665.

Varasd-Teplicz. T. 7462.

A fürdő látképe.

A Bednja egyik mellékvölgyének kijáratánál terül el a község kénes fürdőivel és a házai közül a domb lejtőjén kiemelkedő templommal. Jelzése
alól jobbra: C.f.

Tusrajz, Csikos Bélától, mér. 12.9: 21 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 453 l.

Sz.n. 442-902
379-902-1664.

Sziszek. T. 7461.

A város látképe.

Balra a Kulpának a Szávába való ömlésénél fekszik a város, melynek házai előtt fasor látható. Az áthidalt folyón egészen elől egy uszályhajó és jobbra több csolnak köti le figyelmünket. Jelzése
alól balra: C.f.

Szines tusrajz Csikos Bélától, mér. 15: 29.8 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 399 l.

Sz.n. 441-902
379-902-1626.

Plaski. T. 7460.

A város látképe.

A lapályon fekszik a község csaknem különálló templomával és balra valószinüleg Vrnjika áthidalásával, a háttérben pedig magas hegyek váltakoznak.

Szines Tusrajz Csikos Bélától, mér. 14.9: 22.8 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 383 l.

Sz. n. 440-902
379-902-1609.

Sluin. T. 7459.

A falu látképe és a vizesés.

A háttérben lévő sziklakatlanban látjuk Sluin falut és balról a mellette összeomlott Slunji várat; az előtérben pedig az áthidalt Slunjčica vize képez többszörös esést és hajt számos malmot. Jelzése
alól balra: C.f.

Tusrajz, Csikos Bélától, mér. a vk. 10.9: 30 cm.
Osztr. Mary. Monarchia XX. 381 l.

Sz.n. 439-902
379-902-1608.

Bunič. T. 7458.

A Krbava völgynek északnyugati részét képező előtérben látjuk a községet, melynek épületei közül a körülkeritett katholikus templom válik ki. A háttért hegység képezi. Jelzése alól balra: C.f.

Tusrajz, Csikos Bélától, mér. 19: 25.8 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 367 l.

Sz.n. 438-902
379-902-1604.

Valkó. T. 7471.

A Prandau kastély.

A folyó tulsó partján látjuk a kőfallal bekeritett parkot, a melyből a két emeletes kastély emelkedik ki [illegible] erkélyes tornyával. A keritésen innen, a kővel kirakott part mentén, őrház van.

Szines tusrajz Csikos Bélától, mér. 14.2: 22.9 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 521 l.

Sz. n. 451-902
379-902-1712.

Zágráb. T. 7453.

A Khuen Hédervári tér.

Az előtért elfoglaló teret a monumentális épületek egész sora veszi körül, a melyek előtt különféle fák diszlenek a bekeritett gyepes helyeken. Jelzése

alól jobbra C.f.

Tusrajz, Csikos Btóe, a vk. 20.7: 28.4 cm.

Osztr. Magy. Monarchia XXI. 257 l.

Sz.n. 433-902

379-902-1523.

Zágráb. T. 7452.

A Nemzeti Szinház és az ipariskola.

Az előtért elfoglaló Egyetem-téren balra a szinházat, jobbra pedig az ipariskolát szemlélhetjük, a melyek előtt hármas lámpások állanak. A háttérben a szomszédos épületek bontakoznak ki. Jelzése alól balra: C. f.

Cirko Béla,

Tusrajz, mér. 20: 33 cm.

Osztr. Magy. Monarchia XXI. 201 l.

Sz. n. 432-902
379-902-1489.

Zágráb. T. 7451.

Az egyetem.

Az előtérben látjuk a két emeletes egyetemi épületet, melynek kapujához lépcső vezet fel és a mely előtt balra két hölgy beszélget, mig jobbra hármas lámpa áll. A háttérben a szomszédos épületek bontakoznak ki. Jelzése
alól jobbra: C. III f.
Csikos Blöe.
Tusrajz, mér. 19.5: 30 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 175 l.

Sz. n. 431-902
379-902-1470.

Csikos B

Cabar. T. 7449.

A város és vidéke.

A hegyes vidéken balra látjuk a községet egyszerü kis templomával, mig jobbra a hegyekre összehajló út vezet. Jelzése alól balra: C. III g.

Csikos Bíró.

Tusrajz, (mér. 21.4: 29.9 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 11 1.

Sz. n. 429-902
379-902-1328.

Eszék. T. 7470.

A fő reálgymnasium.

A várbeli főreáliskola épületét dombok és ezeken facsoportok veszik körül. Jelzése alól jobbra: C. f.

Tusrajz Csikos Bélától, mér. 13: 21.5 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 519 l.

Sz. n. 450-902
379-902-1710.

A Pljesevica. T. 7456.

A Zrmanja völgyéből felvett látképen a háttérben a Horvát és Dalmátország között a határon fekvő Pljeseviczát szemléljük, mig az előtérben egy falucska házai képeznek csoportot. Jelzése alól balra: C. f.

Tusrajz Csikos Bélától, mér 16.9: 26.8 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 361 l.

Sz. n. 436-902
379-902-1602.

A Gacka vizesése. T.7455.

A sziklás előtérben a Gacka vize kanyarog többszörös esést képezve és különféle összefolyást alkotva. Jelzése alól balra: C.f.

Tusrajz, mér. 19: 25.8 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 355 l.

Sz.n. 435-902
379-902-1600.

Csikos Bélától

Az Una forrása. T. 7457

A háttért elfoglaló magas hegyek katlanában fakad az Una többszörös esést képező vize, a mely balról egy malmot hajt. Ez utóbbi közelében a gazda ül a keresztbe tett deszkán. Jelzése alól jobbra: C. f.

Szines tusrajz Csikos Bélától, mér 19: 21.9 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 365 l.

Sz. n. 437-902
379-902-1603.

Eszék. T. 7467.

A vár.

A Dráva tulsó partján balra a várat, középütt és jobbra pedig a közelben lévő épületeket látjuk, a melyeken túl fák képeznek csoportot. Jelzése alól balra: C.f.

Tusrajz Csikos Bélától, mér. 10: 22.4 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 514 l.

Sz.n. 447-902
379-902-1706.

Eszék. T. 7469.

A főgymnasium.

A várbeli főgymnasium két emeletes épület, mely előtt és a melytől balra fák diszlenek. Jelzése alól balra: C.f.

Tusrajz Csikos Bélától, mér. 13.9: 16.3 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 517 l.

Sz.n. 449-902
379-902-1709.

Sokolac. T. 7454.

A vár romjai.

Az előtérbeli dombon a XV. századbeli épitmény romjait látjuk, a melyek közül balra a csucsives kápolna és jobbra négyszögletes torony még meglehetősen ép. Jelzése alól jobbra: C. f.

Csoko Bíró,

Szines tusrajz, mér. 16.9: 23 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 351 l.

Sz. n. 434-902
379-902-1584.

Csikos B.

Zágráb. T. 7450.

A Nugent-gyüjtemény.

Az Akadémia árkádos udvarában a falon képeket, az állványokon és talapzatokon pedig különféle szobrokat és domborműves köveket látunk, a melyek a Nugent gyüjteményből származnak. Jelzése alól balra: C. f.

Csikos Bitól,

Tusrajz, mér. 14.5: 20.7 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 171 l.

Sz. n. 430-902
379-902-1469.

Eszék. T. 7468.

A kereskedelmi kamara.

A felső városban lévő kereskedelmi kamara épülete palotaszerű, egyemeletes és oromzatán szoborral ékesitett. Keritése rácsos és előtte az utat fák szegélyezik. Jelzése alól jobbra: C.f.

Tusrajz Csikos Bélától, mér. 10.5: 14.1 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XXI. 516 l.

Sz.n. 448-902
379-902-1708.

Csikós Endre

Csapattriállításon szerepelt Hódmezővásárhelyen.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. ápr. 22.

Csikós Éva textiljáték-készítő, mézeskalácsos: A család

A tempót ne a lassúk diktálják

Sikeresnek semmiképpen sem mondható a kiszélesített Európa első tanácsülése. Még akkor sem, ha a későbbi jóvátételi kísérletnél mégis elfogadnák az unió alkotmányát; a konvenció lendülete akkor is megtört. Igazságtalan volna mindezért az új tagokra, a kiszélesítési folyamatra hárítani a felelősséget. Igaz, ahogyan Jacques Chirac köztársasági elnök mondta az európai kultúráról és szellemről – már abban az értelemben, ahogyan a közösség együttesében évtizedeken át alakultak ki a szokások –, ripszropszra nem sajátítja el mindenki. De a régebbi tagok, néha köztük az alapítók, gyakran maguk is önzőknek bizonyulnak. Franciaország körükben is az elsők között van, amely a szűken vett nemzeti érdekről mutat példát. Nem illik tehát, hogy másokat megleckéztessen.

Tagadhatatlan ugyanakkor, hogy a huszonöt tagú Európa megváltoztatta az unió természetét. A jelenlegi válság annak a terméke, hogy e változást nem követték a csaknem érintetlen intézmények. Idestova évtizede, hogy kölcsönhatásban említik az elmélyülést és a kiszélesítést, holott az első legalább annyira feltétel, mint amennyire következmény a második. A tagállamoknak nem volt politikai bátorságuk megreformálni az európai intézményeket, mielőtt kitárták volna a kaput az újak előtt. A kiszélesítés lehetetlenné teszi az elmélyítést. A brüsszeli kudarcnak ez az egyik tanulsága. A huszonötöknek – és a jövőre ez még inkább érvényes – lehetetlen lesz egyöntetű határozatokat hozniuk. Ez igencsak megbéníthatja az uniót.

Ilyen körülmények között a „kicsik" és a „nagyok", a gazdagok és szegények, Észak és Dél ellentétei csak súlyosbodni fognak, az Európai Uniót még inkább heterogén alakulattá változtatják át.

Az elkerülhetetlen következmény, hogy kialakul majd egy előőrs, az úttörők csoportja vagy kemény mag, teljesen mindegy, hogyan nevezzük. Rossz hír ez a frissen fölvetteknek? Nem szükségszerűen. Ez az előőrs alkalmazkodó lesz. Legalábbis kezdetben, sokszínű, többarcú. Magunk előtt láthatjuk a gazdaságukban, pénzükben, védelmi rendszerükben, igazságszolgáltatásukban eltérő csoportokat, amelyek, mielőtt igazi kemény maggá válnának, megerősítik a bennük részt vevő országok szorosabb együttműködését; így alkotnak igazi uniót az unióban. Ezzel lehetővé válik, hogy valamely ország tevékeny legyen egy csoportban anélkül, hogy valamennyiben aktív volna.

Másrészt ebben az előőrsben való részvételnek nem föltétele, hogy bárki is régebbi tagja legyen az uniónak. Ismerjük olyan él

Én bizony nem a szuverenitást féltem az Európai Uniótól, hanem fordítva: az uniót azoktól az államoktól, amelyeknek az államhatalmi szervei sosem tanulták meg, hogy a törvények uralma nem azt jelenti, hogy vaskézzel uralkodunk a társadalom kiszolgáltatott csoportjai felett. ▸

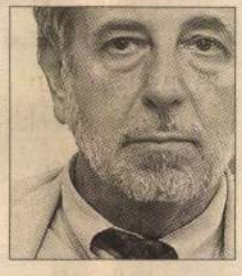

fotó: Pályi Nóra

Aggódás az

Az 1960 évek közepén hatalmas propaganda előzte meg az „új gazdasági mechanizmus" 1968-ra tervezett bevezetését. A szűnni nem akaró szövegelés persze mindent lejárat, de azért a viccek, a szkeptikus legyintések közepette volt a társadalomban őszinte várakozás is. Szilveszterkor az emberek BÚÉK helyett azt mondták: BUM. Vagyis Boldog új mechanizmust! Hátha a merev tervgazdálkodást felváltó új rendszer tényleg több szabadságot, kicsivel jobb életet jelent. Aztán az 1968-as év mégsem az új mechanizmusról lett nevezetes.

A viszolygás a végtelenített euroblablától, a szkeptikus legyintés meg a szégyenlős várakozás most is együtt van. Lehet, hogy idén a szilveszteri koccintáskor azt mondjuk majd, BoCS (Boldog csatlakozást!), és nemcsak akkor, ha véletlenül leöntöttük pezsgővel a partnerünk ruháját. Van, aki attól szorong, hogy a pénze még kevesebbet fog érni, van, aki attól, hogy megint lemarad egy versenyben. Van, aki a magyar szuverenitást félti az EU-tól. Csakhogy az emiatt aggódóknak egy része most is úgy véli, hogy régóta oda a magyar szuverenitás, eladták azt már a globalizátoroknak meg a galíciai gyüttmenteknek. A másik része pedig nem gondolja ezt, csak mondja, ha éppen nagygyűlésen beszél. Mert aki járatos némileg a jogban meg a politikában, az pontosan tudja, hogy jelenleg is nagyon sok minden van a magyar alkotmány meg a Jóisten között. Ha tényleg szuverének lennénk, akkor felköttetnénk némely bűnözőket, de nem tehetjük, mert akkor kizárnának az Európa Tanácsból, és az unióba se léphetnénk be. Így inkább hagyjuk, hadd akaszszák fel magukat önkezükkel a zárkájukban. Ha tényleg szuverének lennénk, fegyverrel kergetnénk vissza a határainkról a menedékkérőket, ahogy néhány, egyébként liberális felfogású biztonságpolitikus javasolta a 90-es évek elején. De nem tehetjük, mert csatlakoztunk e genfi egyezményhez, s így csak bebörtönözzük a menedékkérőket, illetve ha már Délről és Keletről bejöttek az országba, hagyjuk, hadd menjenek tovább Észak és Nyugat felé.

Én bizony nem a szuverenitást féltem az Európai Uniótól, hanem fordítva: az

uniót azokt
az államhat
meg, hogy a
lenti, hogy
dalom kisz
hanem azt,
mi szerveki
nem tartjál
bármely sz
bály azt írj
méteres zá
lyezni, a jo
na arra, ho
vényt, hisz
ző elítéltet
ugyanis n
tetszetős,
meg a jog
A közh
mintha ne
nem is ért
seikkel, a
zása alap
jogvédő s
hogy a re
gálattal e
rendezne
miniszter
ség elége
millió-há
tak végr
megalap
enyésző
a rendőr
nak, vaj
másfél n
annyit, a
Magyarc
országokb
gyalogos
megszál
kás volt
amelyek
gok is v
Amik
menekü
merte e
fejtegeti
miniszt
merés c
vélemér
tóság te

Borjövő ... h

Csikós Ilona

"Házak" c. rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 11.
XV. évf. 5o. sz. 4. lap

M.D.K

L. Cickós Ilona

Grafikus

Fa

Élet és Irodalom, 1964. március 28 - 4 lap.

TESTRE SZABOTT SZÜRREÁL

CSIKÓS ILONA KÉPEI

A varázslónő háza

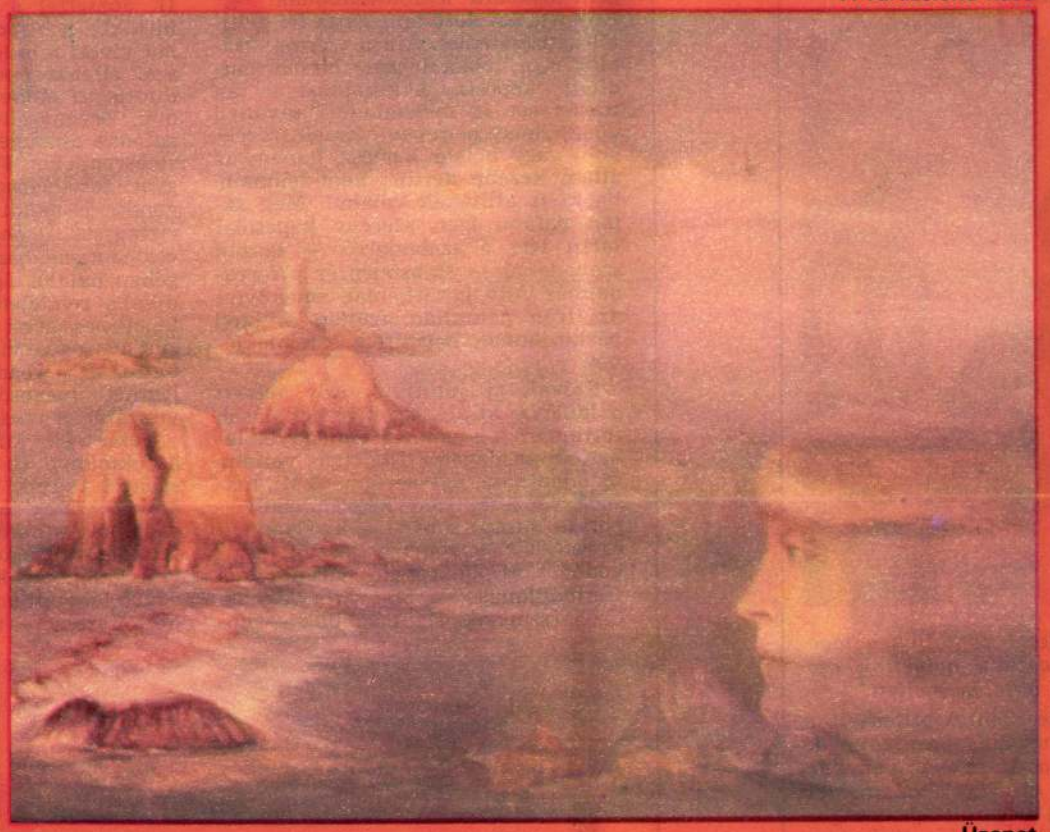

Üzenet

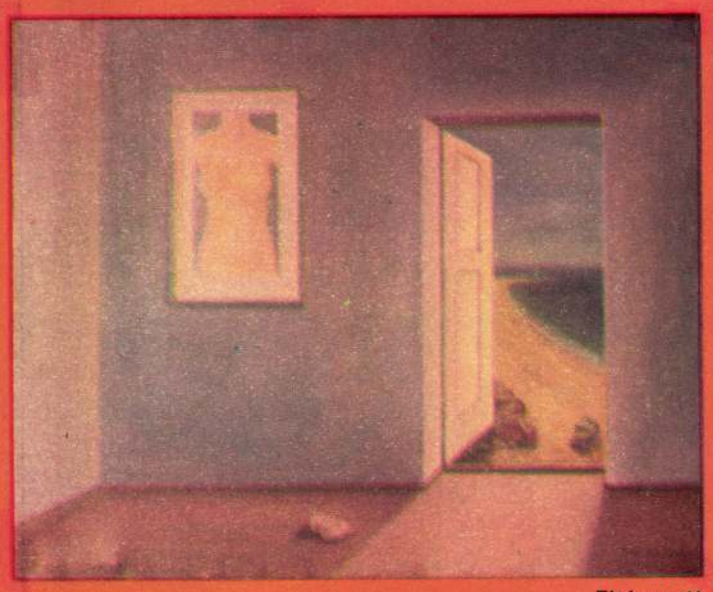

Eltávozott

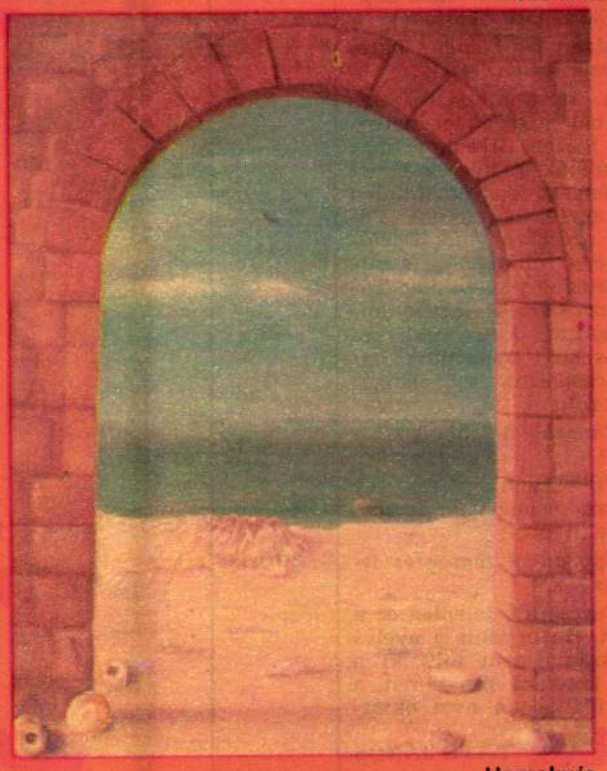

Homokvár

Elcsitult a taps, leereszkedett a függöny, kialudtak a fények. A színpad most néptelen: az elhagyatott díszletek közül elillant a történet. A tér mégsem üres; a levegőben szállongó porszemek között ott őrzi még az imént véget ért mese szövetét, a feszültséget. Csikós Ilona képeit nézve az ember úgy érzi, elkésve érkezett meg valahová, ahol kicsinnyel előbb valami nagyon fontos és talán kissé misztikus dolog történt. Megoldódott egy rejtély, sikerült egy varázslat, fogott egy mágia. Vagy beteljesült egy vágy, valóra vált egy ábránd, győzedelmeskedett egy szerelem. Ám akikkel a csoda megtörtént, már elmentek. Más helyeken más csodákat várnak. Vagy már egy egészen másik, csodák nélküli életet élnek. A helyük még nem hűlt ki egészen, így aki akarja, mert érti és érzi nyomukat, visszafelé gondolkodva az időben megírhatja magának az elmulasztott szép históriát. Hozzá a hangulat benne van a képek aurájában, a díszletek is ott vannak mind a festményeken. S a szereplők? Nos, rájuk tulajdonképpen nincs is szükség. Hiszen — és azt hiszem, Csikós jól tudja ezt — a legszebb történetek szereplői úgyis mindig mi magunk vagyunk.

Ezért, hogy nem a nagy pillanatokat festi meg, hanem az utánuk következő, még sokkal, de sokkal nagyobb némaságot. Amiben, akárcsak magunkban, elmerülhetünk. Teret teremtve hát fantáziánknak a tenger csendjét festi, a levegőét, a tájét. A házzá rendezett vagy szoborrá faragott kövek hallgatását. A tárgyakét. Ha nagy néha mégis föltűnik egy-egy eleven lény a képein, az is hallgat. És mozdulatlan — a testével beszél. Nehogy megzavarjon minket szépséges történeteink pontos elgondolásában.

Mondják, az a tüneményes sziget, amelyet az istenek egykori sorsolásán Poszeidon nyert el, és rajta letelepítette egy halandó nőtől született gyermekeit, valahol Afrika nyugati partjainál, a nevét viselő óceánban terült el. Mások az Égeitengerre teszik Atlantisz helyét, s a vulkánkitörésektől sújtott Santorini szigetével azonosítják. Azt azonban, hogy igazából hol is van Atlantisz, csak egyvalaki tudta egészen pontosan megmondani. Szerb Antal, aki így írt erről: Sok régi monda mesél elsüllyedt városokról, amelyek most a tenger fenekén fekszenek. Holdfényes éjszakákon néha lelátni a tenger alatti palotákra, márványterekre; és végzetes órán a tengermélyi harangok hangját is lehet hallani. Egy ilyen elsüllyedt várost hord magában minden ember.

Csikós Ilona festményeivel pedig nemcsak csábítóvá, de könnyűvé, szinte természetessé teszi a bennünk elsüllyedt városokba vezető utakat. Képeiből szeptemberben a keszthelyi Festetics-kastélyban rendeztek kiállítást.

ACSAY JUDIT

SÁFÁR TIBOR FELVÉTELEI

közelítően kétszázezer diákot jelent. Ezen belül emelt szintű rendszerben az adott korosztály majdnem három és fél százaléka tanulja ezt a nyelvet. Vannak úgynevezett szakosított tantervű iskolák, ahol harmadik osztálytól kezdődően magasabb óraszámban oktatnak angolt, németet, franciát vagy oroszt. A legnagyobb érdeklődés egyértelműen az angol nyelv iránt van. Az 1982—83-as tanévről van itt egy kimutatás. E szerint kétszázhatvanhárom iskolában folyt emelt szintű tagozatos oktatás; százharmincnégyben angolra, kilencvennyolcban németre, húszban franciára, négyben eszperantóra, háromban olasz nyelvre, kettőben pedig spanyolra és lengyelre szakosodtak. Bár néhány évvel ezelőtt egy nem túl szerencsés minisztériumi terhelt volt az iskola. A körzet is megnövekedett, és mindenkit idezúdítottak a környékről, aki korábban valamilyen formában foglalkozott angollal — mondja Molnár Istvánné.

— Most hány tanulójuk van?

— Huszonhét osztályban kilencszázötvenkettő, az optimális viszont hatszáz volna. És ez a helyzet jövőre csak rosszabb lesz. A nyelvi oviba mindenki járhatott, és akit oda beirattak, az szinte bérletet kapott a Budenz úti iskolába. Ám kiderült, hogy ez nem járható, mert a minisztérium pillanatnyilag nem engedélyez az első és második osztályban tagozatos oktatást. A szülőknek is megmondták, hogy csak tanfolyamszerűen megy, fizetni kell érte. Sokan persze háborogtak.

állásfoglalás — miszerint nem kell mindenáron erőltetni ezt a formát — kissé visszavetette a lendületet, de ez, szerencsére, nem sokáig volt érvényben. Azóta ismét növekedés mutatkozik. Meggyőződésem, hogy minél szélesebb körben, még intenzívebben kellene ezzel foglalkozni, mert az általános iskolai nyelvoktatás helyzete és a körülmények gyakorta bizony messze vannak az ideálistól.

*

A nyelvtanulás az utóbbi években, szerencsére, újra divatba jött — mondta minap egy tanár ismerősöm, aki szabadidejében magánórákat ad. Így aztán nem is tudom pontosan, mire érti; az általános műveltség növekedésén örvendezik-e, vagy a pluszjövedelem teszi optimistává?

A Budenz utcai általános iskolát alig néhány éve adták át. Minősítése szerint nyelvtagozatos. Legalábbis papíron . . .

— Az előzmény: a kerület alapított a Budakeszi úton egy nyelvi óvodát. Beszervezték a sok szülőt és azokat a picurkákat angol és német oktatásra. Akkor úgy gondoltuk, hogy onnan az angolosok majd idejönnek, és indítunk egy kísérleti tagozatot. De már a nyitáskor túl-

— Ezért döntöttek a tagozatos osztály helyett a csoportos oktatás mellett?

— Részben. A túlterheltség miatt ugyanis órarendbe iktatott osztályt már nem bírnánk el. Így valamelyest enyhül a feszültség, az angolóra csak a tanítás végén kapcsolódik a napi oktatáshoz.

— Mennyire lehet hatékony ez a forma?

— A nyelvtanulás szempontjából nem a legelőnyösebb, hiszen ilyenkor már fáradtabbak a gyerekek, de véleményem szerint minden tárgy egyformán fontos. Végül is azért vagyunk felelősek, hogy mindenből „szintre hozzuk" a tanulóinkat. Tőlünk azt kérték: legyen angol tagozat. Lett, csak mi nem osztályt nyitottunk, hanem csoportot. Az okokat már soroltam.

— Tanárok dolgában mi a helyzet?

— Pillanatnyilag csak egy angol szakosunk van, de státusa neki sincs!

— Egy angol tagozatos iskolában?

— Furcsa, de jelenleg ez a helyzet. Ha ugyanis a nyelvórák száma nem tölti ki a teljes kötelező óraszámot, a tanár főállásban nem oktathat.

LÁTÓ JÁNOS

ABODY BÉLA

A kalapos király kézjegye

Szobánk falán látványos okmány jókora pecséttel; gyűjteményünk dísze.

A gondosan beüvegezett és bekeretezett iratról kettő dolog jut eszembe.

A történet szaknyelven szólván „anekdotikus" része, vagyis maga a história: e díszpéldány megszerzése céljából voltam életemben először és gyanúm szerint gazdasági helyzetem és hiányos járószerveim miatt hihetőleg utoljára az árverésen. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy a több száz becses holmi közül éppen ezt tartottam családom és a magam számára legfontosabbnak. Egy Ady írta levelezőlap izgatta fel gyűjtői képzeletemet. Ám a vonzón, csábító régi trükkel igen olcsón „indított" képeslap a kikiáltási ár tán tízszeresét is meghaladta; savanyú vigasz, hogy nem egy maszek fröccsöntő vagy bolgár kertész, hanem az állam kezébe került; nem bánnám, ha ki is állítanák valahol. Meg aztán valami igen szerény kapcsolat talán van a szabadelvű — igazán szabadelvű — Habsburg és a forradalmár Ady között, már amennyire az ilyen pontatlan, ízetlen és blöd párhuzamnak bármiféle értelme lehet.

Szóval így jutottunk Ady helyett a kalapos királyhoz, s a licitálások folyamán sok emberi élménnyel lehettem gazdagabb. No, itt is voltam, mondhatnám, egyszerűbben. Mi, második József isten kegyelméből — persze latinul sorolja a királycímeit és rangjait —, római választott uralkodó és örökkön való parancsolója Germániának, Magyarországnak, Csehországnak, Dalmáciának — körülbelül az okmány jó háromnegyedében, a maradék bizonyos Andrev Nunkovics tanácsost ajánlja; a jóindulatú védlevél tartalma nem valami lényeges; történelmi szempontból nem éppen döntő fontosságú, de az archaikus stílusban van valami vonzó, mint minden nyelvi díszítő elemnek: II. József édesanyja, a szintén jeles képességeket dajkáló Mária Terézia negyvenesztendős uralma alatt — bár már a forradalom igencsak közeledett — a barokk szellemiség, az öröklődő uralkodói hatalom abszolutizmusa, a rendi gondolkodás a privilégizáltakat eltartó birtokrendszer dominált. II. Józseffel a felvilágosodás vette birtokba a birodalmat. A király harcot vívott minden ellen, amit az ésszel ellenkezőnek tartott. Felszabadította az embert a dogmák uralma alól, érvényesítette a szabad vizsgálódás eszméjét, feloszlatta a szerzetesrendeket. Felszabadította a magyar felvilágosodás erőit, bár sok gondja is akadt a rendi konzervativizmussal, önacionalizmussal, s csalódottságában, elkeseredettségében halálos ágyán visszavonta radikális rendeleteit. Így aztán a kilencvenes évek elején ellentmondó, zűrzavaros viszonyokat hagyott hátra; ez a rendi színezetű nacionalizmus megerősödését, eszméinek visszatértét jelzi.

Tekintsük talán jelképesnek ezt az okmányt. II. József felvilágosultságáról tudjuk, amit tudni illik, de ami a szöveg tartalmi és formai cirádáiból látható, behatárolja ezt a felvilágosultságot. A király király volt kalapban, korona nélkül is, mi egyéb lehetett volna? Senki nem vetheti a szemére, hogy az volt, ami.

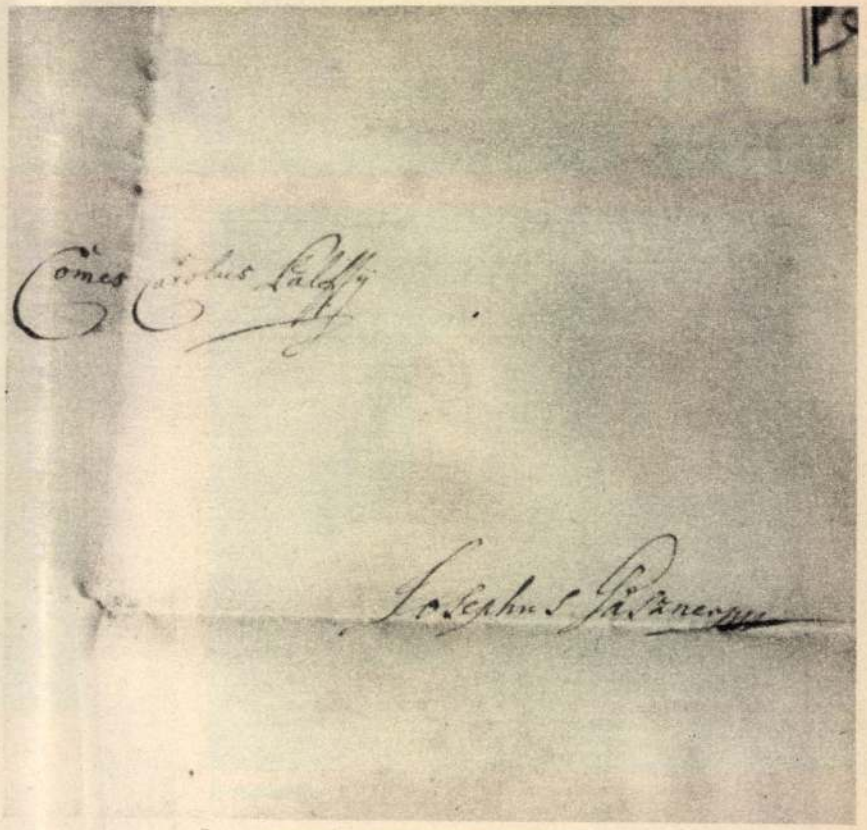

SOLTÉSZ ÉVA REPRODUKCIÓJA

Kiállító művészek:

Csikós Ilona
Delast Elena
Gábor Éva Mária
Gánóczy Mária
Garabuczy Ágnes
Gazsó Rozália
Gulyás Ágnes
Hévizi Éva
Juhász Erika
Kádár Katalin
Kishonthy Katalin
B. Laborcz Flóra
Ligeti Erika
Lóránt Zsuzsa
Máger Ágnes
Malovecz Ildikó
Maracskó Gabriella
Miró Eszter
Pálffy Katalin
Pató Róza
R. Törley Mária
Stössel Nánda
Szirmayné Bayer Erzsébet
M. Szűcs Ilona
Várnagy Ildikó
Veszely Jelena
Zöld Anikó

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS A PATAKY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

1998. MÁJUS 22-ÉN, PÉNTEKEN 17 ÓRÁRA
A PATAKY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT KIÁLLÍTÓTERMÉBE
(BUDAPEST X., SZENT LÁSZLÓ TÉR 7–14.) AZ

„AHOGYAN MI LÁTJUK ŐKET"

CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
CSÍKVÁRI PÉTER
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

A TÁRLAT 1998. JÚNIUS 5-IG TEKINTHETŐ MEG,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRA KÖZÖTT

D Csikós István
tálasm.
Hunyadvárhely

l. Ladányi II.
II 115. l.

Csikós István

Csikós István 1957-ben született Budapesten. Szobrászként végzett a Képzőművészeti Főiskolán Vigh Tamásnál, 1982-ben.

a Fiatal Művészek Stúdiójába 1982-ben
felvett új tag.

Major Vilmos 1983/6

CSIKÓS István festő

11. 62.p. - Derkovits. ösztöndíjasok Riall 1992

Új Művészet 1992

suspect that the family rese
more than stylistic similari
thing more than stylistic s
something more turns out t
of peppering his composition
self,[2] even wholly assembli
not only the method of exec

the elements of the composi
his pictures are enmeshed in
ences to each other to such
purported to be by him but
other of his works is, more
pect.[3]

In order to illustrate the
as an example the sumptuou
the group of three macaws:
scarlet (Fig. 1.).[4] In the
picture occupies the centre,
of seven others related to it a
One can see at a glance that
— slightly differently arrang
painting in the British Roy
the reduced group of nos. 1 a

bering them from left to right)
closer together, appear in the
National Gallery (Fig. 3.);[6
reversed in two privately own
no. 2, reversed in one case on
and finally no. 3 occurs in o
a British private collection (Fig
so numerous connections coul
the other birds in our sample
white muscovy duck and the
every one of the paintings illu
contains links with several oth
discern how intricately Bogda

MDK

Csikós József festő, Hmvhely

Dél-alföldi képzőm. kiáll. szegedi Móra F.Muz.
1961. jul.

K. D. K

Csikós Aladár épületei

Részvétel a pályázaton/ I kategória/

Megvásárolt terv

b.j./ Vita az épitőművész- szövetségben a családiház-
pités uj megoldásairól
ihirdették a sorház-tervpályázat eredményét

gyar Nemzet 1962. március 4.4.1.

Csikós László

Székesfehérvár

Az üttörőház képzőművészeti szakkörében müködik.

Dijat nyert a Helsinkiben megrendezett Nemzetközi Gyermekrajz kiállitáson.

/repr/

Rajztanitás 1963. I. Hátlap

Vélemény:

Stephaneum

Fólok VI. 239

MDK

Csikós Margit,

1909-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 85.l.

M.D.M.D.K.

1999-ben Magyarországon a Szabadiskola nevében.

Réti Bp. 1954.

Réti Bp. 1954.

M.D.K.

Csikos Margit festő

1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti bp. 1954. 328.e.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Csikós Ferenc

MECSEKI BÁNYÁSZ
1955. IV. 16.

1021

Csikós Ferenc és Pásztor János kiállítása

Az Anyagellátó Vállalat egy helyiségében kiállítás zárult. A hely, ahol megrendezésre került, a fiatalos lendület és keresés, amivel a képek készültek, a képakasztás gondossága, mind-mind megírásra kívánkozna, de maradjunk a képeknél.

Csikós munkái markáns, határozott megfogalmazásúak, dekoratívan alkalmazott színekkel, melyeket általában fekete kontúrokkal tartsíkban. „Lámpás csendélete", a „Szobából" című képek a meleg szürkével ötvözött lazúros barnák, illetve halkan fogott vörösek-zöldek határozottan épített rendje. „Hát-aktja" szinte megmintázott, befejezett munka, „Felületkompozíció" legizgalmasabb kiállított képe, a lázas tempó kifejezője és Csikós tehetsége kibontakozásának sok lehetőségét sejteti.

Pásztor képei árnyaltabb, líraibb hangvételűek, de kevésbé határozottak. Az „öreg néni" tanulmánya kellő pillanatban abbahagyott, jó színrit musú kép. A „Halászbárka" levegős, oldott, impresszióra épült és befejezetlenségében is élményt adó. Legszebb képe a „Játék", amely címével ellentétben, nagyon is tisztán látott, érzékeny színezéssel, meg oldott kompozíció. A jellemzés és frissesség sikerültté teszik a „Béla" portrét. A „Csillagtoló" rajzi bizonytalansága ellenére is igen kifejező.

Mindkét kiállítót dicséri, hogy főleg alakos képekkel jelentkeztek, tehát legnehezebb festői problémához nyúltak. Az elemzésen túlmenően nagyon örvendetesnek tartom a fiatalok jelentkezését. Hasznos volna, ha ez nem maradna elszigetelt vállalkozás. Képzőművészeti szakkör beindítása a művészettechnika elsajátítására, ami alapvető követelmény más lehetőségekkel együtt, nagyobb segítséget nyújtana a további fejlődéshez. A modern művészettel szembeni értetlenséget és egyáltalán a képzőművészeti kultúráltság színvonalát tekintve, minden találkozás a képpel, különösen pedig a festés gyakorlata üdvözölhető és szinte az egyedüli út a kép értéséhez.

A továbbiakban sokkal több megértést és támogatást kell, hogy kapjanak a fiatalok. Ennek kihatásai szinte felmérhetetlenek lesznek. **Timár István**

ési panaszára

megy el az utolsó kocsi s ha erre a kocsira a forgalmi szolgálatnak szüksége van, akkor ezt visszahozzuk. Ez azonban *esetenkénti* s ebből kifolyólag a menetrendben természetesen nem is szerepelhet. Az újságcikkben valószínűleg erre hivatkoznak, amikor a rendszertelen járatot említik.

Laki Pál
szakosztályvezető

-est lesz
eszesen

teni. Ez a felfo
mert a műsz
ugyanúgy újíth
fizikai dolgozó,
ez a munkaköi
lenne, ha új s
oldásokat hozn
technológiai
eszközölnek. Ha egyes vállalatoknál a műszakiak minden javaslatát munkaköri kötelességnek minősítették, az nem az újítási rendelet hibája, hanem az ügyintéző szerveké, akik a rendeletet helytelenül alkalmazták.

ELHATÁROLNI A BÁNYÁSZATOT A GYÁRIPARTÓL

A munkaköri kötelességgel kapcsolatban az a véleményünk, hogy ennek megtartása helyesebb, mint az elvárhatóság bevezetése, mert a munkaköri kötelesség mérlegelésénél megállapítható részleges munkaköri kötelesség is, ilyenkor alacsonyabb díjazásban részesül az újító, de az elvárhatóság ki-
mondásakor csökkentett

értelmüek, ezekre m
fordul elő. Tisztázni kell viszont a műszaki számítás, a műszaki dokumentáció és a műszaki becslés közötti különbséget. Ebben a kérdésben szerintünk sokszor a felsőbb szerveinktől kiküldött előadók is helytelen álláspontot foglalnak el.

A műszaki számítás és műszaki becslés között igen nagy az eltérés. Ha a két fogalmat nem választjuk szét, könnyen lehetőséget nyújtunk erkölcstelen tevékenység elindítására.

MI A KÜLÖNBSÉG?

A bányában változó kőzetekben kihajtanak egy alapvágatot Kiss János új technológiájával és a biztosító el-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ

1021

Fiatalok kiállítása

Örvendetes tény ifjú Csikós Ferenc és Pásztor János újbóli jelentkezése a Zrínyi Művelődési Házban rendezett kiállításon. A múlt évben bizonyították tehetségüket, joggal volt várható szép anyag. És a látogatót nem éri csalódás: igényes, szépen festett képekkel találkozhat.

A képekről szólva: idegen hatások érezhetők, de a törekvések közben gyakran találják meg saját hangjukat. Ezek lettek jobb képeik. Pásztor „Barátom és én" című képe ösztönösen megérzett (vagy tudatos) egyensúlyos kompozíció, amelyben a két figura elhelyezése és a vörösek-okkerek ellentéte a finom szürkékkel ad feszültséget, életet a képnek. Festése lendületes, friss.

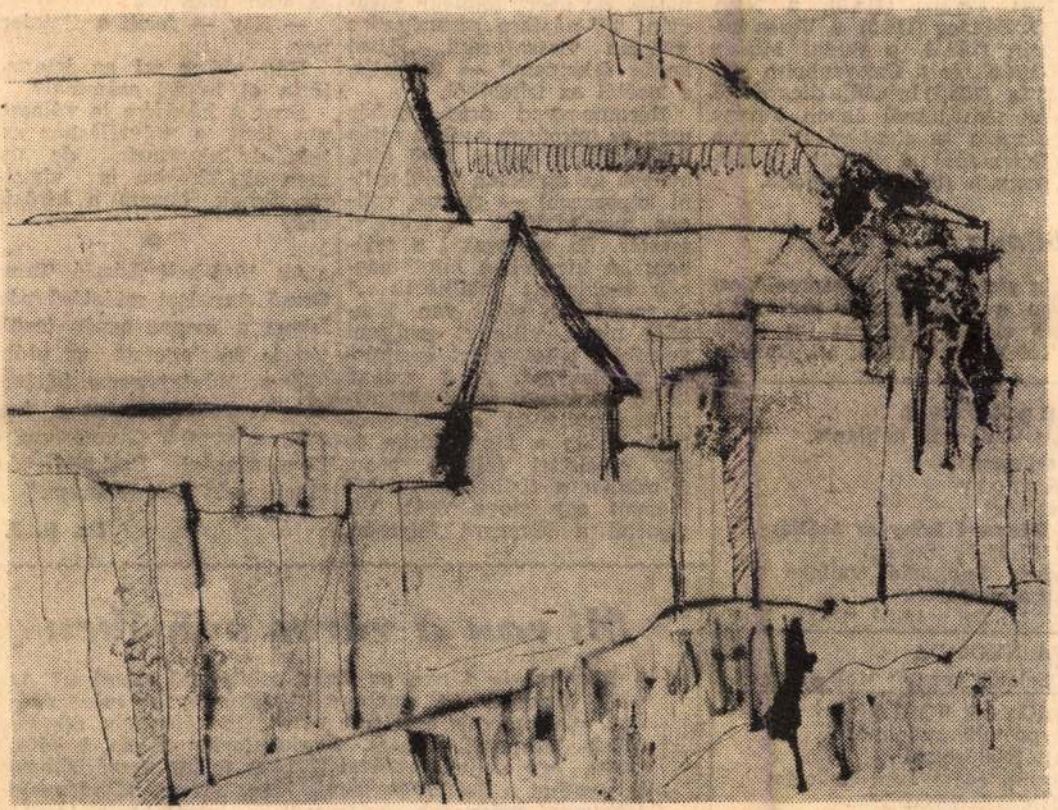

Pásztor János: „Házak"

A „Földkupacok" ugyancsak frisseségével hat. Az akvarelltechnikából adódó játékosság, könnyedség a festék töményebb használatával és a többszöri ráfestéssel férfiasabbá válik. A tárgyi világ festőivé áll össze a képen, ami nagy eredmény, hiszen minden alkotó ezzel vívódik a legtöbbet.

A „Portré Gyuláról" Cézanne-i nyugalmat sugároz. A jól elhelyezett alakot szépen kíséri a háttér motívumsora. A festék felrakása és skálájának visszatartottsága híven alkalmazkodik a rajzi szerkesztettséghez a síkba terítés igényéhez.

Csikós „Fiúk portréja" mélyre hangolt vörös-barnáival a megjelenítés érzékenységével vonja magára a figyelmet. Kiállított másik portréjával együtt („Kék háttérben") az anyag legjobbjai közé tartoznak. Az utóbbi kép, talán éppen a vizes-technika miatt rendkívül friss tisztán színezett, jól megtalált vonalritmusú munka. A festés indulata, az elhagyások és a hangsúlyos részek kiemelése teszik teljessé az élményt.

Az „Álló leány" című kép félbehagyottságával is teljesen megfogott festői egység. A tiszta rózsaszín a háttér meleg zöldjével a plen-aire mindig üde hatását adja. Festése könnyed, biztos.

A többi kiállított kép is megérdemelné az elemzést, legyen most elég ennyi. A tisztességgel festett képek megérdemlik a nyilvánosságot.

Timár István

...felelősségének. A Lovai István elővájási brigádjának sikeréről már korábbi számunkban hírt adtunk. Azóta a Vanyek József, a Bukovecz László és a Litz József brigád is befejezte éves tervét. A fejtésieknél a két nagy brigád versenyéből a Nagy Dezső vezette kollektíva került ki győztesen, 112 százalékra. A bányagépnél az ifjúsági üzemrész: Kovács Ferenc kollektívája, továbbá az integraműhely (Nemesi Árpád brigádja) jár az élen.

Kossuth-bányán a 4050 fő összlétszámból 3121 dolgozó versenyez a kongresszus tiszteletére. Többségük maradéktalanul eleget tett a követelményeknek, csupán három brigád maradt adós.

Szászvár

A szászvári akna területén jelenleg 15 szocialista brigád 182 fővel versenyez. Ebből tíz brigád túlteljesítette időarányos feladatát október 31-ig. A legjobb eredményt a földalatti csapatok érték el. A fejtésiek közül a Guth János (120.7 százalék.) az Agoston Ferenc (114.3), a Nagy D. Sándor (116.3), a Veres István (105.7), a Budai Mihály (104.6), és a Cziegenheim Mátyás (104,1) brigádja dicsérhető. Az elővájásnál Jauch Ferenc csapata az élenjáró (102.2), a feltárásnál a Géth Miklós csapata (105.1) a legjobb.

Vasasbánya

A tröszt legrégibb üzeme hírnevéhez méltóan zárta az eddigi időszak tervfeladatait. Vasasbányán 16 szocialista brigád 572 fővel kapcsolódott be a kongresszusi versenybe, és ebből 15 csapat (!!) jóval 100 százalék felett áll. Csupán

MECSEKI BÁNYÁSZ
A mecseki szénbányaszati dolgozók hetilapja
Felelős szerkesztő:
Gyevi Károly
Szerkesztőség:
Pécs, Komját Aladár utca 5. (Meszesi Bányász Szálló)
Telefon: 36-61, 18-58 (11-85-ös mellék)
Kiadja a Baranya megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Braun Károly
Kiadóhivatal: Pécs, Hunyadi u. 11. Tel.: 15-32, 15-33, 50-00

PÉCSI SZIKRA NYOMDA
Pécs, Munkácsy M. u. 10. sz. Felelős vezető: Melles Rezső

TERJESZTI A MAGYAR POSTA
Előfizethető a helyi postahivataloknál
és az üzemi sajtófelelősöknél
Előfizetési díj félévre 10 forint, egész évre 20 forint
MEGJELENIK MINDEN KEDDEN
Indexszám: 25 817

...nie! Megkerüli a diá... s mélyen a falhoz la... csúszik a műhelyek ... tató bejárat beugró ... Aktatáskájába nyúl é... szi biztonsági zárkés... tollakat cserélvén, a... nyitási kísérlet e... hoz: műszerész „b... előtt nyílik az ajtó. ... belöki, majd miután ... dik ajtón is túl van, ... a sötét folyosón előre. A tanári szobából gyenge fény szűrődik a folyosóra és a lépcsőházba, de azért felmegy a lépcsőn. TV-nézésre gyanakszik s gyorsan visszafordul. „Kissé korán érkeztem" — gondolja, s kisétál az iskolából.

Háromnegyed órás lapítás után az immáron nyitott ajtón ismét útnak indul. Első ajtó, melyet az épületen belül nyitni kényszerül — persze, rutinos mozdulattal! — a nyelvi szertár. Ez motoszkál a fejében: „A híradóban látott magnók csakis itt találhatók..." A szertárban sötét van, lámpája nincs, villanyt gyújtani veszélyes lehet, ezért szethúzza a függönyt. A 3 magnó közül kiválaszt egyet és táskájába süllyeszt egy mikrofont. Kijön a lépcsőházba és egy emelettel följebb oson. S miután a fizikai szertárból kiemelt egy stopperórát, végigsétál a tantermi folyosón.

...ba, a stopperórára tekint és azt kérdezi. Hány stopperórája van magának?

— Egy — feleli a fiatalember.

Hát akkor mi az istennek látja el leltári számmal?

Erre a kérdésre is válaszolnia kell a tolvajláshoz szokott delinkvesnek, de már nem az iskolára is vigyázó rendőrnek, hanem a bíróságnak.

*

Az 1945-beli **László Tamás Dezső** (tapolcai születésű pécsi lakos) a megye egyéb területén is fosztogatott az utóbbi időben. Bűnlajstroma tehát jóval nagyobb, mint a fenti eset: a komlói Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskolában való „kiruccanása."

Dr. B. J.

Mi van a város szívében

a Köztársaság téren, az Erkel színházzal szemben? Az OTP legújabb 10 emeletes öröklakásos, impozáns épülete. A negyedik emeletén az egyik kétszobás étkezőfülkés, központi fűtéses, összkomfortos lakás bebútorozva, egy személyautóval (350 000 forint összértékben) is nyerhet a Szerencse-sorsjátékon. Nem mindennapi lehetőség! Szerencse sorsjeggyel — szerencséje lesz!

Csikós Ilona, festő

□ CSIKÓS ILONA festőművész kiállítását Tamás Ervin festőművész nyitja meg, 1978. január 5-én, a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében. (IX., Mester u. 5.) A tárlat január 18-ig tekinthető meg.

2.

– : □ Csikós Ilona

Esti Hirlap, B. 1977. dec. 28

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Csikós Ilona

1972 AUG 5 -

1021

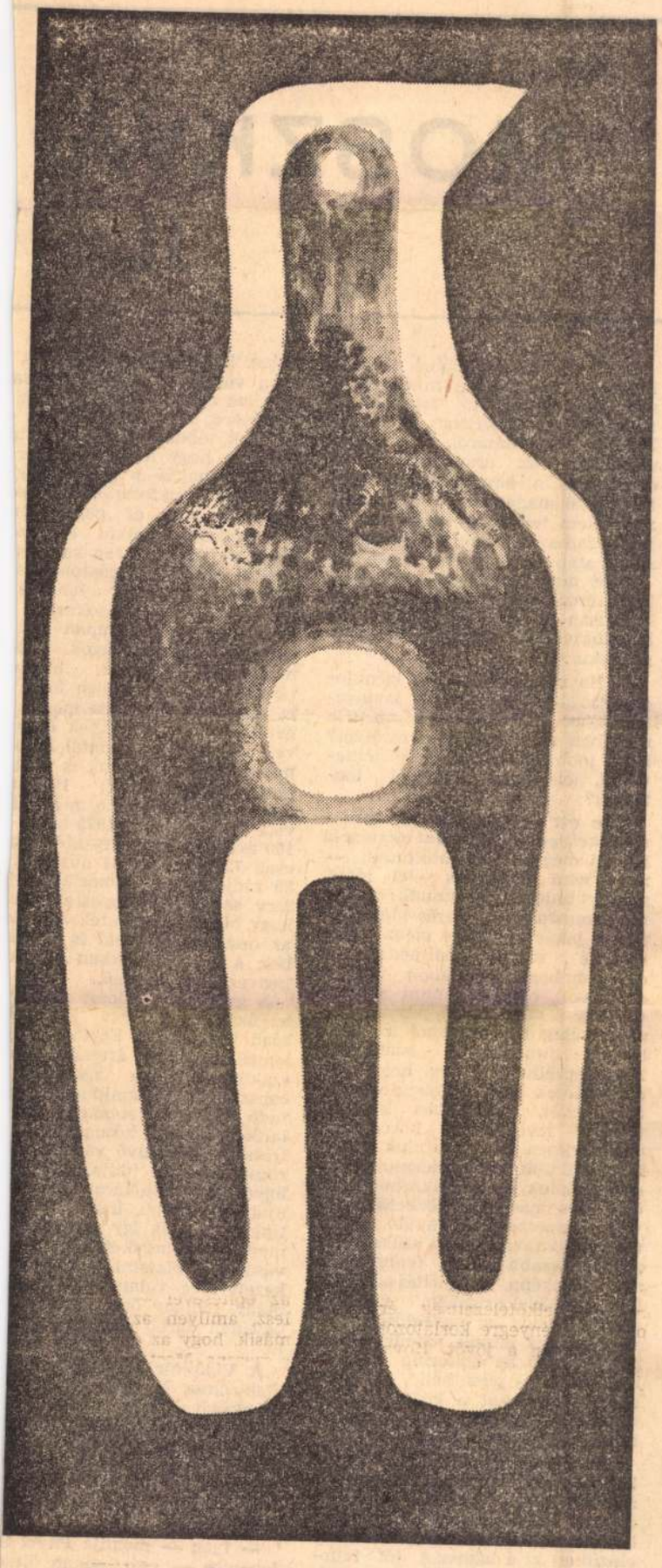

Csikós Ilona: Madár

GARAI

MOSZKVAI II.

Előző cikkemben többek között Moszkva kommunista mintavárossá alakításának fő feltételeivel foglalkoztam. Beszéltem a lakáskérdés megoldásáról, de adós maradtam az áruellátás fejlődésének és a kommunista emberhez méltó magatartás alakulásának tőlem telhető — tehát szubjektív tapasztalatokon és benyomásokon alapuló — jellemzésével.

Adós maradtam azonban még a lakáskérdéssel kapcsolatban egy logikusan föltehető kérdés megválaszolásával is. A kérdés így hangozhatna:

— Ha mindenkinek jut igényjogosultságának megfelelő, komfortos lakás, akkor ez nem rejti-e magában az egyenlősdi veszélyét? Ha a jobb lakást nem kell *kiérdemelni*, hol marad az anyagi ösztönzés?

Erre ezt válaszolnám: a lakást *ne is kelljen kiérdemelni* senkinek. Ha mi még nem is jutottunk — mert nem juthatunk — el idáig, nem árt tudomásul vennünk: a kommunizmusra való áttérés időszakában a lakás *objektive elemi szükségletté* válik (szubjektíve, az egyes emberek tudatában mindig az is volt, olyasféle, mint a levegő vagy a víz). Az átlépés a szükségszerűség birodalmából a szabadság birodalmába számomra nem képzelhető el úgy, hogy az embereknek elemi szükségletükért, a civilizált, komfortos lakásért (vízért? levegőért?) harcolniuk, gyötrelmesen kuporgatniuk, netán könyökölniük, protekciózniuk vagy spekulálniuk kell. (Miközben az ösztönzés más, nélkülözhetőbb javak megszerzésére irányuló formái még nyilvánvalóan és szükségszerűen hosszabb ideig fennmaradnak.) S akképp, a fejlődés adott fokán a lakáselosztásban, nézetem szerint csakis az egyenlőség — vagy ha úgy tetszik, az egyenlősdi, pontosabban az egyforma *esélyek* biztosítása — jelentheti az igazságosságot, tehát a közérdeket: a mindenkor egészségesen ösztönző közmegelégedést.

Mint ahogy — ebben az időszakban — a fogyasztási javak beszerzésében is az *egyenlő lehetőségek* mennél tökéletesebb biztosítása hozhat csak célszerű fejlődést, s elégítheti ki a lakosság jól felfogott — tehát teljesíthető — igényeit. Ennek fölismeréséről tanúskodnak egyébként a Szovjet-

tetlen. Érdemes egy pillantást ni a városbeli kolhozpiacokra nagy az árubőség — baromfi, hentesáru, zöldség, gyümölcs az árak többnyire elfogadh Érdekes, hogy a burgonya ár az újburgonyáé is — télen-ny egyforma (egyformán alacs Nyers uborka és paradicso orosz étkezés enélkül elképz tetlen — télen-nyáron kaphat

S a korszerű gépipar s látomást nagyon lendüle segít a háztartásoknak, mésztesen nem csupán az mezési nyersanyagok nyebb elkészítésében, higié tárolásában, de minden más is, a családi otthonok magas gépesítésében. A tények és a vek jellemző számadatai külö publikációkból nálunk is meg tősen közismertek: 1970-b szovjet családok több mint fel volt tv-készüléke; 1975-ben 100 családra 72 tv-készülék, ug csak 72 mosógép, 64 hűtőszek 85 rádióvevő és lemezjátszó j terv szerint. Bizonyosra ve hogy Moszkvában ezek az ará az országos átlagnál is kedv bek, s a továbbiakban még kedvezőbbek lesznek.

A gyorsuló fejlődést a szem az üzletekben járva kézzelf tóan tapasztalja. Egymás utá lennek meg az áruházakban szaküzletekben a mosógépe centrifugák, a majdnem mi tudó háztartási robotgépek, altkeverők és hősugárzók, frissítők, párafúvó vasalók és rogsütők, s ki tudja, még m ügyes és rejtelmes szerke újabb és újabb, hazai és kü típusai, s még így is előford mert az embereket nemigen vásárlásra biztatni —, hogy al kezett meg valamely árusz mány, néhány óra múlva egyetlen darab sem kapható le.

A Vladimir Iljicsről elne elektromos gépgyár egyik munkásával beszélgetek. Dics neki a centrifugával kom mosógépet — üzemük kész nyét —, amit sokszor megcs tam már az üzletek kirakat (135 rubelbe kerül, igazán ne drága.)

— Igen — mondja Pável S jonovics —, ezért sokan dics minket, főleg az asszonyok. M

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 MÁJ 25
Csikós Ilona

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

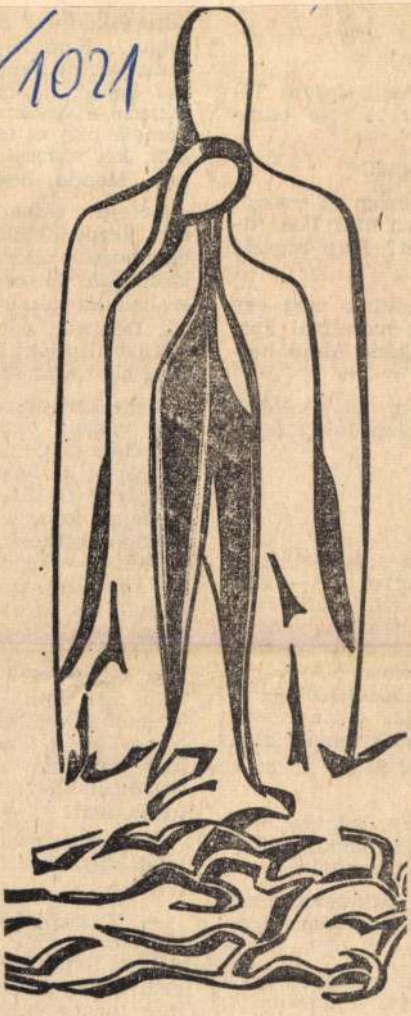

Csikós Ilona:
Alakok (részlet)

ál, bökdös. Most
csapódott mögöt-

ta a feleségét. —
gérted ... — Kár
laszt, valamennyi
rrend cserélődik.
nek. Nem monda-
logyan? A szaba-
zza. Összefüggés-
dik, gépiesen si-
már semmi köze.
n. Senki se látta.

úgy, mintha nem
zgalmával, szelíd-
ált hangját.

. Mindnyájunkat
k most van a leg-

k, két nyomorult
yja, hazautazik
nagával viszi Dé-
kál a fiókjában,
...

tázzon?! Felmor-
lolatai sincsenek.
rá, elnémítják a

perc alatt kitalálta,

Nem kezdjük el
nap valami, amik
valyelőtt se. Csak r
vályogó fejjel lezuh
imbolyog az úttest
A halált könnyebb
állandó rettegést.
túlhúzott órában,
Rozsdás üresség. C
halnál! És újra
Szent isten! Ne eng
az enyém. Semmi
zok rád, féltelek,
tilla, két zöld. Fe
öregnél. Kíméletes
portosítás. A felad
met satöbbi, sa
valami baleset...
meghalnál!

Hangosan pedig
talak visszahívni a
tettél.

— Visszahívlak,
Marcsi. — Az a h
vében. Emlékszel?
ged. Ócska dög v
ilyen ócska dögöt.
belém. Egy renoes
addig fejlődsz, ami
gem szégyellsz, ne
mászok. Megkeserí
tól kezdve... hus
más ember leszek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 FEB 23

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Csikós Ilona
1021

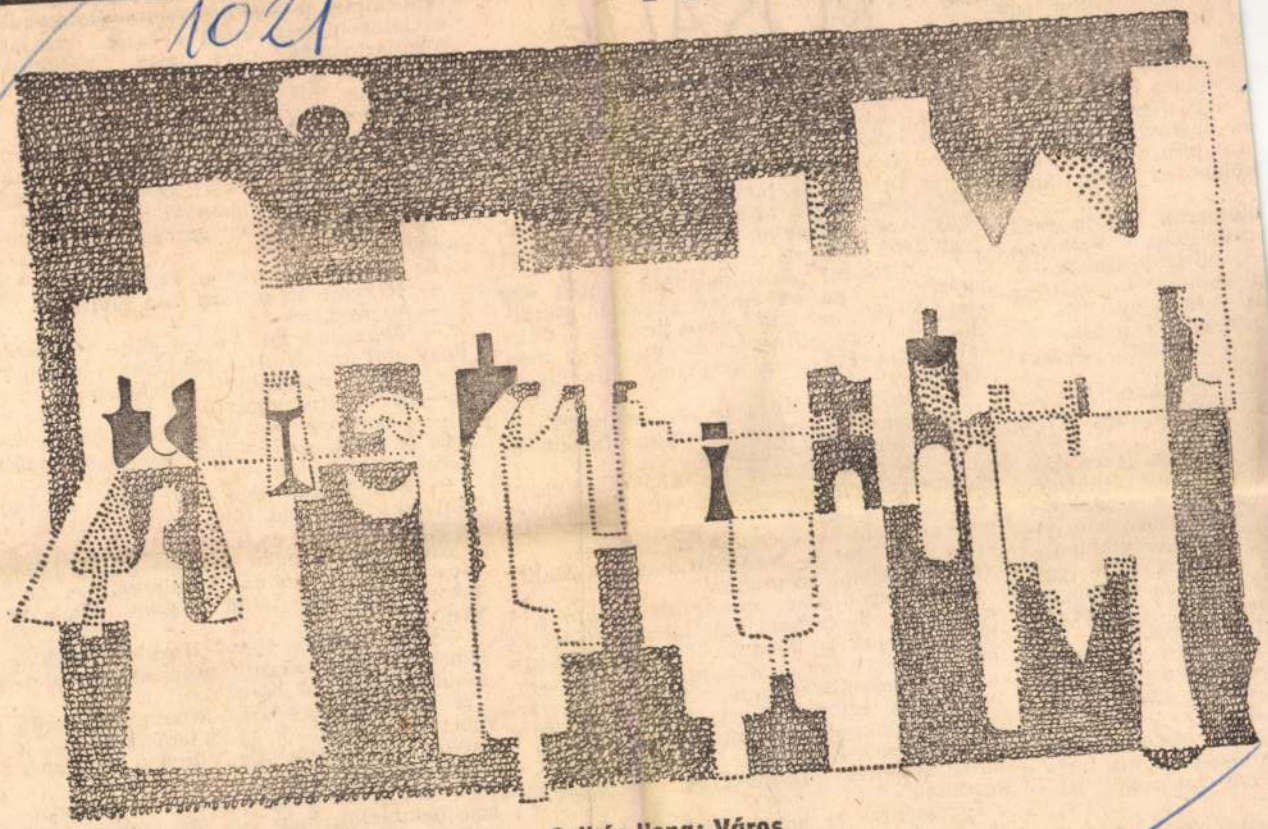

Csikós Ilona: Város

ROSALIE

a. Ez a rejtett kétant ki, mikor egy t ültek társaim az án, úgy két héttel a rkezésünk után, mis rosszul dadogtuk a alig-alig értettünk rs beszédből, s akkor a terasz előtt egy különösen szép lány-

ötétbarna haja csak ipsütésben. Vakítóan lt, pillái hosszúak. a balkezest! Hát ez ki egyikükből.

integettem nekik. A se hederített, engem emet.

ezt? Tiszta rejtély! — ő hátam mögött a

lva magam is csodál- csak most érkeztem t sétálok e csodálatos a Luxembourg-kert fejobb oldalán elhelyez- s leülök vele egy etiküljét én is magam könyvemet, átöleljük zni kezdünk.

, minden udvarlás régóta együtt járnak, másról, s egymás szeeresik.

állunk, elkísérem isállomásig, s ott any- „Jövő vasárnap hám"

lkozást természetesen vették már másnap grohantak, és csak-

— És azt is elmondod neki egy öleléssel, hogy mint ösztöndíjas, egy kávézóba sem mered meghívni, annyira pénzszűkében vagy?

— Természetesen — feleltem.

— Te ugratsz minket! — kiáltották. — Úgy nem lehet megismerkedni valakivel, hogy szép szemeket meresztesz rá. Kivált egy ilyen lánnyal!

— Miért ne? Nem mondhat többet egy nézés, mintha az ember a száját jártatná? Ez a lány kifinomult teremtés. Jobban ítél egy pillantásból, mint egy szóáradatból. Persze a megfelelő pillantás is lényeges!

— Azzal a zöldes macskaszemeddel.

— Nem az eszköz a fontos, hanem a módja, ahogy használjátok.

— Belédlátunk! A legfifikásabb vagy köztünk azzal az ártatlan képeddel. Hogy hívják ezt a lányt?

— Rosalie — ejtettem ki halkan.

— Na jó! — hangoskodtak. — Majd rajtad tartjuk a szemünk.

Vasárnap délben, mikor eltávoztam az egyetemi étkezdéből úgy láttam, mintha két pajtásom is követne. Hol eltűntek, hol felbukkantak a sokaságban. Mikor aztán összetalálkoztam Rosalie-val, s megfogtuk egymás kezét, már nem törődtem senkivel. Leültünk arra a padra a Luxembourg-kertben, szembefordultunk, átöleltük egymást és csókolózni kezdtünk.

Így ment ez három héten át, legalábbis minden vasárnap, amikor Rosalie ráért. És a fiúk is láthatták

A fiúk ott termettek körülöttem.

— Ki volt az a férfi, aki elvitte?

— Az apja.

— Az apja? És azzal nem törődik, hogy mit csináltál a lányával a padon?

— Ez itt magánügy — feleltem.

— És mit ettél a kertben?

— Lekváros kenyeret. Tudjátok, milyen kincs most nekünk egy ilyen nagy darab lekváros kenyér?

— Neked! De nem egy ilyen gazdag lánynak! Mondd meg végre, ki ez a lány!

Kicsit sajnálkozva néztem rájuk. Igen, meg kell mondanom. Rosalie-nak is tartozom ezzel, aki talán hazáját szerette bennem.

— Egy székely lány. Hazulról. Otthon ismertem meg néhány hete, és itt véletlenül találkoztunk össze ..

S vártam, hogy újra kinevetnek majd, most már azért, hogy lelepleztem azt a bűvös képességem. De gúnyos tekintetek meredtek rám.

— Hülyének nézel minket? Azt akarod bemesélni, hogy ez egy székely lány volt. A legtisztább francia típus. Mindene elárulja. A szeme, a szája, még az öl-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 MAR 30

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Csikós Ilona

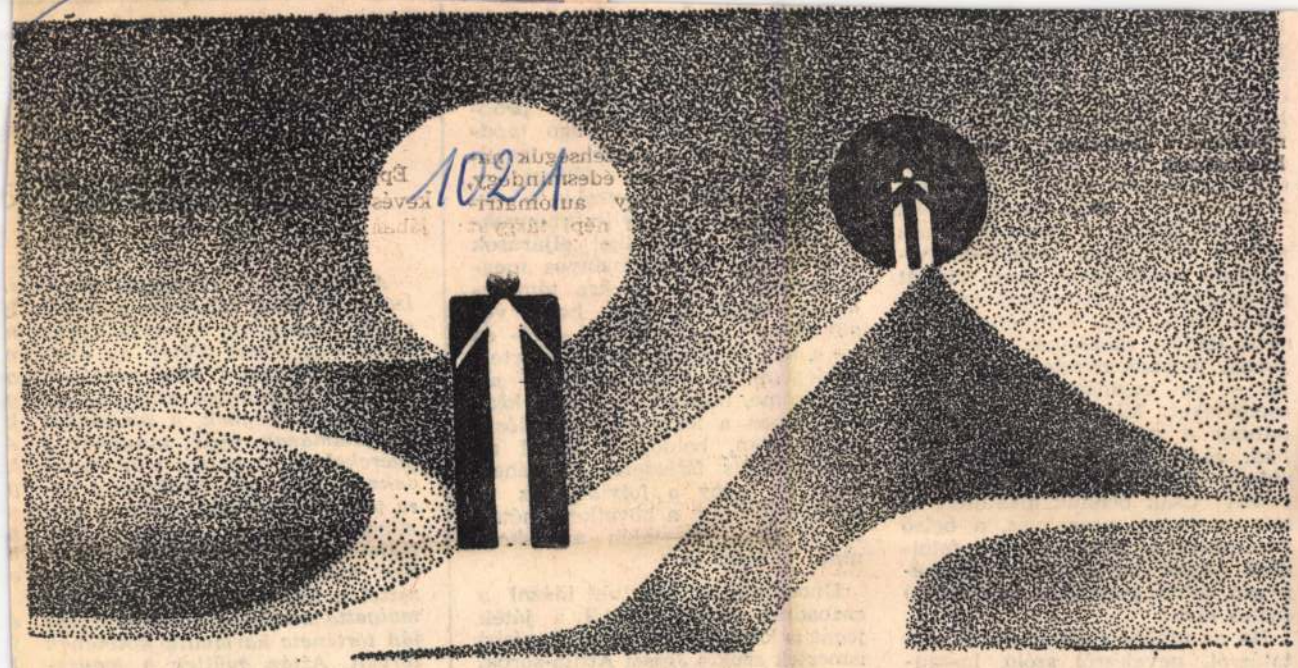

Csikós Ilona: Utak

kénytelen problémátlanul és puszta kényszerből átvenni a felnőttek tapasztalatait, hanem a felfedezés és a vita módszereivel hódíthassa meg magának a világot. E nevelődési folyamatnak legkínálkozóbb — az igazán értékes fejlődést és a puszta konformitást szétválasztó — színtere: a *gyermekközösség.*

Sokak fülében a gyermekkultusz szóhoz valamilyen polgári-individualista mellékzönge járul. Holott az egészséges gyermekkultusz nem azt kívánja, hogy kritikátlanul elnéző felnőtt rabszolgák kiszolgáljanak, agyonkényeztessenek szeltől — sőt egymástól is — óvott csemetéket. Miért ne jelenthetné nálunk a gyermekkultusz a *szabad, saját törvényei szerint élő, vidám gyermekkollektívák* kultuszát? Csak bennük alakulhat ki színvonalasan mozgalmas, a belső feszültségeket harmonikusan feloldani képes, jókedvűen kezdeményező, tehát gyerekhez (emberhez) méltó élet.

Ha az utóbbi évek iskoláról, oktatásról, nevelésről szóló, lassanként könyvtárnyira duzzadó irodalmában összeszámolnánk az előforduló kifejezéseket és fogalmakat, kiderülne, hogy a *gyermeki jókedv, vidámság, boldogság* szavak a lehető legritkábban szere-

Nem egyszerűen a j
pihentető, a jutalomk
melt játékról van sz
jogosságát mindenki
hanem a megismerés
lémamegoldás egyik á
szeréről. Nincs ok ett
mányi teljesítményt
éppen a legeredménye
lóban kiemelkedő telj
hez vezető didaktik
mernek igazán, tudom
alapozottsággal a játél
kodni. Mégpedig úgy,
gül el sem dönthető, mi a fő- és mi a melléktermék; az elért értelmi-logikai színvonal, vagy a játék öröme, izgalma — hiszen közben éppen a legfontosabb valósul meg: öröm, boldogság társul az intellektuális felfedezés sikeréhez, kedv és igény a folytatáshoz a következő órán, a következő héten és évben... és talán az iskola utáni életben is.

Unos-untalan szoktuk idézni a szabadság szülte rendtől a játék jogát is kérő költő szavait. Kevésbé ismertek azok a József Attila-sorok, melyek pedig szinte pontosan azoknak szólnak, akik a játékot anarchiára csábítónak, a munkára nevelés komolyságát veszélyeztetőnek tartják:

Nem értem, hogy miért volna

ezelott éppen így március végén vette meg Veres Péter az akarattyai házikót. Meglepetésnek szánta a magányból alig-alig kimozduló feleségnek, a sokunokás nagymamának, nyári tanyának a gyerekeknek, s persze írói menedéknek. Az is lett. Azokban a kora tavaszi hetekben, mikor a sármányok még az elvadult kert gyommagvait csipegették, kezében metszőollóval, zsebében füzettel a fák között járkálva formálgatta magában a Balogh család története harmadik kötetének terveit. Aztán gyűltek a jegyzetek, s megíródott a könyv. Két év múlva jelent meg, de akkorra már remek rend volt a kertben is. Akarattyán készült a Kelletlen lány első fogalmazványa, a Számadás második kötete, a ba-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 FEB 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Csikós Ilona

1021

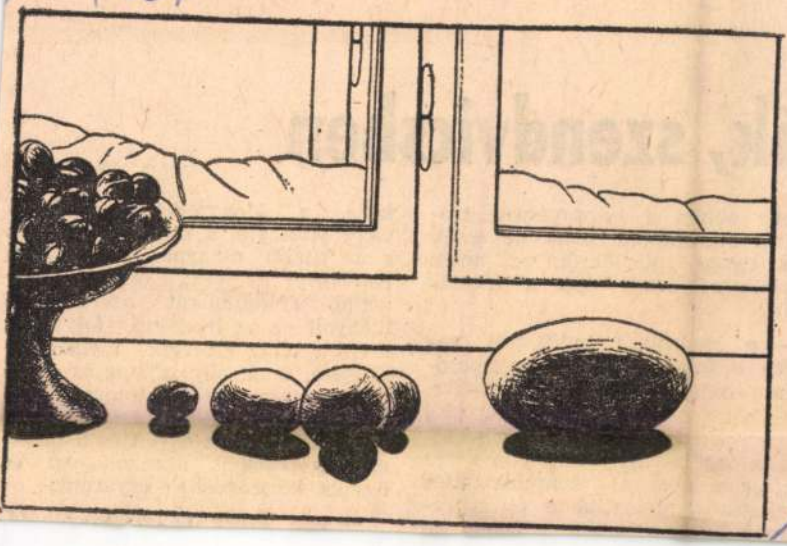

Csikós Ilona: Csendélet

nák, szendvicsben

(hogy ebben a hevenyészett irodalmi lajstromban most ne essék szó *Percy* püspökről, az antik irodalomról vagy épp a Bibliáról);

— e hatásoktól indíttatott, sajátos drámai műnemének legerősebb oldala *filozófiai körítése*, melyből nemcsak az derül ki, hogy ennek meg legfontosabb eleme a logika, mely ketrecbe zárja az „igazi abszurd anarchisztikus, ateisztikus, affinalitásra és a-predesztinálságra" utaló jellegét; de *wicz*, a Monarchiában *Kafka* vagy *Mikszáth*, a cseheknél *Capek*, s az újabb magyar irodalomban *Karinthy* Frigyes; önálló filozófiai stúdiumokat azért nem igényelt ez az irodalmi folyamat, mert a világ groteszk megközelítésében, tehát egy sajátos és egyedi *világszemléletben* tudta érvényesíteni, fly módon mindig összhangba hozva az egyén és a társadalom érdekeit ábrázolásban és eszmei kicsengésben egyaránt;

— épp ezért nehéz körülhatá

1904 MÁRZ 8.
1021

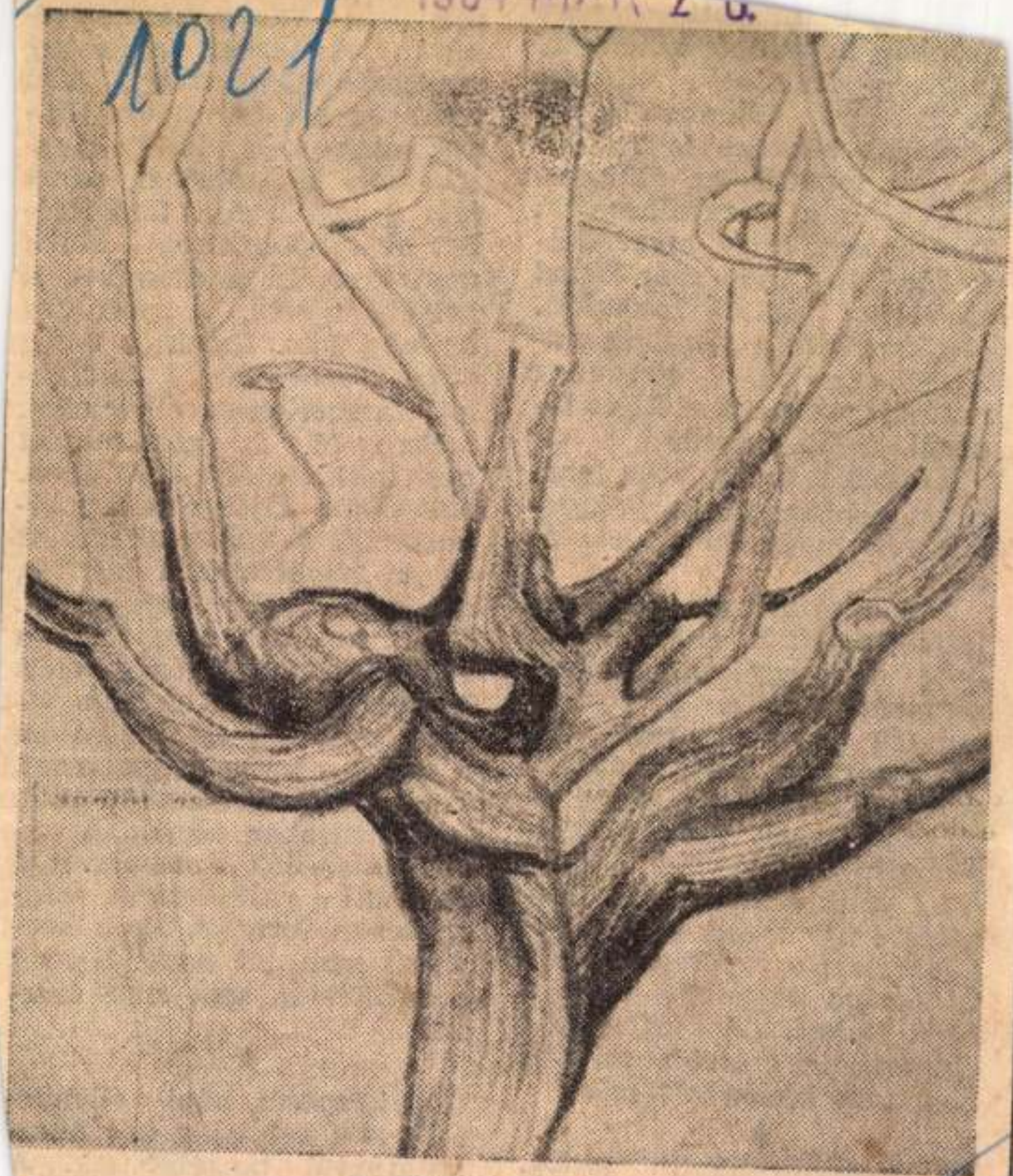

L. Csikós Ilona: Fa

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

L. Csikós Lóna

ÉLET ÉS IRODALOM

azonban hiva
indítson bi
F. T. ellen,
tagadása elle
gosnak tekin
A bírósági
T. elismeri,
ta tanárát s
amellett; i
Megkezdődik
lóságbizonyít
tanú áll a bír
derül, a fiú
Közben a t
ságát bebizon
len volt meg
tól.

A képlet vi
tályfőnök F. T. ellen vallott — a fiú egy rágalommal megsemmisítette. S a rágalomnak olyan ereje van, hogy a tanár az igazság kiderülése után sem töltheti be hivatását. Az árnyék rajta maradt.

Itt válik különösen döbbenetessé egy másik bíró megállapítása: *a rágalmazó nyilvánossága nagyobb, mint a bírói ítéleté. A fülbesúgás akusztikája erősebb, mint a hangosan kimondott szóé.*

★

H. elcseréli három szoba, hallos lakását K.-né két szoba, hallos lakásáért. Megállapodnak, hogy a különb-

aki megtagadta az aláírást. M. L. azonban nem tudja a rágalmazást a bíróság előtt bizonyítani. A bíróság viszont megállapítja, valójában a lakást akarja megszerezni, s most azokat vádolja, akik ennek útjában állnak. A vádat elutasítják, a magánvádló fizetheti a perköltséget, száznyolcvan forintot. De a kockázat nem túl nagy. S még a becsületén sem esett csorba.

★

A központi népi ellenőrzési bizottság két munkatársával beszélgetünk. A névtelen levelekről.

— Mennyi névtelen levé érkezik egy évben?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 JUN 29
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021 Csikós Ilona

Csikós Ilona rajza

len kövein.

„Ne csinálj magadnak faragott képet..." — néz rám az ősi parancsolat, a levésett arcú kertészekkel és vincellérekkel, akik vagy másfélezer éve a kőbe faragva, arc nélkül bizonyítják, hogy a figurális művészetet is üldözték valamikor, és hogy az arabok alatt például jobb volt absztraktnak lenni. Íme a bizonyíték: úgy a középkor vége felé, vagy háromezer örmény rabszolgával verették széjjel a csodálatos épületet, melyen már ott voltak a kiterjesztett szárnyú sasok is, oly ismerősek, mintha innnen repültek volna a történelem során lassan, komótosan Bajorországig, hogy egy villámháborúval térjenek vissza a Kaukázus alá. De hagyjuk a templomot, melyet III. Nerszesz Katolikosz építtetett. Minket a mai Katolikosz vár.

Kalapácsos Krisztus?

És máris odabent járunk az örmény Vatikán kőcsipkés épületei között, azon a földdarabkán, amelyre Világosító Szent Gergely, álmában az Úr egyszülött fia leszállt égő kalapáccsal a kezében, hogy azzal jelölje meg a szent helyet, ahová templomot muszáj építeni. Kalapácsos Krisztus? — villanyoz föl az időszámítás első századaiból Világosító Szent Gergely jelképe.

Ahol az Úr egyszülött fia is dolgozik, ki tétlenkedhet? Ki ne értené meg, hogy a munka épp olyan szent, mint az imádság, amelyet állandóan gyakorolni kell? Gondolok Gergelyre, aki jól tudta, hogy a bazilikák tulajdonképpen jelképek, szellemi építmények, melyek-

vet, akkor azt kellen
hogy csupán a két ör
loghatna egymással kö
szentsége és Metaxe a
ha nem lennénk útba
bennem a gondolat,
hordozható, kis kazett
fon használatát is n
Katolikosz.

Van a lényében val
Tartanak még (hála

Ágotha Margit fametszet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

Magyar Ifjúság

Csikós Mihály gimnázista

SIKERES KIÁLLÍTÁS

A közelmúltban rendezte első önálló kiállítását Csikós Mihály gimnazista Újpesten, a Duna Művelődési Ház galériájában. Festményeinek sikerét nemcsak a vendégkönyv bejegyzései bizonyítják, hanem az is, hogy megbízást kapott: rendezzen újabb tárlatot a Budai Vízivárosi Ifjúsági Pinceklubban.

MENTIK, AMI MI

Tavalyelőtt, 1972 nyará
győri Xantus János Mú
díciója. A társadalmi gy
zett csaknem száz régi h
tárgy, szerszám feldolg
munkát adott a múlt e
nak. A több éves népi
nem fejeződik be. Sürg
gyűjtők egyre több érté
sze, holott inkább az le
lelet a múzeum birtokáb
váljon.
Képünkön Várayné Bir
Lászlóné restaurátor r
díció során összegyűlt

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPÍRÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 DEC 6

Esti Hirlap

Csikós Mihály festő

● TÁRLAT. Csikós Mihály festményeiből nyílik kiállítás ma délután négy órakor a Duna Művelődési Ház galériáján.

Csikós Ilona

"Város" c. munkáját hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 23.
XVIII. évf. 8. sz. 7. lap.

Csikós Ilona

"Utak" cimmel a lap bemutatja a müvész képét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 3o.
XVIII. évf. 13. ~~lap.~~ sz. 4. lap.

Csikós Mihály, festő

Kiállítása nyílik meg dec. 6-án
a Duna Művelődési Házban.

—:o Tárlat

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. dec. 6.

Csikós Ilona

"Alakok /részlet/" c. munkáját hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 25.
XVIII. évf. 21. sz. 13. lap.

Csikós Ilona

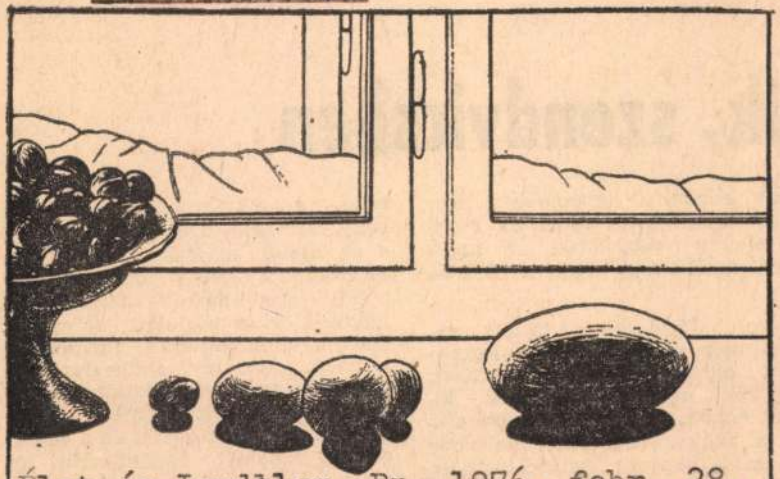

Csikós Ilona: Csendélet

Élet és Irodalom, Bp. 1976. febr. 28.
XX. évf. 9. sz. 12. lap.

EK

ámák, szendvicsben

(hogy ebben a hevenyészett irodalmi lajstromban most ne essék szó *Percy* püspökről, az antik irodalomról vagy épp a Bibliáról);

— e hatásoktól indíttatott, sajátos drámai műnemének legerősebb oldala *filozófiai köritése*, melyből nemcsak az derül ki, hogy ennek meg legfontosabb eleme a logika, mely ketrecbe zárja az „igazi abszurd anarchisztikus, ateisztikus, affinalitásra és a-predesztináltságra" utaló jellegét; de azt is elmondhatjuk, hogy e műnem az *én* különféle lehetőségeit

wicz, a Monarchiában *Kafka* vagy *Mikszáth*, a cseheknél *Capek*, s az újabb magyar irodalomban *Karinthy* Frigyes; önálló filozófiai stúdiumokat azért nem igényelt ez az irodalmi folyamat, mert a világ groteszk megközelítésében, tehát egy sajátos és egyedi *világszemléletben* tudta érvényesíteni, fly módon mindig összhangba hozva az egyén és a társadalom érdekeit ábrázolásban és eszmei kicsengésben egyaránt;

— épp ezért nehéz körülhatárolni Páskándi igen-igen szellemesen megírt darabjainak célját,

Csíkos Gábor, díszlettervező

Az Erkel Színház új előadásához

a díszleteket tervezte.

— : Téj Pillangókisasszony 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 19.

Csikós Gábor

Felvételei illusztrálják

© Budapest c.folyóirat 1972.3.szám

4-5.l.

Csikós Ilona

"Madár" c. művét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 5.
XVI. évf. 32. sz. 4. lap.

L. Csikós Ilona

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművénstúdiója
1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.
37.o

Csikós Ilona

Különféle virágok, gallyak, fácskák és egyéb növények szerepelnek a művész rajzán.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 29.
XVIII. évf. 26. sz. 7. lap.

Mihalovits György

Vörös, fehér, fekete

A Light & Loft Galériáról

„Fel vörösök, proletárok!" – zúgott egykor az induló, ám végül is minden másképp lett, a világ proletárjai nem egyesültek, helyette inkább a bevásárlóközpontok világában találták meg a maguk paradicsomát.[1] A gyárak, az egykori munkásosztály fellegvárai kiürültek, a kultúra pedig kötelességszerűen benyomul a posztindusztriális szférába. Warhol Factoryja óta[2] – valójában már azt megelőzően is – divat, szokás lett, hogy a korábbi gyárépületek, üzemcsarnokok újrahasznosításában egyéb funkciók mellett a művészeti célú felhasználás is helyet kap.

AZ OKOK KÉZENFEKVŐEK: az egykori üzemek tágas csarnokai, az egybefüggő, nyílt terek, a bevilágító üvegfelületek, a vázszerkezet méretes fesztávolságú tartói, a masszívan álló oszlopok együttese kiállítási célokra kedvező környezeti feltételeket teremt, átalakításuk egy új létesítéshez képest viszonylag kevés ráfordítást igényel.

A régi üzemépületek funkcionalista szépsége még lepusztult, meggyalázott állapotukban, üresen is megkapó. A nyers ipari jelleg, az építészeti elemek egyszerűsége, rendeltetésszerű kialakítása, a Neue Sachlichkeit tárgyszerűségét időben előző és megelőlegző, valamiféle „Alte Sachlichkeit" üzenetét hordozza. Az egykori építők nem takarékoskodtak az anyaggal, a robusztus szerkezetek dacolni látszanak a múló idővel.

A lecsupaszított terek dísztelen pompája alkalmat ad rá, hogy az ide kerülő műtárgy felragyogjon e háttér előtt, harmonizáljon környezetével, vagy éppen ellenkezőleg – talán pont viszonylagos törékenysége, kiszolgáltatottsága révén – kontrasztot alkosson vele.

Látens hasonlóság áll fenn az effajta helyek nem annyira tervezett, mint inkább „talált" – esetenként házfoglaló attitűddel fűszerezett – jellege, és a Duchamp nevéhez kötődő ready made-ek, „talált" műtárgyak karaktere között is. Ideális esetben a műtárgy úgy simul bele a „talált" kiállítóhely védő-óvó terébe, mint tóratartóba a tekercs.

Nem csoda hát, ha a régi ipari környezet kiállítási-műtermi célú újjáélesztésének számtalan példája van. Bőrgyár volt valaha az újpesti MEO, fűrészüzem működött a mai szentendrei Művészetmalomban, a Dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézet jól érzi magát az egykori vasmű erőterében, transzformátorállomás tereit lakta be a Liliom utcai Trafó, és korábbi áramátalakító épületében működött a később földig rombolt Tölgyfa Galéria culture-factoryja is. A külföldi példák közül talán elég a Temze-parti Bankside hőerőművéből mára London egyik jelképévé vált Tate Modernt megemlíteni.

Ilyen előzmények után, ebbe a sorba illeszkedik a volt Ferencvárosi Malom területén kialakított Light & Loft Galéria is. Változóban lévő környéke felemás képet mutat, a Soroksári út túloldalán a Millenniumi Városközpont új tömbjei magasodnak, az innenső oldalon hamisítatlan

ÉPÍTÉSZEK / ARCHITECTS
CSIKÓS MIHÁLY – CSIKÓS MIHÁLY ÉPÍTÉSZIRODÁJA KFT

STATIKUS / STRUCTURE
KOVÁCS ISTVÁN

ELEKTROMOS TERVEZÉS / ELECTRICAL PLANNING
SZAMOSFALVI GÁBOR

RAJZOLÓ / DRAFTSMAN
VIDOVICS GYÖRGY

FOTÓK • PICTURES • HAJDÚ JÓZSEF

posztindusztriális és egyéb utániságok érzetét keltő hangulat fogadja a látogatót. Utána vagyunk egy nagyszabású társadalmi kísérlet csődjének, utána az ipari korszaknak, a hátunk mögött hagytuk a huszadik századot, de világégései szinte ma is közvetlenül hatnak ránk. A tetszhalott, újjáélesztésre váró üzemépületek vöröstéglás falaira rakódott korom egykori malomtüzek emlékét idéző feketéje adja hozzá mindehhez a helyi értéktöbbletet.

A galéria a malom 14. számú épületében, a volt hőközpont helyén található. A Syrius Delta Világítástechnikai Kft. fénytechnikai bemutatói váltakoznak itt az Erdész Galéria által szervezett kortárs művészeti tárlatokkal. A bejárat mindkét oldalán rangos nevek sorakoznak, baloldalt neves designerek: Citterio, Lissoni, Schwirzke, F. A. Porsche, a túloldalon a galéria eddigi kiállítói: Kelemen Károly, ef Zámbó István, Ottó László, és Fehér László, akinek ott jártunkkor mutatják be új képeit.

A meredek lépcsősoron megközelíthető kiállítótérbe lépve elénk tárul a Csikós Mihály tervei alapján kialakított enteriőr. A hely artisztikuma lenyűgöző, a belsőépítésznek

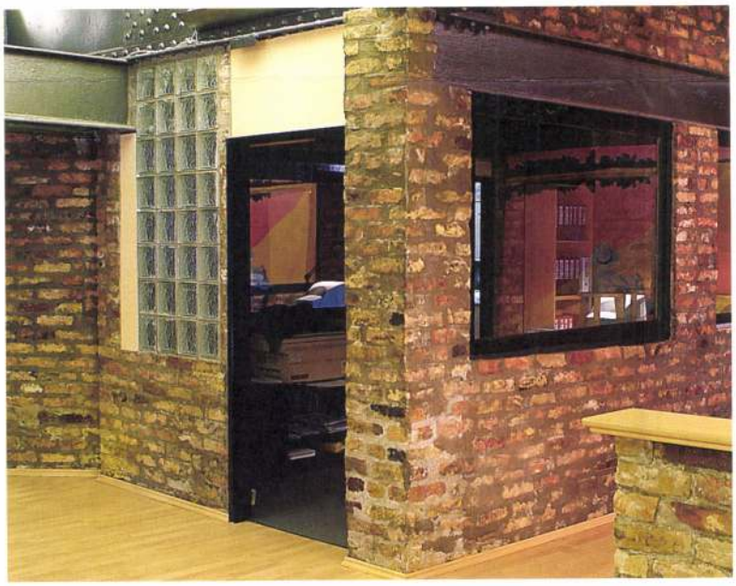

sikerült felerősíteni, kibontani a benne levő esztétikai minőséget. A nyersen hagyott téglafalakat telibe fugázták, újramázolták a megtisztított acélszerkezetet. Széleskarú acéllépcső vezet fel a nagy belmagasságot megfelező galériára, melynek kanyargó öblét mintha hullámverés formálta volna ki.

Nemcsak a választott anyagok és szerkezetek, de az alkalmazott színek – fekete, fehér, vörös és szürke – is elkülönítik az eredetitől az utánépített részeket. A felső szinten kialakított irodákat, munkahelyeket hasonló karaktert adó bontott téglákkal falazták le. A beavatkozás eredményeként az eredeti egyterűséget, rusztikusságot lényegében megőrző – a változó kiállítási szoftvereket befogadni, futtatni képes –, impozáns, nagyvonalú hardver jött létre.

Fehér László virtuóz tudással megfestett, talányos képei törésmentesen illeszkednek ebbe a környezetbe. A karzaton a valószínűtlenül rózsaszínű égháttérű egyké alakos kvázi-tájképek, a földszinten a fekete-fehér-vörös színállású vásznak kaptak helyet. A szereplők nem látszanak tudomást venni a mögöttük felsejlő sötétség feneketlen mélységéről, a művész és családtagjai élvezettel fürdőznek a megtalált Léthe-zés fekete vizében.

Az egykori malom kapuján kilépve, a Soroksári úton egy nagyszabású, részben megtervezett, részben véletlenszerű fényhatások együtteséből álló, „talált" fényművészeti alkotás közepébe csöppenünk. A háttérben két, csatahajó méretű szentjánosbogár, a Nemzeti Színház és a Művészetek Palotája bocsátja ki egymással rivalizálva csábfényeit. A komponált elemeknek a véletlen szegődött alkotótársául, mert az előtérben nem raypainterek irányította fénykévék rajzolnak mozgó fényfoltokat a járókelőkre, táncolnak a szállongó hópihéken, az út menti

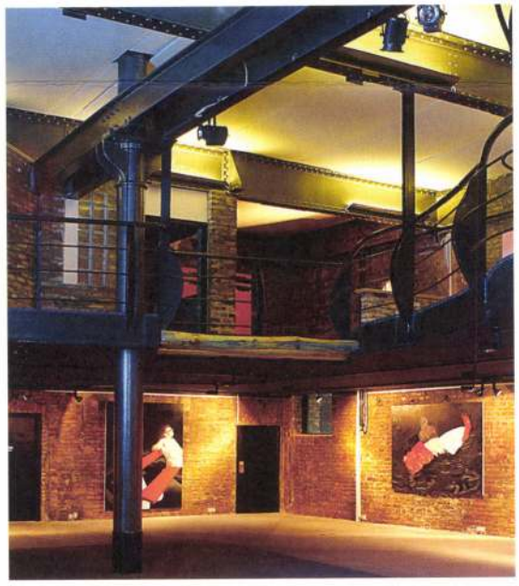

házak, fák, hirdetőoszlopok felületén, hanem a hepehupás úton közlekedő autók imbolygó reflektorfénye.

Akárcsak a grand art, az alkalmazott művészet is él az erős színek szuggesztív, figyelemfelkeltő hatásával: fent a magasban, egy propagandaplakáton még egyszer visszaköszön az ismerős, vörös-fekete színkontraszt.

(1) Hankiss Elemér megfogalmazása szerint
(2) 1932-33-ban maga a Bauhaus is egy elhagyott berlini üzemben, a steglitzi telefongyárban működött.

György Mihalovits

Red, white and black

On Light & Loft Gallery

„Arise ye reds and proletarians!" – that was the marching song we had heard reverberating. However, it turned out to be very different: proletarians of the world failed to unite – they have found their own paradise in the world of shopping centres instead.[1] Factories, former citadels of the bygone working class have become empty since then, and culture has invaded the post-industrial sphere dutifully. Ever since Warhol's Factory – or, more precisely also preceding that[2] – it has grown into a kind of fashion or habit to reutilize former factory buildings and plant halls also by housing functions of arts amongst many others.

REASONS FOR THIS APPEAR self-evident, as the spatious halls of former plants, the confluent open spaces, the lantern-light glass surfaces, the consoles of the framework with sizeable spans, the group of massive erect columns tend to create favourable environmental conditions for purposes of exhibitions, their transformation requiring relatively little expenditure compared to the costs of a new establishment.

The functionalist beauty of the old factory buildings are engaging even in their present condition, sleazy and disgraced as they are. The raw industrial quality of their characteristics, the simplicity of their architectural components, their highly functional rendering, preceding and projecting the objective representationalism of Neue Sachlichkeit convey a kind of „Alte Sachlichkeit" message. The one-time builders would not economize on materials, thus these robust structures appear to defy ephemeral time.

The unadorned splendour of denuded spaces gives occasion for objects d'art placed here to brighten up in front of this background in harmony with its setting or quite the contrary – by means of its relative fragility and defencelessness maybe – to stand out against it. A kind of latent similarity exists between the „found" character of such locations far from being pre-designed, occasionally sprinkled with the attitude of house-occupation, and those of „ready made" „found"objects d'art traditionally associated with Duchamp. In an ideal case a work of art nestles into the protective-sheltering space of its „found" exhibiting area just like the scroll fits into its Torah-case.

No wonder there are already numerous examples of revivals in former industrial environments for purposes of exhibitions and studios. MEO based in Újpest used to be a tan-yard, today's Art Mill located in Szentendre is a former wood-mill, The Institute of Contemporary Arts in Dunaújváros has found its new home in the field of force of the former ironworks, Trafó is found in a transformer station in Liliom Street, Tölgyfa Gallery's culture-factory later razed to the ground operated in the former building of a transformer. From among examples abroad it is probably enough to mention Tate Modern now one of the symbols of London once a Bankside thermal plant.

After such antecedents, fitting along the very same line is Light & Loft Gallery too, located in the area of the Mill in Ferencváros.

Undergoing changes, its environment appears now somewhat ill-matched: on the other side of Soroksári Road there are the towering new blocks of the Millennary city centre, whereas this side receives visitors with genuinely post-industrial atmosphere evoking also the impression of other post-type qualities. We are after the failure of a large-scale social experimentation, that is the industrial era, leaving behind the 20th century the cataclysms of which exert their influence almost directly on us even now. The dead-and-alive factory buildings waiting for their resuscitation reveal red-brick walls with carbon black coating settling on them, the blackness of which evokes the memory of bygone fires in the mills, now regarded as an added local value.

The gallery is housed in the building No. 14 of the mill, on the site of the former caloric centre. Shows of lighting technology by Syrius Delta Ltd. specialized in illuminating engineering alternate here with exhibitions of contemporary art organized by Erdész Gallery. Dignified names flank the entrance, with famous designers on the left such as Citterio, Lissoni, Schwirzke, F. A. Porsche, whilst we can find the names of former exhibitors of the gallery on the opposite site: Károly Kelemen, István ef Zámbó, László Ottó and László Fehér amongst others – the latter has just had his works of art exhibited on our visit.

Accessible via a steep stairway the exhibition area reveals an interior after designs by Mihály Csikós. The artistic features of the location are fascinating, as the interior designer managed to enhance and evolve the aesthetic quality it had innately involved. Brick walls left raw as they had been are fully pointed, the steel structure has been repainted after cleansing. A wide-armed staircase of steel leads up to the gallery which halves the vast interior height, the winding bay of which appears as if it has been shaped by swells of the sea.

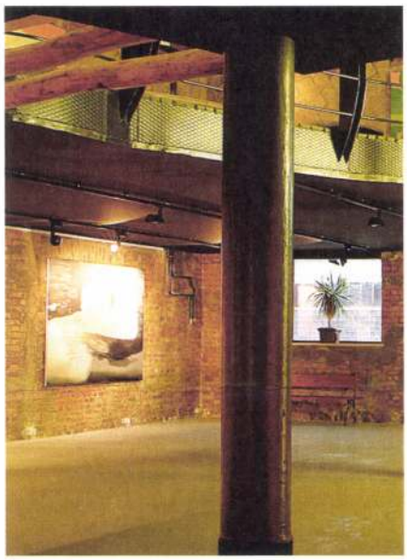

Not only the materials and structures selected, but also the palette applied – including black, white and red – tend to separate the original sections from those built at a later stage. Being walled down by second-hand bricks, offices and work stations located upstairs reveal similar character. As a result of intervention there is an imposing and generous hardware being born here largely preserving the original single-space and rustic essence yet also suited for receiving and running the ever-changing softwares of exhibitions. Painted with virtuosity, enigmatic images by László Fehér smoothe into this setting seamlessly. On the loft there are quasi-landscape images with one or two figures and highly improbable pink skies as their background, whilst the ground-floor exhibits canvases with a palette range of black-white-red. Performers do not appear to recognize the bottomless depth of blackness fading in-fading out behind them, the artist and members of his family enjoy their bath in the lethal black waters of Lethe, that is the lethal-Lethean existence they have found.

Exiting via the gate of the former mill one happens to drop right into the middle of a large-scale, partly designed, partly random effects of lights the ensemble of which makes up a piece of „found" lighting art. In the background there are two fireflies – the National Theatre and the Palace of Arts – the size of a battleship each, rivalling one another by emitting their alluring lights. Off-chance has joined the composed elements to become their fellow creator, as in the foreground it is not bundles of light controlled by raypainters that draw moving lighpatches onto passers-by or dance on snowflakes falling on the surface of houses, trees, advertising pillars, but the flickering lights of cars moving on the rather rickety road.

Much like grand art, applied art also makes use of the suggestive effects of rich colours to attract attention: high up, a poster of a publicity campaign repeats the familiar colour contrast of red and black.

(1) According to the phrasing by Elemér Hankiss.

(2) Back in 1932 and 1933 Bauhaus also operated in an abandoned factory in Berlin, namely the telephone plant in Steglitz.

CSIKÓS Mihály építész

Szajó György: Magyar graffiti. = MHirlap 1995. aug. 5. V. ill

Bojár Iván András: Üveglbe burkolt rom = Iparlap. = NSzb 1995. szept. 19. VIII. ill

35 37
55 153
154 157
197
191
192
202
193
195
194
196

CSIKOS Mihály ejtsük

BÁNYAI GÁBOR:

Film

Rablóhal

■ A rablóhal természete kiismerhetetlen, hiába tudjuk róla, hogy lételeme, megtartó ereje a rablás, a ragadozás, valahogy mégsem hiszük neki egészen addig, amikor már késő, amikor már kiélte leg- ősibb ösztöneit, amikor már pusztított maga körül, addig inkább csak mosolyog, negédes, úgy tesz, mintha közülünk való lenne, ha elfordul, szemében hidegség és kegyetlen számítás, de ezt nem látjuk meg, szeretjük és kiválasztjuk őt, mint akárki mást, aztán egyszercsak szembefordul velük, szerettenkkel, abba döf, aki a legfontosabb volt számunkra, lenézi hétköznapi értékeinket, ő egy más rend alapján gondolkodik, erjeszt és bomlaszt, nem tehet mást, neki ezt diktálja a természet parancsa, ő is része a nagy körforgásnak, nélküle nem működne a nagy gépezet, ő is a rosta része, melyen át elhull a férgese, de fennmarad maga a féreg.

Megannyi alakát ismerjük már, mégsem ismerjük föl rögtön, vagy talán csak nem merünk idejében moccanni ellene, ő az a jóképű barát, aki elszereti kedvesünket, csak úgy, merő szórakozásból, ráérősen, neki nem fontos, hogy amit szétẗört, az egy élet cserepeire hullhat szét, ő az a szülő, aki saját gyerekoráért áll bosszút önnön ivadékán is akár, teszi mindezt merő szeretetből, önző önzetlenséggel, körülindáz és megfojt, indulatba jön, konok büszkeséggel harcol a maga értelmetlenné vált sorsának nevében minden újdonság és másság ellen, ő az a pedagógus, tanár, igazgató, aki nevel és eredményeket mutat föl, osztályátlag van, az egyéniség nem fontos, nem számít, csak zavar, egymagasságba horgasztott fejek szép rendjét vágja, ő az a sunyiképű főúr, aki minden romantikus regényben és filmben a nemeslelkű, de rangrejtett vagy elszegényedett hős ellen tör és fenekedik, nem riad vissza semmilyen nemtelen eszköztől, csakhogy elérje a célját, én hadd legyek boldog, vicsorogja a környezete pofájába, és már önfeledten osztogatja maga körül a boldogtalanságot, ő az a politikus, akit mi választottunk magunknak, hogy aztán minket lopjon meg és raboljon ki, persze a mi nevünkben és ránk hivatkozva, és még csak kétségbe sem vonhatjuk az igazát, hiszen értünk aggódik, nem ellenünk.

Rablóhal nélkül nem lenne teljes a világ, nemcsak azért, mert ő maga a mozgatórugó, minden konfliktus kirobbantója és katalizátora, sokkal inkább azért, mert ő a tükör, melyben lelepleződik önnön gyávaságunk éppúgy, mint már természetesnek vett megalkuvásunk, ő a viszonyítási pont, az igazodás, a zsinórmérték, amihez képest jók vagy rosszak vagyunk, jók vagy rosszak lehetünk, a fajfenntartó önzés és létfenntartó ölés bámulatos elegye, mindannyian szeretnénk hasonlítani rá, de erre a vadságra születni kell, tanulással is elsajátíthatónak tűnő tudása zsigeri mélységéből tör fel gejzírként a felszínre, ragadozó természet, akit dühít a növényevők bárgyú közönye és megalkuvása, neki hús kell és vér, nem elégedhet meg előrágott szárak és levelek ízével, meg sem várja, hogy megdobják kővel, nehogy el kelljen gondolkoznia a visszahajított kenyér dilemmáján, inkább ő támad, övé az első dobás, az első kő, káintermészete bunkója, és csak reméli, hogy hasonló örömben részesülhet a viszontharc során.

Vajon tényleg ő a negatív hős, tényleg a növényevőkre kellene inkább szavaznunk? *Coppola* filmjében (Rumble Fish) egyértelmű, hogy a szerepek nem válnak el egymástól élesen, hogy életünk során, ha adunk magunkra egyáltalán valamit, mindannyian ingadozunk a szerepeink között, olykor békés moralistaként válhatunk rablóhallá, talán a magunk számára is váratlanul, máskor a legjobb szándékaink válnak egy másik ember számára önzéssé, sunyisággá, ragadozássá, egy közösség mindig kineveli, kitermeli vagy épp csupán megtűri a maga rablóhalait, a legveszélyesebb persze a süvölvény, a még lelkesedésből, önzetlenül és vakon támadó vad, rá várnak a legnagyobb örömök és a legnagyobb csalódások, őt fogják a legtöbben gyűlölni és a legtöbben imádni is, mert mégiscsak vonzódunk valahogy hozzájuk, idegesítenek a békések és megalkuvók, a rontás öröme és a romlás íze évezredek óta kísért, könnyű egy romantikusnak, aki bizton mer dönteni jó és rossz között (az új Rob Roy-film, a páratlanul unalmas Kevin Costnerrel például nem bajlódik efféle dilemmákkal, itt vagy rossz, vagy jó valaki), aki azt meri állítani, hogy a szerelmet végül mindig az igazak és a szépek nyerik el, pedig mekkora hazugság ez, micsoda istenverte becsapás és önáltatás, pozitív hős vesztesek ostoba kifogása a negatív nyertesekkel szemben, mert ez a világ a rablóhalaké.

Ők is ugyanazt akarják, mint az összes többiek, de ők ki is merik mondani, meg is merik cselekedni, amire mások restek vagy gyávák, biztosan nem övék a mennyeknek országa, de ez hidegen is hagyja őket, ők a filmek negatív hősei állítólag, pedig talán éppen a többiek, a jók, a morál bajnokai tehetnek mindenről, még arról is, hogy ők kiélhetik rablóhal, vadász természetüket, Coppola mindig csak róluk beszél, a nagyvadakról, akár kamaszok, akár maffiózók a hősei, ő tudja, hogy a világot a vadászösztön irányítja, olykor a békés növény is húsevővé válik, és a világ rendje nem akkor áll helyre, amikor győznek az úgynevezett jók, hanem akkor, amikor végre beismerjük, hogy nem jók és rosszak alkotják az univerzumot, hanem kétségbeesetten küzdő emberek, szépek és csúnyák, fiatalok és öregek, akik egyszer valaha mindannyian rablóhalnak születtek, győztes gonosznak, megbékélt vesztesnek, de mire felnőttek, elfogyott belőlük a szusz, már csak mutogatni, osztályozni tudnak ahelyett, hogy harcolnának tovább, erejük szerint a legnemesb rútságokért, nem a rablóhalakkal van ugyanis a legnagyobb baj, hiszen ők csak azt teszik, amit a természet diktál nekik.

A baj azokkal van, akik behódolnak nekik, feledve, hogy akár ők is lehettek volna...

BÉREVŐ

az Erdőcsárdában

A tornác szellős és tágas, kábé ötven négyzetméter, van rajta vagy hat–hét asztal, annak a fele is inkább csak dekoráció. Egyiknél Bérevő 2 és mélabús asszonya ül, meg egy igen csapzott küllemű puli, ő fogadta Bérevő 2–t a bejáratnál, asztalhoz vezette, most pedig őrködik, kevés itt a vendég, aki mégis jön, arra vigyázni kell. Jelen van még egy helybelinek látszó házaspár, valamint a tangóharmonikáját nyögető hangász, Richard Wagner kései és meg nem értett kollégája, vélhetőleg nagyobbrészt neki köszönhető, hogy az Erdőcsárdában előzetes asztalfoglalásra szükség nincs.

Kecskeméttől tizenöt kilométerre, a 44–es út mellett vagyunk, ezen a vidéken az emberi lehetőségek tartománya új elemmel, jelesül a birkapörkölttel gazdagodik. Magyarország más tájain birkapörkölttel próbálkozni igen kockázatos, Bérevő 2 csupán hivatástudatból kísérletezik néha ilyesmivel s általában szörnyű tapasztalatokat szerez. Egy alkalommal például Esztergomban vizsgálódott, a termék, amit birkapörkölt gyanánt elébe raktak, tizenöt milliméteres élhosszúságú, gondosan lezsírozott húskockákból valamint némi szürkés színű szennyvízből állt, ez utóbbi a szaft szerepét lett volna hivatott betölteni. Budapesten van egy–két hely, ahol fogyasztásra alkalmas birka található, Bérevő 2 kötelességének érzi, hogy ezekről beszámoljon a későbbiekben, amennyire szerény lehetőségei engedik, most csak annyit szögez le, hogy a birkapörkölt igazi hazája Délkelet–Magyarország, s ez a tájegység — legalábbis birkaföldrajzi értelemben — Kecskemét után kezdődik, Bérevő 2 számára konkrétan itt, az Erdőcsárdánál.

Már az is biztató, hogy a gorombára tört cseresznyepaprikát a sóval–borssal együtt eleve kirakják az asztalokra, ez a megfigyelés a mélymagyar birkabarátot óvatos derűlátással töltheti el. Örömét tovább fokozza az a körülmény, hogy a meg nem értett hangász a sarokba állította rettentő szerszámát, s most hosszú, méla fröccsökkel becsüli magát a pult előtt.

Menet közben a társaság egy macskával és egy dalmatinerrel gazdagodott, utóbbi Bérevő 2 mögé ült és orrával a veséjét döfködi; jött továbbá egy tacskószerű meg egy kopószerű keverék is, de ők, származásuk kevéssé előkelő voltával tisztában lévén, inkább a kerítés túloldalán foglalnak helyet.

Föltűnik az ajtóban a pincér, de a szél előbb ér ide, olyan töménységű gázfelhőt sodor, amilyet legföljebb Bérevő 2 nagyapja orronthatott az ypres–i támadás idején. Most persze nem az ellenség jő, hanem a bús donna brassóija, ez a tagadhatatlanul markáns illatú ám — esetünkben — igen jó ízű ételféleség, amely még a zordlelkű asszonytól is piros pontot érdemel, noha ő a brassóira különösen kényes, s ráadásul Bérevő 2 főztjéhez van szokva, igényszintje tehát a világűr peremén lebeg valahol.

Tekintsük most már a birkapörköltet. Becsületes alföldi adag, így az ország más részein kétszemélyesnek számítana, legalább felerészt csontos húsból áll, meglehetősen csípős. Íze kielégítő, bár nem borral főzték, Bérevő 2 ezért le is von egy pontot, egy másikat a zsírosság folytán, egy harmadikat azért, mert nincsenek az adagban belsőségdarabkák (ez bizonyítaná, hogy a pörkölt egész birkából van), egy fél pontot pedig a krumpli minősége miatt. Utóbbiról tehet a szakács a legkevésbé, Bérevő 2 azonban elvszerű és kérlelhetetlen. Pörköltünk tehát hat és fél pontos, a közepes és a jó osztályzat közötti színvonalat képvisel, ez nem szégyen, sőt.

Bérevő 2, miután leküzdötte a birkáját és kiosztotta a csontokat a kutyák között, pihenni vágyik, élete párjával együtt hosszasan üldögél a hűvösödő kora nyári estében, nézi azt a nagy lapos semmit, ami a tankönyvekben magyar Alföldként szerepelt valamikor. Beethoven meg nem értett szaktársa időközben befejezte ejtőzését, szerszáma felé oson, a macska ezt az ő muzikalitása elleni támadásként értékeli, feláll és orcáján leplezetlen undorral nekivág az éjszakának.

KÁLLAI GÉZA:

Építészet

Szépvölgyi üzletház

Boldogult úrfikorunkban könnyű volt telefonhoz jutni. Ha befizettük az ötven forintos belépőt — valamennyi kötelező fogyasztás is volt benne —, a Telefonbárban, a jótékony félhomályban kedvünkre tárcsázhattuk a szomszéd asztalok hívószámait. A vendégcsábítás kényszerű ötlete volt ez az akkori — mit mondjak — informatikai rendszer, mert a hatvanas évek elején épült komplexum riasztó ridegsége és célszerűtlensége lehetetlenné tette a rentábilis üzemeltetést.

Számos hasonló üzleti fogás sikertelensége után egy üzletasszony lebonttatta a hodályt, hogy helyén korszerű üzletházat emeljen. Nem tudni, honnan vett optimizmussal, négyszintes épületet terveztetett az *Architechno* vállalkozással. *Csíkos Mihály* építész a földszinten és az első emeleten üzletsort helyezett el, hogy a második emeletre sportcentrumot tervezzen. Anyagok ötletes és változatos megmunkálásával sajátos hangulatú belső terek jöttek létre, kitűnő belső és külső portálokkal, finom mobil rácsokkal. Mindamellett azonban a belső tördelt téglaburkolat, amit, nem lehet tudni miért, váltogatott a tervező primitíven megdolgozott kővel, óriási porfogó felületet képez, aminek a tisztán tartása komoly gondot — és kiadást — eredményez folytonosan. Ugyanitt a — mondjuk így — rusztikus térben, nem lehet tudni, miért készült finomkodó és drága díszműlakatosmunkával a korlát, és miért nincs a lépcsőkön és a pihenőkön csepegtető-párkány, hogy a felmosóvíz, meg a behordott sár ne csurogjon végig azok szegélyén.

Nehéz elhinni, hogy egy ilyen épületet a mi viszonyaink között klimatizálni kell. De ha mégis, akkor ügyelni kellett volna arra, hogy a déli, Szépvölgyi úti homlokzaton az óriási üvegfelületek fényvisszaverők legyenek, mert a nyári időszakban a klímaberendezés állandó üzeme roppant költséget eredményez. Ennek a déli homlokzatnak költséges eleganciája mellett azonban kiáltóan szegényes a nyugati falfelület, aminek vakolata — enyhén szólva — primitív a nemes kőburkolat mellett. Ugyanígy érthetetlen, hogy miért csak egyszerű tűzfal az északi, a Kecske-hegy felé néző homlokzat. Ha nem lenne a környezettől idegen, talán reklámfelületként hasznosítani lehetne.

Kétségek támadhatnak az alagsorba tervezett élelmiszeráruház rentabilitásával kapcsolatban, de az biztosra vehető, hogy a szaunával, három squasspályával, aerobicteremmel, napozóterasszal üzemelni tervezett sportcentrum látogatottsága ehelyütt meghozza az elképzelt jövedelmet. A Schwarzenegger cégétől vásárolt testépítőgépek *itt* nem fognak kihasználatlanul állni. Nem kell félni attól esm, hogy a McDonalds étterem vendégek nélkül marad, jóllehet a ház külső-belső igényességéhez képest szegényes az amerikai tömegkultúrát idéző térképzés és színvilág. A fenyőt utánzó bútorlapok, a tarkabarka mázú kőanyaglapok bizony távoliak a hely szellemétől, de mint már másutt is tapasztaltuk, a világcégek rá se takarnak ilyen apróságra. Nagy szájjal ásít a garázs is a közeledőre, a nyílást akár utólag is szűkíteni kellene. Ugyanígy hasznosítani kellene a most csak a mészhomok tégla homlokzatot takaró üvegfüggönyt, reklámfeliratokkal, vagy bármi mással, mert így és most üres formalizmusnak látszik.

Környezetpusztító korunkban különös öröm azt látni, hogy telepített növényzettel igyekeznek betonfelületeket eltakarni, és sok növénnyel hangulatossá tenni a belső tereket, amelyek így kedves, asszonyos ízlésről tanúskodnak, meg a már említett optimizmusról, amin borúlátó világunkban nem lehet eléggé csodálkozni.

Lévay Ádám rajza

KOLTAI TAMÁS:

Színház

Túl minden határon

■ „Eddig házigazda-gyalázót játsztunk", mondja *Lohinszky Loránd* mint George a *Nem félünk a farkastól* című *Albee*-drámában. Erdélyben így mondják, *játsztunk*. Ott nem hat keresettnek. Így mondta Lohinszky a Pesti Színházban is, ahová — az országos fesztivál mezőnyébe — a határon túli magyar színházak kisvárdai fesztivál-fődíjasaként hívták meg a marosvásárhelyi produkciót.

Kitűnő előadás, és Lohinszky nagyszerű színész. Szégyenletesnek tartom, hogy még nem kapott Kossuth-díjat; ez a hiány önmagában elég ahhoz, hogy degradálja a díj értékét. Sokan és patetikusan szónokoltak az elmúlt években az erdélyi magyar kultúráról, de nem jutott eszükbe, hogy kivételes művelőjét érdemkereszt, rendjel (vagy micsoda) adományozásán kívül mint művészt is elismerjék. Lohinszky természetesen nem azért érdemel Kossuth-díjat, mert erdélyi művész, hanem azért, mert nagy művész. A legnagyobbak egyike, akit valaha magyar színpadon láttam. Nehéz ezt kimondani ott, ahol bájos ugrabugrák is legnagyobbak lehetnek. Lohinszky nem iparűzési engedéllyel bíró szakszerű kulturális szolgáltató (szükség van olyanra is), hanem olyan személyiség, akinek a színészete egyben „esztétizált" filozófia. Átszellemült, gyöngéd líraiság sugárzik belőle. Mintha róla vette volna a mintát az egyik Csehov-hős, amikor olyasmit mond, hogy az emberben legyen minden szép, az arca, a ruhája, a lelke, a gondolatai. Lohinszky bukolikus derűt, nyugalmat és harmóniát áraszt. Eleganciát mindenekelőtt. Férfiassága nem *macho* durvaság, inkább választékos modor és az intellektus ereje. Szép férfi. Apollói termet s egy görög bölcselő arca. Tavaly volt hetvenéves. Alig mutat ötvennél többet.

A belvárosi színházban látszott igazán, mennyire európai színész, a Szmoktunovszkijok, Gert Vossok, Bruno Ganzok, Scofieldok rokona. És nemcsak kontraszként, mivel a közönség nagyon mucsai volt. Négy nappal korábban, Kisvárdán érződött, milyen az európai közönség: hajlékony, nyitott, befogadó. A kisvárdai közönség nézőkből állt, nem merev sznobokból. De nem szidom azokat, akik — legalább néhányan — eljöttek a Pesti Színházba. Különben kongott a nézőtér. Mondják, nem maradt idő reklámra, a kisvárdai győztes előadás meghirdetése zsákbamacska volt az országos fesztiválon. Talán ha a nemzeti honfibút lehet nekiereszteni, vagy ripacséria-szabványra van kilátás, hamarabb orrontják, és akkor nagyobb az érdeklődés. E kettőt fölöttébb szeretik nálunk.

Ezúttal csak színházszagot lehetett érezni. *Mircea Cornisteanu*, a román rendező pontos és érzékletes. Eltűnik a színészben, mégis mindenen ott a keze nyoma. Nem csinál Albee színművéből melodrámát. Élesen metszi ki a szituációkat, szenvedélyes és szarkasztikus. Méltán lett a legjobb rendező Kisvárdán. Négy színésze közül csak a Nicket játszó *Győrffy András* nem kapott kategóriadíjat; ő kicsit mackósabb annál, hogysem könnyedén vegye a gerinctelen alkalmazkodókészséget. A kezdő *Fodor Piroska* ígéretes a nyiszletten nyihorászó Honey szerepében. *Farkas Ibolya* nyersebb, közönségesebb, keményebb és egyszerűen formátumosabb, mint azok kevesek, kik nálunk Marthaként szóba jöhetnének. Lohinszkyhoz hasonló alkatunk pedig egyáltalán nincs, még korosztályán jóval innen sem. Vajha eltanulhatnánk tőle, hogy a színjáték nem „spilázás", hanem jelenlét! Bőven birtokában van a szerephez kellő fizikai és szellemi erőnek. Aki netán fakónak mondaná a hangját, figyelje meg, milyen skálán játszik vele, a hajókürt zúgásától a mennydörgésig. Alkoholtól puffadt, zsenitudatú hőzöngőket, szétmállott agyúakat, elernyedt középkorúakat megszégyenítő szakmai készenlétének csodájára járok. Irígylem incselkedő bölcsességét. Sanyarú időben időszerűtlen jelenség. Mintha Krúdy vagy Kosztolányi találta volna ki.

Volt még Kisvárdán egy perfekt előadás a kassaiaktól. *Verebes István* rendezte. A darab — *Aaron Sorkin* írta, a címe: *Semmi és végtelen* — dupla uniformisba bújtatott, profi munka. Úgy értem, amerikai tengerészgyalogosok között játszódik, és a dramaturgiája is katonás. Az előadásban a tiszteknek három rend egyenruhájuk van. Semmi szegénységszag, olcsónak látszó anyagból mutatós díszletek, kifogástalan modor, feszes ritmus, csereszabatos amerikanizmus. Verebesre mindig számítani lehet, amikor szakszerűségről van szó. Ha lenne még néhány olyan színházi emberünk, mint ő, nem aggódnék a szakmáért.

A határokon túl ugyanaz a gond, mint innen. A rendezőhiány. Biztos vezérlés nélkül elkanászodnak a színészek. Ha nincs rend a fejekben, redetlenség van a színpadon is. Sok a katyvasz. Néha a legegyszerűbb darabot sem tudják elolvasni. Alaphelyzetek és alapfigurák tisztázatlanok — agyonjátszott, filmmel copyrightolt klisé-mű előadásban. Bejön a színpadra sok ember, és két órán át álfeszültséget, áldrámát, zűrzavart teremt. Máskor egyetlen ember is elég a dekomponáltsághoz.

Bízni lehet a fiatalokban. *A sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház*ba újonnan beépült *Figura Stúdió* fölfrissítette a levegőt. Bár *A hazug* című *Goldoni*-komédia előadása nagyon egyenetlen, de a „figurások" ifjú rendezője, *Barabás Olga* fölfedezte a darabban a bánatos filozófiát, amely minden igazi vígjáték mélyén rejlik. A címszerepben föllépő korpulens *Hunyadi László*, ez a pókerarcú, bájos bohóc kínzó bizonytalanságában kezd hazudni, csak mert képtelen megoldani az élethelyzeteket. A saját csapdájából olyan füllentőáriákkal kecmereg ki, hogy maga is meglepődik. Ugyanebben a színházban *Bocsárdy László Jevgenyij Svarc* meseparabolájából, *Az árnyék*ból konfabulált helyenként megoldatlan, de a „balkáni viszonyokra" rímelő, igényes előadást. Egy másik fiatal, *Kövesdy István Bulgakov Kutyaszív*-adaptációját rendezte meg a szatmáriakkal, derekasan nekigyűrkőzve a dramaturgiai és értelmezési problémáknak.

Jó volt Kisvárdán, hogy a fesztivál kirekesztette a romantikus heroizmust. A résztvevők mellőzték a teátrális pátoszt, és a szakmára összpontosítottak. Egyszer sem hallottam a küldetés szót, annál többször azt, hogy: munka.

Lévay Ádám rajza

FÁY MIKLÓS:

Zene

Haszonta-lanságok

■ Mégiscsak ez az igazi zene: aminek semmi értelme, haszna, jelentése sincsen. Ami nem szól semmiről, a címe szigorúan funkcionális, egy tempójelzés, Largo, vagy egy ma már nem járt tánc, Menüett. Két tétel egy lemez közepén, kiragadva eredeti összefüggéséből, cezúrának alkalmazva. Előtte három Vivaldi csellóverseny, utána két Boccherini-koncert. A két szerző nem ismerhette egymást, Boccherini két évvel Vivaldi halála után született. A hasonlóság köztük csak annyi, hogy mindketten olaszok, mindketten még megérték, hogy lassan kimentek a divatból, és mindkettőjüket elfeledték haláluk után. Vivaldi föltámadása a Bach-kutatásnak köszönhető, egyszerre érdekessé vált az az ember, akit a nagy Johann Sebastian is másolt és földolgozott. Boccherini újrafölfedezése még ma is tart, és elsősorban a csellistáknak jár érte hála. A hangszer repertoárja ugyanis viszonylag kicsi, kutatni kellett olyan alkotás után, amelyek előadhatók, Boccherini pedig, lévén maga is csellista, egy tucat versenyt is írt gordonkára. A hasonlóságoknak azonban ezzel vége is. Vivaldi az európai zene egyik központjában, Velencében élt, és egy másikban, Bécsben érte a halál. Boccherini Spanyolországba költözött, távol a zenei élet fősodrától.

Két tétel. Még az sem mondható, hogy különösebben jellemzőek lennének szerzőikre, bár Boccherinitől ez a legismertebb dallam: E-dúr vonóskvintettjéből a Menüett. Bájos alkotás, állandó kísérőzene a fehér parókás, selyem térdnadrágos filmekben és a rokokóról szóló televíziós műsorokban. Többet érdemelne? Nem tudom. Így is olyan, mint valami szelíd természeti jelenség, amelyet nem kitalálni kell, csak fölfedezni és közkinccsé tenni. Egy óra alatt legalább nyolcszor hallgattam végig, anélkül, hogy meguntam volna. Egész nap nem tudok majd szabadulni tőle — igaz, nem is nagyon akarok. Boccherini azonban nem ilyen zeneszerző volt, egyéb műveiben sokkal szenvedélyesebbnek, hangosabbnak, virtuozitást követelőnek mutatkozik.

Vivaldi Largójánál éppen fordított a helyzet. Ő nem szokott ennyire mély lenni. Nem jól mondom. Vivaldi mindig mély, csak nem szokott hallatszani rajta. Szeret könnyűnek és könnyednek látszani, műveinek mindig fölkínálja egyszerűbb olvasatát is. Most nem. Melankolikus, szinte szomorú. Csak azért nem tragikus, mert az a világ, ahol ilyen dallamok születnek, mégsem lehet egészen rossz.

A két tétel Mischa Maisky előadásában másodpercre egyforma hosszúságú. Maisky biztos kezű csellista, a hangszer pedig kivételesen szép hangú. Némi hangmérnöki segédlettel nagyon bensőségesen szólal meg a zene. A mikrofonokat egészen közel tették a gordonkához, hallani az előadó szuszogását, vagy ahogyan a vonó a húrhoz ér, ahogy az ujj a fogólapra csapódik. Bizalmas viszonyba kerülünk a zenével. A 18. század két legszebb tétele szól. Igaz, ezzel még nem mondtam sokat. Van még ötszáz legszebb tétele a századnak. De inkább ezer.

(Vivaldi és Boccherini csellóversenyek — DG, 1995.)

Együtt jobb

OTP-GARANCIA BIZTOSÍTÓ RT.

OTP-Deutsche Leasing Kft

OTP BROKER RT.

OTP BANK

OTP BEFEKTETÉSI ALAPKEZELŐ Kft.

OTP Ingatlan Rt.

OTP CONFIDENCIA KFT. Az OTP csoport tagja

OTP csoport. Részben is egész.

Csikós Miklós

1943, képzőmű tőiskola
iff. körének kiállítása

Tanya, Tisza,
Alkonyat, olajfest-
mények.

1933–37

487. 17 190

63430. szám.

Az orsz. bizottsá
terjesztése kapcsán Sztehló G
sének a gacsályi ev. ref. temp
közlése végett tett hivatalos út
díjai negyvenöt /: 45 :/ kor. 8
latt utasítottam a budapes
összeget nevezettnek 30 kor.
vesse ki

MDK

Csikós Miklós

Kiállitási kritika

Alföld 1968 julius p.67.

MDK

Csikós Miklós

Kiállitási kri ika

Hajdubihamegyei Népujság 1968 juni.4.

MDK

Csikós Miklés

Udvar, o.

Vásárhelyi Tárlat, 1968. II. Zenta.

MDK

Csikós Miklós

Ujvárosi csatorna, temp.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Műhely,
Szeged, Gyula, Szentes

Csikós Miklós

Szerepel a vásárhelyi művészek

kiállításán /1945/

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet

múltja

Kortárs 1968 II. 311old.

MDK

Csikós Miklós

Kiállitási hir

Hajdubiharmebgyei Népujság 1968 máj.21.

MIK

Csikós Miklós

Kiállitási kritika

Magyar Szó 1968 febr.18.

Csikós Miklós

Téglagyári lovat, olaj, 70×100

20 Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

Csikós Miklós (Vásárhely) festő

A művész a városháza kapujában lejátszódott eseményel örökítette meg festményében Szántó Kovács János. (említve) elfogatását. A művet az ENSZ Élelmezés-ügyi Világszervezete, a FAO ~~által~~ vásárolta meg.

Dömötör János: Szántó Kovács János a képzőművészetben.
Csongrád Megyei Hírlap, 1977. aug. 20.

Csikós Miklós

festőművész kiállitása nyilt meg Hódmezővásárhelyen a Tornyai muzeumban.

Magyar Hirlap 1969/352/8

Csikós Miklós
festő

Hódmezővásárhelyen kiállításon
eredményeként megállapították,
hogy a lakásban sok Csikós Mik-
lós mű van.

Dániely Pál: Hódmezővásárhely és a . . .
Művészet, 1974. március - 43 oldal.

Csikós Miklós

festő

„Tanulmányfej"

(nagyszo)

-----: Körkérdés.

Müvészet, 1974. március - 9.oldal

Csikós Miklós

a Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Kortárs művészet" c. kiállítás okt. 5.-én nyílik meg, melyen szeretettel vár.

Meghívó.

1974. okt. 5.

Csiky Tibor

Tanyaudvar – XVII. olaj 61×92 cm
Téglagyári korsó – XX. olaj 70×100 cm

Vásárhely Tárlat
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Csikós Miklós

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KÖZLÖNY
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 DEC 21

MAGYAR NEMZET

Budapest

December 21

Csikós Miklós festőművész munkáiból kiállítás nyílik meg ma délben a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban.

♣

Csikós Miklós

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET
Budapest

1969 DEC 23

A hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban vasárnap megnyílt a Hódmezővásárhelyen élő Csikós Miklós festőművész kiállítása.

Csikós Miklós festőművész

Kiállítása nyílik ma délben a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban.

Magyar Nemzet 1969 december 21.
12. old.

– Napló

Csikós Máté

Képpel szerepel a gyűjteményben.

Kurucz Gyula: Hogy meddig jutunk meg... Forray László, Hódmezővásárhely. — Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 18. l.

Csikós Miklós

1. Határvégek I. olaj 95 x 60
2. Az Alföld mai arca II. olaj
100 x 145

Tiszahatárok Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Csikós Miklós festő

Szerepel a vásárhelyi művészek
Kiállításán a Fészek klubban

Meghívó 1969 X. 21

Csikós Miklós

1. Illusztráció olaj 40×50
2. Holdfény olaj 40×50

Délalföldi Tárlat 1969. V.

CSIKÓS MIKLÓS

SZEREPEL ZENTÁN, A VÁSÁRTELYI KÉPZŐ-MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSÁN.

(B.N.) A KÖLCSÖNÖS MEGISMERÉS SZOLGÁLATÁBAN.

MAGYAR SZÓ, 1970. OKT. 19.

Csikós Miklós

Szerepelni vásárhelyiek
táslatán a Férfi Klubban

N.N.: Vásárhelyi alkotások
Budapesten

Csongrád megyei Hirlap 1969 X. 19

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Csikós Miklós

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1971 NOV 4

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Csikós Miklósnál

— Apám szobafestő volt. Belekerültem a színek világába. Festeni és festeni... Gyermekkoromtól ez volt a vágyam.

Csikós Miklós művészete egy forrásból fakadt Tornyaleékával, képeinek szuggesztív hatása arról vall, hogy termékeny talaj számára a szülőföld, Hódmezővásárhely.

A Képzőművészeti Főiskolán Aba Novák Vilmos, Berény Róbert, Varga Nándor és Domanovszky Endre voltak mesterei. Tornyai János a tanyavilág, a széles róna és a benne élő és alkotó nép drámai mélységű ábrázolásával, Koszta József tájszemléletével, mélységes festőiségével, Endre Béla csodálatos lírájával hatott rá. Emberábrázolásában Fényes Adolf művészete ragadta meg, a szegényember életéből vett helyzetképei mélyen elgondolkodtatták.

A fecsegő felszín alatt a hallgató mélységet vetíti vászonra. Parasztalakjait és környezetüket nem kívülről szemléli, hanem azonosul velük, így a belső világ feltárására is módot talál. Elkötelezettségéhez nem fér kétség.

1936-ban, mint fiatal festő már jelentős munkával szerepelt a nápolyi világkiállításon. 1938-ban rendezte meg szülővárosában első gyűjteményes kiállítását; melyet hamarosan budapesti bemutatkozás követett.

— Kamotsay István és Gyenes Tamás kezdeményezésére 1949-ben a Zrínyi utca 4. szám alatti házban létrehoztuk a képzőművészeti szabadiskolát. Az új, korszerű szocialista művészet megismertetése volt a célunk. Növendékünk volt az ismertebb fiatal művészek közül Hézső Ferenc, Erdős Péter, Mészáros Sándor is.

A műterem és a tanári dobogó között osztotta meg mindig egyéniségét, életét. A mai napig is.

A festőművész-tanár az idei őszi tárlaton két festményével szerepel.

— A Meseillusztrációban azt a sok szép álmot igyekeztem megfogalmazni, amit az Alfölddel kapcsolatban érez az ember. A stilizált növényeket, házakat, a színek harmóniáját és disszharmóniáját is az Alföld világából meritettem. Úgy tudnám megfogalmazni ezt az élményt, hogy „lakodalom van az ember lelkében". A Házvégekről több tanulmányt is készítettem, azért, hogy a végső kidolgozáson a színek összhangját és dinamikáját is biztosítani tudjam. A sok-sok színkeresés végül is újszerű hangulatot kölcsönöz a képnek.

„Tájképein a dinamikus színhatások a táj szeretetét fejezik ki. A mártélyi Tisza-part és környékének festői szépsége Csikós Miklósnak is nagy élménye" — írja Szigeti János helytörténész a festőművész 1969-es önálló kiállítása elé.

— Egyre határozottabban tudatosodik bennem az az elv, hogy aki utánoz, az nem lehet igazi művész. Aki viszont önmagát adja, az többet ad az emberiségnek, mint az epigonok. Mindig is az önálló alkotások gazdagították a művészvilágot.

A művész alkotásaiban vállalja a közösséget, és alkotásaival igényt tart a közösség szeretetére és megértésére. Őszintén vallja a József Attila-i sorokat: „Hiába fürösztöd önmagadban, csak másban moshatod meg arcodat."

JURÁNYI ANNA

kiegyenlítenie.

Szünet után Héger dr. a vezetést is megszerezte együttesének. A mérkőzés folyamán két sérülés is történt. Vass (SZEOL) és Magyar T. (Dózsa) volt kénytelen idő előtt abbahagyni a játékot. A két labdarúgó vasárnapi replése így kétségessé vált.

talában
mények.
úgy vé
múlt h
után az
hatósan
hogy el
kon tör
ségek el
Az ít
rú. de
minden

Di Stefano — közelről

A labdarúgóvilág Di Stefano nevét hosszú évekig, mint kivételes képességű klasszisjátékost ismerte. Ma viszont, az 1970—71. évi spanyol bajnokságot nyert FC Valencia menedzserét ünneplik személyében.

Hogyan is indult a nagy világsztár pályafutása?

Erről vall maga Di Stefano:

— Buenos Airesben születtem 1926-ban. Eleinte kölyök-, majd iskolacsapatban játszottam. 19 éves koromban kerültem a River Plate-hoz — profiként. A riverbeni háromévi működésem során a csapat két alkalommal is nyert argentin bajnokságot, míg én két ízben lettem gólkirály. Aztán, mint afféle nyughatatlan természetű „latinnak", egyszer csak „szűk lett Argentina", és áttettem működésem színhelyét a bogotai Los Millionarios Klubhoz.

Di Stefano három és fél évet játszott a bogotai klubnál, majd 1953-ban, 27 éves korában, áthajózva a vén Európába — Spanyolországban kötött ki. A Real nem kevesebb, mint tízezer fontot fizetett a columbiai klubnak Di Stefanóért.

A Realban egészen csodálatos karriert futott be.

Játékospályafutása során a madridi klub öt alkalommal nyert BEK-et, egyszer lett az Interkontinentális Kupa győztese. Miután időközben megszerezte a spanyol állampolgárságot, 31 alkalommal szerepelt a válogatottban. Összesen 301 gólt rúgott.

Pályafutása végén újból visszatért szerencsét próbálni hazájába. A buenosi Boca Juniors klub menedzsere lett. Vezetésével a klub 1969-ben — húsz év után először — megnyerte az argentin bajnokságot.

Amikor dicsőségének csillaga újból felragyogott, Stefano ismét visszatért Spanyolországba. Horribilis összegért elvállalta az FC Valencia menedzser-edzői tisztét, és keze alatt a csapat megnyerte Spanyolország 1970—71. évi bajnokságát.

Alfredo ma 45 éves. Don Julio Miguel, a Valencia elnöke, új, két évre szóló szerződést ajánlott fel neki és egy üres blankettát tolt eléje. Az összeget töltse ki saját elképzelése szerint...

SOMOS ISTVÁN

kár a csapatokat is sújtani. Egy kérdés azonban mindvégig megválaszolatlanul maradt előttünk: nem tudjuk elképzelni, hogyan lehet majd a jövőben megakadályoznia azt, hogy valaki követ dobjon a pályára.

Ellesett n

Erős fickók. Nem fél
a bal horgot, a jobb egy
nek támadni, és tudnak
mény sportágban meged
miről is beszél két ökö
vannak. Amit elmondta
anyag. Kérem, bocsássál
érdekű magánbeszélgetés
— Már nem nekem v
gyilagosan az idősebb.
— Nem értem! — cs
Hiszen ma is győztél!
— Nem jól láttad! —
lyal a tapasztaltabb. —
tett...
— Hát nem ezt mon
kezdő.
— A ringben mindi
amennyit a szurkolók l
— S mi az, ami nem
— A szépség és a fáj
— Nem értem! Mi e
— Szép a küzdelem,
sabb vagyok. S a legna
már vesztesnek érzem
tem...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1989 DEC. 19

CSIKÓS MIKLÓS festőművész kiállítása nyílik meg Vásárhelyen, vasárnap déli 12 órakor a Tornyai Múzeum kiállítási helyiségeiben. Megnyitót Bíró József, a városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője mond.

Csikós Miklós

Magyar Hírlapkiadó
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 OKT 9

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1962 OKT 9

K

Képzőművészeink Csongrád Megyei Munkacsoportja vándorkiállítást rendezett a megye több községében. Így jutott el a kiállítás anyaga az elmúlt hónap végén Kiszomborra is. A művelődési otthonban elhelyezett műveket igen sok érdeklődő tekintette meg.

A kiállítást vásárhelyi festők műveiből rendezték meg. Legjobban Németh József, Szalay Ferenc, Füstös Zoltán, Almási Gyula Béla, Kajári Gyula, Kohán György és Csikós Miklós képei tetszettek.

A kiállítás minden bizonnyal hozzájárult annak a nemes célkitűzésnek eléréséhez, mely szerint az embereket a szép és művészi értékek megbecsülésére is nevelni kell.

Balázs Éva
Kiszombor

*

nyező falvakban is ismere
mindenhol örömmel jönne
nak művelődésükre, illetve
A tagszervezést tovább

a

mdk.

Csikós Miklos

Fanya kazlakkal c. műve a tárlaton. „Minden szín külön él"

L.F. Festményekről a Lódmezővásárhely i tárlaton

Tiszatáj. 15. évf. 12. sz 1961 december 9. l

MDK

Csikós Miklós „Jertő"

Találata nyílik meg dec. 21-én
Hódmezővásárhelyen.

—: Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 20.

Csikós Miklós

Tornyai társaság Hódmezővásárhelye

Élet és Tudomány 1985. 1. 18.

mdk.

Csikós Miklós

részt vett a kiállításon.

Dömötör János: A X. Vásártelyi Ősei Tárlat
Tiszatáj. 1963. 11. sz.

s. l.

MDK

Csikós Miklós
szerepelt atárlaton,

Dömötör János: A X. Vásárhelyi Öszi Tárlat.
Tiszatáj. 1963 10.

Csikós Miklós

Este, o.

Viharos táj, o.

12. Vásárhelyi Őszi tárlat, Teremi [illegible]

1905. okt.

MDK

Csikós Miklós

Tanya kazlakkal, of.

9. Vásárhelyi Őszi tárlat. 1962. okt. Hmvhely
Tornyai J.Muz.

MDK

Csikós Miklós

szerepelt a tárlaton.

-s -n: Gondolatok a X. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.
Csongrádmegyei Hírlap. 1968. okt. 27.

MIK

Csikós Miklós

"Nyári lakás"

-ájax -dj-: A megyei képzőművészeti kiállításról.
CSONGRÁD MEGYEI NÉPLAP. 1962. máj. 13.

MDK

Csikós Miklós

szerpelt a tárlaton.

"Ablakomból"

Lődi Ferenc: Szólni a máról. A III. Szegedi Nyári Tárlat.
DÉLMAGYARORSZÁG. 1962. jul. 28.

mák

Csikos Miklos

Tájképei- és világosendéleteivől
„életigenlés és derű" arad

Dömölör János: Tornyai utodai

Képmuvelés 1963, 4 sz 31. L

MDK

Csikós Miklós

részt vett a kiállításon.

Dömötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21.

CSIKÓS MIKLÓS

Bizonyos értelemben adott vásárhelyi létem: itt születtem, ide kötnek családi, személyi körülmények. A főiskola elvégzése után Budapestre nyertem kinevezést, mégis hazajöttem, mert idegen volt számomra a nagyvárosi környezet. Szeretem az Alföldet és az Alföldnek azt a festői ábrázolását, ahogyan az Tornyai, Koszta, Endre műveiben megjelenik.

A vásárhelyi művészet alapja, véleményem szerint, a realitás, a valósághoz való hűség. Ezen belül azonban az egyéniség érvényesülésére is széles körben van mód és lehetőség. Ezt a tárlatok formai gazdagsága és színessége igazolja.

Művészeti munkámmal csak pedagógiai munkám elvégzése után tudok foglalkozni. Minthogy pedagógiai munkám is kapcsolatos szakmai témákkal, ez nem jelent teljes elszakadást, de elsősorban csak stúdiumfeladatok megoldását teszi lehetővé.

Az alkotó munka feltételeit az állami vásárlások, illetőleg megbízások nagyobb mértéke biztosítaná az eddiginél jobban.

mötör János: Miért Vásárhely?
ongrádmegyei Hírlap.
k 1968. okt.6. 7. lap.

Csikós Miklós, textiles, 1937. végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.

33 l.

PISC. BELGRÁD
.1801.

magas, talpazata 14 cm átmérőjü,
hatkaréjos, három szélesebb, három
három szélesebb részben rocaille-kal
okk diszitésü medaillonban angyal-
sszukás, vázaidomu. Általában a
t méretnél. Kuppája kosaras. Mint
namentikával körülvett medaillonok
ata felső részén ~~ütvösjegy: egy vá-~~
~~er~~, alatta 13 sz. A keretben kivül,
ü és IK mesterjegy: Kojanitz János
. /Kőszeghy: 71 l, 476.szám/.
~~usa elveszett, anyakönyvei 1713-tól.~~

- Borovszky 37 l.

Csikós Miklós, grafikus

A TOT képzőművészeti ösztöndíjasai

A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa — a Magyar Rajzpedagógus Szövetség javaslatára — az 1979. évre *Csikós Miklós*, *Iványka László* és *Juhász Erika* rajzpedagógus művészeknek ítélte oda képzőművészeti ösztöndíját.

A TOT-ösztöndíjasok egy hónapot töltenek egy-egy mezőgazdasági termelőszövetkezetben, tanulmányozzák a dolgozók munkáját, megörökítik azt képeiken, s emellett népművelői munkát is végeznek.

9.

– A TOT képzőművészeti ösztöndíjasai

Népszabadság Bp. 1979 júl. 21.

Csikos Miklós

A Hódmezővásárhelyen él
és dolgozik a művész.

Dömötör János: A vásárhelyi találatok...
Művészet, 1978. december - 14. lap.

Csikós Miklós

Résztvesz a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Budornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965–1974.

Csikós Miklós

Az 50-es években jött össze az a gárda, amely megalapozta a vásárhelyi művészet tűzét. Kohán György, Almási Gyula, Csikós Miklós jelentette a vásárhelyi művészet egyik forrását.

Halász Miklós: Vásárhely művészete. Pesti Műsor, 1975. okt 9-15.-ig.

Csikós Miklós

a Hatvani Galériában megnyílt „Magyar tájak" c. kiállításon szerepel a vásárhelyi realizmust képviselő művész műve.

Csongrádmegyei Hírlap, 1974. nov. 28.

Csikós Miklós

Megnyílt a vásárhelyi képzőművészek kiállítása, a Somogyi Képtárban, melyen szerepelnek műrei. „Tanya boglyákkal" c. (említve)

Horányi Barna: A vásárhelyi képzőművészek kiállítása.

Somogyi Néplap, 1976. ápr. 7.

Csikós Miklós

Virágok olaj 70×100

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Csikós Miklós

Tanyaudvar olaj 61 x 92
Téglagyári lovak -"- 70 x 100

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Szept.

Csikós Miklós

a Miskolci Képtárban ma megnyílt hódmezővásárhelyi festők kiállításán művei szerepelnek.

Déli Hírlap, 1942. jan. 22.

Csikós Miklós

Az tárlaton szereplő művei:

„Házvégek," olaj, 40 x 50 cm.

„Mese illusztráció," olaj, 59 x 83 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat,

Hód mező vásárhely, 1971.

oldalszám nélkül

Csikós Miklós

Szintén Rudnay tanítványa volt. s több mint négy évtizede él és dolgozik Vásárhelyen. Műveiben részben mestere romantikus hevültsége él tovább, részben a hódtai házak és vásárhelyi utcak szinessége ragadja meg.

Dömötör János: Vásárhelyi művészet

Alföld 1971/10 ~~[illegible]~~ old. 71

Csikós Miklós

Popáry Gábor: Lány és bivaly

Művészet, 1982. szeptember

Csikós Miklós

Vásárhelyen élő, dolgozó művész

Dömötör János: Vásárhelyi művészet

Alföld 1971/10 68old

Csikós Miklós MDK

Szerepelt a Csongrád megyei rajztanár festőművészek szegedi tárlatán/Móra Ferenc Muzeum/.
"Sárvári utca"

L.F.: Pedagógus festők kiállitása.

Délmagyarország. 1962. jun. 27.

Csikós Miklós

festő és grafikus

Művészet, 1937. II. évf. 5. sz. 18. l.

Csikós Miklós gyűjteményes kiállítása (é. a.)

Csikós Miklós

festő és grafikus

Művészet, 1937. II. évf. 5. sz. 18. l.

Csikós Miklós gyűjteményes kiállítása (é. n.)

Csikós Miklós gyűjteményes kiállítása

Duna Sport Club — Budapest, 1937.

Művészet, 1937. II. évf. 5. sz. 18. l.

Csikós Miklós gyűjt. kiállítása (é. a.)

M.D.K.

Csikós Miklós, festő

„Kompozíció" c. művét, mint „lendületes, szenvedélyt hifejező alkotást" említi a lap a VI. Megyei Képzőművészeti Kiállításról írt beszámolójában.

Viharsarok, Hódmezővásárhely, 1956. jul. 22. sz.

Csikós Miklós MDK

Miklóska, paszt.p. 48x33

Tornyai János Muzeum 2o év szerzeményei

M .D.K.

Csikós Miklós festő

a Hódmezővásárhelyen létesitendő Képzőművészeti Szabadiskola tanárául javasolva.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 216.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSTANULMÁNYT II.
Bp. 1965.

M.D.K.

Csirós Miklós, festő

saprás fiúfejet ábrázoló kréta-rajzát közli a lap a hátsó borító belső oldalán.

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. máj hó,

5. sz. — old.

M.D.K.

Csikós Miklós, festő

VI. Megyei Képzőművészeti Kiállításon bemutatott „Kompozíció"-ja „nem képviseli méltóan igazi alkotó képességeit és művészi erejét."

Dömötör János

Vásárhelyi Szó, Hódmezővásárhely, 1956. aug. hó,

8. sz. 38. old.

Csikos Miklós

MOK

Résztvett a kiállításon.

"Sárvári utca"

L.F.: Rajzpedagogusok műveinek kiállítása
a Móra Ferenc Muzeumban.
TISZATÁJ. 1962. jul.

MDK

Csikós Miklós

Tanya, o.

Tisza, o.

Alkonyat, o.

Képzőm. Főisk. Ifj. körének karácsonyi kiáll. 1943.

MDK.

Csikós Miklós, disz. fest.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

MDK

Csikós Miklós festő

Szerepelt a Dél-alföldi Képző-
művészek Kiállításán, Szegeden.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi Képző-
művészek Kiállítása Szegeden.
Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember.
9. l.

MD-K

Csikós Miklós, festö

Lóvásár.	Olf.
Alföldi napszámos.	"
Önarckép.	"
Tóparti viskók.	"

Epesti Füv.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto ki.-ll.
1948.jan.3.-22. Kat.

MDK

Csikós Miklós

Tanya kazlakkal, of.

Sapkás férfi, of.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Múzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MEK

Csikós Miklós

Ságvári Endre ut, o.

1o. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

MDK.

Csikós Miklós

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

MTA.

Csikós Mihály

Kiállítási kártya

Delmagyarország 1957 jún. 20.

MDK

Csikós Miklós

Móricz Zsigmond utca, of.

Önarckép, of.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum
Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Csikós Miklós, festöm.

Tanya. Of.
Tisza. "

MKKAz OMK. Képzöm. Főisk. Ifj. Körének Karácsony kiállí. 1943. Kat.

Csikós Miklós

Gorzsai csőszház, o.

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Múz.
1967. okt.

Csikós Miklós, [festő]

. Megemlítve. Egyik vezetője volt annak a képzőművész szakkörnek, melyet Hézső Ferenc még gimnazista korában látogatott.

Laczó Katalin: Hézső Ferenc 593-595.

Tiszatáj, Szeged. 1970. június XXIV/6.

Erikó Miklós [festő]

Megemlítve.

Dömötör János: Fürtös Zoltán 796-798.

Tiszatáj, Szeged. 1970. augusztus XXIV/8.

Csikós Miklós
fiskó

Resit vett a tárlaton.

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról.
Művészet, 1972. március - 29 oldal

Csikós Miklós

Hárvégről, olaj 40×50

Meseillusztráció, olaj, 59×83

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 171.

Csikós Miklós
festő

lásd

Szabad Művészet

1952. 8. 24 378. l.

Szeleti Z.:

A Csongrád megyei
művészek kiáll

12092. — Budap

ise a székesegyházban, bemutatja István

övetségi tagok gyülekezése a *főgymnasium*
átadása a Szövetség titkáránál;
zgyülése a következő napirenddel:

megnyitó beszéde.
yvtárak Országos Tanácsa és Főfelügyelősége
tása.
vtárak Országos Tanácsa 1907. évi számadásai-
gáló kiküldése.
os inditványáról az ősnyomtatványok összeirása

ter inditványáról az ingó műemlékek védelmére

ának módositása.
vtárak Országos Tanácsának és Szövetségének

sa;

k megválasztása.
adása.

CSIKÓS MIKLÓS festő

A KGST címere

Már klasszikusnak számít a vicc, miszerint a kérdésre, hogy mi a KGST címere?, illett tudni a választ: zöld mezőben hét sovány tehén egymás tejét issza. A korabeli állapotokat meglehetősen jól jellemző vicc hátterét mintha föltámadni látnám. No nem a valahai internacionalista keretek között, hanem mindössze egy kis dunántúli bányászfaluban, amelynek életét van módom olykor tanulmányozni mostanában.

A valahai, tíz-húsz esztendeje még viszonylagos jólétet élvező falu mostanra a széthullás képét mutatja. A házépítések lelkes egykori korszaka már rég lezárult. Mára a felnőtt lakosság közel fele munkanélküli. Pedig a falu határában működő tárnát még be sem zárták, csak a távolabb lévő bányák csökkentették felére-harmadára a munkáslétszámot. No meg a téesz robbant szét és az egykoron, a bányászfeleségek foglalkoztatására nagyvállalatok által odetelepített néhány kisüzem egyikét-másikát zárták be csőd felé imbolygó gazdáik.

Sokmindent megélt már az a környék. Sokat tapasztaltak az ott lakók, hiszen bőven akad köztük a háború után mindenüktől megfosztott, a szomszéd falvakból kitelepített német éppúgy, mint Erdélyből vagy Szlovákiából kitelepített, az innen nyugatra űzött németek házait jussolt magyar. Génjeikben van hát az újrakezdésre való hajlandóság és igény. Csakhogy...

Csakhogy az itteni sovány földekből megélni aligha lehet. Hisz a Mecsek északi lejtőinek zordabb éghajlatán oly nehezen érik be bármi is. Aki állattartással próbálkozik, az a drága takarmány és energia miatt nem bírja. Maradnak hát a kisvállalkozások. Vendéglőt, butikot, kiskereskedést, cukrászdát nyit aki tud és teheti. Csak éppen vendég nincs, hát rendre befuccsolnak a boltok, kocsmák, hogy mind újabb és újabb, még bízó tulajdonosok között járjanak körbe az üzlethelyiségek. És az újabb bukások után rendre kiderül: csodák márpedig nincsenek. Egymás szegénységéből nem lehet megélni.

Hamarosan bezárják azt a tárnát is, amelyik még működik a falu határában. Hogy mi lesz velük, már nem tudják az ottlakók. Aki tud, elmegy. De hogyan hagyhatják ott egy élet munkájával épített, elértéktelenedő házaikat? És mihez kezdjenek? Nem tudják.

Tanács, tőke, beruházás, munka kellene. Az viszont nincs. És kérdés: meddig tartható fönn az állapot, hogy a falu többet fogyaszt szegénységében is, mint amennyit megtermel. Föltehetően nem sokáig.

Vajon mi lesz velük?

Szávay István

● *Szent György-napi juhászverseny*

Terelgetés – hullámvölgyben

A juhászverseny 22 fős felnőtt mezőnyében 9 erdélyi versenyző is elindult. Az ifjúságiak szakközépiskolás csoportjai az utánpótlásnevelés színvonaláról adtak képet. Az elméleti és gyakorlati próbák teljesítése alapján elmondható, az ágazat problémái nem itt keresendőek. Kereskedő, hivatali ember és juhász kötetlen beszélgetései talán oldottak valamit a még ma is széttagolt érdekviszonyokat mutató ellentéteken. A tenyészkosok árverésén nem tolongtak a vevők, s ez is az egyik látványos jele a juhászat – remélhetően csak ideiglenes – hanyatlásának.

A bográcsos pörköltfőző versenybe tizennyolcan neveztek be, s a vizsgaművek külön-külön mindenféle ízlésnek megfeleltek. A futottak még kategóriát az ismerősök, rokonok közönségdíja kárpótolta. A szakmai erőfelmérésen legjobban szereplők több tucat díjon és különdíjon osztoztak.

A látogatók zöme gyerekkel érkezett. Körükben a birkamustra mellett a vállalkozók által kínált lovaglás és kocsikázás volt a legnépszerűbb. A bátrabbak és pénzesebbek percenként száz forintért akár repülhettek is, méghozzá motorizált sárkányon.

T. SZ. I.

Fotó: Enyedi Zoltán

● *Innivaló fokozatok*

Szent Vince rendje Pusztamérgesen

A homoki borok, s ezen belül a csongrádi és pusztamérgesi tájkörzet jó hírnevének erősítését, a kulturált borfogyasztás népszerűsítését szem előtt tartó Szent Vince Borrend szombaton Pusztamérgesen borünnepet rendezett. A fő napirend ugyan a megyei borverseny eredményhirdetése volt, de a programot sikerült az egész községet megmozgató eseménnyé tenni.

Az önkormányzat és a borrend meghívottjai között igen sok külföldi is akadt, kínaiból például egész csokorra való. Pusztamérges most kóstolgatja a falusi turizmust, s mindent megtett, hogy aki ittjárt, visszatérjen. A pincelátogatás, a díjnyertes borok bemutatója, a nyugdíjasok dalműsora, fiatal színjátszók vidám darabja, a Noé férfikar bemutatkozása, tombola, hajnalig tartó bál, no meg a borokat alapozó pörkölt és a háznál sütött pogácsák is e nemes célt szolgálták.

A megyei borversenyen a fehér borok kategóriájában Arany fokozatot kapott a Délalföldi Pincegazdaság balotaszállási pincészetének olaszrizlingje és szegedi muskotályosa. A pusztamérgesi Berla Kft szintén olaszrizlingjével remekelt. A mérgesi bor hírnevét Farkas István rajnai rizlingje, valamint a Rizling Szövetkezet Shardonéja öregbítette. A hódmezővásárhelyi Sóshalmi Bor Kft. zöldveltelinijét is arannyal díjazták.

A vörös borok aranyai Csongrádra kerültek. Négy díj a pincegazdaságé, egy a bokrosi Kossuth Szövetkezeté és egy Siha László termelőé. Az ezüst fokozat díjazott nedüi szintén zömmel az előbb említett pincékből kerültek ki, de rajtuk kívül a pusztamérgesi Szekeres Antal, a mórahalmi Homokkultúra Szövetkezet, a csongrádi Kelemen Ferenc, Grósz Jenő, Herczeg Zoltán, Kelemen Kata és Klucsai Imre borai is szerepelnek a sorban. A bronz fokozatnál is felbukkannak újabb nevek. Így Gyuris Szilveszter Szegedről, Szanka János Rúzsáról, Farkas Gábor Pusztamérgesről és Kátai László Csongrádról.

T. SZ. I.

Antall szerint: nincs alternatívájuk

A szóvivő újabb részleteket közölt Antall József miniszterelnök-pártelnök délelőtt elmondott köszöntő beszédéből. A politikus az országos választmány felelősségével kapcsolatban kifejtette: ez az MDF legfőbb döntéshozó testülete, és mint ilyen, nemcsak a párt, hanem az egész ország sorsáért is felelős. Antall József rámutatott: az MDF belső vitái ellenére is egységes. Szólt arról is, hogy megítélése szerint pártjának nincs kormányzati alternatívája, és csak belső vitákkal lehet meggyengíteni. Az elkövetkezendő időszakban kulcsszó a nyitás – mondta Antall József –, ami azt jelenti, hogy a párt minden tisztességes, köztiszteletnek örvendő embert meg kíván nyerni. A pártelnök híreszteléseket cáfolva hangsúlyozta: az MDF ragaszkodik ahhoz, hogy az alkotmánynak megfelelően 1994-ben legyenek választások. Mint a sajtótájékoztató során a kérdések nyomán kiderült: Antall József sajnálkozását fejezte ki azért, mert a Magyar Út Körök nem felelt meg annak a korábbi várakozásnak, hogy a pártszerű működés nyűgjeit nem vállaló, de mozgalomként szívesen munkálkodó társadalmi rétegek gyűjtőbázisa legyen.

Az országos választmány szombati ülésén meghallgatta Szabó Tamás kampányfőnök beszámolóját a választási előkészületekről. A politikus kifejtette: az 1994-es választások abból a szempontból példa értékűek lesznek, hogy a magyar történelemben ritkán előzött meg demokratikus választásokat négy demokratikus év. Szabó Tamás szerint a társadalomnak meg kell tudnia, hogy az MDF alkalmas az ország előtt álló feladatok elvégzésére.

Ezt követően a testület politikai közleményt fogadott el. A dokumentum leszögezi: a fórum helyi, területi és országos vezető testületeiben annak a tettre kész, mérsékelt, nyugodt politizálásnak a hívei kaptak bizalmat, amelynek szellemét és programját a VI. országos gyűlés határozatai fogalmazták meg. Az újonnan megválasztott választmány kinyilvánította elkötelezettségét az MDF-et létrejötte óta jellemző értékek mellett. A testület szerint pártjuk a következő választásokon csak úgy érhet el sikert, ha – mint a dokumentum fogalmaz – a kormányzati gyakorlatiasságot egyeztetni tudja a nemzet egyetemes és történelmi távlatú érdekeivel. A választmány különös jelentőséget tulajdonít annak is, hogy „Magyarország veszélyeztetett helyzetében megőrizze a térségben kivételesnek tekinthető stabilitását".

Az országos választmány következő ülését június 5-én és 6-án tartja meg, és ennek feladata az országos gyűlés utáni időszak politikai fejleményeinek elemző értékelése, valamint az elemzés tanulságaira építő cselekvési program kidolgozása – hangzik a politikai közlemény.

Egyszerre két igazgatót választottak Szentesen

(Folytatás az 1. oldalról.)

Simon Tamásné képviselő megkérdezte: bejárnak-e még olyan újságírók a rendőrségre, akik ellenszolgáltatást nyújtanak a jó sztorikért, másfelől, sikerült-e tisztázni, hogy kik opták el a számítógépek tartozékait a polgármesteri hivatalból? Cseuz László képviselő az iránt érdeklődött, hogy miben nyilvánul meg Szentesen a vállalkozók agresszivitása? A rendőrkapitány azt válaszolta, hogy nem volt és nem is lesz olyan típusú kapcsolat az újságírók és a rendőrség között, mire a képviselőasszony utalt. A számítógépes tolvajoknak még nem akadtak nyomára. Közismert, hogy az egyik szentesi üzlettulajdonos szétverte konkurenstársának kirakatait annak helyiségében. Elhangzott még olyan vélemény a testületi ülésen, hogy nagy veszélyforrást jelentenek a közlekedésben a kivilágítatlan kerékpárok. Előkészületek vannak Szentesen a helybeli polgárőrség megalakítására.

Állást foglalt a testület a vízmű vállalat vagyonmegosztási kérdésében a törvényesség és a város érdekeinek alapján. Következett – a pályázatok figyelembe vételével – a művelődési és kulturális intézmények igazgatóinak kinevezése. Felmerült a javaslat, hogy külön szavazzanak a fizetésekről és a személyekről, és ezt nem fogadták el. Simon Tamásné felhívta a figyelmet arra, hogy különbséget kell tenni alapfizetés, valamint a vezetői pótlék között. Mire – más megjegyzésre is utalva – Cseuz László kikérte magának a kioktató hangot! Többen szóltak arról – név megemlítése nélkül –, hogy a könyvtárban nyíltan és közvetve, hangulatkeltés folyt a régi igazgató ellen, aki egyébként nem is adta be pályázatát. Ennek okáról a jelenlévő Majtényiné Túri Katalin nem nyilatkozott, Szirbik Imre képviselő felkérésére sem.

Tartózkodással együtt, de döntő többséggel megszavazták a művelődési központ élére Kruzslicz Pált, 47 ezer 800 forint bruttó havi fizetéssel, aki korábban is igazgatója volt az intézménynek. Ugyancsak öteszendős időtartamra megbízták a városi könyvtár vezetésével Fülöpné Varjasi Juditot 33 ezer 450 forint bruttó fizetéssel. Jegyzőkönyvileg elismerték Majtényiné Túri Katalin eddigi munkáját. Jóváhagyták, hogy a város egyetlen mozija ezután az Őze Lajos Filmszínház nevet viselje. Elfogadták a közgazdasági osztály pénzügyi kezdeményezését a város elektromos közvilágításának korszerűsítésére.

SZABÓ RÓBERT

Fotó: Révész Róbert

Emlékkiállítás a Tornyaiban

Tegnap délben Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban Szuromi Pál művészettörténész nyitotta meg Csikós Miklós vásárhelyi festőművész emlékkiállítását. A mester, aki ebben az évben lenne nyolcvanéves, festményei Tornyai és a kortárs piktúra közötti láncszemet alkotják. Expresszivitás, vérbő kolorizmus és szenvedélyes emberábrázolás jellemzi Csikós Miklós művészetét. Ő az az ember, mondta Szuromi Pál, aki soha nem hódolt be a divatoknak. A mélységes csend, a misztikus fénysugarak, a titokzatos hangulatú utcák kutatója és ábrázolója, Tornyai és Rudnay szellemiségének hordozója huszonhárom évesen mutatkozott be Budapesten egy önálló kiállítással. De csak huszonkilenc évesen kezdte el a Képzőművészeti Főiskolát. Színeivel örömről és veszélyről szól, s vallja, hogy az ember nem lehet meg biztonságos gyökerek nélkül.

SZ. C. SZ.

Mártélyi tanyák

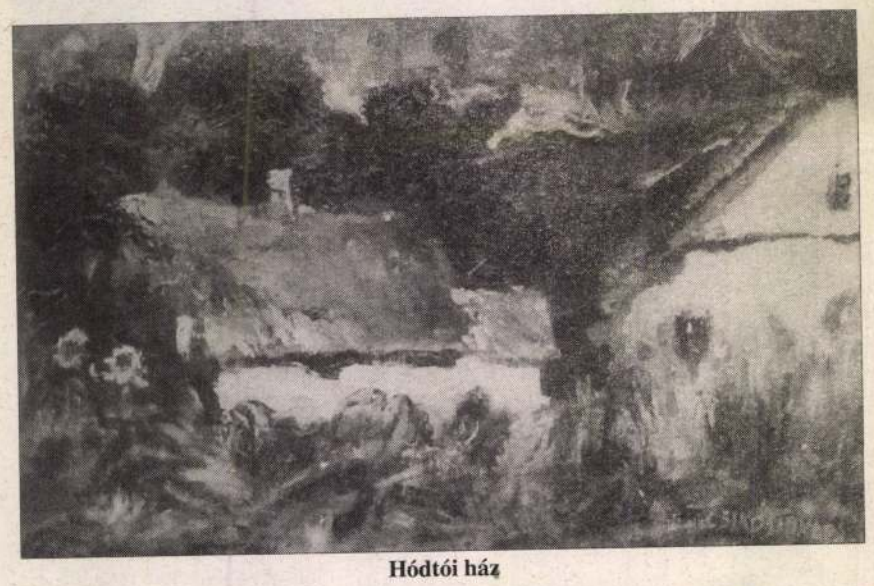

Hódtói ház

Önarckép

● Petíció az import ellen
● Kertészek érdekvédelmi szövetsége

Öt perc a miniszterrel a Parlament mosdójában

Szombaton a késő éjszakai órákban Csanyteleken új érdekvédelmi szervezett született, melyet az kényszerített ki, hogy mind a virágkertészek, mind a zöldségesek, sőt az állattenyésztéssel vagy más mezőgazdasági termeléssel foglalkozók kiszorulnak a hazai piacról is, költségeik pedig oly mértékben emelkednek, hogy a nyomott árakban azokat nem tudják érvényesíteni. A megye jónéhány településéről, sőt Pestről is érkeztek az összejövetelre.

A Mezőgazdasági Vállalkozók és Gazdálkodók Érdekvédelmi Szervezete Balástyai székhellyel lesz a cégbíróságon bejegyeztetve. (Többen azt akarták, hogy Csanyteleken legyen a központja, de belátták, se telefon, se megfelelő hely nincs erre ebben a községben.) A szervezet elnökévé választották Grecsó Lajost (Csanytelek); alelnökök lettek: Vidáné Csontos Éva (Csanytelek) virágkerész, Bozó László (Tömörkény) zöldségtermelő és Egri József (Balástya) agrármérnök-farmergazda. Főtitkár pedig ideiglenesen Becsey László (Balástya) kertész.

Az alakuló összejövetelen ismertették, hogy öten – Becsey László, Tóth Margit, Vidáné Csontos Éva, Balázs Ferenc és Grecsó Lajos – elhatározták, petíciót nyújtanak be a Vám- és Pénzügyőrség országos parancsnokához, Szabó János földművelési miniszterhez, az APEH országos központjához, melyben tiltakoznak a vágott virág importja ellen, a termelési költségek, főleg az energiaárak drasztikus emelkedése miatt. Megfogalmazták: ha a kormány nem támogatja a termelőket, akkor legalább a kedvezőtlen importot szüntesse meg, megfelelő vámmal védje a hazai termelőket.

Részletesen elmondták: sehol nem örültek nekik. Szabó János öt percet szánt rájuk a Parlament egyik mosdójában, a vámosok, pontosabban az országos parancsnok személyi titkára petíciójukat gyerekesnek minősítette, s csak dr. Eke Károly közbenjárásával fogadta őket a helyettesparancsnok. Érdemi választ sehonnan sem kaptak. Arra sem, hogy a behozott áruk bontásakor (egyik kérésük ez) képviselőjük jelen lehet-e.

Az utolsó órában, mint mondották, össze kell fogniok, mert különben a virág- és zöldségpiac, a mezőgazdaság belföldi piaca is külföldi kézbe kerül és nem lesz szükség a magyar termelőkre.

Hosszú, tépelődő vita után szombaton mintegy százan kérték felvételüket az érdekvédelmi szervezetbe. Közülük mindössze huszan csanyteleki-ek, pedig ennél jóval többen vannak, akiknek ugyancsak érdekük lenne az összefogás. Az egyik szervező (T. M.) ezért így fakadt ki: „Szégyellem, hogy csanyteleki vagyok!"

Talán változik majd ez a kép. Egy bizonyos, igen elszántak a termelők. Mivel rájöttek, saját bőrükön érzik: sem a kormány, sem a pártok igazán nem védik a termelők érdekeit, ezért döntöttek úgy, megvédik önmagukat.

Hogyan? Ez a kérdés. A megakult vezetőség nagy leckéje: a mai gazdasági és politikai viszonyok között milyen eszközökkel és módszerekkel tud import, áremelés, adóprés ellen hathatós gyógyszert lelni. Mert előbb vagy utóbb belátják: a petició, a tiltakozás önmagában kevés. Ha jól szövetkeznek, az már valami!

BÁLINT GYULA GYÖRGY

Mit ordibál?!

Nem akarom nagyon dicsérni kollégám csotrogány autóját, de minket nem fenyegetett az a veszedelem, ami valósággal rázúdult a mellettünk lévő sávon Szegedre érkező osztrák autósra. Mint az égből potyogó cigánygyerekek, úgy estek hárman egyszerre kocsijának szélvédőjére és oldalsó ablakaira. Egyikük fújta a lemosót, a másikuk már húzta volna le az üvegről a gumileházóval, az osztráknak ideje is alig maradt, hogy elhárítsa őket. Könnyen rámondjuk, hogy smucig volt, sajnálja rá a borravalót, de az is lehet, csak egyszerűen nem szereti, ha mások csutakolják. Mondta is a maga nyelvén, hogy nem kéri, de a mi gyerekeink vagy nem értették, vagy erősebb volt bennük a buzgalom, mint kellett volna. Sehogy nem akarták a magyar utak himporával elengedni. Sietniük kell, mindjárt zöldre vált a piros!

Kénytelen volt erősebbre fogni anyanyelvi szavát a nyájas idegen, amire a három legényke mosolygós igyekezete minden átmenet nélkül akkora trágárságra fakult, majdnem-majdnem belobbant tőle az autó. Az ilyen fordulatoknak kottája is van és színjátéka is, sajnos, egyikkel se szolgálhatok. A sajátos dialektus ismert fordulatait sokdecibeles változatban három oldalról öntötték egyszerre az autósra: Jól van, na! Mit ordibál!? Taglejtések is kísérték a hirtelen változást, de a csöndes öregúr nem háborgott vissza. Bekapcsolta ablaktörlő borotváját, hogy láthassa, mikor vált a lámpa.

H. D.

Tápé fényes aranya

Egyelőre nincsen ember Tápé széles határában, aki meg tudná mondani, hányadik aranyát nyerte el a népi együttes a nádudvari minősítő bemutatón a hét végén. Eddig akárhányszor indultak hívságos vetélkedőn, mindig ilyet kaptak. Szólt ez az elismerés az ősi falunak, megőrzött és szépen tálalt hagyományának, és eddig mindig szólt kitűnő vezetőjének, Török Józsefnek is. Csakhogy Jóska bácsi időközben elment, túlvilági együttesként verbuválni össze a Tápéról elszármazottakat. Azóta már biztosan a Szikra Sanyi bácsinak nevezett Tölgyesi Sándor is neki brummogtatja a köcsögdudáját...

Fokozta az előzetes izgalmakat, hogy Török Józsefné hat hétig külföldön volt, és amikor hazatért, akkor tudta meg, hogy a művelődési ház igazgatója benevezte az együttest a hagyományos vetélkedőre. Igaz, a Török Pistáék – nem rokonság! – szépen készülgettek, de az is vele jár, ha más veszi át a dirigálás jogát, hogy azt mondják a tápai népek: tudjuk mi ezt – és otthon maradnak. Van új vezetőjük is, a Patyi Zoltán, de ő se tudta beléjük költöztetni a téthez méretezett izgalmakat. Úgy álltak dobogóra, hogy lesz, ami lesz, ha már itt vagyunk, ne fussunk haza.

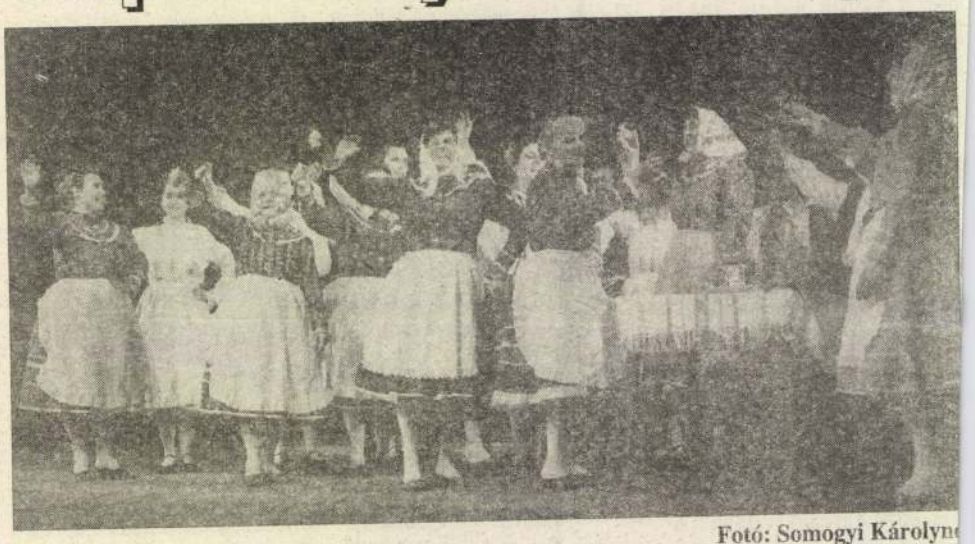

Fotó: Somogyi Károlyn

Szombaton délután elsőként adták elő műsorukat, és megilletődve hallgatták a zsűri döntését. Ahogy az iskolában van a csillagos ötös, azoknak, akik a kiválóknál is kiválóbbak, ugyanúgy lett itt is az aranyat is megelőző Fényes arany. Jeles napok címmel adták elő műsorukat, az Újév, a Vízkereszt és a Farsang alcímekkel, annyi volt csak a zsűri kérése, inkább Téli ünnepkörre változtassák át, mert jeles napok később is vannak. Kiemelték az értékelők, hogy értékes és jól földolgozott, hagyományhoz kötődő anyaggal léptek föl most is. Furulyás Gyurka bácsinak (Kónya Györgynek) külön köszöntés is kijárt, az énekeseknek is, a citerazenekarnak is, és a farsangolást könnyű tánccal záróknak is. Fénylő aranyat kapott még a taktaharkányi férfikórus – egyet len nő van az együttesben, a ve zető, az is apáca – a tarpai férfi kórus, és a hévízgyörki asz szonykórus. Meg kellett teh várniuk az esti gálát is, ah majdnem teljes műsorukat me kellett ismételniök.

Szerényen mi csak enny tehetünk hozzá: ehhez vagyu szokva. És gratulálunk.

HORVÁTH DEZSŐ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 — 1

Valóság

Csikós Miklós

1021

CSIKÓS MIKLÓS: HÓDTÓI ALKONY (OLAJ)

De azt a világért sem engedhette a derék após; a kocsiban különben is csak három személynek jutott hely: az apának, a leánynak és a nagynénének.

Megnyugodott tehát, amin változtatni nem lehet s meglehetős rózsás hangulatban ért vendéglői szállására, hol rögtön az íróasztalhoz ült s levelet írt a tekintetes principális úrnak, még pedig a következő hangon:

Kedves barátom Bárándy!

Ma találkoztam a kancellár, gr. Kamuthy Antal ő nagyméltóságával s amint meglátott, azonnal megkérte kezemet Wolfram Vilma kisasszony számára. Délután meg is esküdtünk. Feleségem egy bájos angyal. Hozománya mintegy két millió forint. Kedves Bárándy, ön belátható e szerint, hogy köztünk minden eddigi viszony megszűnt, ügyeivel nem foglalkozhatom, jóakaratom és jóindulatomról azonban biztosíthatom.
Fogadja üdvözletemet kedvesem!

Lupcsek Gábor

U.i. Azt a kis lányt, no tudja melyiket, most már teljesen önnek hagyom.

III. Házasság spekulációból.

Tekintetes Bárándy úr nagyot nevetett ennek a hóbortos levélnek, de mivelhogy egyszerre jött meg a levéllel a bécsi „Presse" is s abban az esküvő megvolt a „Hymen-hírek" között említve, mindössze a fejét csóválta meg, azután bekiáltotta a Kata szakácsnét, és megparancsolta, hogy fogasson be, mert megint át kell mennie Bogárhátra. Most az egy-

Bárándy is elhalványodott. Ő is emlékezett a számra: 78,888. A négy nyolcasra a hetes után.

Igen, ez a szám csinálta a főnyereményt. S a főnyeremény százezer forint. S azt a sorsjegyet ő a Katának ajándékozta!

Az ördög menjen most már Bogárhátra! Ezt el kell igazítani valahogy, el kell igazítani minden áron.

Százezer forint nagy falat, azt nem szabad kiereszteni a markából. Százezer forint egy dominium, kastélyt, úri birtokot vehet rajta s négyesben járhat mint a Bogáthy grófok.

Nem hallgatta a gratulációkat, talpa alatt égett a föld s visszaküldvén a kocsit, sietős léptekkel ment haza.

Nagy lihegve nyitott be a konyhába. Nem bírta megtartani prókátori hidegvérűségét. egy percig sem tudott várni.

– Kata, jöjjön be a szobámba.

Szíve hevesen dobogott, arca most ki volt gyúlva s midőn a belépő Katit megnézte, először életében jött rá, hogy miért ne lehetne ezt a vén lányt feleségül venni? Hiszen nem is olyan nagyon rút.

Ajkain lebegett már a szó, hogy: „Kati te százezer forintot nyertél, gyere velem a paphoz; tekintetes asszony lesz belőled."

Ebben a pillanatban szerencsére egy tükörbe talált pillantani a fiskális úr, mely látományra kedvetlen grimaszt csinált s nagy újját homlokára illesztvén azt dörmögte:

– Ki tudja, hátha . . . Csak módjával. Legyen helyén az eszed Bárándy, ne-

szor
utá

–
fele
nem
tes
lány

A
tán
mégis okos ember vagy, hogy nem mondtad meg neki a főnyereményt. Mert a vén kecske szerelmes, s könnyen a faképnél maradhattál volna. Legkönnyebb dolog a világon biztosra utazni.

– Arról a korhelyről ne is beszélj. Az nem érdemel meg egy olyan tisztességes és csinos személyt mint te.
Kati elpirult.

– Ugyan menjen tens uram, ne bolondozzon! A gyúró-deszkán hagytam a tésztát, még belepiszmog a macska.

– Ülj le Kati! Az ördög vigye most a reszelt tésztát. Nagyon fontos dolgot akarok neked mondani.

– Hadd hallom.

– Nem vagyok barátja a sok szónak Kati. Sok beszédnek sok az alja. Azért hát azt mondom röviden, hogy én téged feleségül veszlek.

– Mondom már, hogy ne csúfolkodjék velem a tens úr. Sok a dolgom odakünn. Aztán meg nincs ma április elseje.

– Becsületemre mondom Kati, én szeretlek téged, az első perctől, a mióta láttalak. Egy darabig küzködtem magamban, ⟨az az egy darabig körülbelül huszonöt esztendő volt⟩ tudod, a társadalmi állás s több efféle . . . de most belátom, hogy nem élhetek nálad nélkül.

Csikós Miklós

c. a.:

CSIKÓS MIKLÓS. A fiatal művész, *Domanovszky* Endre és *Tornyai* János tanitványa a Duna Sport Club helyiségében rendezte első gyűjteményes kiállítását. Mint majd minden fiatalnál az anyag változatos: rajzok, olajfestésü tájképek és freskó-, valamint gobelintervekből adódik *Csikós* Miklós tárlata, amelyről szivesen állapitjuk meg, hogy tudás és jóakarat jellemzi szárnybontogatását. Egy-egy grafikája és a Tiszavidék hangúlatát tükröztető tájképe befejezett művek. Kissé iskolás izü, de finom izlést eláruló kompozíciókat látunk magyaros motivumu gobelin-terveiben. A színfraktúrája azonban még sok ponton határozatlan és ami még károsabb — túlkomor. *Csikós* Miklóst mégis szeretettel kell fogadnunk, mint egy nagy igéretet, mert fejlődésében nem szabad kételkednünk. Sajtója nem volt, de talán enélkül is megvívja az ő harcát, mely egyelőre a művészi keresés labirintusában nagy erőfeszítésekre van ítélve. A Magyar Irók, Művészek és Műpártolók erre a jeles tagjára érdemes felfigyelni. *e. á.*

Művészet 1937. 5 sz. 18

18. l

E F 4 2 2 — 4 2, 4 2 2 — 4 3

I INTÉZET

RT

RZSÉBET KÖRÚT 5

G I R T B U D A P E S T

Arnold (Athenaeum)

M.D.K.

Csikós Miklós, festő

„Hódmezővásárhely életének falusi mozzanatait irodalmiasan, naplószerűen ábrázolja ..."

SZ.Kürti Katalin: Vásárhelyi tárlat 1968 - Debrecenben

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 7. sz. 67. old.

M.D.K.

Csikós Miklós, festő

"Parasztx fej tanúlmány" rajz. Fekete repr. 77.o.

Ez a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi müvésztelepen dolgozó müvészek 1957-ben készült vázlataiból.

Almási Gyula Béla, Szabó Endre: Vásárhelyi Vázlatkönyv 1957. TIT Csongrádmegyei Szervezets megbizásából Gondolat kiadó. Bp. 1958

M.D.K.

Csikós Miklós, festő

"Gyerek fej", fajz. Fekete repr. 45.o.

Ez a könyv 1958-ban készült a vásárhelyi művésztelepen dolgozó művészek 1957-ben készült vázlataiból.

Almási Gyula Béla, Szabó Endre: Vásárhelyi Vázlatkönyv. 1957. TIT. Csongrádmegyei Szervezete megbízásából Gondolat kiadó. Bp. 1958

Csikós Miklós

festő

M.D.f.

A megujhódott Alföldet
ábrázolta képein.

Szilasi Zoltán: Képzőművészeti napok Szegeden
Művészet, 1961. október – 44 l.

MD4

Csikós Miklós [festőművész]

festménye a Szántó Kovács János elfogatása c. kompozícióból repr.
(Szöveg a címlap visszáján.)

Tiszatáj, Szeged, 1956. febr. X. éef. 1. sz.
(címlap és a címlap visszája.)

Csikós Miklós: „Tanulmányfej"

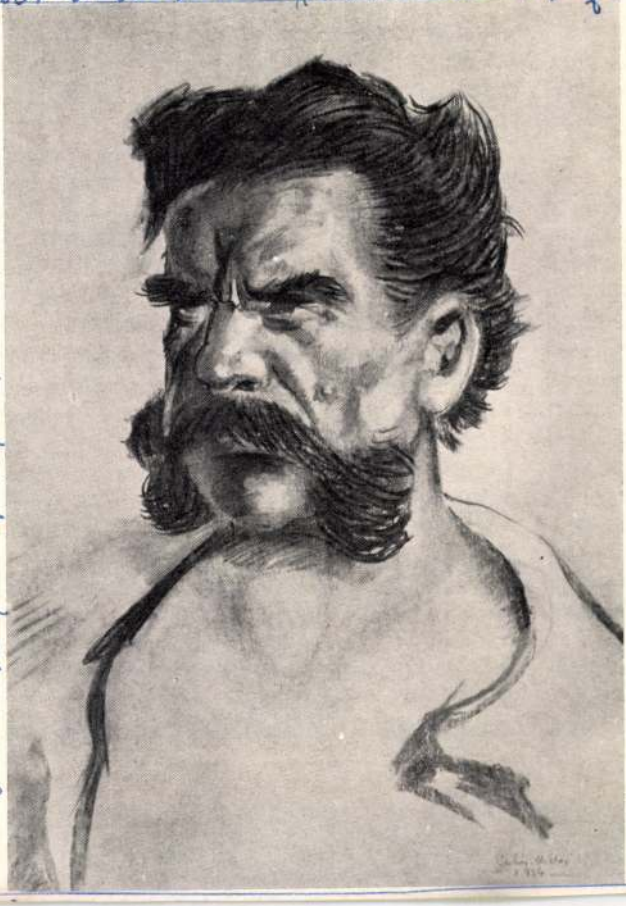

Műcsarnok, Budapest, 1974. 3.

gzés – ez
polandó –
z út, ame-
a kiállítás
nezővásár-

yi, a város
k elfogult,
olni, hogy
életekben.
et nagyon
nányköve-
itt vannak
nek pesti
yar festői
a magyar
nek nincs
i fogalom-
s a mi táj-
különbség,
el lehetne
művészek is
országban
os rangra
felesleges

kategória. Lassan csak az tud érvényesülni, aki eligazodik a sok *mit nem szabad* között, s az olyan feltétlenül középszerű. Aki áttöri a falakat, azt kirekesztik, mert ellentmondásosnak találják. Okait így látom:

A kategóriákban való megismerés a polgári szemlélettel betört mindenüvé. Jó is az a hétköznapi eligazodáskor, de egy fogalom mindig merev; a bonyolult dolgokban azonnal ellentmondásokhoz vezet. A művészet olyan közlési forma, amely többek között a lét fogalmi ellentmondásait tudja kisütni, elhagyva a fogalmakat. A gyakorlatiasság, amely most már rőffel mérné a végtelent is, nem tud mit kezdeni a bonyolult dolgokkal. A szellemi értékeknek kevés a gyakorlati haszna, így elfogytak a műbarátok, a művészek és az emberek magukra maradtak. A társadalmak a művészet lényegét, célját nem értve a múlt érthetetlen, felesleges, de legalábbis megreformálandó örökségének tekintik, és megpróbálják a képükre formálni. Most már minden hat a művészetre – csak a művészet nem, hisz a múlt elvetendő, s lassacskán a szakmát is elfelejtjük. A közönséget nem elégítik ki a mindennap változó, okosan magyarázható

Csikos Miklós
festő

Már tölb évtizede dolgozik
Hódmezővásárhelyen a
művész.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a képzőművészek
Művészet, 1974. március - 43 oldal.

magyar

Csikós Miklós festő

Koldusok, cerwaraj

Repr.

Nagyjmagy 85. tábla

Mint. 100 év tabla és fest

1941

Csikós Miklós

festő

1934–1934

Iparm Isk Évk.

1930–1934 45 1

Sz. 1913 máj. 11. Hódmezővásárhely

Sándor Béla

(Hódmezővásárhely rendezett)

1952. a II. Csongrádmegyei képzőmův. kiállításon Magasépítő szthanovista c. festményével szerepelt.

Ugyanez évben a Tiszai Dáj-pályazatat hódmezővásárhelyi kiállításon a Gyapotgyűjtést ábrázoló Fehér arany c. képével díjat nyert.

Szen a kárlóton volt kiállítva Kövezőbágád a Ludvári Öntöző mű nevelőtt, melyet a kritika dicsereffel [illegible]

T-fibula Tv. 67.

Csikós Miklós

CSIKÓS MIKLÓS gyűjteményes kiállítása december 19-én nyílik meg a Duna S. C. helyiségeiben.

Művészet 1936

3-4. sz.

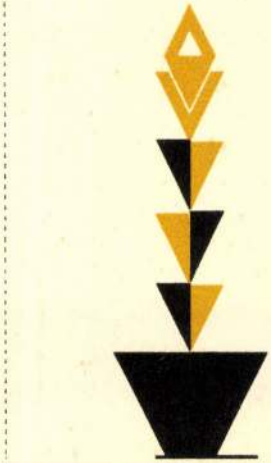

EZE
ELS
LU
M
BUD
IV, M
TEL
J. 3

Tervezte Horváth

Csikós Miklós

Hódmezővásárhely

36, 40 n.
festő

Kaszások, of
Kukoricatörés, of.

Szeged 1938/b.

39

3040

Kifizettetett VII 91

hó ... án. / én.

adalon

Általános észrevételek:

Az ürlapnak vastagon bekeritett része a vasut, a többi része a feladó által töltendő ki. (Lásd még az 1. sz. jegyzetet is.)

Az átmeneti bélyegzők sorrendjük szerint a fuvarlevél ezen oldalának hátuljára nyomandók.

Csíkós Miklós

hódmezővásárhelyi festő

lásd

Szabad Művészet

1952. 11. A. 557. l.

Szegi P.

„Dunántúli táj" és „Tiszatáj"

tatnelyt a román stylus jaaki ana
a szt. István kori építészetet il
festészetnek és a románkori szobr
magyarázó vonatkozásai, Weber Xave
Szoldatits, Orlay, Borsos stb. stb.

Iolan-György!

Dr. Kammerer

A legősibb magyar város multja és jelene tárul fel a hódmezővásárhelyi sajtókiállításon

Ahol harminc nyomda működött és százötven fajta ujság jelent meg

Hódmezővásárhely, okt. 2.
(Az Esti Ujság kiküldött munkatársától.)

A könyvnyomtatás feltalálásának ötszázadik évfordulója alkalmából Hódmezővásárhelyen nivós és kulturális szempontból is jelentős

sajtókiállítást rendeztek.

Csokán Pál tanító évtizedek fáradhatatlan munkásságával közel *egy évszázadra visszamenően összegyüjtött mindennemü nyomtatványból*, mint saját tulajdonából, olyan páratlan érdekességü tárlatot mutatott be, amely *ennek a legősibb magyar városnak vonzó fultját, jellegzetes jelenét és tudományos keresztmetszetét hüen tükrözi vissza.* A Fekete Sas hatalmas dísztermében tarkaszinü képet nyujt az a megszámlálhatatlan sajtótermék, amely Hódmezővásárhely távolba nyujtózkodó évtizedeinek lelkét, szellemvilágát őrzi. 1869-ben telepedett le Hódmezővásárhelyen *Wodianer* nyomdászmester, azóta

összesen harmicháromnyomda működött itt, megjelent százötfajta ujság, tízezernyi plakát, színlap, füzet, könyv és más nyomtatvány.

De ott látjuk a város szülöttjeinek: íróknak, költőknek, festőknek, szobrászoknak, grafikusoknak müveit is és igy valóban *a város története pereg le előttünk* az elfakult sorok és képzőművészeti remekek rengetegében.

Kossuth Lajos díszpolgársága

A sajtókiállitás első csoportja a politika világából kerül ki. Az öles kortesplakátok közt feltünik *Vadnay* Andoré, aki szabadelvü párti jelöltséget vállalt ugyan, de ennek ellenére

Istóczyval és Verhovayval együtt elsőnek ismerte fel a „zsidó térhódítás veszedelmét".

Majd tájékoztatást kapunk a lenagyobbszabásu agrárszocialista zendülésről, amelyet *Szántó Kovács* János parasztvezér szitott. Megostromolták a városházát és fel akarták gyujtani.

Rátalálunk *Kossuth* Lajosnak egy sokszorositott szózatára, amelyet

turini számüzetéséből 1881 februárjában irt „Vásárhely népéhez",

amely első díszpolgárává választotta, *noha az akkori osztrák törvény megfosztotta őt magyar állampolgárságától is.*

— *Legyenek áldottak,* — irta Kossuth, — *a vigasztalás napsugaráért, amelyet életem bús alkonyára deritettek... Mondhatatlanul jól esik lelkemnek tudni, hogy van Magyarországon ötvenegyezer olyan magyar, kiket a kitagadó törvény dacára jogom van polgártársaimnak szólitani...*

Egy viharos választás előtt, 1884-ben *Abray* Károly, a népszerü költő-polgármester hirlapi nyilatkozata arról tanuskodik, hogy valóban senki sem próféta saját hazájában.

— Megfenyegettek, — mondta a polgármesterjelölt, — ha polgármester akarok lenni, örök bosszujukat el nem kerülhetem, ott ütnek agyon, ahol találnak, azzal, amivel tudnak. . .

Huszonöt krajcárért kétkilométeres ének

Ennek ellenére *megválasztották és vállukon vittek fel a hivatalába.* Ugyancsak egykorú röpcédulák tanuskodtak arról, hogy a vásárhelyiek

Kossuth Lajost és Jókai Mórt megtisztelték képviselői mandátummal.

Endrey Gyula, a jelenlegi polgármester édesapja tizennyolc évig, *Kun* Béla főszerkesztő huszonkilenc évig, *Bethlen* István gróf pedig — még miniszterelnöksége előtti időben — egy évig képviselője volt Hódmezővásárhelynek. Színes plakátok és szatirikus kortesnóták tömege bizonyitja a késhegyig menő választási háboruskodást.

Száztizesztendős fakó színlap örökiti meg *Szerdahelyi* Józsefnek első drámai szerepelését. Ő volt a magyar nyelvü színészet hőskorának egyik úttörője s innen indult el rögös pályájára. *Abray* Károly polgármester megválasztásakor, 1877 január elsején diszelőadást tartottak a Fekete Sasban. A színlapon az alábbi szöveg ékeskedik:

„A Várady Ferenc igazgatása alatt működő Szini Társaság adja elő az uj polgármester ur tiszteletére Jókai Mórnak Zrinyi Miklós esküvője cimü darabját."

Nemzeti színészet volt akkor a neve a társulatnak és

arany betüvel nyomatták ki a fehérselyem színlapot.

Jászay Mari 1898 augusztus 1-én lépett fel a Tolonc-ban, majd a későbbi korszak színlapjairól olvassuk le *Vendrey* „Tata", *Hegedüs* Gyula, *Góth* Sándor, *Kertész* Ella, *Tolnay* Andor neveit. *Páger* Antal a Cirano de Bergerac-ban és a Limonádé ezredes-ben aratta első sikereit, *Dayka Margit pedig Erdélyből jövet ugyancsak szerepelt Hódmezővásárhelyen* a „Borcsa Amerikában" és „A legkisebbik Horváth-lány"-ban.

Régi gyürött színlapok tanusitják, hogy **Környey Béla mint „kórista" járult hozzá az előadások sikeréhez.**

Bakó László, a nagy tragikus színész a kilencvenes években mint stipendista diák

huszonöt krajcárért végigénekli a halottat két kilométeren keresztül, a városházától a temetőig"

— hirdette egy ujsághir.

A képzőművészet mesterei

Régi rajzok, karikatúrák és festmények bizonyságai annak, hogy

ez a város szinte ontotta a képzőművészet nagymestereit.

Tornyay János zsánerképei (A csizmahúzás, Juss, Délibáb), *Endre* Béla lehelletfinom tájképei, *Rudnay* Gyula robusztus, őserejü alkotásai, amelyek eredetijei az olasz és a belga királyi palotákban diszlenek, *Barkász* Lajos portréi, vitéz *Darvassy* István (Horthy Miklós és Károly király), *Csikós* Miklós, *Kurucz* Dezső és *Kohán* György müvei valóban művészi tökélyre emelt alkotások. A szobrászok közül *Pásztor* János (Primavera, Búcsú, a budapesti Rákóczi-szobor és egy sereg hősi emlékmü), *Kallós* Ede (Kossuth-szobrok), *Kiván* Ferenc és *Rubleczky* Géza (Anya és gyermeke) a legjelesebbek.

Csodálatos őstehetség képeit csodálhatjuk meg: *Kovács* Máriét, aki *Tornyay* szolgálóleánya volt.

Ezt a kis tanyai leányt hallatlan szinérzékkel áldotta meg a természet.

Hasonlóan érdekes *Markovics Horváth* Antal szobrász esete, aki hetvenéves koráig mint ács kereste meg kenyerét. Ekkor munkában lezuhant egy háztetőről,

béna lett és unalmában miniatür-szobrokat kezdett faragni.

Ösztönös gótikus művészetét magyar népi eredetü áhitat lengi körül. *Szücs* Lajos és *Sütő* Antal őstehetsége is kedvezően bontakozik ki szobrászi és grafikai müveikből. Ugyancsak rajzokból ismerjük meg azokat a hegedüket, amelyeket *Várady Gyula hangszerkészitő „gyártott", a lebontásra került katolikus templom kiszáradt, szüette padjaiból 1905-ben.*

Az irodalmi város

Több száz kötetre rugó könyvtár tárul elénk azokból a müvekből, amelyeket Vásárhely szülöttjei irtak. *Abray* Károly történelmi regényei a nyolcvanas években, *Török* Károly népdal- és meseköltészete értékes gyöngyszemei irodalmunknak. *Pócsy* Mihálynak, a paraszt Rabelaisnak csodálatos ősi tájszólással megirt verses szatirái,

Bibó Lajosnak az „Anyám" irójának, a briliáns nyelvművésznek, a magyar romantika nagymesterének rengeteg müve,

Kiss Lajosnak, a nyiregyházai múzeum jelenlegi igazgatójának társadalomrajzai töltik be a kiállitás asztalait és állványait. Számos irással szerepel vitéz *Kárász* József, az új magyar realista prózairás egyik legnagyobb igérete, a költők közül *Nótás Szabó* Pál parasztiró, *Csomorkányi* Pál, *Gallyasi* Miklós, *Pákozdy* Ferenc, *Vörös* István és *Madáchy* László.

Külön fejezetet érdemel *Fejérváry* József, aki mint hirlapiró, *negyvenkét esztendő óta gyüjti hangyaszorgalommal a délvidéki betyárromantika vonzóan érdekes adatait* és

tizenöt különálló regénye jelent meg Rózsa Sándorról és a nagy magyar Alföld hirhedt futóbetyárjairól.

Ő ennek a színes, regényes világnak a legnagyobb ismerője, valósággal tudósa.

A százötvásárhelyi ujság körülbelül négyezer példányszáma, a kétezret meghaladó tanulmány, zenemü, röpirat, régi gyászjelentés és még sok-sok egyéb érdekes nyomtatott mü mosolyog felénk az ólombetük millióiból ezen a kultúrális értékeket feltáró sajtókiállitáson. *Hódmezővásárhely büszke lehet fiára...*

Br. Csávossy László.

Elszállitják egy lelőtt angol repülőgép roncsait

Kiszélesitik az Üllői-út belső szakaszát is

Az autó- és autobuszforgalom állandó növekedése miatt — mint ismeretes — egyes belvárosi utcákban kiszélesitették az úttesteket olyképpen, hogy az ott álló fákat kivágták és a járdát, valamint az úttestet a forgalom követelményének megfelelően változtatták meg, illetve keskenyebbé tették. Az első ilyen müvelet a Rákóczi-útnak a körúttól a Baross-térig terjedő szakaszán történt, majd ezt követte a Vámház-körúti rész, legutóbb pedig a Kossuth Lajos-utcát tisztitották meg a fáktól és a hirdető oszlopoktól.

Mint értesülünk,

a legközelebbi jövőben hasonló intézkedések várhatók az Üllői-út belső szakaszán, tehát a Kálvin-tértől a Nagy-körútig terjedő részen.

A közlekedési szakértők már hosszabb ideje hangoztatják, hogy az Üllői-útnak ez a szakasza a forgalom növekedése következtében egyre több nehézséget okoz. A közeljövőben ezeket a nehézségeket fokozni fogja az a körülmény is, hogy elkészül az uj ferihegyi repülőtér és az onnan a fővárosba vezető természetes útvonal az Üllői-út. A ferihegyi repülőtér megnyitása után fokozottabb forgalmat várnak, de egyébként is számolni kell azzal, hogy a normális viszonyok helyreállta után az autóközlekedés is nagyobb lendületet vesz. Éppen ezekre az indokokra való tekintettel városházi körökben úgy látják, hogy az Üllői-út kiszélesitésével sem lehet sokáig várni. A villamossineket már a mult évben a középre helyezték a külső szakaszon, tehát a Nagykörúttól a Szent István kórházig vezető részen,

a tavasszal pedig a belső részen is megtörténik a sinek középre helyezése és az úttestnek a kiszélesitése olyképpen, hogy az ott álló fákat kivágják és a felesleges hirdető oszlopokat is eltávolitják.

Ezzel a rendezéssel kapcsolatos az a terv is, hogy a kispesti és pestszentlőrinci villamoskocsikat a Mária Terézia-laktanyától, ahol állandó forgalmi zavarokat okoznak, kihelyezik a Szent István kórház környékére.

Meg kell hallgatni ma és minden este a budai FLÓRIÁN KÁVÉHÁZBAN
Margit-körút 40. Telefon 151-888
UTRY ANNA magyar nótaestjét
GÁSPÁR LAJOS és zenekarának kíséretével.

Új irógéptipus — a Mercedes Selecta

Könnyen kezelhető, kényelmesen vihető irógép, nagy irodai gépek modern berendezésével: lehetséges ez? A kettősműködés elve alapján igen: néhány gomb és emelőkar mindegyike kétféle működést fejt ki. Kis mestermű a Mercedes Selecta, több mint 30 éves Mercedes munka és tapasztalat eredménye.

Küldje be még ma az alábbi szelvényt!

MERCEDES Irodagépek

Írógép Behozatali r. t.
Budapest V. — Nádor u. 24

Szeretném díjtalanul és minden vételkényszer nélkül megismerni a Mercedes hordozható — irodai írógépeket. Kérek ajánlatot — bemutatást — leirást. *(Nem kivánt törlendő.)*

Név: _____

Cim: _____

Az Esti Ujság szinháza

Kapunyitás az OPERAHÁZBAN

Liszt szcenirozott Krisztus-oratóriumának fenséges hangjaival nyitotta meg kedden kapuit az Operaház. A hatalmas alkotás szereposztásában nem történt változás, a kitűnő együttes a címszereplő Pelló Imrével az élén, ezúttal is magasrendű művészi előadást nyujtott Ferencsik karmester lendületes, mélyen átérzett vezetése alatt. A megnyitó-előadáson megjelent közönség jóleső meglepetéssel fedezte fel az elsőemeleti társalgó ügyes átalakítását, amely által a nagy társalgó és a dohányzó között közvetlen összeköttetés létesült.

Az előadás — ellentétben az eddigi szokással — *pontban félnyolckor kezdődött.* Ezt a pontos kezdést a jövőben is meg akarja tartani az igazgatóság, amely egyébként örömmel vette tudomásul a gazdasági főnök jelentését, hogy *a bérletek majdnem az utolsó szálig elfogytak* és igy a bérleti előadásokra alig egy-két jegy áll csak majd rendelkezésre az esti pénztárnál a bérletenkívüli közönség számára. Az Operaház kitűnő auspiciumok mellett kezdte meg szezonját, amelynek első komoly művészi eseménye lesz a *Varázsfuvola pénteki felújítása,* legnagyobbrészt új szereplőkkel.

(t. d.)

Megbüntették *Jávort és Szeleczkyt*

Büntetőparancsot kézbesítettek tegnap *Jávor* Pálnak és *Szeleczky* Zitának. A csendőrség öt-öt pengő pénzbüntetésre ítélte őket, mert tilos helyen fürödtek meg a Balatonban,

jónéhány héttel ezelőtt, még a nyár folyamán történt, hogy az akkor készült *„Sok hühó Emmiért"* című film felvételei során *Jávor* és *Szeleczky* „országúti kóborlásaiban" eljutottak a Balatonhoz és ott a mese szerint a lány kívánságára mindketten megfürödnek. Fürdőruhájuk nincsen, ezért hát különböző szükségmegoldásokhoz folyamodnak. utolsó napjai peregnek a Hunniában. A nagy jára a filmtörténet hőse, egy bankpénztáros — szereplője a film legfrappánsabb jeleneteinek, Igy például *Jávor* Pál hátizsákjából eszkábál össze hirtelen kosztümöt magának. A rendező és az operatőr véletlenül tilos helyet választottak a felvételek számára és a közbelépő csendőrök így érték tetten az illusztris primadonnát és a partnerét a Balatonban. A nyári fürdőzésnek őszi pénzbüntetés lett a vége.

Rendkivül olcsó előadások *a Royal Varietében*

A Royal Varieté igazgatósága új műsorrendet léptetett életbe. Tekintettel a közönség minden oldalról megnyilvánuló érdeklődésére, hogy a publikum valamennyi rétegét megismertessék a szezonnyitó műsor attrakcióival, elhatározták, hogy a hét három napján rendkivül mérsékelt helyárakkal is rendeznek előadásokat. Ezek az olcsó helyáru előadások csütörtök ,szombat és vasárnap délután lesznek .teljes esti műsorral.

JUBILÁL A KINEKOSKOP

Amerikában minden sokkal hangosabb, sokkal lármásabb, mint nálunk. A mozi most jubilál odaát október 1-től 7-ig, napról-napra ünneplik az 1890-es dátumot, amikor *Edison* kinekoskopja elkészült és bemutatták az első két méter hosszú filmszalagot.

Néhány primitiv mozdulat volt ezen a filmszalagon, az első „filmsztár" meghajolt és kalappal köszönt... ez volt az egész.

Az első időkben játékszernek hitt film azonban rövidesen *jövedelmező mutatványos vállalkozás lett,* amely tömérdek pénzt hozott a vállalkozóknak.

A félévszázados mozi már 1891-ben — tehát már a találmányt követően egy évvel — utánzót is teremtett. A leleményes üzletember kezdte megszerezni a szabadalmi okmányokat s

Edison, amikor megtudta, hogy az angol és amerikai szabadalom százötven dollárba kerül, nagyot nevetett: kár ennyit elpocsékolni az egész ügyre. — Legalább ugyanennyi millió dollárt dobott ki az ablakon ezzel a gesztusával.

Az ötvenesztendős jubileumra természetesen élénken felkészült Hollywood. Egymásután készülnek a millió dolláros filmek. *A film ma mind az öt világrészben rendkivül nagy súllyal rendelkezik.* Most érkezett Pestre a Fox-filmgyár páratlan luxussal kiállított brosurája az egyik most elkészült nagy filmről. Ma a film már beszél és énekel, mint a valóságos színpad, sőt a színeket is ugyanúgy adja vissza, mint a valóság. *„Hollywoodi varázs"* a címe a Fox látványos és valóban nagyszabású filmjének, amely

kétségtelenül méltóan reprezentálja a film félévszázados jubileumát. Ötven esztendővel ezelőtt még sivatag volt a mai Hollywood helyén és ma valóságos film-metropolis ez a város.

Kétmillió dollárt költöttek erre a reprezentatív filmre, amelynek a kiállítása és szereposztása valóban nem mindennapi. Hollywood legnépszerűbb sztárjai játsszák a főszerepeket, Alice *Faye,* E.

ALICE FAYE

Bromberg, Al *Jolson,* Buster *Keaton* és még egy sereg nagyszerű és drága filmcsillag.

A mese valósággal összefogja a hangosfilm történetét. Húsz évvel ezelőtt kezdődik a story, abban az időben, amikor még a hőskorát élte a mai modern filmgyártás és napjainkban végződik a szüzsé, amikor a hangos- és színesfilm már fenntartás nélkül győzött. A film nemrégiben érkezett Pestre és rövidesen már a cenzurabizottság elé kerül.

Budapestre érkezett Gustav Ucicky, a Wien-filmek rendezője

Budapestre érkezett Gustav Ucicky, a hires német rendező, akinek filmjei nálunk is nagy sikert arattak, legutóbbi alkotása pedig, a „Postamester" elnyerte a velencei filmkiállitás egyik nagydíját. Gustav Ucicky a következőket mondta az Esti Ujságnak:

— Sajnos csak néhány napra jöttem. Feleségemmel megtekintjük a várost, lebonyolitok néhány filmtárgyalást és már megyek is vissza Bécsbe, ahol uj munka vár. Most fejeztem be egy Paula Wessely-filmet, amelynek 9-én lesz a bécsi bemutatója, 11-én pedig a berlini premier. Mindkettőn természetesen személyesen is megjelenek és 24-én már újra Budapesten leszek — harmadmagammal. Ugyanis Hilde Krahl és Heinrich George, a „Postamester" főszereplői a bemutatóra velem jönnek.

— Milyen a filmélet Németországban?

— A filmtermés határozottan erősödött, témája jórészt megváltozott és egy egészen speciális optimista filmműfaj alakult ki, amely azonban nagyban különbözik az úgynevezett amerikai „happy endektől". Németországban, mint minden, a film is a népé és ez magával vonja azt, hogy csak tanulságos, szórakoztató, irodalmi és lehetőleg erkölcsnemesitő témákat viszünk vászonra.

— Magyar filmeket látott már?

— Legutóbb Velencében, a filmkiállításon gyönyörködtem két nagy magyar filmben, a „Gül babá"-ban és a „Dankó Pistá"-ban. Mint rendező, elsősorban azt állapitottam meg, hogy Magyarországon nagyon értékes és tehetséges filmrendezők vannak. A magyar filmgyártást egyébként jobban figyelemmel kisérem, mintsem hinnék. Párnapos ittartózkodásomat felhasználom arra, hogy kilátogassak a Hunnia filmgyár műtermébe, ahol tudomásom szerint most két magyar filmet forgatnak. Ha kicsit gondolkozom, azt is megmondom pontosan, hogy melyik kettőt: az egyiknek címe: „Beáta és az ördög", a másiké „Vissza az uton".

— Jól ismerem a magyar színészeket is. Néhány évvel ezelőtt Turay Idával készitettem egy filmet Berlinben és Görögországban. Ugy tudom, hogy ez a film „Forró égöv alatt" címmel Budapesten is szép sikert aratott.

Kedvesen, kerékbe tört magyarsággal mondja ki Gustav Ucicky a magyar filmcimeket, de mégis meg kell állapitanunk, az információja helyes és még egyet: a nagy külföldi rendezők felfigyeltek a magyar filmgyártásra, erre pedig — legalább is az utóbbi időben — néhány szép teljesitménnyel rá is szolgáltak a magyar filmesek.

H. K.

Dizőzparádé

szombaton ½9. Anita Best jazénekesnő, Szabó Kálmán slágertriója és még 10 attrakció fellépével. Jegyek 1—4 P a 111-111 jegyirodában és a Zeneakadémián.

Külön bizottság dönti el a jövőben hogy milyen darabok kerülhetnek színre vidéken

A XIV. René-vel kapcsolatosan, — amelyet mint elsőnek jelentettük, engedélyezett a kultuszminisztérium vidéken is — ülést tartott a Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete. Harsányi Zsolt elnök az ülésen beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyet a gultuszminisztérium művészeti ügyosztályán folytatott. Bejelentette, hogy a jövőben a Kamara most folyó átszervezésével kapcsolatban a magyar szerzők színdarabjainak vidéki előadásai felett minden más hivatalos fórum helyett egyedül egy külön felállitandó bizottság fog dönteni s ebben a bizottságban a szerzők képviselete is helyet kap. Az egyesület igazgatósága megnyugvással vette tudomásul az elnök által ismertetett bejelentést.

CSORTOS GYULA *a bárban*

A *„Vissza az úton"* című új magyar film utolsó napjai peregnek a Hunniában. A nagy müterem nappali fényárban úszott szerdán egész napon át. Egy hatalmas bárhelyiséget építettek fel a studióban. A nagy luxussal megépitett mulató tükörsima parkettjén száz pár táncolt reggeltől-estig. Az emeletes lokál egyik intim páholyából indul el a züllés útjára a filmtörténet hőse, egy bankpénztáros — *Csortos* Gyula. *Mezey* Mária, a lokál dizőze és egy sereg ismert és népszerű színész a főszereplője a film legfrappánsabb jeleneteinek, amely a filmtörténet szerint egyébként az eiindulása lesz a valóban nem mindennapi magyar filmdrámának.

A sziréna

Kovács Károlynak van egy unokatestvére, akit örnagyi minőségben most helyeztek fel Budapestre. *Kovács* nagyon örült a dolognak, annyival is inkább, mert az örnagy úr négyéves kisfiának ő a keresztapja. A „tis Tajcsi" nagyon eleven fiú, természetesen ő is katona akar lenni, még hozzá — ez csak természetes — repülő katona! Az örnagy úrékhoz a napokban újra kiszállt a gólya és a leendő „repülőkatonának" kis öccsöt hozott. Büszke is a gyerek az öccsére, csak azzal nincs kibékülve, hogy a kisfiú „mindig sir, ok nélkül". A héten meglátogatta a keresztpapa az örnagyékat és meginterpellálta a „tis Tajcsit", hogy vajjon az öcsi is repülőkatona lesz-e? A kisfiú ránézett jóizüen bömbölő kis öccsére és fontoskodó hangon igy felelt:

— Nem! Ő belőle — légvédelmi sziréna lesz!...

Ki ugrott a vizbe?

Furcsa felvételek folytak most napokon keresztül Tatán, ahol a magyar filmgyártás női producerének, Hausz Máriának vezetésével a Hunnia különitménye megszállta a partot és a tavat, ahol különösen éjszaka dolgoztak. Reflektorok ütegei ontották a fényt a tóra és a partmenti sziklákra, ahonnan ruhátlannak tetsző, ragyogó alakú nő ugrott a vizbe. A mese szerint nem lehet megállapitani, hogy ki a különös éjszakai fürdőző, de a felvételek során is több nő ugrott a tatai tó vizébe. Igy először Simor Erzsivel csináltak néhány felvételt, majd az operatőr, Eiben István, Tolnay Klári ugrását örökitette meg. A Tóparti látomás című film befejező felvételeit forgatták Tatán, ahol Kalmár László, a rendező, utolsó napon még jó néhányszáz métert forgatott Simor Erzsi és Rajnay Gábor érdekes lovasmutatványairól is.

BEFEJEZTÉK *AZ ALCAZART*

Az olasz filmgyártás eddig legnagyobb attrakciójának készült az „Alcazar", amely az elmult hetekben teljesen készen került ki másfélesztendei nagy munka után a római laboratóriumból. 1939 tavaszán kezdtek hozzá a spanyol polgárháború leheroikusabb epizódjának, a toledoi Alcazár hőseiről szóló filmnek forgatásához. Ezúttal tényleg el lehet mondani, hogy „költséget és fáradtságot" nem kiméltek", az események eredeti színhelyén óriási pénzáldozattal rekonstruálták ezt a gigantikus époszt, amely azonban nemcsak a katonai bátorság sokáig élő emléke, hanem szerelmes történet is. A filmfelvételek mindegyik napján jelen volt a müteremben és a külső jelenetek színhelyén José Moschardo tábornok, az Alcazár hős védőinek hős paroancsnoka.

ROYAL VARIETÉ

októberre is prolongálta szenzációs szezonnyitó műsorát. Erzsébet-körút 31. Tel.: 421—920. Csütörtök, szombat és vasárnap délután rendkívül mérsékelt helyárak.

Egész Pest kacag! **Óriási siker!** **Légió mindhalálig** Minden nap táblás ház **Komédiában**

Csikos Tóth András

festő

l.

Árv. Csarnok 104. anke-Eal.

✓

CORVIN-MISSALE

(Roma, a Jezustársaság központi rendháza.)

Frankl Vilmos: Egy ismeretlen Corvin-Codex Rómában. Századok, II – 1868, 142–144 l.

A könyv Karolina Ludovica infánsnőnek 1855-ben a jezsuitákra hagyott könyvtárában van. Missale, nagy 40, a hetedik oldalon: 1469. A 124 oldalon 2, a 125-ön 1 díszes kép: Gr. Ferenc, Madonna, Kr. a keresztfán, alatta térdelő Mátyás király, címerrel. Mátyás ezt Tamás ferencrendi szerzetes számára készíttette. A codex Bécsben készült 1469-ben. Sok iniciále, a kötés eredeti, új bársonnyal.

—

Csikós Tóth András

festő

VII. Nemz. képzőm. kiáll.
OMKT 1944. jun.

Csendes hullámok,
vízf.

V

Fenti az Orsz. Iro-
dalmi és Művészeti
Tanácshoz beosz-
tott állami gimn.
tanár.
Emlitve ugyanezen
katalogusban.

Csikós Tóth András

Föv. bégt.

Ősz, virf.

gek. —

elettel jelentem, hogy a számla
rólt javitásokat Stehló Ottó II-
kedése folytán végeztettem, a 3ik
ért vált szükségessé, hogy kémény
a dohányraktárba levyuló ké-
ki, és végül a 4ik tétel alatti
2 beomlás ellen való biztositása
itendő vólt a padlás azon részén,
i hivatal szolga lakása felett

2 december hó 11 én

Salamon Ferencz
várfelügyelő

Csikós Tóth András

Baranski E. László tanítványa.

Szerepel a Kép. mův. Főiskola

Kiállításán a Műcsarnokban

Nemzeti Ujság 1937 III. 20.

CSIKÓS TÓTH ANDRÁS

EMLÉKKIÁLLITÁSA NYILT KARCAGON, A GYÖRFFY ISTVÁN NAGYKUN MÚZEUMBAN.

MAGYAR HÍRLAP, 1970. OKT. 19.

Csikós Tóth András

Ecsedi István: A bolgárok földjén. Utirajzok. Debrecen, 1929. 8-r., 124 l. 1 térkép fenti 26 rajza és 18 fényképben.

2.

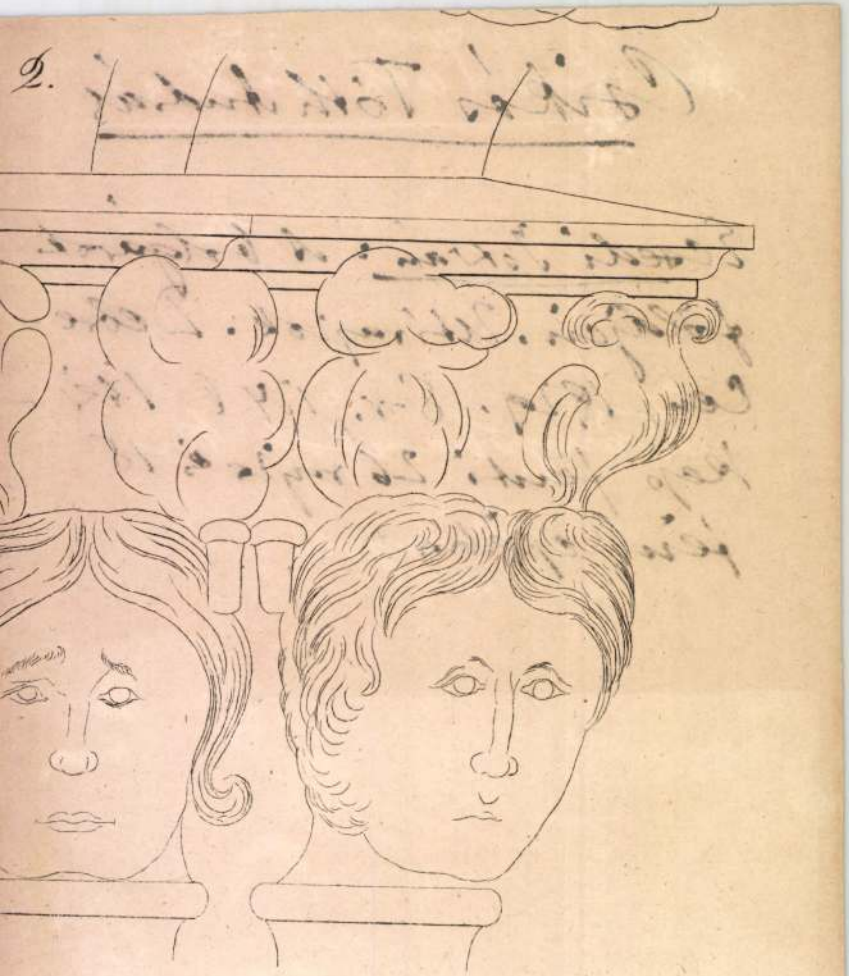

Csikós Tóth András

12. **Méreyné Juhász Margit:** MEÓTISZI ÉNEK. **Csikós Tóth András** rajzaival. Az első magyar őstörténeti tárgyú ifjúsági regény. (Bolti ára 3·80 P.) 1935 **Pontértéke: 6.**

NA

s térkép,
elléklet,
o és

és egyetlen egykötetes
yos, irodalmi, művészeti
sincs meg. A hatalmas,
kvintesszenciája ez az
nagyszabású technikai
tizedes tapasztalatait.

Ez a mű 1936 közepéig követi az eseményeket. Mindent a mai ember szemén keresztül néz: elhagy minden elavult, holt anyagot, viszont fölvesz minden olyan aktuális eseményt, ami egyetlen eddigi magyar lexikonban sem szerepel.

TARTALMA:

1294 oldal, ebből 18 egészlap színes térkép, 62 egészlap színes és fekete műmelléklet, 35.000 címszó, 1497 szövegkép és statisztikai tábla.

KÖTÉSE:

Rendkívül erős egészvászon, amely a legtartósabb használat számára készül, erős, finom cérnafűzéssel, fölül színes metszéssel, amely megakadályozza a porokozta piszkolódást.

ÁRA:

A legalacsonyabb ár, amelyet hasonló munkáért Magyarországon valaha is kértek. Erről Ön összehasonlítás útján is meggyőződhetik.

Csikós Tóth András

rajztanár

l.

Györffy István dr

Magyar nepi hímzések. I. A cifraszűr

Bp. 1930. 4. l.

~~xxkatxexvágződő~~ alsó illetve felső keret
valamint a nom d müvészetre annyira jell
alkalmazására mutat.

Ha az emlék valóban esztergomi p
hogy a legelső esztergomi templomból a s
származik. Erről a tamplomról egy 1397-ik
ogy még Géza fejedelem alapitotta /28/ a
omi megkeresztelését, valamint a különbe
artozik az elfogadhatatlan magyarázatok

Az esztergomi emlékkel lezártnak
győződésünk azonban, hogy ~~xm~~ mennyiségil
sok emléke lappan még a korai Árpád-kori
nak. Akár az emlékanyag rendszeres átviz
ásatási munka, ujabb emlékeket hozhat fe
port anyagát és problématikáját. (29)

Csikós Tóth András

12. **Méreyné Juhász Margit:** *Meótiszi ének.* Csikós Tóth András rajzaival. Az első magyar őstörténeti tárgyú ifjúsági regény. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

Diárium 1939

Csikós Tóth András

MÉREYNÉ JUHÁSZ MARGIT: *Meótiszi ének.* Csikós Tóth András rajzaival. Az első magyar ifjúsági regény, amely őstörténetünk korába vezet el. é. n. 295 l. (K. K. K.) vk. (Bolti ára: 3·80 P.)

Pontértéke: 6.

1941.

SZÉCHÁRY MIHÁLY: *Szekundairtó* [illegible] Sch. Kovács Kálmán rajzaival. Hudtovszi és tanító tartalmú diákregény. [illegible] 239 l. (K. K. [illegible] vk. (Bolti ára 3·80 P.)

Pontértéke 5

SZENTIVÁNYI JENŐ: [illegible]

Csikós Tóth András

MÉREYNÉ JUHÁSZ MARGIT

Meótiszi ének

Ostörténeti tárgyú ifjúsági regény, a magyar honfoglalás előidejének története pereg lapjain. Azt hisszük, ilyen ragyogó tollal megírt regényekből meríthetjük igazán őseink kiválóságának megismerését, s általa nemzeti büszkeségünket.

Csikós Tóth András rajzaival.

A kötetek ára egészvászonkötésben 3·80 P

fővárosban is megnyják a sajtót a főpróbákra, de egy [illegible]
ugy fest, mint Pesten a második, vagy harmadik rendelkező próba. Mutatóba alább adok egy kis kóstolót abból, hogy hogyan néz ki Berlinben egy „nagy" főpróba.

II. Berlini „főpróba".

Szin az egyik elökelö berlini szinház. A szinpad nincs berendezve. Hátul a diszletmunkások állanak. A sugólyuk elött egy szék, azon Kurt Gerron, a rendezö áll.

Gerron. Most!

Rita Georg (Belép). Kedves márki, üdvözlöm önt!

Franz Lederer (Háttal ül egy iróasztalnál). Csókolom a kezeit grófnö! Bocsásson meg, hogy nem üdvözlöm, de egy pár sort kell még irnom. Foglaljon helyet.

Gerron. Hát ez rossz. Ujra.

Rita Georg (Megismétli).

Gerron. Ez is rossz! Ujra.

Rita Georg (Dühös, de megismétli).

Gerron. Sajnos, ez is rossz. Több gunyt kérek.

Csikós Tóth András

Könyvbarátok Kis Könyvei.

MÉREYNÉ JUHÁSZ MARGIT

Meótiszi ének

Őstörténeti tárgyú ifjúsági regény, a magyar honfoglalás előidejének története pereg lapjain. Azt hisszük, ilyen ragyogó tollal megírt regényekből meríthetjük igazán őseink kiválóságának megismerését, s általa nemzeti büszkeségünket.

Csikós Tóth András rajzaival.

Csikos Tóth A.

illusztrációi
1933-ból ~~ar~~ alábbi műben

A magyarság népvagza. II. kiad. Bp.
1941. I. kit.

u. II. kötetében

Csikós Tóth András

Balla Péter. A magyar népdal kistükre. *Csikós Tóth* András rajzaival. [Kótákkal.] Bp.: M. Élet, Püski (Pesti Lloyd ny.) [1943.] 136 l. 8-r. 6.—, kötve 9.50

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Csikós Tóth András

grafikai

illusztrációi az

alábbi műben.

A Szovjetunió. Szerk.

Bolgár Elek. I. Kötet

Bp. 1946.

An den geehrten

Haus Me

Dankend erh
vorigen Monat

Csikós Tóth András

illusztrálta

Sághelyi Lajos: Föld-
és néprajz. Az 5-7.
osz. számára. Bp.
1947. Kiadta a Vall.
és Közok. Min.

Csikós Tóth András

illusztrálta az
alabbi könyvet.

Sághelyi Sajos.

Föld- és néprajz az
5. osztí számára.
Az ábrákat fenti, a
térképeket Takács
József rajzolta.
Bp. 1947 [1948]

Tankönyv.

A XVII. sz

1145. *Thurzó György.*

Emelkedett peremű és s
ján, mellig, kissé jobbraforc

ábrázolva. Haja rövid, bajusz
Kucsmát forgóval, magas kö
tét visel. A hátlapján párnár
látható. Felirata, a perem és
»GEORGIVS. THVRZO. DE. BE
a hátlapon fölül: »POST ANN
és alól: »MDCVIII«.

Ezüst, méretei 5·1 : 5·1 cm
100 K. — Havas (Hirsch) Em
(787–907). — Átvételett az 190
909), az 1910 február 25-iki 656
leiratok, illetőleg az 1910 januá
márczius 23-iki (519–910) sz. je
tett 1908 január 31-én (41–908

Csikós Tóth András

Takács József

tovább
2 illusztrációi

(Sághelyi Sajos): Föld-
rajz az ált. iskolak
7. oszt. Hamára.
Bp. 1949.

Csikós Tóth András

illusztrálta az alábbi tankönyveket

(Sághelyi Lajos): Föld- és néprajz a 6. ont. számára. Bp. 1948. VKM. Kiad. 187. l

A térképeket Takács József készítette

U. az a 7. ont. számára: Képek fentitől térképek Takács Józseftől

(Udvarhelyi Károly): Föld- és néprajz a 8. ont. számára. Bp. 1948. VKM. Kiad. 167. l

kon a pallók felszedése a téli

fiatok a szélviharok ellen

ez az elrendezés a fenti
égrehajtható, van szerencsém
Nagytekintetű Bizottságot,
égzésére engem kiküldeni

Kiváló tisztelettel
eptember 26án Nagrand Mihály

Cikós Tóth András

ábrák rajza

(Udvarhelyi Károly):

Földrajz az ált. isk.
I. o. 8. oszt. számára.
Bp. 1949.

2442.

1893

Csikós-Tóth András

illustrációi

az

Csukovszkij K.: Juj-

defáj doktor bácsi.

Ford. Kapuvári Béla.

[Bp. 1949.]

Csikós Tóth András

festő

Arad

Mabi

Illusztráció

Csikós Tóth András

pesti Hárfa u. 59/b.

Műcsarnok

1934. téli kiáll. 345 ✓

I. Ferencz:

Derékig látható, csak nem szem be
~~[illegible]~~ Parókája göndör, b
a nyakába vetett lánczon az a
melines, derekát szij szorítj

„Francis Stephen
Duke of Lorrain
Elected Emperor

alól balra: „J. Richardson
jobbra: „J. Faber fecit
s legalól: „Price 2s Sold
I. Bowles in Cor

Fekete-modor, méretei a hát
Készitette: Faber J.

Ltsza

Tóth András, Csikos

festő.

Hűt 1902 Turkeve.

Életrajzát az Éber

lex. uj kiadásában

C-be vettem be.

Nálam is az adat-

gyűjteményben C-ben

található önéletrajza.

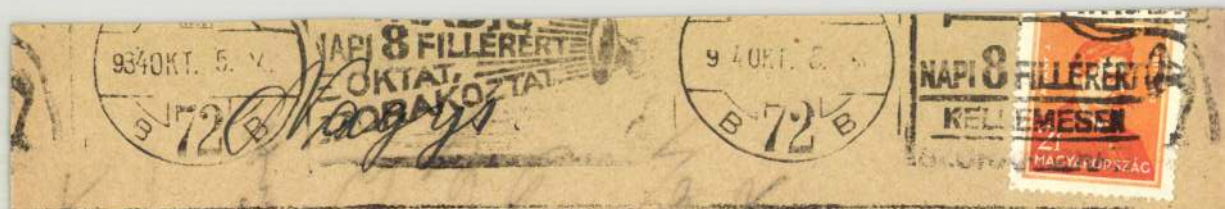

Dr. Szentiványi Gyula

múz. titkár úrnak

BUDAPEST.

VI. Képműv. múzeum,

	Bevétel		Kiadás	
	korona	fill.	korona	fill.

MŰEMLEKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
619-1909
számhoz!

Folyó szám	Kelet hó	Kelet nap	Tárgy
			A nagyméltóságu m
			II. Rákóczi ferencz és hivei
			székesegyházlaco kendő
			Elszámol
1.	V.	6	Kintallatott
2.			Kifizettetett I. helijegyz
3.			" II. "
4.			" III. "
			és melléttiadásokra
5.	VI.	15.	Varsányi Jánosnak f
6.	VII.	16.	Balla adolfnak á

Csikos Tóth András

V. éves

30 P jutalomdíj

1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk 27. 1.

átírva

Cs. Tóth András

V. éves.

kitinő tanulmányi
előmenetelért dicséret
1933.

Ferkèpzomfoiskévk 21. l.

átvivo

ORSZÁGOS GÁRDONYI GÉZA IRODALMI TÁRSASÁG

BUDAPEST, a postabélyeg kelte.
62. POSTAFIÓK 243.

MÉLYEN TISZTELT URAM!

Gárdonyi Géza halálának 10-ik évfordulóján azzal a felhivással fordultunk mindazokhoz, akiket a Gárdonyi-könyvek olvasása az iró barátjává tett, hogy aláirásukkal egy

EZÜST BABÉRLEVÉLEN

fejezzék ki a nagy iró iránt érzett hálájukat.

A sokszázezernyi levélből egy olyan fenséges emlékművet tervezünk a Gárdonyi Muzeum-

cs. Tóth András

V. évés hallg., tanársegéd

115.78 P állami ösztöndíj

1932/3

Ferkèpzomfoiskòvk 24 l.

átirve

Csikós Tóth András

festő

I. Zsolt u. 1.

Atija Cs. Tóth Lajos
szül 1902. Turkeve
rajztanár, a nép-
rajzi múzeumba
beosztva.

MKSz 1947

Csikós Tóth András

festő

Csikós Tóth András

illustrációk Ecsedi István
Népies balladát c. mű-
véhez, 1935-ben megvette
a Déri Múzeum.

Érk. Déri 1935/53. l.

Debr. Déri kézr. cok.

Debr. 1936

8.

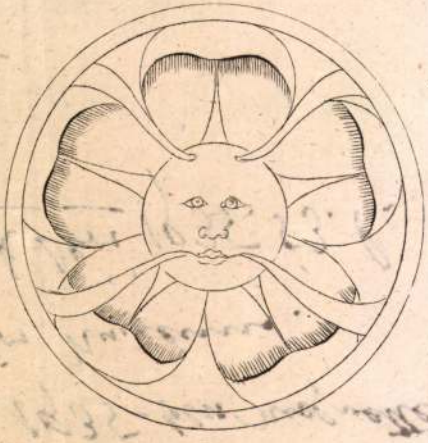

9.

5.

Csikos Tóth András

Uj Magyarság
1943. okt. 23.

* **Építészeti kiállítás Székelyudvarhelyen.** Vasárnap délelőtt nyitották meg ünnepélyes keretek között az építőművészeti kiállítást Székelyudvarhelyen a városháza dísztermében. A székelyföldi művészeti év kapcsán rendezett építőművészeti kiállítás hű keresztmetszetet ad a mai magyar építőművészet állapotáról. A nagy érdeklődés mellett megnyílt kiállítást, amely előzőleg Csíkszeredában már bemutatkozott, az országos irodalmi és művészeti tanács megbizásából Csikós Tóth András rendezte.

Eddig Székesfehérvár, Győr, Kassa, Nyiregyháza és Pécs falai között hirdették a Művészeti Hetek a magyar kultúrát, most pedig Ungvár kerül sorra. Ha e városok névsorát vizsgáljuk, kultúra szempontjából különféle típusokat, különféle városegyéniségeket állapíthatunk meg. Vannak közöttük ősi városi települések, régi polgári lakossággal, de van tipikusan alföldi jellegű, városias életet rövidebb ideje élő település is. Kassa és Ungvár pedig arra is mutat, hogy a Magyarországhoz nemrég visszatért, de régi magyar kultúrájú városok egész sora várja, kéri és igényli, hogy az ő falaik között is sor kerüljön a magyar kultúra e különleges bemutatkozására. A trianoni őrült békediktátumnak a legképtelenebb intézkedése, de az egykor bekövetkezendő jóvátétel szempontjából egyszersmind legbiztosabb záloga is az a körülmény volt, hogy a trianoni országhatáron kívül a kisebb-nagyobb magyar városoknak, ősi magyar kultúrhelyeknek egész sorát csatolták el s ezeket a kulturális gócpontokat nem tudta lenyelni és megemészteni sem a húsz esztendő, sem az úgynevezett utódállamok közül bármelyik is.

Csikós Tóth András

~~Uj~~ Vasárnapi Ujság. Uj
magasság képes mell.
1937. márc. 21.

Csikós Tóth András

festő

l.

Nemesvári E. 28. l.

M. mův. lexikon

1938

Architekt Stadt

Studiersaal

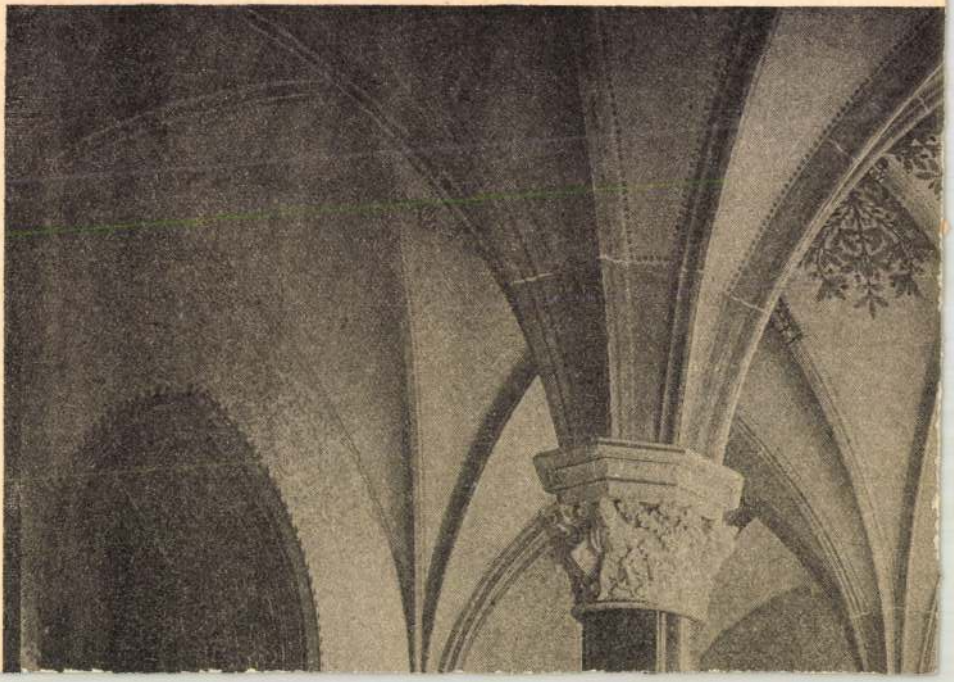

Csikós Tóth András

festő

l.

Müvész-Élet

1934. 3-8 sz.

14. l.

kép

ıgos Bizottságától

ıa-út 41. sz.

Csikós Tóth András

Magyar Könyvbarátok Diá-
rinna. 1936. 1. f. 12. l.

Méreyné Juhász Margit: *Meótiszi ének. Történeti regény a VI. századból. Csikós Tóth András eredeti rajzaival. Bp. (Könyvbarátok Kis Könyve.) 1935. 296 l. Ára kötve 3·80 P.*

A magyar történettudomány utolsó két évtizedének lázas tevékenysége honfoglalás előtti multunk rejtelmeibe eddig nem is sejtett éles fénynyel világított bele. A magyarság szélesebb rétegei előtt, sajnos, ez eredmények még ismeretlenek s Méreyné Juhász Margit könyve valóságos nemzeti missziót tölt be, amikor a mai hazája felé öntudatlan vándorló magyarság életviszonyaiba egy meleg, romantikus színekkel szőtt mesecselekmény kapcsán bepillantást nyujt. Régi görög feljegyzésekből alakul ki a fínom és művészi készséggel megformált mese, amelyik szerint a Boszporus közelében lakó húnok királya, Gordas, Konstantinápollyal érintkezve felvette a keresztséget s összetörette és beolvasztatta népének arany- és ezüstbálványait. E tettéért azonban a felbőszült papok bosszújának áldozatul esett. A nép vénei testvérét, Mugerist tették meg fejedelmükké,

akiben ma népünk nevadó ösét keressük. Ogurda és Mogyeri története egy eszményien szép görög rabszolgaleány, Deuna körül szövődik az előttünk levő könyv lapjain. E lány alázatos béketűrésében és lemondó hősiességében a kereszténység minden poézisét odalopja az írónő a barbár hunvilág közepébe. Ilymódon alkalma nyílik rá, hogy honfoglalás utáni történetünk egyre visszatérő problémáit, a magyar élet mindmáig kísértő időtlen kérdéseit mintegy előképeiben sejtesse meg előttünk s minden idők nagy történeti elbeszélőinek példájára a múl-

12. l.

ton át is felvegye a kapcsolatot korunkkal. Nézetünk szerint ez a könyv nemcsak komoly mértékkel mérhető, irodalmi értékű alkotás, hanem sok tekintetben úttörő munka: nemcsak régebbi multunk szépirodalmi képének elmélyítésével és reálisabbá tételével, hanem nemzeti problematikánk komoly és mégsem megszokott ábrázolásával is nyereségéül számít elbeszélő irodalmunknak. Kívánjuk, hogy olvasóközönségünk részéről a megérdemelt elismerő fogadtatásban részesüljön.

(Sándor István.)

Csikós Tóth András

tanársegédi ösztöndíjjal
megbízott ösztöndíjas
hallgató a Rajztanítás
módszere c. tárgyból

Képzőm. Főrök. Erk.

1933-34. 39. l.

TARTALOM

	Oldal
Tudnivalók	5
Előszó	11
Festmények, rajzok, metszetek	17
Szobrok, dombormüvek, plakettek, érmek	43
Kelet	55
Arany, ezüst, ékszertárgyak	61
[illegible] iparművészeti tárgyak	73

Tóth András (erikés)

1928/29 – 1932/33

Ferképzomfoiskévk

1932-33 21,24, 27 141.9.

Szent-Grót.

A középtért a bástyákkal
faluval, a háttérbeli e hegyek
előtérben pedig a három birka
egy katona halad balra feleség
a lebegő mondatszalagon:

SENGROT

Rm., mér. a [illegible] vk. 9

Csikós Tóth András

Zöldruhás nő

c. képe repr.

HoMHu 41. l.

Hongrie - Mons - Hungary

II. évf. 6-7. s.

ult, de szembe néz. Rövid ha-
retvált. Prémes kabátja és mel-
oritja. Felirata a kép alatt:

NOS
nyesen egyesült Vármegyék
sth városának Tanácsnoka,
gatója.

Csikós Tóth András

rajztanár

szül 1 Turkeve 1902

l.

Gubyás Magyar írók

IV. K. 952. h.

Csikós Tóth András

Jesztő

lásd

E. G. I. 218 l

Nagyvárad VI. 315.

Alkotás Csekés-Tóth A

1943 aug. . Balatoni hullámok II. (vizf.)

1943 okt. Balaton III. vizf.

Áro. Csarn. 1942 máj

104. a: Kikötő, vizf

M. Mův ért

Csikós Tótr A.

1940-41 (Mův) Hálók (vizf
Víz partján)

1942 (h.o.) Csendes hullámok I/ vizf
Tisai kikötő

1943 (h.o): Balatoni hullámok I/
Daru
Horgász (vizf

Csikós Tóth András

Tanár: Baranski

362. Csikós Tóth András . . . . . Óra előtt
363. Csikós Tóth András . . . . . A kifutófiú
364. Csikós Tóth András . . . . . Az orvosságosüveg
365. Csikós Tóth András . . . . . Öregember

Vírf.

Képrönn. főisk. kiáll. 1937

(Mucsi)

Gmkt Csikós-Tóth A.

1934. téli: Zöldruhás nő, of

1934 szept-okt (Nemz. Munkahét)
Balaton partje, virf

1936 máj-jun feb. Balaton I, virf

1937 téli Balatoni táj

1940 ~~ápr~~ tavi Sirályok, virf

1942 tav Hajók a Tiszán } virf
Vihar elott }

1943 téli Őszi hangulat, virf

1944 jun. (N. képren kiáll)
Csendes hullámok II. virf

Csikós Tóth András

Horgászó a Balaton-
partján

Nemzeti Szalon
Sport-mű v kiáll. 1934 máj

CSIKÓS TÓTH ANDRÁS

38 Pihenő munkások olajf. 80.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

VÉSZI-NYOMDA BUDAPEST

Udvarhelyi K: Földrajz az ált. isk. VIII. vszt. számára. Bp. 1949.

Csukovszkij, K: Jújdefáj doktor bácsi. Ford.: Kapuvári B. (Bp. 1949)

Csikós-Tóth A

Illusztrációi: (időrendben)

Ecsedi István: A bolgárok földjén. Utirajzok. Debrecen, 1929. (26 rajz) #

Mérey né Juhász M.: Meotiszi ének. Bp. 1935.

A magyarság néprajza. II. kiad. Bp. 1941. I-II. k.

Balla P.: A m. népdal kis tükre. Bp. 1943.

Bolgár Elek: A szovjetúnio. I. k. Bp. 1946.

Sághelyi Lajos: Föld- és néprajz. Az V-VII. ott. számára. Bp. 1947. # Györffy I.: M népi hímzések. I.

A cifraszűr. Bp. 1930.

megjiva

Csikós Tóth András

festő

Műcs. kiáll, 1934 tól

Pipics 111. l.

CSIKÓS TÓTH András Vigília 1984/8.

A második világháborút követő első esztendőkről többen megírták már, hogy a gyors megvalósulások időszaka volt. Néhány héttel karácsonyi beszélgetésünk után „főmunkatársi" minőségben már össze is állítottam annak a gyereklapnak az első számát, amelynek körvonalait Végh Györggyel közösen dolgoztuk ki. Egy ötödéves teológus szerzett lapengedélyt, papírt és pénzt a vállalkozáshoz, a cserkészek újjászületető (és rövid időre újjászerveződő) szövetségében. Az impresszumban az ő neve szerepelt felelős szerkesztőként, a cserkészettel kapcsolatos közleményeket is ő adta le, de a lap szépirodalmi anyagának összeállítását teljesen rám bízta. Verseskötetekből, antológiákból, népmese-gyűjteményekből válogattam. A népmesékhez, népdalszövegekhez, népi mondókákhoz Csikós Tóth Andrástól, a versekhez Szántó Piroskától kértem és kaptam rajzokat. Végh György *Borsóbálint Ködfalónál* című meseregényét folytatásokban közöltük. A lap harmadik számában egyebek mellett még közreadtuk Szántó Piroska remek illusztrációjával Weöres Sándor *Három veréb* című versét, de a lap névleges szerkesztője a továbbiakban már nem tudta előteremteni a nyomdai előállítás költségeit.

A rövid életű gyereklap megszüntével azonban nem szakadt meg kapcsolatom Végh Györggyel. Sőt életkörülményeinek megváltozása következtében még gyakrabban voltam vele együtt.

1946 tavaszán a Veres Pálné utcába költözött, a régi szerb templom közelében vett ki albérleti szobát. A házassága felbomlott, beleszeretett egyik évfolyamtársnőmbe (akit verseiben, diákkori szerelmére emlékezve nevezett Eszternek). Az új szerelem lázas izgalommal töltötte el. Ez volt az első olyan érzelmi ügye, amelyet a szenvedély hőfokán élt át, amelyért meg kellett szenvednie, mert csakhamar kiderült, hogy szerelme nem kívánja sorsát az ő életéhez kötni.

Amikor július közepén előkerült Izsák községből, ahol az írószövetség nyaraltatási akciója keretében töltött néhány hetet, kezembe adott egy harminc versből álló gyűjteményt, amelynek minden darabja a reménytelen szerelem fájdalmáról szólt, és amely kötetbe rendezve, *Eszter könyve* címmel meg is jelent karácsonyra az Egyetemi Nyomda kiadásában. „Vargha Kálmánnak mint e könyv első olvasójának piruló félénkséggel Végh Esztike" – írta a nekem átadott példányba a tréfás dedikációt. Ezeket a verseket az öngyógyítás szándékával írta, mert azt remélte, ha kimondja fájdalmát, már könnyít is magán, már némi távlatot kap kudarca. De nem így volt, valójában sohasem tudta magában végérvényesen lezárni az Eszter-ügyet. A csalódás után újra ifjúkora társtalanságának, magányának, árvaságának érzése tört rá, de sokkal gyötrelmesebben, mint korábbi éveiben.

A Veres Pálné utcai albérleti otthonából minden reggel már korán elrohant. Járta a belvárosi utcákat, kereste barátait, benézett az Egyetemi Könyvtárba Gerézdi Rabánhoz, a *Diárium* szerkesztőségébe Kulcsár Adorjánhoz, az Egyetemi Könyvesboltba Birkás Endréhez, aztán a délelőtti órákat már többnyire a bölcsészeti kar épületében töltötte, mint néhány hónappal korábban, amikor még Esztert kereste, Eszterre várt, Eszterrel találkozott az egyetemi előadások szüneteiben.

Hat évvel volt idősebb nálunk, de leckekönyv nélkül is közénk tartozott, a mi életünket élte. Ez persze nem azt jelentette, mintha végigülte volna a professzorok óráit, mintha jegyzeteket készített volna, de életterének központja a bölcsészkar volt, ahol abban az időben mindig történt valami figyelemre méltó. Az egyetemen folyó élet sohasem volt olyan „nyitott" és mozgalmas, mint a háborút követő és az általános megmerevedést megelőző esztendőkben. Mi bölcsészek is sokkal több időt töltöttünk az egyetem falai között, mint az előttünk végzett és az utánunk következő nemzedékek. Egymást váltották az ankétok, tanácskozások,

hetem. Barátom bizonyára a költőnek is örömet akart szerezni azzal, hogy bemutatja neki egyik lelkes ifjú olvasóját.

Azon a napon, amikor fölmentünk Hegedűs Zoltánék Rákóczi úti otthonába, szüneteltek a légitámadások, sőt a szó tágabb értelmében is a szélcsend jeleit véltük érzékelni. Akkor már mindenki arról beszélt, hogy közeli fordulat előtt állunk, hogy rövidesen béke lesz, és az ország további szörnyűségek és gyalázatok nélkül fog végre kivergődni a háborúból.

Hegedűs Zoltánék kedvesen fogadtak (akkor persze már azt is tudtam, hogy a *Téli számadás*-ban megszólított barát is költő, akinek *Szamosháti ősz* címmel jelent meg kötete), Végh György pedig olyan volt, amilyennek versei alapján képzeltem (vagy csak a találkozás pillanata sugallta azt az érzést, hogy *mindig ilyennek* gondoltam?), fekete hajú, barna szemű, villanó tekintetű, diákosan nyurga fiatalember.

A mosolya arról árulkodott, örül annak, hogy egy tizenkilenc éves fiú azért akar vele megismerkedni, mert rajong a verseiért, de némi gyanakvás is volt a tekintetében, mintha attól tartott volna, hogy csak baráti ugratásról van szó, amelynek jól betanított médiuma áll előtte.

A költő hívására és a háziak biztatására néhány hét múlva újra becsöngettem Hegedűsék otthonába, ahol Végh albérlőként lakott, és amely akkor már (mint évek múlva megtudtam) üldözött írótársak, Zelk Zoltán és Somlyó György búvóhelye is volt. Második látogatásom során azt a lányt is megismerhettem, akit Végh verseiben Yvette-nek nevezett, majd hármasban sétáltunk az elsötétített Rákóczi úton és a még sötétebb mellékutcákban, a Klauzál tér környékén. Végh Györggyel egyre távolibb és merészebb irodalmi terveket szőttünk, mintha nem egy ostromra készülő, pusztulásba rohanó városnak lettünk volna a lakói.

Aztán egy időre megszakadt a kapcsolatunk. Csakhamar az én korosztályomat is elérte a bevonulási parancs. Tagja lettem az egyik egyetemi karhatalmi alakulatnak, amely később beleolvadt az ellenállási mozgalomhoz tartozó Táncsics-zászlóaljba. Az ostromot annak a józsefvárosi bérháznak az óvóhelyén éltem át, ahol a szüleimmel laktam, majd öt hónapig hadifogoly voltam Gödöllőn, illetve Cegléden. Végh György is Pesten vészelte át az ostromot, az óvóhelyről fölkerülve összeházasodtak Yvette-tel, aztán Debrecenbe utaztak, ahol néhány hónapot töltöttek.

3. Arra már nem emlékszem, hogy 1945 őszén hol találkoztam össze Végh Györggyel. A bölcsészeti kar Múzeum körúti épületében, a Széchényi Könyvtár folyosóján, az Egyetemi Könyvtár kölcsönzőjében vagy a Kálvin téren, a Kecskeméti utcában, a Károlyi kertben, a Ferenciek terén? Ezeken a helyeken ugyanis Végh György (bár sohasem volt egyetemista) nagyon gyakran megfordult. Benézett az egyetemre, könyvtárakba, könyvesboltokba, antikváriumokba és az akkor már újra megnyílt eszpresszókba. Mindig volt valami elintéznivalója, mindig keresett valakit vagy érdeklődött valaki felől.

Az biztos, hogy a háború utáni első karácsony másnapján már egy Molnár utcai bérház harmadik emeleti lakásának könyvekkel zsúfolt, kis méretű és mérsékelten fűtött szobájában ültem, ahol Végh György albérlőként lakott a feleségével. Az előző év őszén félbeszakadt beszélgetést úgy folytattuk tovább, mintha semmiféle zavaró körülmény nem jött volna köze, sőt úgy éreztük, hogy terveinket most lehet majd igazán megvalósítani.

Olyan folyóiratról beszéltünk, amelyet gyerekek számára szerkesztenénk, amelyben Vörösmarty, Arany, Petőfi, Kosztolányi, József Attila, Weöres Sándor verseit, Móricz Zsigmond állatmeséit közölnénk, és amelynek hasábjain nem adnánk teret dilettánsok munkáinak, gyerekek számára írt gügyögéseinek, idétlen mókázásainak, kicsinyes tanulságokra kihegyezett példázatainak.

394. **Heye, Arthur:** *Nyugat peremén:* A kiváló utazó az alaszkai prémvadászok, aranyásók közt töltött életét írja meg lebilincselő könyvében. Vk. 240 l. (Bolti ára 6 P.) **Pontértéke: 12.**

395. **Demény Dezső—Meszlényi Róbert:** *Hangversenykalauz.* Két kötet egybekötve. Ismerteti a nagy zenekari műveket, karműveket, nemkülönben a zongora- és hegedűversenyek anyagát. Vk. 423 + 336 l. (Bolti ára 7·60 P.) **Pontértéke: 15.**

396. **Mitrovics Gyula:** *A műalkotások szemlélete.* A neves egyetemi tanár népszerű hangon megírt esztétikája a magyar kultúrfölény értékálló bizonysága. Sok többszínű műmelléklettel. Vk. 352 l. (Bolti ára 15 P.) **Pontértéke: 25.**

397. **Lamb, Harold:** *Dzsingiz Khán, a világ császára.* A pásztorgyerekből lett világhódító életének és harcainak mesteri regénye. Vk. 309 l. (Bolti ára 5·40 P.) **Pontértéke: 10.**

398. **Leleszi Béla:** *Az Örs.* Honfoglalás korabeli regény. Vk. 306 l. (Bolti ára 6 P.) **Pontértéke: 12.**

399. **Natter-Nád Miksa:** *Virágos könyv.* Kerti és szobai növényeink származása, története és ápolása. Sok képpel. 508 l. A Könyvbarátok részére készült vászonkötésben. (Bolti ára [fűzve] 8·50 P.) **Pontértéke: 18.**

400. **Apponyi Henrik gr.:** *Úti- és vadásznaplóm Indiából és a Hymalájából.* A jeles szerző filmszerűen varázsolja elénk India csodálatos világát. 220 képpel és térképpel. Vk. (Bolti ára 12 P.) **Pontértéke: 21.**

401. **Fisher, H. A. L.:** *Európa története I. A Kelet-római császárság bukásáig.* Művészi ösztönnel, bölcs elfogulatlansággal és nagy felkészültséggel megírt batalmas munka. 416 l. Vk. (Bolti ára 10 P.) **Pontértéke: 20.**

402. **Fisher, H. A. L.:** *Európa története II. Konstantinápoly elestétől a francia forradalomig.* Az első kötet folytatása. (A befejező kötet is hamarosan megjelenik.) Vk. 459 l. (Bolti ára 10 P.) **Pontértéke: 20.**

403. **Sőtér István:** *Francia szellem a régi Magyarországon.* Officina - képeskönyv. 43 l., 26 képpel. (Bolti ára 2·80 P.) **Pontértéke: 5.**

404. **Biró József:** *Kolozsvári képeskönyv.* Officina-képeskönyv. 28 l., 32 képpel. (Bolti ára 2·80 P.) **Pontértéke: 5.**

405. **Mátrai László:** *Élmény és mű.* A szellemi alkotások születésének lélektani folyamatát világítja meg. 200 l. Vk. (Bolti ára 7·50 P.) **Pontértéke: 15.**

KÖNYVBARÁTOK KIS KÖNYVEI

Évi előfizetése 5 kötetre 10 P.

2. **Hankó Béla:** *Vizen és vízparton.* A szerző eredeti rajzaival. A vízivilág ősi életének színes rajza Dél-Albánia mocsaraiban és a Balatonon. Fvk. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

5. **Szondy György:** *Testvérke naplója.* Helbing Ferenc rajzaival. Egy Hollandiát járt magyar lány édes-bús életregénye. Ak. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

9. **Fábián Gyula:** *Különös háború.* Fábiánné Biczó Ilona rajzaival. A termeszek és vörös hangyák harcának a tudós alaposságával és a virtuóz író készségével megírt izgalmas regénye. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

10. **Madarassy László:** *Művészkedő magyar pásztorok.* Horváth Jenő rajzaival. A csonka ország területén felkutatható magyar pásztorművészet bemutatása. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

11. **Átányi István:** *Északi hűség.* Horváth Jenő rajzaival. Színtiszta művészet, páratlan nevelőérték, pedig — diákdetektívregény. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

12. **Méreyné Juhász Margit:** *Meótiszi ének.* Csikós Tóth András rajzaival. Az első magyar őstörténeti tárgyú ifjúsági regény. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

16. **vitéz Faragó Ede:** *Tarlótűz, tábortűz.* A kiváló cserkésztiszt nagyszabású regénye. Hőse egy magyar cserkésztiszt, háttere a világháború, alapeszméje a diadalmas cserkészgondolat. Azbej Imre rajzaival. Vk. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

17. **Orbán Dezső:** *Az én földem* című könyvében a kiváló író megint új oldaláról mutatkozik be. A munka és az akaraterő himnuszát írta meg regényében. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

18. **Somfay Margit:** *A félhold árnyékában.* Történeti regény a Rákócziak Erdélyéről. Peéry Béla rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

20. **Szentiványi Jenő:** *A kőbaltás ember.* Regény a Bükk hegységeiben élt ősemberek életéről. Sebők Imre rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

21. **Buday Géza:** *A krasznabecsi háború.* Humoros, melegszívű diák- és cserkészkalandok. Sch. Kovács Kálmán rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

A Magyar Könyvbarátok Könyvjegyzéke. Buda 1940.

22. **Orbán Dezső:** *Szent István barbárjai.* A kiváló író mély bölcseségű történeti regénye. Horváth Jenő rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

23. **Honti Jenő:** *Kis séták a nagy természetben.* A népszerű ifjúsági író első könyve a Könyvbarátok Kis Könyvei között. Sárosi Ödön rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

24. **Zubor István:** *Mégis ötödikes leszek!* Mély szociális érzékkel és nemesen finom részletekkel átszőtt regény. A szerző fényképillusztrációival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

25. **Fertsek Ferenc:** *Pubi és a körülmények.* Ez az ifjúsági munka, melyet mindenkinek el kell olvasni, aki ifjú, aki szülő, s mindenkinek, aki számára jelent valamit az ifjúság. Janovits István illusztrációival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

26. **Dénes Gizella:** *Az ország katonája.* A regény hőse gyermeklelkesedésével a király seregébe küzdi magát. Szücs Pál rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

27. **Orbán Dezső:** *F. D. 6438.* Utópisztikus regény a technika csodálatos jövendőjéről. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

28. **Kenyeres Imre:** *Rejtelmes irodalom.* Újszemléletű bevezető az irodalom világának alapkérdéseibe. Az ábrákat és a szellemes illusztrációkat Janovits István készítette. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

29. **Ujj Péter:** *Az alkazári kadét.* Regény a véres spanyol háború hős ifjainak hazaszeretetéről. Sch. Kovács Kálmán rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

30. **Gyulai Ádám:** *A mi pénzünk.* A mai gazdasági gondolkozású, vállalkozó szellemű ifjúság regénye. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

31. **Ortutay Gyula:** *Kis magyar néprajz.* Az etnográfia érdekes világába vezeti be a jeles szerző az ifjúságot ebben a sok rajzzal díszített könyvben. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

32. **Buzás Viktor:** *A magyar föld meséje.* Egy szegény parasztfiú küzdelmei a boldogulásért. Ifj. Kovács János rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

33. **Fábián Gyula:** *Szilasy Bálint.* Történelmi regény a török időkből. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

34. **Szegváry Mihály:** *Szekundairtó rt.* Humoros és tanítótartalmú diákregény. Sch. Kovács Kálmán rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

35. **Kalló Ferenc:** *Itt a piros — hol a piros?* Szociális tárgyú regény egy asztalosinas küzdelmeiről. Köpeczi-Boócz István rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

36. **Fáth Imre:** *Forradalom a VI/B-ben.* Mélyszemléletű, izgalmasan érdekfeszítő regény. Janovits István rajzaival. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

A Könyvbarátok Kis Könyvei 1940—41. évben.

Már 1940 karácsonyára megjelenik.

1. *SZEGVÁRY MIHÁLY*

SZEKUNDAIRTÓ R.-T.

Azt a titkot kutatja, hogy miért rossz tanuló — a rossz tanuló. Megtalálja az okát, öt házitanító keserves önfeláldozása révén. Kedves, mélyhumorú eseményeivel: példamutató.— Sch. Kovács Kálmán rajzaival.

2. *KALLÓ FERENC*

ITT A PIROS — HOL A PIROS?

Ez a könyv először mer hozzányúlni a jövendő magyar iparosgeneráció egyik tagjának, egy kis asztalosinas életén át a legégetőbb emberi kérdésekhez. Tanításait mindenkinek el kellene olvasnia! — Köpeczi-Boócz István rajzaival.

3. *FÁTH IMRE*

FORRADALOM A VI/B-BEN

Mégpedig milyen forradalom. Izgalmasabb, mint egy tucat detektivregény, mélyebb, mint sok „felnőtt" alkotás. És magyarabb, mint sok címében magyarkodó könyv, A legnagyobb sikert várjuk. Janovits István rajzaival.

1941 tavaszán jelenik meg:

4. *KILIÁN ZOLTÁN*

MÁTYÁS KIRÁLY IFJÚ HADSEREGE

Történeti regény.

SZTRÓKAY KÁLMÁN

100 KÍSÉRLET

Az elektrotechnika köréből.

Felelős kiadó: Dr. Máté Károly.

35.625. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

Csikós Tóth András.

1934 Magy. Képirók kiáll.
Öregbárka, vízf.

1934 Tavaszi Szalon.
Pihenő munkások, olajf.

1934 Sport művészeti kiáll.
Horgászó Balaton partján

Nemzeti Szalon

Csíkos Tóth András

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1962 OKT 31

CSIKÓS TÓTH ANDRÁS

CSIKÓS TÓTH ANDRÁS EMLÉKKIÁLLÍTÁS

(1902—1963)

1021

Az idei Múzeumi Hónap egyi jelentős eseménye a Csikós Tóth András kiállítás, amelyet a türkevei Finta Múzeumban rendezett meg Balassa Iván, a budapesti Mezőgazdasági Múzeum igazgatója. Ezzel az egész életművet illusztráló bemutatóval tulajdonképpen szülővárosa tisztelgett az elhunyt művész, a pótolhatatlan tudású néprajzi grafikus előtt. Nemcsak a gyermekkori paraszti környezet, az elvégzett Gazdasági Akadémia jegyezték el már fiatal korában a néprajzzal, döntő szerepet játszott sorsának alakulásában a nagytudású néprajztudós, Győrffy István barátsága. Nemcsak különböző írásait, könyveit adta át Csikós Tóth Andrásnak illusztrálásra, de segítette, tanította az akkor még kezdő rajzolót. Ettől kezdődően egyre tökéletesebb, kifejezőbb rajzokat készít, egy-egy a jelen kiállításon is bemutatott festett hímzésmintája, fejkendő vagy szoknya mustrájának rajza olyan eleven, hogy többen utánakaptak, le ne essen a rajzpapírról. Többek között illusztrálta a Magyarság Néprajza két kötetét, Győrffy István különböző könyveit, Bartók—Kodály: a Magyar Népzene Tára sorozatának több darabját, számtalan kisebb-nagyobb néprajzi témájú munkát, tankönyveket, mesekönyveket és irodalmi műveket. Emellett több szakfolyóirat rendszeres illusztrátora volt.

Művészi képességeit a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula és Glatz Oszkár keze alatt fejlesztette. Az illusztrálás mellett az akvarell, olajfestés tették teljessé életét. Egy ideig a főiskolán tanársegéd majd különböző helyeken rajzot, művészettörténetet tanít. A felszabadulás után a budapesti Néprajzi Múzeum néprajzi grafikusa lesz.

„Életművét önálló alkotásain kívül elsősorban a mintegy húszezer néprajzi, történeti, természettudományi és más jellegű illusztráció alkotja, melyek összeszedésére és számbavételére évtizedek kellenének." — írja Balassa Iván a kiállítás katalógusának előszavában. Mégis a kiállítás anyagát gondos válogatással úgy állította össze, hogy abból képet kapunk Csikós Tóth András sokoldalú illusztrátori, grafikusi, valamint művészi tevékenységére. A bemutatón helyet kapnak azok a népviseleti és tánc-levelezőlapok, amelyek művészi módon népszerűsítik népi sajátosságainkat.

Túrkeve közönsége ismét egy neves szülöttjének munkásságával ismerkedhet. Ez a kiállítás is azt bizonyítja, hogy saját értékeink, kultúrkincsünk felkutatása elsőrendű feladataink közé tartozik.

EGRI M.

abdarúgás. NB I B: Szolnoki MTE—Debreceni VSC MTE-rtelep, 13.30, Nagy E. NB Jászberényi Lehel—Gyula zberény, 13.30, Tátrai. NB Szabó Lajos SE—Hajdúbö-rmény Mezőtúr, 13.30, Ajler. gyei I. o.: Szolnoki MTE II—zárokszállás Tisza-liget, 12, kor. Tószeg—Karcag 13.30, lnár. Szolnoki Cukorgyár—szberek 14, Orbán. Túrkeve—olnoki Gépjavító 13.30 (Hajdú gyéből). Újszász—Jászjákó-ma 14, Horváth. K. MEDOSZ ászberényi Vasas 14.00, Ré-nszki, Rákóczifalva—Szolnoki V II 13.30, Pató. Törökszent-klósi Vasas—Mezőtúr 13.30, ffer. Kunszentmártoni TE—újszállás 13.30, Bartha. Me-ei II. o.: Szabó Lajos SE II—ngyel 11.30, Gere I. Tisza Ci-II—Tiszatenyő 14.00, Dobos, gyvernek—Mezőtúri FMGT 30, Ragó. Rózsa Ferenc SE—ádszalók 13.30, Bakó. Cibak-za—Tiszagyenda 14, Tóvizi, szaföldvár II—Tiszafüred 13.30, i. Kunhegyes—Szajol 13.30, kasi. Jászladány—Jb. Lehel 14, Hrlcza. Szolnoki Traktor Jászalsószentgyörgy 14, Kasza. szapáti—Szolnoki Vegyiművek 13.30. Agócs. Rákócziújfalu—szkisér Simon. Jászfényszaru Zagyvarékas 13.30, Mihályi. — rási bajnokság: Mezőhék—Be-nyszög 13.30, Zsidai. Kőtelek—agykörű 13.30, Nagy, Tiszavár-ny—Tiszasüly 13.30, Jelinek. emok—Tiszajenő 13.30, Bódi.

degenben szerepelnek: a női sárlabda NB I-ben a Szolnoki örös Meteor a Videoton ellen, röplabda NB II-ben a JESE i csapata az Egyetértés ellen, teke NB II-ben a Szolnoki ÁV Szegeden, a labdarúgó B II-ben a Szolnoki MÁV a ocskai SE ellen, az NB III-an a Szolnoki Olajbányász yírbátorban, a Tisza Cipő Zá-onyban, a Kilián FSE Püspök-dányban, Tiszaföldvár Kis-unfélegyházán.

TISZAFÜREDI Vöröshadsereg sz. alatti (Tisz lósi út) új c ház 700 négy öles gyümö kerttel eladó.

ELADÓ 2 szob komfortos c ház azonnal b tözhetően. Sz Egyetértés u. (Keskeny Jánc vége.)

ELADÓ ház sürgősen Karcagon elköltözés miatt, — kőút mellett padlós szoba, konyha köves, Nagy melléképülettel azonnal beköltözhető, kb. 150 n-öl telek. Érdeklőni levélben: Tiszaszentimre. Vöröshadsereg u. 15. szám.

ELCSERÉLNÉM gödöllői 2 szoba összkomfortos kertes tanácsi rendelkezésű lakásomat, szolnoki 2 szoba összkomfortos — esetleg 1,5 szobás komfortos lakásra. — Leveleket: „Novemberben sürgős" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

Nagykörűben autóbusz megállónál 1754 n-öl gyümölcsös eladó. Érdeklődni lehet: Szolnok, Ponty u. 3/a. szám.

MÁSFÉL szobástól három szobásig szövetkezeti lakást átvennék készpénzért. „Vosztok úti is jó" jeligére a kiadóba.

re Zaporozsec kiutalás átadó és 600-as Trabant eladó. Martfű. Táncsics u. 9. szám.

CO rendszámú MB 1000 Skoda eladó. — Megtekinthető du. 4 h-tól: Szolnok. Koszorú u. 17.

WARTBURG kiutalásért ez évi Trabant kiutalást ajánlok. — „Cserélhető 3305" jeligére a szolnoki hirdetőbe.

403-as Moszkvics eladó. Szolnok. Somogyi Béla u. 16.

250 cm³ kékszínű — MZ oldalkocsis motorkerékpár — 5000 km-rel sürgősen eladó. Kordás József. Törökszentmiklós. Kossuth u. 285.

SKODA Octávia Super teljesen felújított — most műszaki vizsgázott — eladó tartozékokkal! Fizetési kedvezmény lehetséges. Szolnok. Mátyás kir. u. I. ép. G. lh. I. em. Szantner.

út 21. szám.

Részletfizetésre rekamiék, garnitúrák, fotelágyak. Kérjen képes árjegyzéket. — Román kárpitos. Budapest, Nagymező utca hatvanhat.

FIGYELEM! Szőlőoltvány szükségletét beszerezheti, csemege és borfajták kaphatók őszi és tavaszi szállításra: Magony Imrénél Abasár, Rákóczi út 16.

KISIPARI, középsötét színű, 8 db-ból álló hálószoba bútor eladó. Szolnok. Vöröscsillag út 16. Érdeklődni mindennap délután.

LAUBERGER Gloss Minyon (rövid) pánceltőkés zongora olcsón, sürgősen eladó. — Érdeklődni: Szolnok, Móricz Zs. u. 16. — (Sportcukrászda) Szabó.

40—50 kg-os feketetarka előhízalt süldők eladók. Szolnok, Kertész u. 11.

MDK

Csikós Tóth András

Csendes hullámok.Vizf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.JÚN.1-18-ig. 38.1.

Csikós Tóth András MDK

Balatoni táj

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

MDK

Csikós Tóth András, festő

Balaton, v. f.

Alk. Műv. Ház. XIX. Kiáll. – 1943 okt. – Magy. Mesterek.
Jegyz.

MDK

Csikós Tóth András

Öreg bárka, vizf.

M. Képirók kiáll. N. Szal. 1934. márc.

9 l.

1946

Csikós Tóth András, festő.

Balatoni hullámok. S. f.

Alk. Műv. Lár. - XVI. kiáll. - 1943. aug. - Magy. Művészek.

Jegyz.

MDK

Csikós Tóth András

Halók, vizfestmény
Vizpartján, vizfestmény

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 22.1.

MDK

Csikós Tóth András, festö

Balaton partja. Vizf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat.18.1.

Csikós Tóth András

Balatoni hullámok, vizf.

Alkotás Művészház XVI. kiállitása. 1943.

aug. 1 1.

Csikos Tóth András MDK

Balaton, vizf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Csikós Tóth András, festö MDK

Balaton. Ragyogó akvarell.

R.Szörédi Ilona: "A magyar Müvészetért" mozgalom nagy kiállitása. Mücsarnok. Uj Magyarság 1943 máj.16. 13.1.

Csikós Tóth András, festö

Balatoni hullámok. Vizf.
Daru. "

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 11.1. 12.1.

MDK

Csikós Tóth András.festö

Horgász. Vizf.

Mücsarnok.IV.Képzömüv.kiáll."A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 21.1.

EOK

Csikos Tóth András
grafikai műve:

Balaton. Vizfestmény. Magántulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. maj-jun. 19.1.

Csikós Tóth András

MDK

Őszi hangulat

Műcsarnok 1943. nov.-dec.
Téli kiállitás

CSIKÓS TÓTH ANDRÁS

Balaton partja. Vizf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
18. oldal

Csikos Tóth András MDK

Balaton, vizf.

Millenarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

CSIKÓS TÓTH ANDRÁS

Balatoni táj.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

Csikós Tóth András MDK

Tiszai kikötő, vizf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Csikós Tóth András

Sirályok. Vf.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 22.l.
Mücs.

Señores Toth Andreas

Birmajos. Vt.

Mios.

MOK

Csikés Tóth András

Csendes hullámok, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

MDK

Csikós Tóth András

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Csikós Tóth András MDK

Hálók, vizf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Gulkós Tóth András MDK

Hálók, vlsf.

Mecsarnok 1940 A magyar művészeért c. kiáll.

Csikós Tóth András

Sirályok, vizf.

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Οπίκός Τόπ Ανδρέας

Στρατίωτ. νίπτ.

Csikós Tóth András MDK

Vizpartján, vizf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Carlos Toth Andrés

Vizsgaterjén, vizf.

Csikós Tóth András

Hajók a Tiszán, vizf.

Vihar előtt, vizf.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Csikós Tóth András [redacted]

Csendes hullámok, vizf.

[redacted]

[redacted]

Csikós Tóth András

Illusztrálta Méreyné Szabó Margit

„Meotisi ének" c. könyvét (Könyvbarátok Kis Könyvei 1935)

Budapest 1982/11

Csikós Tóth András MDK

Balatoni hullámok, vizf.

Daru, vizf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Csikos Tóth András MDK

Horgász, vizf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Csikós Tóth András

MDK

Őszi hangulat

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Csikós Tóth András MDK

Csendes hullámok, vizf.

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Csikós-Tóth

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

8 Órai Ujság
1934.I 14.

Csikós Tóth András MDK

Kifutófiu, repr.

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Σελίδα Τόξη Ανδρέα

Κίτσιόλιν, Τερτ.

Csikós Tóth András MDK

Balaton partja, vizf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Csikós Tóth András MDK

Zöldruhás nő, olf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

MDK

Csikós Tóth András

Kikötő, vf.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 6. l.

MDK

Csikós Tóth András, festő
Kecskemét.

245. Csendes hullámok. Vízf.

542. Tiszai kikötő. 21.1. "

Bp.Műcs.- "A Magyar Művészetért". Képzőm.Kiáll.1942. jún.6.-22. Kat. 12. és 21.1.

MDK

Csikós Tóth Andras gimn.tanar,festoművész

A VII.Nemzeti Képzőművészeti kiallitas anyaganak rendezésében közreműködött.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 39.l.

CSIKÓS TÓTH ANDRÁS,rajztanár

A Népr.Muz.Szolgálatában volt.De kevés lappal szerepel
A Népr.Muz.Adattárában a rajzraktár leltárában,mivel
más beosztásban müködött. 292.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

Csikós Tóth András

Műve szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett Sportművészeti kiállításra.

Kiemelik „Horgáró" c. aquarelljét.

m. 934. v. 20.

Csikós Tóth András, grafikus MDK

Méreyné Juhász Margit:

Meótini ének c. könyvét illusztrálta.

Egy rajz: Repr

-: Az ifjúság birodalmából 9

A Könyv, Bp. 1935, nov.-dec. II/11-12

Csikós Tóth András, grafikus MDk

Kihűnő viseletrajzai emelik a könyv értékét.

Irod. táj.
46. l

Szentpál Mária: Somogyi táncok

A Könyv,

[Könyvbarát], bp. 1955. március V/3

Csikós Tóth András, grafikus M Dk

Táncrajzai és díszítőrajzai segítenek a táncok stílusának megértésében.

Sz. táj.

Szentpál Mária: Lugossy Emma: 39 verbunk tánc 27-28.

A Könyv

[Könyvbarát], Bp. 1955. február V/2-sz

M.D.K.

Csikós Tóth Andárs, ~~xxxBenyovszkyxIstván~~

Pásztorépitkezés, rajzon, repr.

134. ábra Fejős juhász tanyája. Az ajtóval szemben kankarék. Az előtérben vályogból vakolt és sárral tapasztott katlan, benne üst, mellette vasháromlábon bogrács. A katlanban trágyával, a bogrács alá szalmával tüzelnek. Kunmadaras.

A hiányo magyarázi, hogy a rajzolat magyarázat Csikós Tóth András, hanitette, hiszi szerben BENYOVSZKY István, igy lásd a cédulában mindkét nevem szerepel.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 217. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.
28. ábra Ékalaku gulya-szárnyék, Turkeve-Ecseg
29. " Juhszárnyék, Karcag-Bócsa
31. " Estrengával egybeépitett juhszárnyék, Hajdu-szoboszló
33. " Deszkából épitett szárnyék ménes számára, Dévaványa
36. " Háromágu juhszárnyék, Kunmadaras.

Győrffy István: Magyar falu, magyar ház. Bp. 1943. 166, 167, 168, 169. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés,rajzok, repr.

37. ábra Juhszárnyék, Kunmadaras
39. " Többágu ménesszárnyék a mult századból. Turkeve-Ecseg
46. " Disznókarám a mult századból. Turkeve-Ecseg

Győrffy István: MAGYAR Falu, magyar ház Bp. 1943. 170,171,173. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

47. ábra Nádból készült juhkosár, Hajduszoboszló
48. " Kisméretü szárnéyk és esztrenga, "
49. " Háromágu juhszárnyék, Nagyiván
51. " Egykorcu kicsiny juhszárnyék, Kecskemét- Bugac
52. " Jellegzetes régi nagyméretü juhszárnyék, Nádudvar

Győrffy István: Magyar falu, magyar ház, Bp. 1943.
174, 175, 176. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

53. ábra Kankarékos juhszárnyék, Nagyiván
55. " " " esztrengával, Nagyiván
57. " Nagyméretü juhszárnyék kétkorcu kontyos kunyhóval, Nádudvar
58. " Rongált állapotban lévő másodéves hárpmágu juhszárnyék, Kunmadaras
59. " Háromágu juhszárnyék, Nagyiván

Győrffy István: Mg Magyar falu - magyar ház, Bp. 1943.
177,178, 179. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

117. ábra Nyergestetejü kunyhó. Elől nincs fala, teteje szalmával fedve. Törökszentmiklós.

118. " Nyergestetejü nádkunyhó, mellette vasaló, mely a ház védelmére szolgál. Nagyiván.

119. " Kerekes gulyáskunyhó, lóval, vagy ökörrel huzatható. Csikósok használják. Hortobágy.

120. " Nyergestetejü, favázu, deszkavégü és tetejü gulyáskunyhó. Hortobágy.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 209,210. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok. repr.

80. ábra Kisméretü szárnyék, oldalán nádfalas kunyhóval. A kunyhónak rácsos ablaka-van. ajtaja van. Hajduszoboszló, 1924.

81. " Köralaku nádkarám 300-400 szarvasmarha számára. A réten, a szabad ég alatt ilyen karámba terelték a szarvasmarhákat a hideg téli szél és a farkasok elől. Turkeve-Ecseg.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp.1943. 190, 191. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

74. ábra Négyágu juhszárnyék nádból készült kunyhóval, Földes.

75. " Juhszárnyék köralaku kosárral és esztrengával. Turkeve-Ecseg

78. " Kisebb méretü elletö kosár, földbeásottt putrilakással a pásztor számára. Turkeve-Ecseg.

79. " A 78. ábrához hasonló épitmény, amelyet a pásztorputrival egy szárny összeköt és védi a szél ellen. Turkeve-Ecseg.

Győrffy István: Magyar falu - magyar ház. Bp. 1943. 186, 187, 189. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

62. ábra Hárpmrekeszes juhkarám, Nagyiván
64. " Juhszárnyék esztrengával és kunyhóval, Nagyiván
66. " Juhszárnyék esztrengával és kunyhóval, Nagyiván
68-69. ábra Háromágu juhszárnyék esztrengával és fedett fiókkal, Nagyiván
72. ábra Karámmá átalakult juhszárnyék és esztrenga Földes

Győrffy István: Magyar falu - magyar ház. Bp. 1943. 180, 181,182, 183, 185. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Banyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

82. ábra Juhkarám rácsos deszkaajtóval, kontyos nádkunyhóval. Turkeve-Ecseg.
83. " Háromágu juhszárnyék esztrengával és bacsuval. Kunmadaras.
85. " Deszkából rótt négyszögletes akol szarvasmarhák számára. Árnyékot ad és véd az eső ellen. Turkeve.
86. " Régimódi disznóhodály nádból mindkét oldalán hat-hat ajtóval. Turkeve-Ecseg.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház. Bp. 1943. 192, 193. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

105. ábra Szükebb kontyos nádkunyhó, melyet a szél ellen körülcsavarnak szénakötéllel. Turkeve-Ecseg

106. " Szénakötéllel megerősitett bővebb kontyos nádkunyhó. Ajtaja nádból. Kisujszállás.

107. " Kukoricakóróból készült ideiglenes kunyhó. Turkeve.

108. " Nagyméretü kétkorcos nádajtós juhászkunyhó. Mellette juhszárnyék. Nádudvar.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 204, 205. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

110. ábra Nagyméretü kontyos nádkunyhó. A kontyot hegyes fával átszurják s ezen csüng a bogrács. A füst a konty alatti lyukon távozik. Turkeve-Ecseg

109. " Kontyos nádkunyhó háromszögletü ajtónyilással. Árok veszi körül, amely a kunyhóró lecsurgó vizet felfogja. Kaba.

111-113 " Az előbbi gulaabku kontyos nádkunyhó, az utóbbi nyerges fedelü kunyhó szintén nádból készült, de favázra. Tetejét friss marhaganéjjal tapasztják be. Nagykunság.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 206, .207. 1.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

102. ábra Fedett férőhely. Juhszárnyékhoz támasztott nádfallal. Hajduszoboszló

103. " Fedett fejőhely. A fedél gyékénnyel letakart kocsiernyő, az oldalak vályogból vannak. Kunmadaras.

104. " Nádból készült kontyos gulyáskunyhó. Husángból korlát veszi körül, hogy a jószág ki ne döntse. Nádudvar.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 202, 203. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

94. ábra Sövényből készült enyhely függőlegesen földbe ágyazva. Kemecse, Szabolcs megye
95-98. " Sövényfalu enyhely, ill. cserény egyszerűbb alakja, tüzhely benne van.
99-100." Kétrészes cserény. Bugac.
101. " Félig fedett cserény, lécrámák közé fogott, egymáshoz kötött nádfalból. Bugac.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943.
199, ~~199~~ 200, 201. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

90. ábra Disznóhodály. Fala deszkából, fedele nád hányában kukoricából készült. Turkeve-Ecseg

91. " Juhhodály, fala vályogból, fedélszéle rudakból készült. Kunmadaras

92. " Szabad ég alatt lakó kospásztor batyujával. Kunmadaras.

93. " Nádból készült enyhely. Kék, Szabolcs megye.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 196, 197, 198. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

87. ábra Átmenet az akol és a hodály között. Hordozható épitmény, amely a napfény és az eső ellen védi a juhokat. A kép előterében sajtszáritókerék. Kunmadaras.

88. " Szalmatetejü juhhodály, kétszárnyu deszkaajtóval. Apa.

89. " Nádból készült juhhodály, átmenet a házszerü épülethez. Jobboldalán félszerrel, amely a pásztorok tanyája. Karcag.

Győrffy István:Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943.
194,195. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok. repr.

114. ábra Átmenet a kontyos kunyhó és a vasaló között. Lakóépület, amelyben tüzelnek is. Tetején a nád nem ér össze, hogy a füst könnyebben távozzék. Nagyiván.

115. " Boglyaalaku sárkunyhó. Alapja faváz nádfallal, ami vastagon betapasztott. Szentes.

116. " Nyergestetejü kunyhó. Faváza és nádfala, nádteteje van, melyet vastag szalmaréteg borit. Törökszentmiklós

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 208, 209. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

121. ábra Boglyaalaku, szalmatetjü gulyáskunyhó. Szentgyörgy.

122. " Nádkunyhó szövött gyékénytetővel. A kunyhó a szárnyék falához csatlakozik. Kunmadaras.

123. " Gulyáskunyhó galyfallal. Teteje szalma. Fegyvernek.

124. " Kondás nádkunyhója. A disznók dörzsölése ellen deszka védi az alját. Kaba.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 211,212. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

125. ábra Juhásztanya, ahol az asszony állandóan künn lakik a pásztorral. Balról sütőkemenece. Középen az állás , egy oldalnélküliszalmatetős épület, melyben nyári jászlon lovat vagy szarvasmarhát tartanak. Kunmadaras.

126. " Gulyáskunyhó. Deszkából készült házikó sárral betapasztva. Turkeve-Ecseg.

127. " Juhászkunyhó. Fala, ajtaja nádból, teteje gyékényből. Biharnagybajom.

Győrffy István:Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943.
213. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

131. ábra Juhászkunyhó vasalóval. A juhok számára istálló van benne. A vasaló a lakóhelyiséggel szemben áll. Hortobágy.

132. " Nyergestetejü nádkunyhó karámmal. Kecskemét.

133. " Gulyástanya vasalóval. Vályogból készült nádfedelü ház, melynek baloldali helyisége istálló, jobboldali a gulyások lakóhelye. Balról dögbőrszáritó ágas. Hortobágy.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 216, 217. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

128-129. ábra Vasaló képe és alaprajza. Ovális alaku nádfalazat a tüzhely védelmére. Felül a nád bokrétáját lenyirják, hogy a tüz bele ne kapjön. Hortobágy.

130. ábra Gulyáskunyhó. Egyetlen helyiségből álló kis ház, melyben tüzhely nincs. Télen nem lakják. Hortobágy.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 214, 215. l.

M.D.K.

Csikós Tóth András, v. Benyovszky István

Pásztorépitkezés, rajzok, repr.

136. ábra Gulyástanya vasalóval, deszkával körülkeritve s ezen belül árnyékotadó akácfák. Hortobágy.

137. " Nádkévékből épitett bür-hid /bürü/ XVIII. századi leirások után. Nagykunság.

Győrffy István: Magyar falu-magyar ház, Bp. 1943. 218, 219. l.

Csikós Tóth András, grafikus MDK

Rajz a Méotisi
énekből

Repr.

– : „Ősi dalt penget ....."

9

A Könyv, Bp. 1935. nov.-dec. II/11-12

Csikós Tóth András, grafikus MDK

Méreynés Juhán Margit:
Meótini énekét illusztrálta.

-: Az ifjúság bizodalmából

9

A Könyv, Bp. 1935. nov.-dec. II/11-12

M.D.K.

Csikós Tóth András

"Kőművesek" c. képének repr.-ját bemutatja a lap, amelyet a "Tehetségavatás" c. felhivásra küldött be.
Herman Lipót véleménye: "Tehetséges igéret, eredeti elgondolás."

Szinházi Élet. Bp. 1932. juni 19-25. XXII. évf. 26. sz. 68. lap.

M.D.K.

Csikós Tóth András

Tollrajza található „A csikász megnézi a csikóversét" címmel a könyv 4. táblázán.

Györffy István: Nagykunsági krónika,
Bp.1941.Turul kiad.180 old. [A könyv 1.fejezete
"Szilaj pásztorok" cimmel megjelent Karcagon
1928-ben, Benyovszky István rajzaival]

CSIKÓS NAGY MÁRTON

szobrászművész

Somogysárd, Fő u. 53.
7435

1946. január 1-jén Abádszalókon született. 1966 óta Somogyban él. Az országban és külföldön számos köztéri szobra áll. Több pályázaton sikeresen szerepeltek alkotásai, több díjat kapott.
Mottója: „Nem magamnak, embertársaimnak dolgozom."

Er ist am 1. Januar 1946 in Abádszalók geboren. Seit 1966 lebt er im Bezirk Somogy. Im In- und Ausland stehen zahlreiche seiner Denkmäler auf öffentlichen Plätzen. Bei mehreren Wettbewerben waren seine Werke erfolgreich, er bekam mehrere Preise.
Sein Motto: "Ich arbeite nicht für mich, ich arbeite für meine Mitmenschen."

Regionális Kisplantikai Tárlat, Za
Galgszeg, 1994

DIENES ATTILA

szobrászművész

8449 Magyarpolány
Petőfi Sándor utca 32.

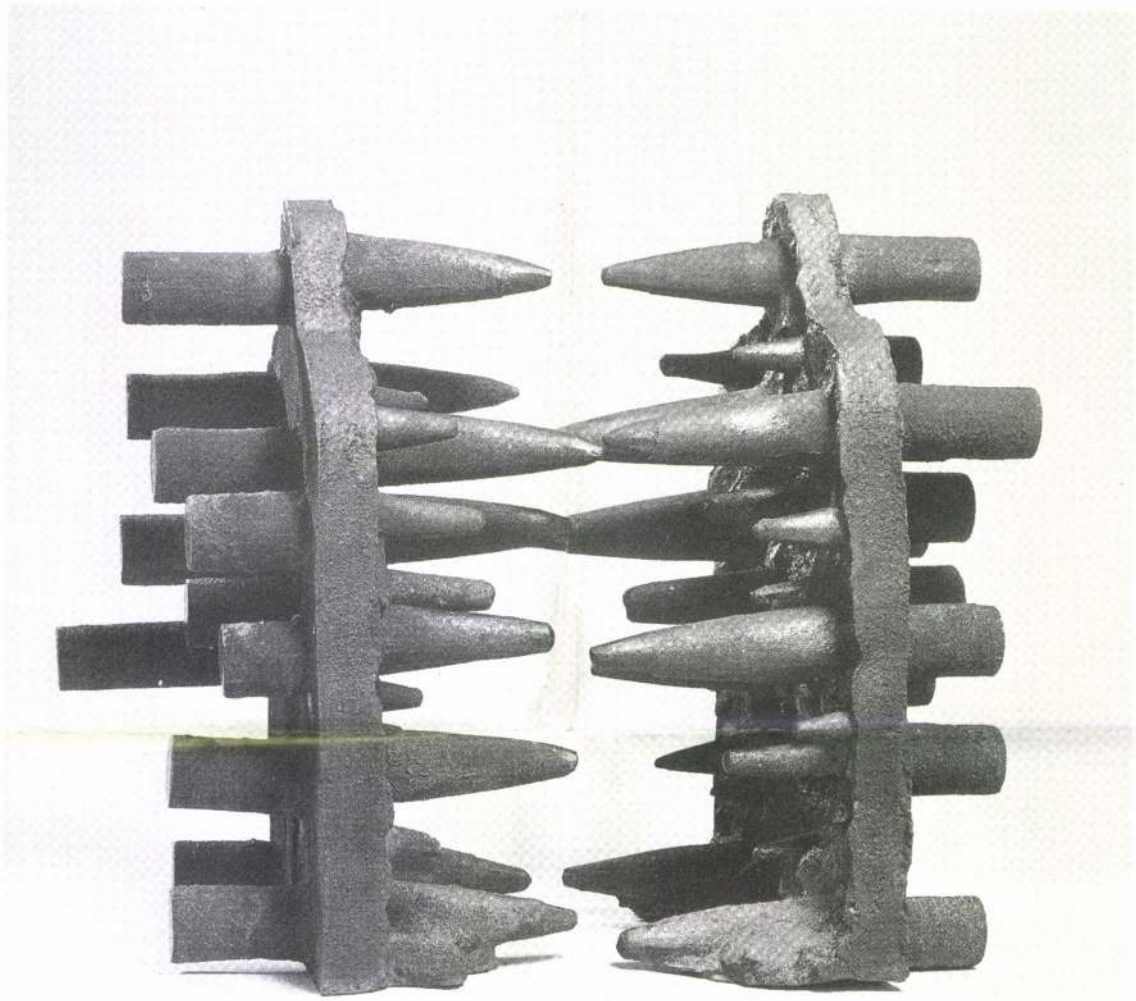

Er wurde 1942 in Marosvásárhely geboren. 1968 beendete er in Kolozsvár die Ion Andrescu Universität für bildende Künste, im Fach Bildhauerei.
Selbstständige Ausstellungen hatte er in: Marosvásárhely, Bukarest, New York, Washington, Columbus, Kecskemét, Székesfehérvár, Ajka, Veszprém, Szentendre, Atlanta, Kamen, Balatonfüred. Er nahm auch an zahlreichen Gruppenausstellungen teil. Seine Arbeiten wurden mit mehreren Preisen anerkannt. Museen in Bukarest, Galac, Temesvár, Marosvásárhely, Budapest, Szentendre und Veszprém bewahren seine Arbeiten auf.
Er ist Mitglied des Rumänischen Bundes für bildende Kunst und Kunstgewerbe, Mitglied des Künstlerfonds, Zunftmitglied Veszprémer Künstler, Mitglied der MaMü- Gesellschaft, Mitglied des Ungarischen Landesverbandes Schaffender Künstler.

Born in Marosvásárhely, 1942. Graduated from the Faculty of Sculpture at Ion Andrescu Academy of Fine Arts in Kolozsvár in 1968.
One-man exhibitions: Marosvásárhely, Bukarest, New York, Washington, Columbus, Kecskemét, Székesfehérvár, Ajka, Veszprém, Szentendre, Atlanta, Kamen, Balatonfüred.
Participated in several group exhibitions. Was awarded several prizes of appreciation. His works are exhibited at museums in Bukarest, Galac, Temesvár, Marosvásárhely, Budapest, Szentendre, Veszprém.
Member of the Association of Artists and Industrial Artists of Rumania, Fund of Art, Artists' guild in Veszprém, MaMü Group, and National Association of Hungarian Art Workers.

Maga a Lektorátus részéről egy személy jelent meg ezt megszemlélni, de a lepelbe burkolt plasztikát tekintette meg, magát a szobrot nem.

- Mi annak örültünk volna, ha többen szemlélik meg, és nyilvánvalóan életnagyságában, lepel nélkül nézik meg és a valóságnak megfelelően hoznak döntést. Igy zsákbamacskának kell tekintenem, legalábbis részben.

- Puskás István a Magyar Képzőművészeti Lektorátus munkatársa is foglalkozott ezzel az üggyel. Alaposnak látja-e ezt a vizsgálódást? Nem tudom, ha egy zsüri itélkezik egy köztéri szobor felállitásáról, akkor egy ember nézi meg? Egy ember? Tehát tegyük fel, ha nevesebb szobrászról van szó, mondjuk Varga Imréről, abban az esetben ugyanugy ül, illetve nem ül össze a zsüri, mint ebben az esetben, vagy pedig egy komoly zsürit kap az illető?

- Kicsit bővebben el kell, hogy mondjam, hogy hogyan történik egy szobor birálata. Kész müveket nem birálunk. Egy szobrászművész kap egy feladatot, akkor először egy koncepciótervet mutat be, több tagu zsüri vizsgálja, és birálja. Ez a birálati fórum mintegy partnere a művésznek, nem azért ül össze, hogy tagadjon, hanem azért ül össze, hogy friss szemmel a maga észrevételeit, elmondja és a további munkát segitse. A későbbiek során ugyanez a társaság, ugyanez a biráló bizottság minősiti a következő fázisokat, egy hagyományos szobor esetében az 1:1 léptékü agyag modellt, az 1:1 léptékü gipsz modellt és a kész müvet.

Meg kell, hogy őszintén mondjam, hogy akkor, amikor már készen van egy mü, akkor ez a partnerszerep ez eltünik. Akkor csupán csak értékelni kell azt, amit látunk. Arra a fajta támogatásra, arra a fajta konzultációra, amit a munka folyamata során igényel is egy szobrász, nincs értelme, hogyl O ember mondja ki ugyanazt, amit egy ember is, ebben az esetben is könnyen megállapithat.

- Jelen esetben véleménye szerint nem kellett volna esetleg egy kicsit alaposabban utánajárni ennek a dolognak.

- Utánajárhattunk volna, és több segitséget adhattunk volna, mint ahogy több segitséget adunk másoknak is, de a mi tudomásunkra csak akkor jutott ez a szobor, hogy elkészült, amikor elkészült. Tehát nem volt meg a lehetőség, hogy azt a partnerszerepet, amit a birálóbizottság a munka elkészitése folyamán kifejtett, ezt a partnerszerepet felajánljuk bárkinek is.

- Csikós Nagy Mártont a Somogy megyei Mosdóson kerestem meg, ebben a kis községben, az otthonában, gyönyörü faszobrok veszik körül. Nagyon meglepődött, amikor elolvastam a Lektorátusnak az értékelését. Tudott erről?

- Erről a dologról nem tudtam, és valóban nagyon meglepődtem. Hogy a Lektorátus ilyen véleményt mondott. En eddig azt tudtam, hogy a szoborról csak jó vélemény van. Ha egyszer egy alkotást kitesznek közszemlére akkor ugy érzem, hogy az a közösség, aki ezt az alkotást akarta, és hozzásegitett ahhoz, hogy ez megszülessen, akkor ezt elfogadta és jónak tartotta. És amikor ezzel a munkával engem megbiztak, akkor a kiskőrösi müvelődési osztályt kértem, hogy megkérje azt a hivatalos engedélyt, ami egy müalkotásnak az elkészitésével jár. Ugy gondoltam, hogy nekem semmi olyan dolgom nincs, hogy én járjak utána valaminek, hogy idegesitsem magam, hogy nincs rendben a papir. én elkészitettem, amivel megbiztak, azt én megcsináltam, és sajnos nem tehetek arról, hogy a bürokrácia akkora nagy, meg ugy álltak hozzá emberek; hogy nem értettek hozzá, járatlanok voltak benne, és sajnos nem tudtak intézkedni. Ez az ő hibájuk.
De amint hallottam, ők azt mondták, hogy zsüriztek. És közben nem is történt zsüri, mert ugye aki kijött a Lektorátustól, a Képzőmüvészeti Alaptól, azok fényképről birálták el a szobrot, sajnos a szobor feküdt a földön, és igy nem is mondhattak megfelelő véleményt, mert hisz nem látták csak fekvő helyzetben, és utána, amikor a szobor állt és le lett takarva, mert amikor ez a vita megkezdődött a szobor körül az engedély miatt, akkor arra nem voltak hajlandók, hogy a leplet levegyék a szoborról, ha már egyszer kutaztak Kiskőrösre.

Hogy levegyék a leplet és tényleg megnézzék, hogy miről is kell nekünk véleményt mondani. Minek a sorsáról kell dönteni. Egyszerüen mondták, hogy ez van, mint ahogyan most ez el is dőlt, hogy nem a legjobb véleményt mondtak a szoborról. Én ugy érzem, és nem vagyok elfogult benne, meg kell kérdezni a kiskőrösi embért, meg kell kérdezni azokat az embereket, akiket én bevontam, mondhatom igy, ebbe a munkába, elmentem a gimnáziumba, megkértem az ott élő embereket, hogy ők hogyan gondolkodnak Petőfiről, hogyan tartják, milyennek tartják ezt az elképzelést, ezt az ötletet, és én nem hallottam azt, hogy valaki azt mondta volna, hogy ezt nem megfelelőnek tartják.

- Végül is mi az a választóvonal, amely igyvagy ugy dönt egy mü sorsáról? Hallgassunk meg most ismét néhány véleményt. Sinkovits László, a Kiskőrösi Müvelődési Központ igazgatója.

- Szakmai szempontból én nem tudok véleményt mondani, tehát én nem tudom megmondani azt, hogy egy müalkotás az miért művészi. Erre nincs meg a megfelelő irányu szakképzettségem, viszont, ha ránézek egy alkotásra és találok benne valamit, ami nekem tetszik, még ha nem is tudom megmondani, hogy tetszik, akkor azt mondom, hogy ez szép. Evvel a szoborral kapcsolatban nem is annyira a külső formája tetszik, hanem maga az a gondolat, amit a művész ebben ki akart fejezni. De én lokálpatrióta vagyok, itt születtem Kiskőrösön, és Petőfi tisztelője és rajongója vagyok, ugyhogy lehet, hogy ez engem egy kicsit megtéveszt.

- Cifka Péter művészettörténész.

- A mübirálat bizonyos fokig tehetséget feltételez, ha az áll ebben az értékelésben, hogy a mü unalmas, akkor én azt irtam, ami valóban unalmas.

- Izsák László a kiskőrösi könyvtár igazgatója.

- Nagyon szimpatikus volt a művész emberi magatartása, egyénisége, itt a lakosság nagy örömmel figyelte az alkotásnak a mozzanatait, készitését, örültünk, amikor elkészült. Hogy a művészi értéke milyen lett, erről nyilván lehet vitatkozni, én azt hiszem, hogy még művészileg is értékelhető.

- Bánszky Pál a Bács-Kiskun megyei Muzeumok igazgatója.

- Valahol egy sajátos népi kultura forrásából táplálkozó művészet, amit csinál egy kicsit a népmüvészet és /érthetetlen szó/ között lebeg.

Nagyon kicsi kellene a Csikós Nagy Mártonnak ahhoz, mert olyan ösztönös tehetséggel rendelkezik, hogy a legjobbak között is helytálljon. Sokkal nehezebb ezt főiskola nélkül végihez vinni ezt a küzdelmet, tehát én nem a tanulás, a főiskola ellen vagyok, hanem azért a tehetséges emberért, aki éppen talán egy nem szerencsés kiválasztási mechanizmus következtében nem kerülhet be a főiskolára, vagy már két gyereke köti a családjához, mint Csikós Nagy Márton esetében is.

/Hiányzik a felvételből/

-... azért került volna ilyen helyzetbe, mert tagja a Magyar Népköztársaság Müvészeti Alapjának. Arra szeretném felhivni a figyelmet, itt az ügyiratokból is egyértelmüen kiderül, hogy nem elhamarkodva döntöttünk ebben az ügyben, és két-három olyan közbülső lehetőség lett volna, amikor egy az egyben lelehetett volna állitani az egészet.

- Lakos József a Kiskőrösi Petőfi Társaság titkára.

- Van egy kiskunsági paraszti szólásmondás, amely szerint "akarom vemhes, akarom nem vemhes" Körülbelül igy áll a helyzet ezzel az alkotással, a kiksőrösi közvélemény elfogadta az alkotást, a hivatalos szervek még vonakodnak, remélem, hogy hamarosan eldől a vita.

1021

Cickós Nagy Márton szobrászművész fafaragómester

1981. I. 23. Kossuth 21,30 Áné

Választóvonal

- Stefka István müsora.

- Csókolom. Érdeklődni szeretnék, hogy Ön látta-e azt a szoborfaragást a téren?

- Láttam, igen.

- És mit tudott róla, hogy mit farag itt a müvész?

- Hát egy papirtekercset.

- Nagyon sokan álltak, nézték, ahogy dolgozik. Mennyi ideig dolgozott rajta?

- Sokáig.

- Odament-e kérdezősködni?

- Nem.

- Nem is érdekelte, hogy mi történik ott?

- Láttam, mert itt dolgozott és tudtam, hogy mit csinál.

- És mi volt a véleménye róla?

- Nekem tetszett.

- Mi tetszett benne?

- Hát az egész darab, amit csinált.

- Látta itt, hogy farag valaki egy szobrot? Kiskőrösi?

- Nem vidéki vagyok, láttam.

- És?

- Hát érti a szakmáját.

- Tudta, hogy mi készül?

- Sejtem, hogy Petőnek az emlékére csinálta.

- De nincs itt, hol van nem tudja?

- Elvitték a Petőfi iskolához. Ott van most felállitva, itt szemben, nem tetszett valakinek és elvitték.

A Bács-Kiskun megyei Petőfi Népében nagyon érdekes cikk jelent meg nemrégen a kiskőrösi huzavonáról, amelynek középpontjában egy térplasztika, egy szobor áll. Varga Mihály a Petőfi Népe művelődéspolitikai rovatának vezetője, járt a helyszinen. Nagyon kemény cikket irt. Miről van itt szó?

- Amikor többen is szóltek nekem, hogy elkészült Kiskőrösön egy nagyméretü szobor a városközpontban és hónapok óta ott áll bebugyolálva, leleplezetlenül, akkor rögtön eszembe jutott száz egyéb dolog a témával kapcsolatban. A fennálló rendeleteket a köztéri szobrok elhelyezésével, a megrendelésekkel, megbizásokkal kapcsolatban, valamint egyéb képzőművészeti jellegü alkotások megbizásos elkészittetésével kapcsolatban nem tartják be nagyon sok helyen. Kalocsa város egyik gáyrigazgatójának az irodájában egy nagyméretü giccs, tömény giccs van elhelyezve, amit sok-sok ezer forintért vásároltak. Eszembe jutott, hogy Izsák központjában a nagyközség főterén van egy felszabadulási emlékmü, amit egy hirhedt dilettáns csinált. Mindenféle engedély nélkül a törvény kikerülésével, és jelenleg is ott vannak ezek. És ott vannak a presszókban, meg az éttermekben a giccsek százával, csak Bács-Kiskun megyében. Pedig nem is akármilyen rendelet, hanem kormányrendelet van arra vonatkozóan, hogy hogyan, miképpen szabad elhelyezni a nyilvánosság elé vinni a müalkotásokat.

- A kiskőrösi példa tulajdonképpen erről szól, mert ez is engedély nélkül került oda. A képzőművészeti lektorátus, sőt a megyei tanács sem hagyta jóvá, hogy oda szobor kerüljön pontosan Petőfi szülőházával szemben.

- Az igazság az, hogy én kezdetben nem akartam cikket irni erről, mert megmagyarázták a helyi tanács illetékes vezetői, hogy mit akartak ők, tulajdonképpen egy jóhiszeműséget láttam, a müvésznek volt többször kiállitása, megszerette a közönség is, a vezetőség is megszerette a müvészt, becsülni kezdték és megállapodtak, sőt a müvész félig-meddig ajándékának szánta az ő müvét a városnak, Petőfire való tekintettel, Petőfi szellemének a gazdagitására, és akkor ugy gondoltam, hogy nem irok cikket róla, belátták az illetékesek, hogy el kell onnan vinni, elviszik onnan, majd találnak más helyet neki. A cikk megirására az késztetett, hogy még azt követően hetek teltek el, vagy talán hónapok és a szobor huzavona tovább tartott, és akkor már végképp nem lehetett látni, hogy mi az oka. És akkor én a megyei tanács irattárában kikerestem az egész ügynek a levelezési hátterét, azokat a határozott intézkedéseket konkrétan láttam, és ekkor már ugy gondoltam, hogy tanuljanak másutt is, mert egy tanulságos esetről van szó.

Először mindent elkövettek a város vezetői, hogy pontosan kicsoda, az nem derül ki, mert mindenki mást mond, azt erőltették, hogy oda legyen a Petőfi-ház és a Művelődési ház elé állitva. Volt egy ilyen előzetes elhatározásuk és a későbbiek során presztizs okokból, csak nem volt meg a hivatalos leleplezés, mert odáig ugy látszik nem akartak, vagy nem mertek elmenni azok, akik oda erőltették a szobrot, meg akarták várni, hogy ők győzzenek ebben a harcban.

- Itt senki nem tudta a megyében? Hogy mire készül a kiskőrösi városi tanács?

- Az illetékes szakigazgatási szervet meg kell keresni, ebben az esetben például a Megyei Tanács művelődésügyi osztályvezetőjét vagy illetékes munkatársát kell megkeresni, tanácsot kérni és akkor, ha ők nem ismerik annyira a rendeletet, bár elég furcsa ez is önmagában, mert azért egy városi tanácsnál hát azért ismerni kellene az erre vonatkozó rendeleteket.

- A városi tanács önállóan határozott?

- Igen.

- Gyergyádesz László a Bács-Kiskun megyei Tanács művelődési osztályának művészeti főelőadója.

- A TV Hiradóból értesültünk arról, hogy Csikós Nagy Márton Kiskőrösön szobrot farag. Mi erről nem tudtunk, telexben kértünk még az adás másnapján információt a történtekről, ekkor hamarosan megküldte egy-két napon belül a Kiskőrösi Városi Tanács az iratanyagot, amelyben ők kérik az alkotásnak az elkészittetését, és kijelölésre kérik Csikós Nagy Mártont. Azt már nem is mondom, hogy itt betegség miatt ez a dolog náluk elcsuszott, mi azonnal továbbitottuk és a Képző- és Iparmüvészeti Lektorátustól is kértük, hogy a lehetőség szerint vegyék figyelembe a városi tanács kérését Csikós Nagy Márton kijelölésére. A Képző- és Iparmüvészeti Lektorátus hamarosan megküldte választá, amelyben, tekintettel arra, hogy a kiskőrösi Petőfi-szülőház és irodalmi kiállitás udvarán kivánják elhelyezni az alkotást, ez muzeumi területnek minősül, tehát a lektorátusi törvény értelmében nem köztér, ezért az ide kerülő mütárgyak beszerzéséről, készittetéséről az illetékes muzeum gondoskodik saját hatáskörében.

- Banszky Pál a Bács-Kiskun megyei Muzeumok igazgatója.

- Az eredeti tervben felmerült, hogy a Petőfi-emlékház udvarára kerülne Csikós Nagy Márton emlékoszlopa, én ezt utólag tudtam meg, tehát eredetileg nem volt ez egyeztetve. Tul pici az udvar, a tér egy ilyen nagyléptékü szoborhoz, szóval én ezért mondtam, hogy nem szerencsés bedugni egy ilyen pici kis térbe, mert a léptéke szétfeszíti a Petőfi -emlékház udvarát.

- Hogyan lehetséges, hogy Önöket meg sem kérdezték, hiszen, ha jól tudom, a Petőfi-emlékház az Önök felügyelete alá tartozik.

- Igen, ezt én is furcsállottam, nagyon sajnáltam, hogy előzetesen nem tudtam elmondani a véleményemet, azt hiszem, hogy Magyarországon ez nem egyedi eset, nem tudom, hogy mennyi ebben a tapasztalatlanság, a jognak a nem ismerete, de azt hiszem, hogy ma már tarthatnánk ott és hát ezt szoktuk is mondani, hogy nem mentesit a jognak a nem ismerése attól, hogy be kell tartani a játékszabályokat, és azt hiszem, hogy a kiskőrösiek ezt jóhiszemüen, ennek nem ismeretében, nem tudom, de megkerülték.

- A Kiskőrösi Városi Tanács müvelődésügyi osztályvezetője Nedró Mihály. Hogyan lehetséges, hogy egy köztéri szobor felállitásra került, anélkül, hogy arról a szakilletékesek tudomást szereztek volna?

- Csikós Nagy Márton fafaragómüvész előzetesen két kiállitást rendezett Kiskőrösön, a Müvelődési Központban. Nagy sikere volt a kiállitásának, ő maga is fellelkesedett ezen és felajánlotta a városnak, hogy március 15-re esetleg 21-re, a Forradalmi Ifjusági Napokra egy alkotással kedveskedik a városnak. Ehhez annyi segitséget kért, hogy a megfelelő anyagot biztositsuk. Gyakorlatilag a fának a megmunkálása, a faragása már folyt akkor, amikor mi a Megyei Tanács müvelődésügyi osztályától azt kértük, hogy a Képzőmüvészeti Lektorátus jelölje ki alkotómüvésznek Csikós Nagy Mártont, és egyuttal kértük a mü helyéül jelöljék ki a Petőfi-ház udvarát. Az alkotás készülése közben a város lakossága nyilvánvalóan odafigyelt, együtt volt a müvésszel, véleményezte, és lelkesedett, és várták az eredményt. Egyuttal tippeket is adtak. Köztudottan a müvész éjjel-nappal dolgozott, esténként is sok esetben. Igy olyan idézetek is kerültek a plasztikára, amelyeket a helyi lakosok mondtak és inspiráltak. Tekintettel a mü méreteire, nagyságára és a város lakossága véleményét is figyelembe véve született meg az a gondolat, hogy ne az udvarba kerüljön elhelyezésre, hanem köztéri alkotásként a Petőfi téren.

Igy helyeztük el ideiglenes jelleggel azzal, hogy utólagos kérelem alapján a Lektorátus az engedélyt esetleg erre megadja, köztéri alkotásnak megfelelőnek minősiti.

- A további fejleményeket is véletlenül tudta meg a Megyei Tanács, ismét Gyergyádesz László.

- Kiskőrösön jártunk és néhány hét mulva tapasztaltuk, hogy az elkészült müalkotást a Főtéren helyezték el. Ekkor ismételten a városi tanácshoz fordultunk, kértünk azonnali információt, hogy mi történt.

- Hogyhogy a városi tanács az Önök engedélye nélkül ilyen messzire merészkedett?

- Ezt a következő levelükben irták meg, hát ezt hosszu lenne végig idézni, a lényege az, hogy Csikós Nagy Márton fafaragó a helyszinen a Petőfi téren a lakosság véleményének meghallgatásával, vele állandó kapcsolatban dolgozott stb. stb. igy vetődött fel ez az igény, és kérik ismételten a Lektorátusnak a zsürizését. A Képző- és Iparmüvészeti Lektorátus a helyszini szemléjét megtartotta, és itt a határozatában az első részben foglalkozik a Petőfi térnek az idők során bekövetkezett tulzsufoltságával, itt a sok-sok jóindulatu gesztus végül is egy tulzsufoltságot eredményezett és a határozat második részében...

- Én nem jóindulatunak nevezném, ez inkább hozzá nem értő gesztusok.

- Köszönöm a közbeszólást, ez ismét azt igazolja, hogy tulajdonképpen szakemberek azok kellenek a törvénytől függetlenül is. Második részben a konkrét müvel kapcsolatos véleményüket irják le. Idézzem?

- Elmarasztaló.

- Igen. elmarasztaló, nem akarom azért idézni, hogy ezzel esetleg a müvésznek a hirnevét rontsam.

- Nedró Mihály a Kiskőrösi Városi Tanács müvelődési osztályának vezetője remmykedett.

- Önök biztosak voltak abban, hogy az alkotás jó, tehát megkapják az engedélyt?

- Csikós Nagy Márton munkáit ismerve, ha nem is százszázalékosnak, de majdnem biztosak voltunk benne, sajnálatunkra ez nem igy történt, nem alap tag, ezt is tudjuk, ettől függetlenül országosan ismert.

- És Önök itt helyben ugy itélték meg, hogy jó müvész.

- Különösen a két kiállitása után. Ezek is arról árulkodnak, hogy tehetséges.

- Itt van a tanács helyettesvezetője, Juhász István is.

- A jogszabály betartása ránk is kötelező. Az igazság az, hogy biztunk abban, hogy rövid időn belül megkapjuk az értékelést és a hozzájárulást, és saját önállóságunkban addig elmerészkedtünk, ha ugy tetszik, hogy ennek az engedélynek a birtoklása nélkül felállitottuk, vagy engedélyeztük a szobor felállitását, reménykedve, hogy rövid időn belül megkapjuk ehhez a jogositványt. De sajnos a Lektorátus véleménye nem egyezett az itteni véleményekkel, közvéleménnyel sem, nyilvánvaló, hogy a Lektorátusnak kell helyt adnunk.

- Megint az ujságiró, Varga Mihály.

- A laikusok nem dönthetnek. Én el tudom képzelni, hogy egy tanácselnök kitünő müvészeti kritikus is egyben, nem ismerek ilyet, de elvileg elképzelhető. Tudomásom szerint ebben az esetben erről szó sincs. Ugy tudom, hogy a tanács egyetlen vezetője, sőt a város egyetlen vezető embere nem müvészettörténész, nem kritikus, nem is müvész, attól lehetnek derék emberek, becsületes emberek, én a magam részéről nem tartanám fenn azt a jogot magamnak, hogy én döntsek arról, pedig 30 év óta foglalkozom müvészetpolitikai kérdésekkel, én nem tartanám magam illetékesnek arra, hogy én eldöntsem, hogy egy müalkotás ide vagy oda kerüljön.

- És mi az, ami eldönti, hogy ez müalkotás vagy nem, például ennél a szobornál a kiskőrösi Petőfi-szobornál.

- Hosszan töprengtem magam is ezen a kérdésen, azon, hogy vajon igazságos vagyok-e, ha én ezt az egész hzavonát a nyilvánosság elé viszem. És miután egy központi zsüri jött a Képzőmüvészeti Alap Lektorátusától, a Megyei Tanács illetékes osztályvezetőjének a hivatalos felkérésére, megbizásából és ugy itélték meg a szakemberek, ha jól emlékszem 6 szakember együttesen, egy teljesen egyértelmüen elitélő nyilatkozatot ad, hogy a szobor, illetve ez a térplasztika nem szolgálja se Petőfi-kultusz ápolását sem pedig a müvészetet.

Tehát müvészietlen, gyenge, elhibázott, rossz, én elhittem ezeknek a szakembereknek.

- Szakemberekről beszélt a Megyei Tanács müvészető főelőadója is az ujságiró is. A kiskőrösi Müvelődési Központ igazgatója Sinkovits László és a Városi Tanács müvelődési osztályának vezetője a zsürizés körülményeiről mást tud.

- Én voltam bent egy vasárnap délelőtt akkor, amikor ez a dolog már kezdett ugykiteljesedni, amikor ha jól tudom a Képzőművészeti Főiskoláról volt lent egy adjunktus, és mondta, hogy ő azért jött el, mert szeretné ezt a szobrot megnézni. Le volt takarva egy ilyen fehér vászonnal, ugyhogy a szoborból nem sok minden látszott, én mondtam, hogy van egy néhány képem a szobor készitésének folyamatáról és nagyon szivesen megmutatom neki. Ő megnézte, félkész állapotban, nem megfelelő szögben fényképezte le a kollégám, aki a képeket csinálta, de azért ugy ahogy valami látszott a szoborból. Ő megnézte, morfondirozott rajta egy kicsit és utána kapott a tanács a müvész munkájáról egy olyan véleményt, hogy én magam is néztem, hogy egy fénykép alapján hogyan lehet ilyen mélyrehatő véleményt mondani.

- Nem is látta eredetiben senki? Aki legalábbis eldönti, hogy maradhat a szobor vagy nem?

- Nem, nem láthatta, mert le volt takarva a szobor, magát a formáját láthatta, hogy hogy néz ki, azt azonban nem. Csak a fényképekről.

- Nem kerül ez semmibe se a városnak?

- De igen, egy tiszteletdijban megállapodott a városi tanács Csikós Nagy Mártonnal, a munkálatok jó része az társadalmi munkában folyt. Mivel végigkisértem az egész folyamatot, ezért tudom azt, hogy sokszor 30-40 ember munkaidőn tul, társadalmi munkában tevékenykedett ennek a szobornak az elkészülésében, ugy a felállitásánál, mint a fa kitermelésénél, és az ide elszállitásánál, mert 20 km-ről hozták ide ezt a hatalmas nagy tölgyfát és speciális járműveken, speciális szakértelmü emberekre volt ehhez szükség, akik 5 perc társadalmi munkát nem voltak hajlandók végezni, de ebben az esetben, amikor megtudták, hogy miről van szó, órákat képesek voltak dolgozni ennek az ügynek az érdekében.

- Végül is maga a döntés nem tudom milyen indokok alapján született meg igy.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Tolnamegyei Népújság
1973 MAJ 1.

Csikós Nagy Márta
szobrára

1021

Munkás-paraszt találkozó — szoboravatással

Szoboravatással kezdődött Dombóvárott a Láng Gépgyár munkásainak és az Alkotmány Termelőszövetkezet tagságának ünnepi találkozója. A gyár előtt leplezték le Csikós Nagy Márta gyári munkást ábrázoló alkotását.

Fotó: Gottvald

Május 2-án (pénteken) nyíl
Dél-Magyarország egyik legnag
legkorszerűbb áruháza, a

BÁCSKA
ÁRUHÁZ
— BAJA —

7 áruházi osztály 30 milliós árukészlet
Minden igényt kielégítő választék

Csikós Nagy Márton

CSIKÓS NAGY MÁRTON faszobrász alkotásai láthatók az új év első Bács-Kiskun megyei kiállításán, amelyet Kecskeméten tegnap nyitottak meg. 15.

Magyar Hirlap 1977/4/8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 18

Csikós Nagy Márton

Somogyi Néplap

Szobrász

Csikós Nagy Márton műveiről

1021

Azt hiszem, egy ideig még tart az a vita, mely a népművészet és a népi plasztika tárgykörében folyik. Mindkettő időszerű, bizonyára ez is okozza a csatározásokat. A tisztázáshoz most már több reményt fűzhetünk, mint kételyt, a népi plasztika előretörése meghozta a kívánt fordulatot, s nem fogják másnak tekinteni, mint ami: nem sorolják a népművészethez.

A népi plasztika előretöréséhez hozzá tartozik *Csikós Nagy Márton* munkássága is. Szobraival nemcsak a maga, hanem a népi plasztika útját is egyengeti a rögös talajon. Ebben az esetben már a vállalásnak is kijuthat az érdem, de kevés csak ennyiben dicsérni Csikós Nagy Márton. Egyénisége átüt tenyerestalpas parasztjain, akiknek az életét olyan nagy alázattal és kedvvel faragja fába. Somogysárdon kezdett dolgozni, az utóbbi időben Mosdóson suk, Csikós egyéni stílusa végig érvényesül. Újszerű a Fehér gyász című szobor festése. Indokoltan lett ez festett szobor. A kísérletező kedv mohósága is magyarázza: a *Gyertyás asszonynál* az alapszínre festői hatásként rakott rá kevert színeket Csikós.

Kedvelt témája az asszonyok többnyire zárt élete, illetve az anyaság. A tisztelet hangján szól az asszonyi, az anyai hivatás nehezéről, olykor pedig a magára maradtságnak tart tükröt.

Férfialakjai a mezei emberek nehéz életét ábrázolják. *(Kaszakalapáló, Földosztás, Drótos.)* Kedvvel faragta meg a *Borozgatókat*, groteszkül a *Rokkant katonát*, akit nem személyében »vet« meg Csikós, hanem rajta keresztül azt a társadalmat, amelyik háborúba küldte.

Tetszett új kőplasztikája — ehhez az anyaghoz kevésbé

Földosztás.

él, ahol a héten az egészségügyi intézetben kiállítása nyílt. Többnyire ismert munkákkal szerepel, s ha gondosabb a rendezés, kihasználhatja az alkalmat, hogy fejlődésében és választékosságában mutassa be az anyagot. A korábbi és az új művek különös párbeszédét érdemes mindig meghallgatni. Mert van mondanivalója, hogy csak egyetlen példát említsek, a *Kubikos* című szobornak a *Fehér gyász* című újabb alkotáshoz.

Noha sok a közös vonanyúl még —, a *Vadász*, amelyik a humoros elemeket tartalmazó plasztikák sorába tartozik, hiszen egy letűnt, grófi világ megszemélyesítőjét mutatja be.

Csikós Nagy Márton az utóbbi időben nemcsak festett faszoborral kísérletezik, hanem új mondanivalót keresett a mesevilágban is. *A répa, A kismalac és a farkas* című mesék plasztikai megjelenítésének izgalmas szobrászati feladatát élményként raktározzuk el.

H. B.

A községi tanácsok
okat tehetnek a hely
művelődési intézmény
együttműködése érde
Megyénkben vannak j
lák, melyek a tanácse
közreműködésében b
példás szerepét iga
Barcson, Balatonföl
Nagyberkiben, Nagy
ban, Siófokon, Nagy
Somogyszilben, Som
don a tanácsi vezetők
ményesen segítik, tá
lák, szorgalmazzák az oktatási és közművelődési intézmények jó kapcsolatainak kialakítását.

Figyelemre méltó a kaposvári járásban a másik kezdeményezés, amely nemcsak a közművelődés eszközeit használja fel az oktatásban, hanem az oktatás javuló feltételeit a közművelődés szolgálatába állítja. Az ismeretterjesztés hatékonyságát növelték a szaktantermekben tartott előadások. A társadalom- és természettudomány egy-egy jelentősebb eredményét a kabinetrendszer technikai berendezéseivel, az eszköz- és könyvállomány sokrétűségével szemléletessé és közérthetővé tették.

A járási és városi könyvtárak már évek óta hasznos együttműködést alakítottak ki az iskolákkal. A gyerekek számára rendszeres foglalkozások

zóknek a használatára, a könyvtárhasználatra. A múzeum, a levéltár, a képtár, a színház, a mozi, a művelődési házak rendezvényei, nevelési-oktatási szempontból egyaránt tervszerűséget, összehangoltságot igényelnek. Külön említést érdemelnek a honismereti szakkörök. A felszabadulás 30 éves évfordulója kapcsán felfrissült, megpezsdült a szakköri munka. Kaposfő, Somogyudvarhely, Berzence, a kaposvári Zrínyi Ilona és Bartók Béla általános iskola, a törökkoppányi, a somogyszili, a zákányi, a csurgói, a lakócsai, a ladi, a somogysámsoni, a marcali, a kadarkúti, a szőkedencsi, a nagyberki, a balatonszentgyörgyi gyűjtemények a tanulók aktivitását dicsérik. A kaposvári járásban a művelődésügyi osztály és az úttörőelnökség az általános iskolai honismereti szakkörök számára felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmából pályázatot hirdetett.

Az úttörőszakkörök száma még kevés a művelődési házakban. A gyermekklubok tartalmi munkája sokat javult az utóbbi két évben. A megye területén a vasárnapi gyermekfoglalkozások spontán jellegűek és gyenge színvonalúak. A kiállításnak szervezése — az oktató-nevelő munkában való felhasználása — ma még esedékes, mellőzi a tudatos felkészítést és az élmények feldolgozását. A megye emlékműzeumait ritkán keresik föl az iskolások. Az ott szerzett tanulói tapasztalatokat nem építik be a pedagógusok az iskolai keretek között biztosított ismeretszerzésbe.

A felsorakoztatott tények, eredmények és gondok a közművelődési párthatározatban rögzítettek megoldását sürgetik. A közművelődési határozat a feladatokat a következőkben summázza: *»... megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a közoktatási és közművelődési intézmények között a tartós és rendszeres pedagógiai célokat is szolgáló együttműködés kialakítására.«*

Bóra Ferenc,
a megyei tanács
művelődésügyi osztályvezető-helyettese

nevelés

ődést, hiszen világszerte gond
a zeneszerető, zeneértő kö-
zönség nevelése. Még Kodály
életében az Egyesült Államok
Művészeti Tanácsa jelentős
összeget szavazott meg, hogy
tanárait ösztöndíjjal Magyar-
országra küldje. Azóta az
Egyesült Államokban *nyaran-
ta ötven egyetemen tartanak
kurzusokat* a Kodály-módszer
alapelveinek elsajátítására.
Hazánkba folyamatosan és
mind nagyobb számban ér-
keznek külföldről pedagógus-
delegációk a Kodály-módszer
tanulmányozására. Ugyan-
akkor a világ minden tájáról
érkeznek meghívások a ma-
gyar zenetanárok részére is.

Az Egyesült Államokban és
Japánban évek óta *Kodály
Intézet* működik. Ez év őszén
pedig megkezdi munkáját a
Kecskeméten létesített Ko-
dály Intézet. Célja a külföld-
ről érkező és az itthoni peda-
gógusok továbbképzése, s a
külföldön működő intézetek
munkájának segítése, össze-
hangolása.

A főiskolai oktatás kiszé-
lesítése segíti az általános is-
kolák és a zeneiskolák tanár-
ellátását. Jelenleg a budapesti
Zeneművészeti Főiskolán
kívül *öt nagyvárosunkban*
működik tanárképző tagozat.

K. Á.

Márton Csikós-Nagy

Márton Csikós-Nagy: Kesselflicker

Budapester Kunstschau, 1975. Juni

Campingartikel, der Messe in Hannover — läßt sich Ungarn ebenfalls offiziell vertreten. Darüber hinaus werden wiederum Ungarische Wochen in Warenhäusern durchgeführt, die eine umfangreiche Propaganda für den Konsum darstellen.

Wenn wir das Ausstellungsprogramm im Ausland bezüglich der Exponate untersuchen, kann festgestellt werden,

Außer den offiziellen Ausstellungen, die vom Außenhandelsunternehmen für Messen und Werbung Hungexpo organisiert werden, veranstalten auch die Fachunternehmen des Außenhandels und die Industriebetriebe mit Exportrecht eigene Warenschauen. 1975 wird die Zahl dieser Warenschauen und Ausstellungen der Betriebe voraussichtlich 300 betragen.

en soziale Verhältnisse

nen
e Zwecke

sehr an, die Lage zu verbessern; 1970 wurden 17 Millionen Forint für soziale Entwicklung aufgewendet. 1973 bereits 30 Millionen. Trotzdem gibt es noch immer Betriebe und Niederlassungen, wo selbst das Minimum der sozialen Versorgung nur schwer gesichert werden

Csikós Nagy Márton fafaragó

Jún. 28.-án nyílik a „Magyar naiv művészet" c. kiállítás Drezdában. A naiv művész fafaragásai szerepelnek e kiállításon.

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 5.

Csikós Nagy Márton szobrász

Debrecenben ma nyílik meg az országos „Népi szobrászat '74" c. kiállítás, melyen három somogyi alkotó műve szerepel: Csikós Nagy Márton, Kling József és Pozsár Lajos.

Somogyi Néplap, 1974. jún. 23.

Csikós Nagy Márton, népművész

Drezdában láthatók faforagásai.

–: Magyar képzőművészeti kiállítások Külföldön 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 26.

Csikós Nagy Márton

az Ernst Múzeumban kiállító magyar anyagban a népművészet mai fejlődésére jellemző munkával is találkozunk. Példa erre a művész szobra.

Bánszky Tál: Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.

Népművelés, 1974. 1. 21. old.

Csikós Nagy Márton

Gaál János müvészek nevét együtt emliti Vadas József: "Hámozott tojás" c. kritikájában, mely a Fiatalok Népmüvészeti Studiójának, a Hatvani Muzeumban rendezett kiállitását ismerteti. "A szántővető, vagy a hazatérő földmüves megfaragásában legalább olyan ügyesek, mint kétszáz év előtti társaik", -mondja a két müvész munkájáról, majd hozzáteszi, hogy igyekezetükben is hasonlitanak a "népieskedő szobrászok"-hoz, akik „formanyelvnek tekintették a népmüvészetet, pedig életforma volt." Ezután hivatkozik a tárlat katalógusában Takács Imre fejtegetésére: „a fiatalok a népmüvészet tanulmányozása révén akarják benépesiteni Malevics nagy semmijét, a népmüvészet tanulságait akarják kihámozni Brancusi tojásából."
Elet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 27. XVIII.évf 17. sz. 12. lap.

Csikós Nagy Márton, [szobrász, népszűrész?]

Szobor ... : Repr.

Csikós Nagy Márton: munkája

Hümelléklet: VIII.

TISZATÁJ, Szeged, 1973. augusztus XXVII/8.

Csikós Nagy Márton, népzenész

Egy alkotása (szobor)

: Repr

Hegedüs Mária: Szerépttál alatt szőkes szalvéta 4.

ESTI HIRLAP Bp. 1974. márc. 13.

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1980 APR 3

Ludové Noviny

Márton Csikós Nagy

KISKŐRÖS

1021

Hold básnikovi

Sochár Márton Csikós Nagy, ktorý žije v malej zadunajskej dedinke Mosdós, uplynulé týždne strávil v dolnozemskom Kiskőrösi. Tvrdo pracoval. Doslova. Pri miestnom kultúrnom dome — pred zvedavými očami Kiskőrösanov — sekerou a inými nástrojmi kresal-rezal kmeň zoťatého a očisteného obrovského duba.

— Mestská rada ma požiadala, aby som zhotovil pamätný stĺp nášho revolučného básnika, rodáka mesta, velikána svetovej literatúry Sándora Petőfiho, — informoval nás umelec. — Poverenie som prijal s veľkou radosťou, veď Petőfi je mojím najobľúbenejším básnikom. Od detstva, odkedy len poznám jeho básne, obdivujem jeho život a umenie. Som nesmierne šťastný, že môžem urobiť toto dielo. Materiál je výborný: je to peň šesťdesiatročného obrovského duba. Výšku som určil na sedem metrov.

Na kiskőrösskom hlavnom námestí, niekoľko metrov od rodného domu básnika, bude stáť pamätný stĺp. Symbolizuje zvinutý hárok papiera, ktorý v strede akoby bola trošku pokrčila ruka básnika. Na ňom umiestnil umelec citáty básní z písmen vyliatych z olova.

Výtvarník spolu s Kiskőrösanmi, ktorí zabezpečili materiál, vybrali citáty, vyliali písmená a umiestnia pamätný stĺp na miesto, vzdajú hold básnikovi.

—b—

a ti druhí. Festival detských hier. 1
Dielo a osobnosť. Dokument. film. 1
Vzbura na dedine. Čs. film. 21.15 I
sme u vás. Zábavný program. 21.55 Z
pod nohami. Poézia.

Pondelok: 8.35 Pre deti. 9.30 Na vyso
skale. Hra. 10.30 Báječné dobrodružstvá.
Španielska rozprávka. 11.40 Šibačky.
12.45 Deň v Grécku. 13.20 Kino a ja.
Rozpráva J. Švorcová. 13.55 Najslávnejší
čs. olympionici. 15.35 Farebné struny.
Hudobný program. 16.20 Zlatá Sinbadová cesta. Film USA. 18.40 Večerníček.
19.00 TN. 19.30 Poézia. 19.35 Čarovná
čaša. TV hra. 20.40 Čs. filharmónia hrá
a hovorí.

2. program: 17.05 Medailón M. Meierovej.
18.00 Luster. Komédia. 19.25 ME junio-
... úlohy. Reprízy hry. 10.10 Desať
stupňov ku zlatej. Súťaž. 16.10 Pre školy.
16.40 Pásmo krátkych filmov. 17.35
TV klub mladých. 18.15 Divoký svet
zvierat. 18.40 Večerníček. 19.00 TN. 19.30
Podjavorie. Literárny program. 20.05 Oslobodenie. 2. časť sov. filmu. 22.25 Pohár
Košického vládneho programu. Gymnastika žien.

2. program: 18.20 Parabola Dubník. 18.40
Laboratórium. 19.55 Voľná tribúna. Beseda. 20.35 Margaret zo zámku. Divadelná hra. 22.10 Recitál V. Kociana.

Program Čs. rozhlasu Bratislava

5. IV.—11. IV. 1980

Sobota: 8.00 Náš malý svet. 9.10 Rádiovíkend. 11.30 Fujaróčka moja. Ľudová
hudba. 12.00 Hudobný kalendár. 13.00
Maratón. 14.35 László Hárs: Bosí pionieri. Hra pre mládež. 16.00 Spevom k
Pozor, zákruta! 23.05 Symfonický koncert.

Utorok: 9.15 Dobrá nálada na piatich
linajkách. 10.35 Kontakty. 11.20 Hrá
Orchester ľudových nástrojov Čs. roz-

1021

Csikós Nagy Márton: Elmúlt idő

EJNYE...

Művelődési ház és kultúrotthon

„Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz, mit keres a címben az *és KÖTŐSZÓ?!*" — vonja össze szemét az olvasó. Én is összevontam, de így olvastam ezt a *Tanácsok Lapjának* szerkesztői üzeneteiben (1973. nov. 26.: 12). Szól pediglen az üzenet úgy, hogy *„A művelődési házak és kultúrotthonok alkalmazottaira vonatkozó kérdésére a 105/1961. MM—MüM. számú együttes utasításban talál választ."* A kiskésit, két minisztérium — egyik a szaktárca — se tudja, hogy ez értelmetlen szószaporítás?!

Keressük csak elő azt az első 105-öst! Ebben bizony csak művelődési házakról van szó, tehát a t. szerkesztőség fogalmazott ilyen kacifántosan. Persze az is lehet, hogy laptársunk következetes, és így szól: *No, ezen a héten meglátogatunk egy művelődési házat, a következő*

1980. március 8. Televizió 19,30 Vgné

1021

TV-Hiradó

- E picinyke ház előtt, amelyben Petőfi látta meg a napvilágot, egy fiatal szobrász birkózik egy száz esztendős faóriással. Szelid akarással formálja a több mázsás hófehér tölgyet, amelyből a véső nyomán lassan bontakozik ki a végső forma, egy papirusztekercs. Rajta ólombetűs verssorok hirdetik majd lánglelkü költőnk vallomásait. Csikós Nagy Márton egy Somogy megyei kisfaluból jött ide, hogy a Petőfi Emlékház elé szobrot állitson. A látvány, hogyszemük előtt formálódik egy emlékmü, merőben szokatlan a kiskörösieknek, igy hát meg-megállnak, nézelődnek. A gyerekek még csiszolni is segitenek Csikós Nagy Mártonnak, hogy nagy munkájával elkészüljön március 15-re.

- Petőfihez olyan kötődésem van, hogy alföldi vagyok én is. A lelkesedésem, az ügy iránt való tenniakarásom, hát egy picit hasonlit őhozzá, mert hirtelen embervagyok, mindent ugy akarok megcsinálni, hogy adjuramteremtőm, rögtön. Nagyon sok versidézet van, amit ide fel kellene irni, mert hiszen nehéz választani. Nagyon szeretném, ha a legkedvesebb versemből is lenne egy részlet, hogy "Anyám, az álmok nem huzadnak, takarjon bár a szemfödék, dicső neve költő fiadnak, anyám, soká, örökkön él."

Csikós Nagy Márton

Fanohván

-gjörke-:

Ziállítás a tatabányai Népházban

Dolgozól Lapja

1979 nyt 7

Gikós Nagy Márton, nobrán

Kiállít.

R. Gy.: fiatal nobránok és pafaragók 7.

Hatvanban

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 19.

NEMZETKÖZI AMATŐR HOBBY

Azért, persze, ez nem ilyen egyszerű. Mert az igaz, hogy az amatőr képzőművészek nem hivatásosak. Azaz: nem főfoglalkozásként, kereseti forrásként, megélhetés céljából festenek, rajzolnak, készítenek szobrokat, hanem szórakozásból, hasznos és tartalmas időtöltésül.

Csakhogy a hivatásos művész sem a puszta megélhetésre gondol, amikor dolgozni kezd (bár kétségtelen: abból él, amit alkotásaiért fizetnek neki). Művészi szándék, kifejezni kívánt mondanivaló, alkotói ízzás nélkül mégsem igen szokás a vászon, a rajzlap elé ülni, vagy vésőt, formázófát ragadni. Ugyanakkor az amatőr (tehát a nem hivatásos, a művészi tevékenységet nem főfoglalkozásként űző) képzőművészek sem nélkülözik – legalábbis legjobbjaik – azt a magas szintű szakmai felkészültséget, amely elengedhetetlen jó művek létrehozásához. És nem nélkülözik – ismét csak: legalábbis legjobbjaik – a művészi gondolatot, az alkotói hevületet sem. A legtehetségesebb amatőrök munkái elérik a hivatásos művek szintjét.

Akkor hát: hol a határ?

Talán ott, hogy a nem hivatásosak nem kívánnak főfoglalkozású képzőművészek lenni. Igen, ez általában így van. Többségüknek olyan polgári foglalkozása van, amely nem holmi pótcselekvést jelent, hanem komoly, vállalt, társadalmilag is hasznos tevékenységet. Viszont mindenki, aki ismerős az amatőr képzőművészek köreiben, tudja, hogy – éppen a legegyénibb hangúak, a legtehetségesebbek – sokan kacérkodnak a hivatásossá, a főfoglalkozásúvá válás gondolatával, sőt nemegyszer a nélkülözést, a súlyos anyagi gondokat is vállalják, csakhogy választott művészeti águkban tevékenykedhessenek.

Mármost ezek a többnyire valóban tehetséges amatőrök vagy sikerrel kísérelik meg a hivatásosak köreibe való betörést, és akkor utólag igazolódik a hosszú és nehéz várakozás, vagy pedig nem tudnak a bástyákon belül kerülni, nem lesznek Képzőművészeti Alap-tagok, nem kapnak kedvezményes áron anyagot, munkáikat nem veszik át értékesítésre az ezzel foglalkozó szervek. Magyarán: befulladt, megkeseredett emberekké válnak, akik lobogóként hordozzák sérelmeiket, s meglévő tehetségük is lassan elszikkad, fejlődésük megáll és emberileg, anyagilag egyaránt, súlyos helyzetbe kerülnek.

Tudom, hogy az utóbbi eset elég ritka – de vannak rá példák. És azt is tudom, hogy az előbbi eset sem gyakoribb – mármint hogy sikerül főiskolai diploma nélkül hivatossá lenni –, de erre is van példa. Igaz, hogy az amatőr képzőművészeti tevékenységnek eredendően nem az a feladata, hogy elfuserált hivatásos művészeket termeljen, mint ahogyan nem ez a célja a többi amatőr művészeti tevékenységnek sem. Csakhogy éppen a képzőművészetben a legkézenfekvőbb egy ilyen átszivárgás, különösen, ha az amatőr valóban tehetséges és eléri a hivatásos szintet.

Mindezek azon a gazdag anyagú, kezdeményezésnek is dicséretes kiállításon jutott eszembe, amelyet hat szocialista ország – BULGÁRIA, CSEHSZLOVÁKIA, LENGYELORSZÁG, MAGYARORSZÁG, A NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG ÉS ROMÁNIA – amatőr képzőművészeinek munkáiból válogattak, s mutattak be az ERNST MÚZEUMBAN. A létrehívó szervek – a Fővárosi Tanács V. B. Művelődésügyi Főosztálya, a KISZ budapesti bizottsága, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa és a Népművelési Intézet – derekas munkát végeztek, s a kiállítást rendező BAK IMRE és BÁNSZKY PÁL is pontosan tudták, mit akarnak. Nevezetesen felfigyeltek arra, milyen érdekes átfedések vannak az amatőr képzőművészek bizonyos képviselőinek munkái és a népművészeti alkotások között. Valamint: hogy milyen hallatlanul sokrétű, stílárisan és mondanivaló szempontjából is milyen változatos ez az amatőrmozgalom. Miután a külföldi anyagot az illető ország zsűrije válogatta, ezeknél inkább érezhető egy, az illető amatőrmozgalomra feltehetőleg a legjellemzőbb összkép bemutatása. Így válik világossá például a román anyagban az erős népművészeti ihletettség, a lengyelben a modern lengyel – elsősorban grafikai – törekvések visszhangja, a bolgár, a csehszlovák anyagban a naiv művészek hatása. A magyar anyag viszont, már csak nagyobb terjedelménél fogva is, megpróbálja

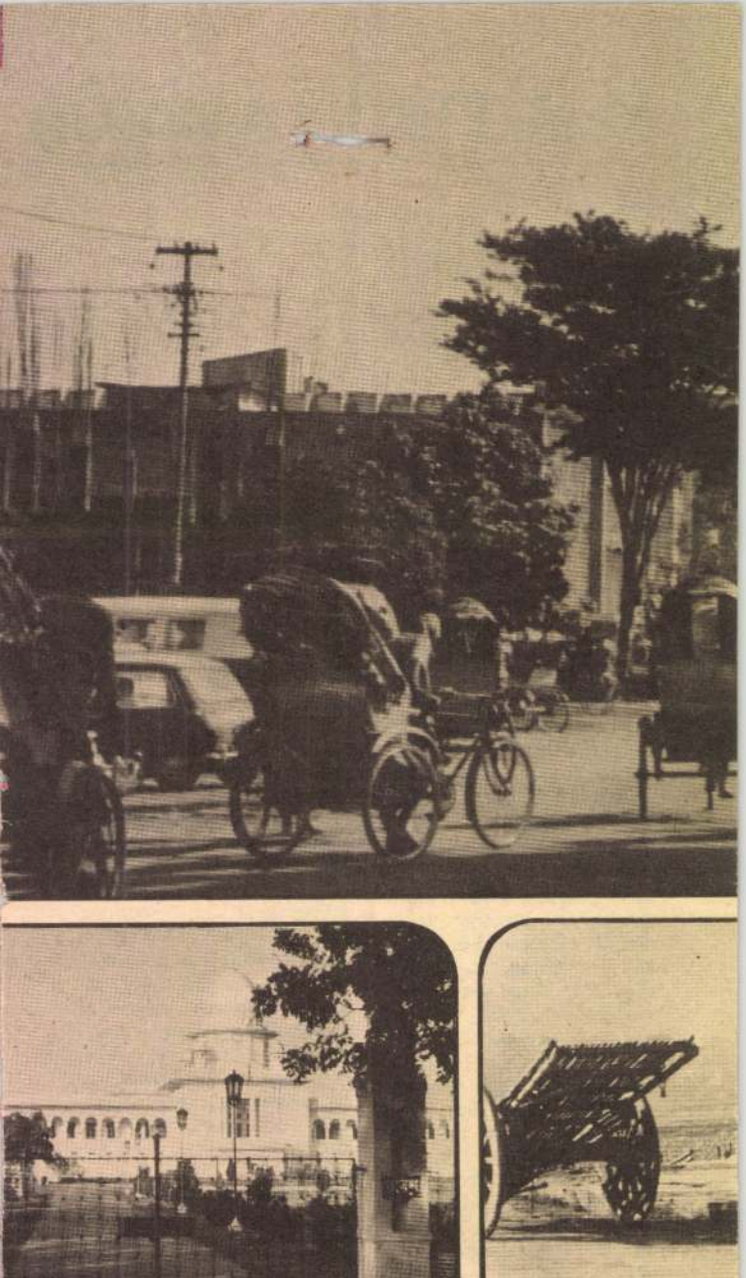

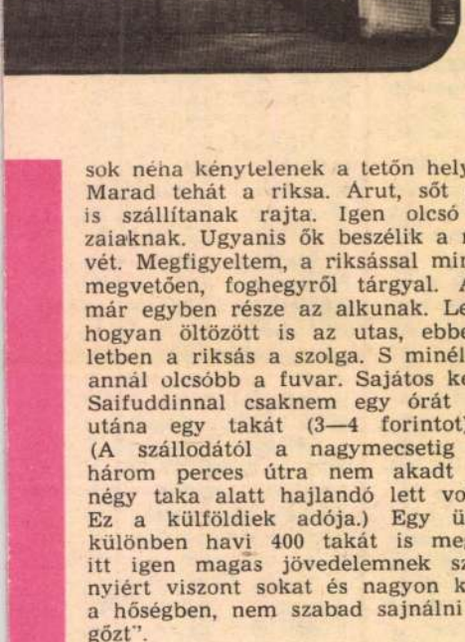

sok néha kénytelenek a tetőn helyet foglalni. Marad tehát a riksa. Árut, sőt még állatot is szállítanak rajta. Igen olcsó — a hazaiaknak. Ugyanis ők beszélik a riksás nyelvét. Megfigyeltem, a riksással mindenki csak megvetően, foghegyről tárgyal. A hangnem már egyben része az alkunak. Legyen akárhogyan öltözött is az utas, ebben az ügyletben a riksás a szolga. S minél inkább az, annál olcsóbb a fuvar. Sajátos keleti logika! Saifuddinnal csaknem egy órát utaztunk, s utána egy takát (3—4 forintot) fizettünk. (A szállodától a nagymecsetig tartó két-három perces útra nem akadt riksás, aki négy taka alatt hajlandó lett volna elvinni. Ez a külföldiek adója.) Egy ügyes riksás különben havi 400 takát is megkeres, ami itt igen magas jövedelemnek számít. Enyniért viszont sokat és nagyon kell loholnia a hőségben, nem szabad sajnálni a „kenyérgőzt".

Háromszáz év

Nekem, aki a pesti házak ódon rendjéhez szoktam, kissé furcsa a daccai utca. A helybeliek szerint is még csak kialakulóban van a fővárosi jelleg. Az utcák eléggé egyhangúak, s azon már nem csodálkozom, ha valamely főútvonal mentén bivallyal szántóvető embereket, vagy frissen elárasztott rizsültetvényt látok. A város viszonylag fiatal, háromszáz éves mindössze. Nemrég költöztek ide a követségek. Ezek, s a különféle — olykor meghatározhatatlan szerepet játszó — segélyszervezetek bizonyos nemzetközi jelleget kölcsönöznek a városnak. Turistát errefelé nemigen látni. Járda (már ahol van) és úttest valahogy egybefolyik. Állatok éppúgy közlekednek a járdán, mint az emberek az úttesten.

— Szereted Daccát? — kérdezem Saifuddintól, s arra gondolok, hogy többen figyelmeztettek: Dacca nem egyenlő Bengáliával. A város — úgymond — elfajzott, s nem tük-

rözi a
ségét.
— N
lág le
mint
nagyon

A há

Azt
ban
az em
— N
neki
legtöb
Ban
nem
ma. A
got el
középl
hoz h
értékű
ha, ke
való
szokta
szegén
csoda,
nyok
emész
sát.
korbai
nem
mít. A
fiatalo
él a l
A
a mo
burzso
badon
belül.
A
mányo
ez ne
daccai
nyolc-

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

MŰVÉSZI FOKON

bemutatni a hazai amatőrmozgalom különböző törekvéseit, sőt a számszerűséggel még ezek arányait is érzékeltetni igyekszik.

Természetes, hogy az anyag nem egyenletes, sem a hazaiak, sem a többi kiállító ország viszonylatában. Teljesen érett, kész munkák mellett találunk alapvető technikai ismeretek hiányáról árulkodókat is, előfordul avantgarde törekvésnek álcázott semmitmondás, üresség, és láthatunk puszta formai bravúrokat is. Akárcsak egy átlagos színvonalú hivatásos kiállításon. Miben fogalmazható meg tehát ennek a tárlatnak a jellegzetessége?

Mindenekelőtt abban, hogy a bemutatott műtárgyak legjava igen friss, tehetséges, az alkotó státusbeli hovatartozásától függetlenül figyelemre méltó alkotás. Mintegy cáfolva a kishitűeket, akik az amatőrmozgalmat eleve a színvonaltalansággal, a dilettantizmussal azonosítják. Aztán: rendkívül érdekes bepillantást enged a szocialista országok amatőrmozgalmába — lényegében először van alkalmunk ilyen munkákat látni, s először tehetünk összehasonlítást a mi hasonló mozgalmunk s a határon túliak eredményei és gondjai között.

Végül pedig nagy érdeme ennek a kiállításnak, hogy újra — és nagy nyomatékkal — ráirányítja a figyelmet az amatőr képzőművészeti mozgalomra, annak jelenlegi helyzetére, problémáira, vitathatatlan eredményeire és vitathatatlan buktatóira. Amelyek közül a bevezetőben érintett egzisztenciális, az amatőrből hivatásossá átnövés kérdéseivel foglalkozó gondolatok csak a veszélyek egy részét jelzik.

Legalább ekkora gond az a jelen kiállított anyag alapján is felmerülő igény, amely az amatőrök jobb képzését, gondosabb szakmai oktatását célozza. Ezt elsősorban a hivatásos képzőművészektől és pedagógusoktól kaphatja meg a mozgalom. Ezzel együtt jelentkező igény a művészi mondanivaló, az alkotó gondolat elmélyítése, a tartalmasabb alkotás létrehozásának követelménye.

E kettő együtt lehet záloga a hazai amatőrmozgalom további fejlődésének, művészi megizmosodásának.

Takács István

Paul Mateis
REZDOMBORITAS
Romania

Csikós Nagy Márton
ELMÚLT IDŐ
Magyarország

FOTÓ: CSUZI ZSUZSA

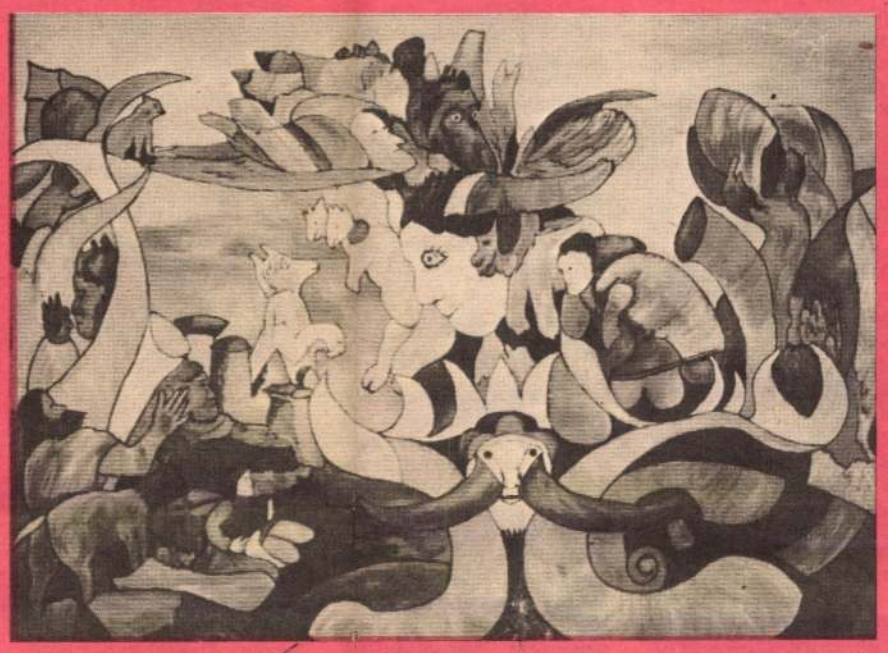

Balázs János
KÁPRÁZAT
Magyarország

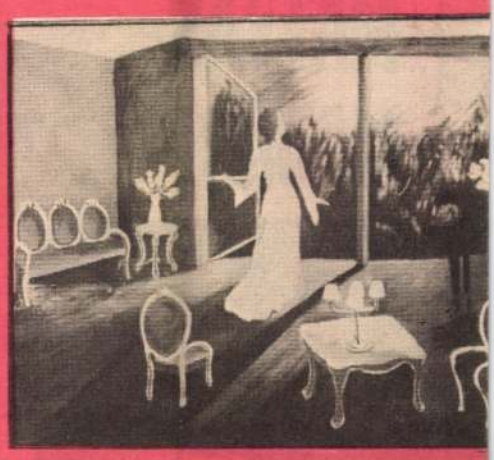

Halina Welicka
NAPRAFORGÓ
Lengyelország

Petr Cekov
NÉPMŰVÉSZEK
Bulgária

Eberhard Hertwig
MANSFELD
NDK

MIT SZAJKÓZOL, MÁTYÁS-MADÁR?

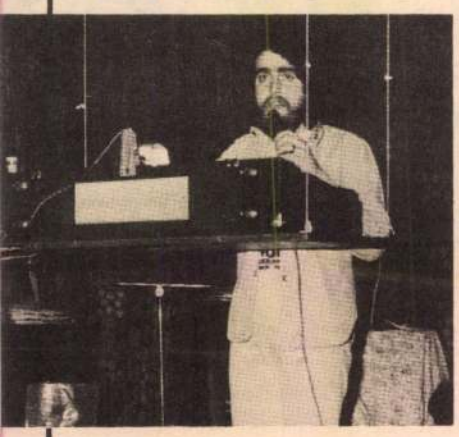

Dee-jay magyarul szajkót, mátyásmadarat jelent. A disc-jockey rövidítése, kiejtve, hasonlóan hangzik. Ez az angol szójáték igen találó. A Radio Luxemburg lemezlovasai kínálják szajkó módjára a „portékát", a vásári kikiáltók modorában. Őket utánozzák szerte a világon a lemezlovasok, nálunk is. Megfeledkezve arról, hogy ott magánkézben levő lemezcégek termékeit árulják az ugyancsak maszek rádióállomások; tehát céltudatos reklámozásról van szó. Nálunk nem sok haszna származik a Sweet együttesnek abból, ha óriási hangerővel propagálják legújabb számát. No, mindegy. Ez a szokás már erősen meghonosodott hazánkban és nem is ezen van a hangsúly.

Manapság a lemezlovasok konjunktúráját éljük. Szinte alig van olyan szórakozóhely, ifjúsági klub vagy bár, ahol ne lenne ilyen műsor. Sajnos ez — tisztelet a ritka kivételnek — a színvonal romlását hozta magával.

Mitől jó vagy rossz egy lemezlovas műsora? Képzeljünk el egy ideális alaphelyzetet. Ehhez a következők volnának szükségesek: jó beszédkészség, a beat-, illetve rockzenének a kellő szeretete és ismerete, a közönséggel való kapcsolat megteremtésének képessége, egyéniség, igényesség és nyelvtudás.

Anyanyelvünk, te „édes mostoha" ...

A beszédkészség sok esetben hiányzik, sőt gyakran durva beszédhibák is előfordulnak. Pedig a lemezlovas „kenyere" a szabatos, kellemes-szellemes, intelligens beszéd. *Más dolog baráti körben jópofáskodni, és megint más több száz fiatalnak ugyanazt átgondoltan, „szerkesztetten" értheti tőled, a poé[n]*
„kihegyezve"
ba elmondani

Természetes, hogy a lemezlovas szereti azt a zenét, melyet kínál, konferál. De ha te szeretsz valamit, annak ugye nem akarsz ártani? Mert ha mindenhol ugyanazt a tíz számot hallom, ami két hónappal ezelőtt vezette az angol slágerlistát, előbb-utóbb unalmassá, egyhangúvá válik a zene is. A hajdani beatzene ma már számtalan irányzatra bomlott. Több mint félezer énekes és együttes majd egy évtizednyi felvételanyagból — nem beszélve az új, feltörekvő előadók százairól — milyen érdekes műsorokat lehet összeállítani. Ekkor még nem is említettem a rokonműfajokkal, a dzsesszel és a népzenével való kapcsolatukat. *Ami ennél is elszomorítóbb: a tájékozatlanság, az ismeret hiánya.* Pár héttel ezelőtt nagyobb társasággal voltam egy „disco"-ban. A lemezlovas elkiáltotta magát: — Most az angol Focus együttes következik! Szólt a zene, senki nem ment oda reklamálni, hogy attól, amiért a Luxemburgon angolul énekelnek, még hollandok. Más. Nemrégen ment a televízióban egy könnyűzenei összeállítás. Na, nem éppen a legfrissebb slágerekből válogattak. Éppen jelen volt egy „lemezcsikós" is. — Micsoda ismeretlen társaság — jegyezte meg. — Hogyhogy? Hát nem te üvöltözted a Rosetta idején, hogy következik a nagy Georgie Fame? — Ja, ez az? Ilyen rövid hajjal nem ismertem meg.

Aki szereti a beatzenét, és aki nem

Ugyan — mondják ezt olvasva néhányan —, ez felesleges tudálékoskodás. Betérünk a szokott helyre, a zene szól, táncolunk, ki figyel a szövegre. A klubban pedig mindig akkor van disc-[illegible] [illegible] [illegible] nasbalökés árán ki tudok harcolni egy Colát a büfében. Hiszen akkor akár a telefonkönyvet is felolvashatná valaki. *A jó lemezlovas nem „pótlék" vagy szünetkitöltő, hanem ismeretterjesztő is. Rengeteg információ birtokosa. Kezében van annak a lehetősége, hogy hallgatói ne csak rajongjanak a zenéért, hanem értsék is.* Szóba jöhet hangszerismeret, hangszertörténet, beatvetélkedő, zenés fejtörő és sok vidám játék.

Honnan szedje a disc-jockey ezeket az információkat? Onnan, ahonnan a lemezeket. Persze a szaklapok olvasásához az angol nyelvet legalább „középiskolás fokon" kellene ismerni. Ennek az irányzatnak az angol nyelv az eszperantója, mint ahogy a sanzonnak a francia. Sajnos, néha még az együttesek nevének kiejtésével is baj van.

Ellenőrzés — sehogyan?

Elérkeztünk az ellentmondásokat legjobban magába sűrítő problémához.

Ha valahol fellép egy énekes, együttes vagy bűvész — bárki, aki szórakoztat — először vizsgát kell tennie. Ilyen a lemezlovas „szakmában" nincs. Az előzőekben röviden szóltunk az összetevőkről, melyből következik, hogy a vendéglátóipari egységek vezetői, a klubok irányítói, nem alkalmasak a vizsgáztatásra. *Tehát szükség lenne e terület alaposabb ellenőrzésére, beleértve a díjazás, a „beugróból" történő részesedés megvizsgálását is.* Be kell látnunk: a fiatalok „kitalálták" maguknak ezt a szórakozási formát: a közművelődés irányítóinak figyelemmel és segítőkészséggel kellene közelíteniük a témához. **Elek Lenke**

SLÁGERLISTA

A MAGYAR IFJÚSÁG SLÁGERLISTÁJA — 6. HÉT

E héten	Múlt héten			Hetek száma
1.	(1)	Szörényi L.–Bródy: DAL AZ ÁRTATLANSÁGRÓL	Szörényi Levente	6
2.	(2)	Barta–Adamis: VALLOMÁS	Locomotiv GT	10
3.	(4)	Tolcsvay fivérek: SZÓLJ, HA MEGUNTAD	Koncz Zsuzsa	4
4.	(3)	Szörényi Sz.–Bródy: HÉ, MAMA	Koncz Zsuzsa	7
5.	(5)	Frenreisz: KELL EGY HŰ BARÁT	Zalatnay Sarolta	3
6.	(6)	Jakab–Futár: ÁLOM	Neoton	13
7.	(7)	Novai–Miklós: KÉRDÉS	Generál	11
8.	(–)	Papp–Huszár: NÉKED CSAK EGY IDEGEN	Gemini	1
9.	(8)	Barta–Adamis: Ő MÉG CSAK MOST 14	Locomotiv GT	17
10.	(9)	Mihály–Kóbor–Sülyi: A HAZUG LÁNY	Omega	15

A VÖRÖSMARTY CUKRÁSZDA KOLLEKTÍVÁJÁNAK SLÁGERLISTÁJA

1.	Barta–Adamis: Ő MÉG CSAK MOST 14	Locomotiv GT
2.	Hajdú S.–Demjén: ISKOLATÁSKA	Bergendy
3.	Pásztor–Galácz: EGYSZER VÉGET ÉR AZ ÚT	Neoton
4.	Novai–Szigeti: KÖVÉR A NAP	Generál
5.	Várkonyi–Huszár: A FŰRÉSZ	Generál
6.	Fényes–Szenes: FÉLTENI KELL	Zalatnay Sarolta
7.	Demjén: DARABOKRA TÖRTED A SZÍVEM	Bergendy
8.	Szörényi Sz.–Bródy: VÁNDORÉNEK	Koncz Zsuzsa
9.	Latzin–Demjén: JÖJJ VISSZA, VÁNDOR	Bergendy
10.	Presser–Adamis: TÉLI ÉJSZAKÁK	Zalatnay Sarolta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JAN 16

TÜKÖR

Budapest

Csikós Nagy Márton

CSIKÓS NAGY MÁRTON MŰVEI

1021

Az abádszalóki születésű Csikós Nagy Márton 25 éves korában faragott először szobrokat. Műveit jobbára lakóhelyén, a Somogy megyei Mosdóson alkotta. Tehetségére hamar felfigyeltek: munkái a falusi élet mély ismeretéről, formakészségéről és a groteszk iránti hajlamáról tanúskodnak. Hatvani, miskolci, sárospataki és budapesti kiállítása után most Kecskeméten a megyei művelődési házban mutatja be munkáit, amelyek között már köszobrok is láthatók. Képünkön a Krumpliszüret című fafaragása.

AJÁNLJA

CSIKÓS NAGY MÁRTON - szobrán

Csörsz Klára és Csikós Nagy Márton kiállítása Kaposváron

Viseletek, szobrok Szín-foltja

A természetes anyagok, a fa és a lenvászon, valamint a népélet szeretete fűzi össze *Csörsz Klára* visnyei viseletkészítő és *Csikós Nagy Márton* somogysárdi szobrászművész alkotásait. A kaposvári Szín-folt galériában megnyitott kiállítás ősi mesterségek mai kéznyomát őrzi — magas színvonalon.

Csörsz Klára magyar-népművelés szakos tanár, de a pedagógia helyett a szociálpolitikát választotta. Azt vallja: azzal, hogy emberekkel foglalkozott, életét mindig az egyensúlyra törekvés motiválta. Most — több mint két év óta — szolidan elegáns, a honfoglalók motívumvilágát megelevenítő ruháival próbálja megteremteni a harmóniát. Ő tervezi, szabja, varrja és díszíti a viseleteket, s felhasznál mindent, amit a ház körül talál. Úgy véli: életünket elöntötte a rongy, ezért nem dob el semmit. Nagyanyja csipkéjét, gyöngysorát is őrzi még. És azt a szellemet, amit eleink hagytak ránk.

Az alkotók munkáik „társaságában" FOTÓ: TÖRÖK ANETT

Csikós Nagy Márton régi és új szobraiból válogatott kaposvári kiállítására. Itt láthatók a *Képzőművészet a magyar mezőgazdaságban* címmel meghirdetett pályázat fődíjas és nívódíjas alkotásai is. A szobrászművész azt tartja: a falusi lét soha ki nem apadó, gazdag tárház, amihez ő is ragaszkodik. Állatkaraktereket, a paraszti létforma képeit faragja fába. Jelenleg egy köztéri szobron, Emese álmán dolgozik. És készül következő kiállítására. A Szín-foltos tárlat június 29-ig tekinthető meg. **(Lőrincz)**

Somogyi Hírlap 1996. 06. 05.

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik szeretett férjem, édesapánk, vőnk, fiam, testvérünk

HORVÁTH LÁSZLÓ

temetésén részt vettek és velünk együtt éreztek.

Gyászoló család

Köszönetet mondunk mindazoknak a kedves rokonoknak, barátoknak, szomszédoknak, munkatársaknak a DRV vezetőségének a MÁV dolgozóknak, hogy

SOVÁNY JÁNOS

temetésén részt vettek és fájdalmunkban osztoztak. Ezúton mondunk köszönetet Dr. Fekete Lajosnak és Dr. Kuckó Máriának, hogy fájdalmát enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló szerettei

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a rokonoknak, barátoknak, a kaposvári Városi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály vezetőinek és munkatársainak, akik felejthetetlen férjem

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk,

HERMECZ TAMÁS

temetésén részt vettek, részvétükkel és virágaikkal fájdalmunkban osztoztak.

Gyászoló család

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Hálás szívvel mondunk köszönetet a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal, a Közigazgatási Hivatal, az önkormányzatok vezetőinek, dolgozóinak, munkatársainak, a Megyei Kórház főorvosainak, orvosainak, nővéreinek, a Véradó Állomás dolgozóinak, a rokonoknak, barátoknak, szomszédoknak, ismerősöknek és mindazoknak, akik mélységes gyászunkban osztoztak és férjemet, szeretett halottunkat,

SÁMÓCZI ERNŐT

utolsó útjára kísérték.

Gyászoló család

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a rokonoknak,

KAPOSVÁRON a Kecskeméty utcában, panorámás, 20 m széles, 950 m² építési telek, 2 millió Ft-ért eladó. Tel.: 06-30-477-639. (20501)

KAPOSVÁRON a Rákóczi téren fszti 2,5 szobás, gázos, galériás lakás eladó. Irodának, üzletnek is alkalmas. Irányár: 3,8 M Ft. Tel.: 06-30-579-529. (20634)

NAGY családi ház 90%-ban kész eladó. Tel.: 82/422-111. (20691)

NÉGYLAKÁSOS társasházban 3 szoba-összkomfortos lakás eladó. Víz, gáz, villany külön. Megtekinthető munkanapokon 18 óra után. Kaposmérő, Hunyadi u. 3. Varga. (20545)

SIÓFOKON, Tessedik utcában 317 nöl építési telek eladó. Érdeklődni Balatonkeresztúr, Dózsa u. 15. Benczikné. (20593)

SZÁNTÓD révtől 600 m-re, 29x25 mes, 725 m² építési telek eladó. Tel.: 82/417-354. (20642)

TÉGLAÉPÜLETBEN 1 szobás, gázos, fsz-i lakás eladó. Kaposvár, 48-as ifjúság u. 9. 3.lh. 2. Simonné. (20550)

VÖRS központjában régi típusú családi ház nagy kerttel eladó. Érdeklődni: Keszthely, tel.: 83/311-966. (20589)

JÁRMŰ

AUTÓJÁT sérülten, totálkárosan megvenném. Tel.: 06-30/490-210. (19972)

FORD SIERRA 85-ös, friss műszakival, vonóhoroggal, extrákkal eladó. Tel.: 82/310-803 (20728)

FORD Sierra kombi 20L, 1986. évjáratú, 2 év műszakival, jó állapotban, áron alul eladó. Irányár: 470 E Ft. Tel.: 06-60-368-449. (20614)

LADÁT, Latviját vennék. 06-30-531-372. (20465)

LÖNCZI Autóügynökség ajánlata:

CSIKÓS NAGY MARTON, népi iparmüvész,fafaragó

CSIKÓS NAGY MARTON: "Ölelkező öreg par",cimü alkotasa
Fekete repr. 92.old

MURAKÖZI AGOTA: Orszagos népmüvészeti kiallitas,1973.
86.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1973. VIII. 4.sz.

Csikós Nagy Márton

Elmúlt idő.

Nemzetközi amatőr képzőművészeti kiállítás az Ernst Muzeumban.

Népszavelés 1974/1 23 old.

Csikós Nagy Márton
szobrász

Csikós Nagy Márton Debrecenben
állította ki „Drótos" című fa-
szobrát.

Pap Gábor: Népi szobrászat, 1974.
Művészet, 1974. október - 23. oldal.

Üsikós Nagy Márton

Olvasó pár

Fórrás 1973/4-5/149

Csikós Nagy Márton náw szobrász

Megnyílt a Kossuth u. l. sz. kiállítóteremben a népi szobrászok beküldött és a pályázaton elfogadott műveinek kiállítása, — melyen szerepelnek művei. Szugerított tömör tömbökből épített figurái: „Drótostót", jelenetei: „Borozók" – „Borjúszaptatás" c. népmesei hangulatot keltenek. (említve).

Szabó Ernő: Népi szobrászat 1974.

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 26.

Csikós Nagy Márton

Mezőgazdaság a képzőművészetben

96. I. 5.

Budapest (MTI-Press) — Alkotók és közönség előtt is óriási sikere van a Mezőgazdasági Múzeum ötévente meghirdetett Mezőgazdaság a képzőművészetben című országos pályázatának és kiállításának. Az ezúttal hatodik alkalommal megrendezett pályázatra hatszáz munka érkezett, s ebből a zsűri kétszáznegyven festményt, grafikát, szobrot és textilt választott ki a kiállításra. Valamennyi képzőművészeti alkotás az ember és a föld, a természet ősi kapcsolatára utal igen sokféle megközelítésben. A személyes élmény, a tradíció újrafogalmazása hiteles, értékes műveket indukált. A képek egy kis részét a múzeum megvásárolta képzőművészeti gyűjteménye számára.

Csikós Nagy Márton somogysárdi szobrászművésznek ítélte a bíráló bizottság a Mezőgazdaság a képzőművészetben című pályázat fődíját.

Az alkotó három munkával indult: egy fekete, dióból faragott — idős emberpárt ábrázoló — szoborral, A kemencés című, 120 cm magas, színezett faragással, valamint egy almafából készült — tehénfogatot ábrázoló — faragással.

A somogysárdi szobrász, aki alpolgármester a falujában, azt vallja: számára a vidéki élet a legszebb és a legösszetettebb. És ez munkáiban is megjelenik. Szobrokat, kisplasztikákat álmodik a fába.

Kelet-Magyarország

szerdán az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban rendezett fogadással megnyitotta a millecentenáriumi év megyei programsorozatát.

Ezt követően az ópusztaszeri általános iskolában ismertették az év eseményeit, ám e fórumon csupán néhány helyi lakos jelent meg, ugyanis az invitáló szórólapok szinte az utolsó pillanatban készültek el.

A gyérszámú hallgatóság előtt két MSZP-s parlamenti képviselő, *Géczi József* és *Fritz Péter* beszélt arról, hogy az emlékpark a múlt évben hozott anyagi sikert a helyi parlamenti képviselők lobbyzása sem. Az idei rendezvények lebonyolításához, valamint néhány megkezdett fejlesztés befejezéséhez némi segítségül szolgál az az 50 millió forint, amit a Vendégváró Magyarország pályázaton nyertek.

Géczi József szerint egy-két éven belül felértékelődik a Dél-Alföld, ezen belül Ópusztaszer. Fritz Péter viszont nem tartja reálisnak azokat az ígéreteket, amelyek rövid távon jelentős fejlesztéseket prognosztizálnak, s mint kitért rá: tott képviselői küzdelmet a helyi önkormányzatnál lévő viszály. A közelmúltban a kilenc tagú önkormányzati testület hét tagja mondott le, mert nem kívánt a polgármesterrel együtt dolgozni.

Az időközi választás szombaton lesz, s a jelenlegi polgármester *Kecskeméti János* ismét indulni fog, de van más jelölt is. Fritz Péter rámutatott, ha nem lesz rend a községben, a jövőben is nehéz lesz lobbyzni az emlékparkért, amelyet egyébként nemzeti emlékhellyé szeretnének nyilváníttatni.

Csikós - Nagy Márton

Somogyi Hírlap 1997. november 19.

Csikós-Nagy Márton Eszéken

Csikós-Nagy Márton somogysárdi szobrászművészt meghívták az eszéki közgazdasági iskolába. A művész előadást tart a somogyi népművészetről, és a művészeti életről. Ma utazik Horvátországba, ahol több napot tölt el. Az eszéki iskolának egy szobrot készít, ami a diákokat a hazánkban eltöltött időre emlékezteti.

Csizos Nagy Márton

fafaragó

Kaposvári fiatal alkotó ziállítása
nyílt meg Kiszőrűsön

Petőfi Népe
1979 dec. 28

1021

Ahonnan vétetett

Csikós Nagy Márton kiállítása Kunhegyesen

Kedden nyitották meg a kunhegyesi művelődési házban Csikós Nagy Márton abádszalóki születésű, Somogyban élő szobrászművész kiállítását.

A tárlat anyaga nagyjából megegyezik a jelentős sajtóvisszhangot kiváltott kecskeméti kiállításával, és láthatók a Kanadában bemutatott alkotások is. Sajnálatos, hogy a kunhegyesi kiállítóhelyiség nem adott alkalmat Csikós Nagy Márton több, kunsági vonatkozású művének megismertetésére. (Megjegyezzük a zsúfoltság még így is zavaró).

Igában

A fiatal szobrász nagyméretű faszobrai állnak a gazdag anyag előterében. Népi figuráiban azonban már túllépett a hagyományos ábrázolásmódon, témái középpontjában nemcsak a megélhetésért küzdő, nyomorúságos körülmények között élt ember a főszereplő, hanem az embertelen életmód vetületét, következményeit adja. Elkötelezett, politizáló művész, aki népi ihletésű kompozícióiban nem idillt, hanem harcot ábrázol. Hősei robusztus erejűek, mozgásuk az anyagszerűség határain belül mégsem keltik a nehézkesség érzetét. Művei leleplezik a hamis héroszt, a magányosság szörnyű vízióját adják. Néhány munkáján Kő Pál és Schaár Erzsébet megtermékenyítő és inspiráló hatása mutatkozik, — egyéni látás- és kifejezésmódban.

A kunhegyesiek nagy szeretettel, értő érdeklődéssel fogadták Csikós Nagy Márton kiállítását. Úgy véljük, a megyeszékhely közönsége is szívesen tekintené meg ezt az elgondolkodtató, értékes tárlatot.

— ti —

Fotó: Járdány Andor

A „Kitüntetés"

Hallgasd, kisunokám

CSALÁDI ház eladó 706 négyszögöl telekkel. (Cukorgyár mellett.) Szolnok, Bányász út 16. (6356.)

SZOLNOKON, Csokonai út 55. szám alatti garázs eladó. Érdeklődni: Szolnok Ady Endre út 5. II. em. 4., 16 órától. (H. 3022.)

GARÁZS eladó. Szolnok, Csokonai út 55/a. Szabó, 17 órától. (H. 3016.)

NÉGY helyiségből álló, új épület ólakkal, 350 négyszögöl közművesített, beépíthető, jó kerttel, sürgősen, olcsón, fizetési kedvezménnyel, azonnal beköltözhetően eladó. Cím: Polónyi Miklós, Zagyvarékas, Táncsics út 1. sz. (Vonat, busz bolt 3 percre.) (6352.)

KARCAGON, a Kurta kertben 15 sor kertföld, kisebb épülettel eladó. Érdeklődni: Vörös Hadsereg út 31. alatt. (6341.)

SZOLNOKON, a Kun Béla krt.-on másfélszobás, szövetkezeti lakás eladó a IX. emeleten, januári beköltözéssel. Érdeklődni: 18 óra után a 15-256-os telefonon. (H. 3000.)

KÉTSZOBÁS, összkomfortos, kertes, családi ház eladó. Szolnok, Bajcsy-Zsilinszky út 24/a. Érdeklődni: hétfőtől péntekig. (H. 3030.)

A TABÁN 34. számú, szoba-konyhás ház beköltözhetően eladó cipészműhellyel és felszereléssel. Érdeklődni: Szolnok Thököly út 45., 18 órától. (H. 3032.)

HÁROM és félszobás, fürdőszobás, kertes, családi ház beköltözhetően, sürgősen, olcsón eladó. Gázvezeték az utcában. Szolnok, Fáy András u. 5. (Abonyi úti iskola után jobbra.) (H. 3033.)

HOBBYKERTNEK való föld eladó. Szolnok, Sütő u. 7. (H. 3040.)

300 négyszögöl telek eladó, fürdő közelében. Érdeklődni: Kunszentmárton, Kbolozsvári u. 15. Pál. (H. 3011.)

SZOLNOKON másfélszobás, összkomfortos lakás készpénz + OTP átvállalással eladó. Ady Endre út 18. IX. em. 7. (6265.)

JÓZSA tanya eladó. Szolnok, Ugar 45. sz. Érdeklődni: Szolnok, Bem út 47. alatt. (H. 2852.)

HÁROMSZOBÁS, családi ház beköltözhetően eladó Karcagon, az Alkotmány út 2. szám alatt. Érdeklődni: Karcag, Ketel út 4. sz. (6210.)

KIS családi ház közös utcai bejárattal eladó Szolnokon. „70 000,—" jeligére a szolnoki hirdetőbe. (H. 2978.)

„100 000,— Ft készpénzért + OTP átvállalással" jeligére a kiadóba sürgősen lakásmegoldást keresünk. (6252.)

600 négyszögöl szőlő kétszobás lakással, pincével, garázzsal és egyéb mellékhelyiséggel eladó. Tiszaföldvár, Ökincsem szőlő, II. u. 31. sz. (6278.)

GÉPJÁRMŰ

601-es Trabant eladó. Érdeklődni 14-450 telefonon Szolnokon. (6364.)

ZK-s Trabant Combi igényesnek eladó. Szolnok, Mikszáth út 8/a. (6357.)

403-as Moszkvics eladó. Szolnok, Szandaszőlős, Kiss János út 31. (H. 3025.)

ZK frsz. Polski Fiat 126-os gépkocsi eladó. Érdeklődni: Szolnok, Sarló út 20. A ép. 3. Pomázi, 17 órától. (H. 3034.)

SKODA Oktávia alkatrész kapható. Homok Újvároghegy 47. (Állomással szemben.) (6374.)

LAKÁSCSE

KÉTSZOBÁS, komfortos, szö zeti lakásoma tes házra cse vagy eladnám nok, Kassai IV. em. 13. (H.

ADÁSVÉT

BALKÉZHAJ betegkocsi Szolnok, Józse tila u. 27. fs (6366.)

KÉT nyolchetes bikaborjú eladó. Mihályi Ferenc, Szolnok, Ugar 112. (6358.)

HÉTHETES NSZK vérvonalú, németjuhász kölykök eladók. Bagi Menyhért, Újszász, Erkel 76. (6371.)

EGY 10 éves pejkanca eladó vagy megegyezéssel szamárral elcserélném. Ugyancsak eladó kéthetes bikaborjú. Tiszavárkony, Gátőrház, Juhász. (H. 3044.)

10 hónapos bika borjú eladó Karcagon, a Bethlen Gábor utca 5. szám alatt. (6342.)

OLAJTÜZELÉSŰ fürdőszobakályha és egy Favorit képcső eladó. Jászapáti, Hold út 3. (6304.)

KITŰNŐ állapotba levő hálószobabút eladó. Karcag, Becsényi u. 45. Szal (6307.)

EGYÉB

KÜLÖNBEJÁRATÚ albérleti szobát k res fürdőszoba-hasz nálattal házaspá „Decemberi költ zés" jeligére a k adóba. (6361.)

TANYÁT bérelné Szolnok környékér „Új évtől" jeligére szolnoki hirdetőb (H. 2990.)

SZOLNOK belvárc sában komfortos lá kás kiadó. „Decem bertől" jeligére szolnoki hirdetőb (H. 3019.)

Előfizetési csekket kaphat

19// NOV 17

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Magyar Hirdető
Sajtófiókvelő

D OLGO ALK

A KELET-MAGYARORSZÁG VÍZÜGYI ÉPÍTŐ VÁLLALAT fe vételre keres Szabolcs és Szo nok megyei munkahelyek mélyépítő gyakorlattal rendelk ző egyetemi, főiskolai nagy k vitelezői gyakorlat esetén közé fokú végzettségű műszakiak építésvezetői munkakörbe. J lentkezés személyesen vagy írá ban a vállalat személyzeti os tályán, Debrecen, Széchenyi 46. szám alatt. (6229.)

A SZOLNOK M GYEI TANÁ ÉPÍTÉSI ÉS SZ RELŐIPARI VÁ LALATA (Szolno József Attila út 36. szám) irod ház fűtőberendezéséhez ker azonnali belépéssel ÉPLAK tí középnyomású, vezetékes gá kazánhoz vizsgázott fűtőt. J lentkezés személyesen vagy írá ban a vállalat munkaerőgazd

Értesítjük vásárlóinkat, hogy az

éves leltározást

Jászapáti Szolnok
Tiszaföldvár Mezőtúr
Kisújszállás Tiszafüredi
TÜZÉP telepeinken

1977. november 21-től—november 30-ig tartjuk.

A leltározás idején az értékesítés és árukiadás szünetel.

KELET-MAGYARORSZÁGI TÜZÉP VÁLLALAT NYÍREGYHÁZA

(H. 3003.)

Csikós Nagy Márton

Nemzetközi vonószenei tábor

Finn, koreai, osztrák és magyar fiatalok részvételével nemzetközi vonószenei tábor nyílt Kecskeméten, a Kodály Iskolában. A tíznapos kurzus félszáz hallgatója a rendszeres hangszeres órákon kívül sokrétű foglalkozások keretében bővítheti mind elméletben, mind gyakorlatban tudását. A táborlakók 8–18 éves korú zenei általános, illetve szakközépiskolás tanulók. A vonószenei tábor időszakában összesen négy hangversenyt is rendeznek.

Eldőlt a nézőtéri vita Szegeden

Több hónapig tartó huzavona után a szegedi közgyűlés úgy döntött, hogy a hazai Compack céget bízza meg a Szegedi Szabadtéri Játékok új nézőterének elkészítésével. A Compack az idén egyszer már megnyerte a pályázatot a svájci Nüssli céggel szemben, majd, miután a Nüssli reklamált, a bíráló bizottság megváltoztatta véleményét. A nézőtéri vita már-már botfányossá fajult a Tisza-parti városban. A magyar cég terve lényegesen kevesebb pénzből — 4 ezer személyes nézőtér esetén 74 millió, 5 ezresnél 93 millió forintért — valósítható meg, a svájciak költségterve 154, illetve 185 millió volt a nagyságtól függően. Az önkormányzat 150 milliót szavazott meg e célra.

Kölni magyar festőművész tárlata

Tot Endre, a Kölnben élő európai hírű magyar festőművész grafikai műveiből nyílt kiállítás Szombathelyen a Városi Képtárban pénteken. Az 55 éves művész 1965-ben végzett a Budapesti Iparművészeti Főiskolán 1979 óta Németországban él. Első magyarországi kiállítása 1989-ben volt Budapesten, ahol mintegy 250 alkotását mutatta be. Tot Endre a tervek szerint a budapesti Műcsarnok felújítása után 1995-ben több száz képével mutatkozik be hazánk legrangosabb kiállítóhelyén. Képei a berlini National Galériában is megtekinthetők. A tárlat augusztus 1-jéig várja az érdeklődőket.

Cigánytörténeti kiállítás

A cigánykérdés egyenlő a magyar kérdéssel, mert cigányok és nem cigányok évszázadok óta élnek együtt Magyarországon. A kiállítás első, életmódtörténeti része, a cigányságot hagyományos mesterségei segítségével mutatja be. A cigánytársadalom 1945-től kezdődő nagyfokú felbomlását, csoportjaik összemosódását, illetőleg elkülönülését követhetik nyomon az érdeklődők a második egységben. A többszáz fényképfelvételt, munkaeszközt, használati tárgyat enteriőrök egészítik ki. Az év végéig nyitvatartó tárlathoz kapcsolódva egy — irodalmi szemelvényeket is tartalmazó — fotoalbum is napvilágot látott.

Szlovák néprajzi tábor

A 70 százalékban szlovák származásúak lakta hegyi faluban, Bükkszentkereszten, hétfőn megnyílt a XVI. szlovák néprajzi és honismereti tábor. Az egyhetes tábor résztvevőit Bodnár Tibor, a bükki falu polgármestere köszöntötte, majd Krupa András kandidátus, a tábor vezetője szólt a táborlakókhoz.

Béke a természet és az ember között

Gyökerekben a szobor

Keserű tapasztalatok után — bizakodva

Sokan ismerik Csikós Nagy Mártont, Somogysárdon mindenki. Amikor felkerestük, épp az óvodában mesélt a gyerekeknek.

— Tavaly többet találkoztunk a nevével és munkáival. Több iskolában tartott szakköri foglalkozásokat, szervezett kiállításokat. Megpezsdült a művészeti élet, ahol megjelent. Az idén kicsit visszafogottabb.

— Most is vannak kiállításaim. De nem igen szeretem azt a ceremóniát, ami körülvesz. Nem érzem mindig őszintének az érdeklődést. Azt gondoltam, hogy a társadalmat ért változások a kulturális életben hamarabb fognak jelentkezni. Nem így történt.

— Ez a vélemény elég kiábrándítóan hat olyan embertől hallani, aki tele van energiával, aki körül perzsel a levegő.

— Vannak keserű tapasztalataim. Például a hadifoglyok emlékét őrző kopjafával kapcsolatban. Kaposváron, a városi művelődési központ előtt áll. A kopjafát egy eredeti II. világháborúbeli harctéri sisak zárta le. Olyannyira eredeti, hogy egy elesett katona fejéről származott. Somogysárd és Nagybajom között akadtam rá. Néhány nappal a kopjafa állítása után eltűnt a helyéről. Azóta van ott egy másik. De ez így nem igazi. Együtt érzek az elesettekkel, akiket a társadalom valamiképpen kivet magából. Mindig próbálok segíteni nekik a magam módján. Tavaly az eszéki diákok sorsa rázott meg. Nem szabad magukra hagyni az embereket gondjaikkal, bajaikkal. Meg kell hallgatni őket, vissza kell adni az önbecsülésüket. Figyelnünk kell egymásra.

Figyelnünk kell egymásra...
(Fotó: Török Anett)

— A portáján nagyon sok a jószág. Különösen lovat látok sokat. Ez a falusi életmód része, vagy egyfajta elkötelezettség a lovak iránt?

— Valóban a lovakhoz szoros szálak fűznek. Gyakran járom a határt lóháton. Ilyenkor eszembe jut, hogy évszázadokkal ezelőtt kik, miért járhatták ezeket az utakat. Figyelem a természet rezdüléseit, az állatok reakcióit. A lovak jóval előbb jeleznek bármiféle környezeti változást, mint azt az ember észrevenné. Szoros kapcsolat jön létre ló és lovasa között.

— A városi embernek irigylésre méltó ez a fajta béke, ami a természet és ember között létrejön. A természet iránti tisztelete a fához, amikor megfaragja?

— Erdőt-mezőt járva akadtam rá olyan fákra, fatuskókra, amelyekben meg kell látni a formálás lehetőségét.

Gálovics Edit

Kapolcs, Petend, Dörögd ünnepe

Művészeti fesztivál az Eger-völgyben

Márta István zeneszerző és fővárosi barátai jóvoltából mától négy napra a Veszprém megyei Eger-völgybe költöztek be a múzsák. A hangulatos völgy három apró faluja olyan rangos eseménysorozat helyszíne, amelyet bármely hazai nagyváros is megirigyelhet.

Ide „gurul" Budapestről a Szekérszínház, bemutatkozik a Kolibri és a Mákófalvi Gyerekszínház, a veszprémiek pedig kétszáz fős szereplőgárdával mutatják be a Jézus Krisztus című passiójátékot. A népzenekedvelőknek is sok élményt tartogat a rendezvénysorozat. Az Eger-völgybe várják Gryllus Vilmost, Sebő Ferencet, a Kalákaegyüttest, a vigántpetendi katolikus templomban pedig Kocsis Zoltán ad zongorakoncertet.

Az Egyesült Államokból ide érkező West Wind Táncegyüttes műsorai ugyancsak érdeklődésre számíthatnak, és bizonyosan sokan lesznek kíváncsiak Maci Lagzi Lacira (azaz HOBO-ra), aki egy kapolcsi kocsmaszínben, ötórai tea keretében 50-es és 60-as évekbeli slágereket fog előadni.

Életmű kiállítást rendeznek a kiváló filmrendező Fábri Zoltán munkáiból Kapolcson, az újkapcsolcsi galériában pedig Galántai György tárlata lesz látható. Pontoabban Galántai üres teremmel várja a látogatókat, mert a vendégek művei alkotják majd a rendhagyó kiállítást. A vigánpeteni plébánián M. Kiss Katalin mutatja be kerámiáit, Taliándörögdön pedig egy szaharai fotókiállítást láthatunk.

Az egervölgyi művészeti napokon a gyerekek sem unatkoznak. Őket Vitéz László Bábszínháza, Galambos Ferenc varázsló és a Türr Diákszínpad Lúdas Matyi előadása szórakoztatja majd.

G. J.

Kutyatár-lat

Tárlat a javából az a rögtönzött kiállítás, amely Kaposváron az Arany János utcai garázsajtók egyikén állt össze. Az ötlet *Geleta Ferenctől* származik. A nyugdíjas öregurat gyakran vette körül a lakótelepi aprónép, amint kutyájával, Tonival sétálgat. Ismerték már egymás szokásait, üdvözölték, etették a kutyust. Úgy, ahogy jópajtásokhoz illik. Aztán hogy-hogy nem, elhangzott egy felhívás, egy varázsszó: rajzoljátok le gyerekek a Tonit. És elkezdődött. Rajzoltak, másoltak, még a szülőket is megrajzoltatták. A rajzok gyűltek. Már a legeslegeslegutolsó határidőt kellett kitűzni, hogy kezdődhessen végre a zsűrizés. A legilletékesebb, a kutya volt az egyszemélyes zsűri. Ugatással értékelt. A gazdi odabökött a garázsajtón levő rajzra, Tomi pedig csaholt. Ha nagyon tetszett neki, akkor többször. Az ünnepélyes eredményhirdetésen a gyerekek a gratuláció mellett fagyijegyet kaptak. A szomszédos Hófehérke fagyizóban lehetett beváltani. Természetesen fagyira.

A nagy érdeklődésre való tekintettel ősszel cicatárlat lesz.

Gálovics Edit

SPETER ERZSÉBETNÉL MIAMIBAN (1.)

Disneylandi autóbusszal vaskeréken

Az a szerencse ért, hogy az ismert művészeti alapítványtevő, Speter Erzsébet meghívására tíz napot tölthettem Amerika „verőfényes államában", Floridában, annak is legismertebb városában, Miamiban. Illusztris, egymást segítő, jó csapat jött össze erre az útra. Hiába, Erzsébet válogatni is tud.

Az első meglepetés Miami repülőterén ért bennünket, amint megláttuk azt a disneylandi autóbuszt, amellyel Erzsébet (a továbbiakban így szólítjuk valamennyien) elénk jött. A kocsi eleje gömbölyített, mint egy hajó orra, a hátulja nyitott és cúgos, oldalán piros-fehér-zöld zászló, merthogy ez lesz itt tartózkodásunk idején a fő közlekedési eszközünk, hadd lássa mindenki, nem akárhonnan jöttünk. Látják is rendesen, mert 500 méterre a szállodától kapunk egy jobb első defektet, ám Truman, a pilótánk úgy dönt, ezt a kis távolságot így is kibírjuk, és vaskeréken csörtetünk a szálloda elé. Mi valóban kibírjuk, csak a járókelők nem bírják ki nevetés nélkül. A végén megtapsolják a produkciót. Mindenesetre kellemes fogadtatás, a szívükbe lopjuk magunkat.

Az első nap az akklimatizálódásra kell, hiszen 7 óra az időeltolódás. Amikor Miamiban reggel hat óra van, Magyarországon délután egy. Márciusban a hőmérséklet reggel 20–22 fok körüli, déltájra ez eléri a 30–32 fokot. A páratartalom igen magas, ami az előttünk itt járt vihar utóhatása. A hurrikán — amelyről Erzsébet azt mondja, hogy még neve sincs, csak jött és randalírozott — jelentős pusztítást végzett, és sokakat közvetlen életveszélybe sodort. Erzsébetnek háza teraszán csak nagy nehezen sikerült megkapaszkodnia a korlátban, amikor az ablakot akarta becsukni. A tavalyi hurrikán a jachtját rongálta meg úgy, hogy megjavíttatni sem érdemes. Gyökerestül kitépett fák, felszaggatott háztetők, összezúzott lakókocsi-város jelzik a 140–150 kilométeres sebességgel tomboló orkán pusztítását. Első kirándulásunk helyszíne a híres bolhapiac, ahol a világ összes valamire való bóvlija megtalálható. Áttekinteni sem könnyű, hát még visszatalálni arra a helyre, ahol valamit láttunk, és meg akarjuk venni. Van itt minden, kínai porcelán, indiai selyem, alaszkai prém, spanyol cipő, amerikai farmer, hongkongi óra és ékszer, bár azt nem lehet tudni, kicsit, közepesen vagy teljesen hamis. Akad persze sok értékes dolog is, csak jó szem kell hozzá. Végül is aki itt vásárol, nem jár roszszul. Másnap vízre szállunk, mondanom sem kell, szintén disneylandi hajóval és Trumannal. A milliomosok vagy inkább milliárdosok vízparti nyaralóit nézzük meg. *Fittipaldi, Michael Jackson, Brooke Shields, Liz Taylor* és mások palotái mellett hajózunk el. (Itt kell megemlíteni, hogy vannak azért egészen furcsa dolgok is. A csodaszép házak előtt még csodálatosabb kertek, de mivel mindent túlharsognak; a földbe rózsaszín, kék, sárga, piros műanyagból készült flamingókat szúrnak le, némelyik szárnyára propellert is szerelnek, hadd repüljön az a szegény madár...)

A tengerparti villák egyike

Akadnak szerényebb házak is, de az úszómedence onnan sem hiányzik. Ez olyan arrafelé, mint ajtón a kilincs. Lennie kell. Akárcsak a jachtnak, ha már nyaralóra telik. Arra pedig telik mert erre gyűjtenek, ugyanis aktív munkájukat befejezve sokan más államokból Floridába költöznek, hogy pihenjenek és élvezzék a nyugdíjas éveket. Maga Florida az USA egyik tagállama, területe másfélszerese Magyarországénak. A Ráktérítő mentén fekszik, Kubától alig 200 kilométerre. Sík vidék, délnyugati része lakatlan mocsárvilág, itt található a rezervátum. Floridát 1513-ban fedezte fel egy spanyol hajós, és a sok virágról (Flóra=virág), illetve arról nevezte el, hogy április 2-án, virágvasárnapon pillantotta meg a félszigetet. Florida állandó lakóinak száma 13 millió, jórészt spanyolok és kubaiak. Mintegy 3 ezer magyar él az államban, napjainkban egyre élénkebb a kapcsolatuk az óhazával.

Miami Dade megye székhelye, a világ egyik legvonzóbb városa. Két részből áll, az üdülőközpont Miami–Beachből és a felhőkarcolós Nagy Miamiból. Évente mintegy 6 millióan látogatják és több tízmilliárd dollárt hoz az idegenforgalom. A környező településekkel összeépülve, sok-sok kilométeren nyúlik el az óceán partján.

A várostól jó 80 kilométerre délnyugatra található a mocsárvilág. Szemre, mintha egy nagy füves pusztaság lenne, holott víz borítja, csak a derékig érő növényzettől nem látni. Minden bizonnyal a jövő század nagy üzlete lesz ezek lecsapolása és lakhatóvá tétele. Légcsavaros hajóval száguldunk benne vagy 60–70 kilométeres sebességgel, és azt sem tudjuk, hogy kapaszkodjunk, amikor a hajó kanyarodás helyett ugyanúgy megy oldalra, mint előre a fű fedte vízen. A derék kormányos egyszercsak megáll és valami fantasztikus hangokat hallatva előcsalogatja a mocsárvilág látványosságait, az alligátorokat. Ezek már csak idegenforgalmi nevezetességek, mindenesetre így sem lenne jó közéjük pottyanni, mert nincs ember, aki kijutna a végeláthatatlan mocsárból.

(Folytatjuk)

Seleszt Ferenc

Özönvíz alulról?

Elemi erővel söpri el a víz az útjába kerülő autókat, házakat

1992. szeptember 8-án a Himalájából Pakisztán északi részére hatalmas árhullám zúdult, emberek ezreit ölte meg. Elsöpört a föld felszínéről 400 000 házat, és a hullámokban lelte halálát kétmillió háziállat is. Csak október 2-án csitultak le a haragos hullámok és folytak le délen az Arab-tengerbe. Nem ez volt azonban az elmúlt év egyetlen vizikatasztrófája. Dél-Kína egész tartományai víz alá kerültek, számos indonéz települést mosott le a föld színéről az áradás, Argentinában és Paraguayban egy erős felhőszakadás után 300 000 embert kellett evakuálni. Mindezek hallatán joggal fogalmazódhat meg a kérdés: vajon mindezek nem egy fenyegető özönvíz előjelei-e?

A Bibliában ugyan szó van a mindent elemésztő özönvízről, azt azonban tudományosan még nem bizonyították be, hogy valóban volt-e ilyen globális, mindenre kiterjedő árhullám. Víz ugyan lenne elég: ha a föld egy lapos korong volna akkor a víz mindenütt 2400 méter magasan állna. A tudósok ezért kutatják egy esetleges árvíz kiváltó okát. Árvizet hozhatna például a leghatalmasabb tengeri hullám, az un. tsunami. Ezeket az óriáshullámokat tengerrengés indítja útjára, és eleinte szinte ártalmatlannak tűnnek. Magasságuk ugyanis nem túl nagy, mindössze egy és hat méter között mozog, ám hosszúságuk elérheti az ezer kilométert is. Ha egy tsunami eléri a partot, akár 60 méter magasra is felcsaphat az egymásra zúduló víztömeg. 1960-ban Hawaii-ban és a japán partvidéken tombolt egy ilyen árhullám, a víz bizonyíthatóan Alaszka magasságától indult útjára.

Létezik egy új, kicsit hihetetlen elmélet is: ez az un. alulról jövő özönvíz teoriája. 1993-ban a Szahara alatt, 5000 méter mélyen 150 000 köbkilométer vizet találtak, éppen elegendőt ahhoz, hogy egy európányi területet 15 méter magasan elárasszon. Az ilyen természeti jelenségeket nem lehet megjövendölni. Pakisztánt azonban nem érte meglepetésként a tavalyi katasztrófa. Az ország miniszterelnöke az árvizet „Állah büntetésének" nevezte, amely a pakisztániak vétkei miatt zúdult az országra. Ebben igenis lehet valami: a Himaláján kiírtották az erdőket, az ország területének már csak négy százalékát borítja erdő, nem csoda hát, ha megcsúsznak a domboldalak, eltörnek a duzzasztógátak és így semmi nem állja útját a völgyekbe lezúduló monszunesőnek.

ABC Europress

FOROG A RULETTKERÉK

Hazárdjátékosok Kínában

Mao Ce-tung, aki a hazárdjátékot a négy nagy gonoszság közé sorolta, megfordulna sírjában, ha betekintene egy macaói kaszinóba. A játékosok egy része ugyanis a Kínai Népköztársaságból jön. Zsebük tele készpénzzel, amely Dél-Kína gazdasági fellendüléséből származik. Most még gazdagabbá akarnak válni a rulettkerék vagy a blackjack asztal mellett.

— Jelentősen megnövekedett a szárazföldről érkező kínaiak száma — mondta a Reuter brit hírügynökség tudósítójának a Lisboa Hotel kaszinójának egyik vezetője. — A látogatók nagy része még mindig Hongkongból jön, de körülbelül 10 százalékuk a Kínai Népköztársaság állampolgára. Két évvel ezelőtt a kínai vendégek száma nem haladta meg az egy-két százalékot.

A szerencsejáték tilos a Kínai Népköztársaságban és aki megszegi a törvényt, a halállal játszik. Legutóbb az egyik tartományban kivégezték a szerencsejáték szindikátusok szervezőit, így a játékra éhes kínaiak másfelé fordulnak.

— Itt jó az esély arra, hogy gazdaggá váljak. Voltam itt már korábban is és elvesztettem a pénzemet, de ma szerencsés vagyok — mondta egy 25 év körüli kínai, aki izgatottan tömte zsebébe a zsetonokat, a Mandarin Oriental kaszinóban.

A kínai szerencsejátékosok fellendítik a macaói turizmust. A kormány turista hivatalának közlése szerint 1992-ben 150 ezer kínai tette meg az utat Hongkongon át gyorsjáratú kompokon a portugálok kormányozta városba. Ez a szám azonban eltörpül az 1235 százalékos növekedés mellett, amely 1993. három első hónapjában mutatta a kínai látogatók számának növekedését 1992. hasonló időszakával szemben.

Macaót úgy ismerik, mint a Távol-Kelet Las Vegasát. Az ottani kaszinók több mint százmillió dollár adót fizetnek a kormánynak. A turistahivatal azonban szeretné, ha a látogatók nemcsak a szerencsejáték miatt jönnének. — Igen, Macaóban forog a rulettkerék. De Macaó többet jelent, mint szerencsejátékot — mondta Manuel Pires a turistahivatal kereskedelmi igazgatója. A hatóságok igyekeznek fejleszteni a kulturális kapcsolatokat Portugáliával, amelynek hajói 400 évvel ezelőtt értek először partot Macaóban.

Csontját méregdrágán árulják

Kipusztulóban a szibériai tigris

A szibéria tigrist a kipusztulás fenyegeti hazájában. A legnagyobb tigrisfajtából már csak négyszáz példány kóborol szabadon Oroszország távolkeleti vadonjában, a Vlagyivosztoktól északra, az Usszuri és Amur folyók, valamint a Japán-tenger között elterülő tajgavidéken. E pompás nagyragadozók száma riasztó ütemben csökken. Szakértők szerint csak az 1992-es esztendőben ötven szibériai tigris esett vadorzók áldozatául, négyszer annyi, mint öt évvel azelőtt.

Az állatbarátok és állatvédők fenséges méreteiért és szokatlanul hosszú, világos bundájáért csodálják, ellenségei viszont leginkább „tigrisbor" formájában kedvelik: porrá zúzott csontjait folyadékban oldva erősítő szerként fogyasztják. Az ázsiai piacon ezért méregdrága és keresett árucikk. Egy kilogramm tigriscsont Koreában, Kínában vagy Tajvanon a népi gyógymód híveinek 250 dollárt is megér. Ugyancsak orvosságnak számít és ennek megfelelő áron kínálják az állat húsát, bundáját és mindenekelőtt nemi szervét is.

Az egyesült államokbeli National Geographic Society és a National Fish and Wildlife Foundation megbízásából amerikai zoológusok évekig tanulmányozták a tigrisek életét és szokásait, s követték a nagymacskák és üldözőik nyomát. A két szervezet folyóirataiban közölt beszámolóikból az is kiderül, milyen elkeserítően tehetetlenek az orosz vadőrök kapzsi honfitársaikkal szemben. Túl nagy a kísértés, amikor egy egész évi szibériai fizetés hatszorosa „nyúzható le" egy tigrisről. A vadorzók dolgát megkönnyítik a nemzetközi társaságok: favágóik hatalmas réseket nyitnak a vadon mélyébe.

A mintegy 3300 négyzetkilométer nagyságú Szihote-Aliny rezervátumban mindössze 24, silányan felfegyverzett vadőrnek kellene megoltalmaznia a tigriseket a vadorzók gyarapodó hadával szemben. A nagy terület ellenére csak néhány jármű áll rendelkezésükre, s többnyire gyalog róják a rengeteget.

Léna segítségére későn érkeztek. Az anyatigris útját az amerikai zoológusok hónapokig követték rádióvevő segítségével. Léna nyakörvét a beépített kis adóval az amerikai kutatók szétvágva megtalálták, az állatnak azonban nyoma veszett. Alig tízhetes kölykeit szerencsére sikerült megmenteniük. A két kedves cica az omahai (Nebraska) Henry Doorley állatkertbe került. Újabb kettő abból a nyolcszázból, amelyeknek a szibériai vadon szabadsága helyett a ketrecek és kifutók biztonsága jutott.

148 ezer magyar nyelvű amerikai

Az 1980-as népszámláláson 180 ezer amerikai vallotta magát magyar anyanyelvűnek, tíz évvel később 148 ezer. Ezzel a magyarok a 22. helyen állnak a statisztikában, amely arra derít fényt, hogy az ország 5 éven felüli polgárai közül ki nőtt vagy nő fel más anyanyelvvel, mint az angol. (A magyar származású amerikaiak összlétszámát a különböző felmérések 700 ezer és 2–3 millió között adják meg.)

A korábban túlnyomórészt nyugat- és kelet-európai bevándorlókra épülő amerikai társadalom etnikai összetétele a jelek szerint gyorsuló ütemben átalakul: az európai bevándorlás csökken, a latin–amerikai és az ázsiai rohamosan nő. A felmérést magasan a spanyol vezeti, jelezve, hogy folytatódik a nagymértékű legális (és még nagyobb mértékű illegális) beáramlás délről, elsősorban Mexikóból és más közép–amerikai országokból: több, mint 17 milliót tesz ki a spanyol ajkú lakosság, 6 millióval többet, mint egy évtizeddel korábban. A második helyre az 1,7 millió franciául beszélő került: jóllehet a Kanadával szomszédos északkeleti államokban, illetve az egykor francia Louisiana államban van őshonos francia ajkú lakosság, az új „franciák" túlnyomó része a haiti kreolt beszéli, a nyomorgó karib-tengeri szigetországból érkezett.

A kínai anyanyelvűek száma 10 év alatt csaknem megduplázódott, 1,3 millióan vannak, számukat főként a drámaian növekvő illegális bevándorlás gyarapítja: nem múlik el hét, hogy ne tartóztatnának fel embercsempész hajókat az amerikai partoknál. Ugyancsak szinte megduplázódott a tagalog nyelvet beszélő, a fülöp-szigetekről érkezők száma, és immár megközelíti az egymilliót. További félmillió vietnami, hatszázezer koreai érkezett az Egyesült Államokba: az utóbbiak összlétszáma már eléri a négymilliót is, mind jelentősebb szerepet játszanak a kereskedelemben.

A messze legnagyobb növekedést a khmer nyelvet beszélő kambodzsiaknál mérték: létszámuk 10 év alatt meghétszereződött, s immár 130 ezren élnek az Egyesült Államokban. Egyébként az új bevándorlók térhódítására jellemző, hogy Új-Mexikó és Kalifornia államban minden harmadik, Texasban és Hawaiin minden negyedik polgárnak nem angol az anyanyelve.

Heltai András

Hány fokos volt 10 ezer éve a tenger?

Korall-leletek segítségével ma is rekonstruálni lehet a 10 ezer évvel ezelőtti trópusi tengerek felületének hőmérsékletét. Ehhez lehetőleg pontosan meg kell mérni a korallok kalcium- és stronciumtartalmát. *Warren Beck* amerikai kutató a minnesotai egyetemről olyan sikerrel finomította az e kémiai elemek kimutatását szolgáló eljárást, hogy most már 0,5 C-fokos pontossággal lehet meghatározni a történelem előtti tengerek hőmérsékletét.

Így, az új, a korallokkal végzett mérési módszerrel állapították meg Espiritus Santi sziget közelében, hogy az utolsó jégkorszak után a Csendes-óceán délnyugati részén a tenger felszínének hőmérséklete átlag 5 C-fokkal a mai alatt volt. Beck fosszilis porites lobata korallfajtával nyerte adatát, amely mészkővázat választ ki. A mérések szerint a tenger felszínének hőmérséklete ott kereken 10 ezer 200 évvel ezelőtt 21,5 C-fok volt, szemben a mai 26,5 C-fokkal. Az évszakok okozta hőmérséklet-ingadozások nagyobbak lehettek a mostaninál.

A kutatók nézete szerint ezek az adatok arra mutatnak, hogy a trópikus klíma határai a jégkorszak utáni időszak elején közelebb húzódtak az Egyenlítőhöz. **Ferenczy Europress**

Eredménytelen volt a vadászat

Fokozott harc a cápák ellen

Hongkong gyarmati kormányzata közölte, hogy cápaelhárító hálókat feszítenek ki és más védelmi intézkedéseket hoznak a turisták által leginkább látogatott partszakaszokon, miután ebben az évben már két ember esett áldozatul cápáknak.

Júniusban — mint arról már hírt adtunk — két fürdőzőt téptek szét a ragadozó fehér cápák: egy nászútján levő férfit és egy ötgyermekes édesanyát. Mindkét tragikus eset egy hét leforgása alatt történt. A férfit ért halálos kimenetelű támadást követően a The Standard című hongkongi lap felfogadott egy ausztrál cápavadászt, hogy ejtse el a gyilkos ragadozót, de egy heti üldözés után üres kézzel tért vissza.

A most bejelentett rendszabályok keretében növelik a partokra ügyelő motorcsónakok számát és őröket állítanak fel a cápáktól különösen veszélyeztetett partmenti szakaszokon.

A boa kalandjai

Nagyon megijedhetett a reggeli illemhely-látogatáskor egy hamburgi férfi, amikor a WC-csésze fedelét fölhajtotta, s egy óriáskígyó nézett vele farkasszemet.

A másfél méter hosszú szivárványos boa egy óvatlan pillanatban megszökött terráriumából, s gazdája elől a WC-csészében keresett menedéket. Itt alámerülve néhány perccel később az egy emelettel lejjebb lakó férfi WC-jében bukkant föl, aki riasztotta a tűzoltókat és a rendőröket.

A házbeliek és a tűzoltók órákon át próbálták kicsalogatni — sikertelenül.

Terv a Mont-Saint-Michel megóvására

Aki Franciaországban jár és Párizson kívül más „igazán franciásat" szeretne látni, biztosan felkeresi Mont-Saint-Michelt, a világörökség részeként is számon tartott normandiai szigetet. Az idegenforgalmi látványosság megóvására és életre keltésére most új terv született. A francia felszerelési, lakásügyi és szállítási minisztérium elképzelései alapján megpróbálják visszaadni a tengerből 78 méter magasan kiemelkedő sziklatömb sziget jellegét és felveszik a harcot a pusztító elhomokosodás ellen.

A terv három szempont figyelembevételével készült. Az első célkitűzés Mont-Saint-Michel tengeri jellegének visszaállítása, a második a sziget kulturális értékeinek rendbehozatala és végül a gazdasági fejlődés elősegítése.

A több mint ezeréves múlttal büszkélkedő Mont-Saint-Michel a normandiai Cotentin-félsziget délnyugati részén, egy széles bejáratú kis öbölben fekszik. A szigetre 1875 óta egy 1800 méter hosszú gáton is el lehet jutni, de a vállalkozó kedvű turisták bevárhatják az apályt, és a visszahúzódó tenger nyomán, a kavicsok között egyensúlyozva, megtehetik gyalog is az utat. A kúp alakú hegy csúcsán álló apátságot évente kétmillió turista keresi fel.

Az új terv szerint a szigetet a kontinenssel összekötő gát utolsó 500 méterét elbontják és helyére lábakon álló hidat emelnek. A híd előtt egy 5 ezer helyes parkolót hoznak létre. A szállítókocsikon és a közszolgáltatási járműveken kívül más autó nem hajthat majd be, a szigetre csakis gyalogosan lehet majd bejutni. A vízvezetéket és az elektromos kábeleket egy földalatti folyosón vezetik be.

A híd felépítése és az öböl partjainak szabályozása lehetővé teszi, hogy a víz ismét szabadon áramoljon a sziget körül és megszűnjön az elhomokosodás. A beruházási költségeket 420 millió francia frankra (76,36 millió dollárra) becsülik. Az építkezés várhatóan 4-5 évig tart majd. A terv megvalósításáról július 6-án születik végső döntés.

Csikós Nagy Károly
szobrász

" Drótos "
" (anyja)

Pap Gábor: Népiszobrászat, 1974.
Művészet, 1974. október - 23.oldal.

Római figyelő

Az olasz Popieluszko

A szicíliai Siracusában szeptember közepén konferenciájukat tartó európai katolikus újságírók tanácskozásuk egyik reggelén megdöbbenéssel nézték a helyi lapok címoldalának öles betűit: a maffia előző nap papot gyilkolt. Palermo egyik szegény külvárosi egyházközségének plébánosát éppen 56. születésnapján érte a gyilkos golyó. *Giuseppe Puglisi* egyike volt azoknak a lelkipásztoroknak, akik nyíltan ítélték el prédikációikban és hitoktatói munkájuk során az 5 milliós népességű, negyed magyarországnyi területű sziget politikai, gazdasági és társadalmi életét régóta behálózó szervezett alvilágot. S mindezt épp egy olyan környéken, amelynek lakossága főleg munkanélküliekből áll, akik gyermekeikkel együtt a maffia potenciális utánpótlási bázisát alkotják.

Az olasz társadalom mélységesen felháborodott a merényleten, s a szakértők úgy értékelték, hogy a példátlan eset a gyengeség jele. A maffia kapkod, miután az utóbbi másfél évben szinte az egész legfelső vezérkarát már rács mögé dugták a hatóságok. Azt is feltételezik, hogy egy helyi, kisebb főnök parancsára emeltek kezet a papra, korábban ugyanis egyházi személy ellen még nem követtek el merényletet, kivéve egy esetet, amikor 1979-ben egy, a maffiával együttműködő papot tettek el valami okból láb alól — mert azért ilyen is előfordult.

A hagyományosan igen vallásos szicíliai nép haraggal és elkeseredéssel válaszolt a merénylet hírére. Alig négy hónappal korábban járt II. János Pál pápa Szicíliában. Három napos lelkipásztori látogatása valóságos maffia elleni kereszteshadjárat volt. Pápa még olyan határozottan és konkrétan nem bélyegezte meg az itt oly régi múltra visszatekintő vérbosszú és szervezett bűnözés intézményét, mint ő. Felszólította az egyházat és papjait, minden jóakaratú szicíliait, hogy mindenki a maga területén lépjen fel a társadalmat mérgező, alapjaiban fenyegető alvilággal szemben, hogy a halál civilizációja helyett az élet civilizációját segítsék győzelemre.

Giuseppe Puglisi sok társával együtt már évek óta bátran küzd, hogy kimentse népét a félelem poklából. E veszélyes küzdelemnek vált vértanújává. Ahogy a fiatal lengyel pap, *Jerzy Popieluszko* nem rettent meg a kommunista titkosrendőrség fenyegetéseitől, és életét adta népe szabadulásáért, olasz oltártestvére sem riadt vissza a világ legfélelmetesebb és legkegyetlenebb bűnözőitől. Példája az elkeseredés pillanatnyi bénultsága után sokaknak ad erőt a szicíliai nép méltóságának helyreállításához. Számos társa most még elszántabban használja majd az imádság és az igehirdetés fegyverét, az embert megnyomorító, a szociális igazságtalanságokat kihasználó bűnöző kultúra, és az ezzel együtt járó félelem ellen. Újságírók megkérdezték Giuseppe atya egyik paptársát, aki szintén a maffia halállistáján lehet szavaiért és tetteiért, hogy ezek után nem fogad-e testőrt. „Nem, válaszolta, mert az én testőrőm a Biblia". De a templomára ezután vigyáztat a rendőrséggel, mivel Giuseppe atyához hasonlóan ő is olyan vállalkozóval újíttatta fel az épületet, amelyik nem a maffiához tartozik. S ez bizony már önmagában is súlyos bűn arrafelé.

Az alvilág Magyarországon is létezik, ha nem is eresztett még olyan mély gyökereket, mint Itáliában. Az ellene való küzdelem nálunk ma talán még könnyebb és kevésbé veszélyes. Ne feledjük azonban, hogy a megelőzés sem csupán a rendőrség dolga.

Hárompüspökös keresztelő Adonyban

Az Egyesült Államokban élő számos magyar katolikus világi pap között msgr. *Varsányi Vilmos*, a Providence egyházmegye püspöki helynöke a legmagasabb rangú egyházi személyiség. Ez a püspökség New England-ban, Boston közelében van. E környék főpásztorai szeptember második felében ad limina látogatáson Rómában jártak. Püspökét msgr. Varsányi Vilmos is elkísérte. Elutazásuk napján, a Szent Péter bazilika közelében lévő Michelangelo szálló halljában volt alkalmam megismerni a magyar lelkipásztort, aki meglepetésemre három amerikai püspökkel egyetemben a római programjuk után nem Amerikába utaztak egyenesen, hanem Adonyba, mint mondotta, keresztelőre. Itt született ugyanis 1922-ben Varsányi Vilmos, s ha már Európában jár, nem tud nem elmenni szülőföldjére. Dédunokaöccsét kereszteli meg a három amerikai főpásztorral közösen, szentmise keretében. Gondolom, hogy ilyen megtisztelő keresztelő nemcsak Adonyban, de máshol sem mindennapos esemény. A vikárius a kalocsai jezsuitáknál érettségizett, s 1946-ban Grősz érsek szentelte pappá. Ezt követően a tehetséges fiatalembert főpásztora Rómába küldte továbbtanulni. A Gregorián Egyetemen doktorált kánonjogból. Közben azonban a visszaút lehetősége a magyarországi kommunista fordulat következtében megszűnt. Így került 1951-ben az ifjú tudós pap az Egyesült Államokba, a Providencia, vagyis a Gondviselés nevű városba, amely Rhode Island állam központja. Az itteni egyházmegye püspöki hivatalában kezdte pályáját, s miközben fokról-fokra emelkedett a hivatali ranglétrán, egészen mai beosztásáig, mindig kivette részét az aktív lelkipásztorkodásból is. Volt kórházlelkész, káplán, zárdalelkész. Egy éve helynök, korábban évekig irodaigazgatóként dolgozott. A magyarsággal sosem szakadt meg a kapcsolata. A New England-beli magyar családok lelki gondozására mindig tudott időt szakítani. Körülbelül ötszáz magyar családdal tartja a kapcsolatot Boston és Providencia környékén. Hat évvel ezelőtt megválasztották az Amerikai Magyar Liga vezető elnökévé. A kinti magyarság eme egyik legrangosabb szervezete, amely korábban az Újvilágba érkező magyar menekültek megsegítésével foglalkozott, ma már elsősorban az óhazára figyel és ott segíti anyagi forrásaiból a támogatandónak ítélt kezdeményezéseket. Jelentős összeggel járultak hozzá például az épülő Regnum Marianum templomhoz. Msgr. Varsányi vezeti a Providencia egyházmegyei missziós társaságot is. S mivel sajnos Magyarország ma missziósterületnek minősül, sikerült elérnie, hogy e csatornán keresztül is jelentős támogatás érkezzen a magyar egyháznak. A társaságában hazánkba érkező főpásztorok — Louis Gelineau, Kenet Angeli megyéspüspökök és George Pearse nyugalmazott missziós püspök — tervük szerint több püspökséget is felkeresnek és tájékozódnak a különböző segítségnyújtási lehetőségekről.

Szerdahelyi Csongor

Vajdasági őrjárat

Restaurálták a kishorgosi román kori templomromot

Vajdaságban mindig is kevés gondot fordítottak a középkori templomromok feltárására. Az elmúlt nyolcvan évben csak négyet ástak ki: a szabadkai Buckákban 1912-ben, Oromhegyesen 1943-ban, Horgoson 1964-ben és Palicson 1991-ben. *Szekeres László* szabadkai régész nyilvántartása szerint ugyanakkor csupán Bácskában százötvennél is több ilyen leletegyüttes található. Az érdektelenséget az illetékesek elsősorban pénztelenséggel magyarázták, de az 1991-ben Palics környéki ásatások botrányos vitája mást sejtet. Az Árpád-kori templomot ugyanis néhány túlbuzgó szakember és egy — azóta levitézlett — politikus minden áron szláv bazilikának akarta minősíteni.

A kishorgosi templomrom az egyenes szentélyzáródású típusok csoportjába tartozik, amelyeket a XIII. századtól kezdve a ciszterciták kezdtek építtetni. Csaknem három évtizeddel ezelőtt, 1964 kora tavaszán tárták fel a szabadkai múzeum régészei, és megállapították, hogy már Hunyadi János korában összeomlott. Újkori története sem volt kedvezőbb, mert csaknem három évtizedes vajúdás után került sor helyreállítására, amikor termésköveinek egy részét már elhordták a környező tanyák lakói.

Külön elismerés illeti tehát a kanizsaiakat, hogy a város kilencszáz éves jubileumának tiszteletére a hétszázötven éves kishorgosi templomromot — *Ricz Péter* régész irányításával — restaurálták és a közelmúltban szentmise keretében megáldották. A szertartást *Rehák József* főesperes ötödmagával, *Berényi Ferenc*, *Danyi László* és *Palatinus István* horgosi atyákkal, valamint *Koncz István* bácskai püspöki titkárral együtt végezte. Az egykori templom maradványa hétszázötven éves múltunk tanúja. A jelenünk jelképét *Csikos Nagy Márton* somogysárdi szobrászművész faragta ki: a tölgyfa keresztet, a kopjafákat és a csonkokat. Mivel Vajdaságban nem volt szokás a kopjafaállítás, az idelátogatók megismerhetik a Tisza-vidéki és szentesi kopjafák néhány típusát. A monumentális, hétméteres fakereszttel együtt — a művész szándéka szerint — azt jelképezik, hogy az embereknek tisztán, méltóságteljesen kell élniük, mert így könnyebben elviselik a sors csapásait is.

Ha az egykori Jugoszlávia területén végre béke lesz, és az élet visszazökken régi kerékvágásába, akkor a kishorgosi templomrom, amely csak néhány kilométerre van Magyarország határától, remélhetőleg kedvelt megállóhelye lesz az idelátogató túristáknak. El lehet itt gondolkodni az idő múlásáról, életünk véges voltáról, a közeli, XIX. századi hangulatot idéző szelevényi csárdában pedig e táj híres betyárjára, Rózsa Sándorra emlékezhetünk a finom birkapaprikás és jóféle homoki bor mellett.

B.V.

A munkáról és a munkanélküliségről

Francia püspöki nyilatkozat

A francia püpöki kar szociális bizottsága szeptember 27-én „Az emberi méltóság nevében" címen nyilatkozatot adott ki a munkanélküliség problémájáról, amely tíz év óta egyre súlyosabban nehezedik Franciaországra is. Felelős személyek néha úgy nyilatkoznak, hogy le kell mondani a teljes foglalkoztatás mítoszáról, és bele kellene törődni abba, hogy egyesek munka nélkül maradnak, bízva abban, hogy hivatalos és magánintézmények segítségével valahogy majd csak megélnek.

Albert Rouet, párizsi segédpüspök, a Szociális Bizottság elnöke szerint azonban a munkanélküliség oka elsősorban nem a munkalehetőségek hiánya, hanem a megfelelő gondolkodásmód hiánya. Ezért nem lehet megelégedni a rövid lélegzetű „kis megoldások" logikájával; a megoldást a probléma teljes összefüggésében kell keresni. A francia püspökök a gondolkodásmód megváltoztatásához akarnak utat mutatni.

Kiindulópontként meg kell különböztetni a munkát és az állást. Egy olyan világban, amelyben a gazdasági fejlődés egyre kevésbé igényli az ember fáradozását, és amelyben a foglalkozás nem mindig része a társadalmi életnek, a munka nem azonosítható a fizetéses állással. A munkának tágabb megfogalmazást kell adni: ne jelentse csupán a fogyasztási javak előállítását, hanem nyúljon vissza a „társadalmi termelékenység" fogalmához. Vagyis ne csak a társadalom szükséges javainak előállítását és a szolgáltatásokat jelentse, hanem mindazt, ami a társadalom építését szolgálja. Elsősorban ezen kell dolgoznia minden embernek. Az emberi alkotó tevékenység ilyen megújult szemléletének elfogadásához azonban számos, főleg kulturális természetű akadályt kell legyőzni.

Ezekről az akadályokról tárgyal a püspöki nyilatkozat második része. Megbélyegzi a közgazdaság kizárólagosan racionalista felfogását és a szociális hasznot figyelmen kívül hagyó üzérkedést.

A harmadik részben pedig a francia püspökök olyan szabályok felállítását sürgetik, amelyek lehetővé teszik, hogy a termelésnek megmaradjon az emberi célja, és a pénzügyi tevékenység alá legyen rendelve az emberi igényeknek.

A püspöki nyilatkozat megszövegezését hosszas tanácskozások előzték meg társadalmi és gazdasági csoportok képviselőivel. A dokumentum előkészítését a püspökök egy kutatócsoportra bízták. Ez a csoport megkérdezte a szakszervezetek, továbbá a különféle politikai csoportok véleményét is, így a polgári pártokét, a szocialistákét, a kommunistákét valamint a zöldekét a püspöki nyilatkozat tartalmával kapcsolatban.

VR/KNA/MK

Hírek

A PÁPA RÉSZVÉTTÁVIRATA

II. János Pál pápa nevében *Angelo Sodano* bíboros-államtitkár táviratot intézett az indiai pronunciushoz, amelyben a Szentatya részvétét tolmácsolja, aki imádságába foglalja a tragikus méretű földrengés miatt elképzelhetetlen szenvedéseknek kitett középnyugat-indiai népességet.

Hivatalos jelentések szerint a halálos áldozatok száma húszezer, de a helyszíni becslések azt sem zárják ki, hogy a végleges szám meghaladja a harmincezret. Közben a világ sok országából élelmiszerek, gyógyszerek és pénzadományok érkeznek a hajléktalanok és a mintegy tizenötezer sebesült szenvedéseinek enyhítésére. Az ENSZ humanitárius részlegének és a Határok Nélküli Orvosok szervezetének képviselői is a helyszínre siettek, ahol még legalább 15 napra lesz szükség ahhoz, hogy a helyzet némiképp normalizálódjék.

KERESZTÉNYEK ÜLDÖZÉSE SZAÚD-ARÁBIÁBAN

Az öböl-háború óta drámaian fokozódott a vallási kisebbségek üldözése Szaúd-Arábiában. Az Amnesty International nevű emberjogi szervezet jelentése szerint a börtönbe vetett keresztények száma is jelentősen növekedett. Férfiak, nők, gyermekek százait tartóztatta le és bántalmazta az ún. vallási rendőrség, többnyire mindenféle vádemelés és eljárás lefolytatása nélkül. Sok esetben az érintetteket az ország elhagyására kényszerítették.

Az Amnesty International szeptember közepén közzétett jelentése szerint a síita közösség tagjait gyakran zaklatják, és vallásuk békés gyakorlása miatt börtönt, kínzásokat és halált kell elszenvedniük. A síiták a lakosság tíz százalékát alkotják. A síiták és a keresztények Szaúd-Arábiában a biztonsági erőktől való állandó rettegésben élnek, és vallásukat csak titokban gyakorolják. Az említett rendőrségnek szabad keze van ahhoz, hogy önkényes házkutatásokat végezzen és mindenkit letartóztasson, akit imádkozás közben talál vagy akinek birtokában vallásos tárgyak és irodalom van.

AZ EGYHÁZ NEM HALLGATHAT, HA EMBEREKRŐL VAN SZÓ

Az olasz püspöki kar állandó tanácsa a Sienában megtartott őszi ülés után, szeptember 27-én zárónyilatkozatot bocsátott ki. A püspökök felszólítanak a nagy méreteket öltő munkanélküliség elleni küzdelemre és a szolidaritás új formáinak megvalósítására.

Senki sem kényszerítheti hallgatásra az egyházat, ha az emberről van szó — mondta *Tettamanzi* püspök, az olasz püspöki kar főtitkára a sajtótájékoztatón. A főpásztorok határozottan elutasítanak mindenfajta sértést és fenyegetőzést, amellyel egyesek meg akarják akadályozni, hogy az egyház figyelemmel kísérje az olasz katolikusok politikai elkötelezettségét.

A hitet nem lehet a sekrestyébe zárni, mivel a hit az embert szolgálja a mindennapi életben. Ezért a nem hívők jogos autonómiájának tiszteletben tartása mellett az olasz egyház ismételten hangoztatja a keresztények megújult és egységes jelenlétének fontosságát a politikában. Olyan jelenlétről van szó, amely nem pártokhoz és csoportosulásokhoz, hanem politikai programokhoz és értékekhez csatlakozik. Az olasz püspöki kar állandó tanácsa hangsúlyozza továbbá a család és a katolikus iskolák fontosságát, sürgeti a különböző egyházak közötti együttműködést valamint a papokat, szerzeteseket és világiakat missziós tevékenységre buzdítja. Végül érinti a balkáni háború kérdését és megállapítja, hogy az európai egységnek nem pusztán gazdasági és intézményes alapokra, hanem lelki, erkölcsi és kulturális értékekre kell épülnie. (VR/MK)

TERROR SALVADORBAN

Mindennapi jelenet Salvadorban: a terror áldozata hever az utcán. A közép-amerikai ország fővárosának, San Salvadornak érseke, *Arturo Rivera y Damas* határozottan felszólította a hatóságokat, hogy vessenek véget a félkatonai egységek terrortevékenységének, amely szinte az egész országot félelemben tartja. (KNA-Bild)

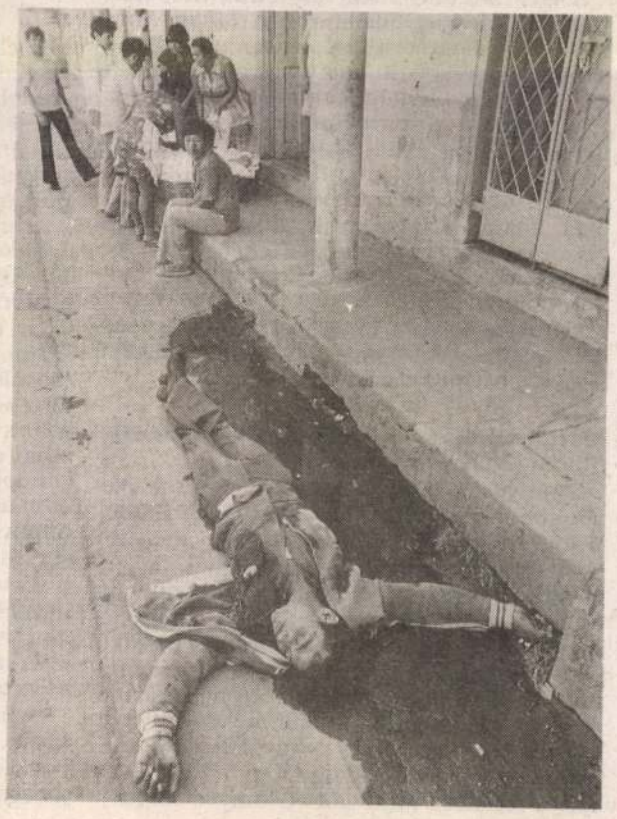

BÁRDOS LÁSZLÓ:

Még egyszer (például) Schubert

Kíméletlen a zene. Vannak művek, szakaszok, pillanatok: különösen kérlelhetetlennek. Ha megfeszülsz, ha megfeszít is, akkor is végmondja, végigénekli még azt a frázist, hozzáilleszti azt az ellenszólamot, betetőzi azt a neki súlytalan, számodra zihálva kaptató emelkedést. Már azt képzelnéd, nincs út, nincs lépés, nincs lélegzetvétel tovább, nem lehet szorosabbra pérselni egy tétel tartama alatt ezerszer megszégyenült létedet, de még kitalál valamit (ki? mi?) a tény, a hang az ív, az ítélet, a biztonságos rémület minden eddiginél többet mond, mintegy mellékesen, utoljára, lezárásként, kéretlenül és kérlelhetetlenül. Neki csak önmaga egésze kell, kifejtett, túlhabzó és visszazáruló logikája kell. Az egész. S azután cserbenhagy. Hanyagul, nemtörődömül. Most tessék, kezdj velem valamit, mosolyog már-már cinikusan, helyezz el napjaidban, meddő forgatagodban. Eljátssza, hogy beilleszthető.

GARAI ISTVÁN:

Sírásra görbült szájjal

Jézus sírt Jeruzsálem felett,
én pedig — parányi porszem —
a háború dúlta magyar falut:
Kórógyot siratom, ahol (híradások
szerint) már csak négy-öt magyar él.
Uram-Isten! Valaha azt írtam
e községről könyvemben, hogy lakói
immár „nem ellenséges közeg
ágyazatában" élnek. Micsoda
csalódás, írtózatos kiábrándulás!

Rossz jósnak bizonyultam, elismerem:
arcul vert ismét a Janus-arcú történelem.
Hány Árpád-kori településünknek
lett ez a sorsa eleddig is:
megszégyenülten, sírásra görbült szájjal
állok ma az újkori gyűlölködés
és népirtás e rettenetes,
hullaszagot árasztó léghuzatában.

SZABÓ T. ANNA:

Koronázz meg

Koronázz meg diadallal
győzelmekkel bizass engem
tartsd meg nevem erőm hitem
világvégi félelmemben.

KRITIKA

Kovács Sándor Iván: A „Syrena" és a szobor. *(Pro Pannonia Alapítvány, Pécs)*

A szerző a hazai Zrínyi-kutatás kiemelkedő alakja. Zrínyi lírájának legjobb ismerője, aki nem elégszik meg a filológiai nyomozó munkával, hanem igyekszik a költő által megfogalmazott erkölcsi elveket is életünk szerves részeivé tenni. E törekvésének vonzó dokumentumai találhatók új kötete kisebb-nagyobb írásaiban. Külön érdemes elolvasni a Himnuszról, nemzeti imádságunkról szóló jegyzetét, amelyben azt szorgalmazza, hogy Kölcsey versét nemcsak énekelnünk kell, hanem többi verseivel együtt rendszeresen olvassunk is, hogy így lehessen tetteink és szemléletünk kormányzója.

Az erdő poézise *(Magvető)*

Sokat hallunk, sokat olvasunk mostanában a környezetvédelemről. A Majer Antal által nagy hozzáértéssel és szeretettel összeállított versgyűjtemény annak bizonysága, hogy nagy költőink mindig otthon érezték magukat a természetben, szerették a füveket, fákat, virágokat és az állatokat. Őket nem kellett inteni, hogy óvják a teremtett világot, szinte elemi kapcsolat fűzte őket hozzá. Volt szemük, hogy meglássák benne az ember munkáját és a Teremtő keze nyomát, s volt tehetségük, hogy érzéseiket minden kor számára érvényes figyelmeztetésül, olykor klasszikus tökéletességgel fogalmazzák meg. Nagyon időszerű könyv, érdemes olvasni!

Morus Tamás. A lelkiismeret szentje. *(Budai ferences rendház)*

Elbűvölően szép könyvet vehetünk kezünkbe a ferences Mihály atya jóvoltából. Walter Nigg kis tanulmányát, melyben összefoglalja a XVI. század egyik legnagyobb szentjének életútját és bemutatja egyéniségét, korát, Stapleton korabeli életrajzának részletei és a kortársak leveleiből vett idézetek követik. Nemcsak olvasmánynak lebilincselő, nemcsak történelmi ismereteinket gazdagítja, hanem művészeti érzékünket is fejleszti a gyönyörűen sikerült képmellékletekkel. Nyugodtan pályázhatna vele a ferences rend „Az év könyve" díjra.

Önsorsrontó századvég

Ki a világbajnok?

Első pillantásra elég ostoba kérdés: ugyan ki lenne? Aki a leggyorsabban fut, a legmesszebbre dobra a kalapácsot, veti a diszkoszt. (Most tekintsünk el attól, hogy manapság még ez sem feltétlenül értékmérő, hiszen elég gyakran akadnak fenn a sportolók a doppingvizsgálatokon, s a boldogtalan másodikból lesz a boldog első.) Ám egyre többször olvashatunk arról, hogy egyszerre több szövetség működik, a sokáig egyetlen és hivatalos mellett elkezdenek szaporodni a többiek, s ők ugyancsak világbajnokot tartanak nyilván, döntőket rendeznek, úgyhogy a közember riadtan kérdi: ki a legjobb?

Most például egyszerre két sakkvilágbajnoki döntőt játszanak. Az egyiket a sakkszövetség, a FIDE ismeri el hivatalosnak, de mindenki tudja, hogy ezen nem az a két játékos ül a tábla mellett, akik a világ legjobbjai. Ez utóbbiak fellázadtak és szponzorok jóvoltából egy másik városban csatáznak egymással. A sakkozás szerelmesei ugyan pontosan számon tartják a világ legerősebb játékosait, akiknek a pontszámai a legmagasabbak. A nemzetközi szövetség azonban nem látszik tudni ugyanezt, a „kalóz-döntő" végeredményét nem ismeri el, győztesét nem nevezi világbajnoknak.

Mivel — mint jeleztük — más sportágakban sem ritkaság e furcsa állapot, szembe kell néznünk azzal a kérdéssel, vajon tényleg úgy van-e, ahogy gyakran olvassuk-halljuk: pénz nélkül ma már nem lehet eredményeket elérni a sportban sem. Már csak azért is érdekes ez a kérdés, mert a magyar labdarúgók például elég gyakran panaszkodnak, hogy nincs mit a tejbe aprítaniuk, s összehasonlításképpen azokat a kollégáikat szokták emlegetni, akik egy-egy nyugati proficsapatban sokkal nagyobb fizetésért kergetik a labdát. Arról persze megfeledkeznek, mennyi a különbség egy magyar és egy — mondjuk — német szakmunkás, tanár vagy orvos fizetése között. (A nézők egyébként joggal kételkednek abban is, hogy a magyar labdarúgók megérdemlik-e a tejet.) Tényleg a pénzen múlik az eredményesség? Vagy a versenysportokban hovatovább döbbenetesen magas díjazások mégsem segítenek hozzá az igazán kiemelkedő teljesítmények eléréséhez?

A jelek szerint a sportolók körül egyre többen tűnnek fel olyanok, akik nem a teljesítményeik nyomán, a rekordok és győzelmek jutalmaképpen kapnak megérdemelt prémiumot, hanem azért, mert közük van a sporthoz. Civilek és vezetők tömkelege nyüzsög egy-egy sportágban, menedzserek határozzák meg, milyen legyen egy csapat jövője, hol és mennyiért szerepeljen a világrekorder. A versenysport régen elveszítette örömszerző jellegét. Szép-szép, amikor egy győzelem után az ország zászlaja a magasba kúszik és a sportoló örömkönnyeket ejt, majd azt nyilatkozza, mekkora boldogság volt, hogy dicsőséget szerezhetett hazájának, másnap azonban már azon gondolkodik, hogy a reklámajánlatok közül melyiket fogadja el, milyen úton-módon vághat zsebre többet.

Még fokozottabban jellemzi ez a gondolkodásmód a különféle szövetségeket, a „civileket". Nem azt tekintik céljuknak, hogy szervezzenek, hogy segítségükkel valóban a legjobb kerüljön sportága trónjára. Nincs is idejük ilyesmivel foglalatoskodni, mert minden energiájukat leköti, hogy nélkülözhetetlenségüket bizonyítsák. A sportrajongó legfeljebb dohoghat magában: miért nem a legjobb a legjobb? Miért a szövetségek vezetői döntik el, ki a világbajnok? Miért nem lehet azt a pályán, a medencében vagy a sakktábla mellett eldönteni?

Nyíltan beszélünk arról, hogy a parlamentekben, a gazdasági életben és minden területen „lobbizni" kell, azaz nyomást gyakorolni a döntéshozókra. Hogy ez a gyakorlat erkölcsös-e vagy sem, azon lehetne vitatkozni. Jól látjuk, amelyik országban az oktatás- vagy az egészségügy nem „lobbizik" elég határozottan, ott a lakosság egésze kerül hátrányos helyzetbe. De hogy a sportban a lobbik és a maffiák döntsék el, ki legyen a legjobb, az enyhe túlzás. Mert ennek olyan következményei is vannak, hogy a bírók nem mérnek egyforma mértékkel, olykor egész nyilvánvalóan azokat segítik, akikről tudják, hogy szereplésük több pénzt hoz a konyhára. Nem véletlen, hogy a legnagyobb bevételt hozó, nyugati vezetéssel működő sportágakban a „keleti" versenyzők és csapatok hátrányban vannak.

Annak idején nagy sikerrel vetítettek egy magyar filmet. *Civil a pályán* volt a címe. Akkoriban még csak sejteni lehetett, hogy a pályákat és környéküket hamarosan tényleg civilek fogják elözönleni, a sportoló csak mellékszereplője a nagy üzletnek, a teljesítményt pedig olyan eszközökkel fokozzák, amelyeknek elképzelhetetlenül káros következményeik lehetnek.

A sport állítólag az egészség megőrzésének eszköze. De ki törődik itt az egészséggel? Kinek érdeke, hogy a legjobb győzzön? Talán a nézőnek. Ő azonban csak homályosan sejtheti, milyen erők működnek a sport hátterében, s hová süllyed maga a sport, amelynek erkölcséről elődeink oly szépeket mondtak.

(-y -s)

Egyházmű vészeti Gyűjtemény a Mátyás templomban

A budavári, Nagyboldogasszony nevét viselő, koronázó főtemplom a köznapi szóhasználat szerint „a nemzet ősi szentegyháza", népszerűen: Mátyás templom. Román, gótikus, barokk, klasszicista, szecessziós alkotások díszítik. Az egész belső tér múzeum: Székely Bertalan, Lotz Károly falfestményei, Aggházy Gyula festményei, Mikola Ferenc, Jálics Ernő szobrai, Bartha Lajos tűzzománcai révén. Fölötte érdekes és egyedi III. Béla és felesége, Chatillon Anna szarkofágja, mely az egyik oldalkápolnában látható.

Az alagsortól az emeletig, három szinten kanyarog az Egyházművészeti Gyűjtemény, melynek rövidített elő- és utóneve: Mátyás-múzeum. 1967-től működik — immár huszonhat esztendeje láthatja a sokmilliós közönség a páratlanul szép miseruhákat, ötvöstárgyakat, festményeket és szobrokat.

A Schulek Frigyes alakította altemplom a múzeum első terme, ahol több kőtöredéket helyeztek el IV. Béla korából. Sok érdekessége közül kiemelkedik a XV. századból származó Szent György dombormű, két festett, barokk stílusú faszobor Szent Istvánról és Szent Lászlóról és az 1911-es keltezésű Rieger-orgona játszóasztala, mely a XX. század elején technikai unikumnak számított. Az itt látható vörösmárvány szarkofágba gyűjtötték össze az Árpád-házi királyok fehérvári bazilikában talált földi maradványait.

BUDAVÁRI MADONNA VÖRÖSMÁRVÁNY KEGYSZOBRA

A keskeny csarnokban, közvetlenül a lépcső előtt a Máltai-lovagok címerei láthatók — míg fönt a Szent István kápolnában kőfaragványok és Székely Bertalan festményei. 1966-ban készült és a múzeumban látható a Szent Korona jogarral és az ország-almával együttese. Bartha Lajos ötvösművész komoly szolgálatot tett e műcsoporttal, — hiszen százezrek szemében lett a magyar államiság jelképe.

A Lovag-teremben, a XV. századi „Budai Madonna karján a kis Jézussal" című, fából faragott szobor fogad. Díszes pompája hétköznapi egyszerűséggel ötvöződik. Kiemelkedő alkotás a XVII. században mintázott „Lorettói Fekete Madonna".

A tárlat monstranciákkal, ereklyetartókkal, liturgikus edényekkel és Fadrusz János márványból faragott Krisztus fejével zárul. A megejtően szép látvány hatását emelhetné, ha az elhasználódott fóliratokat újakkal cserélnék ki, s a kölcsönbe adott, Esztergomba került „Pusztavacsi Krisztus", — a XVII. század egyik legmegrendítőbb remekműve ismét eredeti helyén volna látható.

Losonci Miklós

Még egyszer Szárszó

Az elmúlt napokban még egy tanácskozás lezajlott a népi mozgalom és a „szárszói gondolatok" körül, ezúttal tudományos eszmecsere, amelynek szervezésében több rangos intézmény, így az Akadémia Történettudományi és Szociológiai Intézete, a Magyar Történelmi Társulat, a budapesti és a debreceni egyetem történeti tanszékei, a Politikatörténeti Intézet és a református Ráday Gyűjtemény is részt vett. A kétnapos konferencia plenáris tanácskozásokon, illetve négy tudományos szekcióban vetett számot általában a magyar népi mozgalom és különösen az 1943-as Szárszói Találkozó történetével és tanulságaival. Kétségkívül voltak viták, s nyilvánvaló volt, hogy számos előadó több kérdésben is másként gondolkodik, nagy összecsapásokra azonban nem került sor, s ez a tanácskozáson mindvégig uralkodó tudományos igényesség mellett annak is köszönhető volt, hogy a bevezető előadásra felkért, jól ismert müncheni történész: Borbándi Gyula igen alapos és higgadt visszatekintésben mérte fel a népi mozgalom történetét, eredményeit és mulasztásait.

Néhány tanulság mindazonáltal idekívánkozik. Először is az, amelyre már Borbándi bevezetője is utalt, hogy tudniillik a népi mozgalom sohasem volt szervezett és zárt politikai vagy irodalmi csoportosulás. Nem érvényesült tevékenysége során semmiféle pártfegyelem, nem volt hivatalos ideológiája, legfeljebb néhány olyan irányadó gondolata, amelyet bárki, aki szívén viselte az ország és a magyarság sorsát, őszintén vállalhatott. Ilyen volt a magyar parasztság szociális, politikai és kulturális felemelésének vágya, a nemzeti tudat erősítése vagy a magyarság közép-európai elhelyezkedésének tudatos vállalása, vagyis az a meggyőződés, hogy a magyarságnak együtt kell működnie a régió más népeivel. Emellett a népi mozgalom tagjai, képviselői igen széles körben őrizhették és őrizték meg szellemi, cselekvési függetlenségüket.

Arra sajnálatosan kevesebb fény vetült, hogy a népi mozgalomnak volt egy katolikus „szárnya" is, noha kétségtelenül magának a mozgalomnak a szervezésében és az 1943-as Szárszói Találkozó létrehozásában a református értelmiségnek volt irányító szerepe. Mindemellett a katolikus fiatal értelmiség, főként azok a cserkészmozgalomban (és tegyük hozzá: a piarista gimnáziumban, Sík Sándor tanítványaként) nevelkedett fiatalok, akik a harmincas évek elején létrehozták a Fiatal Magyarország mozgalmát és kiadták a szociális kérdéseket tárgyaló *Zöld füzetek* című sorozatot, fontos szerepet játszottak a népi tábor megszervezésében, a falukutatásban és a népi irodalomban. Kovács Imrére, Szabó Zoltánra, sőt a később, már 1945 után sajnos méltatlan szerepet választó Boldizsár Iványra gondolok.

Talán a másik fontos tanulság, legalábbis számomra, abban áll, hogy a népi mozgalom irányadó személyiségei a magyar élet és a nemzeti kultúra legnagyobb formátumú gondolkodói és írástudói közé tartoztak. Illyés Gyula, Németh László, Kodolányi János, Tamási Áron, Sárközi György, Veres Péter vagy az imént említett Kovács Imre és Szabó Zoltán mindig szuverén gondolkodók és alkotók voltak, s igazából ők szabták meg a népi mozgalom szellemi és erkölcsi színvonalát. Némi nosztalgiával és irigységgel mondom ezt, hiszen bár ma is ilyen nagyformátumú egyéniségek állnának azoknak a mozgalmaknak az élén, amelyek a népi tábor sok évtizeddel ezelőtt kibontott zászlaját hordozzák. A nagy elődök példája mindenesetre kötelességeket is jelent, s a népi mozgalom örököseinek ma is arra kellene törekedniök, hogy magas szellemi igényességgel, eredeti gondolatokkal szólítsák meg az országot és az időt.

Pomogáts Béla

Mire megy az adózók pénze?

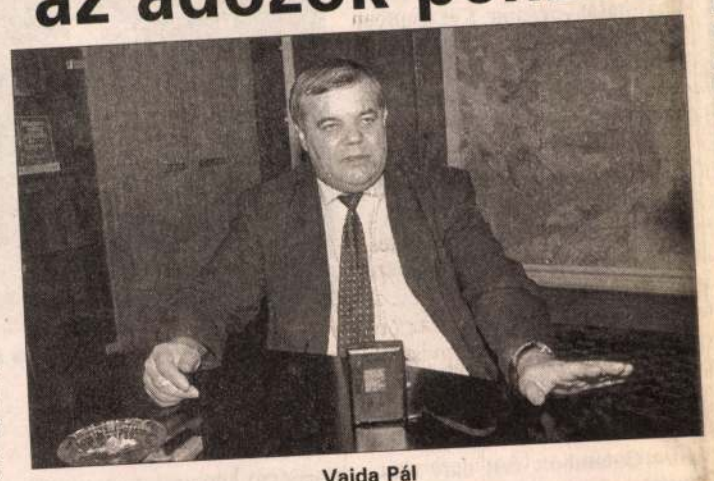

Vajda Pál

(Folytatás az 1. oldalról)

tömegközlekedési sáv engedélyezési eljárása az 1997. év első negyedében megváltozott hatáskörök miatt húzódott el. A kivitelezés az idei évben mindenképpen megtörténik. A Szent Orbán tér átépítésére vonatkozó tervek elkészültek, a kivitelezés szerepel ez évi terveink között, azonban elegendő forrás hiányában elképzelhető, hogy áthúzódik a következő évre (a XII. kerületi Önkormányzat által 1996-ban megígért hozzájárulás a megvalósulás esélyét nagymértékben növelné).

– A Budapesti Általános Rendezési Terv mellett miért készül bizonyos pontokon ellentétes szemléletű közlekedési rendszerfejlesztési terv a fővárosra?

– Az ÁRT és a Közlekedésfejlesztési Terv egymással összehangoltan készül. Az ÁRT szakági munkarészei – a tervek eltérő mélysége miatt – külön tervekben (közmű, közlekedés, környezetvédelem) kerülnek részletesen kidolgozásra és pontosításra. A közlekedésfejlesztési terv és az ÁRT szemlélete nem különbözik egymástól, mivel kölcsönösen egymásra épülnek. Az eltérések csupán néhány főhálózati közlekedési elemet érintenek (pl. Csepel–Albertfalva Duna-híd budai kapcsolata). Mindkét terv az egyeztetés fázisában van jelenleg, ezért mód nyílik az eltérő közlekedési megoldások tisztázására. Ez a folyamat megkezdődött.

Az 1996-ban megvalósult XII. kerületi fejlesztéseket említeném. Az Eötvös út – Diana út – Mártonhegyi út csomópontban a meg, míg a Moszkva térről induló villamosok számára ez évtől indítójelző biztosítja a rövidebb menetidőt. A Thomán István utca felújítására kerül sor a Fodor utca buszforduló közötti szakaszon. A kerületükben a fő- és tömegközlekedési útvonalakon az úthiba javítási munkákat folyamatosan végzik. A fent jelzett útfelújítási munkák vállalkozásba adása megkezdődött a Közbeszerzési Törvényben foglaltaknak megfelelően, a kivitelezésre várhatóan 1997. augusztus 1. után kerül sor.

– Miért nem foglalkoznak a Moszkva tér problémájával a főváros illetékesei?

– A Moszkva tér problémájával igenis foglalkozunk. A tér rendezésének előfeltétele a csomópont forgalmi mentesítése. Ez a Közlekedésfejlesztési Tervben szereplő közúthálózat-elemek kiépítésével (Bécsi út – Hidegkúti út összeköttetés, Törökbálinti út – Németvölgyi út – Rácz Aladár utca – Irhás árok kapcsolat) lehetséges. Hasonlóan a közúti mentesítéshez, csökkenteni kell a tömegközlekedés üzemi funkcióit (járműtárolás megszüntetése, viszonylatok összevonása, végállomások áthelyezése). A Moszkva tér átépítésére költségvetési keretünk nincs. Kisebb beavatkozásokat tudunk csak ez évre előirányozni: a kijelölt gyalogátkelőhelyek szegélysüllyesztéseit, a gyalogos felüljáró javítását.

A Moszkva téren az épülő Mammut bevásárlóközpont átadása után megváltozó közlekedési helyzetre a bevásárlóközpont költségére apróbb – a forgalom lebonyolódását segítő – változtatásokat írtunk elő. A Moszkva tér rendezését tehát nem a szűken vett csomóponti területen kell elkezdeni és megvalósítani. A forgalom tehermentesítését követően lehet a tér sokat szorgalmazott rendezéséhez hozzákezdeni. Az 1997. évi kisebb fejlesztéseket az út műtárgy fejlesztéseknél jelezzük.

– Lomtalanítás alatt úgy néz ki a kerület, mintha tájfun pusztított volna. Nem lehet más módszert alkalmazni?

– 1972 óta történik a főváros területén tervezett, szervezett lomtalanítás. A helyi önkormányzatokkal előző év őszén részletesen egyeztetjük a következő évi lomtalanítás időpontját és jegyzőkönyvileg is rögzítjük az elvégzendő feladatokat. A lomtalanítási ütemterv pontosan meghatározza a részterületekre vonatkozó kikészítési és elszállítási időpontokat. Ezzel egyértelműen az a célunk, hogy a közterületekre kihelyezett lom rövid ideig tárolódjon, az elszállítás minél hamarabb realizálódjon.

Tapasztalataink szerint a lom kikészítésénél igen gyakori a túl korai vagy az elszállítás utáni kirakás, valamint a nem lom jellegű hulladékok kikészítése is. Ezek együttes hatása okozza az előforduló átmeneti közterületi rendetlenséget. A XII. kerületben egyébként éppen ezért ez évben kevesebb, de nagyobb körzeteket alakítottunk ki, és növeltük az elszállító gépek számát is.

Fokoztuk ugyanakkor a Fővárosi Közterület Felügyelet segítségével ezeken a helyeken a hatósági jelenlétet a túl korai kirakások visszaszorítása érdekében.

A lomtalanítás körzeteit tartalmazó térképek növelésének és ezzel a jobb olvashatóság lehetőségének technikai határt szab a kerületi lapok oldalmérete. *(Fotózható, nagyítható eredeti anyagot kellene küldeni a kerületi lapoknak – ez megoldaná a problémát. A szerkesztő.)*

Örömünkre szolgál, hogy a Fővárosi Önkormányzat fejlesztési terveiben a XII. kerület fontos helyen szerepel.

(D. M. J.)

A XII. kerület csatornázási helyzete:

A XII. kerület a Kelenföldi szivattyútelep Villányi úti főgyűjtő, valamint az Ördögárok főgyűjtő vízgyűjtő területén található. A vízgyűjtő terület túlnyomórészt egyesített rendszerű. Kivételt képez ez alól a Hóvirág u. – Hegyhát út – Konkoly Thege Miklós út – Városhatár által lehatárolt XI. kerülettel szomszédos rész (Széchenyi-hegy, Farkasvölgy, Csillebérc).

A kerületben a közcsatornába bekötött lakások száma 1996. végén 32.049 volt, az ellátottság 97,2%.

A kerületben lévő közcsatornák jellemző adatai 1996. december 31-én az alábbiak:

a közcsatorna-hálózat hossza: 181,759 km
ebből: törzscsatorna (gerincvezeték) 137,8 km
házi bekötő csatorna és vízny. beköt. 43,959 km.
1996-ban a hálózatba újonnan bekötött lakások száma: 222 db.

Jelenleg több utcában épül önerős kivitelezésben csatorna. Ezek: Ordas köz, Alkony–Bükkös út, Trencséni–Matyó u., Adonisz–Gyöngyvirág u., Cinege út, Eötvös út, Rege–Agancs út, Agancs út, Laura út, Lóránt út, Költő u., Művész út.

A fenti, közel 4,5 km közcsatorna építésével jelentősen megnövekszik a csatornázott terület aránya. Mellékhálózat kiépítésére jelentősebb igény Kakukkhegy, Farkasvölgy, Magasút-üdülőtelep területén várható. Jelenleg folyamatban lévő bejelentett közcsatorna-építés 4.876 fm. 1997. január 1. – május 15. között 85 fm közcsatorna átadás-átvétele valósult meg. A kerületben rekonstrukcióra szoruló közcsatorna hálózat hossza kb. 5,5 km.

Jelenleg folyamatban van mintegy 696 fm 60/90 tb. bm. Csörsz utcai csatorna rekonstrukciója. Kivitelező: AKNA BAU Kft. Várható bekerülési költség: 85 MFt (ÁFA nélkül). Az idei évben 3,0 MFt támogatást kapott az Önkormányzat a Zalai úti csatorna építéséhez.

Útburkolatok – járdajavítás

A Főpolgármesteri Hivatal fejlesztései:
– útburkolat-rekonstrukció, pályaszerkezet megerősítés:
Szilágyi E. fasor (János Kórház – Budagyöngye között) félszélességű útelzárással,
Thomán I. u. (Fodor u. – buszforduló között) félszélességű útelzárással.
– évi útátépítést előkészítő közműépítési munkák:
Alkotás u. gázvezeték építés
– gyalogátkelőhelyek szegélysüllyesztése szabvány szerint, rokkantcsík közlekedésre:
Moszkva tér környezetében
– járdajavítás:
Budakeszi út 51–55. elmaradt járdaépítés
– profilkiegyenlítés, marásos útjavítás: Városmajor u., Pethényi u. kereszteződésében
– keréknyomvályú megszüntetése buszmegállókban: Istenhegyi út (Pethényi u. megálló mindkét oldalon), Budakeszi út laktanya megálló mindkét oldalon, Budakeszi út TBC intézet megálló mindkét oldalon
– árok, padkatisztítás: Budakeszi út (Labanc u. – Budapest határa között), Konkoly Thege u. 91. buszmegálló KFKI előtt.

A XII. kerületben bejelentett útépítést megelőzően 1320 fm hosszban, NA 315 KPE csőbehúzással helyezik jó karba a kisnyomású vezetéket. Ez a munka jelenleg folyamatban van, fejlesztési forrásigénye meghaladja a 31 MFt-ot.

Mindenütt jelen?

A polgár nézi a televíziót és elámul: a sajtó mindenütt jelen van. Felrobbant házaknál és a harctereken, a Parlamentben és a sajtótájékoztatókon, víz alatt és fenn a levegőben, fontosnak látszó és kevésbé lényegesnek tűnő helyszíneken.

A polgár el sem gondolkozik azon, hogy mindezt hány médium mekkora gárdával és milyen költségvetésből készíti, működteti, ezért elkényelmesedik, és mindenütt ezt a ,,kiszolgálást" várja el.

Csakhogy vannak helyi lapok, televíziók, amelyek jórésze két–három fős gárdával és néhány külsőssel működik. Feladatuk sem azonos az országos médiákéval, nem beszélve a körülményeikről, mégis ugyanúgy áradnak rájuk a sajtótájékoztatókra, eseményekre szóló meghívások. Ez tulajdonképpen jó, mert abból lehet jól válogatni, szerkeszteni, amiről tud is az ember.

Mindenkinek a maga rendezvénye az abszolút fontos. Pártnak a gyűlése, egyesületnek az összejövetele, iskolának az ünnepsége, kórusnak a fellépése, a Városház utcának az aktuális főpolgármesteri közszereplés, szolgáltatónak a sajtótájékoztató, rendezvényszervezőnek a megnyitó és hosszan lehetne sorolni, mi minden még!

Természetesen ezek az események hétfőtől vasárnapig, reggel nyolctól este tízig különféle helyeken és időpontokban zajlanak, az újságírónak pedig nemigen szokták megfizetni, hogy csak a munkaidejében dolgozik-e, vagy minden szabadideje rámegy a másoknak fontos eseményekre. Meg az sem egészséges, ha egyidejűleg több helyen is kéne lennie az embernek.

A polgár nem gondol minderre, csupán jólesően tudomásul veszi, ha megjelenik a sajtó képviselője ott, ahova hívták, pláne ír is az eseményről, vagy ellenkezőleg: tüntetőleg morogni kezd, hogy éppen az ő számára fontos esemény nincs benne a lapban, mert nem jöttek el rá azok a fránya újságírók. Biztos nem méltatták figyelmükre sem az eseményt! Igaz, néha nem is kaptak rá meghívót, értesítést, máskor meg az utolsó pillanatban szóltak róla, de ez mellékes: a sajtónak mindenütt jelen kell *lennie.*

Mondok egy meglepőt: nem kell! *Van esemény, ami a széles nyilvánosság számára annyit ér, hogy hírt kell adni róla előzetesen, hogy akit érdekel, hadd menjen el! Másról utólag elég pár mondatot megjelentetni, hogy ez meg ez történt, de lehet, hogy ami egy csoportnak fontos, az sok tízezer embernek érdektelen. Erre való a szerkesztő, az újságíró, hogy mindezt el tudja dönteni, és csak azokon a rendezvényeken, tájékoztatókon jelenjen meg feltétlenül, ami valóban sokakat érint, érdekel. Nem kell mindenről írni.*

Kevesen élnek azzal a lehetőséggel, hogy a sajtó munkáját megkönnyítendő előzetes sajtóanyagot vagy utólagos kommünikét, összefoglalót juttassanak el a szerkesztőségbe, mert akkor sokszorosan megnőne az esélyük arra, hogy valóban hírt ad a média az ő rendezvényükről. Azt azonban – némi belátással – nem kéne elvárni, hogy az újságíró órákig ücsörögjön értekezleteken, műsorokon, termékbemutatókon, tájékoztatókon, tanácskozásokon, összejöveteleken (amikhez egyébként se érdeklődése, se szakismerete, se egyéb köze nincs), különösen, ha már jóelőre tudja: az egészből csak egy ötmondatos hírecske lesz, mert az ő lapja, műsora ennél többet amúgy sem tudna vagy akarna arra szánni! Ez különösen a kis létszámmal dolgozó, helyi sajtóra vonatkozik.

Akárhogy is fáj, nem mindenkinek fontos, ami nekem az, vagy annak tűnik. Jó lenne, ha mindenki belátná ezt, minden sértődékenységet félretéve! A lap egyébként nyitva áll az amatőr tudósítások és olvasói levelek előtt is.

Budai barangolás

Parkok végveszélyben

Az Avar utca és Győri út találkozásánál van egy aprócska játszótér. Évekkel ezelőtt létesítették, hogy az arra sétáló anyukák megpihenhessenek, és addig a lurkók kitombolják magukat. A teret sövénnyel határolták el a járdától, az úttesttől, így a balesetveszély minimálisra csökkent. A hinta mögé csúszdát is helyeztek, a gyerekek nagy örömére. Aztán telt-múlt az idő. A parkban most már embermagasságú a gaz. A hinta rá van tekerve az állványra, és a csúszkáló szőrén-szálán eltűnt. Feltehetően valamelyik telken szolgál tovább. Éjszakánként kétes elemek alszanak a padokon. És ami a legbosszantóbb: csak jóval távolabb van kikapcsolódásra alkalmas hely. Azok a szülők, akik segédkeztek a parkosításnál, döbbenten állnak a történtek előtt. Ennyit ér a munkájuk, orvoslásért meg sehová sem fordulhatnak. Úgy látszik, ez a kis zöld sziget végleg megsemmisül. Megmentésére valószínűleg nincs pénz, tán az akarat is hiányzik.

A fenyőfa csonkja

Innen négy háztömbnyire található egy másik park. Nagysága számottevő, növényzete pedig több fajtából áll. Gesztenyefák, törpefenyők és a boróka is fellelhető itt. A pázsit egybefüggő zöldet alkot. Gondozása évente egyszer, nyáron történik. Hogy ez sok, vagy kevés, döntsék el a kertészettel foglalkozó szakemberek. Egy dolog biztos: nemegyszer előfordult már, hogy locsolás híján kiégett a fű. És jó néhány értékes virág elszáradt. A tér elején kőasztalok sorakoznak. Ezeket főleg a nyugdíjasok használják. Ha mondjuk nincs összetörve az ülőke. Távolabb a homokozó szegélye domborodik. Senki nem tudja, hogy utoljára mikor cserélték ki benne a homokot. A terület határa a TF pályánál húzódik. Ezen a tájon rengeteg a kutyagumi és az eldobált hulladék. Sőt! Fenyőfa csonkja is árválkodik a földben. A környékbeliek joggal féltik a parkot. Hiszen széles körű rendezési terv készült, és ez a rész is szerepel benne. Talán megmarad, vagy kisebb lesz a tér – találgatják. Ennek egyelőre a jóisten a megmondhatója.

Ahol összefognak...

Ha lassan is, de megérkezett a nyár. A kertekben virágok pompáznak, és madárdal hallatszik mindenfelől. Az Istenhegyi úton felfelé sétálva szemet gyönyörködtető a látvány. Jól karbantartott házak és gondozott növények egész sora káprázтatja el az arra járót. Ám az 55-ös számú épületnél mindez megszakad. Sűrű gazzal benőtt kerthez érkezem. Az aljnövényzet szintén burjánzik. A ház is elhanyagolt, lehet, hogy nincs fedezet a tatarozására. Följebb haladva egy nagy kiterjedésű, bozótokkal tarkított telek hívja fel magára a figyelmet. A kerítés se folyamatos, a rozsda teljesen tönkretette. Bejutni egyszerűen lehetetlen, annyira zárt a növényzet. Az sem kizárt, hogy legbelül vígan terem a parlagfű. Nemsokára felérek a Béla király úthoz. Ott jobbra kanyarodva elindulok a János Kórház irányába. A Diósárok út egyik háza előtt éppen kaszálnak. A lakóközösség fogott össze, hogy minél csinosabb legyen a környezet. A páros oldalt majdnem végig erdősáv fedi. Ezt néhol tisztások szakítják meg. A pázsiton rögtön autók parkolnak, építőanyag hever szanaszét, és a lom sem ritka. Ezután a 128-as busszal elmegyek a végállomásig. Onnan gyalogolok vissza. A Felső-svábhegyi út 18-20-as számú ház szomszédságában ősvadonra emlékeztető telek bújik meg. A bedőlt kerítés mögött két ösvény kanyarog. Kíváncsi vagyok, mit rejt a dzsungel mélye. Meg kell hajolnom, hogy haladni tudjak. Körös-körül szemétkupacok fogadnak, és erős rothadásszag csapja meg az orromat. Egy szabad területre érek. A földön ócska matrac, nem messze tőle kartondobozok maradványai. Odébb üres boroskannák fehérlenek. Kihátrálok az utcára. A közelben lakók elmondják: egy hajléktalan csapat birtokolja a telket. Sokszor berúgnak, aztán hajnalig tart a dáridó. A polgárok hiába jelezték a hatóságoknak, ez idáig nem történt intézkedés. Közben elszalad a délután. Kellemes fáradtsággal a lábamban, leballagok a hegyről.

Paloták mindenütt

Annak idején Buda volt a természetjárás központja. Ünnepnapokon a fogaskerekű nem győzte szállítani az utasokat. Az emberek imádták a zöldet, és ragaszkodtak is hozzá. Az építkezések során eleinte csekély alapterületű házakat terveztek. Így a növényzet viszonylag háborítatlan maradt. Manapság viszont kacsalábon forgó és égig érő paloták épülnek. A tulajdonosok nemigen törődnek a táj szépségével, és az őslakosok nyugalma se érdekli őket. Megvásárolják a telket, majd engedélyeztetnek egy tűrésen belüli épületet. Utána felhúznak egy erődítményt! Természetesen szabálytalanul. Hiszen tudják: a szakhatóság csak kirívó esetben bontatná vissza. A környező zöldterület kiirtása szintén bocsánatos bűn. A Svábhegyet számos ilyen építmény tarkítja. A vállalkozók arra is ügyeltek, hogy már messziről észre lehessen venni. Büszkén mutatja magát a homlokzat, csillog-villog az üvegfelület – csupán a növényzet semmisült meg. Régebben a Béla király útnak a hegybe nyúló oldala érintetlen volt. A fák koronája összeért, madarak százai raktak fészket az ágakon. A közelmúltban társasházak ékelődtek a lombok közé. Zugliget is szenvedő alanya az építész ,,fantáziának". Itt különböző korszakok stílusát próbálták utánozni. Az eredmény siralmas. Egy ormótlan, várhoz hasonlító, szürke épületegyüttes jött létre. És sorolhatnám tovább, de nincs sok értelme. Azt hiszem, egyes emberek lelkében meghalt a zöld iránti vonzalom. Nekik untig elég, ha az ezresek színét látják!

Mindent összevetve: Buda értékei vészesen fogynak. Az arányok is teljesen összekuszálódtak. Egyetlen fa elültetése tíz másik kivágásával egyenlő. És ha ez így megy tovább, a kerület el fogja veszíteni varázsát. Aztán belesüpped a betonkockák világába. Tegyünk ellene mindnyájan!

Spányik Miklós

„A természet megismerése, a természet szeretete, a természet védelme" néven indult útjára egy új mozgalom június 13-án. Célja a fák, a virágok, az állatok megismerése – gyerekeknek, nagyszülőknek egyaránt, közösen. A mozgalmat egy sajtótájékoztató, illetve a „Vakációs karnevál!" elnevezésű program indította több éves útjára. Érdeklődni a Gyerek Utazók Klubjánál Bp. 1121 Költő u. 2/B. T: 1-553-732.

Hegyvidéki szomszédaink

Domonkos Zsuzsa

Honthy Hanna egykori villájának tőszomszédságában ma is él egy népszerű primadonna, Domonkos Zsuzsa. Gyönyörű hangja már akkor elbűvölt, amikor egykori iskolánkban, a Fazekas Mihály Gyakorló Gimnáziumban előadták Mozart fiatalkori operácskáját, a Bastien és Bastienne-t, ami már akkor is túlmutatott az egyszerű iskolai amatőr előadások színvonalán. (A nadrágszerepet éneklő akkori partnere, Szecsey Margit ma Svájc egyik operakórusának tagja.) Zsuzsa hangszíne és játékkultúrája tovább ért és kiteljesedett, a hivatásos opera és operettszínpadok világába emelve birtokosát.

– Mindig énekesnek készültem, jóllehet az érettségi után a sebészeti klinika laboratóriumában dolgoztam, hogy legyen pénzem. Ahogy nálunk, otthon mondták: hozzám csak akkor lehetett szólni, ha épp szünet volt a zenében, ami a fejemben motoszkált. Akkoriban volt a Fővárosi Művelődési Háznak egy részint amatőrökből, részint a hivatásos pályára készülő félprofikból álló operaegyüttese. Munkásszállásokon adtunk koncerteket operarészletekből, keresztmetszetekből. Rutinszerzésben jó iskola volt.

Operák és operettek

Közben a konzervatóriumot is elvégeztem. *Komlóssy Erzsébet* barátnőm ekkor levitt Szegedre és bemutatott *Vaszy Viktornak,* aki le is szerződtetett volna, csak éppen nem volt szabad státusa.

Egy másik ismeretség révén fordult a figyelmem a Fővárosi Operettszínház felé, ahol, úgy látszik, primadonnahiány volt, mert *Vámos László* leszerződtetett. De hogy színészi gyakorlatot szerezzek, el kellett közben végeznem a Színművészeti Főiskolát is. Elsőre mindjárt a *Csárdáskirálynő* Szilvia szerepébe ugrottam be *Kovács József* partnereként, akivel később Grazban is sokat játszottunk együtt. 1973-ban szerződtettek, de amilyen a sors, pár hétre rá megjött Vaszy meghívása is. Ezt persze ekkor már nem fogadhattam el, hiszen olyan szerepek vártak, mint a Dohányon vett kapitány, vagy a Mosoly országa primadonna főszerepe, és a családom, lakásom is itt volt. Jó tizenöt évig a csúcson voltam.

Az operát nem tudtam elfelejteni, de szerencsére nem is kellett. *Seregi László* rendezővel mi hoztuk létre a Hilton szálló Dominikánus udvarában a nyári előadásokat. Évekig játszottuk például *Pergolesi* Úrhatnám szolgálóját és nagysikerű operettgálákat, csak aztán beütött a „szerezz szponzort”-korszak. Én játszottam, rendeztem, voltam játékmester és díszlettervező, de a szponzorszerzés nem az én világom. Az Operettben *Oberfrank Géza* megcsinálta a *Figaro lakodalmát, Petrovics Emil* pedig Musette szerepére az Operaházba is meghívott, szóval nem kellett elszakadnom teljesen az opera világától sem. Közben nagy vendégszereplésekre is sor került Bécsben, Grazban, máshol is.

Ma az Operettszínház szakmai nyugdíjasa vagyok (nálunk erre húsz évi színpadi szereplés után lehetőség van) és bár oda nem hívnak még szerepre sem, korántsem vagyok munka nélkül.

Egyéb utakon

Nagyon szeretek tanítani. Dolgoztam az Operettszínház stúdiójában is, most pedig a Théba Színiakadémia növendékeit tanítom zenés színészmesterségre. Szó volt róla, hogy a Színművészeti Főiskolára is meghívnak, de ott inkább a musical felé tolódik minden, akár a nappali, akár az esti hallgatóknál. Ez nem annyira az én világom és különben is, szinte mindenütt tanítják. Viszont nagy igény volna az operett és operaszínpadi oktatásra is. Ha valaki, én aztán tudom, hogy mennyire nem kell mereven leállni az operaénekesnek sem, mert nem zavarja a szép hangképzést az, ha valaki tud játszani is. Nem nézem le a musicalt, de tudom, szükség van mindkét műfajra, így az operettre is, tehát tanítani is kéne! Jó volna akár itt, a kerületünkben pl. a MOM Művelődési Házban stúdiót vagy budai zenés színházat létrehozni! Lám, *Markó Iván* már elkezdte a tánc vonalán, miért ne volna helye az énekes műfajnak is?

Tudom, sokan támadták az operettet. Amikor az nálunk kialakult, az volt a feladata, hogy elfelejtesse az emberekkel a napi gondjaikat. Erre ma is volna igény. Érzelmeket, lírát közvetít szép zenékkel és szín az emberek életében. Csak éppen úgy kell színpadra állítani, ahogyan megírták, mert bizony az elmúlt évtizedekben igencsak bőven volt része átdolgozásokban, rendezői „önmegvalósításokban”, ami nem tett jót a műfajnak. Nem könnyű vonal, itt is kell nyolc–tíz év áldozatvállalás, amíg igazán beérik a színész.

Most nagyon izgalmas feladatra készülök. A Ferencvárosi Nyári Játékok keretében (amit a Bakáts téren rendeznek, és amelyre ezúton is szeretettel meghívok minden kedves hegyvidéki szomszédot is), rendezek egy különös operagálát. *„Vár 1001 éj”* címmel megszerkesztettem egy szórakoztató összeállítást, amiben különféle operaszereplők kerülnek egymás mellé valamiféle varázsos kavargásban, kaleidoszkópszerűen, mégis összefüggő előadást létrehozva. Ismert nevek, mint *Melis György, Tóth János, Csák József, Horváth Bálint, Mészöly Katalin* mellett tehetséges pályakezdő fiatalok: *Somogyi Eszter, Dávid Krisztina, Massányi Viktor* is lehetőséget kapnak a bemutatkozásra. A *Strauss zenekart Blázy Lajos* karmester dirigálja és az Operaház balettkara és az Erkel Színház kórusa is fontos szerephez jut. A július 1-jei dátum már biztos, de lehet, hogy másnap is megismételhetjük. Magamat nem szerkesztettem bele a programba, de mint rendező és szerkesztő, én is ott leszek.

Domonkos Zsuzsa életének van még egy nagyon fontos szereplője, akit úgy hívnak: *Petress István,* és aki a férj szerepkörében az állandó partner. Bár együtt, hármasban beszélgettünk, úgy érzem, ő is megérdemel egy önálló portrécikket, annál is inkább, mert sok érdekeset mondott a kerületről.

Muzsay András

Öt képkiállítás

Festészet és idill

Ezüst György kiállítása a Hilton különtermében

Az elmúlt hetekben öt képkiállítást láttam, melyekről illik hírt adnunk: hármat itt a kerületben, kettőt pedig – kerületünkben élő művészek kiállítását – másutt. Két festővel beszélgettem, így aztán csupán néhány reflexióra kell szorítkoznom. A közös találkozási pont: az idill.

A Tállya utcában lakó *Galambos Tamás* képeit a Vigadó Galériában láttam. Kedvelem a naiv festőket, s azt is elfogadom, ha iskolázott művész, mint Galambos, fest naiv modorban. Igaz, „Az otthon és szabadidő aranykönyve” című kötetben ezt írják róla: „Képeit csak látszólag jellemzi a naivitás egyértelműsége. A felszín játékos, mesés harsogása szinte észrevétlenül, de a közelítő optikának köszönhetően egyre élesebben fordul át drámába, vagy aktuális és ezért vészterhes politikai modandóba. ... Az idill cukormáza csak vékony lazúr festményein, amely alól unos-untalan kikandikál valami kellemetlen.” Ehhez annyit azért hozzátennék, hogy a naiv stílus és a naiv politizálás párosítása nem mindig elfogadható. A nemzetiszínű kaméleon megfestése például úgy hat évvel ezelőtt lehetett időszerű. Ámbár ki tudja...

Pintér István Pál

Tóth Ernő után *Pintér István Pál* állított ki a Lord-Major Galériában. Minden képének címe egy versidézet volt (főként *Dsida Jenő*től, *Tóth Árpád*tól). Ezt írja önmagáról: „A fény láttatása, vibrálása és színné válása az alkotás folyamán mintha a megvilágított felületeken keletkezne, s így mint jelenséget ábrázolni feladatom.” Tóth Árpád „Körúti hajnal” című verse („s az aszfalt szennyén szerteszét gurult, a végtelen fény milliom karátja”) úgy érzem, túl nagy falatnak bizonyult: nem éreztem az idill – a fény likusságát képeiről. (...) A »negatív hős« is végül mulatságos, megmosolyogni valóvá válik nála...”

Csikós-Nagy Zsuzsanna a Könyvkiállításon

Tóth Ernő

Tóth Ernő kiállítása a Lord-Major étteremben stílszerűen a „Gasztrománia” címet kapta. Tóth festészetéről ezt írta *Pogány Ö. Gábor:* „A rajzolás módja által válnak figurái, kompozíciói, képei annyira groteszkké, hogy éppen ez miatt fogadjuk el festészetét ténylegesen mainak, 20. századinak, korunk égető problémáit boncolónak. A groteszkség tünteti el a nosztalgikus hangulat, az elefántcsonttorony-művészet által megszépített valóság – mögött vagy mellett a rútat, a közönségeset. Ha jól emlékszem, három virágcsendélete is elkelt.

Csikós-Nagy Zsuzsanna

Csikós-Nagy Zsuzsanna a Kongresszusi Központban, a Könyvfesztivál alkalmából állította ki képeit és e festményeivel illusztrált, felnőtteknek szánt mesekönyvét. *Székely András* ezt írta róla: „Eklektikus, szecesszión és expresszionizmuson túli, a festészet eszközeit gátlástalan gyönyörűséggel használó piktúra; olyan kézzel forgatva az ecsetet, amelyet még sohasem fegyelmezett meg korrigáló kéz.”

Csikós-Nagy Zsuzsanna elmondta, hogy a Városmajor utcában nőtt fel, gyermekkorában telenként a Csaba utcában szánkázott (olykor iskola helyett). Aztán elvégezte a Közgazdasági Egyetemet, majd 1977-ben kivándorolt Amerikába. Ott tanult és kezdett festeni. Könyve naiv látomás egy idillikus világ elvesztéséről. (Egyébként régi szőnyegekkel kereskedik New Yorkban. Jelenlegi férjével úgy került összse, mint az „Egy férfi és egy nő” két főhőse: mindketten özvegyen maradtak.)

Ezüst György és Zoltán

A Mátyás király úton lakó *Ezüst György* festőművésznek a fiával, *Ezüst Zoltán* grafikusművésszel volt közös kiállítása a Hilton szállóban, az ART-X Galériában. Egyik külföldi kritikusa ezt írta Ezüst György műveiről, melyeken gyakori motívum a ló: „Elkerülhetetlenül felidézi a Gulliver utazásaiból a Nyihahák földjét. A fantasztikus utazás e részében Swift felhagy vad kirohanásaival is, hogy leírjon egy világot, amelyből száműzetett a kapzsiság és az erőszak.”

Ezüst György arról beszélt, hogy nemzetközi művésztelepet szeretne létrehozni a kerületben. Nagybányát a művésztelep tette ismertté és sok más városnak is rangot ad a művésztelep. Miért ne lehetne itt is kialakítani – mondta –, ahol annyi képzőművész él és dolgozik? *(456 képző- és iparművész. – A szerkesztő.)* A vendégül látott neves művészek itthagynák egy-egy alkotásukat fizetség gyanánt, így rövid időn belül kialakulna egy kortársgaléria. A kerület művészei szívesen bekapcsolódnának a művésztelep munkájába és egy nívós kerületi galériának ajándékoznák műveiket. A művésztelepet össze lehetne kapcsolni a kisebbségi politikával (Ezüst György a kerület Szlovák Kisebbségi Önkormányzatának elnöke). Egy kvalitásos művésztelep hamar megtérülne anyagilag is, erkölcsileg is, csak megfelelő helyet kellene találni.

A Fácános például idilli hely lenne az alkotáshoz és az állandó kiállítás számára is, Ezüst György azonban egyelőre – a realitás talaján állva – csak a Pedagógus Szállóra gondol.

Kérész Gyula

„Jubiláló” szimfóniák

CSAJKOVSZKIJ 1877-ben, tehát kereken százhúsz esztendeje fejezte be IV. (f-moll) szimfóniáját.

Igazából ez a negyedik volt az első, hiszen az előző hármat szinte sehol sem hallani már. A negyedik, az ötödik és a hatodik viszont állandó műsordarabja a világ összes hangversenytermének.

Csajkovszkij a IV. szimfóniát 1876-ban kezdte komponálni, kegyilkos ütemű munkába menekült, olykor huszonnégy órát is dolgozott egyhuzamban, fűtetlen szobában, pokrócba bugyolálva.

Nyikolaj Grigorjevics Rubinstejn, a híres zongoraművész barátja volt Csajkovszkijnak. Egész egyszerűen nem tudta már nézni, hogy a zeneköltő mint sorvad el a mostoha körülmények között. Egy igen finomlelkű – és igen gazdag – moszkvai asszony figyelmébe ajánlotta őt.

Az asszony Otto von Mecknek, egy nemesi származású, baltikumi vasúti mérnöknek volt a felesége. Rubinstejn tudta, hogy egy alkotóművészt legeredményesebben a művei protezsálhatnak: eljátszotta Mecknének Csajkovszkij Vihar című opusának zongoraátiratát. Az asszony nyomban beleszeretett Csajkovszkij muzsikájába – és elkezdődött egy szép regény. A gazdag, előkelő hölgy legfőbb mecénása és a legjobb barátja lett a zeneköltőnek. Viszonyuk semmihez sem volt hasonlítható: lobogóbb volt a szerelemnél, noha sohasem találkoztak, csak leveleket írtak egymásnak. Olykor naponta többször is.

Csajkovszkij, amikor befejezte a IV. szimfóniát, Mecknének ajánlotta. Művéről így ír egy levelében:

„...meghatározott programja nincs. Tisztán lírai történés az egész. A különös adottságokkal bíró, az élet csapásaitól csordultig megtelt lélek vallomása ez.”

Nos, ezt a gyönyörű vallomást még kettő követte: az 1888-ban írt V. (e-moll) szimfónia, majd végül a híres VI. (h-moll) – ismertebb nevén Patetikus – szimfónia 1893-ban.

●

LUDWIG VAN BEETHOVEN legjelentősebb alkotói periódusa, avagy – Romain Rolland szerint – „nagy teremtő korszaka” a XIX. század első évtizede volt. Ekkor szerzette a Fidelio című operát, az Eroica-, a Sors- és a Pastorale-szimfóniát, a két utolsó zongoraversenyt, az opus 59-es vonósnégyeseket, az Apassionatát és a Waldstein-szonátát. Csupa remekművet tehát. Ezeknek az éveknek – Beethoven harmincas éveinek – nem nagyon voltak üresjáratai...

Az ötödik szimfónia úgy indult, hogy a negyedik lesz belőle: Beethoven az Eroica – a harmadik szimfónia – után, 1804-ben kezdte el komponálni ezt a művét, de váratlanul félbehagyta a munkát és megírta a B-dúr szimfóniát. Azután 1807-ben – tehát 190 évvel ezelőtt – újra előszedte a c-moll szimfónia vázlatait és végre 1808-ban megszületett a zeneirodalom egyik legzseniálisabb alkotása, melyet 1809 december 22-én mutattak be a Theater an der Wienben, más Beethoven-opusok társaságában.

Beethoven mindig nagyon morcos volt, amikor műveinek eszmei mondanivalója iránt érdeklődtek. Tudta, hogy ő olyan világosan fogalmazza meg a gondolatait a zenében, hogy az semmiféle kommentárt nem igényel. Itt, a c-moll szimfónia első hangjaira azonban volt egy rövid, útbaigazító megjegyzése: „Így kopog a sors az ajtón.”

Igen, ez lett a Sors-szimfónia, amelyben az emberi akaratról zeng hőskölteményt a szerző. A négy tételen keresztül az ember drámai küzdelmet vív a végzetével s végül gyönyörűséges diadalt arat. Ha meghallgatjuk ezt a zeneművet, erősebbek leszünk tőle. Feltölt bennünket.

Baranyi Ferenc

Ezüst György: Vízparti jelenet

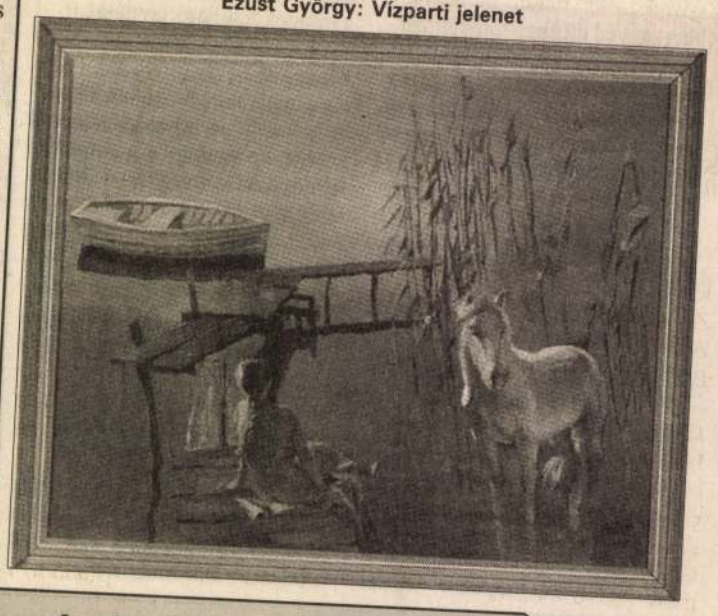

A lapunk 40 000 példányban, kéthetente jelenik meg.

STEKOVICS JÁNOS: CSIKÓS ANDRÁS FESTŐMŰVÉSZ

VINCZE JÁNOS: SIRÁLYOK

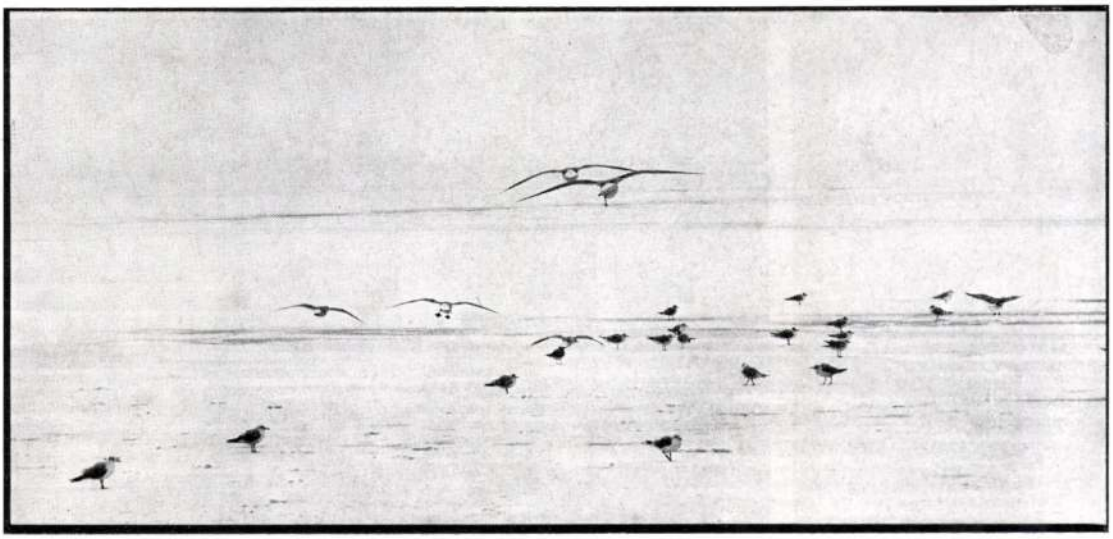

DEZSŐ MIHÁLY sorozatából

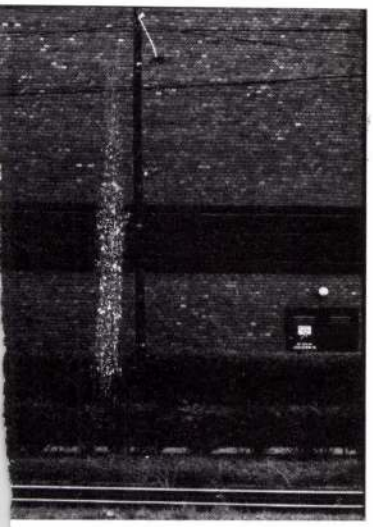

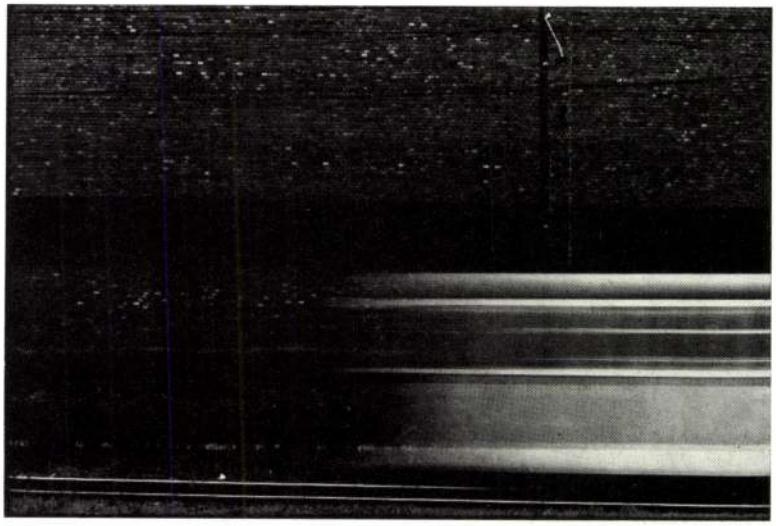

Csikós Péter, festő (Vásárhely)

A Szegedi Nyári Tárlaton szerepel a művész két képe: „Portré" és a „Csatorna" c. (emlétve)

Tr. Z.: A XVII. Szegedi Nyári Tárlat erényei és gondjai. Csongrád Megyei Hírlap 1976. aug. 1.

Csikós Sándorné, népi ipormüvész

Az idei Kisjankó Bori pályázat két első díját Merevácz Józsefnével közösen kapta.

Esti Krónika, II. 1941. VIII. 14. Petőfi 20.00

MDK

Csikós Sándor, Jászberény

Kotlós, of.

Szolnok m.i képző- népmüv. tav. tárlat
1960. máj. Damjanich Muz.

MDK.

Csikós Sándorné

Szürhimzéseiről

Szolnommegyei Néplap 1966 aug.13.

MDK.

Csikós Sándorné

Szürkemezei Tsz

Szolnokmegyei Néplap 1966 aug.13.

1021

1976. okt. 9. Kossuth 8.41 M.

Lányok, asszonyok.

- Aligha mondunk újat azzal, hogy divattá lett a népi himzés a ruhákaon, a blúzokon és a farmernadrágokon is, a lakásdiszekről nem is beszélve. Jó és szép divat ez, de készen vásárolva kissé drága mulatság. Megpróbálhatjuk persze magunk is csinálni, a kérdés mindössze az, hogyan? A választ Zelényi Zoltán hozta el, aki először a Goblein Háziipari Szövetkezet boltjában járt.

- Matyóbaba, kisfiú, kislány, Ludas Matyi, virágcsendélet, tájak,

- Ilyen margarétás nincs véletlenül?

- Margarétás jelen pillanatban nem tudok adni,,pipacsos érkezett és egy vegyes virágcsokor,

- Legyen olyan kedves megmutatni.

- Mi ez ami között éppen válogatnak?

- Ezek előfestett akanav-alapok, amiből a gyapjúgoblein készül. Készen is tudom adni, francia gyapjúval kivarrva. Ez előfestve, hol gyapjúval varrják, hol a hat szálas osztott himzőszállal.

- Eddig milyeneket tetszett készíteni?

- A Szinyei Lilaruhás nőt most fejezem be. A gyereknek kis állatfigurákat, katicabogarat, cserebogarat, kis sielő kacsát, nagyon aranyosak, a fiam nagyön örül neki.

- Tessék csak nyugodtan megszólalni úgyis elcsodálkoztam, hogy egy férfi is van a vásárlók között.

- Csak nem kézimunkázik?

- Nem, a feleségem számára választanék valamit. Egy női alakot keresek derékik van rányomtatva,

- Tessék egy Borsos-kép.

- Ez az, ezt kérem szépen.

- Éppen a népmüvészeti minták között válogat, hogyan kell ezt elkésziteni?

- Ezt az irásosat? z ember vásárol először is Volga-fonalat, akkor már mérgelődik, mert a Volgára rá van irva, hogy szintartó és ha hideg vizbe mártom, már akkor is engedi a szinét pl. Akkor

az irásos himzés az hasonlit egy kicsit a láncöltésre, csak nem ugyanott kell visszalökni a tüt ahol az ember kihúzta, hanem széjelebb, szélesiti az öltést és hogy olyan széles legyen mint ez a dupla vonal amivel itt az előnyomott mintán látjuk.

- Végül is ebből teritő, vagy párna lesz?

- Ez párna amit néztem, tulajdonképpen jobb falra tenni ezeket, mert elég munkás és elég értékes egy ilyen kézimunka ha az ember elkészíti. A párnának ha használják, akkor a férfiak szeretik a nyakuk alá gyürni és azért ez mégis olyan sok munka és kár oda.

- Mi miatt kézimunkázik, hogy a szabadidejét kitöltse valamivel, vagy pedig az értékéért.

- Nem a gyerekeim nagyon szeretik, a fiaim főleg, a lányom is, de főleg a fiúk nagyon szeretik, hogy legyen nekik gyüjtik a staffirungba.

- Meg kell hagyni előrelátó, gondos fiúk és amig ők a staffirungokat gyüjtik, addig Zelényi Zoltán az I. ker. Tanács Müvelődési Házába a népmüvészeti himző és szövő szakkörbe látogatott.

- Ez a kör, itt a Bem rakpart 6-ban ezen a héten kedden indult.

- Az, amit mi itt nyújtunk, adunk, tanitunk, az maga a szép tiszta, ősi népmüvészet.

- Csak hobby, vagy gyakorlati haszna islesz?

- Lehetőleg hobby, főleg hobby, mert ezt tényleg saját szórakozásra saját lakásunk diszitésére, a felszabadult idő kitöltése és csodálatos dolgokat is tudunk, ha akarunk csinálni.

- És az értéke, azt mondták, hogy a kézimunka érték.

- Valóban érték, főleg annak aki csinálja. Olyan mint egy alkotás szerintem, nem?

- Valóban a népmüvészet ősi formái hozzáértő kezekben megújulnak és alkotássá nemesednek. A népmüvészet mesterét Karcagon Forró Tamás kereste fel.

- Hány dioptriás szemüveget tetszik hordani?

- Most már 6.

- Gondolom, hogy sok évvel ezelőtt még nem volt szügsége szemüvegre.

- Bizony nem, sőt éppen az az elkeseritő az egészbe, hogy 86 éves

korában halt meg a nagymamám, édesanyám is 82 éves és mindenki szemüveg nélkül élte az életét.

- Ezek szerint Csikós Sándorné szemei egy kicsit a sok himzésbe tervezésben romlottak meg?

- Én himezni nem mondom, hogy sokat himeztem, eleinte himzéssel kezdte. T.i. volt nekem egy gyémánt diplomás tanárnőm, aki gyüjtötte annak idején a fiatal korában a karcagi meg a kúnsági himzéseket, ő tanitotta nekem a rajzot, himzést az iskolában és akkor kezdtem dolgozni, nagyon jónak és szépnek láttam a munkámat és én ha valamit készre csináltam akkor elvittem neki megmutatni és akkor mindég nagy elismeréssel mondta, hogy én már ezt nem tudnám ilyen szépen csinálni. Annakidején meg én gondoltam mindég hogy én nem tudnám ezt olyan szépen mint Mariska néni. Ehhez talán csak jó érzés kell azt hiszem, mert mindég a fülembe cseng amikor iskolában rajzoltam és jött hátulról, odalesett rám és mindég mondta, hogy finoman hajoljanak azok a levelek és ebben a szürmintában egyetlen dolog, hogy finoman hajoljanak a levelek, a minta, és a tulipán is minden. A kúnsági minta a kúnsági parasztasszonynak az egyszerü voltát mutatja, az egyszerü izlését. Olyan spórolós, ahogyan a kúnok éltek, szegényesen. Mindég visszaöltenek ugyanoda ahol leöltöttek, úgyhogy a hátuljún a himzésnek szinte semmi sem látszik, egy gkmbostúnyi öltés van a gyapjúfonállal. Az asszonyok ezt maguk fonták régen birkagyapjúból és maguk is festették. Most nem is tudnám úgy csinálni, hogy rossz legyen, most már nem is tudnám elrontani, annyira gyönyörü, ez a legkedvesebb munkám a szür-himzés. Pl. most másfél éve jött a bugaci lótenyésztési vállalattól Abonyi Imre, aki a világhiri hajtó és hozott egy szürt. Mondtam, hogy szó sem lehet róla nem is tudom csinálni, nehéz is egy ilyen bélelt cifra szür. Nagyon rimánkodott és végül megpróbáltam. Azóta már Amerika 2oo éves évfordulójára tavasszal csináltunk kettőt, de a lótenyésztési vállalatnak már csináltam ebből kilencet.

- Csikós Sándorné munkái, alkotásai bejárták a világot és szokták mondani egyikre másikra hogy tündér-ruha.

- Egy nagyasszonyi lila ruhát himeztem a montreáli világkiállitásra, lila alapon két szinü liliával volt himezve és ezüsttel.

- Valaha ezek közül a ruhák közül fölpróbált egyet is?

- Nem, nem próbáltam én már ahhoz nem vagyok fiatal, hogy manöken legyek. Fiatal csinos kartársnőkön szeretem felpróbálni ahol varrok is. Aztán mindig meg is szeretik. A tavalyi Kiss Kankó Bori kiállitáson nyertem egy nivó-dijat, akkor egy karcagi kis bunda

mintával csináltam egy hosszú **férfi** kabátot feketével himezve. Olyan óriási sikert aratott. **Egy párizsi** szinésznő vette meg.

- A tiz újját sokszor összeszurkálta már?

- Nagyon sokszor és igen **fáradt** is a kezem és kigörcsösödtek már főleg a jobb kezemen.

- Az idén kapta meg a **népművészet-mestere** kitüntető cimet.

- Jajj nagyon megörültem neki, **rettentően** boldog voltam vele, mert ez a legnagyobb dolog amit **elérhet** az ember ezen a téren és nagyon, nagyon boldoggá **tett még ma** is ha rá gondolok.

- Hány diptriás szemüveget tetszik hordani?

- Hát most már hatot. Éppen az az elkeseritő az egészben, hogy 87 éves korában halt meg nagymamám is, nagynéném is és édesanyám is 82 éves és még mindenki szemüveg nélkül élte az életét.

- Ezek szerint Csikós Sándorné szemei egy kicsit a sok himzésben, tervezésben romlottak el?

- Hát én himezni nem mondom, hogy sokat himeztem. Eleinte himzéssel kezdtem, tudniillik volt nekem egy gyéméntdiplomás tanárnőm, aki felgyüjtötte annak idején fiatal korában a karcagi, meg a kunsági himzéseket, ő tanitotta velem a rajzot. Himzést iskolában és akkor kezdtem itten dolgozni. Nagyon jónak látta a munkámat, nagyon szépnek találta ugy, hogy ha még valamit készre csináltam, akkor elvittem neki megmutatni és akkor mindig nagyon elismeréssel mondta, hogy hát kislányom én már ezt nem tudnám ilyen szépen csinálni. Annak idején meg én gondoltam mindig, hogy én ezt nem tudnám olyan szépen, mint Mariska néni. Ehhöz talán csak jó érzés kell azt hiszem, mert az mindig cseng a fülemben, amikor iskolában rajzoltam és jött, hátulról odalesett rá és mindig mondta, hogy finoman hajoljanak azok a levelek, finoman hajoljanak. És ebben a szür mintában egyetlen dolog, ami hogy finoman hajoljon a minta és a levél és a tulipán és minden. A kunsági minta a kunsági parasztasszonynak az egyszerü voltát mutatja, az egyszerü izlését, olyan spórolós, ahogy a kumok éltek szegényesen, mindig visszaöltenek ugyanott, ahol keöltöttek ugy, hogy a hátulján a himzésünknek szinte semmi sem látzik, egy gombostünyi öltés van a gyapjufonállal. Az asszonyok azt maguk fonták régen birkagyapjuból és maguk is festették. Már most nem is tudnám ugy csinálni, hogy rosszul legyen, most már nem tudnám ezt elrontani. Tudja. Annyira, annyira gyönyörü, ez a legkedvesebb munkám azért a szürhimzés. Például most más fél éve jött a bugaci Lótenyésztési Vállalattól az Abonyi Imre, aki az a világhirü hajtó és hozott egy szürt. Hát mondom szó sem lehet róla, hát nem is tudom csinálni, nehéz is egy ilyen bélelt cifraszür. Azt nagyon rimánkodott és végül megpróbáltam. Azóta már Amerikában az Amerika 200 éves évfordulójára tavasszal csináltunk kettőt, de a Lótenyésztési Vállalatnak már csináltam ebből kilencet.

Csikos Sándorné, népi iparművész, Karcag,
A Kisjankó Bori 11-ik emlékpá-
lyázat egyik díjnyertese.

Lányok, asszonyok,

1974. VIII. 18. 8.50 Kossuth (11) – Vné –

Csikós Sándorné, népi iparművész

Karcagi.

Kis Jankó Bori emlékérmet kapott.

– : Több mint ezer pályamunka 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 11.

Csikós Sándorné

terve.

Karcagi falvédő.

A Nagykunság népművészete

Népművelés 1973/5 borító 48 old.

Csikós Sándorné Szőllősi Ilona, szűrhímző

L.: Mónus Ferenc

#5

—: Megkezdődtek —

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 18.

Csikós Sándorné, népszínvész

Kisjankó Bori – díjas

Nyilatkozata.

Polgár Tamás: Lány próbál szüst – legény nincs 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. aug. 17.

Minták és halmazok

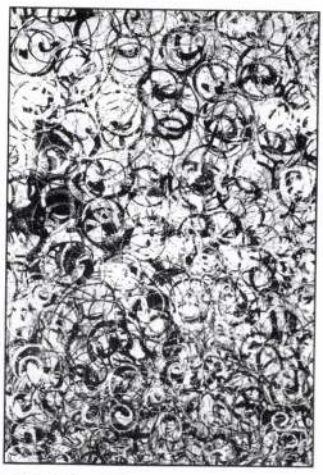

Csikós Tibor: Folyamat T-297, 1997, tempera, papír, 70×50 cm

CSIKÓS TIBOR TÁRLATA

Csikós Tibor nem tartozik a gyakori kiállítók közé, éppen ezért neve sem túl ismert. Augusztus végén azonban a *Duna Galériá*-ban legújabb munkáiból tárlat nyílt.

A művész 1957-ben Martonoson született, az akkori Jugoszlávia területén, Budapesten diplomázott a Képzőművészeti Főiskola festő szakán. 1987-ben Párizsban az Atelier 63-ban és az Atelier 17-ben, *S. W. Hayter* iskolájában grafikát tanult, ahová annak idején többek között *Picasso, Miro* is járt. Az ebben az időszakban elsajátított Hayter-féle grafikai eljárás, de még inkább az iskola tér-, szín- és formaszemlélete átalakította addigi munkamódszerét és képeinek tárgyát. Pályája első szakaszában, a 80-as évek elején, figuratív festményeket festett, melyek témáját mesehősök, fantasztikus állat- és emberfigurák alkották (*Neuroy pacika úr és családja*). A kitalált világok alakjait később valós, főleg újságokból kivágott hősök váltották fel, amely nagyrészt annak köszönhető, hogy a főiskolai évek kiragadták Csikóst az „álomvilágból" és sokkal erőteljesebb, dinamikusabb képeket, kollázsokat kezdett készíteni (*Légy modern!*). Ezután egy olyan korszak következett, amely mintha az előző évek szintézise lett volna: Csikós visszatért a figuratív festészethez, amely azonban szürrealisztikus hangulattal, élénk színekkel bővült. Képeinek főszereplője egyetlen figura, a bohóc lett (*Tiltott*). A párizsi ösztöndíj hatására absztrakt kifejezési formákkal, több rétegű, görbe terekkel kezdett foglalkozni. Ez eleinte patterneket jelent, vásznai végtelen, főként körökből, körgyűrűkből álló minta-sorok kiragadott részei voltak. A képek mai szemmel nézve is láthatóan kísérletezések, tanulmányok. Ott érnek véget, ahol a vászon, nem feltétlenül megkomponáltak, inkább csak az említett geometriai alakzatok ujjgyakorlatai.

A későbbiek során a minták kimért rendje azonban fokozatosan felbomlik és felszabadult, ívelt gesztusok egymásba hurkolódó, egymásra vetett halmazok alkotják az újabb kompozíciókat. A képeknek hirtelen mélysége lesz, a különböző szinteken nemcsak a gesztusok ismétlődnek, hanem egy-egy színfoltokból álló réteg is áttetszik. Leginkább egymással természetesen harmonizáló színekkel fest, barna-sárga, vörös-lila, kék-sárga kombinációit alkalmazva; a színeknek nincs külön mondanivalójuk, nincs külön szerepük, hanem a kaotikus, szabadon futó ívek kompozícióba rendezését, az egységes látványt segítik elő.

Csikós térteremtésének egyik titka a mintás alapozás; festményei első rétegét nem monokróm alap képezi, hanem egy – a maga módján kész – pattern felület, így pl. legutóbbi munkáin egy tulipán sematikus formáinak ismétlődése. Az alapra kerülő formák szinte teljesen láthatatlanná teszik, elrejtik ezt az eredeti felületet, csak egy-két gesztusban lehet felfedezni a mélybe rejtett kép világát.

Más képein a térbeliség érzetét úgy éri el, hogy kisebb-nagyobb szövetdarabokat, fából faragott

Konstruktív formák és archaikus álmok

A XXIX. GYŐRI NEMZETKÖZI KÉPZŐMŰVÉSZETI MŰVÉSZTELEP KIÁLLÍTÁSA

Idén huszonkilencedik alkalommal rendezték meg Győrött a Nemzetközi Művésztelepet (1997. június 30—július 19.)

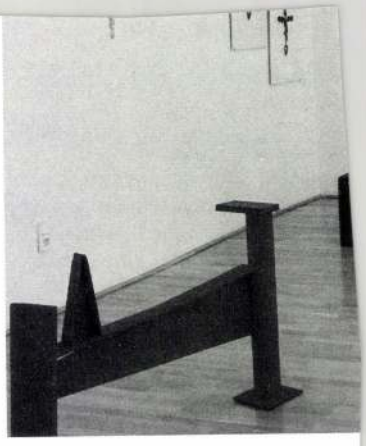

korongokat épít beléjük, a felhasznált anyagok színe, mintája, vagy éppen formája fizikailag is megismétli a lefestett alakzatokét.

Úgy tűnik, Csikós hajthatatlanul kísérletezik ennek a — nevezzük absztrakt, olykor geometrikus, expresszionista — világnak a kifejezési formáival, de egyre kevesebbet, egyre finomabban változtatva dolgozza ki saját motívumait, egyéni gesztusait. A színek, az alakzatok változtatásaival szinte minden mű más és más lesz, újabb hangulattal, újabb tartalommal bővülnek.

Csikós Tibor elemezve, boncolgatva halad végig egy-egy probléma megoldásán, így a háromszögek, körök és a görbe tér viszonyán, a sík felület mélységteremtésén, a káoszba rejtett rend megoldásán.

(Duna Galéria, 1997. VIII. 6—24.)

• *KOVÁCS ÁGNES VERONIKA*

rizmusára és a japán fametszetek világára.

A teremben Galgóczy öntöttvas szobrán kívül *Heritesz Gábor* három fából készült plasztikája látható. Az organikus anyag és a belőle létrehozott szigorú horizontális és vertikális rendszer összekapcsolása a legnemesebb értelemben vett *„új-konstruktív manifesztáció".*

A következő kiállítótérben *Molnár Péter* háromtagú sorozata nyitja a sort. Apró betűkből („titkosírás") szőtt pergamenszerű archaikus álmok — üzenetük a betűk által képzett szigetek, repedések között íródik. Ezek a festői grafikák (vagy grafikus festmények) *„filozofikusan mély, meditatív"* mondanivalót hordoznak. Finom, leheletszerű lenyomatok, a múltból vagy a jövőből. Molnár Péter méltán nyerte el az idei Művésztelep Alkotói díját, amelyet a résztvevők szavazatai alapján ítélnek oda.

A következő falon a szobrászként is jelentős angol *J. J. Ignatius Brennan* 9 darabból álló litográfia sorozata *Hungarian Biscuit Cross* címmel magyar teasütemények készített installáció. A szemközti falon még két krétarajza a *Paprika Cross* és a *Biscuit Cross for Győr* jellegzetesen magyar szimbólummá vált elemeket és győri élményeket dolgoznak fel.

Ugyanebben a teremben látható a Székelyudvarhelyről érkezett *Bíró Gábor* három igen érzékeny és szuggesztív festménye.

A művésztelep idején önálló kiállításon mutatta be legújabb alkotásait, amelyekkel sok rokonságot mutat Győrben készített három képe. Ezek a szenzibilis belső látomások gesztusértékű, lendületes, szinte kalligrafikus jelekből felépülő izgalmas faktúrák.

A falon lévő képek mellett ebben a helyiségben is megjelennek Heritesz Gábor és Galgóczy György plasztikái a térben.

A legbelső két kisebb teremben egy-egy művész munkái láthatók. A külsőben *Lois Walpole* (Mrs. Brennan) pop artos ready

*A dőlt betűs idézetek az ő megnyitón elhangzott interpretációiból valók.

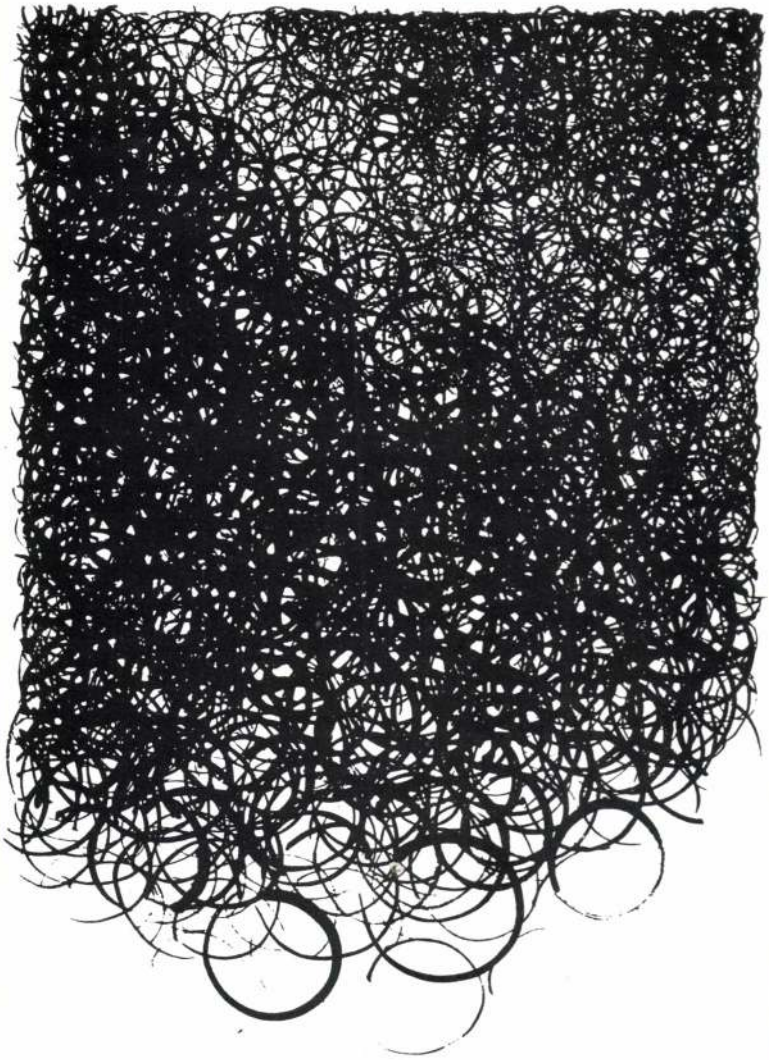

Tisztelettel meghívjuk Önt

CSIKÓS TIBOR

festőművész

kiállításának megnyitójára a
DUNA GALÉRIÁBA
(Budapest XIII., Pannónia u. 95.)

1997. augusztus 6-án 17 órára

Megnyitja:
BÁNOSI GYÖRGY
költő, író

DUNA GALÉRIA

Megtekinthető: 1997. augusztus 6-tól augusztus 24-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

CSIKÓS Tibor fehér
Reggeli Délibáb 1995. okt. 27

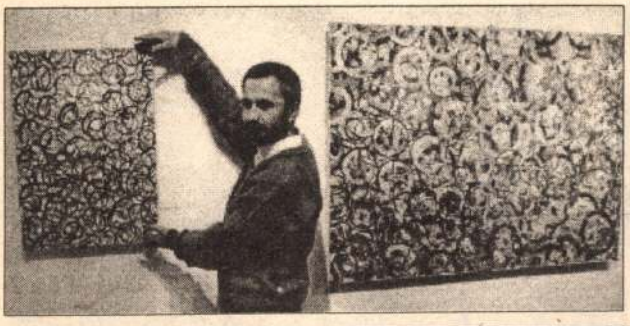

Vonalak, foltok a Vajdaságból

Építik egymás művészetét

Ami Szegedi Ifjúsági Ház kiállítótermének fehérségét feloldja: egymásba gyűrűző körök, ovális formák, színek orgiája. Főként a meleg nyarat idéző pasztell árnyalatok, a zöld, a narancssárga, a piros pazar változatai. Aki bemutatkozik: *Csikós Tibor* vajdasági magyar festőművész. A Kanizsáról négy éve Magyarországra települt *Dobó Tihamér* tanítványon kívül talán egy páran ha követik ezt az iskolát, amire leginkább a lírai absztrakció, az újfajta térlátásos kifejezésmód jellemző. És mindenekelőtt – mert a gyerek is körrel kezdi – a forma keltette izgalom. Csikósnál népművészeti elemekkel elegyítve, plusz a szarajevó emlékek keserűségét idézve.

– A képzőművészeti elemek közül a vonal, a folt érdekel leginkább – vallja magáról Csikós. Ehhez van igazán közöm. '93 nyara óta ebben gondolkodom. Az irányultság párizsi tanulmányaim idejéről, '88 környékéről datálódik. Ott és akkor gyökeresen megváltozott látásmódon. Ez az átalakulás persze azóta is tart. Hosszabb, rövidebb távú terveimről ha gondolkodok, mindig fellobban bennem a keresgélés szenvedélye: kutatni a mélyben, a nyelvi kérdéseken túlmutató tartalmakat felszínre hozni. Nekem – holott tudom, nem divat ma címet adni a munkáknak – fontos az útmutató minden egyes képhez. Ez részévé vált annak, miként tudom megőrizni gyökereimet. Szeretnék szülőföldem nagy neveiről többet elmondani az itteni embereknek. Ilyen, az "Homage á Dobó Tihamér" című munkám is. Mert sajnos a vajdasági magyar művészekről rendkívül keveset tudnak a magyarországiak. Ráadásul, ahogy Turi Tibor megnyitójából is hallhatták, az itteniek nem tudnak mit kezdeni a jugoszláviai magyar művészettel, a képzőművészettel. Miért? Az a kultúra önálló életet él, 15–20 évvel a magyar trend előtt jár. Zenében, irodalomban, festészetben, színházban, filmben... Hogyan? Nagyobb volt a szabadság, szélesebb a rálátás az európai értékekre. És a legfontosabb, megvolt az, amit az ember itt csak ritkán tapasztal: a régi nagyok szívügyüknek tekintették a kezdők irányítását, nevelését. Építeni egymás művészetét. Jelszó volt. '81-ben, akkor kezdtem budapesti tanulmányaimat, még jobban összetartottak itt is. Ma már, noha elfogad a szakma, igen-igen keresni kell köztük a helyem. Jó érzés viszont, hogy ugyan még csak most kezdek újra mindent, mégis hívnak kiállítani több galériába. Ennek ellenére a szülőföld szava... Kanizsa számtalan, azóta külföldön nagy elismerést aratott művészt adott a világnak. Nem hazabeszélek, de ezt más magyarlakta ottani település nemigen tudta felmutatni. Az általános iskolai osztály, például, ahová jártam, három későbbi festőt nevelt ki.

– A mostani körülmények között ezt a tendenciát mennyire tudták megőrizni a vajdasági alkotók?

– Kevesebb lehetőséggel, sanyarú körülmények közt, de ebből nem engedtek.

(Csikós Tibor kiállítását november 12-ig tekinthetik meg az érdeklődők.)

PETRUSÁN LÍVIA

(Fotó: Pintér József)

mifelénk sem
ú, több nagyle-
azonban csak
hogy volt a ze-
amelyet éne-
hl Mihály, ha-
: a Lord együt-
thet vissza, és
ez kapcsolha-

nki emlékszik
kik a Lord-le-
an sokkal ne-
s jutott a Lord
ohl Misi éne-
akban is szü-
ber most gon-
ja a régi nótá-
, s miután va-
Vida Feri (a
agi és erkölcsi

támogatásával a nyár végén megjelenhetett a Fehér galamb című album. Nos, az anyagot meghallgatva kétségtelennek tűnik, hogy a Rakétamotor, az Állj meg ember, a Kiálts tiszta szívedből és a többi "leporolt" dal ma is megállja a helyét. A kazetta sikere akkora volt, hogy Ernő csapatot is szervezett maga köré, és a régi Lord-repertoár darabajaiból összeállított műsorral turnéba kezdett (persze nem Lord néven, hisz a csapat még létezik: a zenekar neve *Sipőcz Band* lett). Ernőnek az eltelt tizenegynéhány esztendő ellenére sem okoz gondot az éneklés, hiszen a Lord után a sárvári Stop együttesben folytatta, amit Szombathelyen abbahagyott. S még egy kuriózum: s Sipőcz Bandben a régi társak közül egy, *Szántai Gyula (Kacsa)* vállalta az egyik gitáros szerepét...

A csapat remélhetőleg eljut majd vidékünkre, hiszen ha az ős-Lordot kevesebben is ismerik errefelé, dallamos hard rock muzsikája akár új híveket is toborozhat. A napokban egyébként megjelent a Fehér galamb című album CD-változata is.

SZABÓ IMRE

Tiniszivi

Körös-torok jeligére: Köszi az üzene-
et, megkaptam. Írj magadról valamit,
miről biztos lehetek abban, hogy te vagy
z, akit keresek. A múltkori üzenetemben
negtalálod, hogy hol lakom. Várom mi-
előbbi válaszod. Erika.

Keresek egy olyan fiút, akinek egy ilyen
ányra van szüksége: én egy vásárhelyi lány
agyok, szemem kék, hajam szőke és kis-
sé molett, de sokak által helyesnek tar-
ott. Szeretek sétálni, moziba járni és né-
a diszkóba is elmegyek. Nekem egy olyan
iú hiányzik, aki szeretne és akinek nem
külső, hanem a belső számít. Ha te úgy
érzed, hogy Te vagy az a fiú, akkor légy
zíves írj választ és időpontot, hogy hol és
mikor találkozhatnánk. Jelige: Komoly
kapcsolat.

Őszintén szeretni jeligére: Én egy 19

Egy élet jeligére üzenem: Olvastam a hirdetésedet, és szeretnék veled találkozni. 21 éves vásárhelyi lány vagyok. Ha érdekellek, írj időpontot és helyet a Tiniszivibe. De kérlek, azt is írd le, milyen magas vagy. Jelige: Egy élet.

Remény jeligére várja 16-17 éves lány jelentkezését, aki szeretne megismerkedni egy átlagos kinézetű, 16 éves makói fiúval. Írj találkozási időpontot a Tiniszivibe.

Egy 22 éves makói srác, akinek haja színe barna, szeme kék és 190 centiméter magas, szeretne megismerkedni egy olyan lánnyal, aki szerény, megértő, és nem diszkós típus. Nekem nem a külső számít, a belső értékeid a fontosak. Ha létezel, kérlek jelentkezz. Jelige: Várok rád.

Angel jeligére (az ismeretlennek): én is szeretnék Veled találkozni, de sajnos ez a jövő hét csütörtökig lehetetlen, mert elutazom. Üzenj a Tiniszivibe, hogy Neked mikor lenne jó. Szia. Szilvia.

A Rossz egyedül jeligéjű lánynak:

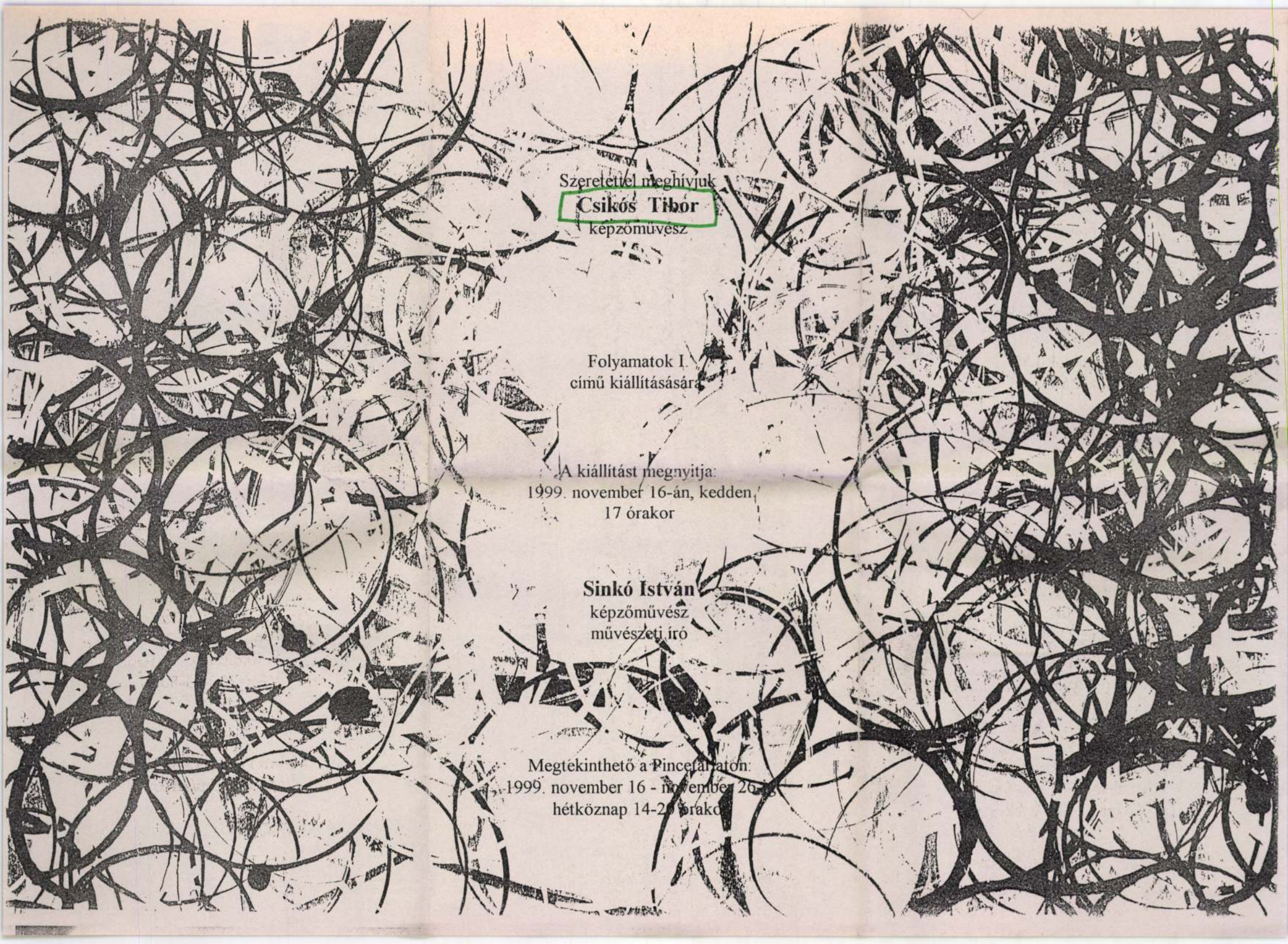

Szeretettel meghívjuk

Csikós Tibor

képzőművész

Folyamatok I.

című kiállítására

A kiállítást megnyitja:

1999. november 16-án, kedden

17 órakor

Sinkó István

képzőművész

művészeti író

Megtekinthető a Pincefalaton:

1999. november 16 - november 26-ig

hétköznap 14-20 órakor

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

PINCETÁRLAT

Cím:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136 Bp., Tátra u. 20/b.
/bejárat a Radnóti M. u. felől/
tel/fax: 320-53-80

e-mail: ARTBOX 13@C3.HU
http://www.c3.hu/artbox13

Cím:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136 Bp., Tátra u. 20/b.
/bejárat a Radnóti M. u. felől/
tel/fax: 320-53-80

e-mail: ARTBOX 13@C3.HU
http://www.c3.hu/artbox13

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

PINCETÁRLAT

Csikós Tibor

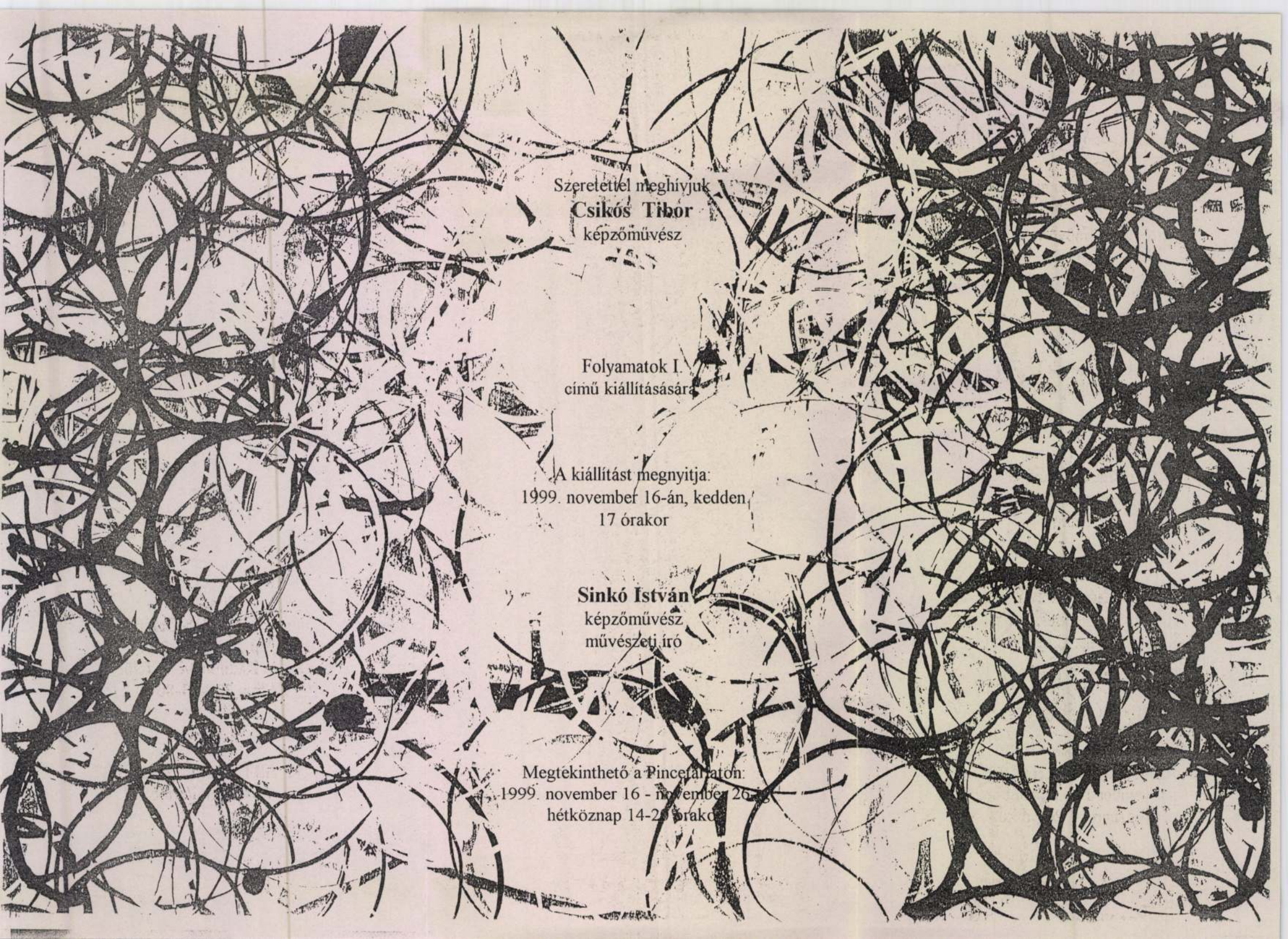

Szeretettel meghívjuk

Csikós Tibor

képzőművész

Folyamatok I.

című kiállítására

A kiállítást megnyitja:

1999. november 16-án, kedden

17 órakor

Sinkó István

képzőművész

művészeti író

Megtekinthető a Pincetárlaton:

1999. november 16 - november 26-ig

hétköznap 14-20 órakor

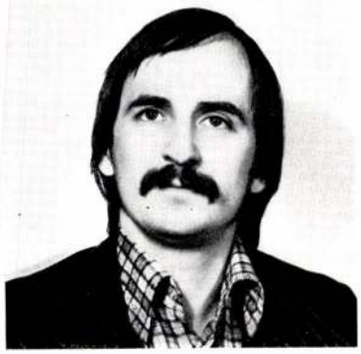

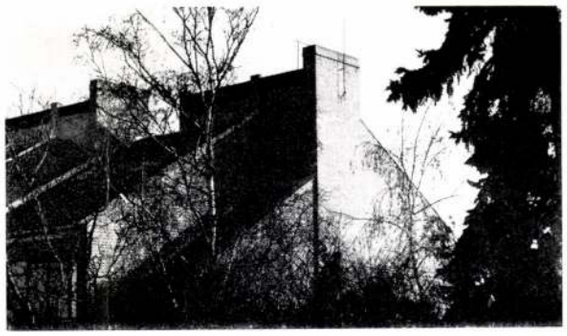

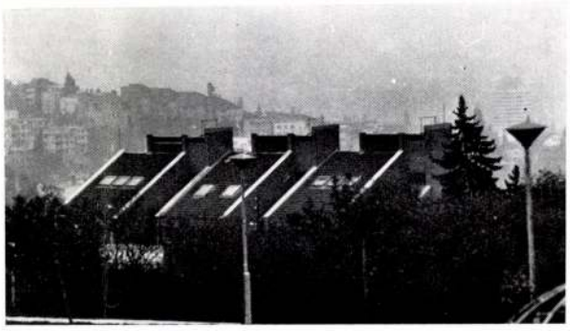

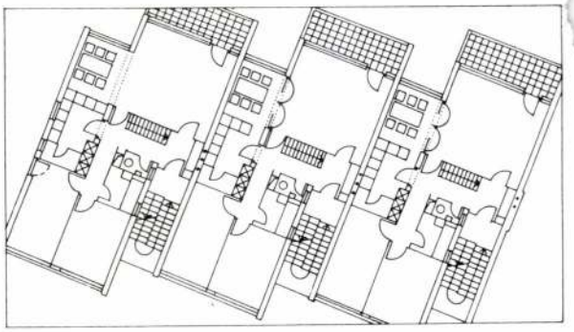

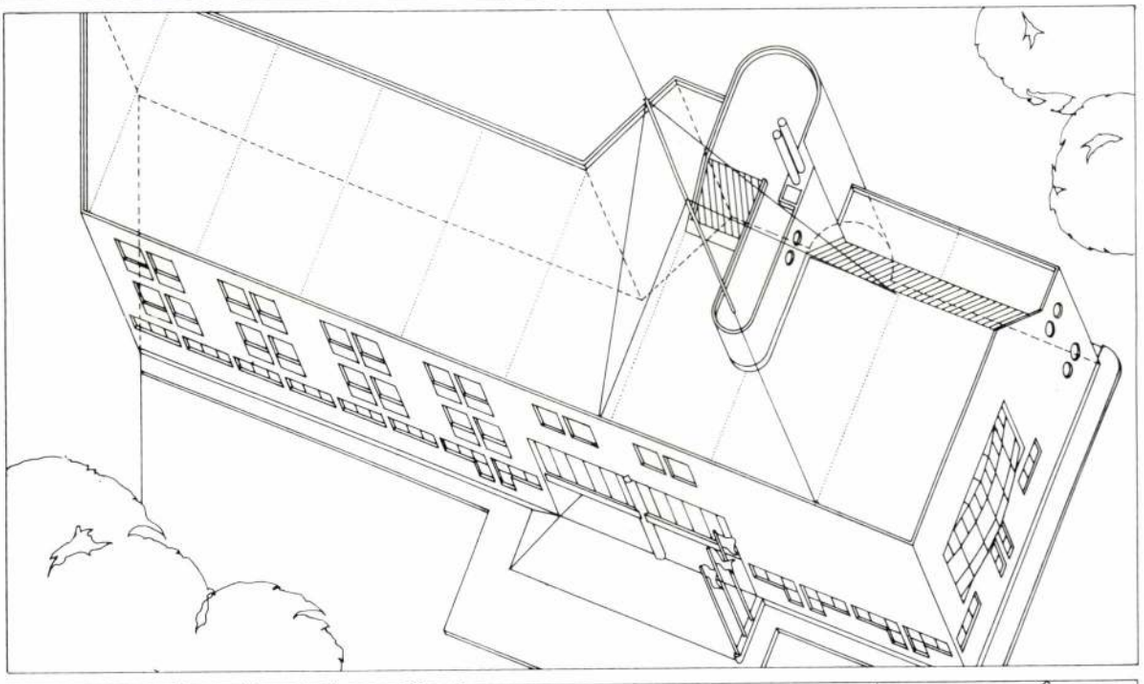

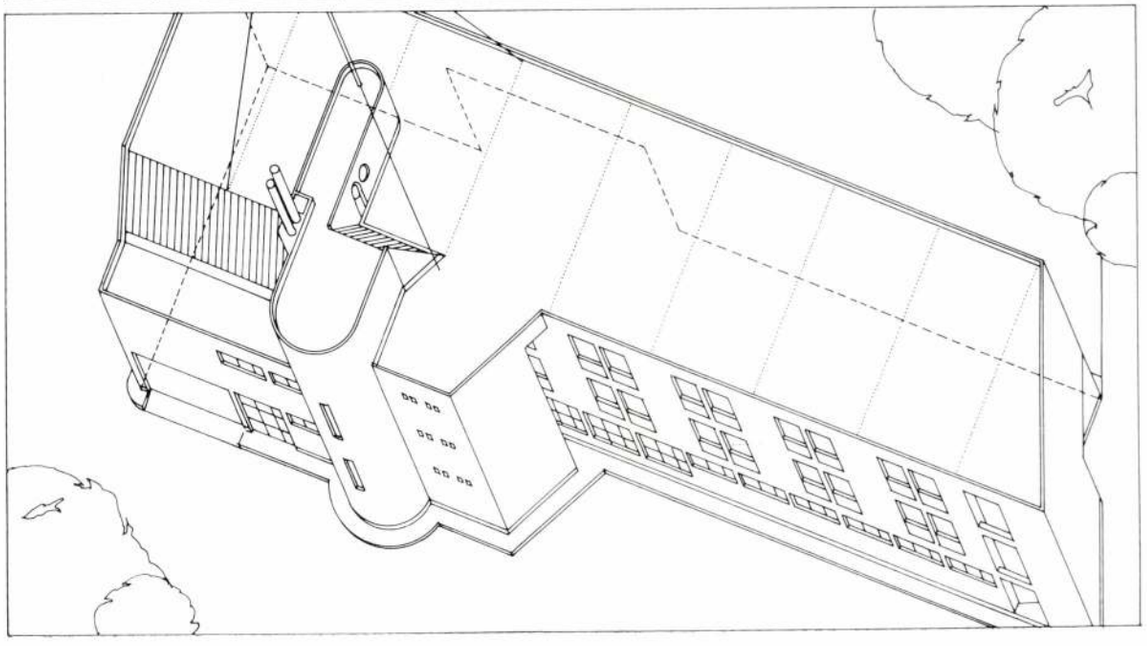

Csikós Zoltán (ÁÉTV)
Vezető építész:
Rimanóczy Jenő

1952-ben született Kiskunfélegyházán és az ottani Móra Ferenc Gimnáziumban érettségizett. Diplomát 1976-ban szerzett, diplomatervét a BME Építészettörténeti és Elméleti Intézetnél készítette. Munkahelye 1975-től az Általános Épülettervező Vállalat.

Eredményes pályázatok:
Ferihegyi Nemzetközi Repülőtér (Rimanóczy Jenővel, Végh Aladárral, Nagy Gáborral, Szakál Ferenccel, Nemes Zsolttal közösen);
Tihany Művésztelep (Sipos Györggyel közösen).

Munkák:
OKGT lakóház (Kiss Imre munkatársaként),
Mátraháza, kondícionáló bázis (Nagy Gáborral, Szakál Ferenccel),
Fehérgyarmati irodaház (Nagy Gáborral, Szakál Ferenccel közösen),
Toldy F. utcai Szakközépiskolai Kollégium (Nagy Gáborral, Szakál Ferenccel közösen),
Csanyik völgyi Oktatási Központ,
Állampusztai börtön.

A képen:
Első munkája (1975): 6 lakásos társasház Bp. II., Gárdonyi G. u. 34.
Legutóbbi kiviteli terve (1982): Fehérgyarmati irodaház.

3 1

4 2

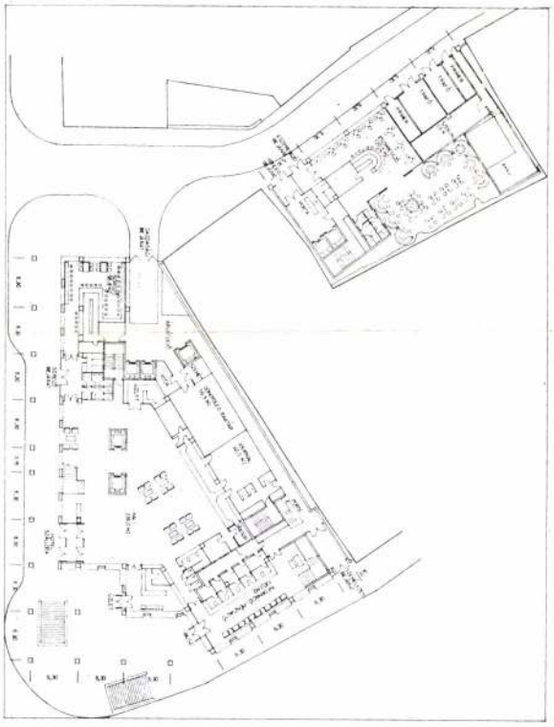

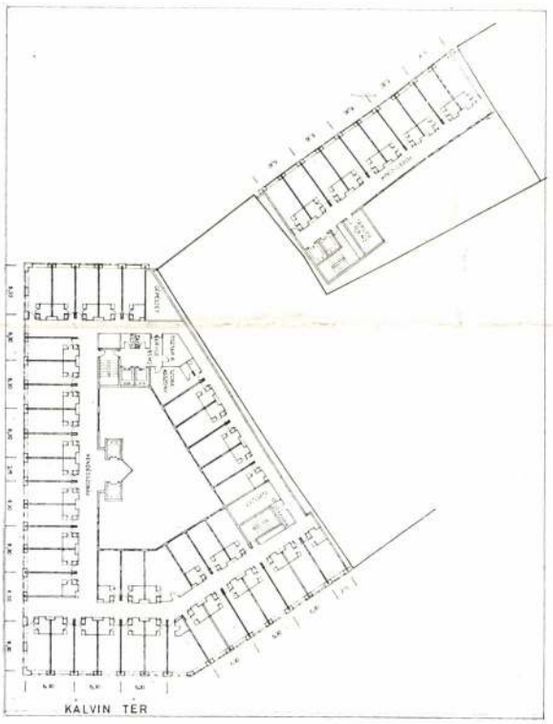

5

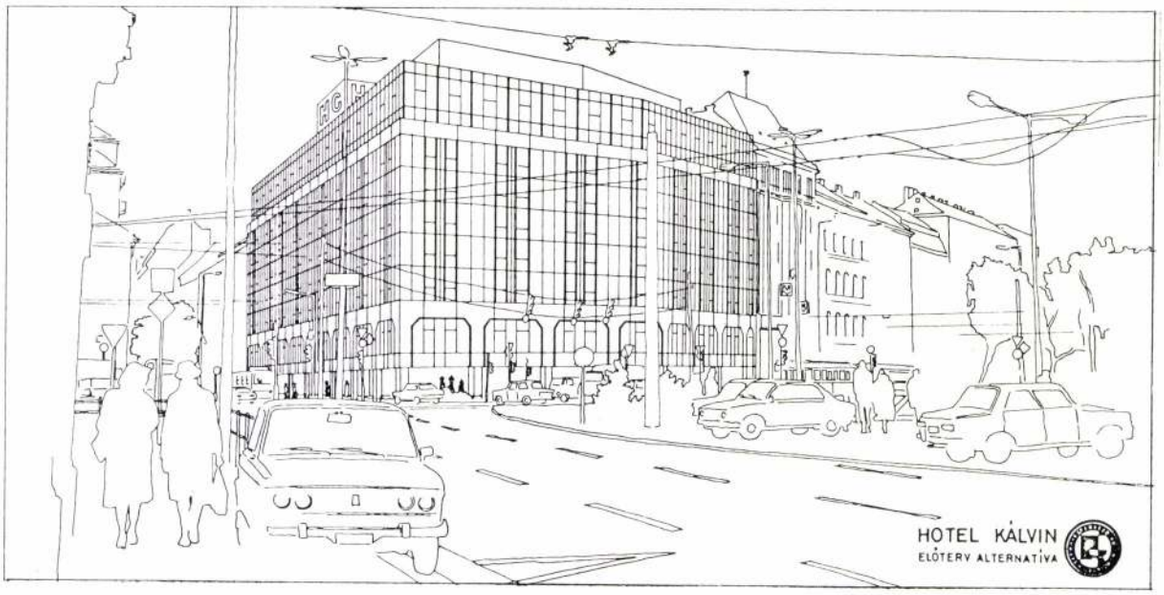

Bodoky Péter (KÖZTI)
Vezető építész:
Zalaváry Lajos

1973-ban szerzett építészmérnöki diplomát a BME Építészmérnöki karán. Azóta a KÖZTI-ben dolgozik, s közben egy évet Svájcban az F. Vischer+G. Weber irodában töltött.

Eredményes tervpályázatok :

Autóbusz forgalmi telep korszerű kialakításban (1972, megvétel)
Postai árusító pavilonok (1973, III. díj)
Egri igazgatási negyed (1975, III. díj)
„Grun 80" Basel. (1977, megvétel)
Kaposvár, Deseda üdülőnegyed (1979, megvétel)

Mint építész munkatárs :

Általános iskola és művelődési ház, közös épületben (1974, III. díj)
Hotel Óbuda (1981, III. díj)
Egri temető (1982, II. díj)

Fontosabb munkái :

CHEMOKOMPLEX irodaház tetőtérbeépítés.
Csopaki iskola (mindkettő Szántó Tiborral).
Ügyfélforgalmat is bonyolító irodaépület.
Régi gazdasági épület átalakítása irodaépületté, (mindkettő Baselben).
Pásztói Gyógypedagógia Intézet.

Jelenleg a Múzeum krt, Kálvin tér és Magyar utca által határolt üres telekre esetleg épülő szálloda tervén dolgozik. Részt vett kórház tervezésében, sportlétesítmények tervezésében és Zalaváry Lajos mellett, mint konstruktőr az Atrium Hyatt Szálloda tervezésében és művezetésében.

Az 1. és 2. felvételen a Dufour Strassén épült irodaépület (Basel) látható, a rajzok a Hotel Kálvin tervei.

ANYANYELVÜNK

A költő neve csak áruvédjegy

BÜKY LÁSZLÓ

A nyelvhasználatra kevéssé figyelők is tucatszám tudnak fölsorolni olyan igéket, amelyekben fölöslegesen használjuk a valószínűleg finnugor korból származó egyik igekötőnket.

Minthogy a közmondás szerint a példa vonz, csupán a legújabban fölbukkanó esetet mutatjuk be: „A szocialistáknak ezt a »fogyasztói kört« is le kéne védenie a választópolgárok megjelölésére" – olvashattuk egy pártpurparléról szóló újságcikkben. A közszolgálati rádióban egy magas kitüntetést kapó cirkuszművésztől kérdezte a riporter: „Levédjegyeztették, leszabadalmaztatták a mondást, amelynek révén ilyen híres lett?" Bizonyos élelmiszerek gyártásának visszásságairól szóló írásból idézem: „Az új termékek nevei alkalmasak a vevők becsapására, a város által levédett névhasználati jogokkal is ütköznek." A nemzeti nyelvünket bemutató és immár négy évtizedes kort elérő szótárunkban sem a levéd, sem a levédjegyeztet, sem pedig a leszabadalmaztat nem található meg. S nem azért, mert ezek teljesen új képződmények, hanem azért, mert, amint már [illegible]

MŰKINCSEK – ÁRVERÉSEK – GALÉRIÁK

Egy magyar műkereskedő New Yorkból

P. SZABÓ ERNŐ

Salvador Dalí, Pablo Picasso és más világhírű mesterek műveiből rendezett kiállítás látható ezekben a hetekben Szentendrén. Bár elsősorban sokszorosított grafikákról van szó, az összeállítás mind a művészek rangja, mind a művek minősége miatt különös figyelmet érdemel. Annál is inkább, mivel a falakra került anyag nagyobb része New Yorkból érkezett Magyarországra, az a műkereskedő viszont, akinek a tulajdonát képezik, éppen Budapestről került egy év híján negyedszázada a XX. századi művészet történetében legfontosabbnak számító városba. *Suzanne Csikós-Nagy* pályája bizonyos szempontból jelképezheti annak a generációnak az útját, amelyhez tartozik, hiszen korosztályából számosan távoztak külföldre, csináltak karriert, hogy azután újra hazatérjenek. Abból a szempontból is érdekes a tevékenysége, hogy szakmai kapcsolatokat próbál teremteni az ó- és az újhaza között.

Közgazdásznak tanult eredetileg, a humán értékek vonzása miatt azonban 1974-ben otthagyta a külkereskedelmi céget, ahol dolgozott, s újságíró lett, a tévének, rádiónak külsőzött. 1977-ben végezte el *Nemeskürty István* speciális iskoláját, de hamarosan be is fejezte az újságírói pályát. Férjhez ment, kikerült New Yorkba. Ott újra váltott, három évig képzőművészeti tanulmányokat folytatott, majd filmekkel foglalkozott, néhány bérmunkát Magyarországra is hozott. Közben megszállottan vásárolt műtárgyakat, részben szenvedélyből, részben mert férje egy olyan galéria tulajdonosa volt, amely reneszánsz és barokk műtárgyakkal foglalkozott, ezen belül is a textilekre, falikárpitokra szakosodott. A galéria az 56. utcában működik, a Manhattan Art and Antik Centerben, amely összesen százhúsz műkereskedésnek ad otthont. Férje halála után, 1990-ben Suzanne Csikós-Nagy átvette a galériát, s immár a saját elképzelése szerint bonyolította le a vásárlásokat Párizsban vagy más aukciós központokban. Volt bátorsága váltani, a galéria ugyanis korábban csak a legkiválóbb, minden múzeumi igénynek megfelelő műtárgyakkal foglalkozott, ő pedig úgy gondolta, hogy nyitni kell azok felé is, akik szeretik a szép, igényesen kidolgozott tárgyakat, de anyagi lehetőségeik nem korlátlanok. Időben közelebb jött a mához, a XIX. század művészetére is kiterjed a figyelme – a textileket, kárpitokat illetően azonban sokáig nem gondolt a XX. század művészetére. Ma már igen, hiszen a legnagyobb művészek tervei alapján ma is születnek kiemelkedő értékű falikárpitok.

A kilencvenes évek elején újra férjhez ment, s mivel férje valósággal beleszeretett Magyarországba, megfogalmazódott bennük a terv, hogy a New York-i galéria mellett Magyarországon is kialakítsanak egy olyan művészeti központot, amely az alkotások bemutatásán túl akár művészek meghívására, egyfajta művésztelepi munka folytatására is adna lehetőséget. A tervből a kilenvenes évek folyamán falak, belső és külső terek lettek a Balaton északi partján, s a tervezett központ hamarosan meg is nyithatja kapuit. Talán éppen egy időben az új New York-i galériával, amely novembertől működik majd a Sohóban. Évente négy-öt grafikai kiállítást és előadásokat szeretnének itt rendezni.

Toulouse Lautrec: Yvette Gilbert portréja

Ahogyan ennek a galériának a létrehozása is mutatja, a modern, kortárs művészet vonzása a kilencvenes évek végétől egyre erősebb lett, Suzanne Csikós-Nagy egyre több munkát vásárolt a klasszikus modern művészet jeles mestereitől. Így jutott hozzá ahhoz a különösen gazdag összeállításhoz is, amelynek egy része Szentendrén a közönség elé került. A történet legalábbis regényes, hiszen a XX. század elejéig nyúlik vissza, amikor is élt Párizsban egy *Leon Baumann* nevű karmester, akinek a felesége, Rose szívesen vásárolta Picasso, Dalí és mások munkáit, olyannyira, hogy később baráti körükbe is bekerült. Amikor azután évtizedekkel később a férjet a karmesteri hivatás a tengerentúlra szólította, a feleség követte őt, természetesen az alkotásokkal együtt. Galériát nyitott, röviddel később – valamikor a hatvanas években – azonban meghalt. A valaha a Madison Avenue és a 83. utca sarkán álló galériára már senki sem emlékszik a házban, a művek azonban évtizedek múlva előkerültek egy ügyvédi irodából, ahol letétben voltak. Suzanne Csikós-Nagy fél évig várt a telefonhívásra, hogy jöhet. A sors különös szeszélye, hogy a hívás éppen egy nappal a WTC pusztulása után érkezett. Azután találkozott *Erdész Lászlóval*, aki New Yorkban járva megkereste őt, néhány hónap múlva pedig megnyílt a kiállítás, amely Szentendrén ma is látható. Az Erdész Galéria tulajdonosa számára nyilván igen fontos, hogy a siker az eladásban is megmutatkozzon, az amerikai magyar vagy magyar amerikai galériás, Suzanne Csikós-Nagy elsősorban azt tartja fontosnak, hogy az alkotások a közönség elé kerülnek.

Magyar Kultúra Alapítvány székháza: **Platán Galéria:** Malgorzata Niedzielko szob-

Rejtőzködő Magyarország

A cserkúti templom

LUDWIG EMIL

Pécs körül, a Mecsek déli lábánál éppen fél tucat Árpád-kori templom élte túl – többé-kevésbé megrokkanva – a századok ember keltette viharait. Sorozatunkban egy éve a „Kertváros" panelrengetege mellett csendben meghúzódó Málom nevű alvófalu XIII. századi plébániáját mutattuk be, egy hete a kővágószőlősi templom tekintélyes barokk külseje mögött rejtőző román stílusú részletekre iparkodtunk felhívni a figyelmet. Ismerjük meg most a környék legszebb, eredeti középkori formáját leginkább megőrző falusi egyházát!

A kicsiny, csupán félszáz lakosú Cserkút és a szomszédos Kővágószőlős temploma alig félórányi járásra van egymástól. Mindkét helyről meredek gyalogút vezet föl a Jakab-hegy 600 méter magas fennsíkjára, az ott található XIV. századi pálos kolostor romjaihoz. Cserkút főutcáján, nem messzi a templomtól, ma is élő víznyerő hely az az öreg cserfákkal övezett forráskút, amelyről a nevét kölcsönözte az 1100-as évek óta lakott település. Írásban csak később, 1290 körül történik említés róla: ekkor a pécsi káptalan által tanúként állított egyházi nemesek közt szerepelnek cserkúti illetőségűek is, az 1332. évi pápai tizedjegyzékből pedig kiderül, hogy Cserkút papja a felé dézsmát fizette a kővágószőlősinek.

Az újkor óta Keresztelő Szent János titulusú plébániatemplom iskolapéldája a középkor falusi egyházának. Kicsiny, téglány formájú hajójának keleti végéhez arányosan ívelt szentélyapszis járul, s a nyugati oldalán álló karcsú, négyszögletű toronnyal alkot „hármas egységet". Az inkább szabálytalan félkört, mintsem csúcsívet formázó diadalív mögött, a szentély északi falán nyílik ajtó a kis sekrestyébe, a toronyba kívülről van a bejárás, míg a hajóba a déli oldal kőkeretes kapuján át lehet belépni. A cserkúti templom legfőbb látnivalói azonban a középkori falfestmények. Már az említett, XII–XIII. századi déli bejárat mellé, a külső falra is kerültek freskók: az eső áztatta, napszítta foltokból segítőszentek – köztük az úton lévők gyámolítója, a Krisztushordozó Szent Kristóf – figurái rajzolódnak ki. A belső térben, a diadalív fölött a világbíró Krisztus, bal felől a trónján ülő Mária és a gyermek Jézus, velük szemközt a dárdás-pajzsos Szent György lovas alakja vonja magára a tekintetet. A hangsúlyos elhelyezés arra utal, hogy a legendák lovagja lehetett a templom eredeti védőszentje. A hajó északi falát két egymás feletti sorban megkomponált falképciklusok díszítik. Felül az apostol szentek sorakoznak, mellettük az angyali üdvözlet allegorikus jelenete, alattuk a kálvária stációit szenvedő Megváltó alakja látható, oldalt a lelkek mérlegét tartó Szent Mihály arkangyal. A képek nem egy időben keletkeztek: a Szent György-freskó melletti gótikus feliratról leolvasható az 1335-ös évszám, de a kutatók szerint ennél korábban és később is készültek a különböző képciklusok, a XIII. és a XV. század között.

A török elleni, majd a kuruc–labanc háborúk elültével, 1725-ben renoválták először a templomot. Szakszerű régészeti feltárása és műemléki helyreállítása 1967-től 1972-ig történt. Pécsről Cserkútra kirándulni, onnan megmászni a Jakab-hegyet, majd visszafelé leereszkedni Kővágószőlősre – igazán tartalmas egynapos időtöltés.

ALÁMERÜLT ATLANTISZOM

Középkor néz le ránk

A SZERZŐ FELVÉTELE

MÓSER ZOLTÁN

Csikós-Nagy Zsuzsa

Magyar Hírlap 38. évf. 72. sz. 2005. márc. 29.
21. o.

Két új tárlat az Erdész Galériában

Salvador Dalí és Csikós-Nagy Zsuzsa kiállítása április 24-ig látogatható a szentendrei Erdész Galériában (Bercsényi u. 4.). Dalínak az Alice Csodaországban című mappáját és Dante Isteni színjátékához készült rajzait tekintheti meg a közönség. A galéria pincéjében Csikós-Nagy Zsuzsa New Yorkban élő művész Mikorhullám című installációja látható. *(mh)*

fotó: Hegedűs Márta

épülés: _____

_____hsz

töltendő ki, ha eltér a székhely címétől)

emoriam 2001. szeptember 11.

agy Zsuzsa kiállítása és a világsajtó a Catedral Galériában

Galériában Szemtanú
mel június 24-éig te-
neg a New Yorkban élő
származású festőművész,
Nagy Zsuzsa kiállítása,
mely terrortól állít a szeptember
tanyagot a
kölcsönözte 52 pá
kai és a világsajtó másán
jainak gyűjteménye egészmeri-

Noha az USA-t és az egész v
ot megrázó tragédia óta kilenc
„Telt el, a
int a megbuvitón elhang-
„Az eseményeket és következ
nyeiket meg kell őrizni az emléke-
zetben, mert ha egy nép elfelejti a
történelmét, arra van ítélve, hogy
megismételje azt" – fogalmazták
meg a tanulságot. A magyar szár-
mazású New York-i festőművész,
Csikós Nagy Zsuzsa szemtanúként
élte át a terrortámadásokat: Gree-
nich Village-i erkélyéről látta a
második gép becsapódását. „Szep-
tember 14-én, még a trauma köz-
vetlen hatása alatt kezdtem el dol-
gozni a tematikus anyagon. Elő-
ször vázlatokat készítettem, majd
kronológiai sorrendbe helyeztem
a történéseket és az érzéseket" –
mondja. Személyes mementót állít
a leírhatatlannak, kísérletet tesz az
érzelmi szabadulásra és a tragédia
fázisainak bemutatására, melyek a
sokktól és a káosztól a letisztulásig
tanulságok levonásáig terjed-
nek. Vegyes technikával készült
World Trade Center
üveget, be-
feltűnnek a
daróc-
A kiállítóterben boxok
vörös-fekete kontraszt
műveket. Az elsőbeire épített
szám szerepel: 8.46, az el
pódás és robbanás idő
A reggeli Manhattanben a „vér
nallal" kettészelt, megroggyant
tornyok és a mindent beborító tör-
melékzuhatag, a Terror cím alatt
lángtenger, alázuhanó emberek és
a feje tetejére állt világ. Az iszo-
nyaton enyhít a szolidaritás, az
összekapaszkodó kezekkel ábrá-
zolt együttérzés. 9.32-or és 10.18-
kor a tornyok ledőlnek, az apoka-
lipszis délelőttjét a homály és sö-
tétség uralja. Greenich Village-ből
a Ground Zero „senkiföldjét" lát-
ni, a New York-iakat fogva tartja
a fájdalom és a tehetetlenség örvé-
nye. A hatalomszimbólum helyén
kráter, kétrétegű kompozíció utal
rá, hogy a WTC másként él az em-
lékezetben és a valóságban.
A mobilitás országában a test-
maradványokról készült orvosi
felvételek jelentették az azonosí-
tás egyetlen módszerét. „Hivata-
losan 2820 halott van. A The New
York Times minden vasárnap
közli az áldozatok aktuális névso-
rát, s jövőre egy vastag könyv jele-
nik meg az elhunytak élettörténe-
tével" – fűzi hozzá a művész.
A legfontosabbnak azt az installá-
ciót tartja, ami egy szoborpárból
áll: a bal oldali kuszaságával az el-
lentmondást és a háborút testesíti
meg, míg a másik a maga kioldott
csomóival a feldolgozást és a meg-
békélést. A tragédiát a Kijárat cí-
mű munkában összegzi, s művész-
ként megpróbálja előrevetíteni a
tudat transzformációját és az
egyensúlyt megtalálását. *RJ*

Szobrok, installációk, címlapok idézik fel a rettenetes nap eseményeit és emlékeit Fotó: Dezső Tamás

nyem: eredmény tekinteté-
ben a legelőnytelenebb biz-
tonsági rátározás.
„A cég ért kapta meg ezeket
(az állam megrendeléseket),
mert kedvezőbb ajánlatokat tett,
mint versenytársai.” Társasá-
gunknak soron kívül mondtak fel
egy nyilvános pályázaton elnyert
állami megbízást, amikor meg-
kapták az „utasítást” arra, hogy a
Defenddel kell szerződni.
A cikkben hivatkozott „csen-
destárs” fogalma a köznyelvben
olyan embert

a Defend nemzeti érték

(MH, jún. 14.)

jelent, aki a tulajdonát más neve
alatt működteti, de az adót a név-
leges tulajdonos fizeti meg. Ezzel
a csendestárs törvényt sért. Ilyen
magatartásra hivatkozni szokat-
lan közéleti személyiségtől.

Dr. Mátrai Tamás
Budapest

Négy éve bizakodtunk

(A „vízfejű” városnak nem kell a Fidesz-királyság, MH-posta, jún. 10.)

Maximálisan egyetértünk a
fenti gondolatokkal. Fiatalok és
vallásosak vagyunk, de nem a Fi-
deszre szavaztunk, pedig sokan
automatikusan azt gondolták,
hogy igen. (Talán ilyen következ-
tetések miatt feltételezik a vá-
lasztási csalást?)

Négy éve nagy-nagy várakozás

volt bennünk: fiatalok, energiku-
sak, modernek és nincs múltjuk.
Nem igazán tetszett a stílus, de bi-
zakodtunk: hibátlan és tökéletes
ember, módszer úgysincs, és kez-
dők, tapasztalatlanok.
A kicsit túlkoros, frissdiplo-
más sportminisztert, a kőbányát
és a „kötelet” már nem tudtuk
megemészteni.
A választás utáni stílus sem
tűnt „úriemberesnek”, ahogy az
sem, hogy utcán, boltokban és
járműveken túl hangosan szidják
az új kormányt. Nagyon zavaró,
kicsit „szervezetnek” tűnik.
Ha bebizonyosodik, hogy
lentős összegű közpénz vá tör-
pártpénztárá és maffiokráciát
(fizetés gkielé
mé ben? Ez min-
tén lész? A szimpatizánsok
minden kritika nélkül elfogadják
ezt, sőt t minta is?
nak a k észtényi erények.
Ha lenne több időm, szívesen
ábrándoznék arról, hogy az egye-
mi ösztöndíj után egy másik
ösztöndíjból élve mennyivel
könnyebb életem lett volna, mint
a különböző munkahelyeken,
munkakörökben, más-más főnök
mellett a havi fixből.
Így csak kérni tudom az új kor-
mánytól, hogy intézményesen tá-
mogassák a családokat, mert igen
gyakori, hogy se idő, se energia,
se ötlet nem marad (pedig na-
gyon szeretnénk) gyermekeink
színvonalas nevelésére. Nincs
nagyszülői segítség sem, a pénz
sem minden (ha egyáltalán van
elég).
Fiatal, önálló felnőttek va-
gyunk. Magunk szeretnénk vá-
lasztani, dönteni, szabadon.

Simon Bea
Budapest

A természet hasonlóságai

Érdekes képződmények az afrikai
termeszvárak, melyekben több-
milliónyi rovar él, s melyek zárt és
hatásosan működő közösséget al-
kotnak. A „vár” fala igen kemény.
A sokezernyi egyed közt munka-
megosztás van, melyet igen ponto-
san és szorgalmasan betartanak.

A centrumban
nagy figyelemm
utasításait haboz
hajtják. Ha a kira
vagy működésében
va van, akkor az egés
dése megbomlik, és a
demoralizálódik, egyed
tudnak tájékozódni, és a
tos egység szétesik.
Nem rokonszenv, de
elismeréssel fi
működését. Önálló gondol
volt ző sem lehetett, és
volt helye. Még
külsejében is mi
dott vezető – jó vagy rossz –
intézkedéseket a szilárd
tagjai gondolatu sor. Meglett az
eredmény. Most, hogy a volt mi-
niszterelnök elvesztette annyira
imádott csúcsszerepét („olyan jól
eldolgozgatnék itten”), az intéző
és végrehajtó automaták teljesen
megzavarodtak. Mivel az önálló
gondolkodástól teljesen elszok-
tak, tétován és mechanikusan –
még mindig a régi nótákat fújva –
próbálják végrehajtani a most
már nem fönt, hanem oldalról
érkező parancsokat.
Úgy látszik, a korábban oly jól
működő, szilárd szervezet klán-
jaira bomlik, a nagy pénzek és a
hatalom híján a termeszvárhoz
hasonlóan teljesen hatástalan
halmazzá válik.
Figyelemreméltó, hogy a ter-
mészetben egymástól távol álló
csoportok viselkedése közt ha-
sonló folyamatok fedezhetők fel.

Dr. Vajda Dezső
Budapest

Kedves Olvasók! A Magyar Hírlap fenntartja magá-
nak a jogot, hogy a szerkesztőségbe érkező leve-
leket, illetve meg nem rendelt cikkeket szerkesz-
tett vagy rövidített formában közölje. Kéziratokat
nem küldünk vissza, és nem őrzünk meg.

Magyar Hírlap 1145 Budapest,
Szugló utca 14.
Fax: 470-1296
E-mail cím: levelek@mhirlap.hu

In memoriam 2001. szeptember 11.

Csikós Nagy Zsuzsa kiállítása és a világsajtó a Catedral Galériában

A Catedral Galériában Szemtanú voltam címmel június 24-éig tekinthető meg a New Yorkban élő magyar származású festőművész, Csikós Nagy Zsuzsa kiállítása, mely mementót állít a szeptember 11-ei terrortámadásoknak. A tárlatanyagot a Washington város kölcsönözte 52 poszter, az amerikai és a világsajtó másnapi címlapjainak gyűjteménye egészíti ki.

Noha az USA-t és az egész világot megrázó tragédia óta kilenc hónap telt el, a szembesülés ma is nehéz. Amint a megnyitón elhangzott, szeptember 11-e J. F. Kennedy meggyilkolásához és a berlini fal leomlásához hasonlóan azon napok egyike, amelyről mindenki tudja, éppen hol járt és mit csinált. „Az eseményeket és következményeiket meg kell őrizni az emlékezetben, mert ha egy nép elfelejti a történelmét, arra van ítélve, hogy megismételje azt" – fogalmazták meg a tanulságot. A magyar származású New York-i festőművész, Csikós Nagy Zsuzsa szemtanúként élte át a terrortámadásokat: Greenich Village-i erkélyéről látta a második gép becsapódását. „Szeptember 14-én, még a trauma közvetlen hatása alatt kezdtem el dolgozni a tematikus anyagon. Először vázlatokat készítettem, majd kronológiai sorrendbe helyeztem a történteket és az érzéseket" – mondja. Személyes mementót állít a leírhatatlannak, kísérletet tesz az érzelmi szabadulásra és a tragédia fázisainak bemutatására, melyek a sokktól és a káosztól a letisztulásig és a tanulságok levonásáig terjednek. Vegyes technikával készült munkáin a World Trade Center alapanyagait, fémet, üveget, betont alkalmazott, de feltűnnek a Ground Zerót lezáró tűzoltószalagok és a mentésnél használt daróczsákok is.

A kiállítótérben boxokra osztotta a vörös-fekete kontrasztra, a tűz és a pusztulás jelképeire épített műveket. Az elsőben csak egy szám szerepel: 8.46, az első becsapódás és robbanás időpontja. A reggeli Manhattanben a „vérvonallal" kettészelt, megroggyant tornyok és a mindent beborító törmelékzuhatag, a Terror cím alatt lángtenger, alázuhanó emberek és a feje tetejére állt világ. Az iszonyaton enyhít a szolidaritás, az összekapaszkodó kezekkel ábrázolt együttérzés. 9.32-kor és 10.18-kor a tornyok ledőlnek, az apokalipszis délelőttjét a homály és sötétség uralja. Greenich Village-ből a Ground Zero „senkiföldjét" látni, a New York-iakat fogva tartja a fájdalom és a tehetetlenség örvénye. A hatalomszimbólum helyén kráter, kétrétegű kompozíció utal rá, hogy a WTC másként él az emlékezetben és a valóságban.

A mobilitás országában a testmaradványokról készült orvosi felvételek jelentették az azonosítás egyetlen módszerét. „Hivatalosan 2820 halott van. A The New York Times minden vasárnap közli az áldozatok aktuális névsorát, s jövőre egy vastag könyv jelenik meg az elhunytak élettörténetével" – fűzi hozzá a művész. A legfontosabbnak azt az installációt tartja, ami egy szoborpárból áll: a bal oldali kuszaságával az ellentmondást és a háborút testesíti meg, míg a másik a maga kioldott csomóival a feldolgozást és a megbékélést. A tragédiát a Kijárat című munkában összegzi, s művészként megpróbálja előrevetíteni a tudat transzformációját és az egyensúlyt megtalálását. *RJ*

Szobrok, installációk, címlapok idézik fel a rettenetes nap eseményeit és emlékeit Fotó: Dezső Tamás

Magyar Hírlap 35. évf. 141. sz. 2002. jún. 13. S. I.

nyem: eredményesség tekintetében a legeredménytelenebb biztonsági vállalkozás.

„A cég azért kapta meg ezeket (az állami megrendeléseket), mert kedvezőbb ajánlatokat tett, mint versenytársai." Társaságunknak soron kívül mondtak fel egy nyilvános pályázaton elnyert állami megbízást, amikor megkapták az „utasítást" arra, hogy a Defenddel kell szerződni.

A cikkben hivatkozott „csendestárs" fogalma a köznyelvben olyan embert

a Defend nemzeti érték

yerességgel záró biztonsági vállalkozást

(MH, jún. 14.)

jelent, aki a tulajdonát más neve alatt működteti, de az adót a névleges tulajdonos fizeti meg. Ezzel a csendestárs törvényt sért. Ilyen magatartásra hivatkozni szokatlan közéleti személyiségtől.

Dr. Mátrai Tamás
Budapest

Négy éve bizakodtunk

(A „vízfejű" városnak nem kell a Fidesz-királyság, MH-posta, jún. 10.)

Maximálisan egyetértünk a fenti gondolatokkal. Fiatalok és vallásosak vagyunk, de nem a Fideszre szavaztunk, pedig sokan automatikusan azt gondolták, hogy igen. (Talán ilyen következtetések miatt feltételezik a választási csalást?)

Négy éve nagy-nagy várakozás volt bennünk: fiatalok, energikusak, modernek és nincs múltjuk. Nem igazán tetszett a stílus, de bizakodtunk: hibátlan és tökéletes ember, módszer úgysincs, és kezdők, tapasztalatlanok.

A kicsit túlkoros, frissdiplomás sportminisztert, a kőbányát és a „kötelet" már nem tudtuk megemészteni.

A választás utáni stílus sem tűnt „úriemberesnek", ahogy az sem, hogy utcán, boltokban és járműveken túl hangosan szidják az új kormányt. Nagyon zavaró, kicsit „szervezettnek" tűnik.

Ha bebizonyosodik, hogy jelentős összegű közpénz vándorolt pártpénztárba és magánzsebekbe (fizetés, végkielégítés is), mi történik egy modern demokráciát megcélzó rendszerben? Ez mindig így lesz? A szimpatizánsok minden kritika nélkül elfogadják ezt, sőt talán minta is? Hol vannak a kereszténynek erények?

Ha lenne több időm, szívesen ábrándoznék arról, hogy az egyetemi ösztöndíj után egy másik ösztöndíjból élve mennyivel könnyebb életem lett volna, mint a különböző munkahelyeken, munkakörökben, más-más főnök mellett a havi fixből.

Így csak kérni tudom az új kormánytól, hogy intézményesen támogassák a családokat, mert igen gyakori, hogy se idő, se energia, se ötlet nem marad (pedig nagyon szeretnénk) gyermekeink színvonalas nevelésére. Nincs nagyszülői segítség sem, a pénz sem minden (ha egyáltalán van elég).

Fiatal, önálló felnőttek vagyunk. Magunk szeretnénk választani, dönteni, szabadon.

Simon Bea
Budapest

A természet hasonlóságai

Érdekes képződmények az afrikai termeszvárak, melyekben többmilliónyi rovar él, s melyek zárt és hatásosan működő közösséget alkotnak. A „vár" fala igen kemény. A sokezernyi egyed közt munkamegosztás van, melyet igen pontosan és szorgalmasan betartanak. A centrumban a királynő áll, akit nagy figyelemmel gondoznak, s utasításait habozás nélkül végrehajtják. Ha a királynő elpusztul vagy működésében akadályoztatva van, akkor az egész vár működése megbomlik, és a szervezet demoralizálódik, egyedei nem tudnak tájékozódni, és a bámulatos egység szétesik.

Nem rokonszenvvel, de némi elismeréssel figyeltem a Fidesz működését. Szilárd szervezet volt, melynek működését a vezérre alapozták. Önálló gondolkodásról szó sem lehetett, kétségnek, eltérő véleménynek nem volt helye. Még modorában és külsejében is mindenki az imádott vezért igyekezett utánozni. A fentről jövő – jó vagy rossz – utasításokat a szilárd szervezet tagjai gondolkodás nélkül igyekeztek végrehajtani. Korrekcióra, hibás parancs kijavítására nem kerülhetett sor. Meglett az eredmény. Most, hogy a volt miniszterelnök elvesztette annyira imádott csúcsszerepét („olyan jól eldolgozgatnék itten"), az intéző és végrehajtó automaták teljesen megzavarodtak. Mivel az önálló gondolkodástól teljesen elszoktak, tétován és mechanikusan – még mindig a régi nótákat fújva – próbálják végrehajtani a most már nem föntről, hanem oldalról érkező parancsokat.

Úgy látszik, a korábban oly jól működő, szilárd szervezet klánjaira bomlik, a nagy pénzek és a hatalom híján a termeszvárhoz hasonlóan teljesen hatástalan halmazzá válik.

Figyelemreméltó, hogy a természetben egymástól távol álló csoportok viselkedése közt hasonló folyamatok fedezhetők fel.

Dr. Vajda Dezső
Budapest

Kedves Olvasók! A Magyar Hírlap fenntartja magának a jogot, hogy a szerkesztőségbe érkező leveleket, illetve meg nem rendelt cikkeket szerkesztett vagy rövidített formában közölje. Kéziratokat nem küldünk vissza, és nem őrzünk meg.

Magyar Hírlap 1145 Budapest, Szugló utca 14.
Fax: 470-1296
E-mail cím: levelek@mhirlap.hu

Csikós Nagy Zsuzsa

Csikós Zoltán, építész.
Nyíregyházi, művelődési központ és zeneiskola tervpályázat, 1986.

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 4-old.

Rangsorolás nélküli II. díj:
14. bírálati sorszámú pályamű

Szerzői: *Csikós Zoltán*
Magyar Ádám
Sugár Péter
Varga Levente
Vankó Ildikó
Kotschy András
Garancsy András
Babós Gyula

Axonometria

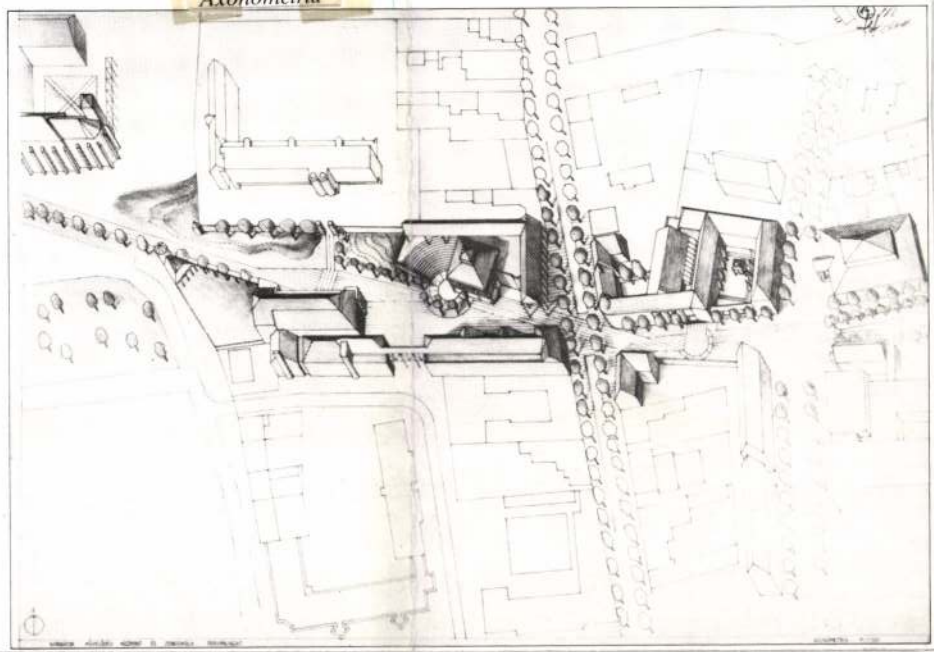

Kérdezem, mi változott azóta? Összeomlottak a művelődésre szánt családi házak? Vagy közelebb került a zeneiskola és a művelődési ház megvalósítása a realitáshoz? Látva a város VII. ötéves tervi beruházási kereteit — nem hiszem. Vajon nem lettek volna jók addig az 1980-ban megszeretett tervek? Kíváncsi lennék milyen eredményt ért volna el ma egy akkor nyertes terv. Az a városszerkezetbe illesztésre is alaposabb megoldásokat adott. És kíváncsi leszek, hogy milyen művelődési ház valósul majd meg. Mert a ma érvényes jogszabályok szerint a pályázatnak még nincsen vége. A beruházásokat újabb tervezői és kivi-

ment el ebben a legmesszebb. A helybeliek számára valóságos istenkísértés lenne a szanálásmentes főtérre építendő művelődési ház. Mintha Budapesten a Nemzeti Színházat a Hősök terére telepítenék. Én a 15-ös jelű pályázat nyeretlenségét fájlalom. Ez lépett túl legjobban a múló divatokon — és öntörvényű, következetesen építkező tervjavaslatot tett.

Ha a zsűri a fent részletezett gondolatokkal a fejében nem veszi túlságosan komolyan magát, akkor az ilyen terveket is díjaznia kell.

Persze tudom, hogy a zsűrizés szavazással történik. Mindenki szűk szakterületének szemléletébe van bezárva. És túlsúlyban

A Bíráló Bizottság összefoglaló értékelése (részletek)

A tervpályázati kiírás a tervpályázat célját elsősorban a következőkben jelölte meg:

— a tervezett művelődési központ és zeneiskola telepítésével és építészeti megfogalmazásával a történelmi-kulturális környezetet és hagyományokat érzékenyen kezelő, hasznosítható tervkoncepciók beszerzése,

— a rendezési terv módosításához olyan városszerkezeti javaslatok beszerzése, a

turális épüle

számolnak.

A műemlé

nál a bíráló

részesítette a

vezőtlen megoldásnak tartja, mert az a kiírás komplex feltételeinek városszerkezeti okokból nem felel meg, tömegében túlságosan is hangsúlyos és környezetétől idegen, nehezen ütemezhető, s ami funkcionálisan a legfontosabb — ily módon nem jut elég építészeti program a műemléki sétány változatos kialakítására.

A művelődési központ és a zeneiskola külön telepítése alapvető

Csikós Zoltán, építész

Helyesbítés:

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 62-old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JAN 15

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Budapest

Csikós Tóth Judit

104

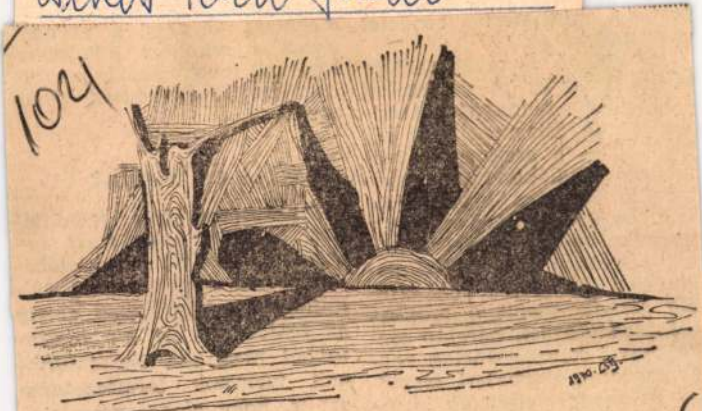

Csikós Tóth Judit: Napkelte

fontos r
vagy intézl
Az előa
kiemelte: :
— például
tést és az
törlését —
lemény ál
fogadta. V
szik szóv
hogy az e
ket létreh
dagógiai tö
dig járnak
erő-gazdálkodási, béralap-gazdálkodási konzekvenciák rendezésével, a szervezeti, személyi és anyagi feltételek biztosításával. Vannak, akik hiá-

az intézkedéseket érő bírálatokból ránk jut. Feladatunknak tartottuk természetesen azt is, hogy alapszervezeteink-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Csikós Tóth Judit

1021

Ketten

Csikós Tóth Judit rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 OKT 8
PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Jn

JÁTÉK ÉS
zatot hirdet
lójára — több
— a Magyar
pályázat feltételeit változatosan összeállított füzet ismerteti, mely egyúttal olvasónaplóul is szolgál. A pályázat kiválóan alkalmas arra, hogy a középiskolás ifjúságot intenzívebben bekapcsoljuk a most kibontakozó olvasómozgalomba.

HÁROM IDŐS PEDAGÓGUST gyémánt —, négyet pedig aranydiplomával tüntettek ki azon a bensőséges ünnepségen, amelyet szeptember 12-én rendezett Szegeden a városi művelődésügyi osztály és a szakszervezet városi bizottsága. Ugyanezen az ünnepségen az idén nyugdíjba vonult kollégák közül Bedekovich Ilonának és Csóka Bélának miniszteri dicsérő oklevelet adtak át, Benke Zoltánné pedig az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetésben részesült.

A SZENTESI FELSZABADULÁSI KULTURÁLIS HETEK *keretében „Az általános iskolák filmkultúrája" címmel tanácskozást*

BENSŐSÉGES ÜNNEPSÉG KERETÉBEN köszöntek el Pécsett attól a harminc pedagógustól, akik több évtizedes munkájuk után nyugdíjba vonultak. A városi tanács és a szakszervezet ajándékot és jutalmat adott át a meghívott pedagógusoknak.

A VESZPRÉMI JÁRÁS KITÜNTETETT PEDAGÓGUSAINAK *találkozóját a balatonfüredi Marina szállóban rendezték meg. Az összejövetelen részt vettek a most munkába álló fiatal pedagógusok, valamint a gyémánt- és aranydiplomával kitüntetett nevelők is.*

EÖTVÖS EMLÉKÜNNEPSÉGET tartottak Ercsiben. Ez

Csikós Zoltán épiten

Amiért sok orvos szíve fáj

Elismerő szavak a pécsi Szívgyógyászati Klinika új épületéről

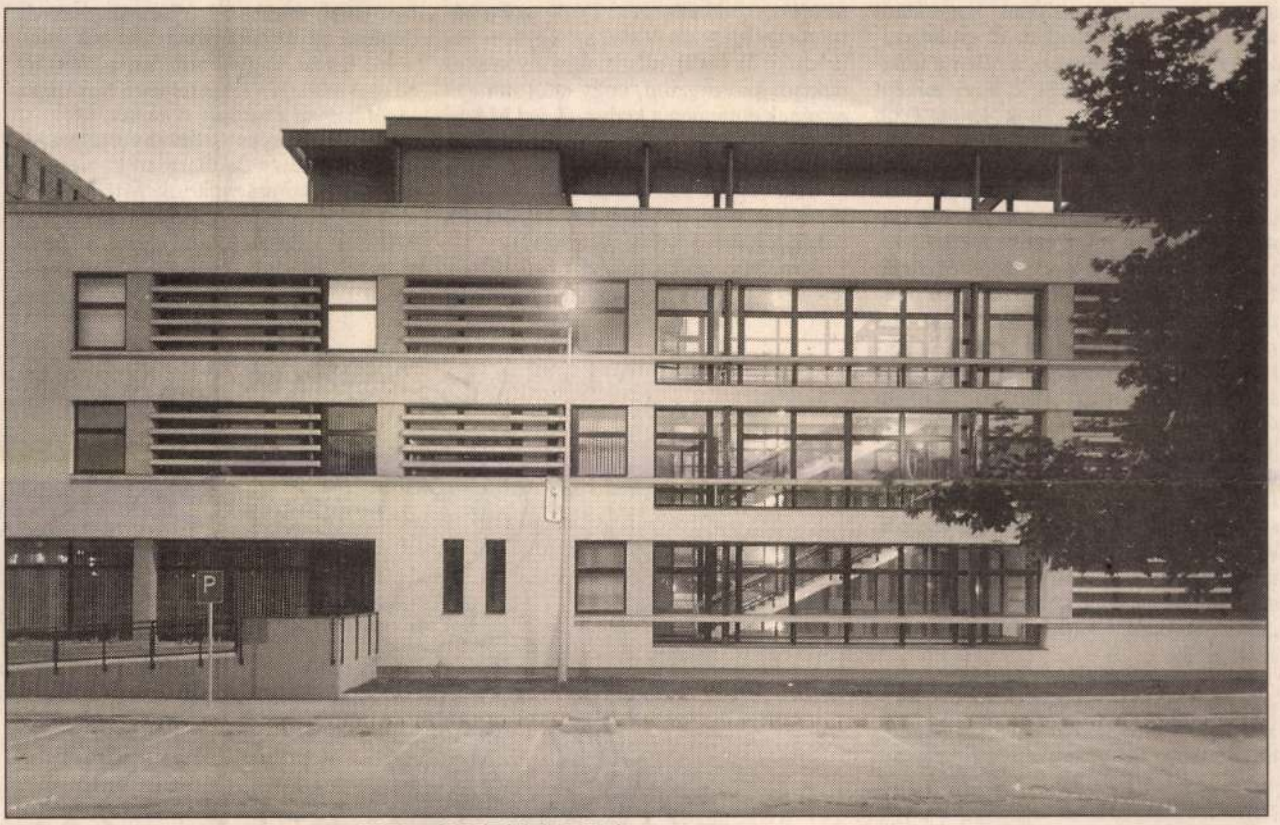

Csikós Zoltán és Varga Levente átlátható felépítésű kórházat tervezett

Bizonyosan számtalan olyan helyzet akad, amikor az esztétikum tulajdonképpen másodlagos kérdés. Drámai pillanatokban ugyan kinek jutna eszébe szépségről, arányokról, harmóniáról meditálni. Amikor vijjog a mentő szirénája, amikor hangtalanul csepeg az infúziós palackban az életmentő folyadék, akkor egy épület technikai felszereltsége, de legfőképp az ott dolgozó orvosok szakképzettsége a létfontosságú. Ezért a kórházberuházás egyik jellemzője, hogy a beépített technológia költségesebb, mint az azt hordozó épület, és a köz figyelme is főleg az épületben folyó tevékenység színvonalára irányul. A gyakorlat mégis arról tanúskodik, hogy olyan kórházaink vannak, amelyek nemcsak mérnöki, de építészi szempontból is jelentősek.

Legújabb bizonyíték erre a pécsi Szívgyógyászati Klinika, amelyet két Ybl-díjas építész, Csikós Zoltán és Varga Levente tervezett. A budapesti Atlant építésziroda az elmúlt évtizedben nagy gyakorlatot szerzett a kórházak tervezésében, csak szívsebészetből is három dicséri. Kétely nem férhet hozzá, hogy a gyógyítás technikai specifikumain túl egyéb tapasztalattal is járt a sokéves munka: épületeik arról tanúskodnak, hogy a tervezők emberléptékű, a természetes és épített környezethez szorosan kötődő helyzetben képzelik el a gyógyulást. A pécsi esetben a kapcsolatot a 400 ágyas kórház két szárnya jelenti. A hatvanas években Gádoros Lajos által tervezett épület öblében, az északi szárny rizalitjának szélességét mértékként használva alakították ki a 8500 négyzetméteres új klinikát. A modernista építészet nemes hagyományaihoz szoros szálakon kötődő két építész elegáns gesztussal emel át elemeket a Gádoros-féle kórházépületből. A Makár-domb dűlőiről nézve jól érzékelhető kapcsolódási pontok a homlokzati síktól visszaléptetett legfelső szint vagy az ablakkiosztás ritmusa. A bejárati rámpán érkezők pedig a két épület egymásnak fordított homlokzatain a páros pillérekre lehetnek figyelmesek.

A hasonlóságok ellenére a szívklinika minden tekintetben mai épület, amelynek karakterét a homlokzatok horizontális lendülete, az északi, utcafronti rész gránitburkolatának kőlamellái és a lépcsőház teljesen átlátszó üvegtraktusa teremti meg. A transzparencia az anyaghasználaton túl szemléletváltást is jelent. Azt sugallja, hogy a klinika nem zárkózik el teljesen a kíváncsi tekintetek elől. Üzenetértéke lehet ennek. Az építészek szándéka szerint a kórház bizonyos értelemben megszűnik misztikus orvosszentéllyé lenni, a laikus többségtől nem tart merev távolságot. A nyitottság feltehetően a betegek életére is kihatással van. Az épület déli oldalán széles, teljes hosszában üvegezett folyosók vezetnek végig a 400 ágyas kórházig, sőt két belső udvart is kialakítottak, hogy a természetes tér és a fény közelebb kerüljön a kórház életéhez.

Csikós és Varga átlátható felépítésű, könnyen feltérképezhető szerkezetű kórházat tervezett. A keleti szárny öt szintjén műtő, intenzív osztály, diagnosztika és a központi sterilizáló kapott helyet, a nyugati, világosabb oldalon a kórtermek és az igazgatás található. Ennek a felosztásnak megfelelően változik a belső tér színvilága is: a technikai terekben kemény, hidegszürkés összhatású burkolatokat látunk, a nyugati szárnyon a humánusabb, melegebb színvilág a domináns. A kivitelezés kiváló minőségének (Magyar Építő Rt.) és a tervezők lényegre törő koncepciójának köszönhetően az épület minden részletét megnyugtató rend uralja. Ahogy az ember egészségesként végigsétál a tágas és fényes folyosókon, vagy betekint a kórtermekbe, nem fogja el a kórházakhoz tartozó obligát szorongás. Orvosok és betegek is nyugodtan bolyonghatnak a belső terekben, hisz számítógépes monitorrendszer (vonalkódos!) figyeli a betegek szívadatait a kórház egész területén. Az új pécsi klinika az ott dolgozók szerint is minden szempontból mintaértékű. Érthető, hogy az országban sok orvos szíve fáj ilyen színvonalú munkahely után.

Somogyi Krisztina

az Oktogon építészetkritikai műhely tagja

Az óceán legmélyebb po

Évekkel ezelőtt ámulattal figyeltem a legendás Cousteau kapitány filmsorozatát, amely a tengerek titkainak kutatásáról szólt. Különösen élénken él emlékezetemben az a momentum, amikor a kutatók annak módját keresték, hogy miként tudnák elérni az óceánok legmélyebb pontját.

A mélybe merülés azonban nem mindig jó dolog, különösen nem a politikában. Ezért tölt el valami hasonló borzongás manapság is, mint amit a mélység lovagjaira leselkedő kockázatokról szóló film láttán éreztem, amikor a hazai politikai küzdelemben szemlélem a „Ki tud minél hamarabb minél mélyebbre süllyedni?" verseny szereplőit. Természetesen nem akarom az egész politikai elit teljesítményét értékelni, még csak nem is a legfrissebb vagy legfontosabb eseményekről kívánok szólni, hanem arról a felszín alatt végzett – esetünkben cseppet sem tiszteletre méltó – tevékenységről, amelyet némelyek az Országgyűlés tekintélyének, a törvények tiszteletének szétrombolásában végeznek. E veszélyes „alászállásnak" három momentumát emelem ki.

Úgy véltem, a háromhetenkénti plenáris ülést „legitimálni akaró" ügyrendi bizottsági állásfoglalás, amely kimondta, hogy a házszabályban szereplő „hetente" szó nem jelenti azt, hogy hetente, sokáig pályacsúcstartó lesz a mélymerülés versenyében. Hiszen első ránézésre is nyilvánvalónak látszik, hogy ez a kifejezés nem véletlenül szerepel az Országgyűlés házszabályában, amely (a máskor előszeretettel emlegetett történelmi hagyományok szerint is) hetente ülésezett.

Az Országgyűlés működését meghatározó jogszabályt 1994 szeptemberében az ilyen horderejű kérdésekben ritka széles konszenzussal, kilencven százalékot meghaladó többséggel módosította az akkori parlament. Az akkor önmagukban is házszabályalkotó többséget élvező kormánypártok nemzetközi mércével mérve is igen nagyvonalú gesztusokat tettek az ellenzéknek. Ez megnyilvánult abban, hogy bár az akkori koalíciónak elengedő többsége lett volna a házszabály módosításához, az ellenzék nélkül nem nyúlt a jogszabályhoz. A gesztus másik eleme, hogy az új házszabály a korábbi ciklushoz képest lényegesen megnövelte az ellenzék jogait: bevezette például az azonnali kérdés vagy a politikai vitanap intézményét, valamint lényegesen megerősítette a végrehajtó hatalom, a kormány feletti ellenőrzési lehetőségeket, például a bizottsági meghallgatások, a vizsgálóbizottságok szabályozásának módosításával.

Kormánypárti képviselőtársaimat hallgatva a háromhetenkénti ülésezésről folytatott vitában mint az 1994-es házszabályreform egyik résztvevője, már éppen kezdtem lelkiismeret-furdalást érezni amiatt, hogy valóban elrontottuk a házszabályt, amikor az értelmező rendelkezések közé nem iktattuk be a pasz-

re halmoz, ráadásul szárnyalását nem is akadályozza a régebben még hetente akadékoskodó ellenzék. Erről szól a háromhetes ülésezés ötlete, azt úgysem látja senki, ha pedig mégis, úgy olyan produkciót kell mutatni, hogy attól minden nézőnek elmenjen a kedve. (Lásd Mátrai Márta és Kövér László duettjét október 19-én reggel a 2000. évi költségvetési vita nyitónapján. Az előadás sikeres volt: ki tud ma arról, mit mondtak az ellenzék vezérszónokai a költségvetésről?)

A mélybe szállás második csúcskísérletének a Fidesz–Lockheed-bizottság

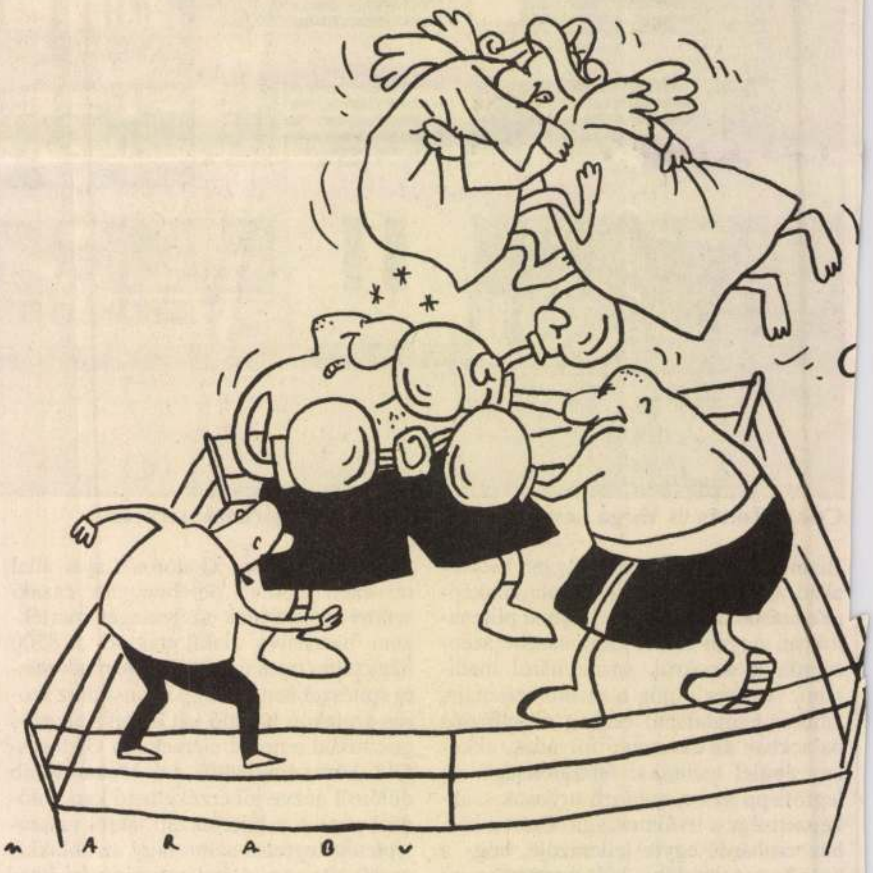

kapcsán lehetünk tanúi. Az 1994-es házszabály kisebbségi garanciaként hozta létre a vizsgálóbizottságok intézményét. 1994-ben a hatalomra jutott korábbi ellenzék a képviselők húsz százalékában állapította meg a vizsgálóbizottság felállításához szükséges létszámot, mivel az akkori négy ellenzéki párt együtt is csak a mandátumok huszonnyolc százalékával rendelkezett. Annak érdekében, hogy a többség ne tudja meghiúsítani a vizsgálóbizottságnak a kisebbség szándéka szerinti felállítását, a házszabály kimondta: „a vizsgálóbizottság elnevezésére, a vizsgálat tárgyára vonatkozó módosító javaslatot" nem lehet benyújtani.

A Lockheed-ügyet kivizsgálni szándékozó ellenzéki javaslatot a kormánypártok olyan indítványokkal változtatták meg, amelyek ellentétesek ezen rendelkezéssel. A vizsgálat „tárgyát" az előző kormányra vonatkozó kérdésekkel egészítették ki. Az egyik kormánypárti jogász a híradások szerint ezt azzal i

Ha pedig mégis hamar születik meg a bírósági döntés, lehet taktikát váltani, és úgy tenni, mintha az Alkotmánybíróság döntése az erőfölényben lévőnek adott volna igazat, vagy – mint azt a következő eset mutatja – lehet teljesen figyelmen kívül hagyni a bíróság döntését.

Az önkényes törvényértelmezés mélymerülésének harmadik negatív csúcsát a kormánypártok MIÉP-mentő akciója jelentette. Mint emlékezetes, a MIÉP a választásokon elérte a parlamentbe jutáshoz szükséges ötszázalékos küszöböt, de képviselőinek száma nem érte el a házszabályban előírt minimális frakciólétszámot. Az ügyben állást foglaló Alkotmánybíróság kimondta, hogy az Országgyűlés szabadon dönthet arról, hogy hány főből kell állnia egy frakciónak, de nem állapíthat meg olyan szabályt, amely a választási törvény alapján parlamentbe jutó valamely pártot megfosztaná a frakcióalakítás jogától. Az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy „az ilyen párt képviselőcsoportjának létrehozásához és működéséhez szükséges létszám a párt képviselőinek az Országgyűlés alakuló ülésekor meglevő száma". Így a MIÉP-frakció az Alkotmánybíróság döntése következtében létrejött, majd a kormánytöbbség akaratából „megszüntethetetlenné lett".

Miről is van szó? Az Alkotmánybíróság döntése [27/1998. (VI. 16.) Ab. határozat] által exponált problémát viszonylag könnyen meg lehetett volna oldani. A

szi eskü kötelez

'tság az egészségügyi dolgozók körében

**gyben. A gondok java je-
k, de valószínű, a közel-
ínre kerülnek az eddig is
ıra, a teljes szemlélet- és
két éve hitegeti az ágazat
ıogy rendezi bérét, kifize-
körülményeket teremt a
lés azonban alig történt.**

mert tudja, hogy betegé-
o gyógyszerre, netán vala-
ább kezelésre lett volna
orvosra erővel rákényssze-
koskodó, államkasszát kí-
lmazott szerepét, holott jól
etegének gyógyítás címén
s, az kevés. Képtelen meg-
maga által állított mérce-
erül a saját szakmai lelki-

vélekedett, hogy a kardiológiai osztály kettéosztása sérti a betegek érdekeit, rontja életkilátásaikat. A kórház igazgatója úgy vélte, a professzornak nem volt joga végső segítségkérésként a sajtó útján a betegek érdekében az ország nyilvánosságához fordulni, ezért elbocsátotta állásából. Megkérdeztük Simon professzort: szerinte az orvosi lelkiismeret, a hippokratészi eskü másfajta döntést is engedélyezett volna-e a számára?

Elgondolkodtam a történteken – mondta –, mérlegeltem, és ma sem cselekednék másként. Úgy gondolom, az esetem nem egyedi, és nemcsak rám, valamint a fehérvári kórház vezetésére jellemző, hanem sajnos ilyen az egész magyar egészségügy. Az ostoba finanszírozási érdekek prioritását a betegérdek el-

hogy a létszámhiány miatt a kórházakban műtétek maradnak el
Lenyó László felvétele

*i Statisztikai Hivatal 2000. január–februári adatai szerint idén 0,6
! nőtt a nemzetgazdaságban foglalkoztatottak száma a tavalyi év
ıszakához képest. Kivétel az egészségügy, ahol létszámcsökkenést
k. A csökkenés a fizikai foglalkozásúaknál 5,5 százalékos, a szelle-
százalékos. A 2000. évi költségvetések (állami és egészségbiztosí-
ín egészségügyben 3 százalékos, a szociális ellátásban 1,6 százalé-
csökkenéssel számolnak. A döntéshozók szerint ez az egyik felté-
atban maradó dolgozók 8,25 százalékos átlagos bérfejlesztésének.
ı humán egészségügyben a fizikai dolgozók havi bruttó átlagkere-
forint volt, a szellemi foglalkoztatottaké pedig 78 247. A nettó át-
a fizikai állományban dogozóknál (nővérek, ápolók, műtősök)
ıt volt, az orvosoké 51 656 forint. A szociális ellátásban dolgozó
k bérhelyzete még siralmasabb. A fizikai munkát végzők 28 289
znek haza havonta, a szellemi dolgozók pedig 37 801 forintot.*

A kamara elnökeként úgy
helyzeten csak átfogó, az
n területét érintő azonnali
a finanszírozási rendszer
vel lehetne segíteni. Az
költségvetés összegét pe-
ndekkel emelni kellene –
upcsulik Péter.
eg-intézményekben az or-
ıját segítő szakszemélyzet
a napjainkra olyan súlyos-
a *Szilágyi András*, a Buda-
Kamara etikai bizottságá-
, hogy veszélyezteti a gyó-
ıyság színvonalát, néhol a
ságát is. A kórházakban ki-
lan állapotok miatt a gyó-
yzet pályaelhagyói között
nevezett középszintű szak-
szakápolók, műtősök, sza-
ek. Az egészségügyben dol-
ılánosan jellemző a mély ki-
g, állandóvá vált a remény-
a pesszimizmus. Mindezek
ározottan állítható, hogy az
ben dolgozók morális, etikai
etegekhez és a gyógyítás ál-
ánus alapelveihez nem vál-
ı is romlott. Bármelyik pil-
övetkezhet azonban, hogy
tők, kórháztulajdonos ön-
k, az egészségügyet finan-
és a felelős minisztérium
ıdultság és közöny a bete-
önybe csap át – vélekedik
ás.
ıél professzort, mint arról
ırszágos botrányának hí-
ıettünk, a székesfehérvári
ıény menedzsmentje azért
állásából, mert tiltakozott
szétválasztása ellen. Úgy

lenében egyetlen gyógyító orvos sem képes elfogadni és elveit jó szívvel magáévá tenni. A kirobbanó konfliktus lehetősége minden intézményben ott van és csak idő vagy alkalom kérdése, hogy mikor tör a felszínre. Szomorúnak és a jelenlegi helyzetre jellemző ténynek tartom, hogy azért távolítottak el az állásomból, mert a beteg érdekében mertem szót emelni. Álláspontomat a legmagasabb szakmai fórum, a Kardiológiai Szakmai Kollégium írásos véleménye is alátámasztotta. A kórház igazgatója az osztály szétválasztásának indoklásánál financiális érveket hozott fel megfellebbezhetetlen érvként. Az osztályom – hangzott az indoklásban – nem keres annyi pénzt, mint amennyit a kórház vezetése elvárna tőle. Az állítás hamis, de ha még igaz volna is, gyakorló orvosként visszautasítom, hogy a munkámat annak alapján rangsorolják, hogy mennyire kifizetődő, mennyi pénzt hoz a kórház kasszájába.

Az egészségügyi tárca bejelentette: a jelenlegi 83 ezer kórházi ágy számát a közeljövőben hétezerrel kívánja csökkenteni. A számítások szerint Nyugat-Dunántúlon nagyobb mértékű, az ország keleti régióiban kisebb lesz az ágyszámleépítés. Az ágyszámcsökkentés a krónikus betegellátó osztályokat érinti, az intenzív, a sürgősségi, a traumatológiai osztályok férőhelye változatlan marad. A fekvőhelyek csökkentése azzal a következménnyel járhat, hogy egyes intézmények osztályok bezárására, illetve összevonására kényszerülnek. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár szakembere úgy véli, a jövőben az intézményeknek mérlegelniük kell, vajon minden betegük kórházi ellátásra szorul-e, vagy csak az igazán súlyos eseteknek van szükségük fekvőbeteg-ellátásra.

Az ágazat kritikus helyzetét értékelve az Egészségügyben Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének (EDDSZ) elnöke, *Cser Ágnes* kijelentette: a testület nem tartja elegendőnek a dolgozók helyi megmozdulásait. A kialakult helyzet ma már a betegellátást veszélyezteti. A szakszervezet elhatározta, civil tagozatot alakít, amelybe mindenkit vár, aki javítani kíván a helyzeten. Az EDDSZ országos vezetősége haladéktalan intézkedésre szólítja fel a kormány és az ágazat irányítóit. Június 5–6-ra országos szakszervezeti értekezletet hívtak össze, hogy kidolgozzák a részletes cselekvési programot.

Lóránth Ida

*zségügyi Tanács (NET),
ítással kapcsolatos mun-
te Gógl Árpád egészség-
jtótájékoztatón. A tanács
ıdó szerepet tölt be a kor-
az azzal kapcsolatos dön-
sek megvalósításának fo-
lát el a testület.
z országos dolgozói érdek-
eti szervezetei delegálhat-
al képviseltetik magukat a
ıtók országos érdekszövet-
szségügyi intézményeket is
sági és Munkaügyi Főfel-*

Amikor egymásra

A labdarúgó-mérkőzések valaha családi szórakoztató programnak számítottak (garantáltan kellemes kikapcsolódást biztosítva a sportkedvelő nézőknek). Nem a teljesítmények színvonaláról beszélünk – arról is lehetne –, hanem a focishow jellegéről. A világ fokozatos eldurvulásával együtt változott meg a meccsek légköre. Manapság egy derbi, de gyakran két kutyaütő csapat összecsapása is, irtózatos feszültségekkel, robbanó indulatokkal, trágár szavalókórusokkal, botrányos jelenetekkel jár együtt. A pályák „veszélyes üzemmé" züllöttek, ahol bizony még az emberek testi épsége sem biztosított. Vegyük mindehhez hozzá a klubok közti rivalizálás egyéb mozzanatait (játékoscsábítások, edzők keringője, feketepénzek áramlása, üzleti verseny stb.).

Az amerikai foci más, mint az európai, ám divatokban és őrületekben hasonlít a mi kontinensünk sporterkölcsi világára.

Cameron Diaz és Dennis Quaid, k

Erről győz meg bennünket *Oliver Stone,* a rémálmokat régóta előszeretettel megjelenítő hollywoodi mester legújabb munkája *(Minden héten háború).* A kissé túlméretezett sztoriban több konfliktus is kibomlik. A Miami

Öregkorban megvalósult ifjúkori álmok

Nincs ebben semmi különös. André Malroux szerint a természeti népek szemében az a maszk, tánc, faragás, rajz a szép, amely a kívánt hatást váltja ki a közösségből. Ezek igenis művészi megnyilvánulások.

Csontváry keményebben fogalmazott: „az akadémiákon túl is van valami, amihez az embernek hozzá kell férnie". *Gauguin* azért fordított hátat Európának, és vonult el Tahiti szigetére, önképzőkörös alkotásait. Másról és sokkal többről van szó. A naiv művész többnyire felnőttként, nagyon is érett emberként fog ecsetet, vésőt, miegyebet, hogy egy-egy képpel, szoborral

Csíkosné Kővágó Mária: Ádám és Éva (olaj-vászon)

mert már tele volt a hócipője az európai modern művészettel; Tahiti őslakosságának szokásait, életmódját vállalva mintegy utat mutatott a moderneknek. Az avantgárd hívei nem is tagadták Gauguin hatását. *Paul Klee* kijelentette, hogy „vannak a művészetnek őskezdetei, amiket inkább etnográfiai gyűjteményekben vagy otthon a gyermek szobájában talál meg az ember. A gyermekek is képesek rá, és bölcsesség van abban, hogy képesek".

Ugyanilyen forrás a naiv művészet. *Rousseau* volt első képviselője 1886-ban. Mit is csinált? Mindenféle előképzés, elméleti tájékozódás nélkül, az ösztönétől vezérelve festett; minden formát a természet mágikus valóságára és tárgyszerűségére vezetett vissza. Sokan viccelődtek vele, alkalmasint gúnyolták, de például Apollinaire és Picasso felismerték a rousseau-i egyszerűségben rejlő lehetőséget. Nekik is köszönhetően egész Európában érdeklődni kezdtek a naiv művészek iránt.

Mindezt csak azért írom – a nagyszerű *Bánszky Pál* elemzését felhasználva –, mert azt szeretném, ha nem úgy néznék *Csíkosné Kővágó Mária* Budafok-Tétény művelődési házában kiállított festményeit, mint afféle elmondja, amit érez, amit csakis ő tapasztal a világról. Ezek az alkotások tiszták, egyszeriek, naivak – gyermekiek. A nyolc általánost végzett asszony egy bizonyosan megismételhetetlen élmény hatására kezdett festeni: a klinikai halálból hozták vissza az orvosok. Nem véletlenül tartják a naiv művészről, hogy legmegkapóbb tulajdonsága az intenzív életerő. Közvetlenül és azonnal reagál mindarra, amit megél. A hitét, reményeit, félelmeit sűríti bele a képekbe.

Mária történetesen a halálélmény hatására vette kezébe az ecsetet, az hozta ki belőle a „második gyermekkort". Szó nincs tehát együgyűségről, üres és céltalan látszattevékenységről. Ellenkezőleg, a három családos anya technika és szaktudás hiányában csakis a belső erejében, érzelmeiben, bátor közvetlenségében és a maga kitalálta célszerű gyakorlatban bízhatott a nekirugaszkodás pillanatában. „Ki tudom fejezni magam, ahogyan én akarom, nem kell már magamba fojtani vágyaimat, bánatomat és örömömet" – vallja önmagáról a tárlat meghívóján. Mária boldog ember. Azok közé tartozik, akikről Kierkegaard az írta, hogy „az ifjúság álmait az öregkor valósítja meg".

Szilas Zoltán

Hatfer 2000 június 4.

Csikós Tóth Sándor M.D.K.

" élő gondolat" megoldását kapta diploma feladatul

Gárdonyi Jenő Hogyan képzelik el a Belvárost a fiatal építészek

Magyar Nemzet 1965. julius 14. 3.l.

Csirós Zoltán

Szeresfehérvár

Kertvég, tus, 16 x 11

Tragédia, tus, 11 x 16.

Országos diák Képzőművészeti Kiállítás, Hódmezővásárhely 1965.
Kat. bev. Oron László

8

Csikos Zsuzsa

A Dési-Huber Képzőművészkör hat tagja kamarakiállítást rendezett az Kötvös-klubban, ahol szénportréi szerepeltek.

(v.p.): Láttuk

Új Ember, Budapest, 1971. dec. 19.

CSIKÓS TIBOR

ÚJ MŰVÉSZET

1998/jan.-febr.

P-9396

40. o.

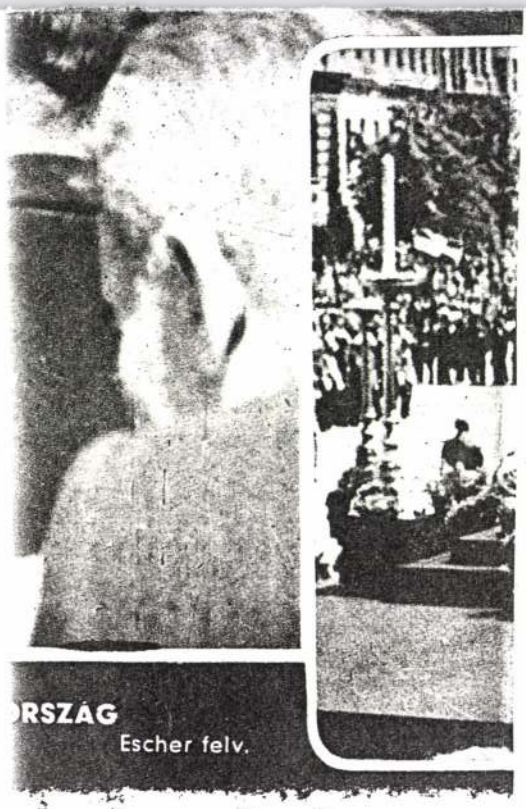

RSZÁG

Escher felv.

CSIKÓS TIBOR

ÚJ MŰVÉSZET

1999/ jún.

43.o.